

वीर सेवा मन्दिर
दिल्ली

★

1266

क्रम संख्या

काल सं०

030-8 PIS.

स्वप्न

BOMBAY SANSKRIT SERIES

No. XVII

HEMACHANDRA'S DEŚINAMAMĀLA

The Department of Public Instruction, Bombay

THE
DEŚINĀMĀLĀ
OF
HEMACHANDRA

EDITED WITH CRITICAL NOTES

BY
R. PISCHEL

Second Edition

WITH INTRODUCTION, CRITICAL NOTES, AND GLOSSARY

BY
Paravastu Venkata Ramanujaswami, M. A.,

Principal, Maharajah's Sanskrit College

VIZIANAGARAM

1938

Price Rupees Four and anna eight

Printed by Mr. Anant Vinayak Patwardhan at the Aryabhushan Press,
Bhamburda Peth, H. N. 91001 Poona No. 1 and Published by Dr.
V. S. Sukthankar, M. A., Ph. D. at the Bhandarkar Oriental
Research Institute, Poona No. 1

CONTENTS.

1	Introduction to the second edition	1- 26
2	Introduction to the first edition	27- 31
3	Text of the Deśnāmamāla	1-345
4	Glossary	1- 92
5	Appendices: I Words considered as deśyas by others	93- 98
6	II Verbal Substitutes	99-118
7	III Particles	119-120

Introduction

I

(to the second edition)

For the present edition of the *Desināmamālā*, seven Mss. of the work have been kindly placed at my disposal by the authorities of the Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona City. One of these is an index to the words in the *Desināmamālā* arranged according to the number of syllables in them. Words containing two syllables are first given in the order in which they are found in the work, then of three syllables, and so on, ending with the four words containing eight syllables each. No attempt is made to arrange the words in further alphabetical order. The Ms. begins :

॥६०॥ श्री वीतरगाय नमः ॥ अर्ह ॥ श्रीहमचंद्रमूर्धकदेश्यशब्दसमुच्चयात् । अकारायाद्यः शब्दा लिख्यन्ते द्विस्वरादिकाः । १ । ओदीदेदनुस्वाराद्यं तत्र स्याद्वियोगतः । शब्दानामक्षराधिक्यमपि कण्ठ्ययादिह । २ । अथ द्विस्वराः । अजो जिनः । गारीति आ—
and ends —

श्रीहमसंगेर्गभिधानकोशादेश्यान्पदान्यर्थसमन्वितानि । उद्धृत्य वर्णक्रमतोऽखिलानि
लिलेप सूरिविमलामिधानः ॥ १ ॥ बाधजाह्नवमच्छन्नान् ग्रंथांतगृहस्थितान् । अनेन
देश्यदीपिन पश्यंत्वर्थात् जना स्फुटान् ॥ २ ॥ ॥ ग्रंथाय १२०० ॥

It contains 18 foll. and is numbered 857 of 1886-92. It is a very recent copy and full of mistakes. It was of no practical use for the edition. Of the remaining Mss., two (Nos 724 of 1875-76 and 281 of 1880-81) happened to be those used in the first edition, marked B and E, respectively, therein. A third (No 159 of 1881-82) was the original of the Ms. marked C in the first edition. It was described by Dr. G. Buhler in his first notice of the *Desināmamālā* in the *Indian Antiquary* (vol. ii p. 17 ff. 1874). The remaining three Mss. described below, have been utilized for the present edition.

X. — A very carelessly written Ms. of the text and commentary. Complete. No 856 of 1886-92, foll. 45 but actually 44, nos 14 and 15 being marked on the same folio. The copist is not well-versed in reading Jaina Mss., the characters peculiar to these being very often misread and in some places left blank. It has also considerable omissions in several places. It is not dated but contains some numerical figures at the end which are not clear. भा० १ and प्र० १* which is struck off and प्र० १८ (?) is added. It is closely related to C of the first edition.

Y. — A complete Ms. of the text alone. No 397 of 1895-98, foll. 21. This is a very carefully written Ms. with very few mistakes. It sometimes confuses the letters च, न and व, उ and ओ, and च्च and च्य, but generally spells words correctly. It contains marginal notes, being the Sanskrit renderings of the meanings of some dead words. It is dated Samvat 1636,

Friday, the fifth day of the bright fortnight of Phālguna (February-March). This Ms. is related to BF of the first edition. The Ms. was written by one Panditaratnanidhanagani, pupil of Jinacandra Suri.

Z. — A Ms. of the text and commentary. No 438 of 1882-83, foll. 60. Incomplete. It stops with सउलिअ in VIII. 12. The right hand ends of leaves from fol. 40 have been gnawed by rats but no letters have been lost. It is a fairly well-written Ms. and agrees in general with the Ms. marked G in the first edition. The Ms. is not dated, as the final leaves are probably lost, but it does not appear to be more than two hundred years old. Marginal corrections are found here and there. In this Ms., too, there is confusion between the same letters which have been mentioned in the Introduction to the first edition (p. 28).

The text of the *Desināmamālā* may be considered to have been settled with considerable purity. I have, therefore, allowed the text to remain as it stood in the first edition. In a few places, however, a euphonic य has been substituted for अ to make the text consistent throughout, although personally, I hold a quite different view of the matter. Hemacandra in his grammar (I. 180) calls it यञ्जनि and allows it after ङ also. Mārkaṇḍeya in his grammar (II. 2) requires it after all vowels and remarks that it is a rule of पाठशिक्षा. It is, therefore, clear that the rules regarding the substitution of य for अ refer to pronunciation and not to writing. There are certain rules, though a few, which refer to the pronunciation of letters. Such, for instance, are *Prākṛtaprakāśa*, XI. 5 and *Prākṛtasūtrasūtra*, IX. 27. The rule relating to यञ्जनि is one of this kind. From the rules of Hemacandra and Mārkaṇḍeya, as well as from the practice of Jaina Mss. it will be seen that य is heard not only after अ or आ but also after other vowels and Mārkaṇḍeya says that ङ is similarly to be pronounced as ङि. The proper way, therefore, is to write अ in all cases and leave the reader to pronounce it according to his practice. A similar practice occurs with regard to the vowels ए and ओ. It is admitted on all hands that the Prakṛits possess these vowels in the short and long forms. They are to be pronounced short when followed by a conjunct consonant. Both the long and short vowels are represented by the same character and the short vowels are only heard in pronunciation. In the same way, the vowel remaining after the elision of the consonants is always to be written as अ but it has to be pronounced as य when preceded by अ or ङ, short or long. In the text of the *Desināmamālā*, Prof. Fischel has taken the trouble of correcting every अ into य, when it is preceded by अ or आ. I have allowed them to stand as they are rather than take the trouble of rechanging every such य into अ, and changed a few others which have been left by oversight in the first edition, although, as I have explained above it is not necessary to do so. I have done so for the sake of uniformity.

In a few other instances, I found that, on etymological considerations, the reading adopted in the text was not the correct one and that one of the readings noted in the critical notes was to be preferred. Thus, for exam-

ple, in II. 63, the reading adopted in the text is कुंडयं, while it is noted in the critical notes that G reads कुडयं. One of the meanings assigned to the word by Hemacandra is लघुभाण्डम्, 'a small pot.' Now the word appears as *kunda* with the same meaning in the Telugu language. The reading कुंडयं is, therefore, to be preferred, and it is actually the reading found in the two additional Mss. XZ used in the present edition. Again in VII. 40 the Ms. C reads वडियं while the reading adopted in the text is वडियं. The word *vetti* occurs in the Telugu language with the meaning assigned to it by Hemacandra, and by the addition of the suffix क we get the form वडियं. In VI. 24 पखेणयं and not पच्छेणयं appears to be the correct spelling. The word signifies 'provisions for a journey.' It is evidently connected with पाथेय. The Mss. BF actually spell the word पखेणयं. In II. 41 कुडुबियं is the reading of all the Mss. both in the verse and in the example. In the commentary only B reads कुडुबियं while the other Mss. spell the word with a बि. Still, I venture to suggest, that as the word signifies sexual intercourse, it must be related to कुटुम्ब and the correct spelling of the Prakrit word may be कुडुबियं or कुडुबिअ as in B. In VIII. 64 all the Mss. read हस्त्रिहस्त्रो, except only C which spells the word with च्च instead of थि. The meaning is वेप, 'dress'. There is another desi word अचिह्त्रहस्त्रो given in the first section, and this too, among other things, means 'dress'. As अ and ह at the beginning of words are liable to be interchanged and as the words, given above, should have come from Sanskrit *अक्षिह्र, the reading हचिह्त्रहस्त्रो is certainly to be preferred to the reading adopted in the text. Such cases as these are not numerous and I have not, therefore, thought it necessary to correct the text but left it as it stood in the first edition and suggested the corrections in the Glossary at the end.

Hemacandra, at the beginning of the work, explains what he considers to be a desi word. Words which are not derived from Sanskrit in his grammar, which though derived from Sanskrit, are not found in that sense in the Sanskrit lexicons, which have changed their meaning in Prakrit, the change not being due to the secondary or metaphorical use of words, and which are used in standard Prakrit from times immemorial, are considered as desi by Hemacandra (I. 3, 4). Thus, he teaches in his grammar (IV. 2) that पञ्ज is one of the substitutes of the root कथ in Prakrit. In II. 136 he says that व्रह्म assumes the forms हिय and तद् in Prakrit. The words पञ्ज, हिय and तद् are not, therefore, desyas and are excluded from the work. The Verbal Substitutes have been, as a matter of fact, considered as desi words by Hemacandra's predecessors (I. 11, 13, 20). Again the word अमयणिमगो signifies the moon in Prakrit, and it is evidently a *bhava* of *अमृतनिर्गमो which by some such analysis as अमृतनिर्गमो यस्य can denote the moon. But the Sanskrit word is not found in that sense in any of the lexicons and hence अमयणिमगो is reckoned a desya and taught in this work. The word बह्लो is a regular derivative of बलीवर्द according to rules of Prakrit grammar, and as the latter word can by the force of लक्षण mean a 'fool', the word बह्लो in this sense is not considered a desi word and, therefore, is not included in the work. Every provincial expression

is not considered a *deśi* word, but only those which have found entrance into the known Prakrit literature. Otherwise, the number of *deśi* words will be innumerable and it will be impossible to teach all of them. As Hemacandra himself says (I. 4)

वाचस्पतेरपि मतिर्न प्रभवति दिव्ययुगसहस्रेण ।

This definition of a *deśi* word does not appear to have been followed by the predecessors of Hemacandra; and therein consists, he says, the superiority of his work over that of others. He quotes in a number of places words which have been taught as *deśi* words by his predecessors and shows that they are derived from Sanskrit words. Thus in I 37 Hemacandra says that the words अञ्छेडण, अलिजरे, अमिलाय and अचउमञ्जे are considered as *deśi* words by some authors, but he does not do so as they are evidently derived from Sanskrit words. Again in II. 89, he says that the word गगरी is taught as a *deśi* word by some authors but Hemacandra says that it is not a *deśi* word as it is derived from Sanskrit गर्गरी. But here our author shows some latitude and says that it may be considered a *deśi* word. Many such instances may be quoted and in most cases Hemacandra gives the Sanskrit equivalents to such words. The *Desināmamālā* differs from similar works in some other respects also. Some of the lexicons simply enumerated the *deśi* words without giving their meanings. Such, for instance, is the *Pūyalaçhī* of Dhanapāla. The words in the *Desināmamālā* are arranged in alphabetical order according to the first letter of the word, so that there can be no doubt as to whether a word begins with a व or व or च. The words beginning with a particular letter are arranged according to the number of syllables contained in them, which will facilitate reference. Again, whereas each of the previous lexicographers assigned to the words meanings which he thought proper without reference to the others and thus sometimes each differed from the other, Hemacandra in his work took the trouble of fixing the proper meaning of words by reference to the works of others and pointing out the mistakes occurring therein. Thus in VIII 12 and 17 Hemacandra enters into a long discussion and corrects the mistakes of others regarding the significance of the words सराहयं and समुच्छया respectively. In the same way Hemacandra, by his vast knowledge of Prakrit literature, fixes the forms of many words which have been wrongly quoted by other lexicographers. Thus in I 47 he says that अयन्चिअ is the proper form but not अवअचिअ as quoted by others. He says he arrived at the form बहुतरमुत्तक्रामाण्य्यात्. In the same way he favours the form अञ्छेडह्णे and not अञ्छेडह्णो or अञ्छेडह्णो as given by others in I. 41. Cf. also I 26. So in a great number of instances. In fact there are innumerable mistakes in the *अधुनातनदेशीकारणा* works and the object with which he wrote his *desikosa* is मोहापसारणम्. In every case of difference of opinion, Hemacandra takes care to point out the forms or meanings of words favoured by other authors.

It remains to be seen how far Hemacandra conformed to the definition given by himself. The following examples will show that he consciously and unconsciously violated the principles laid down by himself. Although

he says he does not consider the Verbal Substitutes as *deśi* words, he includes some of them in his lexicon and says that he has consciously done so in accordance with the practice of previous writers. Thus in I 13, he says that अज्जस्स is a Prakrit substitute for the Sanskrit root जा—कृ, but he has included the word अज्जस्स = अकट्टम् in his lexicon पूर्वार्थात्पुरात्. In IV. 11 he says that डोल is a *deśi* word in the sense of 'a palanquin.' He has perhaps forgotten that in his grammar I 217 he derived the word from Skt डोल. So in V. 29 येने 'Brahman' is taught as a *deśi* word but in his grammar I. 166 it is derived from स्थवि. In a few cases he expressly says that a word taught by him is derivable from some Sanskrit word as for example in I. 18, 39, 43, II. 104, III. 2 etc. Hemacandra excuses himself by saying that he included such words in the work संस्कृतानभिदप्रकृतशंमन्यदुर्विदग्धजनावर्जनाथम्. Again Hemacandra has included in the lexicon many words which are actually taught or derived from words taught by Sanskrit writers in their lexicons and other works. As Dr Buhler has observed in the introduction to the *Pāyatalucchī* "a student of Prakritwho has the Petersburg Dictionary [or for the matter of that any good Sanskrit Dictionary such as that of Mr V. S. Apte or Paravastu Srinivasachari] at his disposal, can easily convict Hemacandra of numerous errors and show that he, too, in spite of his rare knowledge of Sanskrit and Prakrit, or his large library and numerous assistants, has mistaken scores of tadbhavas and tatsamas for *Deśi* forms because the passages where the Sanskrit words occurred, were not accessible to him or not present to his mind," (p. 13) Thus पारी 'a milkpail' is reckoned a *deśi* word in VI. 37 because Hemacandra does not happen to remember that it is used in Sanskrit in the same sense. Again in VI 55 is found पुरिच्छेदेवो in the sense of an Asura. This is clearly a *bhava* of पूर्वदेव (cf. Hc. Gr ii. 163) occurring in Sanskrit in the same sense. In VI. 90 वनणी is said to be a *deśi* word in the sense of a lizard. But वानणी in Sanskrit also signifies the same thing. And Dr Buhler in a note to his Introduction to the *Pāyatalucchī* (p. 12) draws attention to the fact that मृद्वति- the Sanskrit prototype of मृद्व (II 100), in spite of Hemacandra's denial, signifies also the moon. Hemacandra includes in the lexicon words whose Sanskrit equivalents can, by लक्षणा or metaphorical use, signify the meaning assigned by him to the Prakrit word. In II. 97 he teaches the word गोसण्णो in the sense of मूर्ख. The word is evidently derived from Skt गोसंज्ञ, which like बलीवदं can mean a fool. Lastly Hemacandra includes in his work such words as अहित्य, लङ्क, विंदुर etc. which he himself says in his grammar (II 174) are provincial expressions, i. e. महागण्डविदभीदिदेश-प्रसिद्धाः. We thus see that neither Hemacandra nor his predecessors strictly follow the definition of *deśi* word formulated by him. The term *deśi* seems to have been understood in a very wide sense by the lexicographers. They seem to have denoted by the term all the words of the Prakrit dialects which are the *deśya* or vernacular languages of the time, Thus, for instance, Dhanapāla calls his *Pāyatalucchī* a *deśi* or *deśi sāstra*.

and includes in it more tatsama and tadbhava words than real deśi words. He even says that he has incorporated in his work all the words commonly used by the Prakrit poets in their compositions.

कव्वेसु जे रसद्धा सदा बहुसो कईहि बज्झंति ।
ते इत्थ मए रइया.....

Hemacandra, being a good Sanskrit and Prakrit scholar, has evolved a new definition of the term deśi which excludes all words derived from the Sanskrit source. In this he has chalked out a new line and risen above all the other lexicographers. But at times he has unconsciously slipped down and included words which show evident signs of derivation from Sanskrit and at times he had consciously done so, not being bold enough to go counter to his predecessors. But it must be said to his credit that Hemacandra inaugurated a new era in Prakrit lexicography and the experiment made by him was really a success. He has excluded a large number of tadbhavas and tatsamas from his lexicon because the former can be known from his grammar and the latter from the Sanskrit lexicons. The latter, in fact, have no place in Prakrit lexicons.

The words in the *Deśināmamālā* are arranged into eight *vargas*, according to the initial letter of the words. They contain in order words beginning with the vowels, the gutturals, the palatals, the cerebrals, the dentals, the labials, the semivowels and the spirants. In each section words with one meaning are given first and then the homonyms. In each again, the words are arranged according to the number of syllables contained in them in the order of disyllables, trisyllables, tetrasyllables and so forth. At the end of words of a certain number of syllables are added the Verbal Substitutes which contain the same number of syllables. As Hemacandra does not consider them as real deśi-words, he does not include them in the verses which form the body of the work but adds them in the commentary along with particles and other words taught in his grammar. Here and there words of unequal length are grouped together if they are synonyms, otherwise, as he himself has said, द्विरर्थेकीर्तितं स्यात्. In a few instances, perhaps through oversight, he has given a homonymous word more than once and assigned different meanings to it in the different places. Thus in section VI the word पडिहत्थो is given once in stanza 19 with the meaning प्रतिक्रिया and again in stanza 28 with the meaning पूणे. In the same section, the Verbal Substitute पयङ्ग is given twice, once under stanza 29 with the meaning प्रसरति and again under stanza 73 with the meanings गिथिलीभवति लम्बते च and the Verbal Substitute पद्धत्यङ्ग is given twice under stanza 29 with two different meanings. But cases such as these are very rarely met with and Hemacandra is very careful in grouping the words in the different sections. Under the stanzas containing words with one meaning, Hemacandra adds examples to illustrate the use of the words taught in the stanza. As to these examples, refer to the Introduction to the first edition, p. 29.

A question arises here as to the nature of these Dhātuvādesas or Verbal Substitutes. They have been considered as deśi words by some authors but

Hemacandra clearly says both in his grammar (IV. 2) and in this work (I. 37) that he does not consider them to be so. He says there can be no distinction of प्रकृति and प्रत्यय in deśī words (I. 47), nor can there be the addition of उपसर्ग to them (I. 95), though with regard to the second point, in his eagerness perhaps to criticise others, he indulges himself in self-contradiction (III. 55). As a dhātuvādesa as प्रकृति can receive different verbal suffixes according to the meaning to be conveyed, it forgoes the nature of a deśī word. When, on the other hand, a dhātuvādesa is capable of receiving only one suffix and no other, it has every right to be regarded as a deśī word and therefore Hemacandra includes such words as कृपरिभं, कडंतारिभं, (II. 20) अविभं, अट्टो, अञ्जथो, (I. 10) पचुद्दारो, पञ्चोवणी (VI. 24) in the *Desināmanūlā* with the remark यद्यप्येने क्रियावाचिनस्तथापि त्यादियु प्रयोगदर्शनाद्भवत्त्वदेशे-ष्वस्माभिने पठिता इत्यत्र निवद्धाः In this respect Hemacandra, as has been remarked above, differs from the lexicographers who went before him. As he has made a new departure he could not completely exclude them from his deśīkosa, but added some, perhaps the more important, of them in his lexicon adding इत्यादयो भ्रातृदेशेष्वस्माभिने माथिना इति न सगृहीता. or some such remark. It should not be understood that because he enumerates some of them in this work, he considers them alone as deśī words and the rest as tadbhavas. As a matter of fact he does not consider any of them as deśī words, while his predecessors have said that all of them are deśī words.

We have next to consider the question of the nature of deśī words in Prakrit. All the Prakrit grammarians divide the words in the Prakrit languages into three classes, viz. tatsama, tadbhava and deśya. Tatsama words are those which, consisting as they do of letters which are not liable to any change in those languages, appear in the same form in the Prakrits as they do in Sanskrit, as e. g. कमर, नरल etc. Tadbhava words are those which are derived from Sanskrit by the application of the phonetic changes taught in the different grammars, that is to say, those words which show some change in their letters when they pass from Sanskrit into Prakrit are called tadbhavas; e. g. अञ्जो, चर etc. Deśya words are those which do not appear to have any connection with Sanskrit in accordance with the rules laid down in Prakrit grammars and hence show no distinction of प्रकृति and प्रत्यय, or in other words are undervivable from Sanskrit but are current in the language from times immemorial and are freely used by poets in their compositions; e. g. णंड़, ऊरो etc. It is only the second class of words, the tadbhavas, with which the different grammars are concerned. The tatsamas are to be learnt from Sanskrit grammars and lexicons. The deśī words, similarly, which do not obey laws and are undervivable from Sanskrit have to be learnt from the usage of the speakers of the language and from kosas compiled therefrom. Only two such Prakrit kosas have been discovered up to now, one of which, that of Dhanapāla is of very little use for a knowledge of deśī words as he mixes them with hoards of tatsama and tadbhava words. The present work of Hemacandra eliminates the other two classes of words to a great extent and gives a large number of deśī words.

As Dr Buhler has remarked in his introduction to the *Pāyilacchi* (p. 14) the deśi words "are all or nearly all derived from Sanskrit words." In the case of some words the relation to the Sanskrit word is so manifest that we are at a loss to know why Hemacandra has failed to notice it. If Pkt हलुअं can be derived from Skt लघुक by metathesis (II. 122), why can we not derive Pkt अइहारा by the same process from Skt अचिरामा and yet Hemacandra calls हलुअं a tadbhava and अइहारा a deśi word? It cannot be said that Hemacandra was not conscious of the connection between the latter words for in I 34 where he teaches अइहारा he expressly says that the two words have nothing to do with each other. Some other words, again, are clearly of Sanskrit origin, though they cannot be derived from that source by the phonetic laws formulated by the Prakrit grammarians. As Dr Buhler has observed in the same place, "they are formed according to the more occult phonetic and grammatical laws differing from the obvious ones, which the grammarians have embodied in their Vyākaranas." Thus, e.g. the words कडा, चूओ, दुङ्ग हेरिवो are very closely related to Skt कल्य, चूचुक, दृकृद, and हेरव. On the other hand, such words as गंडीवं, गंदिणी, etc. may by a slight change in meaning signify धनु, धेतु etc. and that अदंमणो, थुलघोणो, धूमहार, भंरुंर, परिहारदधिआ, मुहुरामराई and similar words are derived from words in Sanskrit which though not synonyms of these, can still signify चोरः, मृध, गवांस, उदकम्, कृत्तमती and वृ. A large proportion of words in the *Deśināmamālā* are of this nature, but there are a certain number of words with a very un-Aryan look which show undoubted relationship with languages other than Sanskrit. A good many of them show close resemblance to words in the Dravidian languages. Some of the striking ones may be quoted here. उर्रो (Dr. uru, 'a town') चिकका (Can. cikka, 'small') क्कणो (Tam. cāni 'crowding') छिल्ले (Tel. cilli, 'a hole') दारु (Tel. dāramu, 'a cord') पसिडि (Tel. pasi(n)li, 'gold') पदुवुवई (Tel. paducu 'a middle-aged woman') पोडु (Tel. potta 'the belly') पुल्लो (Dr. puli, 'a tiger') भावो (Tel. hāva, 'sister's husband') मत्तो (Tam. mottai, 'hornless or hairless') मम्मो (Tam. am-māmi, 'maternal uncle's wife') माडिअ (Tam. mādi, Can. mahadi, Tel. meda, 'a storied house') वंग (Tel. vanga, 'the egg-plant') वुडु (Tel. cddu 'stout, large') मल्ल (Can. sūle, 'a harlot') These and some others have been pointed out in the glossary. Mr K. Amrita Rao has shown (*Inhan Antiquary* xlv. p. 33 ff) that there are a number of Persian and Arabic words in the *Deśināmamālā*. Sir George Grierson has discovered (J R A. S., 1919 p 235) another Arabic word in the work. Hemacandra's deśi, therefore, includes not only Sanskritic words but also non-Sanskritic, both Indian and foreign. By Sanskritic words we understand words evidently derived from Sanskrit but not according to the laws known from Prakrit grammars. These, too, we have every reason to exclude from deśi words, as some of the laws embodied in the Vyākaranas are themselves unconvincing. If Hemacandra can derive Pkt लड्डी and हेडुं from Skt यष्टि and अयः, we cannot understand why he cannot derive all Sanskritic deśya words pointed out above from Sanskrit. If we

exclude such words, there remains a residue of them which are not derived from the Sanskrit source. We have to discover the nature of these unknown words, the value of the mathematician's x , as Mr. J. Beames has put it.

Before doing so, let us see how the Dravidian grammarians have classified the words in their languages which may help us in our enquiry. These too divide the words in their languages into the same three classes as the Prakrit grammarians, viz tatsama, tadbhava and desya. Tatsama words are those which are borrowed from the Sanskrit language without any change in their form, as e. g. Tel. Rāmudu, vidya, pita; Can. vana, dhana, vastra; Tam. kamalam, kāranam etc. Here the words do not show any phonetic change except with regard to the final letters which follow the usage of the respective languages. Tadbhava words are those which undergo phonetic changes in their passage from Sanskrit into the Dravidian languages. Most of these changes are the same as those described in the Prakrit grammars or appear to be the continuations of those. The following are examples of tadbhava words. Tel ākasamu (Skt. आकाश), megamu (Skt. मृग), vankara (Skt. वक्त्र), marudu (Skt. मरु); Can. payana (Skt. प्रयाण) bidi (Skt. बीधि) vine (Skt. वीण): Tam. outtam (Skt. उद्ध), catti (Skt. कृत्ति), picca (Skt. पित्रा). Words which do not belong to any one of the above two classes but which are current in the language of the country are called desyas. Examples are: Tel uru 'a town', mēda 'a storied house', illu 'a house'. Can. mane 'a house', hola 'a field', nela 'the floor'; Tam. ur, 'a town' manai 'a house' tarai 'the floor'. Desya here means, therefore, words which have nothing to do or rather appear to have nothing to do, with Sanskrit, and hence even borrowed words, only if they are not loans from Sanskrit, are classed as desya. Here the principle which the Dravidian grammarians followed is the same as that followed by the Prakrit grammarians, in fact the former imitated the latter. But there is this difference that whereas the Prakrit grammarians included certain Sanskritabhavas in the desyas since they do not conform to the arbitrary rules laid down by them, the grammarians of the Dravidian languages classed all words which show the least resemblance to Sanskrit as tadbhavas. The Dravidian grammarians, too, are strangely silent as to the nature of these desyas. They say, like the Prakrit grammarians, that the origin of these words is wrapped up in mystery but they have been in use in the language of the country from times immemorial and are used by poets in their compositions.

On examining the nature of the desya words in Prakrit, it will be seen that they consist chiefly of words denoting the parts of the body, relationship, common birds and animals etc; that is to say just the class of words which, philologists say, are not generally borrowed from one language into another, and in every case the form regularly derived from Sanskrit is found beside the desi word. We are, therefore, tempted to suppose that all the desi words are indigenous to the languages. It is now generally ad-

mitted that Classical Sanskrit from which the grammarians derive the Prakrits is the literary form of a slightly different colloquial language, which is in fact the parent of the Prakrits. Some of these desya words may have existed in the colloquial language before the Prakrits came into existence and might have been inherited by them from that language, and as the colloquial language was never admitted into literature, its words have not survived to us. We may also suppose that the Aryans came into India in successive waves but not all at once. In the interval between two successive waves certain words may have gone out of use in the original home or at an intermediate station. The people who entered this country in the early period may have retained words which have been given up by subsequent batches before they came to our country. Both the above classes of words, as Mr J. Beames observed in his *Comparative Grammar of Modern Aryan Languages of India* (p. 24) "though not used in Indian literature, may have been in use in the mouths of the people and may be current under some slight disguise in the mouths of Lithuanian peasants even yet." It is, therefore, possible to suppose, from the nature of the desya words, that they too are Aryan or Indo-European in origin and that they have left us no trace of their existence in Classical Sanskrit. In the case of some words, the relation between them and their Sanskrit prototypes may have been obliterated by the changes brought about by time and we are not able to discern the resemblance between the mother and the daughter though they stand beside each other before our eyes. This fact is brought home to us by the fact that the number of desi words in a language varies in inverse ratio with the knowledge of Sanskrit and Prakrit possessed by the grammarians. Thus Hemacandra derives a large number of Prakrit words from Sanskrit, which according to other grammarians are pure desyas; and may not what appeared to be a desya word to Hemacandra appear as a tadbhava to another?

We have seen above that some of the desya words are common to the Prakrits or the Indo-European vernaculars and the Dravidian dialects. In the Dravidian languages, the desi words are considered as the distinctive or characteristic part of their vocabulary. But the above view of the origin of desya words deprives these languages of what is considered as their heritage and makes the desya words loans from the neighbouring Indo-European vernaculars, and places them on a level with the tadbhavas and tatsamas. It, therefore, results that the whole vocabulary of the Dravidian languages is derived from the Indo-European source. The interrelations between the Dravidian and the Indo-European family of languages become closer and the Dravidians appear to be only the earliest wave of the Aryans to come to our country. This is the view of some Dravidian philologists in Southern India. But the grammatical structure of the Dravidian languages tells against the above conclusion. The Dravidian system of sentence formation, in which the finite verb always stands at the end is opposed to the Indo-European way in which the order of words counts for very little; but in this respect there is complete agreement

between the Dravidian and the so-called Modern Aryan languages. These latter show some other affinities with the Dravidian family. The employment of the same suffixes in both the numbers of the cases, of post-positions in the place of Sanskrit prepositions, the formation of tenses by the help of participles, the absence of a regular passive voice and the dative suffix with a K are all common to the two groups of languages. It is one of the fundamental assumptions of Comparative Philology that, as a general rule, one language may borrow words and idioms from another to any extent, but it does not adopt the morphological structure of another — i.e. the inflexions or methods of word-formation and syntax. These two sets of languages have incorporated Sanskrit or Aryan words to a great extent and the so-called Modern Aryan languages have gone a step further and borrowed many suffixes along with them, just as the English language, with the wholesale adoption of Latin words, has borrowed certain Latin plurals and the Latin structure of sentences. Owing to this difference in grammatical structure, we have to assign the Dravidian languages and the so-called Modern Aryan languages to a family different from the Indo-European. In such a case, although it is probable that many *desi* words are Aryan, though not Sanskritic, in origin, there must remain a small residue of them, however small it may be, which has to be referred to the Dravidian source. The Aryans on entering our country found it already occupied by people of a different race and after a struggle extending over many centuries, they obtained possession of the major portion of the country. Some of the pre-occupants might have mingled with them and to some extent influenced their language. The Aryans, being intellectually superior to the conquered races, did not allow the words of their own language to die out although they adopted the words of the conquered, and this accounts for the fact that the two words, the Aryan and the non-Aryan-*desi*, are found side by side in the Prakrits.

We thus arrive at the following conception of the expression *desi*. Many of them are of Sanskritic origin; but owing to the large amount of corruption they have undergone during the many centuries of their use, they do not conform to the phonetic laws recognised by the grammarians or in other words their connection with Sanskrit is obscured. Some others again may be of Indo-European though not of Sanskritic origin and may be found, with slight variations, in the spoken dialects of other Indo-European races. A small proportion of them are of non-Indo-European descent and may have been obtained from the language of the people who were inhabiting the country before the advent of the Aryans into it. In Hemacandra's *desi*, a few recent borrowings from Persian and Arabic are also included, as they might have become current in the language of the country some centuries before his time. He is perfectly justified in doing so, as we have seen that *desi* has come to mean not only the words current in the country but at the same time show no trace of connection with Sanskrit.

In assigning meanings to *desi* words Hemacandra frequently differs from other lexicographers. He says that in many cases his predecessors

have gone wrong and he has taken great pains to fix the proper meaning of these words. In the second of the introductory verses he says that this is the very object with which he began his kosa. In some cases he admits the meaning assigned by others although he himself gives a quite different meaning. In every case in which there is difference of opinion, he takes care to give the opinion of the other lexicographers also. Besides referring to them by such general terms as पूर्वजायां, मंत्रे, एकं, अन्ये, कश्चित् and केचित् he quotes eight of his predecessors by name. Except perhaps a few, we know next to nothing about them from other sources. Their works have not come down to us, probably owing to the fact that they were superseded by that of our author, like the works of Śakalya, Gārgya, Gālava and other grammarians who went before Pāṇini, whose comprehensive work overshadowed their inferior productions. But in Southern India and elsewhere the examination of private libraries, which are lodged in out of the way places and zealously guarded from the inroads of visitors, is bringing to light ever and ever new works of ancient authors, some of which we have not seen while others we have not heard of, and who knows, further search into the libraries of India will not bring to light some of these Prakrit lexicons. The two lexicons which have been given to the world, the persent work and the *Pāṇinīyācchī* of Dhanapāla, have been discovered by Dr. Bühler only in the seventies of the last century. Till then no one dreamed that there were such works to be found. There are still many hidden treasures of literature in India which are worth the trouble of hunting after them.

The deśikāras quoted by Hemacandra are the following in alphabetical order.

1. अभिमानचिह्नः—His deśi-kosa was in the form of sūtra to which he had added a gloss with illustrative examples. It was commented upon by उदुक्खलः, who, however, mis-interpreted the former in several places. Abhimānacihna has been quoted by Hemacandra in five places, in four (i 144; vi. 93 ; viii. 12, 17) in support of his interpretation and in the fifth (vii 1) to note a divergence of opinion. It is curious that in three places quoted, while Abhimānacihna agreed with Hemacandra, the commentator Udukhala differed from him by misinterpreting his text. In these three places Hemacandra quoted him only to point out the slips of the commentator.

2. गोपलः—He was the author of a deśi lexicon in the form of ślokaś, but unlike our author he gave the meaning of deśi words in Sanskrit. He is the oft-quoted of the authors. He is referred to in five places (vi 58, 72 ; vii. 76; viii. 1, 17) in support of Hemacandra's interpretation and in other places to show that he differed from him, five times (i. 25, 45 , iii. 47 , vi. 26 ; vii. 2) with regard to the form of the word, once (i 82) in connection with the meaning and twice (i 31 , viii. 67) as to both. Hemacandra always quotes him approvingly but never criticises him.

3. देवगजः—He was the author of a metrical kosa in which he, like Hemacandra, gave the meanings of deśi words in Prakrit. He is quoted by

our author three times, twice (vi. 72; viii. 17) in support of his interpretation and once (vi. 58) to show that he differed from him. His work is divided into sections (prakarna) according to the nature of words taught, like the *Nāmalinḡānuśāsana* of Amarasimha

4. द्रोणः— He was the author of a lexicon, but we know nothing about the nature of the work except that he explained the *deśi* words, like Hemacandra, in Prakrit. Our author quotes him in support of his interpretation in viii. 17. In three other places he is quoted to show that he differed from Hemacandra — in i. 18, 50 with regard to the form of the *deśi* word and in vi. 7 in connection with the meaning.

5. धनपालः— Apart from the fact that he wrote a Prakrit *kośa*, we know nothing about him or his work. He is quoted by Hemacandra once (viii. 17) to support him, and four times to show that he differed from him, twice (iv. 30; vi. 101) as to the form of the word and twice (i. 141; iii. 22) in connection with the sense attached to the word. Dr Buhler in the introduction to his edition of the *Pāyalaçchī* identifies this writer with the author of that work in spite of the fact that none of the five passages quoted by Hemacandra is to be found in the *Pāyalaçchī* and in spite of the fact that our author quotes many words and meanings occurring in that work simply as those adopted by 'others' without specifying the name. Dr Buhler himself has drawn attention to the fact that in vi. 101 the author of the *Pāyalaçchī* adopts the same form as Hemacandra and not the slightly different one attributed by the latter to Dhanapāla. He supposes that the author of the *Pāyalaçchī* wrote another Prakrit *kośa* and Hemacandra's quotations are from that work. I venture to suggest that the Dhanapāla quoted by Hemacandra is quite different from the author of the *Pāyalaçchī*. If they were identical, it would be impossible to conceive how one person could teach one and the same word in two different works, and that too in two different forms, as it would be necessary to suppose from vi. 101. Again I do not see any reason why he should compose two *kośas* of the same kind instead of one comprehensive one. The *Pāyalaçchī* is a very meagre production and the number of *deśi* words taught in it is very small. The *kośa* of the other Dhanapāla must have been a work of considerable merit to deserve to be quoted by the name of the author by Hemacandra.

6. पादलिताचार्यः— We know nothing about him except that he wrote a *deśi kośa* (i. 2). He is not at all quoted by Hemacandra which shows that the latter never differed from him. We may suppose that the work of this author as well as that of the next formed the basis for Hemacandra's work.

7. राहुलकः— He is quoted in one place alone (iv. 4) and there too at second hand. We cannot be sure whether he wrote a *kośa* or not, but he carried great weight with Hemacandra. When all the other authorities agree in assigning to a word a meaning different from that of Rāhulaka, Hemacandra follows the single Rāhulaka and rejects all others. He must

have been a great authority in Prakrit to be followed by a scholar of Hemacandra's calibre. We may suppose that because our author does not quote from him, he closely follows Rāhulaka in his *Deśināmamūli*.

8. शालिकः— He is also the author of a *deśikośa*, but we know nothing about his work. In the three places in which he is quoted by Hemacandra he differs from the latter, once (ii. 20) as regards the meaning and twice (vi. 96; viii. 40) with regard to the form of the word.

Besides the authors of the *deśikosas* referred to above, Hemacandra refers to two other Prakrit poets and notes their opinion wherever they differ from him. I have not included these in the list of lexicographers, because I could gather no definite evidence for saying that they composed *kosas*, for Hemacandra never quotes them in connection with the form of words but only as regards the meaning of words which can be known as well from their other works as from their lexicons. The first is अवन्तिचन्द्री who is referred to in two places in the first section (81,157). Hemacandra quotes her to show that she used certain words in senses other than those ascribed by him. Dr Buhler, in his introduction to the *Pāṅyalauchī* (p. 8) identifies her with the sister of Dhanapāla for whom the latter composed his *kosa*. This latter fact shows that Sundarī was not after all a scholar of a high order and in such a case I do not think Hemacandra would refer to her. I am, therefore, inclined to believe that Avantisundarī quoted by Hemacandra is not the sister of the author of the *Pāṅyalauchī*, but some other eminent Prakrit poetess. From the way in which he quotes her, she might have been the author of a *deśi* lexicon. The other is मानवाहन, commonly called शालिवाहनः. He is variously known as कुतल, चउरचिन्धो, पूसो or हालो. He was a patron of poets and himself a poet. He composed or collected a Prakrit anthology of 700 stanzas which goes by the name of the *Saptaśati*. He is quoted seven times, every time to show that he used words in senses different from those of Hemacandra. But not one of the words is found in the index to Prof. Weber's edition of the work.

Bhāmaha is quoted once (viii. 39) to show that चुप्राप्तकः in the sense of फालुनोत्सवः, from which Hemacandra derives the so-called *deśi* word चुमिम्हो, is used in the Sanskrit language. Similarly the *Kālāpa-Vyakarana* is quoted in i. 6 to show that अक्का in the sense of mother is used also in the Sanskrit language and is, therefore, a *tatsama* and not a *deśi* word. Bharata is referred to once (viii. 72) His definition of a particular posture of the hand called सर्पशिरा, is quoted in explaining the meaning of the *deśi* word हेआलं. The quotation is found with an insignificant variation of च for तु in the 9th Chapter (st. 80) of the *Nāṭyasāstra* (ed. N. S. Press, Bombay). But Bharata does not say that the particular posture of the hand is used in prohibition. He only says:

एष सलिलप्रदाने भुजगगतौ तोयसेचने चैव ।

आस्फोटने च योज्यः करिकुम्भास्फाटनाद्येषु ॥

With such materials at his disposal and with his vast knowledge of Prakrit and Sanskrit literatures, Hemacandra undertook to write the

Deśināmamālā and we may, therefore, confidently believe that he always hit at the right meaning of a word. The later lexicographers frequently misunderstood the older ones and gave wrong interpretations. In such cases Hemacandra followed the older desikāras such as Pādaliptācharya, Rāhulaka, Abhimānacihna etc and roundly abuses the later authors for their inadvertence. He remarks with disgust in the last section of his work (12).

अधुनातनदेशीकाराणां तद्व्याख्यातृणां च क्रियन्तः संमोहाः परिगण्यन्ते.

The glossary at the end includes only those words which Hemacandra considers as really desi. All words considered as desi by other lexicographers but derived from Sanskrit by Hemacandra in this work or in his grammar are relegated to another index at the end. The optional forms of words taught by other desikāras which are quoted with approval by Hemacandra are also incorporated in the glossary but for their explanation they are referred to the forms admitted by Hemacandra. In the same way, the meanings assigned to words by other writers, if they are not objected to by Hemacandra, are also included in it. I have added English renderings to all the meanings. The references in this glossary as well as in the other indexes are to sections and stanzas of the work. Whenever I had occasion to think that the spelling of a word adopted in the text was not the correct one, I did not, as I said elsewhere, correct the text but added in parenthesis in this glossary what I considered to be the right form. The differences between Trivikrama and our author are also noted in parenthesis. Wherever possible I tried to suggest derivations to the desi words in brackets. In doing so I have freely availed myself of the help of previous works and articles in the different oriental journals bearing on the subject. To the authors of these my thanks are, therefore, due. In arranging the desi words in alphabetical order, the anusvāra before the mutes is given its legitimate place of the class nasal. As to the use of the anusvāra in desi words, see Introduction to the first edition. p. 30.

The index of Dhātuvādesas or Verbal Substitutes has been prepared by me from this work and from Hemacandra's Prakrit Grammar. In the *Deśināmamālā*, Hemacandra gives only a small number of them and refers the reader to his grammar for the remaining ones. Since his predecessors have considered them as desi words and he himself quotes some of them in this work, I thought it best to give a complete list of them prepared from his grammar. After I had completed the list and obtained the permission of the authorities of the Bhandarkar Institute to include it in this edition, Sir George Grierson's book *The Prakrit-Dhātuvādesas* appeared in the *Memoirs* of the Asiatic Society of Bengal, Calcutta. (Vol. viii. No. 2) But as the plan on which I worked was quite different from that adopted by Sir George Grierson, I did not give up the idea of including it in the present edition. I arranged the adesa-portion of the words in alphabetical order and gave under them their equivalent Sanskrit roots and the forms quoted in this work and in Hemacandra's Grammar with references to both

these works Whenever there was any difference of spelling between the two works, I have invariably followed the spelling of the *Deśināmamālā*. For the forms not found in this work, the spelling of the grammar is adopted.

Lastly, the interjectional and other particles, like the Verbal Substitutes, have been taught by Hemacandra in his grammar; but as they have been included in deśi words by other writers, Hemacandra follows the same plan with regard to them as he did with regard to the Verbal Substitutes. I have added a list of these at the end collecting them from this work as well as from his grammar. In this way every word either in the text or in the commentary of the work, has been included in one index or other. In the last two indexes no attempt is made to suggest any derivation.

The life of Hemacandra is narrated in *Kumārapālāprabandha*, *Prabandhakośa*, *Prabandhacantāman*, *Rismandalavrtti*, *Prabhūvakacarita* and *Kumārapālacarita* (of Jinamandana). Dr Bhau Daji has given a short account of his life as narrated in the first of the above works in the Journal of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society (Pt. xxvi. pp. 222-224) A fuller account of his life is given in Forbe's *Rāsamāla* from which a few extracts have been given by S P. Pandit in the introduction to his edition of *Kumārapālacarita*. Dr Buhler has given a complete account of his life in his *Ueber das Leben des Jaina Monches Hemacandra* (1889), which was, however, not available to me

But there is another work called *Kumārapālacarita* by Jayasimhasūri. It is a Mahākāvya in ten cantos consisting in all of over 6000 stanzas. A Ms copy of the work is found in the Fort Library of H H the Maharaja Bahadur of Vizianagaram. It gives an account of the life and adventures of Kumārapāla from his birth to his death. A pretty long account of Hemacandra's life is also given therein. As the account given there differs in some details from that contained in any of the above works, I give below a few extracts from the work

स सूरिः [देवचन्द्रः] विहरन्नाप मूर्त्तौ धर्म इव स्वयम् ।

पुरं गुर्जरदेशीयं धंधुक इति विश्रुतम् ॥ १३४ ॥

तत्र मोढान्वयः प्रोटद्रष्टिमा सुरशैलवत् ।

आसीद्रे (?) उमतः श्रेष्ठी धर्मिष्ठश्चाचिगाह्वयः ॥ १३६ ॥

गेहिनी देहिनीव श्रीस्तस्याभूद्भाग्यभङ्गिभुः ।

पाहिनी कामहृत्कीलशीललीलावगाहिनी ॥ १३८ ॥

अन्येद्युः सुखमुप्ता सा स्वप्ने चिन्तामणिं शुभम् ।

लब्ध्वा दत्त्वा गुरुभ्यश्च जागरामास तत्क्षणम् ॥ १३९ ॥

तथा स्वप्नफलं पृष्ट्वा देवचन्द्रप्रभुर्जगौ ।

भावी तव सुतः कोऽपि भद्रे लोकोत्तरस्थितिः ॥ १४० ॥

चिन्तारत्नं गुरुभ्यो यद्दे तेन तु वेन्नचहम् ।
 त्वत्सुतः सूरिराट् भावी जैनशासनभासनः ॥ १४१ ॥
 तामाचम्य गुरोर्वाचं सुधामिव मनोरमाम् ।
 अबध्नाच्छकुनग्रन्थिं सेवमस्त्विति वादिनी ॥ १४२ ॥
 तस्यामेव निशीधिन्यां तस्याः कृक्षाववातरत् ।
 कोऽपि पुण्यनिधिर्जीवः सरस्यां राजहंसवत् ॥ १४३ ॥
 समये परिपूर्णेऽथ सासूत सुतमुत्तमम् ।
 यथा मेरुमही कल्पद्रुमं विश्वजनेप्सितम् ॥ १४४ ॥
 तदा वागशरीगसीव्योम्नि भाव्येष तत्त्ववित् ।
 जिनवज्जिनधर्मस्य स्थापकः सूरिशेखरः ॥ १४५ ॥
 जन्मोत्सवं समापद्य द्वादशाहेऽथ तत्पिता ।
 चाचिगश्चद्भुदेवेति नाम पुत्रस्य तेनिवान् ॥ १४६ ॥
 लघीयसोऽपि तस्यासीत् प्रज्ञा विश्वातिशायिनी ।
 मोढचैत्येऽन्यदा देवचन्द्रसूरो समेयुषि ।
 आजगाम तदा तत्र पाहिनी चद्भुदेवयुक् ॥ १४७ ॥
 गुरुः प्रदक्षिणीकृत्य यावद्देवान्नमस्यति ।
 तावद्गुर्वासने बाल्याच्चद्भुदेवो न्यविक्षत ॥ १४९ ॥
 तद्दृष्ट्वा सूरिराचष्ट तत्सवित्री स्मरस्यदः (?) ।
 स्वप्ने चिन्तामणिं प्राप्य गुरवे त्वं प्रदास्यसि ॥ १५० ॥
 स्वयमेवाधुना तेऽसौ सुतस्तदुचितं व्यधात् ।
 पुण्यनैपुण्यजः स्वप्नः प्रायो भवति नान्यथा ॥ १५१ ॥
 तदयं दीयतां भद्रे पुत्रोऽस्मभ्यं पवित्रधीः ।
 यथाहृद्धर्मसाम्राज्यं जनयेज्जगतीतले ॥ १५२ ॥
 त्वद्गृहे तस्थिवानेष ज्ञास्यते कुत्रचिन्न वा ।
 सूरिर्जातस्तु विश्वेऽपि यावच्छ्रीजिनशासनम् ॥ १५३ ॥
 इत्युक्त्वा सूरिणा प्रोचे पाहिनी भक्तिवाहिनी ।
 युक्तमुक्तमिदं किंतु प्रार्थ्यतां जनकोऽस्य सः ॥ १५४ ॥
 ततस्तं चाचिगं सूरिः प्रतिबोधय कथंचन ।
 सर्वस्वमिव तद्वंशश्रियस्तत्पुत्रमग्रहीत् ॥ १५५ ॥
 तं चद्भुदेवमादाय द्वाषादं तेजसा रवेः ।
 देवचन्द्रप्रभुः स्तम्भतीर्थं प्रति विचरिवान् ॥ १५६ ॥
 प्रज्ञातिशयमालोक्य तस्य वाचस्पतेरिव ।
 शास्त्राब्धिपारदृश्वत्वं श्रीसूरिः समभावयत् ॥ १५७ ॥
 महास्वितेव माणिक्ये पुष्पे सुरभितेव च ।
 शास्त्रप्रवेशतस्त्विंश्चातुरी व्यलसत्स्वयम् ॥ १५८ ॥

अथ श्रीमालवंशीयं जिनशासनवत्सलम् ।
 आहूयोद्यनामात्यं देवचन्द्रो गुरुर्जगौ ॥ १५९ ॥
 श्रेष्ठिचाचिगपुत्रोऽयं चङ्गदेवो व्रतेऽस्तिर्थाः ।
 त्वथा विधाप्यतामस्य मन्त्रिन् दीक्षामहामहः ॥ १६० ॥
 तदात्मनीनं विज्ञाय स्पृहयालुः शुभाय सः ।
 पुण्याकुष्ठिमिवोत्कृष्टां तत्सामग्रीमचीकरत् ॥ १६१ ॥
 अथ श्रीवर्धमानस्य प्रासादे सादितांहसि ।
 माघमासस्य धवले पक्षे चातुर्दशेऽहनि ॥ १६२ ॥
 रोहिण्यां शनिवारे च रवियोगे त्रयोदशे ।
 सप्तग्रहबलोपेते वृषलग्ने शुभेऽशके ॥ १६३ ॥
 श्रीसूरिमन्त्रस्मरणस्मेरातिशयशालिना ।
 सूरिणा निजहस्तेन चङ्गदेवः स दीक्षितः ॥ १६४ ॥
 यज्ञसा वदनेनापि द्विनेन जितः शशी ।
 इतीव सूरिस्तस्याख्यां सोमचन्द्र इति व्यधात् ॥ १६५ ॥

Once when Hemacandra was about to go to Kashmir to prosecute his studies, the Goddess of Learning herself appeared to him and favoured him with a knowledge of all the sciences.

Thence Hemacandra with his guru went to Nāgapura. There was a Śresthin in that town, Dhanada by name. He was at one time very rich but now he became very poor. When he was rich he deposited wealth in different places in the ground but now when he took it out it was all turned into charcoal. He very much bewailed his condition and threw the charcoal in heaps outside his house. When he was in this wretched condition, Hemacandra with his guru went to his house for bhikṣā. At the sight of the former the heaps of charcoal changed into gold and when he touched them they remained permanently in that condition. Hemacandra with his guru then went to Anahilapattana.

तत्रास्ति सोमचन्द्रस्य मित्रं देवेन्द्रसूरिराट् ।
 शुश्रुवे कर्हिचित्ताभ्यां गौडदेश्यजनाननात् ।
 कलानामाकरो गौडदेशो वागमिवाणीवः ॥ २३७ ॥
 ततस्तौ मन्त्रयेते स्म गौडदेशं प्रति स्वयम् ।
 गत्वा कोऽपि कलाभ्यासः क्रियते कौतुकास्पदम् ॥ २३८ ॥
 ततः कथंचिदापृच्छ्य स्वगुरू तावुभौ मुनी ।
 प्रस्थाय पत्तनात्सायं खिरालूग्राममीयतुः ॥ २४१ ॥
 तयोः स्थितवतोस्तत्र यातिः कोऽपि जरत्तरः ।
 विद्यां सिद्ध इवाभ्येत्य कुतोऽपि मिलितः स्वयम् ॥ २४२ ॥
 स प्रोचे तौ कुतौचित्यो ब्रूते क्व प्रस्थितो युवाम् ।
 कथिते सत्यभिप्राये ताभ्यां वृद्धोऽभ्यधात्पुनः ॥ २४३ ॥

कलार्थमयमारंभो युवयोश्चेद्विजृम्भते ।
 तर्हि देशभ्रमं मा स्म कार्धं कष्टावहं तनोः ॥ २४४ ॥
 अहमेव प्रदास्ये वां कलास्ताः सकलाः कलाः ।
 ताभिर्भृतोऽस्त्ययं कायो राका शीतांशुवन्मम ॥ २४५ ॥
 परं तामुज्जयंताद्रिं कथंचिन्नयतं युवाम् ।
 परिचार्यौषधीः कुर्वे यथाहं युष्मदीप्सितम् ॥ २४६ ॥
 सत्पात्रविद्यान्यासेन समाहितमनास्ततः ।
 साधयामि परं लोकं भवत्कृतान्तिमक्रियः(?) ॥ २४७ ॥
 तनस्तौ हृषितौ ग्रामाधीश्वरेण सुखासनम् ।
 तद्वाहकंश्च प्रगुणीकार्यं रात्रौ निदद्रतुः ॥ २४८ ॥
 क्षणं सुप्तौत्थितौ तौ स्वं रैवताद्रिशिरःस्थितम् ।
 समालोक्य परं चित्रं बहतः स्म हृदन्तरे ॥ २४९ ॥
 क्व स ग्रामः क्व तद्ग्रामं क्व स वृद्धस्तपोधनः ।
 क्वावां क्व चोज्जयन्तोऽयं किमेतत्सर्वमद्भुतम् ॥ २५० ॥
 ध्यायन्ताविति तौ साधू काचिद्देवी तद्वावदत् ।
 खण्डितोद्दण्डमार्तण्डरोचिर्मण्डलमण्डिता ॥ २५१ ॥
 कलासु लालसं चिन्नं वीक्ष्य वां तत्प्रदित्सया ।
 प्राप्तास्म्यहं भवद्भ्राग्यैः कृष्टा शासनदेवता ॥ २५२ ॥
 प्रपञ्चोऽयं समस्तोऽपि वृद्धसाध्वागमादिकः ।
 चक्रे मयेव युवयोरत्रानयनवाञ्छया ॥ २५३ ॥
 इदं किल महातीर्थं श्रीनेम्येतस्य नायकः ।
 अत्रौषधानि दिव्यानि मन्त्राश्चातिफलावहाः ॥ २५४ ॥
 इत्युक्त्वा सा (?) नृपाकृष्टिदेवाकृष्टिपटीयसः ।
 मन्त्रान् पठितसंसिद्धांस्ताभ्यां तुष्टा व्यशिश्रणत् ॥ २५५ ॥
 सद्यःप्रत्ययकारीणि वश्यादावौषधान्यपि ।
 भ्रमंभ्रमं गिरेः शृङ्गे देवी तौ पर्यचीचयत् ॥ २५६ ॥
 मा स्म विस्मरतामेतौ मन्त्राद्यमिति सा मुनी ।
 कमण्डलुं करे कृत्वा सुधापानार्थमार्थयत् ॥ २५७ ॥
 म सुधापानमप्यहं रात्राविति विविक्तधीः ।
 नैषीद्देवन्द्रसूरिस्तद्दहो सस्पृहता व्रते ॥ २५८ ॥
 उत्सर्गश्चापवाद्भ्रं विचार्य चतुराशयः ।
 अकुण्ठोत्कण्ठया कण्ठं सोमचन्द्रस्तु तां पपौ ॥ २५९ ॥
 सोमचन्द्रः सुधापानात्तत्सर्वं स्मृतवान् हृदि ।
 तद्विनान्यस्तु न तथा मतिर्भाग्यानुसारिणी ॥ २६० ॥
 ततस्तौ तीर्थनमनात्कृतार्थौ सैव देवता ।
 निशाशेषे समुत्पाद्य मुमोच गुरुसंनिधौ ॥ २६१ ॥

The story then goes on—

सोमचन्द्रं गुरुस्थं ज्ञात्वा गच्छधुरन्धरम् ।
 तस्मै सूरिपदं दातुमुदतिष्ठत सौष्ठवात् ॥ २६३ ॥
 सङ्घानुज्ञां समासाद्य गणकानुपवेश्य च ।
 लभं व्यचीचरत्सूरिविश्वस्यापि शिवङ्करम् ॥ २६४ ॥
 अथ माघवमासस्य तृतीयस्यां तिथौ शुचौ ।
 कर्कलगे गुरौ मूर्तेौ राहौ कन्याव्यवस्थिते ॥ २६५ ॥
 भोमे धनुःस्थिते शुक्रे मीनस्थे सवुधे रवौ ।
 मेघाश्रिते तुषारांशौ शनौ च वृषसंगते ॥ २६६ ॥
 लग्नेऽमुष्मिन् विधौर्गेहे होराद्रेष्काणयोरपि ।
 वर्गोत्तमे नवांशे च द्वादशांशेऽतिशोभने ॥ २६७ ॥
 कवेस्त्वृतीये त्रिंशांशे क्षणेस्मिन् क्षेमकारिणि ।
 श्रीसङ्घेन प्रहृष्टेन कार्यमाजे महामहे ॥ २६८ ॥
 नान्दीविधिं विधायान्यं सोमचन्द्राय दत्तवान् ।
 जिनशासनसर्वस्वमिवाचार्यपदं गुरुः ॥ २६९ ॥
 हेमवत्कान्तिमांश्चन्द्र इवाह्लादकरोस्त्ययम् ।
 इतीव हेमचन्द्रेति नाम तस्य गुरुर्ग्रथात् ॥ २७० ॥
 वादित्राणि तदा रेणुर्द्रिक्कुक्षिम्भरिभिः स्वनैः ।
 ज्ञापयन्तीव सूरिन्द्रं नवं मोहस्य भीतये ॥ २७१ ॥

One day, Siddharāja, the Cālukya King, met him on the road and being struck by his wisdom invited him to his house. When Hemacandra went to see him, the King requested him to explain to him the real nature of dharma. With illustrative stories from the Purānas, Hemacandra taught him that kindness to living beings is the highest dharma.

हरति विपदं सूते कीर्तिं निकृन्तति वैरितां
 जनयति जने मानाधिक्यं वशीकुरुते रमाम् ।
 मदयति दयासारं धर्मं तनोति महोदयं
 किमिव सुधियां नाधत्तेऽसौ परोपकृतिः कृता ॥ ५७३ ॥

On another occasion he preached a sermon to Kumārapāla, who had been to see him, hearing of his proficiency in the arts and the sciences.

Hemacandra at the request of Siddharāja, accompanied him to certain places of pilgrimage and asked the Goddess Ambā to let him know who would succeed Siddharāja to the throne, to which she replied that the King would have no son and would be succeeded by Kumārapāla. Siddharāja ordered his men to kill Kumārapāla who fled from the country in the guise of a mendicant to save his life. In his wanderings, he came to Hemacandra, then at Stambhatīrtha, to find out from him his future. Hemacandra replied—

भविता कियतापि त्वं कालेन क्षितिनायकः ॥ १८१ ॥

When Kumārapāla suspected the veracity of his words,

विश्रुत्याभिदधे सूरिर्नवाङ्केश्वरवत्सरे ।

चतुर्थ्या मार्गशीर्षस्य इयामायां पुष्यगं तियौ ॥ १८४ ॥

अपराह्णे तवैश्वर्यं यदि नोर्जस्वि जायते ।

निमित्तालोकसन्त्यास (?) स्तर्ह्यतःपरमस्तु मे ॥ १८५ ॥

प्रतिज्ञायति सूरिन्द्रस्तदा तद्दिनपत्रकम् ।

लेखित्वा प्रददौ तस्मै सचिवोदयनाय च ॥ १८६ ॥

तेन तस्य सुरस्येव ज्ञानेनातिचमत्कृतः ।

चौलुक्यस्तमुवाचेवं घटिताञ्जलिमञ्जुलः ॥ १८७ ॥

यद्दचेतत्त्वद्वचः सत्यं त्वमेव क्षितिपस्तदा ।

अहं तु त्वत्पदाम्भोजं सेविष्ये राजहंसवत् ॥ १८८ ॥

वदन्तमिति तं सूरिर्जगौ राज्येन किं मम ।

भानुनेव त्वयोद्भास्यं शश्वज्जैनमताम्बुजम् ॥ १८९ ॥

रङ्गादङ्गीकृते तेन तस्मिन्वाक्यं स सूरिराट् ।

अमात्योदयनं प्रोचे स्वरहस्यं रहस्यदः ॥ १९० ॥

तथा त्वयाप्ययं भाविराज्यो दुस्थोऽधुना गतः ।

यद्युपक्रियते स्वीयस्वामीव द्रविणादिना ॥ १९४ ॥

तदायमपि संप्राप्य स्वाम्यमाममहीन्द्रवत् (?) ।

उल्लासयन्मतं जैनं भूत्वेवं परमार्हतः ॥ १९५ ॥

In course of time Siddharāja, having come to know that Kumārapāla is living with Udayanamantri, sent messengers to seize and kill him. Kumārapāla sought protection of Hemaandra.

सूरिस्तद्वाक्यमाकर्ण्य दध्यौ कारुण्यनीरधिः ।

एकतो भूपतिद्रोहो रक्षणीयोऽयमन्यतः ॥ २०२ ॥

राजद्रोहे व्ययोननां (?) त्रातेऽस्मिन्पुण्यमुल्बणम् ।

अनयोः कृत्ययोर्मध्ये साम्प्रतं करवै किमु ॥ २०३ ॥

नृपः कुप्यतु गच्छन्तु प्राणा वाहं तदप्यमुम् ।

त्रास्ये यथा भवत्येष जिनशासनलालसः ॥ २०४ ॥

अथ तं वसतावेव न्यस्य भूमिशृहान्तरे ।

पुस्तकग्रन्थिभिस्तस्य द्वारं सूरिर्दीधपत् ॥ २०५ ॥

तावद्भूपभटाः कोपोत्कटा भ्रान्त्वाखिलं पुरम् ।

तत्रैत्य प्रोचिरे सूरिं कुमारोऽस्ति भवन्मठे ॥ २०६ ॥

प्राणित्राणं महत्पुण्यं मिथ्यावाद्स्त्वघं लघु ।

विदन्त्रित्यवदत्सूरिः सोऽत्र नास्त्येव सर्वथा ॥ २०७ ॥

भटैरुचेऽत्र चेन्नास्ति राजाज्ञा क्रियतां तदा ।

अभितो भृगयामासुस्तं मठं सुभटा हठात् ॥ २०९ ॥

पुस्तकग्रन्थिभिस्तालपत्रजालैश्च पूरितम् ।
 दृष्ट्वा भूमिगृहद्वारं नतैर्देवाद्दिलोकितम् ॥ २१० ॥
 गतेषु [तेषु] निष्कार्य्य चौलुक्यं प्रभुरभ्यधात् ।
 गिरो द्विषद्भटोद्गीर्णास्त्वया शुश्रुविरे न वा ॥ २११ ॥
 स योजितकरोऽवादीत्तस्थुषापि मयान्तरे ।
 तदीया भवदीयाश्च गिरः कर्णातिथीकृताः ॥ २१२ ॥
 त्वया प्राणान्तमादृत्य (?) गरुडाच्छङ्खचूडवत् ।
 जीमूतवाहनेनेव त्रातोऽहं सङ्कटादितः ॥ २१४ ॥
 दयामयो भवद्धर्मः श्रुत एवाभवत्पुरा ।
 अनुभूतोऽधुना सोऽयं मया मज्जीवितावनात् ॥ २१५ ॥
 ये सुखेषूपकुर्वन्ति तेऽपि संप्रति पञ्चषाः ।
 यस्तु प्राणव्यये स त्वमेकः सत्ववदग्रणीः ॥ २१६ ॥
 भक्तोऽभवं पुराप्यग्न्यैर्भावत्कौ (?) भूरिभिर्मुणैः ।
 क्रीतो जीवितदानेन दास एवास्मि संप्रति ॥ २१७ ॥
 निमित्तकथनात्पूर्वं राज्यदानं प्रतिश्रुतम् ।
 इदानीं जीवितमपि त्वदर्थं भवतान्मम ॥ २१८ ॥
 इत्यादि निगदतं ति (?) कुमारं सूरिरालपत् ।
 पञ्चाज्जायिष्यते सर्वं किमिदानीं बहूकिभिः ॥ २१९ ॥
 अमात्योदयनात्तस्मै दापायित्वोरु शम्बलम् ।
 निज्ञायाः पश्चिमे यामे प्रेषयामास तं प्रभुः ॥ २२० ॥

When Kumārāpāla became king and established himself firmly on the throne,

अथ कर्णावतीपुर्यां धर्मधुर्यान् प्रमोदयन् ।
 राज्यापि वा कुमारस्य हेमसूरिं (?) स शुश्रुवान् ॥ ५३२ ॥
 निमित्तोत्तिकक्षणे जैनधर्मेऽहं भक्तिमद्भुताम् ।
 करिष्यामीत्यसौ पूर्वं प्रत्यश्रौषीन्मदग्रतः ॥ ५३३ ॥
 स्मरत्येतन्न वेत्यस्य चित्तजिज्ञासया ततः ।
 व्याहारीत्यत्तनं सूरिमीनसं राजहंसवत् ॥ ५३४ ॥
 अमात्योदयनामात्यसंमुखं सद्गुणसंयुतः ।
 अत्युत्सवेन सूरिन्द्रं (?) पुरमध्यमवीविशेत् ॥ ५३५ ॥
 पप्रच्छोदयनं सूरिर्विजनेऽसौ नृपस्तव ।
 मम स्मरति (?) किं नो वा संप्रति प्राप्य वैभवम् ॥ ५३६ ॥
 उवाच सचिवः सर्वानुपकर्तृन् स्वबन्धुवत् ।
 उदारः सच्चकारायं सस्मारापि प्रभुं न तु ॥ ५३७ ॥
 सूरिः शशंस तर्हि त्वं ब्रूयाः क्षितिपतिं रहः ।
 त्वयाय नैव स्वप्नव्यं नन्यराज्ञीगृहे निशि ॥ ५३८ ॥

केनोक्तमिति पृच्छेच्चेत्प्रातर्जातचमत्कृतिः ।
 अत्याग्रहे तदा नाम मम तस्मै निवेद्य ॥ ५३९ ॥
 ओमित्यभ्युपगम्येतां वाचं सचिवपुङ्गवः ।
 हांसति स्म विशांपत्ये सोऽपि चक्रे तथैव तत् ॥ ५४० ॥
 निशि विद्युन्निपातेन ङ्गधे तस्मिन्नवे गृहे ।
 सृतायां नव्यपन्त्यां च चमच्चक्रे महीपतिः ॥ ५४१ ॥
 प्रभाते पृष्ठवान् भूमन्मन्त्रिन् केनेदमद्भुतम् ।
 आचरुये ज्ञानमाचक्ष्व जीवातुमिव तं मम ॥ ५४२ ॥
 व्यजिज्ञपन्तृपं मन्त्री नार्यं तत्कथनक्षणः ।
 न पारयति यद्देवस्तं श्रोतुं राजलीलया ॥ ५४३ ॥
 जगाद सादरं स्वामी सचिवैतत्किमुच्यते ।
 प्राणत्राणकरो यो मे न शृणोमि तमप्यहम् ॥ ५४४ ॥
 निर्बन्धेऽभिदधे सैष स्तम्भतीर्थपुरे पुरा ।
 कर्हि मे भविता स्वास्थ्यामिति देवस्य पृच्छतः ॥ ५४५ ॥
 राज्यातिपत्रिकादायि लिखित्वैकापरा मम ।
 येन तेनेदमावेदि ज्ञानं श्रीहिमसूरिणा ॥ ५४६ ॥
 इत्युक्त्वादीदृशन्मन्त्री पत्रो तां भूमते तदा ।
 सोऽपि तां वाचयित्वा द्राग्विस्मेरः सूरिमस्मरतः (?) ॥ ५४७ ॥
 ऊचे च सचिवं कीदृक् सूरियं ज्ञानमद्भुतम् ।
 प्रत्याययन्मनो यन्मे राज्यातिदिवसेऽथ च ॥ ५४८ ॥
 स कास्तीत्यनुयुक्तः सन् जगादोदयनो मुदा ।
 अधुनात्राप्तवानस्ति तवासीर्वितीर्षया ॥ ५४९ ॥
 मन्त्री ततस्तदादिष्टस्तदुक्तं प्रणिमद्य तत् ।
 हेमाचार्यं सहादाय नृपास्थानीमुपास्थित ॥ ५५० ॥
 दृष्ट्वा सूरिन्द्रमायातं विनयैकावतिर्नृपः ।
 अभ्युतस्थो यथा शुक्लापाङ्गो वार्षिकवारिदम् (?) ॥ ५५१ ॥
 मूर्ते स्वभक्तिप्रग्भार इव हेमासनेऽद्भुते ।
 निवेद्य तं नमश्चक्रे विधिवत्साविनेयवत् ॥ ५५२ ॥
 प्रांशुदन्तांशुरोचिभिर्दिशो धवलयन्निव ।
 इत्याशीर्वाद्यामास भूवासवमथ प्रभुः ॥ ५५३ ॥

The King, ashamed of his ingratitude at not remembering him as soon as he attained sovereignty, asked pardon of Hemacandra and said—

अनुगृहीष्व मामद्य राज्यलक्ष्मीपरिग्रहात् ॥ ५६३ ॥

अथ भूमन्सुलोद्भूतभक्तिभङ्गितरङ्गितैः ।

पीणितात्मा प्रभुः प्रोचे सिञ्चन्निव सुधारसैः ॥ ५६४ ॥

इत्थं विकल्थसे कस्मात्स्वं मुधा वसुधाधव ।
 उपकारक्षणो यत्ते संप्रत्यास्ति समागतः ॥ ५६५ ॥
 त्वमेव मौलिमाणिक्यं कृतज्ञानां कृतिचासि ।
 स्वपूर्वज इवाभाति यस्येष्टुगौरवं मयि ॥ ५६६ ॥
 यच्चार्थयसि राज्यार्थं तत्त्वद्भक्तेः कियत्किल ।
 परं न युज्यते देव तन्मे चारित्रचारिणा ॥ ५६७ ॥
 सर्वसङ्गपरित्यागश्चारित्र जगदे जिनैः ।
 तत्प्रणश्यति राज्येन जलयोगेन चित्रवत् ॥ ५६८ ॥
 नियमश्रीं नृपश्रीश्च विद्विषाते परस्परी (?) ।
 यदेकस्याः प्रवेशेऽन्या सपत्नीव पलायते ॥ ५६९ ॥
 कृतज्ञत्वेन चेद्भूय त्वं प्रत्युपाचिकीरसि ।
 आत्मनीने तद्वा जैन धर्मे धेहि निजं मनः ॥ ५७० ॥
 मदग्रतस्त्वया प्रागप्येतदस्ति प्रतिश्रुतम् ।
 उक्तं सत्याप्यतां तत्स्वं महती न हि गीर्मुषा ॥ ५७१ ॥
 अलोलुपत्वं सूरीन्द्रोर्निस्पृहस्येव वीक्ष्य तत् ।
 कुमारपालो विस्मेरास्तमूचे विनयाञ्चितः ॥ ५७२ ॥
 भवदुक्तं करिष्येऽहं सर्वमेव शनैःशनैः ।
 कामयेऽहं परं सङ्गं निधिरेव तव प्रभो ॥ ५७३ ॥
 भवत्सङ्गाद्यथा किञ्चित्त्वं बुध्ये स्वचेतसि ।
 सत्सङ्ग एव यत्तत्त्वप्राप्तावोपयिकं विदुः ॥ ५७४ ॥

He then preached a sermon to Kumārāpāla. On another occasion, in order to win over the King to the Jain faith, Hemacandra even bowed to Somanātha in his presence. Kumārāpāla thus became a disciple of Hemacandra and under his direction did many things to spread the Jain religion. He forbade animal slaughter, spirituous drinks, dice-playing and such other vices in his kingdom. A number of vihāras were built.

At last when his end was drawing near, Hemacandra narrated to Kumārāpāla the previous history of the King and himself. And

अथ नूतनशब्दानुशासनप्रमुखैः शुभैः ।
 त्रैविद्याधिष्ठितैर्यन्थज्ञानसत्रं प्रवर्तयन् ॥ १२२ ॥
 स्वयं तिष्ठन् क्रियामार्गं स्थापयन्नपरानपि ।
 षष्ठाष्टमप्रभृतिभिस्तपोभिर्द्धर्ममोधयन् ॥ १२३ ॥
 उल्लासयन्मतं जैनं शशीव कुमुदाकरम् ।
 आयुश्चतुरशीत्यब्दान् हेमाचार्यः समापयन् ॥ १२४ ॥
 सम्यक् ज्ञानेन केनापि ज्ञात्वा पर्यन्तमात्मनः ।
 गच्छशिक्षां न्व विप्राण्य भ्रातृप्रद्युम्नसूरये ॥ १२५ ॥

आहूय सङ्घं भूपं च तत्प्रत्यक्षं यथाविधिः ।
 वैराङ्गिकः स्वगात्रेऽपि शिश्रियेऽनशनं गुरुः ॥ १२६ ॥
 अवीक्षितमिवाजन्म वीक्षितुं तन्मुस्ताम्बुजम् ।
 अहंपूर्विकया लोका मिमिलुः सकलास्तदा ॥ १२७ ॥

Kumārāpāla then fell at his feet and lamented very much that the guiding star of his life was setting. Hemacandra encouraged him and spoke as follows.

आजन्म राजन् निर्व्याजभक्तेऽहं हृदि तावके ।
 समुत्कीर्णं इव स्वर्गं गतोऽपि स्यां पृथग्गं हि ॥ १८५ ॥
 मनःशुद्ध्या समागच्छजिनधर्मस्य ते पुरः ।
 मोक्षोऽति नातिदुर्लभः सद्गुरुस्तु किमुच्यते ॥ १८६ ॥
 अस्मदुक्त्यार्हतं धर्मं प्रपद्य क्षितिमण्डले ।
 कृत्वा च तस्य स भ्राज्यं नापर्णस्त्वमभूः कथम् ॥ १८७ ॥
 कुर्वाणस्य क्रियामार्गं क्रियाभ्रष्टान् पगंस्तव ।
 सत्क्रियास्थापनाचार्यं का शिक्षा युज्यतेऽधुना ॥ १८८ ॥
 जगज्जनसमक्षं यः पराजिग्ये पुरा त्वया ।
 पर्यन्तेऽपि कथं मोहः स त्वामभिविष्यति ॥ १८९ ॥
 ततः सहजधैर्येण संवर्मय निजं मनः ।
 यतोऽस्मन्मृत्युना मृत्युर्न द्वरे तव वर्त्तते ॥ १९० ॥
 तदा सम्यग्वितन्वीथाः क्षामणानशनादिकम् ।
 यद्भस्मनिहृतमिव तद्दिना प्राक्तनं शुभम् ॥ १९१ ॥
 स्वयमेव च कुर्वीथाः सर्वाणामुष्मिर्का क्रियाम् ।
 निरपत्यतया कर्ता न पश्चात्कश्चनापि ताम् ॥ १९२ ॥
 ऊरीकृत्य गुरुक्तं तत स्तक्रवत् (?) क्षितिनायकः ।
 उदात्तित भूथिष्ठभक्तिः कर्तुं प्रभावनाम् ॥ १९३ ॥
 कुमारा नन्दतः स्वैरं श्रावका रासकान् ददुः ।
 भट्टा भोगावलीः पेटुर्जगुर्गतानि गायकाः ॥ १९४ ॥
 कर्मव्ययेऽभिदाधरे भूपाद्याः पारिपाश्विकाः ।
 परोलक्षान्नमस्कारान् पुष्पाणि च सहस्रशः ॥ १९५ ॥
 अत्यासन्नं व्ययं ज्ञात्वा सूरिर्ध्यानविधित्तया ।
 कोलःहलं प्रसुमरं समन्तात् प्रत्यधीषिधत् ॥ १९६ ॥
 निवृत्तिवल्गायात्युच्चैरुध्वाक्षान्युत्कटाश्ववत् (?) ।
 बध्वा च ध्यानपाशनं चित्तं लोलं प्रवङ्गवत् ॥ १९७ ॥
 चिन्तयन् सुचिरं किञ्चित्परमात्ममयं महः ।
 ब्रह्मरन्धाध्वना प्राणान् हेमाचार्यां विमुक्तवान् ॥ १९८ ॥

"Hemacandra was born on the full-moon of Kārtika, Samvat 1145 (A. C. 1088) In Samvat 1154 (A. C. 1097) he was initiated into the priestly orders; in 1166 (A. C. 1109) he obtained the degree or title of Suri and died in Samvat 1229 (A. C. 1172) at the age of 84" (JBBRAS, xxvi, p. 224).

Hemacandra is the author of the following works :—

- i. Śābdānusāsana called Siddhahemacandram.
Dhātupāṭha ; Dhātupārāyana, Dhātumālā.
Unādisūtravṛtti
Lingānusāsana
- ii. Abhidhānacintāmaṇi ; Nāmamālā, Nāmamālāsesa.
Anekārthasaṅgraha; Anekārthāsesa.
Nighāntusesa , Sesasaṅgraha, Sesasaṅgrahasāroddhāra.
Desisabdasāṅgraha.
Ekāksaraṇāmamālā.
- iii. Chandonusāsana.
Kavyānusāsana with Alankāracudamaṇi.
- iv. Pramāṇamīmāṃsā.
Balābalasūtrabṛihadvṛtti
- v. Yogasūtra.
- vi. Dvyāsrayakāvya
Salākāpurusacarita.
- vii. Vibhramasūtra. (?)

In concluding this introduction, I think I will be permitted to say a few words in explanation of the delay which has occurred in preparing this edition, as it may also partly account for some shortcomings of it. The work was entrusted to me early in May 1921 and I expected it would be ready by the end of the following year. But with eighteen hours and sometimes more of teaching work in the College and other duties attached to my position, coupled with the poor state of my health, I had very little time to spare for the work and had, therefore, to extend the time, though reluctantly, year after year. The delay was, therefore, unavoidable but in the interests of the work I wish it were longer. My best thanks are due to the authorities of the Bhandarkar Oriental Research Institute who have been, I should say, too kind to me by deferring to my conveniences and extending the period not only for the preparation of the edition but also of the loan of the seven Mss. lent to me.

'Vidyāsādma'
1st February 1926

}

P. V. RAMANUJASWAMI.

P. S I am indebted to my friend and former pupil, Pandit P. Perayya Sastri, Srirangam and Vuluṅpranna, of the local Maharajah's English College for helping me in reading the proofs of this work.

11-11-1937.

P. V. R.

Introduction

||

(To the first edition)

The present edition of Hemacandra's Desināmamālā is based on the following Mss —

A. — A Ms. from Bikaner. No. 271 foll 17. Samvat 1549. Text only. A very valuable Ms.

B. — A very clearly written Ms. from Vadhvān No 724. foll 90 or properly 91, fol. 53 being numbered twice. Text and commentary. The Ms. is not dated; it probably belongs to the last century. It is on the whole very correct, but it constantly exchanges च and व, य and घ, ज्ञ and ञ, च्च and च्य, द, ढ, ड, ढ, ङ, and in this respect it cannot in any way be relied upon.

C. — A modern copy of a Ms. from Ahmedabad, prepared for Dr Buhler. No. 184. foll 315 in folio. Text and commentary. The original Ms. was dated Samvat 1587. The copy has been made rather carefully; but the copyist apparently not being versed in reading Jaina Mss. the characters peculiar to these Mss. are constantly misread. Thus the blunders of the original have been largely increased. A second hand has tried to correct some of the mistakes, but not always successfully.

D. — A Ms. from Pāli near Jodhpur in Marwar. No 270. foll 32. Text and commentary; incomplete. This Ms. is written very badly and is very incorrect. I have not mentioned in the critical notes all its blunders, and from I. 117, I have quoted it only occasionally.

E. — A Ms. from Ahmedabad, belonging to Dr Buhler, foll. 20. Text only. In the colophon it bears the date 1575, which is probably intended for the Samvat era. This is by far the best of all the Mss. Unfortunately it is incomplete, foll 1 and 19 being wanting. It has been made the basis of my text.

F. — The various readings of a Ms. from Limadi, collated by Dr Buhler's Pandits with C. With the exception of a few trifling differences the Limadi Ms. agrees closely with the Vadhvān Ms. (B)

G. — A Ms. from Bikaner. No. 271 foll. 46. Text and commentary. An old, good Ms. It has got the same number as A, because it was believed to contain the commentary to A. This, however, is not the case. The Mss. are quite independent of each other. G gives the best text of the commentary but it is unfortunately greatly damaged, most of the leaves having been gnawed by a rat, and afterwards broken off. The damages begin with fol. 15; from fol. 24, not much more than one half of the leaves sometimes less, is extant; from fol. 42, only scattered fragments are left, I have tried to combine these fragments, and after much trouble and with

a great loss of time I have succeeded in identifying nearly all the fragments. The Ms. ends with ईसुह in viii. 21, the rest being entirely lost.

After I had worked out the text and the greater part of it had been sent to India for being printed, I received two more Mss. from Dr Bühler, viz.—

H. — A Ms bought at Ahmedabād for Government in 1879, foll. 62. Samvat 1628. Text and commentary. The Ms. is very carelessly written and of no value at all.

I. — A Ms. belonging to Pandit Bhagvanlal Indrajī, foll. 86. Text and commentary ; incomplete, foll 8-27 and the end from यदाह भरत in viii. 72 being wanting. The Ms. is a copy of the same codex archetypus from which G is copied. It agrees with G in almost all particulars. As it is written very distinctly, it would have saved me much time and trouble, and greatly facilitated my task, had I got it a year earlier. I have consulted it in all doubtful cases when correcting the proofs, but I could no more give its readings in the notes.

All the Mss. are written in the characters peculiar to the Jains. Hence it was very difficult to hit the true reading in all cases where च, व and ब, ल्य and च्छ, थ and घ, व्य and ज्ञ, द, द, ड, दू, डू were concerned. There are not many words in which all the Mss. agree in the use of these letters. In order to ascertain the correct reading I was very often obliged to have recourse to etymology. Where that failed me, I had nothing to guide me but the best Ms., which, however, is by no means quite trustworthy. A few examples will best illustrate the method I have adopted in constituting my text, and at the same time show the difficulties I had to grapple with.

At vi. 139, the Mss. ABCDFGI read मेडम्भो, a reading which is twice repeated in the commented Mss. H reads मेडेज्जो (text), मेडम्भो (commentary), मडम्भं (example). Only E has मेडंभो, a reading I have adopted for etymological reasons. There can be no doubt that मे stands for मद्, the Prakrit equivalent of मृगी (compare vi. 121, मद्दहरो and मद्दरो in which the same contraction has taken place). डंभ represents Sanskrit दम्भ with the change of द to ड according to Hemacandra's Prakrit grammar I. 217. Thus मेडंभो, which is stated to mean 'a doe-snare,' properly signifies "a thing which deceives (or injures) does." In support of the reading here adopted, I may point to the critical notes to Hemacandra i 217, where two of the Mss read डम्भो, though there डम्भो is the only possible form. At iii. 43, the majority of the Mss reads जप्पोहणो. Since this word represents a Sanskrit * यज्ञापहन (cf. यज्ञहन), I have adopted the reading जप्पोहणो. Here the authority of the best Ms. led me to the correct reading. In a great many cases, however, I was deprived even of this help. Thus vi 46, the Mss ABCEF read जले पिच्चं, GHI पिच्चं. In the commentary, all the Mss except H, read पिच्चं ; in G the word is torn off. In the example, which is wanting in G and I, BF read अपिच्चं, C अपिच्चि, H is doubtful. Thus पिच्चं seems to be the correct reading. Yet I could not admit it into my text. The word is apparently deriv-

ed from पिबति "to drink," and hence it must be written पिबं. I have since found the word actually spelled पिबं in Trivikrama's Prakrit Grammar, the Mss. of which are written in the Grantha character. Sometimes the Sanskrit was my only guide. Thus in i. 98, the authority of the Mss. seems to call for the reading उल्लोचो, which is also given by the Mss. of the Pāiyalacchhi v. 217. The Sanskrit उल्लोच, however, decides in favour of च. Likewise in ii. 11, it was alone the Sanskrit which moved me to write किलिचं and not किलिचं. In other cases I had recourse to the modern Indian languages. Thus in viii. 29, which is wanting in E and G, I have written सिद्धा and not सिद्धा, or सिद्धा, only in consideration of Sindhi सिद्ध fem. 'a whistling,' a reading which is confirmed by I.

The Mss. often agree remarkably in blunders of all kind. Thus at p. 68, 14, (p. 78, l. 14 of this ed) they all, without exception, read पुरः स्थिते, though there cannot be any doubt that परतः स्थिते must be written. It was more difficult to make out the correct reading in cases like that of vi. 127. Here AEF read महालक्ष्मो, the rest महालक्ष्मो, and with a singular persistence this reading is repeated by all the commented Mss. (except I) in the commentary and the example. Here again etymology helped me. The Sanskrit equivalent is *महालयपक्ष ; so महालक्ष्मो had to be chosen.

Now I am fully aware that after all etymology is no safe guide ; and I fear that I have adopted more than once a wrong reading, misled by a false etymology. To get the original meaning of a word was often very difficult, and in the present state of our knowledge of the middle and modern Indian languages not rarely quite impossible. In such cases I was quite left to my linguistic instinct. Thus at i. 144, example 111, I have written युद्धकिमूही. Here BG read युद्धकिय, CH युद्धकिय, F युद्धकिय. As I could make nothing of any of these readings, I supposed that य was a mistake for य; and turning to this letter I found the word in question at v. 31, but at the same time almost as many various readings as I had Mss. at my disposal. In the text A has युद्धकियं, BF युद्धकियं, C युद्धकियं, D युद्धकियं, E युद्धकियं, G युद्धकियं, H युद्धकियं I युद्धकियं. In the commentary BCF read युद्धकियं, G युद्धकियं, H युद्धकियं, I युद्धकियं. Taking into consideration the various readings of i. 144, 111, युद्धकिम seemed to me to be the correct spelling, which I adopted accordingly. Words of this kind occur very frequently, and I hope I shall be pardoned if sometimes I should have failed to hit the correct reading.

Another great difficulty was raised by the examples which Hemacandra adds at the end of the commentary on each stanza of the Ekārthasābdas. These examples are either void of all sense, or of an incredible stupidity. It was not indeed easy to compile examples from words combined in the same stanza by the mere chance of alphabetical arrangement and the equal number of syllables. But even granting this, Hemacandra might, I think, have done his task far better ; or, if the examples were composed by his disciples, he should not have admitted them into his work. In a few cases he has given two examples on one stanza, and had he done this throughout, we should not have to complain so much of the extreme

absurdity of these verses. It was a most disgusting task to make out the sense, or rather nonsense, of these examples, some of which have remained rather obscure to me. But as they often are the only means of ascertaining the correct meaning of a Deśiśabda, and besides contain some valuable material for Prakrit lexicography and grammar, I have spared neither time nor labour to make them as readable as their purport will allow.

In general, I have strictly observed the rules of sandhi often violated by the Mss. But I have not hesitated to follow the Mss. when this seemed to me desirable for the sake of clearness. With reference to the nasals, I have adopted a method which I hope will in some way facilitate understanding. I have written throughout anusvāra in Deśiśabdas in accordance with the practice of the modern languages, but the nasals of the several vargas in Tatsamas and Tadbhavas. I am, however, very far from believing that Hemacandra himself has done so, and that this method should be followed in all Prakrit works. On the contrary, there are traces which show that even in Deśiśabdas the nasals are preferable to the anusvāra. Thus from i. 26, it follows that अइरिणे, and not अइरिण, is the correct spelling. At i. 18, I have only reluctantly written अण्यु instead of अण्यन्, and likewise at iv. 31, णीरङ्गी instead of णीरङ्गी, since this word is used as a Tatsama in the commentary on ii. 20, 90, vi. 133. But cases like these are very rarely met with, and they could, therefore, not move me to give up my method, which, as I have experienced myself, is a great help for the reader. It is well known that in Jaina Mss. ण, when standing in the beginning of a word, or when doubled in the middle of it, generally is not changed to ण. Hemacandra himself has laid this down as a rule in his Grammar, I. 229. Some of the Mss. of the *Deśināmamālā*, especially G, adopt the same spelling, but without consistency; sometimes they all agree in writing ण or ण. I have always corrected this to ण or ण, since Hemacandra at the end of the fifth varga expressly states that no Deśiśabda begins with ण, but that the rule णदी given in his grammar only applies to Prakrit words which have their origin in Sanskrit. Strange as this remark is, considering the modern languages, in which ण never is used in the beginning of a word, yet I saw no reason to go counter to Hemacandra's distinct statement. I have also followed throughout Hemacandra's own rule on the use of the euphonic य (Grammar I. 180). There is no Ms., either of the *Siddhahemacandram* or of the *Deśināmamālā*, which strictly observes it. They all write य, also after other vowels than अ, अ especially after इ, ई. As Hemacandra makes no exception with regard to the Deśiśabdas, I have patiently undertaken the tedious task of correcting the many hundreds of instances in which the rule has been infringed by the Mss. I have not, however, made even the slightest correction without giving the reading of the Mss. in the critical notes.

I have called the work देशीनाममाला. Properly it ought to have been called रत्नावली, as this is the name given to the work by Hemacandra himself (viii. 77). देशीनाममाला it is termed in the best Mss. of the text,

AE, and in the margin of the single folios of H. In i. 2 and viii. 77, it is styled देशीशब्दसंग्रह, a name which is also intimated by the Mss. BCDFGI, as they call the vritti देशीशब्दसंग्रहवृत्ति. रत्नावली being too unexpressive a name, and देशीनाममाला the usual appellation of works of this kind, I have followed the best Ms.

The *Deśināmamālā* has been discovered by Dr Buhler. In the *Indian Antiquary* II, p. 17 ff. (1874) he has given the first notice of it from the only Ms. then in his possession, the original of C. By his indefatigable researches which have already so much promoted Sanskrit philology, he succeeded afterwards in finding the materials described above, and in October 1877 he proposed to me by letter to publish the work in company with himself. I gladly accepted this offer, and we agreed that I should publish the text while Dr Bühler took upon himself to work out the glossary. Though I am fully aware of the deficiencies of this volume, yet I hope that in some degree at least, it will justify the confidence placed in me by Dr Buhler. My best thanks are due to him not only for his making over to me the Mss. he had collected with so much labour and care, but also for his reading one proof of this volume and communicating to me some valuable remarks on my text. I have also to thank Mr Banks, the Superintendent of the Bombay Education Society's Press, for the extraordinary care with which he has carried on the printing and executed my corrections. Since I could read myself but one proof, it is chiefly due to him that comparatively few misprints will be found in these pages.

R. PISCHEL.

Kiel, 15th of March 1880.

॥ देशीनाममाला ॥

अथ देशीनाममाला प्रारभ्यते

देशी दुःसंदर्भा प्रायः संदर्भितापि दुर्बोधा ।

आचार्यहेमचन्द्रस्तत्तां संदभति विभजति च ॥

समग्रशब्दानामनुशासने चिकीर्षिति संस्कृतादिभाषाणां षण्णां शब्दानुशासने सिद्धहेमचन्द्रनाम्नि सिद्धिरुपनिबद्धा । इदानीं लोपागमवर्णविकारादिना क्रमेण पूर्वे- 5 रसाधितपूर्वा देश्याः शब्दा अवशिष्यन्ते । तत्संग्रहार्थमयमारम्भः । तत्रादौ शिष्टसमय इत्यधिकृतदेवता नमस्क्रियते ।

गमणयपमाणगहिरा सहिअयहिअयहिअयंगमरहस्सा ।

जयइ जिणिन्दाणं असेसभासपरिणामिणी वाणी ॥ १ ॥

गमास्तात्यर्थमेदिनः सदृशपाठाः । नया वस्त्वकद्गयाहिणः स्वाद्वादाविरो- 10 धिनोऽभिप्रायविशेषाः । नैगमसंग्रहव्यवहारजुसूत्रशब्दसमभिरुदेवभूताभिधानाः । सम- प्रमाणानि स्याद्वाद्गोचराणि प्रत्यक्षादीनि । तेर्गभीरा मन्दबुद्धीनामस्ताषाः । अथ च सहृदयं सचेतनं हृदयं येषां तेषां हृदयंगमरहस्या । अत एव जयति निःशेष- तीर्थिकभाषोक्तर्षेण वर्तते । जयत्यर्थेन च नमस्कार आक्षिप्यते । अयमपर उत्कर्षो यदशेषभाषारूपत्वेन परिणमते । यदाह ।

15

देवा देवीं नरा नारीं शबराश्चापि शाबरीम् ।

तिर्यञ्चोऽपि हि तैरश्रीं मेनिरे भगवद्विरम् ॥

सैवंभूता जिनेन्द्राणामर्हतां वाणी जयतीति संबन्धः ॥ [१]

L. 1. A opens with अर्हं BY with एद् । अर्हं D with श्रीगुरुवादेभ्यो नमः G with ओं नमः सर्वज्ञाय X with एद् Z with एद् । ओं नमः सर्वज्ञाय. L. 2. X दुःसं add 2. hd. दर्भा. L. 3. C विभजति वे. L. 4. BC 2. hd. सनयशब्दां D सरुक्तादि षण्णा भाषाणां X भाषण. L. 5. BCF सिद्धिरूपनि D सिद्धरूप. L. 6. X देश्याः. L. 7. cdd. इति अधिरुतं. L. 8. Y गमनच ACDG (F!) YZ सहिययहिययहियय- गमं B हिययंगमं. L. 10. X गमणगमास्ता. L. 11. B अभि D नैगमादयः ; om. from संग्रहं to अभिधाताः BCFX 'हाङ्कजुसूत्रशब्दसमभिरुदेव' . L. 12. X स्वाद्वाद् XZ तेर्गभीरा G om. मन्द B नामस्ताषा C बुद्धीनामस्ताषाः D बुद्धीनाम F नामस्ताषा misread) X नामस्तयो. L. 13. X सहृदयं & येषां. L. 14. C र्थे B कारः cdd. उत्कर्षः. L. 15. Z यदाशेषं. L. 16. XZ देवा. L. 17. D adds इति शेषपदवाचां. L. 18. cdd. सा एव (Z सा इत्थं) D om. अर्हतां.

1 [Desināmamālā]

व्युत्पत्सुपदृत्तयेऽभिधेयप्रयोजने आह ।

णीसेसेदेसिपरिमलपल्लविकुऊहलाउलत्तेण ।

विरइज्जइ देसीसद्वसंगहो वण्णकमसुहओ ॥ २ ॥

देशीशब्देन देशीशास्त्राण्युच्यन्ते । निःशेषदेशीशास्त्राणां परिमलेन परिशील-
 5 नेन पल्लवितं प्रादुर्भूतं कचिदर्थसमर्पकत्वेन कचिद्वर्णानुपूर्वीनिश्चयाभावेन कचित्पूर्व-
 देशीविसंवादेन कचिद्वतानुगतिकतानिबद्धशब्दार्थतया यत्कुतूहलं तेन यदाकुलत्वमाः
 कथमयमपञ्चदशब्दपङ्कममो जनः समुद्धरणीय इति परोपचिकीर्षारभसस्तेन हेतुना
 देशीरूपाणां शब्दानां संग्रहो विरच्यते । अस्माभिरिति शेषः । पादलिमाचार्यादि-
 विरचितदेशीशास्त्रेषु सत्त्वन्व्यस्यारम्भे प्रयोजनं विशेषणद्वारेणाह वणोति । वर्णा
 10 अकारादयो हकारावसानाः प्राकृतप्रयोगयोग्याः । तेषां पदादिभूतानां सुखग्रहण-
 धारणनिमित्तं क्रमः परिपाटिः । तेन वर्णक्रमेण द्व्यक्षरत्र्यक्षरचतुरक्षरादिपदक्रमेण च
 सुखदः सुभगो वा । वर्णक्रमेण हि निर्दिष्टाः शब्दा अर्थविशेषसंशये सति सुखेनैव
 स्मर्यन्तेऽवधार्यन्ते च । वर्णक्रमातिक्रमेण च निर्दिश्यमाना न सुखेनावधारयितुं
 शक्यन्त इत्यर्थवान् वर्णक्रमनिर्देशः ॥ [२] .

15 पुनरितरदेशीभ्यो वैलक्षण्यमाह ।

जे लक्खणे ण सिद्धा ण पसिद्धा सकयाहिहाणेसु ।

ण य गउणलक्खणासत्तिसंभवा ते इह णिवद्धा ॥ ३ ॥

L. 1. C व्युत्पत्सु BCDX अभि°. L. 2. B देशी° C देशि° X देम° C पर°
 ABDFGXZY पल्लविय°. L. 3. C इज्जइ जइ देशी° Y वन्नकम° BDX मुहउ. L. 4.
 BCFG, D 2. hd. X परिमलेन Com परिशी°. L. 5. D धंसम° X धीभामप° X
 कचिद्व° B वण्णानुपूर्वीकत्वनि° D पूर्वी° X कचिर् पूर्व°. L. 6. GZ गतिकतया निवद्व° G
 शब्दार्थितया D 2. hd. गतिकतया BDF यकुतू° DX आ for आः Z लत्वं आः कथमयं.
 L. 7. B गभसः D रभसेन हे°. L. 8. CDGXZ उमार्भि°. L. 9. GZ विगचिनशब्दशा-
 स्त्रेषु D दत्तशब्दशा° BCDFX सत्त्वपि अ° C विशेषेण D वणा°. L. 10. CX
 हकारान्ताः D हकारानां CDGZ योग्यास्तेषां X योग्योन्नेषां B पदादिभूतां Z ग्रहणनिमित्तं.
 L. 11. BD धरणां CDGXZ पाटिस्तेन X om. from व्यक्षर° to च incl. Com.
 चतुरक्षर. L. 12. X om. from निर्दिष्टाः to क्रम 1. 14. RG शब्दाः. L. 13.
 add. अवधा° L. 16. G ये CF लक्खणे GZ न प° CDF सकयामि°. L. 17. G न
 CD गज्जोणलक्ख° FX सति° CDFY निव°.

लक्षणे शब्दशास्त्रे सिद्धहेमचन्द्रनाम्नि ये न सिद्धाः प्रकृतिप्रत्ययावि-
विभागेन न निष्पन्नास्तेऽत्र निबद्धाः । ये तु बज्जर-पज्जर-उष्काल-पिसुण-
संघ-बोळ-चव-जंप-सीस-साहादयः कथ्यादीनामादेशत्वेन साधित्वात् [सिद्ध-
हेमचन्द्रम् ४, २] तेऽन्येदेशीषु परिगृहीता अप्यस्माभिर्न निबद्धाः । ये च
सत्यामपि प्रकृतिप्रत्ययादिविभागेन सिद्धौ संस्कृताभिधानकोशेषु न प्रसिद्धास्तेऽप्यत्र 5
निबद्धाः । यथा । अमृतनिर्गम-च्छिन्नोद्भवा-प्रहानटादयश्चन्द्र-दूर्वा-हरादिष्वर्थेषु ।
ये च संस्कृताभिधानकोशेष्वप्रसिद्धा अपि गौण्या लक्षणया वालङ्कारचूडामणिप्रति-
पादितया शक्त्या संभवन्ति । यथा । मूर्खे बइल्लो । गङ्गाते गङ्गाशब्दस्त इह देशी-
शब्दसंग्रहे न निबद्धाः ॥ [३]

इदानीं नानादेशप्रसिद्धभाषास्वतिव्यापिपरिहारार्थं देशीलक्षणमाह ।

10

देसविसेसपसिद्धीइ भण्णमाणा अणन्तया हुन्ति ।

तम्हा अणाइपाइअपयइभासाविसेसओ देसी ॥ ४ ॥

देशविशेषा महाराष्ट्रविदर्भाभीरादयन्तेषु प्रसिद्धा । मगा पश्चात् । निक्कूइला
जितः । उक्कवुरुहुचिओ उत्क्षिप्तः । प्रेयंडो धूर्तः । हिंमो जारः । विड्डो प्रपञ्चः ।
दहमूढो मूर्ख एकग्राही । इत्येवमादयः शब्दा यद्युच्येरन्तदा देशविशेषाणामन्त- 15
न्वात्पुरुषायुषेणापि न सर्वसंग्रहः स्यात् । तस्मादनादिप्रवृत्तप्राकृतभाषाविशेष एवायं
देशीशब्देनोच्यत इति नातिव्याप्तिः । यदाह ।

L 1. D om न. L. 2. X भागेत B निष्पन्नाः BF ते इत्यत्र X निष्पन्नास्ते CD
निबद्धा BCFGZ बज्जर Z om. पज्जर BFGXZ उष्काल C उष्काल. L. 3.
BCFGZ बोळ X बोळैव BDF चव Z व B ताः. L. 4. cdl ते अन्ये; illegible in G.
CF गृहीताः D 2. hd del. अप्य L. 5. G सिद्धात् BCF द्वाः G ते अप्यत्र B ते पि अत्र.
L. 6. X add यथाः before यथा R द्रव D द्रवा; illegible in G. B नटादयः.
L. 7. cdl. कोशेषु अत्र D गौण्या गौणसारेणसाध्यवसनाभ्यां लक्षणालक्षया cdl. वा अलं.
L. 8. BF पादिततया B मूर्खे Z तटे शब्दम् G शब्दात् B शब्दाः D शब्द cdl. ते.
L. 10. X इदानीं cdl. भाषासु अति. L. 11. X पसिद्धीभ भिन्नी Y पसिद्धीर.
L. 12. ABCFGYZ पाहयं D अणाइयपइत् A विसुत BCXZ विसेसज. L. 13. B
शेषाः G भाभीरात् B दयः G मग G निक्कूइ (!) CZ निक्कूइ X निक्कूइ D तिकाइलाजितः
(sic). The reading is very doubtful. Perhaps it should be जिक्कूइला जितः ।
L. 14. B उत्क्ष CF उत्क्ष D उत्क्ष X उत्क्षुह Z उत्क्षुह BDZ चिउ X विउ D पेडो
CDX धूर्तो G विड्डो प्रपंचो Z बिड्डो प्रपंच. L. 15. C om. मूढो X मूर्खेः एकग्राही B शब्दाः
BCDFX याद cdl. उच्येरन्तदा DGZ णाणामानत्यात्. L. 16. B तस्मात्. L. 17. X
देशीशब्दे BCF, D 1. hd. X च्यते.

वाचस्पतेरपि मतिर्न प्रभवति दिव्ययुगसहस्रेण ।

देशेषु ये प्रसिद्धास्ताञ्च शब्दान् सर्वतः समुच्चेतुम् ॥ [४]

अत्र अकारादयो द्वक्षराः शब्दाः संगृह्यन्ते ।

अज्जो जिणम्मि अल्लं दिअहम्मि अणू अ सालिभेअम्मि ।

5 अंको णिअहे अल्ला अच्चा अम्मा य अम्बाए ॥ ५ ॥

अज्जो जिनोऽर्हन् बुद्धश्च । यदाहुः । अर्हन्तं प्रति देवज्जो ॥ यदि तु स्वामि-
पर्यायअर्यशब्दसमुद्भवोऽयं तदा मङ्गलार्थमस्योपादानम् । अज्जा गौरीति केचित्संगृ-
ह्यन्ति । तदयुक्तम् । तस्य संस्कृत आर्याशब्दादेव सिद्धेः । यदाह । आर्याम्बिका
मृडानीति ॥ [हलायुधः १, १५] अल्लं दिनम् । अणू शालिभेदः । अंको

10 निकटम् । अल्ला अच्चा अम्मा च अम्बा । जननीत्यर्थः ॥ यथा ।

वीरज्जरवी अल्लं विरयन्तो भिण्णमोहतिमिरोहो ।

अणुगोविगिज्जमाणो गिरिअंके जयइ विहरन्तो ॥ १ ॥

जगअच्चअम्बिआए पाए दंसेसि जइ ण उज्जिन्ते ।

तो तुह अहं ण धूआ अल्ले अम्मा तुमं पि ण हु मज्ज ॥ २ ॥ [५]

15 अक्को दूए अक्का बहिणी अप्पो पिआ अहं दुक्खे ।

अंगुट्ठी अवगुण्ठणमगयअयक्कायगा दणुए ॥ ६ ॥

L. 1. X om. मतिः D सहस्रेण B सहस्रेण. L. 2. B 'सिद्धा add. तान्
G सर्वान् for शब्दान् BF सर्वतम् C समुच्चयतं. L. 3. XZ तत्र X द्वक्षरा B शब्दा.
L. 4. BCDF जिणमि and so generally. a v. l which will not be noted any
more hereafter. CDF दिव्य X दिअहम्मि (FY य C सालं BDF भेयमि
GY भेयम्मि. L. 5. add. णियडे (Y नियडे) BDGZ अच्चा Y अच्चा. L. 6.
B अर्हन् X अहे CFYZ यदाहुः D यदाइ । आर्या अयिति देवज्जो (sic) G अहांतं X
देवयो (!). L. 7. BDG 'आर्य' D गौरी तु केवि तु (sic) X 'स्तंहीति BG
'गृह' CDF 'गृह'. L. 8. D संस्कृतस्यायो (G आर्यश' X सिद्धाः BDX आर्या
अंविं CF आर्या अंविं G आर्याविं. L. 9. CGX सालिं. L. 10. add अच्चा (Z अच्चा).
L. 11. X चीरं C रवी G विगंजो BF विरइतो BGZ भिन्. L. 12. C अणुगोवि-
गिज्जा D 'गिज्जा' G जयइ D जयाइ X निहंते. L. 13. BCF 'अच्च' Z 'अच्च'
add 'याए X जणइ D उज्जिं C उज्जितो. L. 14. BCFX ना CDX न CDGX धूया
CX न C मच्च D मच्च Z ज्जा. L. 15. Z पिऊ for दूए A पिऊ BCFXY पिया
C 'पुरस्ते D adds इति द्वक्षरकांड (sic); l. 'इं' समासम् । L. 16. Z 'मगउअयक्काय
X 'मंगय' D 'यक्कायाद्गा दणुए D adds इति द्वक्षरकांडव्याख्यानं ॥

अक्को दूतः । अक्का भगिनी । अम्बार्थस्तु संस्कृतसमः । यत्कालापाः । हे
अक्क ॥ [कातन्त्रम् २, १, ४०] अप्पो पिता । अहं दुःखम् ॥

॥ अथ त्र्यक्षराः ॥

अंगुट्टी अवगुण्ठनम् । शिरोऽवगुण्ठनमिति यावत् । त्र्यक्षरप्रस्तावास्वंगुट्टीत्यनु-
वाद्यम् । अवगुण्ठनं त्वर्थनिर्देश इति सामानाधिकरण्येऽपि न विध्यनुवादसंदेहः । 5
अगओ अयक्को अयगो इति त्रयो दानवार्थाः ॥ यथा ।

कयअंगुट्टी अक्के अयगअयकारिअप्पमहहरणं ।

जमअक्कसमे कमदागए वि करुणापरं णम सुपासं ॥ ३ ॥

अत्र च । अह असौ । अणं ऋणम् । अडो कृपः । अण नत्रर्थे । अइ संभावने ।
एते शब्दानुशासन एवाग्माभिः साधिता इत्यत्रैव नोपात्ताः ॥ [६] 10

अंकेल्ली अ असोए अज्जेल्ली दुहिअदुज्जधेणूए ।

अंवेट्टी मुट्टिज्जूए अण्णाणं विवाहवहुदाणे ॥ ७ ॥

अंकेल्ली अशोकतरुः । अज्जेल्ली दुग्धदोह्या धेनुः । या पुनःपुनर्दुहते । अंवेट्टी
मुष्टिघृतम् । अण्णाणं विवाहवधूदानम् । विवाहकाले वध्वे यदीयते । यद्वा विवाहार्थं
वध्वा एव वराय यद्दानम् । मौर्ख्यवाचकस्त्वण्णाणशब्दोऽज्ञानशब्दभव एव ॥ यथा ॥ 15

अंकेलितलासीणो मा रम अंवेट्टिआइ पुत्त तुमं ।

अज्ज तए दायव्वा अज्जेल्ली बहिणिअण्णाणे ॥ ४ ॥ [७]

- L. 1. Z अवायान्तु X संस्कृतसमः. L. 2. X हे अक्क हे L. 3. D त्र्यक्षरशब्दाः ।
L. 4. X 'गुण्ठन' C om. 'शिरोऽवगुण्ठनम्' GZ. om. त् BCDEF 'वात्तु अंगु'
cdd. अगुट्टी (B अगु C 'ट्टी') इत्ये L. 5. BCFX तु अर्थे D om. त् G om. न
L. 6. G अगउ BCDF अगयो X दानवार्थः. L. 7 G 'गुट्टी' C 'गुट्टी' CDX
अयक्कअयगारि G अयक्का Z अयगयइकारि. L. 8 X कमहा. L. 9.
cdd. अवि. L. 10. Z एवाग्मा cdd. इत्यन्येरेषि नो (X इत्यान्येरेषि च नो).
L. 11. FGY य A अज्जेण्णा GZ अज्जेल्ली C 2. hd. अज्जे DX अज्जे (?) F अजे°
XYZ दुहियं G om. दुहियं A 'दुज्जधेणू' C 'दुज्ज' DG दुद्ध L. 12. ABG. अंवे°
CF अम्बे° X अविट्टी G मुट्टि C अट्टि CDGZ जूए BFY 'जूए' X 'जए' G अण्णाणं
ACXYZ 'बहु' C 'दाणे'. L. 13. GZ अशोकः G असे CD अज्जे F अज्जे° Z अज्जे°
CFX धेनुर् B या पुनर्दुहते CF पुनः पुनः X om. पुनः G 'अंवे' B अम्बे° CDF अम्बे°
L. 14. G मुष्टिघाघृतं G अन्ना° X वध्वे C वध्वे cdd. 'वाचकस्तु अ' G अन्ना° BCDEF
अज्ञानं X था for यथा. L. 16. G अंवे° B अम्बे° CDF अम्बे° G 'आए' B याइ D
'याइ' C पुत्ते Z तुम. L. 17. D अज्जेल्ली F अज्जे° G वहि° B बह° GZ 'अन्ना°'.

अद्धंतो परंतं अरुणं कमले अकासि पज्जत्ते ।

अग्घाडो अवमग्गे अवेसि अंबेसि घरफलहे ॥ ८ ॥

अद्धंतो पर्यन्तः । अरुणं कमलम् । अकासि पर्याप्तम् । कृतमलमिति यावत् ।
अग्घाडो अपामार्गः । अवेसी तथा अंबेसी गृहद्वारफलहकः । अवेसि अंबेसीति लुभ-
5 विभक्तयन्तौ समाहारो वा ॥ यथा ।

अंबेसिपएसडिआ अग्घाडअवेसिलग्गवत्थमिसा ।

णयणारुणअद्धतेण णिअसि जं तं अकासि लज्जाए ॥ ५ ॥ [८]

अंकारो अत्थारो साहिजे अत्थुडं लहुए ।

अकंतं च पवुड्ढे अंबोची पुप्फलावीए ॥ ९ ॥

10 अंकारो तथा अत्थारो साहाय्यम् । अत्थुडं लघु । अकंतं प्रवृद्धम् ।
अंबोची पुष्पलावी । यदाभ्रपुष्पाण्येवोच्चिनोति तदा न देशी ॥ यथा ।

कुसुमाउहअंकारं अंबोचीणं च कुणइ अत्थारं ।

मलयसमीरो अइअत्थुडो वि काही किमकंतो ॥ ६ ॥ [९]

धणवन्तम्मि अहिल्लो अविअं भणिए गयम्मि अट्टट्टो ।

15 अज्झत्थो आगयए अइणं गिरिअइमणत्तमोमाले ॥ १० ॥

L. 1. C अद्धंतो C पज्जते. L. 2. B अग्घाः Y मग्गे (1) AB अंबे C अम्बेसि DF
अम्बे, L. 3. C अद्धंतो. L. 4. B अग्घाः D मार्गं G अंबे B अम्बे X अवंती CF
अम्बे D आम्बे D अवेसी G अंबे B अंबेसीति (sic) CDF अम्बे X अदेसि अवेसी (?)
L. 5. G भक्तयेतो C न्तो X य for यथा. L. 6. BG अंबेसि CF अम्बे D अम्बि
CX पएसि *edd.* डिया B अग्घाः G इयवे X सिलपं B वत्थमि. L. 7.
C अद्धतेण FX अइ BGZ णियमि C णिअसं D णियसि C लज्जा. L. 8.
DX अट्टट्टो D आट्टट्टुड. L. 9. C अट्टट्टुड व CGZ पवुडे X पवुडे D ट्टो F, Y (?)
ट्टे BEG अंबो C अम्बोची superscr. ची D अम्बोची X अम्बोची BDF पुष्पं XZ पुष्पं Y
लाइए. L. 10. C अट्टट्टो D अट्टट्टुड X रुहाय्यं D अट्टट्टुड Z अट्टट्टुड. L. 11. BEG अंबो
C अम्बोची D अम्बोची C पुष्पलावी D पुष्पं GXZ पुष्पं G यदा पुष्पाण्यणि पुष्पाण्येवो B
यदा आभ्रपुष्पाण्येवो CF यदा आभ्रपुष्पाण्यवचिनोति D यदाभ्रणि पुष्पाण्येव चिनोति X यदा
आभ्रपुष्पाण्यवचिनोति Z यदा आभ्रणि पुष्पाण्ये. L. 12. X अंकारो BG अंबो CF अम्बो
D अम्बोची D आट्टट्टुड. L. 13. G मलयं D मलयमीरो वि अट्टट्टुड. L. 14. CGYZ
अहेल्लो. This reading is as correct as अहिल्लो DGXYZ अविअं C अविअं Y गयम्मि
CF अट्टट्टो. L. 15. AD अज्जं C आज्जं G अज्जे आयगए D आगइए C अयण ABCFY
गिरियडं GZ गिरियण(Z इ मणतमो BF मोमाले D मोमाले X मोमालो.

अहिलो ईश्वरः । अविअं उक्तम् । अट्टट्टो यातः । अज्जत्थो आगतः ।
यद्यप्येते त्रयोऽपि क्रियावाचिनस्तथापि त्यादिषु प्रयोगादर्शनाद्धात्वादेशेष्वस्माभिर्न
पठिता इत्यत्र निबद्धाः । एवमन्यत्राप्युक्तम् । अइणं गिरितटम् । अणत्तं
निर्मात्यम् ॥ यथा ।

अज्जत्थो अट्टट्टो स किं अहिलो वि इअ मए अविअं ।

5

अइणे वि जस्स रणो सिरे अणत्तं व वुब्भइ ण आणा ॥ ७ ॥ [१०]

आले अलगमलिणो विंचुअए अंबुस सरहे ।

अकुट्टं अज्जासिअमंकिअवरुंडिआ य परिरम्भे ॥ ११ ॥

अलगं कलङ्कारोपः । अलिणो वृश्चिकः । अंबुस शरभः । अकुट्टं
अध्यासितम् । अंकिअं तथा अवरुंडिअं परिरम्भः । अवरुंडिअशब्दस्य पञ्चाक्षर-
स्याप्यर्थानुरोधात् त्र्यक्षरेषु पाठः । अन्यथा द्विरर्थकीर्तनं स्यात् । अयं च यद्यपि
क्रियाशब्दः । अवरुंडइ । अवरुंडिज्जइ । अवरुंडिऊण । इत्यादि प्रयोगयोग्यश्च
तथापि पूर्वाचार्यैर्धात्वादेशेषु न पठित इत्यस्माभिरपि तदनुरोधात्तत्रापठित्वेह
निबद्धः ॥ यथा ।

L. 1. DGZ अहेल्लो (GZ अविअ (Z य) CX अविउं D अविउ BF अज्जत्थो D आज्जच्छो
corr. ०त्थो. L. 2. C ऽपि कृता क्रिया BF वाचिनः G प्रयोगद् BZ नात् G नात्
द्वां GZ ०शेष अं. L. 3. GZ इति अत्र G निबद्धाः D ०प्यभ्युत्सं GZ अयणं G अणते C अणत्तं
D अणत्तं XZ अणत्तं L. 5. G ०त्थो D अज्जच्छो G अट्टे D अट्टट्टे X हि (sic) for
किं BDFGZ अहेल्लो X दि for वि *val* इय (X एय Z यड) BCFGZ अविअ D अचियं
X अविउं L. 6. C अयणे GXZ अणत्तं D अणत्त BF वुज्जइ DZ वुज्जइ C तुज्जइ (XZ ए
for ण. L. 7. Y अलगं A विंचुअए BF विंचुअए C विंचुअए D विंचुअए G विंचुअए X विंचुअए
Z विंचुअए ARG अवुं C (F1) अम्बु. L. 8. C अकुट्टं D अकु A अज्जासिअमंकि-
अवरुं Y अज्जासियं X ०मियंमं B ०वरुंडि C ०अमङ्कियअव D अज्जासियमक्रियअवरुं-
डिया G अज्जासियमंक्रियअवरुंडिया Z अज्जासियमंक्रियअवरुंडिया BF परिरम्भ Z
परिरम्भो. L. 9. Z अलंका BG अवुं CF अम्बु D अम्बु X अवं G अकुट्टं C ०ट्टं
X अकुट्टं. L. 10. CGZ अक्रियं BFX ०त्त DGZ ०डियं X अविरुंडिअ BCFD ०डियश ०
L. 11. D ०धान्तो X ०रोधात्. L. 12. X अवरुंडइ RF अवरुंडि C ०रुंडिज्जइ RF अविरुंडि-
ऊण G इत्यादिप्रयोगयोग्यपि BF इत्यादिप्रयोग्यश्च D ०योग्यः Z प्रयोगश्च L. 13. X थापि
Z पठिता GZ इति अं X गदनुगेधात्तत्रां CX ०पठित्वादिह BDFGZ ०पठित्वा इह.
L. 14. G निवं X निबद्धः.

अक्कुडकोवअंबुसुअलिणाण भयम्भि केवलमलग्गं ।

महिलावरुंडिआओ बीहन्ति विवेअअंकिआ मुणिणो ॥ ८ ॥ [११]

खग्गम्भि अणप्पो अल्लओ परिचिए पसुम्भि अक्कोडो ।

कयलीइ असारा आवणे अवारो अवारी अ ॥ १२ ॥

- 5 अणप्पो खद्दः । अल्लओ परिचितः । अक्कोडो छागः । असारा कवली ।
अवारो तथा अवारी आपणः ॥ यथा ।

णिव मा अक्कोडअसारअल्लयं कुण अणप्पमिणिणा हि ।

भरिआ अरिकरिमुत्ताहि दिसि अवारा विदिसि अवारीओ ॥९॥ [१२]

मारे अल्लओ कुक्कुडे अलंपो अयालि दुदिणए ।

- 10 णिणोहम्भि अअंखो अज्झस्सं सविअमक्खए अणहं ॥ १३ ॥

अल्लओ मयूरः । अलंपो कुक्कुटः । अयाली दुर्दिनम् । अयालीति इका-
रान्तो लुप्रविभक्तचन्तो निर्देशः । अअंखो निःस्नेहः । अज्झस्सं आक्कुटम् । अयं
धात्वादेशः । अज्झस्सइ । अज्झस्सिअं । इत्यादिप्रयोगदर्शनात् । पूर्वार्चयार्त्तुरोधात्त्विह
निबद्धः । अणहं अक्षतम् ॥ यथा ।

- 15 अणहो अयालिमत्ताल्लेसु वि तं अअंस पिअपासं ।

गन्तुमसहो अलंपो व्व अप्पमज्झस्सइ ति पहिअजणो ॥ १० ॥ [१३]

L. 1. CFX अक्ु BG अंबु CDF अम्भु BFX िलग्ग. L. 2. BEG
वसंडणाउ CDXZ व(Zच)रुडियाउ CG वाहति B चीहति or बीि F बीहति Z वाहति
C विवेयं CDFGZ अकिया X अकिणा. L. 3. Z अण्णो cdd. (C1)
अल्लउ. L. 4. BF कयलीउ ACFYZ य. L. 5. X खडः BF, C. 1, hd.
GXZ अल्लउ. X कयली. L. 6. From अवारो to अवारीओ l. 8 is
lost in X. L. 7. G. सा GZ अल्लअं C इतिणा. L. 8. RCI भरिया D मुत्ताहो
ABCFGZ मुत्ताहि GZ विदिसि G अवारी BF, C. 1, hd. (D1) अवारीउ. L. 9.
X अल्लो कुक्कुडे C कुक्कुडो GZ ंडो CDY अल्लम्पो X अरयो GYZ अआलि.
L. 10. AG णिणे A अंसंखो G अयं ADG अज्झस्सं F अज्झं BCDFGY सवियंम् X
सवियं. L. 11. CF अल्लम्पो X अल्लवो BDFX कुक्कुटः B अयालि GZ अआली GZ अआ-
लीति X इयालीति G ईकां L. 12. X निर्देशाः BCDF निस्नेहः D अज्जासं. L. 13.
BF अज्झस्सइ D अज्जं R अज्झस्सिसयं CFX सियं D अज्जं G चोणिं
BCDFXZ रोधात्तु इह G. om. इह. L. 15. D अआलिं G मत्ताल्लं CXZ मत्ताल्लं BF
मत्ताल्लामुदिदं D मत्ताल्लं Z वि D अयंसं cdd पिय. L. 16. CF अल्लम्पो X अल्लवो BCF च
D अज्झस्सइ F अज्झस्सइ cdd. पहियं X जणे.

अंजसमुज्जू अद्वाओ मुक्कुरे अंछिअं च कट्टिअए ।

असिअं दत्ते सवसे अप्पज्जोऽणवसरम्मि अत्थक्कं ॥ १४ ॥

अंजसं ऋजु । अद्वाओ दर्पणः । अंछिअं आकृष्टम् । असिअं दात्रम् ।
अप्पज्जो आत्मवशाः । अत्थक्कं अनवसरः ॥ यथा ।

अद्वायकराइ तुमं अंजसमइ असिअवंकमुमयाए ।

5

अंछिअहिअओ तम्मसि किं अत्थक्के अणप्पज्जो ॥ ११ ॥ [१४]

अक्कंदो आरक्खे अम्बकडक्खेसु अंबिरअवंगा ।

चन्दे अमयामयणिग्गमा य अद्दण्णअद्दणा विदुरे ॥ १५ ॥

अक्कंदो परित्राता । अंबिरं आप्त्रम् । अवंगो कदाशः । अमओ तथा
अमयणिग्गमो चन्द्रः । अमयणिग्गमशब्दस्यामृताभिर्गमो यस्येति व्युत्पत्तौ सत्यामपि 10
संस्कृतेष्वप्रसिद्धेर्देशीत्वम् । अद्दण्णो तथा अद्दणो आकुलः ॥ यथा ।

अंबिरअक्कंदाए मयणद्दण अमयणिग्गममुहीए ।

अमउग्गाम्मि खेळसु तरलअवंगच्छडाइ अद्दण्ण ॥ १२ ॥ [१५]

मच्छम्मि अंडओ अइरो आउत्तम्मि अंबडो कट्टिणे ।

अलयं विदुममडणी मग्गे अलिआत्थयारिआ य सही ॥ १६ ॥ 15

L. 1. CF 'समज्जू D 'समुज्जू X 'समज्जू Z समज्जू ABCFXZ अद्वाउ G अद्वा DY
अंछिअं FX अछिअं G असिअं C (F') कट्टिअए DZ कट्टि G कट्टि Y 'एए. L. 2. DGY
असिअं C (F') मवेसे X सचसे A अप्पज्जो BF इणवसं C 'अणवसं Z om. 5. L. 3.
AB, C1. hd. FGXZ अद्वाउ B अट्टियमां C 'DXZ अंछिअमां F अट्टियं आं G अंछिय-
मारुणं CDFGXZ असियं. L. 4. D अप्पज्जो. L. 5. CDX अद्वाउ G 'कराय D 'कराउ
G असमंजस D अजमम C 'GXZ असियं. L. 6. BCF अत्थयिहियउ GXZ अछियिहियउ
D अंछियिहियओ, corr. 2 hd. to अंत्थि D अच्छक्के C 'अणपज्जो D अणपज्जो.
L. 7. C आरक्खे X आक्खे BCF अम्बं C 'अम्बे G 'अयकडक्खेसु X अंबडक्खेसु
BCDF अंबिरं G अंबिरं. L. 8. A 'णिग्गमा Y 'णिग्गमा (?) C 'णिग्गमवे X अधणं C
'अद्दण्णा. L. 9. GZ अंबिरं C अम्बिरं BF अंबिरं om. आप्त्रम् BF अवंगे cdd. अमउ
corr. 2. hd. C. L. 10. X अम्मयणिग्गमा cdd. 'शब्दस्य अम् CG 'सृतात् निं X
सत्तामपि L. 11. C (F') अद्दणो तथा अद्दण्णो X अधणो. L. 12. G अंबिरं B अम्बिं CF
अम्बिं Z अंबिं CDF 'आक्कं C मयणद्दण BDG 'निग्गं X 'गसुहीए Z 'सुहीए. L.
13. C अमउं G 'उग्गं G 'गत्यडाइ CFGZ अद्दण्णा D अद्दण्ण. L. 14. A अंकउ
BF अइउ CGXZ अंडउ AGZ अंबडो B अम्बं CDF अम्बं. L. 15. C
अलयं A अलियाइळयारिया BF अलियाळयारिआ CZ अलियाअत्थयारिया (Z आ) D अलया-
अच्छरिया G अलियाळयारिया Y अलियाइळारिया X अलिआअच्छरिया D om. य.

अंडओ मत्स्यः । अहरो आयुक्तः । ग्रामेशादिः । अंबडो कठिनः । अलयं
विद्रुमः । कुटिलकेशावाचकस्त्वलकशब्दभव एव । अडणी मार्गः । अलिआ तथा
अत्थयारिआ सखी ॥ यथा ।

कृण अंडयच्छि भणिआइ अत्थयारीण अंबडा किमसि ।

5 कामाहरा किमलिए किं अडणीए स तुम्ह अलउट्टि ॥ १३ ॥ [१६]

अहरो अस्वमे अजुओ सत्तच्छए अज्झओ सहज्जम्मि ।

अवगणणाए अगिला अवण्णअण्णत्तिअग्गहणा ॥ १७ ॥

अहरो असमर्थः । अजुओ सप्तच्छदः । अयमयुक्शब्दभव इति न वाच्यम् ।
सैस्कुते ह्ययुक्पर्ण इति दृष्टम् । यदि च पदैकदेशेन प्रयोगस्तदा सहृदयाः प्रमाणम् ।
10 अज्जओ प्रातिवेशिकः । अवगणना अवज्ञा । तस्यामगिला अवण्णं अण्णत्ती अग-
हणं इति चत्वारि पदानि ॥ यथा ।

अजुअकुसुमे व्व कमले अगिला तीए विओअअहराए ।

अज्जय ण्हाणेऽवण्णं असणेऽण्णत्ती सहीसु अग्गहणं ॥ १४ ॥ [१७]

अयडोऽधंधू कूवे अणडअणाडाविणयवरा जारे ।

15 अविणयवई अडया तथा अहव्वा अडयणा य ॥ १८ ॥

L. 1. *edd.* अडउ corr. C 2. *hd.* X मत्स्यः X आयुः D आयुक्तयामि BCFG अंबडो D
अम्ब. L. 2. CX विद्रुम D म *edd.* कम्तु अलकं G *om.* अडणी मार्गः Z मयः *edd.*
अलिआ. L. 3. BF अच्छं G अडआरिया C अत्थयारिया D अच्छरिया X अत्थरिआ. L. 4.
Z अंडमं *edd.* भणियाइं BFX अच्छं C *om.* अत्थयारीण D अच्छरियाइणं G अंबडा CD
अम्ब. L. 5. GZ कामाहरा C *om.* किमलिए G एडणीए G अलउट्टि C उट्टु F उट्टी.
L. 6. AX अज्जुअ PCDFG अजुअ C सत्तच्छए *i.e.* त्थए ADG अज्जुअ BCXZ
अज्जुअ F उज्जुअ ADG सहज्जं C ज्जम्मि. L. 8. *edd.* अजुअ; corr. 2. *hd.* C (X अज्जु)
D अयम् शं C भव एव इति. L. 9. *edd.* हि अयुं (दृष्ट दि व पदै BFG चोणः. L. 10.
BGC(F)X अज्जुअ; corr. 2. *hd.* C. D अज्जुओ *edd.* अवगणणा CXZ अवण्ण G असत्ती
edd. अग्गहणमिति. L. 12. CX अजुयं BFG विउअअहं C विउअहं D विउअहं
X विउअहराए. L. 13. GZ अज्जुअ RF अज्जय ण्हाणे C ण्हाण्णे Z ण्हावण्णं D अज्जयवण्णं
असणे (sic). In BF the avagraha here and in other passages is represented
by इ. Compare note on p. 9, 2. CGZ अण्णत्ती DX अण्णत्ती. L. 14.
A अयडो अधंधू BF अयडोऽधंधू C अयडोऽधंधू DX अयडोऽधंधू C अडणं C
अविणयवरा Z अविणयवरा A जाए. L. 15. C अणयइं D 2. *hd.* GZ अणयं A तथा
C (F !) अहव्वा.

अण्डो तथा अंधंधू कूपः । अन्यश्रासावन्धुश्चेति विग्रहे शब्दभवो अंधंधु-
शब्दः । केवलं सोऽन्धकूपवाची । अयं तु कूपमात्रवाचीतीह निबद्धः । ये त्वीणा-
दिकमंधंधुशब्दमिच्छन्ति तैरपि संस्कृते प्रयोगादर्शनादयं संग्राह्य एव । अण्डो
अणाडो अविणयवरो त्रयोऽप्यमी जारार्थाः । अविणयवई इति द्रोणः । अविणयवर
इत्यस्य व्युत्पत्तौ सत्यामपि संस्कृतेष्वप्रसिद्धेर्देशीत्वम् । एवं वक्ष्यमाणे अगुञ्जहर- 5
अचिरजुवइ—इत्यादावपि वाच्यम् । अयं च षडक्षरोऽप्यर्थानुरोधाल्पक्षरेषूपान्तः ।
एवम् अडयणा—अण्णइअ—अकसाल—अणुदवि—अणोलय—अणुअल्लादिवपि वाच्यम् ।
अडया अहव्या अडयणा त्रयोऽप्येते असतीवाचकाः ॥ यथा ।

अडए सुणाहि अयडे अणाडअडयणंपिए सरसि काले ।

अंधंधुमविणयवराहव्याटाणं तमित्थ अण्डो किं ॥ १५ ॥ [१८] 10

अग्घाणो अण्णइओ तित्तम्मि हडे अडाडअणुवा यं ।

गोसम्मि अणिल्लं तह अणोलयाणुदविअणुअल्ला ॥ १९ ॥

अग्घाण—अण्णइअशब्दौ तृमार्थौ । अण्णइओ दर्शनादावपि तुम उच्यते ।
तेनान्नाचित इति व्युत्पत्तिनानुयोक्तव्या । अडाडो तथा अणुवो बलात्कारः । अणिल्लं
अणोलयं अणुदवि अणुअल्लं एते चत्वारः प्रभातवाचकाः ॥ यथा ।

मणमणुवेण हरन्तो अणुदविफुल्लारविन्दमयरन्दं ।

परिमलपाणग्घाणो च्व अणिल्लसमीरणो खिवइ ॥ १६ ॥

L. 1. C अंधंधू C अंधंधु° D °धू° G ऽंधंधु° Z °भवोंधंधु° L. 2. B °शब्द° Z
केवलं CFX अध° R ऽध° G °वाचीदूतीह° BCDFX °चीति इह Z °वाची इती° G
निष° C यत्त्वोणादिकमंधं°. L. 3. Z. °प्रयोगदर्श° L. 4. G अनाडो. G अविणय° twice.
add. अविणयवर. L. 5. C °सिद्धे दे° add. वक्ष्यमाण CX अगुञ्ज° D अगुञ्ज° L. 6.
CFXZ अचिर° CX °जुव इत्य° BCFX जपि अर्था° CDX °रेषु पठितः। L. 7. DG
अडयणा X अडयणायाअक° OG अन्नइय BDFZ °इय C अअकसालु D अणुदवि CZ
आणालय X अणोलय D अणुयडा. L. 8. X वयोष्येते G वाचका. L. 9. CDX
अडये G अणाय° Z अणाडयअडय° CF °विषे. L. 10. G अंधंधुवि° Z °धुअविणव° (1)
CF °इया GZ °इयभागमं CX °यणं D °गमणे GZ अडणो CX अणोड. L. 11. A
अल्लइउ BCDFGX अण्णइउ A तित्तम्मि (sic) C तित्तम्मि X तित्तम्मि ADX
इडे C अडडे अणु° D अणाड (sic). L. 12. BF °अल्लं. L. 13. BF अग्घाण-
इयशब्दो CG अन्नइय XZ अण्णइय D अग्घाणाअणइय CG अन्नइउ BFXZ अण्णइउ
D अण्णइउ X °भादावपि C बच्यते. L. 14. add. तेन अन्न° Z °कव्याः CDG 2. hd. Z
अडाडा CG अणुउ C 2. hd. Z अणुओ. L. 15. CX अणोदयं Z अणुदव PCF अणुअल्लं
D अणुयडा, corr. from °ल्लो. L. 17. DGZ °ग्घाणु G च CX व.

रविणो अडाडखण्डितमरिउणो दंसणामयण्णइआ ।

अलिणाएहि कमलिणी गाइ व्व अणोलएसु अणुअल्लं ॥ १७ ॥ [१९]

अप्फुण्णं अहिसायं आपुण्णे अवडओ अ तिणपुरिसे ।

अवगूढं विलिए खणरहिए अवरिक्कअणरिक्का ॥ २० ॥

- 5 अप्फुण्णं तथा अहिसायं पूर्णम् । आक्रान्तवाचकस्त्वप्फुण्णशब्दः केनाप्फुण्णा-
दय [सिद्धहे० ४, २५८] इति सिद्धः । अत्र च त्र्यक्षरप्रकरणेऽन्यैरन्येऽपि शब्दा
उपात्ताः । ते चास्माभिः शब्दानुशासन एव साधिता इति नेह संगृहीताः । तथा हि ।
अच्छलं अनपराध इति संस्कृतसमः । अलसी क्षुमेत्यतसीशब्दभवः । अलाहि निवा-
रणे इति निपातेवृक्तः । तथा । अग्घइ राजते । अण्हइ भुङ्क्ते । अहेसि आसीत् ।
10 अट्टइ कथति । अईइ गच्छति । अंघइ कर्षतीत्यादयो धात्वादेशेषूक्ताः ॥ अथ अहिसाय-
शब्दादारभ्य चतुरक्षराः ॥ अवडओ तृणपुरुषः । अवगूढं व्यलीकम् । अपराध इत्यर्थः ।
अवरिको तथा अणरिक्को क्षणरहितः । निरवसर इति यावत् ॥ यथा ।

धणअप्फुण्णो कलअहिसाउ अवडउ व्व सावगूढो सो ।

ता तस्स कहसु मं सहि अणरिक्कं अणवरिक्कं पि ॥ १८ ॥ [२०]

15

अण्हेअओ अ भन्ते खिण्णाम्मि अवडिअमणुइओ चणए ।

अंतोहुत्तमहोमुहमहिहाणं वण्णणाए अ ॥ २१ ॥

L. 1. RFGZ स्रडिय GZ मरहइया BF मयणइया C मयणाइया D
मइया X मयणचया. L. 2. BCDF गाएहिं GZ गाव C om. अणोलएसु D
अणुयल्लं. L. 3. A अप्फुण्णं G अप्फुल्लं D अकुणं A आपुण्णे Y आवुण्णे G च्च cdd. अवडउ
GZ य C पुरुसे. L. 4. C गूढं D विलिए A कवणं G om. अणरिक्का. L. 5. B
अप्फुणं D अकुण्णं GZ अप्फुल्लं X अहिसायं Z आकातं cdd. वाचकस्तु अं GZ अप्फुल्लं CX
प्फुण्णा. D. कुणां L. 6. RF दयः G पकारणे D वाकं X पकरले BCDFX अन्ये D
om. ङ्ये X om. अन्ये. L. 7. CDGXZ तास्ते G शामन्तम् B ने. L. 8. C अथल्लं Z अथल्लं
Z राधः cdd. क्षुमेति In B अल्मी क्षुं twice. L. 9. Z निपातेवृक्तः D अग्घइ C अण्णइ
X अण्हइ X अह्हि. L. 10. D अट्ट DX कथयति X गच्छ इति X अंघइ G
वृक्ता इति X शैव्युक्ता इति. For all these words compare the Index of
the Siddhahemacandram. G अथ हिं. L. 11. cdd. अवडउ X अवगूढं XZ
व्यलीकमपं X गधमित्यर्थः. L. 12. X रहित. L. 13. BF धणुं D धणयअकुणो GZ
अप्फुल्लो D अहिकलसाउ Z साओ CX वडउ D वाडउ GZ अवऊढो. L. 14. BF यणरिक्कं G
रिक्क. L. 15. D उण्णे G अन्ने X अल्लं ACDFX अउ AGYZ य GZ खिण्णाम्मि
ADXYZ डियमं BF मडणुइउ G अवडिओयमं BCDFGX इउ. L. 16. C मुह-
विनिगणं ACDGXYZ मभिहां C वण्णणाएसु D वणाणए Y वज्जणाए ACDGXYZ य.

अण्हेअओ भ्रान्तः । अवडिअं खिन्नम् । अणुइओ चणकः । अंतोहुत्तं अधो-
मुखम् । अहिहाणं वर्णना । यद्यप्यभिधानशब्दः संस्कृतेऽपि दृश्यते तथापि
संस्कृतानभिज्ञप्राकृतज्ञमन्यदुर्विदग्धजनावर्जनार्थं संगृहीतः । एवमन्यत्रापि संस्कृत-
भवशब्दसंग्रहे न्यायोऽभ्यूहः ॥ यथा ।

अंतोहुत्तो चिन्तसि अहिहाणं तीह वणिअउत्त सया ।

अणुइअविक्रयणे अवडिओ अ अण्हेअओ तओ तुमयं ॥ १९ ॥ [२१]

अवहेअं अणुकम्पे अवत्थरा पायचार्याम्म ।

अबलिअमसच्चमरिहइ णूणं अम्माइआ य अणुगाए ॥ २२ ॥

अवहेअं अनुकम्प्यम् । अवत्थरा पादघातः । अवहत्थरा इत्यन्ये । अवलिअं
असत्यम् । अरिहइ नूनमित्यर्थे । अम्माइआ अनुमार्गीगामिनी ॥ यथा ।

अम्माइआइ दिण्णावहेअ तुह रे अवत्थरारिहइ ।

णावलिअं जं जाव य रसेण तं किसलिओ असोउ व्व ॥ २० ॥ [२२]

अत्थुवडं भल्लाए छीरे अलिआरमवलयं गेहे ।

अवहट्ठो गन्विअए अणुसुआ णिअडपसवाए ॥ २३ ॥

L. 1. G अण्हेयउ X खिन्नओ Z अण्हेयओ BFX अउ C अण्हेअउ D उण्हेअयो G अवडिओ
X अवहिअ Z अवडियं BF विण्णं X विन्नम् CDFGX अणुइउ G अतोहुत्तमधो C अतोहुं
X अंतोहुत्तं D अंतोमुहुत्तां Z हुत्तमधो. L. 2. DGXZ अभिहाणं C अभिहाणी BCDFX
यद्यपि अभि X om. शब्दः BF om अपि दृश्यते तथापि X om. दृश्यते. L. 3. G
संस्कृतानभिज्ञप्राकृतज्ञमन्ये दुर्विदग्धजनावर्जनार्थं BF संस्कृतानभिज्ञप्राकृतज्ञमनादुर्वि C संस्कृतान-
भिज्ञप्राकृतन्यमज्ञादुर्वि D संस्कृतानाभिज्ञाप्राकृतज्ञादुर्वि X प्राकृतस्यमज्ञं Z संस्कृतानभिज्ञाज्ञमन्ये
दुर्विदग्धजनार्थं. X संगृहीताः. L. 4 Z सयरीगयो X अभ्यूहः. L. 5. CDX अभि
BCFGXZ वणियं D वाणयाः Z मया. L. 6. cdd. अणुइयं X विक्रं BFGZ अवडिउ
CX अडावउ D अचडिउ GZ य OG अण्हेयउ BF अउ Z यओ X अण्हेउ BCFGX तउ
D तुमडं. L. 7. cdd. अवहेय DXY अवच्छग A री. L. 8. BCFGXYZ अवलियमं G
सकृन् Y मरहइ X मूणं A णूणं G अम्हा cdd. इया D इ for य X मणुगाए. L. 9.
cdd. अवहेयं From अवहेअं to नूनमित्यर्थे 1. 10. is omitted in X. B अणुं D अवच्छरा D
अवहच्छरा BCFGZ अवलियं D अचलियं. L. 10. D वनमित्यर्थे G धं CZ थं: BCDFX
अम्माइया G इया Z इया. L. 11. cdd. इयाइ G दिन्ना cdd. हेय G जवच्छरा D
अवच्छरा. L. 12. G गोव Z गोव cdd. लियं D om. जं D इ for य CX किसलउ Z
किसलओ BDFG लिलउ BF om. असोउ D असोलउअ C च. L. 13. ADG अक्कुं
C छी D अक्कोर G छीरे BCFXZ अलियारं D अल्लारं D वलियं X मावलयं.
L. 14. C अवहेट्ठो DGZ ट्ठो C गवियए GZ यए cdd. अणुसुया णियडं.

अन्धुवडं भल्लातकम् । अलिआरं दुग्धम् । अवलयं गुहम् । अवहट्टो गर्वितः ।
अणुसूआ आसन्नपसवा ॥ यथा ।

जइ अलिआरं वच्छसि ता अवलए रक्ख धेणुमणुसूअं ।

अवहट्ट अण्णहा सा मरिही अन्धुवडसंकूले रण्णे ॥ २१ ॥ [२३]

5 अरिअल्लि सद्धूले कण्णरज्जुम्मि अवयाणं ।

सिरच्चित्तपट्टिआए अणराहो अइणियं च आणीए ॥ २४ ॥

अरिअल्लि व्याघ्रः । अवयाणं आकर्षणरज्जुः । अणराहो शिरसि चित्रपट्टिका ।

अइणियं आनीतम् ॥ यथा ।

चालुक तमवगण्णइ दिसअणराहिअ जसाणुरायं जो ।

10 णरअरिअल्लि सकण्ठे अवयाणं अइणियं तेण ॥ २२ ॥ [२४]

अहिविण्णा कयसावत्ता दुइन्तोसहे अलमलो अ ।

अणुसुत्ती अनुकूले अहोरणं उत्तरिज्जम्मि ॥ २५ ॥

अहिविण्णा कृतसापन्त्या । अलमलो दुर्दान्तवृषभः । अलमलवसहो इति सप्ताक्षरं
नामेति गोपालः । अणुसुत्ती अनुकूलः । अहोरणं उत्तरीयम् । अवरिल्लशब्दसूत्तरीय-

15 वाचकः शब्दानुशासने साधित इतीह नोक्तः ॥ यथा ।

L. 1. B अन्धुवडं D अन्धुं *edd.* अलियारं DGZ इट्टो C इट्टो X गर्वितः.
L. 2. BCFGXZ अणुसूया D सुया. L. 3. *edd.* अलियारं (X अलियारं) DZ
तावलये C अवलये रक्खं D धेणु अणुसू BCFGXZ सूयं. L. 4. G इट्टमन्नहा C इट्ट
अण्णवा Z इट्टमण्णहा C मरिही DG अन्धुं C अन्धुं G संकुलरन्ने. L. 5. CG
कट्ठणं XZ कट्ठणं C रज्जुम्मि. L. 6. G पट्टिं *edd.* याए G अणराह From
हो in अणराहो to अ in अणसुत्ती l. 12 omitted in X. ABCFGYZ
अइणियं D अइणियं C याणिए. L. 7. G अरियहो व्याघ्रा X व्याघ्रः CX सिरसि
G पट्टिं. L. 8. C अइणीयं । आणीयं । आणीतं । D अइणीं X अइणीतं BEGZ
णियं. L. 9. B वाचुकं X चाउकं D चालुकं णणइ RCFX गहियं. L. 10. X वरं BF om-
स *edd.* अइणियं. L. 11. G विन्ता D वण्णा GY व. L. 12. ACG अणुसुत्ती Y अणुसुत्ती
X पुसुत्ती रिज्जम्मि. L. 13. ZG विन्ता D विन्ता X वण्णा G सापन्त्या B पन्त्या
CF पन्त्या D पान्त्या GZ वसभो B om. इति. L. 14. C अणुसुत्ती G अवरिल्लं
अहोरणं च उत्तं In GZ the words from अवरिल्लं to नोक्तः are omitted here, but
given after नीए in line 2, p. 15 Z om. साधित BCDEFX अन्धुसू उत्तं,

अलमलसम अणुसुत्ती कहं तुमं मुञ्च मञ्च अवरिञ्चं ।

मूढ तए परिहिअमहिविण्णाइ अहोरणं इमं तीए ॥ २३ ॥ [२५]

अवडुअअवअण्णा उक्खलए चीरीइ अरलाया ।

अहरिम्पो कहवन्धे कच्छावत्थम्मि अवअच्छं ॥ २६ ॥

अवडुओ तथा अवअण्णो उदुखलम् । अवअण्णं इत्यत्र तृतीयाक्षरं हकारं केचि- 5
त्यतन्ति । अरलाया चीरी । अहरिम्प इति मकारपकारसंयोगान्तः कथाबन्धार्थः ।
लिपिदोषापभ्रष्टास्तु पकारद्वयसंयोगं केचित्यतन्ति । अवअच्छं कक्षावस्त्रम् । कक्षे-
त्यन्ये ॥ यथा ।

अवअण्णघडणमवडुअकण्डणमवअच्छमित्तपरिहाणं ।

अरलायगुञ्जिरणितुञ्जवसणमिअ तुह रिऊण अहरिम्पो ॥ २४ ॥ [२६] 10

अक्खलिअं पड्डिफलिए अलीसओ सागरुक्खम्मि ।

अहिरीओ विच्छाए अगगखंधो रणग्गधुरा ॥ २७ ॥

अक्खलिअं प्रतिफलितम् । अलीसओ शाकवृक्षः । अहिरीओ विच्छायः । अग-
गखंधो रणमुखम् ॥ यथा ।

अगगखंधपलायणअहिरीआ कुमरवाल तुह रिउणो ।

ओबीहन्ति अलीसयणिउञ्जअक्खलिअअप्पसद्धे वि ॥ २५ ॥ [२७] 15

L. 1. G अणुसुत्ती C ँसं G तुम X तुम BF सुचं. L. 2. *add.* °हियमं
C °हियवि° X °विणाइ. L. 3. ABCFY अवडुयं A °अवउत्ता BDF ओक्खलए
C उरुक्खं BCDF चीरीइ Z अरयाला. L. 4. B अहरिपो X हरिपो Z
कथाव° AGZ अवअथं C अयअच्छं X अवयत्थं. L. 5. CDG अवडुउ
X अवमुउ G °अन्नां BD उदुखल X अदुखलम् BCDEFZ अण्णमित्तत्र G °अन्नमित्तत्र
X °अण्णमित्तत्र X केचित्...ति L. 6. Z अरयाला BCF वीरि BEZ अहरिपि
CX अहरिम्प corr. C 2. hd. X °संज्ञेगांतः L. 7. C °दोषो° X °पाठंति X
अवअथ. L. 8. G °त्यन्य. L. 9. G अव° GZ °अन्नां D °यन्नां BCDF अवडुयं GZ
°अथ° CX °यच्छं. L. 10 BCFX °गुजरं G °णिवोजं D °णिवोजं Z °णिवोजं *add.*
इम (D इया) GZ अहरिम्पो B अहरिपो F अहरिपो. L. 11. *add.* अक्खलियं (C अरुक्ख
and so generally) ACDFX अलीसउ. L. 12. AFZX अहिरीउ C अहिरीओ
D अहरिउ C विच्छाए G विच्छाए °A °खंधो C. 1. hd. °खंधो A °धुरं. L. 13.
add. °लियं (X °लितं) BCFGX अलीसउ D अलिअओ X साकं BCFGX
अहिरीउ D अहरिओ. L. 14. C °खंधो. L. 15. BCF अगगखंधं CGXZ °अहिरीया
D °रिआ D कुमात् Z कुमादाल. L. 16. DG ओबीहन्ति BZ उवीं C (F1)X उवीं
C अलिं *add.* °लियं C बी.

अण्णमयं पुणरुत्ते अंगालिअमुच्छुसयलम्मि ।

अवरोहो अवराहो अ कडीइ अवालुआ सिक्के ॥ २८ ॥

अण्णमयं पुनरुक्तम् । अंगालिअं इक्षुरखण्डम् । अवरोहो तथा अवराहो कटी ।
अवालुआ सूक्त ओष्ठपर्यन्तः ॥ यथा ।

5 अण्णमयं अंगालिअरसणेण अवालुआ फुडं फुडइ ।

इअ अवराहिणि अहरं अवरोहठिआ तुह पिआमो ॥ २९ ॥ [२८]

पुरम्मि अग्गवेओ अहिआरो लोगजत्ताए ।

चोरे अदंसणो कपिकच्छूए अप्पगुत्ता य ॥ २९ ॥

अग्गवेओ नदीपूरः । अहिआरो लोकयात्रा । अदंसणो चौरः । अप्पगुत्ता
10 कपिकच्छूः ॥ यथा ।

सरिआण अग्गवेओ अदंसणा तह य अप्पगुत्ता य ।

दूमन्ति श्चि लोअं अहिआरविरोहिणो हि खल्ला ॥ २७ ॥ [२९]

अवगदमुरुम्मि दिट्ठे अज्जसिअं चञ्चले अणेकज्जो ।

गहमयरुण्णे अहिसिअमवहुसं उक्खलाइम्मि ॥ ३० ॥

15 अवगदं विस्तीर्णम् । अज्जसिअं दृष्टम् । अणेकज्जो चञ्चलः । अहिसिअं ग्रह-
शङ्कारुदितम् । अवहुसं उलूखलादि शूर्पप्रायमुपकरणजातम् ॥ यथा ।

L. 1. D अण्णमायं GZ अन्नमय C 1. hd. om. ण्णमयं पुण A पुण्णम् F पुनरु G
अंगां D इंगलिं X अगालिं cdd. िलियं C मुच्छुं X मिक्षुसंडमि. L. 2. ACF
अवरोहो अवरोहो D राहो रोहो Y य GZ कडीइ यवा ABCFYZ लुया. L. 3. GZ
अन्नमयं BCFGXZ अंगालियं D इंगालिय D अवरोहो तथा अवरोहो X अवराहे In C तथा
अवरा is wanting. L. 4. BCFGZ अवालुया DGX उष्टं BCF उष्टं G पयतः C
पर्यतः. L. 5. GZ अन्नं cdd. अंगालियं CX रसेण C अवाडुया X अवाडया BDFGZ
लुया BF फुडं G फुडइ C पुडइ. L. 6. X इ for इअ cdd. िडिया G पियामे BF पियामो
CXZ पियामे D पियामे. L. 7. ACDX अग्गवेउ G वेगे ABCFYZ अहियारो D
अहेआरो Y लेयजत्ताए. L. 8. C गुत्ताए G युं. L. 9. cdd. वेउ cdd. अहियारो G चोर
CF चोरः. L. 10. G कच्छू B कत्थुः. L. 11. cdd. सरियाण cdd. वेउ G
दंसणा CD अदंसणो. L. 12. cdd. लोअं BCFGXZ अहियारं. L. 13. G
दिट्ठे D अज्जं cdd. सिअं X चले A कच्छो CD कज्जो. L. 14. AZ गयं
G क्खे cdd. सिअं G यअवं A वहुसं D वटुसं X वटुसं Y वटुसं Z वहुसं G
ठायम्मि. L. 15. D अज्जं cdd. सिअं CD कज्जो G अणहिं cdd. सिअं. L. 16. B
संकां X शंकादिशदिं Z अवहुसं C सुप्पं X करणं.

चइअ अवहुसकम्मं कामग्गाहअहिसिअं कुणन्तीए ।

अज्झसिअमणेकज्जं अवगदणयणाह संवरिओ ॥ २८ ॥ [३०]

अब्भायत्तो पञ्चागयम्मि अब्भक्खणं अजसे ।

कावालिए अगहणो अंगुत्थलमङ्गुलीअम्मि ॥ ३१ ॥

अब्भायत्तो प्रत्यागतः । अब्भायत्थो पश्चाद्गत इति तु गोपालः । अब्भक्खणं 5
अकीर्तिः । अगहणो कापालिकः । अंगुत्थलं अङ्गुलीयम् ॥ यथा ।

अब्भक्खणमगणन्ता विमुक्कअंगुत्थलाइआहरणा ।

अगहणवेसा रणओ अब्भायत्ता भमन्ति तुह रिउणो ॥ २९ ॥ [३१]

उच्छुअदन्तवणछणे अवयारो अवहडं मुसले ।

अंगुलिणी फलिणीए अहिसंधी पुणपुणक्करणे ॥ ३२ ॥

10

अवयारो माध्यामुत्सवविशेषो यस्मिन्निक्षुदन्तधावनाद्याचारः क्रियते । अवहडं
मुसलम् । अंगुलिणी प्रियङ्गुः । अहिसंधी पीनःपुन्यम् ॥ यथा ।

अगुलिणिसामलेहिं अवहडदसणेहि कुज्जरिन्देहिं ।

अहिसंधिउच्छुअसणे को अवयारे वि कुणइ पडिसिद्धि ॥ ३० ॥ [३२]

अहिवणं पिअरए पायत्ताणम्मि अद्धजंघा य ।

15

अद्धाभरणे मोत्तिअरयणा अज्झोद्धिआ णाम ॥ ३३ ॥

L. 1. Bf' चइअव' G चइयमव' Z चइयमवहुस' X कामग्गाह' C 'मोह' GZ 'महि' odd.
'सिअं' (X 'सिय') C कुण'. L. 2. D अज्ज' odd. 'सियम' CD 'कज्जं' CX 'नयणाइ' Z 'णाइ'.
L. 3. A अत्ताअत्तो CXY अज्जाअत्तो D 'अत्तो' A अमक्खणं BCF अज्ज'. L. 4.
DX अंगुच्छलं odd. लीयंमि (GYZ 'यम्मि') L. 5 C अज्जाअत्तो D अत्तो X 'यंको'
GZ अब्भाअत्तो Bf' अब्भायच्छो C अज्जाअत्थो D अट्ठाअत्थो X अज्जा' BGX 'प्रतः G
अज्जक्खणं X अज्जक्खणं D om. अज्ज'. L. 6. D गुच्छलां X अंगुच्छलं C अगुलीयं.
L. 7. C अज्जणम' X अज्ज' C विक्क' D विमुक्क' DX 'गुच्छ'. L. 8. CFGX 'रण'
D रणउ CX अज्जाअत्ता D अब्भाउत्ता G भमानं D र्गमि X भवन्ति G रिउणा Z रिउणे.
L. 9. odd. उच्छुअ'. L. 10 C पुणक्करणे. L. 11. X माहलं उ' odd. 'पिण्डे' X
'दुत्तवण्यभारः BCDF 'यावारः. L. 12 C om' अंगु' मि BCDF 'पुण'. L. 13.
G 'अमक्खणं' odd. 'दणणेहिं B कुंत्त' C 'ग्देहिं X 'ग्देति. L. 14. BCF 'अहिसंधि'
C 'कुणसणे C वि B पडि' E पडिमिहिं G 'सद्धि D सिद्धे Z 'सद्धि' L. 15. Y 'अहिवणं'
G 'पिअरए D पायत्ताणं वि BCF पायात्ता C अद्धजवा F अह X जघर. L. 16. C
'अद्धाभरणे' odd. 'मोत्तिअ' (Y 'मुत्तिअ') A 'अज्जो' D 'अज्जोत्तिया ABCFGYZ' 'पिण्डे'
X 'पिण्डे' X नाम Z गोमा.

अहिवर्णं पीतरक्तम् । अद्भुजं च मोचकार्थं पादत्राणम् । अज्जोह्विता
कोढामरणे मौक्तिकरचना ॥ यथा ।

पुसिणाहिवर्णिणाभौ अज्जोह्विताभूतिभाण्ड जाउ पुरा ।

तुह रिउवहउ ताओ भमन्ति चहअद्भुजंविआउ वणे ॥ ३१ ॥ [३३]

5 अहारा विज्जू सण्णिअमद्धक्खिअमसंगयं वत्थे ।

अद्भुक्खणं पडिक्खणमवत्तयं तह विसंतुलयं ॥ ३४ ॥

अहारा विद्युत् । अहराहा इति त्वचिराभाशब्दभवः । अद्भुक्खिअं संज्ञा-
करणम् । असंगयं वत्थम् । अद्भुक्खणं प्रतीक्षणम् । परीक्षणमिति केचित् । अवत्तयं
विसंस्तुलम् ॥ यथा ॥

10 अहरारुज्जोए णं कस्स वि अद्भुक्खिण चलिआ सि ।

सहि कुण अद्भुक्खणयं अवत्तयमसंगयं च संठवसु ॥ ३२ ॥ [३४]

कञ्चीइ अंतरिज्जं अहिक्खणं तह उवालम्भे ।

अंतीहरी अ दूईइ दिसाए अक्खवाया वि ॥ ३५ ॥

अंतरिज्जं कठीसूत्रम् । अहिक्खणं उपालम्भः । अभीक्षणमित्यन्ये । अंतीहरी

15 हूती । अक्खवाया दिक् ॥ यथा ॥

आलि गलिअंतरिजे अहिक्खणं तस्स मे कहन्तीइ ।

उवगरिअं अंतीहरि किमक्खवाया पुलोएसि ॥ ३३ ॥ [३५]

- L. 1. G अद्भुजा CFX अद् D अज्जो *add.* क्रिया L. 2. C भग्ना.
L. 3. CDFGX वर्णिणाउ BC 2. hd Z याओ D अज्जो *add.* क्रिया *add.*
भूसिणाउ. L. 4. P रिओ CD वेहउ (VFX ताउ *om.* D. CDX वइ CFX अद्
BCF जंघियं G जंघियाउ (sic) D जाघायाउ X जंघियाउ Z जंघियाउ G ण for वणे.
L. 5. D विज्जू G विज्ज ABCFY सांगयम D सान्नियाम G सान्नियम X सणियम
C मत्थिक्खयम G मत्थिक्खि ज्ञयमसंगय (sic) F अद् Z अमक्खियम ABDXY क्खियम
C पत्थो D वच्छि Z वच्छे. L. 6. C (F ?) अद्भुक्खणं G अद् C पडिक्ख X पडिक्खण
पडिक्खणं G पत्तणं A विसं (मुल्य Z विसंतुलय L. 7. *add.* इति तु अविं D शब्दा
(*om.* भवः) C अक्खियं Z अक्खिय F अद् BDFGX क्खियं. L. 8. CF अद्
G अवत्तणं X अवत्तयं. L. 9. CG स्थूल BZ विशं F विशंस्थूल. L. 10. X अहर-
ज्ञाणो G ज्जो णं CF अद् CFGXZ बलिया B बलिआ D चलिया. L. 11. BX
सहि क्खण G इद् CF अद् B व BF संववसु D संववसु. L. 13. Y व X अंताइ दूईइ
G दूर. L. 14. C कटि G उवा. L. 15. X दिग्. L. 16. BCFGX गलियं
DGXZ कहंती. L. 17. *add.* गिरियं D पलो C णम.

अवरिञ्जो अद्वितीयो कोवे अहिअलमवलुआ य ।
अवठंभो तम्बोले विरहे अवहायअवयरिआ ॥ ३६ ॥

अवरिञ्जो अद्वितीयः । अहिअलं अवलुआ च कोपः । अवठंभो ताम्बूलम् ।
अवहाओ तथा अवयरिआं विरहः । अयं च पञ्चाक्षरोऽप्यर्थानुरोधाच्चतुरक्षरेषु निबद्धः ।
एवमुत्तरत्रापि ॥ यथा ।

5

अवठंभेऽहिअलो कमलेऽवलुआ तीइ हवइ अवहाए ।
सुहयावरिञ्ज तुह पुण अवयरिए होइ किं ति ण हु मुणिमां ॥ ३४ ॥ [३६]

अंजणिआंजणईसं अंजणइमिआ य ताविच्छे ।
अंबसमी अवममिआ तिम्मिअपरिउसिअकणिकाए ॥ ३७ ॥

अंजणिआ अंजणईसं अंजणइसिआ च ताविच्छम् । अंबसमी तथा अवसमिआ 10
स्तीमितपर्युषितकणिका । अंबसमीत्यत्र सकारमकारयोर्व्यत्यये अंबमसीति केचित्पठन्ति ।
तत्र केषांचिद्भ्रमोऽभ्रमो वेति बहुदृश्वान एव प्रमाणम् ॥ यथा ।

L. 1. Z अद्वितीयो (G कोवे D कोवे ARDGYZ अद्वयम् *add.* लुया. L. 2.
AB अवठंभो (G अवठंभो D अवठंभे X अवठंभे ABCDFYZ यरिया E^o अरिअ. L. 3.
C^o अद्वितीय. G^o अद्वयम् H^o अद्विच्छे C^o अल D गहमा X^o चक *add.* लुया (G अवठंभो
BF अवठंभो C^o) L. 4. C^o 1 hd (G^o X^o अवठंभे B अचरिओ (C^o अवठंभे
2. hd. रिओ DX अवठंभे G अवठंभे BDX अवि अं CDGZ^o रोधात् चतु^o X^o
रोधात् चन. L. 6. BCFGX^o अद्वयलो Z अद्वियलो D अद्वया C कमले BCFGZ^o
वलया D चतु^oया C वाइ CGZ एया (sic). L. 7. C^o सुहयाव X^o अरिञ्जं CG तुह
D सुण (होइ BDFX^o किं तु *add.* न X मुणिमां L. 8. A अजणिआ अंजण^o BF
अजणिआ अजणइसं CYZ अजणिआ अज D अजणिआ अजणाईसा E अंजणया
अंजण^o (G^o या अजण X अजणिआ अजणइ A अंजणईसं ABCDEFGYZ सिआ
E^o ईसिआ Z अं C ताविच्छे. L. 9. ABF अव DG अम्ब Com. from
अव to कणिकाए ABCDEFGXYZ ममिआ A निम्मिअ BDF निम्मियं
BFYZ परिओसिय D परिओसिय E^o परिओसिअ AXYZ कणिकाए. L. 10.
Com. from अजणिआ to ताविच्छम् BDFX अजणिआ X अजणइ BF^o ईसं D^o ईसि
BF अजणिआ च D^o ईसिआ च ताविच्छं X इसिया च ताविच्छं Z इसिया य ताविच्छं G^o
य ताविच्छं DG अम्ब B अव C (F 1) अम्ब D om. तथा (G^o अवसमी XZ सामेया.
L. 11. X म्नामितपर्युषितं Com. पर्युषितं BCFGZ कणिकाए BG अवं CD (F 1)
अम्ब G वकार G^o अम्ब B अव CD (F 1) अम्ब. L. 12. X अत्र केषांचि
त्भ्रमो वनि BD अण्णो, C 1. hd. om. अण्णो D गहमना.

अंजणिअरुई कण्हं अंजणइसिआलयाहरे दहं ।

मुच्चइ गोववहूए अंबसमी अद्धपका वि ॥ ३५ ॥

विअंलन्तबाहकजलकलुसिअअवसमिअपिण्डयं पइणो ।

अंजणईससवणं पाहिज्जं किज्जइ वहूए ॥ ३६ ॥

- 5 अत्र केचित् । अच्छोडणं मृगया । अलिजरं कुण्डम् । अमिलायं कुरण्टककु-
सुमम् । अच्छभल्लो ऋक्षः । इत्यपि संगृह्णन्ति । तत्संस्कृतभवत्वादस्माभिर्नोक्तम् ।
यत्तु । अच्छभल्लो यक्ष इत्याह तद्बहुभिरनुक्तत्वादस्माभिरुपेक्षितम् । तथा । अह-
च्छइ अकुसइ गच्छति । अवकखइ पश्यति । अप्पाहइ संदिशति । अक्खोडइ अस्मि
कोशात्कर्षति । अम्भिइइ संगच्छते । अग्घाडइ अग्घवइ अंगुमइ पूरयति । अडुक्खइ
10 क्षिपति । अवहेइ रचयति । अवुक्कइ विज्ञापयति । अणच्छइ अयंछइ कर्षति ।
अल्लत्थइ उत्क्षिपति । एते धात्वादेशेषु शब्दानुशासनेऽस्माभिरुक्ता इति नेहोपात्ताः ।
न च धात्वादेशानां देशीषु संग्रहो युक्तः । सिद्धार्थशब्दानुवादपरा हि देशी साध्यार्थ-
पराश्च धात्वादेशाः । ते च त्यादि-नुम्-तव्यादिमत्ययैर्बहुरूपाः संग्रहीतुमशक्या इति ।
तथा अक्खञ्जाओ उपाध्याय इति उपाध्यायशब्दस्य प्राकृतमपभ्रष्टमिव रूपमिति
15 नेहोपात्तम् ॥ [३७]

L. 1. *add.* णिय *add.* इमया G दहं C दह D दह. L. 2. DG मुखइ (GX अव B
अक्खं CD (F)) अय C अहपिका X अहुपिका F अह D/ षिका. L. 3. BDFX विचल्लं
G विल्लं BCFGX वाह D कजल Com कजल *add.* अल्लमियं *add.* तमियं (X
तमियं) X पणो. L. 4. X सवणं पादेज्जं किज्जए. L. 5. GZ अणिलयं
D अणिलं BF कुरइक DX कुरइक. L. 6. C अक्ख Z अक्खसल्लो D *om.*
here from इत्यपि to अच्छं but has these words after नेहोपात्तम् L. 15. G 'गूहं'
X 'नेक्खि'. L. 7. CDGZ यत्तु X अत्तु D 'मिळो G अक्षः Z यक्षः D शाना. L. 8.
C अकुसइ X अकुसइ G गच्छइ X अवक्खइ G पश्यति for संदि'. L. 9. G अक्खोडइ
CX अक्खि DG अग्घावइ C अडाइ D अगुमाइ GZ पूरये G अहुक्खइ B अहु^०
CF अहु D अहु^० Z अहुक्खइ. L. 10. G क्षपति D आपहावइ ग्घं G
अवुक्कइ BFX अघं C अघु^० D अक्कोइ Z अक्कइ D अणच्छइ BF अच्छइ Z अणिच्छइ
G अयंछइ C अयं D अयाच्छइ, *om.* BF. L. 11. BF अल्लच्छइ C अल्लच्छइ D
अक्खइ XZ अक्खइ, *om.* G. G *om.* उत्क्षि^० X अम्मावि^०. L. 12. X
'वाम्पावा'. L. 13. CDGXX देशस्सं X 'त्यादि-नु-तयादि' C -तु- B सगुही^० DX
संघं. L. 14. G अवज्जाइ CX उपज्जाइ D अवज्जं BF 'पायाः X 'अक्खइ'.
L. 15. X नेहो^०.

॥ अथ अवसमिआशब्दादारभ्य पञ्चाक्षराः ॥

अवकीरिअं विरहिए अंकुसइअमङ्कुसायारे ।

अवलावम्मि अवल्लावओ अ अणहारओ खल्ले ॥ ३८ ॥

अवकीरिअं विरहितम् । अंकुसइअं अङ्कुशाकारम् । अवल्लावओ कप्रत्यया-
भावे अवल्लावो अपलापः । अणहारओ खल्लम् । निम्नमध्यमित्यर्थः ॥ यथा । 5

किं कुणसि अवल्लावं भाले अंकुसइआ णहा तुञ्ज ।

अणहारणण्डजीए तं मा अवकीरिअं कुण खणं पि ॥ ३७ ॥ [३८]

अवपुसिओ संघडिए अवचुरणं कांहभङ्गिभणिअम्मि ।

अच्छिवडणं णिमीलणमण्णोसरिअं अइक्कन्ते ॥ ३९ ॥

अवपुसिओ संघटितः । अवचुरणं क्रोधे सति भङ्ग्या भणितम् । अच्छिवडणं 10
निमीलनम् । यद्यप्यक्षिपतनशब्दस्येदं रूपं संभवति तथापि संस्कृते तदप्रसिद्धमितीह
निबद्धम् । अण्णोसरिअं अतिक्रान्तम् ॥ यथा ।

पसिअ सहि किमिह जुत्तं चिरअवपुसिए पिअम्मि अवचुरणं ।

कायव्वमच्छिवडणं अण्णोसरिआवराहस्स ॥ ३८ ॥ [३९]

अवयक्खिअमवयच्छिअमज्झवसिअमवि णिवाइअमुहम्मि । 15

असरामओ खरहिए अगंङ्गिगेहो अ जोव्वणुम्मत्ते ॥ ४० ॥

L. 1. CDA om. अव BDE सामया CX सामया G मियादाह L. 2.
ABCDEFXYZ कीर्ण्यं GZ विहाय X विगहं गहए ABCDEFGYZ महय L. 3
C 1. hd. DGXZ वउ ADGYZ व; om. X. ACGXZ हाए X खिले L. 4
odd. क्रीण्यि GZ विहृत X विहिय BCFGXZ अकुसइव CGXZ मकुसाकारं BE अकुसा
याए CX अवलावउ GZ वउ D अवल्लाव L. 5. G अवल्लाव Z अवलाओ CDGX
°हाए BCFG खव Z निम्न मध्य L. 6. D वअं (sic) CX लामे D महया D
सुद्धम्. L. 7. X न for न odd. कीर्ण्यं (G व) Z कु for कुण G सर्णामे X has
°कारिअ throughout for कीर्ण्य L. 8. ABCFGX पुसिउ A अवचुरणं X
अवयक्खिअण AGY/ भावयामि BCF याम D यामे. L. 9. X अविच्छि (?) वडणि
DEGXZ नमो In C णमण्णोस is wanting. X मन्नाम ABCDEFGYZ सरिअं.
L. 10. CGX निउ X अवचुरण After वरिउ C has again क्रोधे सति भङ्ग्या भणितं ।
अच्छिवडण and om. निमीलनम् । व G वडणत्त. L. 11 C यम्यक्षिं D °स्य इदं.
L. 12. D अणो Z अणो odd °रिय X तय. L. 13. odd. पसिय (X पासिय)
GXZ कुसिए GZ विहाय BCFEX णयाम. L. 14. G मन्नाम BCDEFX °रिवा
L. 15. G °अक्खियम ABD (F) YZ अक्खियम (°रिवाय अव) ABCDFYZ
°अच्छियम ACD अउत्तव° ABCDFY सियम AX मव ABCDEFGYZ °वाइव° X
°वाइव° L. 16. E अहुरा A °सउ DG, C 1. hd. XZ °सउ CZ °रियए E अगंङ्गि
X °गेहोसे GY व XY जुव्वं C °णुव्वसि F °णुव्वसे.

अवयक्त्विअं तथा अवयच्छिअं तथा अञ्जवसिअं निवापितं मुखम् । असरा-
सओ खरहृदयः । अगंडिगेहो यौवनोन्मत्तः ॥ यथा ।

तमगंडिगेहमसरासयं च अवयक्त्विएण हिण्डन्तं ।

अञ्जवसिएण किं सहि भरेसि अवयच्छिएण पुक्करिमो ॥ ३९ ॥ [४०]

5 अच्छिहरुल्लो वेसे अच्छिविअच्छी परोप्परायड्डी ।

पडिजागरिए अडखम्मिअं च अणुवज्जिअं तह य ॥ ४१ ॥

अच्छिहरुल्लो द्वेषो वा वेसशब्दस्योभयार्थत्वात् । केचित् हस्थाने षं पठन्ति ।
अच्छिषरुल्लो । केचिद्वेफमिकारान्तं पठन्ति । अच्छिहरिल्लो । तदेवं ग्रन्थकृद्भिर्पतिपत्तौ
बहुज्ञाः प्रमाणम् । अच्छिविअच्छी परस्परमाकर्षणम् । अडखम्मिअं तथा अणुवज्जिअं
10 प्रतिजागरितम् । अणुवज्जिअं गतमिति तु गमिभावत्वादेशसिद्धम् ॥ यथा ।

अच्छिविअच्छीदुहिआ अच्छिहरुल्ला तए कयपहारा ।

पिअणुवज्जणरहिआ अडखम्मिज्जन्ति सवरिआहि वणे ॥ ४१ ॥ [४१]

अब्भपिसाओ राहू अब्बुद्धिसिरी अचिन्तफलपत्ती ।

पुरिसाइअमडउज्झिअमंगवलज्जं च तणुवलणं ॥ ४२ ॥

L. 1. BCFX विषय. In G the words नया अवयक्त्विअ are written twice.
D om from अस्मिअ to ममम BCFX चिह्नय Z नया is given twice. BCFGXZ
सिय but corr in Z to असम GZ निष्वापन CX मवा 1. 2 CG मउ X
साउ D असउ हृदय C मगाडे D गिहो X नया 1 3 X नपस्सहि C om
सरा B अल्लिएण D अक्खिऊण Z हिडन X om पहण्डन्तं L. 4. C अज्जव
सिएण किं सहिहि D अज्जा X om. अञ्जवसिएण D अच्छिएण X अच्छिएण गिस्सो.
L. 5. AFY अच्छ ABCDEFGYZ विषयः AG, C 2 hd. D FYZ येही
C 1. hd. येही X येही. L. 6. A अडखम्मिय BDEGYZ ममयं BDE खम्मिय X
खम्मिअ BG अणुच ABCFEYZ उज्जय D या. L. 7. G om. वा BCFGZ
अडखम्मिय उभया X एव उभयत्वात्. om कचित् X या for य. L. 8. BCF कैचित्
रे D प्रथि. L. 9. G अच्छ cdt विषयः X अडखम्मियं GZ मिय BCF
खम्मियं D खम्मि cdt. उज्जय G उज्जय RDEFXZ उज्जय. L. 10. X गमि-
त्वादेशे G नया. L. 11. G अच्छ RDEFXZ विषयः cdt. दुइया C
अच्छिहरुल्ला. L. 12. cdt. मिय गहिया GZ खम्मिउज्जिम CX उज्जिम BE सचरियाहि
CDG मियाहे X मियाहे Z मियाहि C वण्णा. L. 13. A अ-ज्जिमिआउ C 1. hd. GX
साउ E गहू AGZ अखद्ध BCFX अवद्ध D अबुद्धिमिा E अचुत्तिर्ग (sic) Y
अचुत्तमिर्ग D अचुत्तं G. अचित् L. 14. A वंय ABCDEFGYZ माइयमं
A उज्जियमं C उहयमं BDEGYZ उच्चियमं BE मपवर्णित्तं X अगणीत्तिलउज्जं
Y वमिज्जं E वलिज्जं A तणुवलणं BE तणुवणण C तणुवणण.

अम्भपिसाओ राहुः । अम्बुद्धसिरी मनोरथाधिकफलमातिः । अडउज्झिअं
पुरुषायितम् । विपरीतरतमिति यावत् । अंगवलिज्जं अङ्गबलनम् ॥ यथा ।

अडउज्झिअमंगवलिज्जं दुरे अ इह वत्तणं पि किर ।

अम्भपिसायवहूणं अम्बुद्धसिरी सिरीणाह ॥ ४१ ॥ [४२]

अद्धविआरं मण्डणमपारमग्गो अ वीसामो ।

3

अपडिच्छिरो जडमई रहस्सभेई अगुज्झहरो ॥ ४३ ॥

अद्धविआरं मण्डनम् । कश्चिदद्धविआरं मण्डलकमित्याह । अपारमग्गो
विश्रामः । अपडिच्छिरो जडमतिः । अगुज्झहरो रहस्यभेदी । अस्यागुह्यधरशब्दभवत्वे
युक्तिरुक्ता ॥ यथा ।

मा कुण अद्धविआरं अकिवे अपडिच्छिरे अगुज्झहरे ।

10

जं सो तड णाणुणिओ अपारमग्गो महच्छीण ॥ ४२ ॥ [४३]

अवयणिओ अणामिलिए रिक्तम्मि पुडे अभिण्णपुडो ।

हिक्काए अणुबंधिअमणच्छिआरं च अच्छिण्णे ॥ ४४ ॥

अवयणिओ असंघटितः । अभिण्णपुडो रिक्तपुटः । शिशुभिः क्रीडया जन-
प्रलोभनार्थं विपणिमार्गे रिक्ता पुटिका या क्षिप्यते सैवमुच्यते । अणुबंधिअ हिक्का । 15
अणच्छिआरं अच्छिन्नम् ॥ यथा ।

L. 1. *edd.* पिमाउ, corr. C. 2. *hd.* CX गहू G अद्द BCDFXZ अद्द
BCFGXZ उज्झिय D उज्झिय. L. 2 BF वलिज्ज. L. 3. B (F ?) G अडउज्झिय-
अग D अडओउज्जयमे Z अडउज्झियम X उज्झियमगवां . ज कर. L. 4 G पिसेय
CXZ वट्टण *edd.* अद्द G अद्दसिरीण [सु not quite distinct] X सिरी णाह Z
सिरीणाह. L. 5. C अद्द 2. *hd.* अद्द *edd.* विवार RFY व L. 6 X अपमिच्छिरो E
जामइ GZ भेदी A अगुज्ज L. 7. C अद्द *edd.* विवार (X २) BCFGZ
काश्चन अद्दविवार (C अद्द X अद्द) D कश्चित् अद्दविवार G मंडलमि D नित्याहुः G om.
मग्ग. L. 8 C अपारि X अगुज्जहरो G अस्य गु BCDFXZ अस्य अग. L. 10.
C अद्द *edd.* विवार (GZ अपिडि . L. 11 X ज G अद्द CDGNX णिउ CX महच्छीण.
L. 12. ACGX अणिउ G अतणमि Z अममिलिए EX मिलिए DEGNX अभिन्न.
L. 13. X हिक्का B अणुबंधि GZ अणुबंधि ABCDFGYZ धियमणच्छियार C अच्छिण्णे
EGZ न्ने X न्ने. L. 14. D, C 1. *hd.* GX णिउ D संघ X घटित BCDXZ
अभिन्न B पुडो (GZ रिक्तः पुटः X रिक्तः पुटः C 1 *hd.* रिक्तिः पुटः corr. 2. *hd.*
L. 15. D प्रलोभथ X 2. *hd.* पुटिक GZ अणुबंधि BCFGZ विधिं DX बंधे (sic).
L. 16. XZ अच्छियार BD अच्छिण्णं.

अवयपिअवह्वह्राणं बेरीणमभिण्णपुडयसुण्णाणं ।

तुह भक्ति णामकित्तणमण्णच्छिआराणुवंधिअं हरइ ॥ ४३ ॥ [४४]

अवरत्तयाजराउरअरविंदरमणुसउणहदीहम्मि ।

अणरामयमरई अड्डयकली तह य कडिहस्थे ॥ ४५ ॥

- 5 अवरत्तओ पश्चात्तापः । अवरत्तेअं इति गोपालः । यदाह । अवरत्तेअं पश्चात्तापेऽपि प्रोच्यते तज्ज्ञैः ॥ अजराउरं उष्णम् । अरविंदरं दीर्घम् । उभयत्र समाहारद्वन्द्वः । अणरामओ अरतिः । अड्डयकली कठ्यां हस्तनिवेशः ॥ यथा ।

अरविंदराजराउरणीसासन्तं कयड्डयकलिअ ।

अगणन्तो अवरत्तयअणरामयदुत्थिओ हवसि तं पि ॥ ४४ ॥ [४५]

- 10 संहिम्मि अवक्करसो अवयड्डिअमाजिहरिअम्मि ।

अवयासिणी अ णासाारज्जू अलमंजुलो अलसे ॥ ४६ ॥

- अवक्करसो सरकः । अवयड्डिअ गणहृतम् । अवयासिणी नासाारज्जुः । अलमंजुलो आलस्यवान् । केचिद्वलमंजुलयमलसमाचक्षते । तदयुक्तम् । कप्रत्ययस्यातन्त्रत्वात् । कवयो हि छन्दःपूरणार्थं कादाचित्कं कप्रत्ययं प्रयुञ्जते । अत एवास्माभिरयं 15 एवास्माभिरयं निबद्धः ॥ यथा ।

- L. 1. CX अवअणिहं BD णियं G ह्राण C वरीं GZ णिण ओमिअं D णिअ DGZ सुण्णाणं. L. 2. BCF ज्जक्ति X वृत्ति Z नामं BCDFX शिअया X णाउणुवंधिं G णुवं BDFGZ णियं C 1. hd. णिउ 2. hd. धिओ X धिउं. L. 3. CDY रत्तयअजरां Z रत्तयाअजरां (1. जराउअरं 2. hd. णाओ) EX णमसं. L. 4. AX अणुरामं A अइ (sic) C (F?) XZ अट्ट D अट्ट [1] G केहिं C हयो. L. 5. C अजरत्तउ B(GX) त्तउ D अवरत्तयअजराउर पाश्चात्ताप-उष्णयोः OGXZ रत्तेयमिति BF रत्तेयमिति D रत्तयमिति G रत्तियं BF रत्तेयं CX रत्तेयं DZ रत्तयं. L. 6. X ति for ः पि X तज्ञेः D om. अजरां उष्णम् B उभय. L. 7. CDGX णामउ corr. 2 hd. C. G अरतिः C (F?) (GZ) अट्ट B (?) D अट्ट X अड्डकली. L. 8. X णीमासत GZ कअट्ट C D (F?) कयट्ट BFX णियं CDGZ णिया. L. 9. X अगणन्तो D अणुगं Z अणममय BDF णुअओ X दुत्थिउ. L. 10. A अवअट्टियं B अड्डियं C (F?) वंअट्टियं EX अड्डिमं G अट्टियं Y अड्डियं Z अट्टियं D अवट्टियमं AGYZ हारियम्मि BCDF हारियंमि. L. 11. ABCFYZ य DEX नासां A र्ज्जू GX मंजुलो BF मंजु (om. लो) AX अलसो. L. 12. GZ अवअट्टियं C (F?) अट्टियं B अड्डियं X अड्डियं D अवअट्टियं G कृतं C 2. hd. इअं OGXZ अवअं CX र्ज्जू. L. 13. G मंजुलो cdd. केचित् अलं. L. 14. X कवचित्कं X om. अत X एवास्माभिं.

अवयडिआ मडेहिं षल्लिअ अवयासिणिं णडिज्जन्ता ।

भुअमयअवक्करसफलमरिणो अलमंजुला तुह लहन्ति ॥ ४५ ॥ [४६]

अवडाहिअमुक्कुट्टे पवायणिहएऽवडक्किओ तह य ।

रोगग्भि अंगवड्डुणमयतंचिअमुवच्चिए चेअ ॥ ४७ ॥

अवडाहिअं उक्कुष्टम् । प्रपातः कूपादिः । तत्र निहतो अवडक्किओ । अन्ये तु 5
अवडाहिअं अवडक्किअं इत्यन्योन्यपर्यायशब्दावुक्त्वा गजनिमीलिकया गताः ।
अस्माभिस्तु सारदेशीनिरीक्षणेन विवेकः कृतः । अंगवड्डुणं रोगः । अयतंचिअं उप-
चितम् । मांसलमित्यर्थः । अवअच्चिअं इति केचित्पठन्ति । तत्र केषां लिपिभ्रमः केषां
नेति न विद्यो नियामकाभावात् । वर्णानुपूर्वीविज्ञानं तु प्रकृत्यादिविभागमन्तरेणा-
शक्यक्रियम् । बहुतरपुस्तकप्रामाण्याच्च नियते वर्त्तन्ति प्रवृत्ताः स्म इत्यलं बहुभा-10
षितया ॥ यथा ।

अवडाहेमि दुरासय परिणिअ पवसन्तएण जं तुमए ।

अयतंचिअविसमसरंगवड्डुणा सावडक्किआ बाला ॥ ४६ ॥ [४७]

L. 1. GZ अवअट्टिं C °अट्टिया BF °रट्टिया D अवाअट्टिया X °अट्टिया BCFGXZ
षल्लिय D षल्लिअ C °मिणीणडिज्जन्तो X °मिणीणडिज्जन्ता D °तो. L. 2.
C तुयं B, C 2. bd. DFGXZ मयं X °य...क्कं G °ल्लमिं L. 3.
ABCDFGYZ डाहियं EX °मक्कं Z °मुक्कुट्टे G °ट्टे X °ड्डु D णिहिए ACDGZ
क्किउ X °कउ L. 4. BF रंगमग CDFGXZ °वट्टणं C °मवतंचिं cdd.
°तंचियमं A °वचिय ACFGZ चय C वव D तेय XY चेव. L. 5. BCFGXZ
डाहिय G कृष्ट (sic) B उक्कुष्ट (sic) CDFXZ उक्कुष्ट BF °पात cdd. कूपादिस्तत्र (CX
°दिसूत्र misread) DG तंढिता GZ अडं CDGXZ °क्किउ (corr. C 2. hd.). L. 6.
BCFGZ °डाहिय D °डाहिय cdd. °डक्किअ (XZ य) मिति अन्यो C °शब्दानुक्त्वा X
°उक्का Z °वुक्का BCF गता D गतास्मां X गजनिगा...कया. L. 7. X °निरस्सरेण
GZ विवक्कः X क्षतः G °वट्टणं CD (F') XZ °वट्टणं G रागः C अयतंचिं cdd. °चियं.
L. 8. G अवअच्चियमिति (°च्चिं ?) Z °आट्टयामात C °अट्टयामिति DX °आच्छयमिति BF
°यमिति X चियपठन्ति (om. के) D अत्र C तेषा लिं Z कपां. L. 9. CX विप्रो Z
विच्यो GZ °भावाद् L. 10. C बन्तरं X om वट्टं X °वु...कप्रामाण्य...निं CX प्रवृत्ता
GX स्मा D स्मा D °भाषितेन । L. 12. D अवडाहिमि cdd. परिणिय X एवसंतं.
L. 13. X अयतंचिं cdd. °चिय D सिविसमं FG °वट्टणा DZ °वट्टणा C °णो X °ड...या
cdd. °क्किया G बाला.

अणुवहुआइरजुवई अणहप्पणयं अणहम्मि ।

अजुअलवण्णांभिलिआ अल्लट्टपलट्टमङ्कपरिवत्ते ॥ ४८ ॥

अणुवहुआ नववधूः । सामानाधिकरण्यनिर्देशोऽन्योन्यं विध्यनुवादार्थः ।
तेन अइरजुवई अणुवहुआ इत्यप्यर्थः संगृहीतः । अत्र । अवज्जसइ गच्छति ।
5 अवयक्खइ अवयज्झइ पश्यति । अहिरेमइ पूरयति । अहिऊलइ दहति । अवहेडइ
मुच्चति । अवहावेइ कृपां करोति । अहिलंखइ अहिलंघइ काङ्क्षति । इत्यादयो
धात्वदेशेष्वस्माभिः साधिता इति न संगृहीताः ॥ अथ अइरजुवइशब्दादारभ्य षडक्षराः ॥
अणहप्पणयं अनष्टम् । अजुअलवण्णा अम्लिकावृक्षः । अजुअलवण्णो सषच्छद इति
त्वयुगलपर्णशब्दभवः । अल्लट्टपलट्टं पार्श्वपरिवर्तनम् ॥ यथा ।

10 अणहप्पणयच्छाए अजुअलवण्णायलम्मि पहिअस्स ।

अणुवहुसंभरणेणं अल्लट्टपलट्टयं पेच्छ ॥ ४७ ॥ [४८]

अणुगमणेऽम्मणुअंचिअमहिपच्छुइअं च णायव्वं ।

अइसयदुएमु अच्छं तयआदगणिज्जछट्टिएसु अयं ॥ ४९ ॥

L. 1. AZ अणुवं G अणुतं ABCDEFGYZ इत्या B इत्या अइ EX
हुआ अहरं and superser नववधू G इत्या अइरजुवई Z इत्या अइरं AX
जुवई X अणिहम्मि. L. 2. ADGZ अजुयलं Y अजुवल B चण्णा अंबलिया
EX वण्णा अर्चिं AYZ ण्णांभिलियां CG ण्णांभिलियां D ण्णांभिलियां G
अल्लट्टं X अल्लट्टं A पल्लट्टं BF om. पल्लट्टं CZ पल्लट्टं RCF परिवत्ते
E चित्ते X यारं. L. 3. BF अणवहया CDGXZ इत्या X समानं
L. 4. GXZ ज्जुवई BDEFGXZ इत्या C इत्या X इत्यर्थः GZ अवज्जसइ
L. 5. C अवज्जसइ DX अवक्खइ G अवअवअज्जसइ; om X. CDF om. अज्जसइ
D रेमय GZ पूरयते CX अहऊं F लड L. 6. After मञ्चानं C ins. अवहेडइ
चात्ति CX क्षपां GZ तन्त्यादयो BF इत्यादेशो L. 7. G धात्वादेशेऽस्मां (C
धिताः G गृहीताः X अथ रज्जुवई G ज्जुवई Z ज्जुवई. L. 8. X व्यणाय अनिं
G अजयलं D अजुयलवणां Z अजुयलं C अम्लिकावृक्षः (1, CX अजुयलं DZ अजुयलं
G वक्को BCDFFX इति तु अर्थः L. 9. G om त्व B अल्लट्टं F अल्लट्टं (om.
both पल्लट्टं) X भवः अः अल्लट्टं CZ पल्लट्टं D अल्लट्टपट्टं X वचनं. L. 10.
C अणत्त-णयं CG अजयलं X अजुयलं D अजुयालावणोयलंवि GZ वण्णा-
इयम्मि X वण्णायलं cdd. पहियम्म. L. 11. CDXZ पल्लट्टयं GZ विच्छं C पल्लट्टं.
L. 12. G णे मणयंविद्यमं D णे माणयंविद्यमं BF अम्मणं EX अणुं CZ म्णुयं
ABCDFYZ चियमं X विअअहिं ARFGYZ पच्छुइयं C पल्लट्टयं D पच्छुयं BDF
व C णादिअं Y adds अणानिकाधोः ॥ L. 13. GZ अइमइं X दुत्तएसु Z अच्छं नअ
and given twice. G तअ Y आदरज्जं GZ णियत्तं C ल्लट्टिं GZ अयं D अं.

अम्मणुअंचिअं तथा अहिपच्चुइअं अनुगामनम् ॥ यथा ।

दुइं अम्मणुअंचसि जस्स काण बहिणि चन्दविम्बमुहि ।

तं किं ण णिअसि मुद्धे दइअं अण्णाहिपच्चुइअ ॥ ४८ ॥ .

॥ अथ द्यक्षरादिक्रमेण अकारादयोऽनेकार्थाः ॥

अच्छं अत्यर्थं शीघ्रं च । अयं विस्तारितमादरणीयं त्यक्तं चेति त्र्यर्थम् ॥ इहानेका- 5
र्थेषु शब्देषु वैषम्याच्छिष्यमतित्यामोहो मा भूदित्युदाहरणानि नोपदर्शयिष्यन्ते ॥ [४९]

असइमुहाणववहुआतरुणीमु इमाइ तह अज्झा ।

किमगुरुसुगमुहधट्टालसेमु मइ अमच्चण अट्टं ॥ ५० ॥

अज्जाशब्दो असती शुभा नववधृस्तस्मिन् एषा चेति पञ्चार्थः । एषेति सर्व-
नामवाच्या या काचित्प्रत्यक्षनिर्देश्या । अज्जो ण्य इति द्रोणः । अट्ट इत्यष्टास्वर्थेषु । 11
कृशो दुर्बलः । गुरुर्महान् । शुकः पक्षी । सुख मौख्यम् । धृष्टो वियानः । अलसः
शक्तिकः । शब्दो ध्वनिः । असन्त्यमनृतम् ॥ [५०]

अण्णी अ देअराणी पडबहिणिपिउच्छिआमुं च ।

माइपिउच्छामामुसहीमु अना णिहं मुह अणिहं ॥ ५१ ॥

अण्णी त्र्यर्था । कप्रत्यये अण्णिशब्दश्च । देवराणी देवरभार्या । पति- 1,
भगिनी ननान्दा । पिउच्छिआ पितृवसा । अना चतुरर्था । माता जननी । पिउच्छा

L. 1. X अणुआचत्र DGZ णर्माचत्र (Z च) C विच G वाहव्य X पच्चय BDFGZ
चुइय C इयअ. L. 2. GZ दुइ X om अम्मण (G पण ण C पण G विच BF विद्
C विच D वाहावेच. L. 3. GZ न D म C मुद्धे CDX दुइय DGZ अज्जाह
BCDFXZ च्चइय. L. 4. D ण्णाणाय X अनकाराः. L. 5. X om.
अच्छ X विस्तारितं च ताद् Z पित आट DG नाय. X च्यथ. L. 6. B B I म्भान् शि
BCFGXZ भूदिान उदा X स्थान. L. 7. A मत्त DGZ मुया DGZ
नव AY बहु B णवद् BCFGYZ इय X त्रयन्ता. L. 8. X सुअसुद्ध Z
स्मृवामह A पद् DE तह BDE पट्ट Y अट्ट. L. 9. BCFX शब्दः
असती GZ अती B सुभा B णव. L. 10. X om. L. 10. X काचित्
य X निर्देश्याः cdd. अट्टमित्य AZ अट्ट D च. L. 11. X ड. च. L. 12. G ममन.
L. 13. G अअण्णी अ देय Z देवराणी AXYZ वा D व C रिणीपह D
च्छामु ABCFGYZ छिआमुं. L. 14. BF मत्त B मतीम् GX मुह X अणिह.
L. 15. X अणी cdd. च्यर्थः (Z त्यर्थः) cdd. आण्णया (X अणिया) CX देअर.
L. 16. C ननान्दा BCFGZ छिया X छिया cdd. चतुरर्थः.

पितृष्वसा । श्वश्रूः श्वशुरभार्या । सखी वयस्या । अब्वोशब्दः सूचनादिवेकादश-
स्वर्थेषु शब्दानुशासने पठित इतीह नोपात्तः । अणिहं सदृशं मुखं च ॥ [५१]

चीरिमसएसु अरलं अलसं सिन्धयकुसुम्भरत्नेसु ।

पसुकहिणेसुं अविलो अणुओ आयारधण्णभेएसु ॥ ५२ ॥

- 5 अरलं चीरी मशकश्च । अलसं सिन्धकं कुसुम्भरकं चेति द्वर्थम् ।
अविलो पशुः कठिनश्च । अणुओ आकृतिर्धान्यविशेषश्चेति द्वर्थः । अणुआ
यष्टिरित्यन्ये ॥ [५२]

घरउत्तपच्छिमङ्गण्णिट्टरविरसेसु अचलं च ।

अवडो कूवारामेसु अग्गिओ इन्दगोवमन्देसु ॥ ५३ ॥

- 10 अचलशब्दः पञ्चार्थः । धरं गृहम् । उत्तं उक्तम् । पच्छिमङ्गणं गृहपश्चिमप-
देशः । णिट्टरो निष्ठरः । विरसो नीरसः । अवडो कूप आरामश्च । कपन्त्यये अवडओ
इत्यपि । अग्गिओ इन्द्रगोपकीटो मन्दश्चेति द्वर्थः ॥ [५३]

अन्धग्घं अत्थाहं अगाहआयामठाणेसु ।

सुरसगुरेडेसुं अज्जओ जलद्वड्गदेसु अल्लत्थं ॥ ५४ ॥

- 15 अन्धग्घं अत्थाहं इति च प्रत्येकमगाथादिषु त्रिषु । अज्जओ सुरसगुरेटकयो-
स्तृणभेदयोः । अल्लत्थं जलाद्री केयूरं च ॥ [५४]

L. 1. C पितृपिज्जसा X स्वसु B श्वसुरं CX श्वसुर X वयस्याः. L. 2. X
दशवर्धं D om. the rest of the commentary from स्ने C पत्ताः X मशः
सुख L. 3. चीरि C समसु A सिन्धयकु X सिन्धय BFG रित्तुसु X रत्ने is given
twice. L. 4. E अचलं G वडु AOX अणुड Y आकारधण्ण GZ धल्लं G
भोणम् L. 5. The commentary on this stanza is wanting in D. C कीरि
COZ मसकश्च BF सिक्कयु GZ सिक्कं C सिक्क L. 6. CGX अणुड; corr. 2. hd.
C. B तिः धा C धेवति X द्वर्थं. L. 8. D उत्तर ADEXZ निट्टु C णिट्टु BF
निट्टु G णिट्टु CD अवड (corr. 2. hd.) C व (corr. 2. hd.). L. 9. D अवड
BF रत्नेसु AGX अग्गिड C अणुड X om. द्वयोवम BF मदसु. L. 10. X
om. उत्त L. 11. X पदश A निट्टुग BDFXZ ति C निट्टु cdd. निट्टुः BCFGX
Z कूपः CGXZ अवडु. L. 12. cdd. अणुड. L. 13. BF णं G ण्या D अन्धग्घ
अच्छाह A अगाहमार्या Z आगाम L. 14. D सार A सुरसमे B देसु ABCDFGXZ
अज्जउ X ण्णत्तु D अल्लत्था. L. 15. BF ण्य C अणुड D अन्धग्घ अच्छाह cdd.
प्रत्येक अगां X चादीवस्थानादिषु cdd. अज्जउ D सारसगुरेदयोः तृं G गुरे-
दाशस्तृण (sic) Z गुरेदयोः X गुरेदकयोः L. 16. C अल्लत्थ D अल्लत्थं जाहण्णं.

अवणो वहधरफलहेसु अण्णओ तरुणधुत्तदिअरेसु ।

धंतेल्ली मज्झोअरलहरीसु असंगिओ ह्यचलेसु ॥ ५५ ॥

अवणो परीवाहो गृहफलहकश्चेति द्व्यर्थः । अण्णओ तरुणो धूर्तो देवरश्चेति
त्र्यर्थः । अंतेल्ली मध्यं जठरं तरङ्गश्चेति त्र्यर्था । असंगिओ अश्वोऽनवस्थितश्च ॥ [५५]

गयभाविवामरंसुं दिवसारम्भे अ अवरज्जो ।

कडिकडिणोसु अवज्झसमलिअल्ली मिअमए अ वग्घे अ ॥ ५६ ॥

अवरज्जो अतिक्रान्तं भविष्यच्च दिनं दिनमुखं चेति त्र्यर्थः । अवज्झसं कटी
कठिनं च वस्तु । अलिअल्ली कस्तूरिका व्याघ्रश्च ॥ [५६]

इउलरप्फेसुं अहिहरमहिलिअमभिभवे अ कोवे अ ।

अद्धानपच्छभागे समागए अइगयं पविट्ठे अ ॥ ५७ ॥

अहिहरं देवकूलं वल्मीकश्च । अहिलिअं अभिभवः कोपश्च । अइगयं मार्ग-
पश्चाद्भागः समागतं प्रविष्टं चेति त्र्यर्थम् ॥ [५७]

अइराणी इन्दाणीइ तव्वयासेविणीए अ ।

छणणिअमेसु अवसहं हडेसिमनासु अकसाला वि ॥ ५८ ॥

अइराणी इन्द्राणी सौभाग्यार्थमिन्द्राणीव्रतासेविनी च स्त्री । अवसहं उत्सवो
नियमश्च । अकसाला बलात्कार ईषन्मत्ता च स्त्रीति द्व्यर्था । अत्र च । अभ्युत्तइ
ज्ञाति प्रदीप्यते च । अल्लिअइ आलीयत उपसर्पति च । एतौ द्वावपि द्वर्थौ धात्वादेशो-
पस्वामिरुक्ताविति नोच्येते ॥ [५८]

L. 1. D फलणसु ABCFGXZ अण्णउ E अन्नओ D अरुणल C तरुण्ण D धूर्त (1)
add. दिव D रेसु L. 2. A मज्जो D मज्जोयारं XY चरं ACGX णिउ X
ह्यच is given twice. L. 3. C पंग BFX फलकश्चेति D फलकधति add.
अण्णउ. L. 4. X अथः for त्र्यर्थः X मध्यज add. त्र्यर्थः (X om.) C. 1. hd.
GX णिउ BCFGXZ अश्वः अत D अश्व अत. L. 5. YZ च D अवरज्जो. L. 6.
G णिवट्ठणसु Z कट्टणसु E अवज्झ D अवज्ज D अह DGZ मिव G मण्णु व L मरस
व ABCFGY व D वग्घो ABCDEFGYZ व L. 7. BF अति X भविष्यदिन. L. 8. GZ
om. वस्तु. L. 9. add. लिपयं ABCDEFGYZ भव य add कोवे य. L. 10. X अद्धान
Y पच्छभागे Z पच्छ X अइय add. द्वे य L. 11. C कूल The commentary
on this and the following two stanzas is mutilated in D. add. लियं.
L. 13. Y तव्वयासेविणी YZ व. L. 14. C छण add. निव A अवसह (1)
X हडेसिमना. L. 15. G om. इन्द्राणी सौभाग्यार्थम् BF om. इन्द्राणी Z मिन्द्राणीव्रता
C व्रती CX सेवनी C व. L. 16. X अकसा BGXZ चकारः B इष add. द्व्यर्थः
CX अज्झत्तइ. L. 17. BCFX अल्लियइ add. आलीयते G एते X द्वावपि C om. द्वावपि.
L. 18. B क्का ति GX नोच्येते.

अचिरयहिक्कासुं अणुसंधिअमविहाविअं च दीणम्मि ।

अणआलवणे तं चिअ अकखणवेलं रयप्पओसेसु ॥ ५९ ॥

अणुसंधिअं अचिरतं हिक्का च । अविहाविअं दीनमनालपनेऽपि तदेवेति द्वयर्थम् ।
अकखणवेलं सुरतं प्रदोषश्च । अत्र च । अवयच्छइ ह्यादते ह्यादयति पश्यति च ।
० अवआसइ पश्यति श्लिष्यति च । अवसेहइ गच्छति नश्यति च । एवम् अवहरइ ।
इत्यादयो धात्वादेशेष्वस्माभिरुक्ता इति नोपात्ताः ॥ [५९] ॥

भणिओ अकंडतलिमो णिण्णेहाकयविवाहेसु ।

अवकित्तीइ असच्चे दाणम्मि अ अवरिहइपुसणं ति ॥ ६० ॥

अकंडतलिमो निःश्लेहोऽकृतविवाहश्च । अत्र च । अहिपञ्चुअइ गृह्णाति आग-
10 च्छति चेति धात्वादेशेषुक इति नोकः । अवरिहइपुसणं अकीर्त्तिरसत्यं दानं चेति
ज्यर्थम् ॥ [६०]

॥ अथ आकारादयः शब्दा ब्रक्षरादिक्रमेण प्रन्तूयन्ते ॥

आहू घूए आऊ सलिले तह विंचुअम्मि आलासो ।

आणिऊं तंसरण आयल्ली झाडभेअम्मि ॥ ६१ ॥

15 आहू इत्युकारान्त उलूकवाची । आऊ सलिलम् । आलासो वृश्चिकः ।

L. 1. *cdd.* °संधियम् A °धियमहा° *cdd.* °विय B व. L. 2. Z अलआ° ABGYZ
चिय C मुक्खण° *cdd.* रत्तप्° A, C 1 hd GX प्पउ X नेम् L. 3. BCF
°संधियं X °संधेयं *cdd.* °हावियं L. 4. BFG om. ह्यादते L. 5. BF अवघासइ CX
अवयासइ BF अवसेइ. L. 6. BD पात्ता. L. 7. CDX भणिउ E अंकड
A अकंठ° E णिणे° GZ निन्ने D °विचा° Y हेसु L. 8. C °अवकित्तीइ E °त्तीअ
XYZ य X अवग° BCDFY हइ° GZ °हइ° X हइ° X नि Y मि L. 9. X
°अकंडलिमो BCFGZ निन्नेहो D निमंहो CDX प्ररुन X विगहथ G °पण्डु°
BF °पंचुयइ Z °पण्डुअइ X °पंचइ D अहेपण्डइ BX गृह्णाति CF गृह° L. 10.
X चति G अवगदइ BX हइ° D हेइ° C 2. hd °हइ° Z हइ° X पुसण. L. 11. C
ज्यर्थः (sic) L. 12. GZ अथाका° BCFX शब्दाः X ब्रक्षगणि° Y has only आकागदिः ॥
L. 13. BF विंचुयंमि C विंचु° D विंचुयंमि EX विंचुअंमि Y विंचुयंमि Z विंचु° X आलोसो.
L. 14. AX तंसरण D तिसरण Z तंसरण EX आहली GZ आयल्ली X झाडभे-
येमि CDFGYZ °मेयंमि BE °मेयंमि. L. 15. B आहू D आहुत्तिन्नु° B °कारांतं X
अलूक° G °वासी BD °वासी X अलासो.

आणिक्कं तिर्यक्सुरतम् । आयल्लीं श्राटभेदः ॥ यथा ।

आयल्लिआहुआलाससंकुलं आउरहियागिरिसरियं ।

आणिक्कजाणि तुह कारणे अडविमडइ सो सुण्णो ॥ ४९ ॥ [६१]

आहच्चं अच्चत्ये मुहमाणुअमाउलं रणणे ।

आवंगो अवमग्गे जूडे आमोडआमेला ॥ ६२ ॥

5

आहच्चं अत्यर्थम् । आणुअं मुखम् । आकार इत्यन्ये । आउलं अरण्यम् ।
आवंगो अपामार्गः । आमोडो तथा आमेलो जूटः । शेखरवाचकस्तु आमेलो
आपीडशब्दभवः ॥ यथा ।

व्हसिआमोडमिलाणाणुआण तुह रिउवहूण आमेलो ।

आहच्चमाउलमहीलुडिआणावंगमक्करी लिअइ ॥ ५० ॥ [६२]

10

आरिह्लो आरा आरोहो अ थणम्मि आफरो जूए ।

आगत्ती कूवतुला आसंघेच्छाइ सित्तमाविद्धं ॥ ६३ ॥

आरिह्लो अर्वाक् । अर्वाकालोत्पन्न इत्यर्थः । आरोहो स्तनः । नितम्बवाची
त्वारोहशब्दः संस्कृतसमः । आफरो द्यूतम् । आगत्ती कूपतुला । आसंघा इच्छा ।
आस्थेत्यन्ये । आविद्धं प्रेरितम् ॥ यथा ।

15

L. 1. X आइली Z आयल्ली BFGZ श्राटं C श्राटं L. 2. In GZ this
example runs thus : आअल्लियाहुआलाससंकुलं (Z संकुलं) अडइमडइ सो सुण्णो
(Z सुण्णो) । आणिक्कजाणिउ (Z जाणि) तुह कारणेण आउरहियगिरिसरियं ॥ X
आइल्लिं D आअल्लियाहुआलाससंकुलं B आआरं D आकारहियगिरिं BCFG ररहियं
X ररहियं cdd. सरियं (X सग्यं) . L. 3. C आणक्कं DG जाणिउ
cdd कारणेण BF अडविं अडइ CX अविमडइ D अडविडइ D सुण्णो. L. 4. B, C.
1. hd. DFY आहच्चं Z आहच्चं A अच्चं D आच्चच्छो G अच्चच्छं Z अच्चच्छो
(EZ सुहमां D णयमं EFGX रञ्जे L. 5. Z जूडे (?) L. 6. BDF
(G ?) Z आहच्चं C आहच्चं X अत्यर्थं twice given (DG आणुय CD आरण्यं.
L. 7. G 'डां त आं C जूटः (?) X जूटं B शखरं C शेखरं. L. 8. C पीडं X
म. भवः ॥ यथा । L. 9. cdd व्हसियां C मोडे cdd. णयाण (Z णयाणु) G र्हं
X वुहं Z वहूणं GZ आमेलो L. 10. BFG आहच्चं CXZ आउच्चं C. 2. hd. च्चं
C लुडियां DX लुडियां BFGZ लुडियां CX लियइ D लिइइ. L. 11. D आर Y
य X थणम्मि. L. 12. A असं D आसंघा इच्छा Y सेत्तं. L. 13. X अर्वाक् is given
thrice. BF अर्वाकालो त्पयः C स्वनः X अनः. L. 14. GZ संस्कृतशब्दभवः C द्यूतं
CG असंघा. L. 15. C आस्थेत्यन्ये DX आस्थेत्यं.

आरिष्ठमयण आगतीददभुअ मुञ्च आफरं सुहय ।

मरइ तुहासंपाए कामाविद्धा वरारोहा ॥ ५१ ॥ [६३]

आणाई सउली आणूवो सबचे हढम्मि आडाडा ।

आयड्डीआमोआलंबा वित्थारहरिसभूछत्ता ॥ ६४ ॥

- 5 आणाई शकुनिकाख्यः पक्षी । आणूवो श्वपचः । आडाडा बलात्कारः । आयड्डी विस्तारः । आमोओ हर्षः । परिमलवाचकस्त्वामोदशब्दभवः । आलंबं भूमिच्छत्रम् । यद्वर्षासु प्ररोहति ॥ यथा ।

हणिरुण पउत्थजणं आणाइकुलं व रइअआडाडो ।

आलंबायड्ढिमिसा आमोआ हसइ पाउसाणूवो ॥ ५२ ॥ [६४]

- 10 आलत्थो मोरं आसयमासण्णे बलम्मि आयामो ।

आलीलं णिअडभए आउरमाजिमि आउसं कुच्चे ॥ ६५ ॥

आलत्थो मयूरः । आसयं निकटम् । आयामो बलम् । दीर्घ इत्यन्ये । आलीलं निकटं मयम् । आउरं संग्रामः । आउसं कूर्चम् ॥ यथा ।

सायामासयसेण्णं तुह पेच्छिअ जायआउरालीला ।

- 15 आलत्थपिच्छलत्ते छड्ढिअ रिउणो अणाउसा जन्ति ॥ ५३ ॥ [६५]

L. 1. CDGZX 'दिहं' BCDFX 'भुय C आफुर गZ सहअ D मुहेहिय. L. 2. G अरइ त्वाहा C om ड तु G 'घामाण. L. 3 D सउए E सउली BF सवाच X सचे C ह्यम्मि D हढं D आडा. L. 4. CD आयड्डी Y आअड्डी GXZ 'द्वी D 'मोयोले' B 'लवा G 'लेचा D चिच्छा G 'गेहारि'. L. 5 G अणूउ G बला G आयड्डी CDXZ 'द्वी L. 6 D, C 1. hd GZ आमोअ C मरिमल' cdd. 'कस्तु आ' BG आलंबं D आलंब. L. 8 D हणिरुण X हसिरुण G पउत्थण D पउत्थं BCFGXZ रइयं D रइअं. L. 9. BG आलंबं D आलंबं CFGXZ 'यटिं D 'याटिं B 'यटिं' (sic) G 'मिमा X सहइ G 'णउ. L. 10. D आलच्छो X आयसं DEX 'सत्ते GZ बलम्मि. L. 11. A पियडं BCFY णियडं DFGZ नियडं X निअडं DEX माउसं C कुच्चे X कुच्चा L. 12. D आलच्छो X आयसं G has twice आयामो वलं. D वीर्यमित्यन्ये. L. 13. DGXZ निकटभयं. L. 14. C सासवलयासयसेण्णं X सासवलयासयसेण्णं BCDFXZ पेच्छिय G मेच्छिय. L. 15. D आलच्छपिच्छलत्ते GZ 'पिच्छं BFGZ छड्ढिय C छड्ढिय D छड्ढिय X छड्ढिय.

आसंगो आसवणं आलयणं वासगेहम्भि ।

आमोरओ विसेसणुअम्भि आहुंदुरो बाले ॥ ६६ ॥

आसंगावयखयो वासगृहार्थाः । अत्र च । आलिङ्गशब्द आश्लिष्टशब्दभवः ।
आहइ काङ्क्षतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोपात्तः । आमोरओ विशेषज्ञः । आहुंदुरो
बालः । आहुंदुरू बाल इत्यन्ये ॥ यथा ।

5

आमोरय सिरिआसंग तए आहुंदुरा करिहरिण ।

मित्तासवणअमित्तालयणदुवारेसु संधडिआ ॥ ५४ ॥ [६६]

कमलम्भि आरणालं आसिअओ लोहघडिअम्भि ।

आसक्खओ सिरिवए आमलयं णेउरघरम्भि ॥ ६७ ॥

आरणालं कमलम् । काञ्चिके आरणालं संस्कृतभवम् । आसिअओ लोहमयः । 10
केचिदयसा निर्वृत्त आयसिकस्तदपभ्रंश आसिअओ इत्याहुः । आसक्खओ श्रीरिति
वदतीति श्रीवदः प्रशस्तः पक्षिविशेषः । आमलयं नूपुरगृहम् ॥ यथा ।

लीलारणालआमलयकेलिआसक्खए इमे तीए ।

जं विरहम्भि णिअन्तं हिअय ण फुट्टेसि तं सि आसिअयं ॥ ५५ ॥ [६७]

L. 1. C आसणं X आसवणं X वासगेहम्भि. L. 2. B अमो° AD, C 1. hd. X
°मोगु A °सणुअ° EA (1) °न्नु° BFY °णुयु° D °न्नुअ° GX °न्नुयु° Z °त्तुयु° A आहुन्दु°
D °हुंदुरो B, C 2. hd. DXY बाले E वामे. L. 3. B °शब्दः X om. आश्लिष्ट-
शब्द. L. 4. D नेहोपात्तः CDGX °मोगु D आहुंदुरो X om. आहुंदु रोवालः. L. 5.
BDZ बालः CGZ आहुंदुर D आहुंदुर X आहुंदुरू CDZ बाल. L. 6. G आमोदय Z
आमोवय D आहुंदुर D °हरीया. L. 7. D °दुवारियात्तु सांघट्टिया BCFGX °डिया.
L. 8. CDEGGZ आरणालं ACFX आसिअउ G आसियउ D आसिओ Z आसियओ A
लोउय° cdd. °घडिय° (X लोहपयडामि). L. 9. BDFY आमक्खओ ACGXZ °उ ACG
om. सिरिवए ACG आमलयं X आमलय DEX नेउर°. L. 10. DGZ आरणालं D काञ्चिके
X om. काञ्चिके CGXZ आरणालं G आसियउ CX °अउ corr. 2. hd. D आसिउ Z
आसियओ D °मयं C °मय. L. 11. BCFGXZ केचित् B निवृत्तं आ° D निवृत्तमायु°
X निवृत्त GZ °सिक्कः °भंस Z °भराः DG आसियउ Z आसियओ C 1. hd. X °अउ BF
आमक्खउ D आमसाउ CGXZ °क्खउ (C 2. hd. °ओ). L. 12. CDFX वदति थ्री°
CX °शस्तपस्ति° X नूपुर°. L. 13. CGXZ °नालं D °णालनालय° BF °मलयं केलि°
D °केलियासासाए BF °मक्खए. L. 14. X णियंत्तं BF हिअ X हिअय Z हिअय C पुट्टे°
D फुट्टिसि G °से DGZ आसिययं.

5 [Deśanāmamālā]

आयड्डिअं परव्वसचलिए आऊडिअं च जअपणे ।

आलंकिअं च खञ्जीकयम्भि आमंडणं भण्डे ॥ ६८ ॥

आयड्डिअं परवशचलितम् । यस्तु व्यापेराअड्ड इत्यादेशोऽस्माभिरुक्तः स व्यापार-
मात्रार्थः । आऊडिअं द्युतपणः । आलंकिअं खञ्जीकृतम् । आमंडणं भाण्डम् ॥ यथा ।

5 रयणामंडणमवर्णि जो सहि आऊडिअं खणे कुणइ ।

सो आयड्डिअलंकिएहि कह अहिसरेअव्वो ॥ ५६ ॥ [६८]

आरोगिअआसीवयआहुडिआ भुत्तसुइअपडिएसु ।

मीसत्तमाड्डुआली आसरिओ संमुहाआए ॥ ६९ ॥

आरोगिअं भुक्तम् । आसीवओ सूचीजीवकः । आहुडिअं निपातितम् । आड्डु-

10 आली मिश्रीभावः । आसरिओ संमुखागतः ॥ यथा ।

आरोगिआड्डुआलीसत्तणं तुह णरिन्द सत्तणं ।

आहुडिआणमरण्णे पत्तपुडासीवअत्तमासरिअं ॥ ५७ ॥

इह च आयड्डु-आऊड-आरोग-आड्डुआल-आहुडप्रभृतीनि धात्वादेशप्रतिरूप-
काणि नामानि । तेषां करोत्यर्थे णिचि नामधातुत्वमपि । तेन । आयड्डुइ । आऊडइ ।

15 आरोगगइ । आड्डुआलइ । आहुडइ । इत्याद्यपि सिद्धम् । एवं सर्वत्र क्रियावाचिषु
योजनीयम् ॥ [६९]

L. 1. X अट्टिअ ADYZ ङ्हियं B ङ्हियं C ङ्हियं Z ङ्हियं ABCFGYZ ङ्हियं
D om. आऊं च जूं Z व CZ जूयं Z पणो. L. 2. cdd. ङ्हियं Z मडे. L. 3.
GZ आयड्डियं B ङ्हियं D ङ्हियं X ङ्हियं CG ङ्हिलित Z ङ्हिलितः GZ ङ्हियं C अड्डु D अट्ट
X अट्टु. L. 4. cdd. ङ्हियं C द्युतं cdd. ङ्हियं. L. 5. BCF ङ्हियं चर्णि X ङ्हियं
cdd. ङ्हियं D सणं. L. 6. GZ आअड्डियं BF अट्टियं C अड्डिअं D अट्टियं (sic) X
अड्डिअं BCDEFX किरिहिं CX अहिसारयव्वो (misread) D अहिसारेयव्वो F अहं Z अहिसरो.
L. 7. ABCDFYZ आरोगिअं E आरोगीअं X गिअं cdd. इड्डिया ABCDEFXYZ
सुइयं G सुइयं. L. 8. C मीसत्तमं D मीसत्तमं Y माड्डुआली AG, C 1. hd. X
रिउ Y सन्मुहाए. L. 9. cdd. आरोगिअं GZ सीवउ C सावउ 2. hd. वओ
X आ...वउ BCDEFYZ ङ्हियं. L. 10. D आड्डुआली cdd. आसरिउ, C 2. hd. रिओ Z
सन्मुहा. L. 11. cdd. आरोगियाड्डुयां CX उं GZ चालिअं BF चालिं XZ
नारिदि. L. 12. cdd. आहुडियां CX सीवअत्तं BCFGXZ सरियं D सत्तिउं.
L. 13. G आयड्डुआऊडां C आअड्डु D आअड्डु X अड्डु (om. आ) Z आयड्डु
BCFX आड्डुआल D आड्डुआल G आड्डु B प्रभित्तिनि. L. 14. BDX णिचि,
L. 15. CD आअड्डु BCDEFX आड्डुआल CD om. आहुडइ.

आयावलो अ बालायवम्भि आवालयं च जलणिअडे ।

आडोविअं च आरोसिअम्भि आराइअं गहिए ॥ ७० ॥

आयावलो बालातपः । आवालयं जलनिकटम् । कप्रत्ययाभावे आवालं इत्यपि ।
आडोविअं आरोपितम् । आराइअं गृहीतम् । आसादितमित्यन्ये ॥ यथा ।

आयावले पसरिए किं आडोवसि रहङ्ग णिअदइअं ।

5

आराइअविसकन्दो आवालठिअं पसाएसु ॥ ९८ ॥ [७०]

मालायारे आरंभिओ अ आइसणमुज्झिए ।

आलीवणं पलिचे करिआए आवरेइआ चेअ ॥ ७१ ॥

आरंभिओ मालाकारः । आइसणं उज्झितम् । आलीवणं प्रदीपम् । प्रदीपनक-
मित्यर्थः । अत्र च । आहम्मिअं आगतमित्याङ्पूर्वस्य हम्मेः सिद्धम् । आहङ्गइ 10
आजिघ्नति । आहोडइ ताडयति । आसंघइ संभावयति । आअडुइ व्याप्रियते ।
अउडुइ मज्जति । आरोलइ पुञ्जयति । आयंनइ आयज्झइ वेपते । आढवइ
आरभते । आलिहइ स्पृशति । आइछइ कर्षति । आरोअइ उल्लसति । आढण्णइ

L. 1. G आडआवलो DE बलो AGYZ य AEGY बाला A लायम्भि BF लायनम्भि
Z लायचम्भि D आवालयं E आवाळ (sic) om. च B व EX जडनियडे ABCDFGZ
णियडे Y नियले. L. 2. cdd. विअं ABCDFGYZ सियम्भि ABDEFGYZ
आराइय CX आरोइयं. L. 3. D बलो BG बाला D तपो C आवा BFGZ आवाल-
मित्यपि C आवालमित्यपि D आवाल इत्यपि. L. 4. cdd. आडोवियमारोपितं (X पितं).
cdd. आराइयं. L. 5. C पसिए C 1. hd. DGZ णियं DGZ दइयं. L. 6. cdd.
आराइयाविसं BF कंदे C आवाल GZ आवले BCDF ठियं Z ठिइ; broken off in G.
L. 7. C अरभिउ 2. hd. ओ DGX उ ACDGYZ य AD मुज्झिए C मुज्झिए
BFGYZ यए. L. 8. ABDEFXYZ करिआए C यए XZ आचने cdd. रइया
ABF चेय C वेव (2. hd. चेव) EGXYZ चेव. L. 9. DGX णिउ C om. ओ
B आइसणं D उज्झितं X प्रदीपं is given twice. Z प्रदीपम् D प्रदीपनमित्यर्थः. L. 10.
cdd. आहम्मियमागतमिति BCDF आइपू X अडपू DG हम्मे. L. 11. G om. आसं-
घइ सं G आअइ C अडुइ D अटइ. L. 12. G अउडइ B अओडुइ or डुइ C आउडइ
D आउडइ F आउडुइ CGX आरोलेइ GZ आअंनइ R आयम्भइ CDF आयम्भइ GZ आअ-
ण्णइ C आइज्जइ om. D. X आइज्जइ C आढावड X आडवइ. L. 13. G अलिमुक Z
आलिज्जइ DGXZ आयंछइ C आयंथइ BCDFX आरोयइ Z om. from आरोअइ to
आपोइआ in l. 2. next page CX उल्लसइ C आइण्णइ.

आरभ्यते । इत्यादयो धात्वादेशोष्का इति नोच्यन्ते । आरालिओ सूफकार
इत्यारालिकशब्दभवत्वात्नोक्तः । आवरेइआ करिका । मध्यपरिवेषणभाण्डम् ॥ यथा ।

कस्स व विओअआलीवगम्भि आरंभिए तुमं पडिआ ।

जं मइराविमुहीए आइसणं आवरेइआइ कयं ॥ १९ ॥ [७१]

5 आयासलवो णीडे आयासतलं च हम्मपुट्टम्मि ।

आणंदवडो पढमे वहुइ रुहिरारुणे वत्थे ॥ ७२ ॥

आयासलवो पक्षिगृहम् । आयासतलं हर्म्यपृष्ठम् । आणंदवडो प्रथमं वध्वा
रुधिरारुणितं वस्त्रम् । प्रथमपरिणये भर्त्रा कौमारे गृहीते यत्तत्परिमलरुधिररञ्जितं
वस्त्रम् बान्धवानानन्दयति तत् आणंदवडाख्यम् ॥ यथा ।

10 आयासतलोवरि वल्लहस्स चरिअं वयंसि णिण्हवसु ।

आणंदवडो आयासलवट्टिअसारिआ य तं कहइ ॥ ६० ॥

अत्र च । आविलुंपिअं अभिलषितमिति यदन्यैरुक्तं तत्काङ्क्षेरादेशः । आसे-
अणयशब्दभावितुमदर्शनार्थं आसेचनकशब्दभव इति नोक्तौ ॥ [७२]

॥ अथानेकार्थाः ॥

15 पसवइहणिच्चदिट्ठेसु आवि आलं बहोलमउएसु ।

अच्चत्थदीहविसमेसु लोहमुसलेसु तह आयं ॥ ७३ ॥

L. 1. X °ष्काः DG, C 1. hd. X °लिउ C °ष्कार F °कारः. L. 2.
CDFGX इति आरां B इति अरा° cdd °दिद्या G मज्जं. L. 3. G विउअं
C विउइअआलां D कस्स विनिओयाआला F विउइअ X विउइअं BDEFGXZ
पडिया C पडिया. L. 4. C °सुहीए G आवगंइ B आवरे° cdd. °इयाइ.
L. 5. DEGXX नीडे B व E °कुट्टं G °जइम्मि. L. 6. G आणादं C °वणा A
पुढमे C पुढमो D पाढमो G पुढमे D बाहुइ Y बहुए D वच्छं. L. 7. C आयाभं corr.
2. hd. B इम्मंएणं CDFGX °पृष्ठं CZ वध्वाः प्रथमं D वसः प्रथमं X om. from प्रथम to
प्रथम incl. L. 8. D रुधिरारुणं Z रुधिरारुणितं BDF भत्तां X मत्त C कौमारी. L. 9.
G वत्थं C बांधां D तात्त X नत्त RCFGXZ आनंदं D आनादं. L. 10.
BFGXZ चरिअं CD वरिअं GZ निण्हं D णिहू. L. 11. C अयासं BDEFG °द्वियं
CZ °दियां X °द्वियां BCFGXZ °सारिया D °सारिवा. L. 12 C आविल्लुमियं
BFGZ °पियं DX °लुम्मियं G अलिलं C °लखिं X अभिलषति. L. 13. G आसेयं
Z आसेण्यं GZ °नार्थः CX आसेवनकं 2. hd. °चं D अशेचनकशब्दभाव DZ नोक्तः.
L. 14. C अथ अनेकां G °थं. L. 15. E °दुणिं Z °णिवां CG आल A बहोलं
E बहोले D बहोले G °मउएसु. L. 16. A अच्चत्थं दीहं C आच्चत्थं 2. hd. °चं
D अच्चत्थं E °मुसलेसु G reads: दीहलोहमुसलविसमेसु तह आलं । Z आलं.

आविशब्दः प्रसवदुःखे नित्ये दृष्टे चेति त्र्यर्थः । आलं अत्यस्रोतो मृदु च ।
आयं अत्यर्थं दीर्घं विषमं लोहं मुसलं चेति पञ्चार्थम् ॥ [७३]

आणिअमाढिअमिद्वे गणणिञ्जे अप्पमत्तगाढेसु ।

सिक्कारे पणिए आहुडमायरमुक्खले कुच्चे ॥ ७४ ॥

आणिअं आढिअं च इष्टं गणनीयमप्रमत्तं गाढं चेति प्रत्येकं द्वावपि चतुरर्थौ । अहुडं 5
सीत्कारः पणितं च । आयरं उदूखलं कूर्चं च ॥ [७४]

आयल्लो रोगचलेसु विलविए चित्तिए अ आराडी ।

आरद्धं च पवुद्धे सयणहगेहागएमुं च ॥ ७५ ॥

आयल्लो रोगश्चलश्च । आराडी विलपितं चित्रयुतं च । आरडिअं इत्यन्ये ।
यदाह । चित्तलिअं विलविअं च आरडिअं ॥ आरद्धं पवुद्धं सवृष्णं गृह आगतं 10
चेति त्र्यर्थम् ॥ [७५]

आरणमहरफरेसुं आविअमिन्दोवमहिअपोएसु ।

आऊरमइसउण्हेसु चलिअकुविआउलेसु आहित्यो ॥ ७६ ॥

आरणं अधरः फलकश्च । आविअं इन्द्रगोपो मथितं प्रोतं चेति त्र्यर्थम् । आऊरं
अतिशयमुष्णं च । आहित्यो चलितः कुपित आकुलश्चेति त्र्यर्थः ॥ [७६] 15

- L. 1. DG उबुसे X दुःखे G नित्यदृष्टे X दृष्टो BDF श्रोतो. L. 2. GZ मुशल.
L. 3. ABCDEFGYZ आणिमय ABCDEFGYZ द्वियमि E ङिअं G दृं D
गादेसु. L. 4 Z पणए B आहुडं A माआरमुक्खेले BGZ मायर D माआरमाउखले
GZ मुदूखले BF कुच्च. L. 5. *coll.* आणय आढियं G इहं *coll.* गणनीयं अमं
B *om.* प्रत्येकं BF आहुडं. L. 6. BCFGXZ आअरमुदूं CX दूखलं. L. 7. X
चित्तविए DG वित्तिए Z चित्तविए D य. L. 8. CX पवुद्धं D पवुद्धे G पवुद्धे
G सयणहं D सयण E सयणेहं BFX गेहाएमुं Z गएमुं. L. 9. B रोगः D रोगे
X रोगचंचलश्च G आरीडी C आरा—*coll.* आरडियमित्यं. L. 10. C (F!) विशालयं
2. *hd.* चिं XZ विशालयं D विशालियं BG ळियं DGXZ विलवियं BF विलवियं
C विलयं *coll.* आरडियं (G पवुत्तं X पवुद्धं BCFGXZ गृहे D गेहे. L. 11. B वेति G
om. चेति X धंय for एवर्थम्. L. 12. X फलेसुं ABCDEFGZ आवियमि Y आवयमिं G
दोषगद्वियं Z दोषं X दगोषं ABCDEFXYZ महियं. L. 13. X आउरमह-
सयउं Z उण्हेसु D चलं ABCDEFGY चलियं Z वलियं ACDY कवियां AGZ
आहित्या X अहित्यो DY च्छो. L. 14. G धरः XZ आवियमिद्वं G गोप G मथितं BF
मथितं C मथितं च, 2. *hd.* मथितं च D मापितं G प्रातं B वेति. L. 15. Z अतिशयं
उं X अतिशयं D आहित्यो B कुपितः X *om.* कुपितं अं G आकुलितश्चेति.

आरेइअं मउलिए मुक्के भन्ते सरोमञ्चे ।

णववहुपरतन्नासुं आवड्विअआविअज्जाओ ॥ ७७ ॥

आरेइअं मुकुलितं मुक्तं भ्रान्तं सरोमाञ्चं चेति चतुर्थम् । आवड्विआ तथा आविअज्जा नववधुः परतन्ना चेति प्रत्येकं द्वयर्थे ॥ [७७]

5 आइप्पणं च पिट्ठे छणघरमण्डणछुहाछडाए अ ।

अविवित्तसंकडे आरंदरमावडिअमग्भिडिअसारे ॥ ७८ ॥

आइप्पणं पिठमुत्सवे गृहमण्डनार्थं सुधाछटा च । तन्दुलपिट्ठक्षीरं गृहमण्डनमाइप्पणं इत्यन्ये । आरंदरं अनेकान्तं संकटं च । अविवित्तसंकडे इति समाहारः । आवडिअं संगतं सारं च । अग्भिडिअं संगतं समा अग्भिड इत्यादेशात् । अत्रापि समाहारः ।

10 अत्र आलुंखइ दहति स्पृशति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [७८]

॥ अथ इकारादयो व्यक्षरादिक्रमेणैवोच्यन्ते ॥

इग्गो भीए इब्भो वणिए उच्छुसयलम्मि इंगाली ।

इक्कुसमुप्पलमिरिणं कणयं इन्दिन्दिरम्मि इदंडो ॥ ७९ ॥

इग्गो भीतः । इब्भो वणिक ॥ इणं इणमो एतत् । इण्ह इदानीम् । इर किलार्थे ।

15 एते शब्दानुशासन एवोक्ता इतीह नोच्यन्ते ॥ इंगाली इक्षुखण्डम् । इक्कुसं सामान्याभिधानेऽपि नीलोत्पलम् । इरिणं कनकम् । इदंडो भ्रमरः । कैश्चिदिन्दिन्दिर-

L. 1. ABCDEFGYZ आरेइअं E भगे. L. 2. EFGXZ नव G नववधु C न-
तीसु B आवड्वि (?) G ष्टि X ष्टिआवि BCGY यआ D ष्टिआआ C आज्जाउ,
2. hd. आविअज्जाओ ADGZ उज्जाउ X अज्जाउ. L. 3. BDGXZ आरेइअं C (F!)
आरेइ X रीमांचेति GZ आवड्विय BCDFX ष्टिया. L. 4. G अविअच्चा C अज्जा
2. hd. अज्जा D आवियज्जा Z अद्दा (?) B द्वयर्थे CDEFGXZ द्वयर्थे. L. 5.
D आइप्पिणं E छहाए ABCDEFGYZ च. L. 6. AG, C. 2. hd. Z
अविवित्तं Z संकाड BF कंडरा A मावेडिअसंगिपडियसारे X मावेडिअमगएसारे B
माचडि BDGYZ डियमग्भिडियं C डियमज्जिडियं E सारे. L. 7. D आइप्पिणं
G पिट्ठे BCDEFXZ पिठ्ठं उं Z तंदुलं. L. 8. add. 'प्पणमित्तं XZ आरंदरमने'
GXZ अविवित्तं add. आवडिअं. L. 9. BDF, C. 1. hd. अग्भिडियं G अग्भिडइ
X ष्टिअ. L. 10. BF लालुंखइ. L. 11. CF अथेकारा Y has only इकारादि.
L. 12. CF इज्जो X इक्कुसंडमि. L. 13. A इक्कुसं D इंदिरम्मि इदंडो. L. 14.
Z इग्गो CF इग्गो BF इण BF इण्ह X इण्हं C (F!) इल. L. 15. BDZ शासने
B एवोक्ताः GZ इक्षुदंडं BDF इक्षुसं. L. 16. BF 'न्यानिषा' X 'भिधुने' G 'त्पली
DGX कैश्चिदिदिर् C कैश्चिदिदिर् BF दिदिर्.

शब्दोऽपि देश्य उक्तः । अस्माभिस्तु संस्कृतेऽपि दर्शनादनया भङ्ग्या
निबद्धः ॥ यथा ।

इन्माणमिरिणामिकुसमिदंडाणं गयाण इंगाली ।

इग्गाण य माभेसीसदो हरिसं समुब्बहह ॥ ६१ ॥ [७९]

इक्कणइरावइग्घिअहरिआ चोरकरिभच्छिअकुडीसु । 5

ओसिंघिअम्मि इंघिअमिंदग्गींदग्गिधूममवि तुहिणे ॥ ८० ॥

इक्कणो चोरः । इरावो गजः । इग्घिअं भत्सितम् । हरिआ कुटी । इंघिअं
घ्रातम् । इंदग्गी तथा इंदग्गिधूमं तुहिनम् ॥ यथा ।

मणइक्कण बलइग्घिअइराव पण्णइरिआठिआ मुणिणो ।

इंदग्गिणगे इंदग्गिधूमधवलं जसं तुहेंघिन्ति ॥ ६२ ॥ [८०] 10

कोमारो इंदमहो इंदोवत्तो अ इन्दोवे ।

कीडेसु इंदगाई जुएसु इरमंदिरो करहे ॥ ८१ ॥

इंदमहो कौमारः । कुमार्यां भव इति व्युत्पत्तेः । इंदमहं कौमारमित्यवन्तिसुन्दरी ।
यदुदाहरति स्म ।

उवहसए एराणिं इन्दो इन्दीवरच्छि एत्ताहे । 15

इंदमहपेच्छिए तुह मुहस्त सोहं णिअच्छन्तो ॥ ६३ ॥

L. 1. D om. अपि X देश्यः. L. 3. C^०मिकुसमि^० D^०मिकुस^० X गयाण (miread !).
L. 4. C हरिसं X हरिसं D, C. 2. hd. G समुच्चहह. L. 5. BF इक्कण^०
G इक्कण^० X इक्कणसाव^० Z इंगवग्घिया add. इग्घिय^० ARCDFGY इरिया BDF
चोर^० C चोरे add. भच्छिय^० C^०कुडायु. L. 6. AGX असिंघियम्मि RCDF ओसिंघिय^०
YZ पियम्मि E अंघि^० ARCDFGYZ इंघिय^० CDZ इंदग्गादं G इंदग्गीधु (om.
इग्गीधु) X इंदग्गीहग्घि E रुहिणे G दु. L. 7. R इक्कणो BD चोरः X चोरः
XZ इग्घियं XZ इरिया C कुटी X कुटी XZ इंघिय. L. 8. G घ्रातं CZ
घ्रातान्तं. L. 9. BF इक्कण OYZ बलं C इक्कियं D इक्कियं BFGZ इग्घियं
X इग्घियं GZ पन्नं X पणं add. इरिया BDFGXZ इरिया C om. ठिआ BF मुणिणो.
L. 10. X इंदग्गिणह Z धवलं G तुहं घंति BF तुहंघिन्ति C तुहंघेति DX तुहंघेति (equally
correct as षि^०) Z तुहियति. L. 11 C कोमारे X इंदमहो C इंदोवत्ते अ and
twice. AGYZ य. L. 12. X इंदगाई BCF इगाइ G इगाइं G जुएसु X जुएसु A
इरसंदिरो X इरिमदिरो G सु^० करहो. L. 13. C कोमाराः BF इंदमहं CX इमहो D
इमहो BF कामां C इरमित्यवन्तिसुदग्गः D इरमिति चंनिसुदग्ग X इमित्यवं वदति सुदतिसुदग्गरी.
L. 14. C इंदोवग्घि D एराहि. L. 6 BF इंदम पे^० C इंदोमहपेच्छिए X मुहस्त add.
णियच्छ.

इंदोवचो इन्द्रगोपकः । इंदगाई युताः कीटाः । ये कीटाः संलभा भ्रमन्ति । इरमं-
दिरो करभः ॥ यथा ।

इरमंदिरेदगाईइंदोवचाइजन्तुणो वि वरं ।

इंदमहो पुण ण्णं लज्जं हासं च जणइ जणे ॥ ६४ ॥ [८१]

5 इन्दुद्वेषणे इंदङ्गुलओ इंदमहकामुओ साणे ।

इल्लो दरिदकोमलपडिहारलवित्तकसिणेसु ॥ ८२ ॥

इंदङ्गुलओ इन्द्रोत्थापनम् । इंदमहकामुओ श्वा ॥ यथा ।

इंदङ्गुलओ सरए पयाणचलिएभगज्जिएहि तए ।

रइओ रिऊहि रण्णे सहयरइंदमहकामुअरवेहिं ॥ ६५ ॥

10

॥ अथानेकार्थाः ॥

इल्लो दरिदः कोमलः प्रतीहारो लवित्रं कृष्णवर्णश्चेति पञ्चार्थः ॥ [८२]

सङ्गुलसीहबुद्धीणिवारणेसुं तथा इल्ली ।

विसिवुट्टिरकसणेसुं गेहदुवारे अ इल्लीरं ॥ ८३ ॥

इल्ली शार्दूलः सिंहो वर्षत्राणं चेति त्र्यर्थः । इल्लीरं वृषी वृष्टिवारणं गृहद्वारं चेति
15 त्र्यर्थम् ॥ [८३]

L. 1. B °गाइ CDX om. कीटाः after ये. L. 3. C °वेचाहि. L. 4. D
om. ण्णं C om. जणइ BF जणो D जेण. L. 5. E इडु° D इंदुद° Z इंदुद° A om.
इन्दु° A इंदुदलउ C इंदुदुलहु D इंदुदओलउ EX °दद° GZ °दद° GX °लउ E °कासुओ
C 1. hd. GX °मुउ E °साणे Y cddl अथानेकार्थाः ॥ L. 6. E °कसणेसु. L. 7.
CGZ इदद° D इंदद° CGD °लउ C 2. hd. °लओ G °च्चाए° (X °कामउ C श्वा.
L. 8. CGZ इंदद° X इदद° CGX °लउ D इंददुलए, this stanza is totally corrupt
in D. C °बलिएम् cdd. °गज्जिएहि. L. 9. CGZ रइउ X इउउ cdd. रिऊहि X °इंदमह°
GZ °रएहि. L. 11. cdd. प्रतीहारः From हारः to श्चेति broken off in G. C कृष्णं व°.
L. 12. Before this stanza D inserts अथानेकार्थाः A °बुद्धी° B °बुद्धि° E °बुद्धी° cdd.
°निवार° C इल्लो. L. 13. ABCFGXYZ विस्ति° D वित्त° E विसि° X °णेसु C गेहे
ABCDFGYZ च C इल्लीरं. L. 14. रं to गृह° broken off in G. BCDFXZ वृषी.
L. 15. CD त्र्यर्थः.

॥ अथ ईकारादयः ॥

ईसं कीले रोज्झम्मि ईसओ ईसरो मयणे ।

सवरसिरपण्णपुडयम्मि ईसिअं तह वसाइअए ॥ ८४ ॥

ईसं कीलकः । ईसओ रोज्जाख्यो मृगः । ईसरो मन्मथः ॥ यथा ।

मुक्केसरेहि णिच्चं भमिरेहिं ईसएहि व चुलुक ।

5

दलभोअणेहि ईसीकया तुहारीहि रण्णदुमा ॥ ६६ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

ईसिअं शवरशिरःपन्नपुटं वशायितं चेति अर्थम् ॥ [८४]

॥ अथ उकारादयः ॥

उडं गहिरे उच्छू वाए उक्कं च पाडवणे ।

10

उच्छो अन्तावरणे उड्डो कूवाइखणयम्मि ॥ ८५ ॥

उडं गम्भीरम् । उच्छू वातः । इक्षुवावकस्तु संस्कृतभव एव । उक्कं पादपतनम् ।

उच्छो अन्त्रावरणम् । ओज्झरीति प्रसिद्धः । उड्डो कूपादिखनकः ॥ यथा ।

उच्छू उण्हो खणिआ उड्डेहिं कूवया य अइउंडा ।

उच्छे दहइ अ तण्हा उक्कामिणं तुज्ज मरुथलिए ॥ ६७ ॥ [८५] 15

L. 1. X has only ईकारः Y ईकारादिः. L. 2. B वले X कीले A रोज्झम्मि D रोज्झम्मि ACGX इंसउ Y adds अथानेकार्थाः. L. 3. Y सवरं X सवरंपत्तपुडयम्मि C सिरपुत्तं EY पत्त BF पुडयम्मि cdl ईसिय DX विसां D इयाए XYZ इयाए. L. 4. C. 1. hd. GX इंसउ D ईस C रोज्जा In G ख्यो मृगः is broken off. BF ईसरोगे Z om. यथा. L. 5 C मुक्केसरेहिं Z मुक्केसरेहिं BDFGXZ रेहिं C भमिरेहिं CX ईसरेहिं G ईसएहिं च BF ईसरेहिं twice D हिं च वुं CZ म्व चुलुक X चुलुकं L. 6. BF देलं CDGZ भोयणे cdl णेहिं BCXZ रेहिं. L. 8. cdl. ईसियं BCFG शवरं D सवरं X सवरं C सिरपुत्तं X सिरपुत्तं G विशां F पुटं च शायितं चेति BD वेति Z अर्थः. L. 9. Y has only उकारादिः ॥ L. 10. C उडं F उडं BF उत्थू C उत्थू 2. hd. उत्थू G has again उच्छू for उक्कं Z व BF पाडवणे. L. 11. C उत्थो G अच्छो EGX अत्ता. L. 12. CF उडं BFZ गभीर X गम्भीरः BCF उत्थू X उत्थू वात X पादपतनं. L. 13. CZ उच्छोअं G उक्कं BFXZ उज्जं CD उज्जं Z प्रसिद्धिः. L. 14. C उत्थू cdl. खणिआ C उड्डेहिं D उड्डेहिं BF कूवाया B अइं D अइं (sic). L. 15. XZ व for अ.

6 [Deśanāmāla]

उरमारम्भे उच्चं णाहितले बन्धणे उंवा ।

तिणपरिवारणयमुद्द उंची उण पिककगोह्रुमे ॥ ८६ ॥

उरं आरम्भः । उच्चं नाभितलम् । उंवा बन्धनम् । उद्द तृणपरिवारणम् । तृणाव-
च्छादनमित्यर्थः । उंची पिकगोधूमः ॥ यथा ।

5 कुन्तलउडुछण्णेणं जणणयणमिगाण उंवाखायं व ।

मयणेण उरे रइअं तुह उच्चं उंविगोरक्कि ॥ ६८ ॥

अत्र च । उच्चं ऊर्ध्वम् । उम्भे यूयम् । उअ पश्य एते शब्दानुशासने साधिता
इति नोकाः । उस्ताशब्दस्तु धेनुपर्याय उस्ताशब्दभवः ॥ [८६]

उक्का उक्कंदी कूवतुला चुल्लीइ उल्लिउद्दाणा ।

10 उव्वाउव्वरउव्वाहा उक्कालो अ घम्मम्मि ॥ ८७ ॥

उक्का तथा उक्कंदी कूपतुला । उक्कंती कूपतुलेत्यन्ये । उल्ली तथा उद्दाणा चुक्की ।

उव्वा—उव्वर—उव्वाह—उक्कोलाश्रत्वारोऽपि धर्मार्थाः ॥ यथा ।

जलिअग्गिउल्लिउव्वासंतत्ता उण्हयालउक्कोले ।

कासयधूआ वच्चइ ओ उक्काकड्डिअजलम्मि ॥ ६९ ॥

15 उद्दाणं व समुदं लड्डइ बडवाणलुव्वरं जिणइ ।

कस्तुव्वाहं ण जणइ उक्कंदिभुओ पई मज्झ ॥ ७० ॥ [८७]

L. 1 C उच्चं YZ उच्चं EX नाहं G बंधणे A उव्वा ABGZ उंवा D उव्वा E उच्चा.
L. 2. GYZ उच्चं E ण for उण BDX पक्कं A 'गोदमे. L. 3. X भ for आरंभ-
CZ उच्चं BG उंवा CF उव्वा D उव्वा X 'तल च G बंधनं BF रुणं. L. 4. Z तृणा,
च्छादनं X 'मित्यर्थं B (F!) G उंची C उच्चं D उंची 'धूमा नाम. L. 5. X कुन्तल
C कुन्तलडुछण्ण D कुन्तलउद्दाणा, the rest of this verse is corrupt. X 'च्छण्णेणं C
'मिगाणमि BG उंवा C (F!) उव्वा X उव्वं CZ च. L. 6. cdd. रइअं cdd. उच्चं (t)
(X उच्चं) BG उंवा CXZ 'गारंमि D 'गारंमि. L. 7. D om. अत्र च to 'भवः X
ऊर्ध्वं B ऊम्भे G इते Z 'सासनं G 'शासनसाधि'. L. 8. X नोकाः U धेनु पर्याय X 'पर्यायः
L. 9. C कूपं वृण्णाहं; 2. hd. उण्णाहं E उल्लिउद्दाणा Z 'उद्दाणे. L. 10. CX उक्का
AX 'उव्वरं C 'उव्वाहा GZ 'हं ABFGXYZ य. L. 11. X उक्का G उक्का तथा
चया उक्कंदी C उक्का तथा उक्का उक्कंदी C वल्ली. L. 12. C. 12. hd. X उव्वाउव्वर(उव्वाहा)
C. 1. hd. 'उव्वरव्वाहं G 'उक्कोलाश्रत्वारोऽपि X 'रंवि Z धर्मार्थाः. L. 13. CDGZ जलि-
अग्गि C 'ग्गिउव्वा (sic) BDF संतत्ता C 'थाल्लोले. L. 14. C कासयं BCFGXZ
'धूया G वच्चइ cdd. उ (X om. ओ) DGZ 'कट्टियं BFX 'कट्टियं C 'कट्टियं.
L. 15. X च for व G बडवाणलुं BCDFZ वडं. L. 16. C कस्तुव्वाहं DX 'व्वाहं
cdd. न BF जिणइ G 'भुउ B उक्कंदीभूओ F 'भूओ CX 'भउ D 'भुउ.

उररी पसुम्भि किसराइ उण्हिआ उण्णमो समुण्णयए ।

उलिअं णिकूणिअच्छे उअअं उज्जुम्भि उक्खली पिठरे ॥८८॥

उररी पशुः । उण्हिआ कृसरा । उण्णमो समुन्नतः । उलिअं निकूणिताक्षम् ।
उअअं ऋजु । उक्खली पिठरम् ॥ यथा ।

उअउण्णमदेहलिमुल्लङ्घिअ बाहिमुलिअं णिअच्छन्ती ।

5

उक्खलिउण्हिअमुररी उअ रोरघरम्मि उलिहइ ॥ ७१ ॥ [८८]

उल्लुट्ठं मिच्छाए उविअं सिग्घम्मि दूसणे उसुओ ।

धत्तुरे उम्मत्तो उलित्तमुच्चट्टिए कूवे ॥ ८९ ॥

उल्लुट्ठं मिथ्या । उविअं शीघ्रम् । उसुओ दूषणम् । उम्मत्तो धत्तूरकः । (८८)
एरण्ड इत्यन्ये । उलित्तं उच्चस्थितः कूपः ॥ यथा ।

10

उल्लुट्ठं जं कणयं पेच्छसि उम्मत्तउसुअविहुरो सि ।

ता रे पयपाणकए वज उविअमुलित्तकण्ठघोसम्मि ॥ ७२ ॥ [८९]

उग्घट्टिउआलीओ अवयंसे फालिए उरत्तं च ।

बहुअम्मि उंवरं उच्चुरमविणसिरे खलम्मि उप्फालो ॥ ९० ॥

L. 1. ABCFYZ उण्हिया D °यो G उण्णिया A उण्हमो EX उन्नमो D उणामो EG
समन्नयए X सन्नयए. L. 2. ABCFGXYZ उलय D ओलिउ BF णिकूणि C णिकालि
D निकूलि EX नि G णि ABDEFGYZ ियच्छे C ियथे X िअच्छो C उअं AD उज्ज
C अज्ज C उक्खला G पठे D पिठरे L. 3. AGXZ उण्हिया BF उण्हियं C om.
1. hd, 2. hd. उण्हिया GZ रुता C °गे GZ उत्तमा CDX उन्नमो *coll.* उलिय C णिकूणि-
ताक्ष G °ताख्यं. L. 4. G कज FX कजुः G पिठरं. L. 5. CXZ उअअं उण्ण
D उआअ उणामा X °उणामा BFGXZ °ल्लिय C °ल्लिय D °ल्लियया GZ बाहि CX
बाहिरमुं D बाहिरमुं C °मुलि...स्थंती, 2. hd. °मुलिआ and then the gap. X °मुलिअ
DGZ °लिय BDFGZ णियं L. 6. G उक्खणिउरण्हियमुं BF उक्खलिउण्हियमुं
CX °उण्हियमुं D उक्खलियामुं Z °उण्हियमुं GZ उलिहइ BF only हइ. L. 7.
ADEZ उल्लट्ठं C मिथ्याए ATDGYZ उविअं BF उचिय ACGXZ उसुउ. L. 8. A
उमत्तो C (G !) उष्. L. 9. G उल्लुट्ठं D उल्लट्ठं X उल्लट्ठं BF (AD !) X उचियं
CZ उचियं BCFG उल्लुउ X उसउ GZ शीघ्रं for दूषणम् BDG उन्नमत्तो. L. 10.
CX उल्लिउ D उल्लिउता G उष्. C 1. hd. D उष्. X om. यथा. L. 11.
D उल्लट्ठं. L. 12. X °पाणिकए *coll.* उवियमुं GZ °कंठदेसम्मि D °देयम्मि.
L. 13. B उध्वं G °द्विउं E द्विओआलीओ A °उआलीउ BDYZ °उयां CFG °उआ-
लीउ X °लीउ C उत्तर X उत्तर D उत्तर व. L. 14. G बहुयं C बहुयं ABEFXYZ
बहुय D जाहुयम्मि AG उंवरं CD उंवरं BE उंवरमुळुं C उष्. 2. hd. उष्. X उष्. Z
सेलम्मि corr. into खलम्मि E उप्फालो,

उग्वष्टी तथा उआली अवतंसः । उरत्तं स्फादितम् । उंबरं बहु । यस्तु देहल्यर्थं
उंबरशब्दः स उदुम्बरशब्दभवः । उच्छुरं अविश्वरम् । उष्फालो दुर्जनः॥ यथा ।

रे उष्फाल उरत्ते पेम्मे सुरवहुउआलिजोगेहिं ।

किं गाम उंबरुच्छुरणवकुसुमेहिं पि उग्वष्टी ॥ ७३ ॥ [१०]

5 उड्डल्लउड्डला उल्लासे तह उम्मलं थीणे ।

उकुंडो मत्ते उगगमम्भि उड्डायउष्फोआ ॥ ९१ ॥

उड्डल्लो तथा उड्डलो उल्लासः । उम्मलं स्त्यानम् । उकुंडो मत्तः । उड्डाओ तथा
उष्फोओ उद्गमः ॥ यथा ।

तिणउष्फोउकुंडवसहुड्डल्लक्खायउम्मलुप्पडुके ।

10 सरए तुह वेरीहिं मुक्का उड्डायउड्डल्ला ॥ ७४ ॥ [११]

उकोडा उकंडा लच्चाए तुड्डयम्भि उल्लुकं ।

उष्फुण्णं आउण्णे उच्छाहो सुत्तन्तुम्भि ॥ ९२ ॥

उकोडा तथा उकंडा लच्चा । उल्लुकं वृद्धितम् । उष्फुण्णं आपूर्णम् । उच्छाहो
सूत्रतन्तुः ॥ यथा ।

15 विरहोष्फुण्णे उकोडयणिउणे देसु तस्स उकंडं ।

उच्छाहेहि ण मुद्धे संधिज्जइ पेम्ममुल्लुकं ॥ ७५ ॥ [१२]

- L. 1. B ओग्वष्टी CGZ °ही B ओयाली CGXZ उयाली CX उतरं D उत्तर CD
उम्बरं Z उंबरं GX बहु G येस्तु B °ल्ययं. L. 2. G उड्डंवाशब्दमरुद्भरशब्दावः (sic)
CD उम्बरं C सन् दुंबव्दभवः (sic) BF उड्डंवां CX उच्छुरं. L. 3. Z उष्फाल C उत्ते
GZ विम्मे X पेम्मे CZ °बहुं D °बहुयालिं BCFGXZ °उयालिं. L. 4. BDFGZ
नाम CX न्नाम BFG उंबरं GZ °मिहिं C उग्वुं D ओं G °ट्ट X उग्वुष्टी Z उग्वष्टी.
L. 5. AEGZ उड्डल्लं X उड्डल्लोउड्डल्ला E °उट्टला D °उट्टाला G °उट्टला Z °उट्टला C
°उड्डु (sic) D तहा X थीणि. L. 6. ARCFXZ उकुंडो E उकुंडो X मग्गे for
मत्ते G उट्टां X उड्डायं Z उट्टालं D उट्टाओउष्फोआ E उड्डायउष्फोया GXZ °उष्फोया.
L. 7. DGZ उड्डल्लो X उड्डल्ला D तथा उट्टालो C उड्डालो G उट्टालो Z उड्डल्लो CX उम्मलं
B उकुंडो G उट्टाओ C उडाउ 2. hd. °ओ D उट्टाउ X उड्डाउ Z उड्डउ. L. 8. G,
C 1. hd. Z उष्फोउ X उष्फु. L. 9. Z तिणउष्फों B °उष्फोओउष्फों X °उष्फोउकुंडं
C °उकुंडं G °हुड्डल्लां Z °हुड्डल्लं D उकुंडवासुहुड्डल्लक्खायउष्फालुष्फोको CX °ल्लुकं.
L. 10. C तुम्ह X तुम्ह Z उक्का उक्कायउट्टला G उट्टायउट्टला D उट्टायउट्टा. L. 11. E
उकुंडो CD लंचाए E लंचाए C तुड्डं Z तुड्डं D तुड्डियाम्भि G तुड्ड. L. 12. E
उष्फुण्णं X उष्फुण्णं BF सुक्कं G मुत्तं. L. 13. X उकोडा G लंचा BF लंचः C 1.
hd. D लंचा D उष्फुण्णं X उष्फुण्णं. L. 15. G हिग्गेउं C °णिणउणे D तासु. L. 16.
GX °हेहिं C नं CX सुद्धे G °मुल्लुकं (sic).

संमदे उत्थग्घो हेट्टामुहयम्मि उम्मत्थं ।

परिवत्तणम्मि उत्थल्ला उवदेहीइ उदेही ॥ ९३ ॥

उत्थग्घो संमदः । उम्मत्थं अधोमुखम् । विपरीतमिति यावत् । उत्थल्ला परि-
वर्तनम् । उदेही उपदेहिका ॥ यथा ।

जणउत्थग्घे उत्थल्लिऊण मा पेच्छ वारि उम्मत्थ ।

5

उदेहित्त्वत्तुण्डं किं अणुइन्तिं ण पेक्खसे महिलं ॥ ७६ ॥ [९३]

उक्कोडी पडिसदे विसे उसीरं डरम्मि उप्फेसो ।

उम्मल्ला तण्हाए अतडे कूवम्मि उत्तूहो ॥ ९४ ॥

उक्कोडी प्रतिशब्दः । उसीरं विसम् । उप्फेसो त्रासः । अपवादार्योऽप्ययं
लक्ष्येषु दृश्यते । यथा ।

10

असरिसजणउप्फेसया ण हु सहिअव्वा कुले पसूएण ॥ ७७ ॥

उम्मल्ला तृष्णा । उत्तूहो अतटः कूपः ॥ यथा ।

तुह हयहेसोक्कोडीउप्फेसा वेरिणो गया रण्णे ।

उम्मल्लाइ उसीरं असन्ति पविसन्ति उत्तूहं ॥ ७८ ॥ [९४]

उज्जमगुण्ठिअच्छिदेमु उज्जसुब्भग्गउच्छिल्ला ।

15

उच्छुअउम्मरउब्भंता भयचोरिअयदेहलिगिलाणा ॥ ९५ ॥

L. 1. BF उच्छग्घो C उच्छग्घो D उच्छग्घो C हेट्टो Y हेट्टो C उम्मच्छं D उम्मच्छं.
L. 2. X परिवत्तणम्मि BCF उच्छल्ला D उच्छल्ला A उच्छेही C उच्छेह. L. 3. D
उ छग्घो G. om. उम्मत्थ C उम्मच्छ D उम्मच्छं B उच्छल्ला D उच्छल्ला X उत्थल्ला
corr. into व्हा. L. 5. D उच्छग्घे CD उच्छल्लिं C पित्थ DX पिच्छ BF
चारि GZ उम्मत्था CX उम्मत्थं D उम्मच्छं. L. 6. G उच्छेहिं G om. किं BFXZ
अगुइंति D आणुइति D न. L. 7. E परिसदे ABCEFGXZ विसे D विसो
A उप्फेसो E उप्फे X उप्फेसो. L. 8. E ओमल्ला E अनरे BF उत्तहो C अत्तू.
L. 9. add. विसं GZ दार्ये. L. 11. G उप्फेसाया X उप्फेसा DGXZ
सहियव्वा C पेक्खा G कुलपसूएण. L. 12. D उम्मल्ला L. 13. GZ हेसुक्को
DX उक्को. L. 14. C उम्मं GZ ल्हाए C उसारं GZ पइसंति. L. 15.
BDEFGXYZ गुण्ठियं C गुण्ठियं A उज्जसुं D उज्जसउब्भग्गं CX उज्जस-
उब्भं E उब्भग्गो BF उच्छिल्ला. L. 16. A उच्छुं Y उच्छुं RF उच्छुअउम्मरं
ABEFGYZ भयचोरिअयदेहं X चोरिअदेहं D चोरिअयदेहं B गिलाणा Z गिल्लाणे.

उज्जसप्रभृतयस्त्रयो यथासंख्यमुद्यमाद्यर्थाः । उज्जसो उद्यमः । उब्भग्गो गुणितः । उच्छिच्छं छिद्रम् । इह छिच्छशब्दच्छिद्रार्थो वक्ष्यते । तस्य उत्पूर्वकस्येदं रूपमिति न शङ्कनीयं छिच्छउच्छिच्छशब्दयोः स्वतन्त्रत्वात् । न हि देशीशब्दानामुप-सर्गसंबन्धो भवति । एवं फेसउप्फेसादिष्वपि वाच्यम् । उच्छुआदयोऽपि त्रयो यथा-
5 संख्यं भयचौर्याद्यर्थाः । उच्छुअं भयचौर्यम् । उम्मरो गृहदेहली । उब्भंतो ग्लानः ॥ यथा ।

तिमिरोब्भग्गणिसाए उम्मरउच्छिच्छखलणउब्भंता ।

उच्छुअरयउज्जसभो उअ असई विसइ खण्डदेवउलं ॥ ७९ ॥ [१५]

सुण्णे उज्जडमुक्केरो अ बली उडुसो अ मक्कुणए ।

सन्तम्मि अ उब्भाओ उद्धत्थो विप्पलद्धे अ ॥ ९६ ॥

10 उज्जडं उद्धसम् । उक्केरो उपहारः । समूहवाचकस्तु उक्केरशब्द उत्करशब्दभव एव । उडुसो मत्कुणः । उब्भाओ शान्तः । उद्धत्थो विमलब्धः ॥ यथा ।

वोलन्ति तुज्ज रिउणो सोडुससयणे णिसं पि उद्धत्था ।

उब्भाया दिअहं कयउज्जडदेवउलदेवउक्केरा ॥ ८० ॥ [१६]

उज्जल्ला उम्मड्डा हट्ठम्मि विमलम्मि उच्चारो ।

15 विउले उच्चाडो पयडे उच्चेवां दट्ठम्मि उच्चत्थो ॥ ९७ ॥

L. 1. D उज्ज° B °तय त्रयः D त्रयो पि (GX °मद्यमार्थाः GX उद्यमसो D उज्जसो D °om. उद्यमः. L. 2. D गुणितः C °शब्दः छि° . L. 3. BE छिष्णउच्छि° . L. 4. G फेस° D om. फेस Z वाच्चे C उच्छ° . L. 5. RFX उच्छुय C उ-च्छुय D उच्छुभयं (G °चौर्यं BF om. भय D उच्चारो X उंचरो X ग्लानः. L. 6. X °ब्भग्ग-निसाए (but भ्म not clear). BF °णिगिसाए Z °उद्यमत्ता. L. 7. BFGZ उच्छुय° C उच्छुअं CGXZ °सउ X सई for असई. L. 8. G सुण्णे C उज्जुह° 2. hd. उअ° Y य DEGX बली Y य. L. 9. AGYZ य A उग्गाउ C 1. hd. GXZ उब्भाउ ARDFGX उद्धच्छो C उद्धच्छो A विप्पलद्धे Z विप्पलद्धो C °लद्धे; 2. hd. °लद्धो XYZ य. L. 10. BD उज्जडुं D उपहारः BF उक्कर-शब्दः D om. उक्केरशब्द X om. उत्करशब्द G °शब्दभवः om. एव. L. 11. X उडुसो D, C 1. hd. G उब्भाउ X उग्गाउ cdd. उद्धच्छो. L. 12. G वोलिनि Z वोलिनि G उज्ज C उज्ज 2. hd. तुज्ज D तुज्ज B रिक्कणो cdd. उद्धच्छा X उद्धत्था. L. 13. DGZ दिअहं X °उज्जण° Z °देवउलं° C °देवउक्केरा X °उक्केरो. L. 14. B उम्मड्डु X दट्ठम्मि BF उच्चारो C 1. hd. DY उच्चारो. L. 15. X वि for विउले AGYZ उच्चाडो C उच्चाडो D उब्भेडो AGYZ उब्भेडो BF उब्भेडो C उब्भेडो D ओब्भेडो A उब्भे YZ उब्भत्थो.

उज्जला तथा उम्मडा बलात्कारः । उच्चारो विमलः । उच्चाडो विपुलः । उच्चेवो प्रकटः । उच्चत्थो दृढः ॥ यथा ।

उच्चारे उच्चेवे उच्चाडकरे ससिम्मि जं कामो ।

उज्जलोच्चत्थवलो ता उम्मडाइ रमसु इमं ॥ ८१ ॥ [१७]

उअह त्ति पेच्छहत्थे उडिदो मासम्मि साइणी उअरी । 5

उल्लोचो अ विआणे छिम्पयकारुम्मि उंछओ होइ ॥ ९८ ॥

उअह पश्यत । उडिदो माषधान्यम् । उअरी शाकिनी । उल्लोचो वितानम् ।

उंछओ छिम्पकारुयः कारुविशेषः ॥ यथा ।

उंछयवाडे मज्जारिरूवयाओ भमन्ति उअरीओ ।

उअहोडिदसामाओ तमिस्सउल्लोचिए गयणे ॥ ८२ ॥ [१८] 10

उड्ढासो तावे उगुट्टं पुंसिअमरिम्मि उल्लो ।

दरिए उत्तुणउम्महउच्चुच्चुत्तुरिद्धीओ ॥ ९९ ॥

उड्ढासो संतापः । उगुट्टं पुंसितम् । उगुट्टशब्दस्य उल्लुष्ट इति व्युत्पत्तौ सत्यां विशेषार्थरूढेरिह पाठः । उल्लो लो शत्रुः । उत्तुणो उम्महो उच्चुच्चो उच्चुच्चु उत्तुरिद्धी एते पञ्च शब्दा दृष्टार्थाः । उत्तुरिद्धी गर्व इत्यन्ये ॥ यथा । 15

L. 1. G उम्मडा तथा बलां Z उच्चारो C om. उच्चारो to विपुलः D उच्चेडो Z उच्चाडो DGZ उच्चेवो. L. 2. X उच्चच्छो Z उच्चयो. L. 3. C 1. hd. DGZ उच्चारे BF उच्चरे Z उच्चेवे C om. उच्चवे GZ उच्चाडं D कारे C ससिम्मि D सुम्मि. L. 4. GZ उच्चवलो BF उच्चोच्चवलो CX उच्चोच्चवलो D उच्चोच्चवलो Z उच्चोच्चवलो DX ताव GZ उम्मडाए. L. 5. ABCDFGYZ उअहेति EX उअहेति Y पिच्छहत्थे Z पेच्छहत्थे D उडिदो A मासम्मि A सायणी C साइणी AXY उअरी E ओयरी. L. 6. BCDEGYX उल्लोचो AGYZ य D om. अ ABCDFGXYZ विआणे D याणे (sic) X छंपयं D छिम्पयकारु-रंमि C रंमि उ होइ (sic) AGXZ उंछउ D उच्छओ E यंछओ. L. 7. X पश्यति G उडिदो माषदो माषं X उडिदो BFG उअरी C उअरी शाकिनी । उअरी शा (sic) BDFG उल्लोचो C ल्लोचो. L. 8. BDF, C 1. hd. GX उंछउ. L. 9. BF उंछयवाडे X मज्जारिं G om. मज् CGX रूवयाउ BF रूवयाओ D रूवया G अयरीउ Z उअरीउ CX रीउ D रीआ. L. 10. CDG सामाउ X माठ तम्मिस्सं BCFGZ उल्लोचिए D ओल्लोचिए. L. 11. A उड्ढोसो D उड्ढोसो A संतावे BAFX संतावे A उगुट्टं EX उंछं AOGYZ पुंसियमं BF पुंसियमरिं D पुंसियमं C उल्लोला. L. 12. A हरिए ABDEG उत्तुणं X उत्तुणउम्महउच्चुच्चुत्तुरिद्धीउ A हउच्चुच्चुत्तुरिद्धीउ BF हउच्चुच्चुत्तुरिद्धीउ C हउच्चुच्चुत्तुरिद्धीउ 2. hd. ओ D हउच्चुच्चुत्तुरिद्धीउ E हउच्चुच्चुत्तुरिद्धीउ G हउच्चुच्चुत्तुरिद्धीउ Y हउच्चुच्चुत्तुरिद्धीउ Z हउच्चुच्चुत्तुरिद्धीउ. L. 13. G उड्ढासो Z उगुट्टं BF पुंसितं X पुंसितः GZ उगुट्टं C उगुट्टं BF उगुट्टं GZ उगुट्टं X उगुट्टं CDGZ इति सत्यां व्युत्पत्तौ X इति सत्यां विपत्तौ. L. 14. X बाथं रूढे BDFGX उत्तुणो G उत्तुणो Z उअरी C उट्टो D उट्टो G उच्चुच्चु C उच्चुच्चु D उच्चुच्चु X उच्चुच्चु for उच्चुच्चु उच्चुच्चु BFG उत्तुं CX उत्तुद्धी, om. D. L. 15. Z गड्ढा BFG उत्तुं C उत्तुद्धी D उत्तुद्धी.

विजोच्छुच्छुकुलुम्मुहवयउच्चुंचसिरिउत्तुरिद्धिणं ।

उग्घुट्टुमुत्तुणत्तं उल्लोलानं तए कउड्डासं ॥ ८३ ॥ [१९]

आरूढे उल्लूढो उच्चप्पोच्चुप्पिआ तह य ।

उव्वीढं उद्धरिअं उम्मरिअं चेअ उक्खाए ॥ १०० ॥

- 5 उल्लूढो उच्चप्पो उच्चुप्पिओ त्रयोऽप्येत आरूढार्थाः । उल्लूढो अङ्कुरित इत्यन्ये ।
उव्वीढं उद्धरिअं उम्मरिअं चेति त्रयोऽप्येत उत्खातार्थाः ॥ यथा ।

उव्वीढखगउम्मरिअसत्तुणिवहो गुणेषु उल्लूढो ।

उद्धरिउच्चप्पसलो उच्चुप्पइ तिहुअणं पि चालुक्को ॥ ८४ ॥ [१००]

उच्छट्टो उड्डहणो चोरे दुअचोरिआइ उच्छंटो ।

- 10 उत्तालोव्वेत्ताला अच्छिण्णारावरुण्णाम्भि ॥ १०१ ॥

उच्छट्टो । ओत्संयोगे [सिद्धहे० १, ११६] इत्युत ओति ओच्छट्टो ।
तथा उड्डहणो द्वावप्येतौ चोरार्थौ । उच्छंटो द्रुतचौर्यम् । उत्ताल उव्वेत्ताल द्वावप्येतौ
निरन्तरस्वररुदिते । उद्धतार्थवाची तूत्तालशब्दः समसंस्कृत एव ॥ यथा ।

L. 1. D विजोच्छुच्छुच्छु C कुलम्मु D कुलाम्मु CX वयउच्छेवं GZ
उव्वंवं B उव्वंवं F उच्चवं D उच्छवं GZ उद्धिणि BF उच्चु CX
उत्त D उत्तरिद्धात्याणं GZ दीण. L. 2. GZ उग्घुट्टु X अग्घुट्टु BFG मुत्तु
D सुत्तणत्ता G उल्लोलानं CX चए D वाए GZ कउड्डासं C कउड्डासं D कउड्डासं.
L. 3. C उल्लूढो A उच्चपो CD एपोत्तु EG एपोत्तु X उच्चुपोत्तु Z उव्वपोत्तु
cdd. एपिया. L. 4. BF C 2. hd उव्वीढं X उव्वी D उद्धरिअं GZ उद्ध
ABCEFGXYZ एगिं C उम्मिं cdd. एगिं ACEY चय BF चय DZ वेय G य X
वेच E अक्खाए. L. 5. C उव्वीढो Z उव्वपो उव्वु B उव्वपोत्तु D उव्वपोत्तु CGX
एगिं cdd. एग्येते. C 1. hd. उव्वीढो 2. hd. उव्वुढो GXZ अङ्कुरितः G om. इत्यन्ये.
L. 6. BF, C 2. hd. उव्वीढं D उद्धरिअं BCFGXZ एगिं D उम्मरिअं BCFGXZ
एगिं cdd. एग्येते X उत्संताः. L. 7. BF उव्वीढं D उम्मरिअं BCFGXZ
उम्मरिअं BG सत्तु D सत्तु. L. 8. C तद्धरिं GZ उव्वपोत्तु D उव्वपोत्तु
साहो GZ उव्वुप्पइ D उव्वुप्पइ BCFGZ तिहुअणं D तिहुअणं CDXZ चालुक्को.
L. 9. A उल्लूढो BF उल्लूढो C उच्छट्टो EX उच्छट्टो Z उच्छट्टो A उद्धहणो DE उद्ध
G उद्धु A उद्धु Y दुय BF दुयवरिं D उव्वीढं AGYZ एगियां EX एगियां E उव्वीढो
Z उच्छट्टो. L. 10. AX उल्लोवेत्तालो DZ वेत्तां C 2. hd. वेत्तां C उल्लो अच्छिण्णाम्भि
Z अच्छिण्णां X उणामि Z रुद्धयामि. L. 11. D उच्छट्टो X उच्छट्टो BCFGXZ उत्तं
D उत्तं cdd. इति उन उति (D उत्ति) उच्छट्टो (D उच्छट्टो). L. 12. G उद्धहणो D
उद्धु X om. from चोर्गार्थौ to द्वावप्येतौ C चौरिं C उव्वीढो उद्धु BDF उव्वेत्तालो C उव्वे.
L. 13. C उल्लूढो X उत्तालो G उल्लूढवः.

गुणिगणाहिअउच्छट्टय उडुहणुच्छेटीसिआ रण्णे ।

पयडिअझाडुत्तालं उव्वेत्तालन्ति तुज्झ रिउवहुंआ ॥ ८५ ॥ [१०१]

खिण्णे उव्वाउत्तंपिआ य हासम्मि उल्लेवो ।

उब्भुगोउप्फंदोला चलाम्मि मूढाम्मि उम्मइअं ॥ १०२ ॥

उव्वाओ तथा उत्तंपिओ खिन्नः । उत्तम्मिअं खिन्नमित्यन्ये । उल्लेवो हासः । 5
स्वार्थे के उल्लेवओ इत्यपि । उब्भुगो उप्फंदोलो द्वावप्येतौ चलाथौ । उम्मइअं मूढम् ॥
॥ यथा ।

उव्वायमणा उब्भुगालोअणा चइअचारुउल्लेवा ।

उप्फंदोलोत्तंपइ तुज्झ कए सा विओअउम्मइआ ॥ ८६ ॥

अत्र च । उत्थारो उत्साहः । उच्छुण्णं विमर्दितमित्युत्साहउत्क्षुण्णशब्दप्रभवौ ॥ 10
उन्दुरउच्चयशब्दावाङ्मनीवीवाचकौ संस्कृतसमौ । उंचइ निद्राति । उंगइ उद्धाटयति ।
एतौ धात्वादेशेषूक्तावित्येतेऽन्यैरुक्ता अपि नोक्ताः ॥ [१०२]

L. 1. CD गुणगुणं GZ गुणिगुणं BDFGXZ °ह्रियं C °वियं G °उलंठय C °उव्वुट्टय
X, C 2. hd. °उच्छं D °ओच्छुट्टय Z उच्छंठयं G उडहणुलंठं Z उडहणुं C उडहणुलंठं
D उडहणाच्छंठं X उडुहणुलंठं *add.* °भीसिया D रण्णं. L. 2. CDGXZ पयडियं
BF पयद्विपं GXZ °काडुं BF °डुत्ताम D °मुत्तालं C उच्चेच्चां D उच्चेत्तां X
उवच्चां (†) C तुज्झ X °रिउचया C °वहुया G °वहुयां BF °वहुया D °वाहुआ. L. 3.
The whole stanza is omitted in X. CD सिन्ने A उव्वाउत्तं D उव्वा-
रउत्तं CG उच्चां *add.* °पिया. L. 4. E °गोफं C *om.* फंदो D उब्भुगो उप्फं
C वलंमि *add.* उम्मइयं (D °म्मा) L. 5. G उव्वाउ C उव्वाउ 2. hd. °ओ D उव्वाउ
X उव्वा G उत्तम्मिओ Z उत्तमिओ C 1. hd. X °पिउ BCFX सिण्णः G कित्तन्नः C सिण्णमिं
BF सिण्णमिं; illegible in G. L. 6. X *om.* from के to उप्फंदो C उल्लवउ CD
उब्भुगो C उप्प.... Z चलाथौ BCFGXZ उम्मइयं D उम्माइयं. L. 8.
add. उच्चायं C उब्भुगो D उब्भुगो CDGXZ °लोयणा GXZ चइयं BCF वेइयं D
वेइयं C °वाउल्लेवा D °वाहं X °चाउं. L. 9. X उप्फंदो CX °तंपिय RF उप्प
C तुष X विउअं Z विओयउम्मइया D has again उब्भुगोउप्फंदोला वलंमि मूढामि उम्मइयं
(sic) instead of l. 9. L. 10. D उच्छारो उच्छाहः B उत्साहः G उग्गाहः B उच्छुण्णं
D वितर्दिं *add.* °तमिति उत्सां X *om.* शब्द C °भवो. L. 11. G उंबुरुं C उच्छुशब्दं
X उच्छुशब्दं G (D!) उच्चयं Z उव्वयं C °नीचीं X °नीवाचकौ. L. 12. G °विति
इते Z °विति एते C °वित्ते BCXZ अन्येरुं G नोक.

उब्भालणमुप्पणणे पलायणत्थम्भि उज्झमणं ।

उच्छविअं सयणीए उइंतणं उत्तरिज्जम्भि ॥ १०३ ॥

उब्भालणं शूर्पादिनोत्पवनम् । उब्भालणं अपूर्वमिति केचित् । उत ओति ओब्भालणं इत्यपि । उज्झमणं पलायनम् । उत ओति ओज्झमणं इत्यपि । उच्छविअं शयनीयम् ।
5 उइंतणं उत्तरीयम् ॥ यथा ।

विअलिअउइंतणाए सुण्णं उब्भालणं कुणन्तीए ।

तह पुलइअमुच्छविअं जह काउं सक्किमो ण उज्झमणं ॥ ८७ ॥ [१०३]

उल्ललिअं सिद्धिलिअम्भि णिउणगहिअम्भि उग्गहिअं ।

उल्लेहडो अ लोले रइजोग्गे तह य उवसेरं ॥ १०४ ॥

10 उल्ललिअं शिथिलस्थिति । उग्गहिअं निपुणगृहीतम् । उग्गहिअं रचितमिति तु रचिधात्वादेशसिद्धम् । उल्लेहडो लम्पटः । उवसेरं रतियोग्यम् ॥ यथा ।

उल्ललिअदोसतुस तह उग्गहिआ कुमरवाल तह लच्छी ।

उल्लेहडा वि जह सा ण मण्णए अण्णमुवसेरं ॥ ८८ ॥ [१०४]

L. 1. C उज्झालणसुं X उप्पणणे As to उप्पणणं compare Marāthi उप्पणणं, Gujarāthi उप्पणवुं, Sindhi उप्पणणु to winnow. E पलायणम्भि X णत्थम्भि AZ उज्झमणं C 1. hd. उज्जं 2. hd. उज्जं D उज्जामाणं G उज्जामणं. L. 2 A उच्छविअं C उच्छ-
विअं D उच्छविअं G उच्छयण XYZ उच्छविअं X उइतण. L. 3. D उप्पालणं cdd.
सूर्पादिना उत्पं X उत्पतनं CX उज्जां B उब्भालणमपू CDFGX उत उति BFGZ
उब्भालणमित्यपि C उज्जातणमित्यपि X उब्भमणमित्यपि D om. from ओब्भां to
ओति. L. 4. BFX om. from उज्झमणं to इत्यपि C उज्जं C 2. hd. उज्जं
G पालायणं C उति G उज्झवणमित्यपि CZ उज्झमणमित्यपि A उज्झविअं BXZ उच्चिं
CDF उच्चिं. L. 6. BFGZ विचलियं C विलउचं D विलवियं X विलवइं णिए Z
मुण्णं X उज्झालणं (1). L. 7. G पुलवियमुच्छवियं BF पुलइअमुच्छविअं D पुलइअमुच्छा-
विअं XZ पुलवियमुच्छविअं X जं जह XZ कामं X सक्किमो D साज्जिमो ण उज्जमणं.
L. 8. cdd. उल्ललिअं (X उल्लुलिअं) D शिथिं G उच्चिं X उच्चिमि Z उच्चिमि
ABDFY उच्चिमि Z उच्चिमि C उच्चिं cdd. उग्गहिअं In C 2. hd. only. L. 9.
G उच्चिं ADGYZ य. L. 10. BDFGZ उल्ललिअं CX उल्लुलिअं CZ उच्चिं X
उच्चिं cdd. उग्गहिअं X उच्चिं G उच्चिं B उच्चिं CXZ उच्चिं. L. 11. G om.
तु रचि X रचिधां C उच्चिं X उच्चिं. L. 12. BFGZ उल्ललिअं CX
उल्ललिअं D उल्लालउ दोसं X उच्चिं उच्चिं G उच्चिं BCDFXZ उच्चिं C नह उच्चिं
L. 13. C उल्लेहडो X मण्णए.

उल्लुरुहो लहुसङ्गे तत्तोच्छलिअम्मि उब्भुआणं तु ।

उंदुरओ दीहाहे उक्खोडिअयम्मि उत्तुहिअं ॥ १०५ ॥

उल्लुरुहो लघुशङ्कः । उब्भुआणं यदन्यादिना तसं दुग्धादि भाजनादुच्छलति ।
उंदुरओ दीर्घमहः । उत्तुहिअं उत्खोदितम् । तकारसंयोगस्थाने डकारसंयोगं केचित्प-
ठन्ति । स च लिपिभ्रम एवेत्यनेकदेशीपरिशीलनेन निश्चितमस्माभिः ॥ यथा । 5

उत्तुहिअजीविआसाह उल्लुरुहकण्ठ तीह तुह विरहे ।

अहउब्भुआहअरई उंदुरया हुन्ति सिसिरे वि ॥ ८९ ॥ [१०५]

उद्धरणं उच्छिष्टे उवदीवं अण्णदीवम्मि ।

उद्धवउच्चड्ढिअउत्ताहिअउव्वाहिआ य उक्खित्ते ॥ १०६ ॥

उद्धरणं उच्छिष्टम् । उवदीवं अन्यद्वीपम् । उद्धवओ उच्चड्ढिओ उत्ताहिओ 10
उव्वाहिओ इत्येते चत्वार उत्क्षिप्तार्थाः ॥ यथा ।

उव्वाहिअभुअ उच्चड्ढिआसि उत्ताहिओवदीवेस ।

हरिणो व्व लिहन्ति विगा उद्धवयकरा णिवा तुहुद्धरणं ॥९०॥ [१०६]

L. 1. E उल्लुरुहो लहुसङ्गे *add.* 'लियम्मि ABCEFGXYZ उब्भुआणं D अब्भुआणं
CDZ च. L. 2. CG उंदुरउ E ओंदुरओ D ओंदुरउ X उंदुरउ ABCEFGXYZ
'डिययम्मि D 'डियामि ABE उत्तु' X उत्तु' *add.* 'हियं. L. 3. BCFGZ उब्भुआणं
D अब्भुआणं X उब्भुआणं D यदन्यादिना तसं G दुग्धादि BF हुष्वादि C दुग्धादिना तसं दुग्धादि.
L. 4. GZ उंदुरउ CDX उंदुरउ C 2. hd. 'ओ BG उत्तु' DX उत्तु' *add.* 'हियं.
L. 5. XZ लिपिभ्रम X 'त्यमेकपरिशीलनेन. L. 6. BGX उत्तु' D वुत्तु' *add.*
'हियजीवियासाह. L. 7. BGXZ अहउब्भुआहअ' C (F !)' अहउब्भुआहअ' D अहउब्भुआहअ'
X उंद्या. L. 8. C उद्धरण उच्छिष्टे D उद्धरण F उद्ध' D ओविष्विद्धे G 'हे Z उच्छिष्टे E
अन्न'. L. 9. GX उद्धवउच्च' BY उद्धवओच्च' C उद्धवउच्च' 2. hd. 'उच्च D उद्धवउच्च'
E उद्धवउच्च' F उद्धवउच्च' ABFGY 'उच्चड्ढिय' Z 'उच्चड्ढिय' CE 'डिय' D 'डिय' A 'उच्च'
Z 'उच्च' *add.* 'हिय' ABFX 'उच्चहाहिया CDEYZ 'उव्वाहिया E उस्ति'. L. 10. C
उद्ध' 2. hd. उद्ध' GX 'वउ B उद्धवओ C उद्धवउच्च' 2. hd. 'ओ F उद्धवओ D उद्धवओ
OG उव्वड्ढिउ C 2. hd. 'ओ Z उव्वड्ढिओ BF 'डिउ X 'डिउ. BF तत्ताहिओ C उव्वाहिउ
2. hd. 'ओ GXZ 'डिउ. L. 11 C उव्वहिउ 2. hd. 'ओ G 'डिउ X उव्वहाहिउ C इति
एते DX *om* इत्य्. L. 12. DG उव्वहाहिअ' (!) X उव्वहाहिय' Z 'हिय' CD 'भुय G
(!)Z उव्व' C उव्वहाहियासि D उव्वहिय' X उडियासि *add.* 'यासि CDXZ उत्ताहिउ' G
'हिवदी'. L. 13. D हरिणो व्व G विगा CDX विगा C उद्धव' X 'यक्का तुहु'
C तुहुद्ध'.

उद्धविअमग्गिम् उवल्लुअं सलज्जे धरम्मि उत्थलिअं ।

उल्लुखंडो अ अलाए उअक्किउच्छंगिआ पुरोदन्निए ॥ १०७ ॥

उद्धविअं अर्धितम् । उवल्लुअं सलज्जम् । उत्थलिअं गृहम् । उत्थलिअं उन्मु-
खगतमित्यन्ये । उल्लुखंडो उल्मुकम् । उअक्किअं उच्छंगिअं द्वावप्येतौ पुरस्कृ-
5 तार्थौ ॥ यथा ।

उत्थलिअवई उच्छंगिअविणओ ता उअक्क सहि विणयं ।

अलमुल्लखंडपहारेहि उवल्लुआ हविअ अप्पमुद्धवसु ॥ ११ ॥ [१०७]

उरुमिह्लं उरुसोह्लं च परिए अवगए अ उअचित्तो ।

उवउज्जो उवयारे दोहणहारीइ उअहारी ॥ १०८ ॥

10 उरुमिह्लं उरुसोह्लं च द्वावप्येतौ पेरितार्थौ । उअचित्तो अपगतः । उवउज्जो
उपक्काइः । उअहारी दोग्धी ॥ यथा ।

उअचित्ताणं उअहारीणं मग्गोरुमिल्लणयणाणं ।

उरुसोह्लऊरुवसणो पवणो तरुणाण कुणइ उवउज्जं ॥ १२ ॥ [१०८]

संयुण्णिअम्मि उल्लुद्धिअं च कागम्मि उल्लुहंतो ।

15 नेमीए उंचहिआ उप्पेक्खिअयम्मि उद्धिसिअं ॥ १०९ ॥

L. 1. ABDXYZ उद्धवियमं CF उद्धवियमं G उच्चवियमं X मत्थिए cdd. उवल्लुयं
(X लं Z ओ) ACDF उच्छलिय REGXYZ लिय. L. 2. E अलुं CD ० हे
C ललाए D लालाए उअक्किउउं X उअक्कियउं cdd. िगिया F िठविये. L. 3. C उद्धविए
उद्धवियं BGXZ िवियं F उद्धवियं CF अर्धितं cdd. उवल्लुयं C सलज्जे C 2. hd. सल्लो
B, C 2. hd. D उच्छलिय FGXZ लियं CF उच्छलियं om. D, ABXZ लिय.
L. 4. After ल्यन्ये X adds उल्लुखंडो उल्लुखंडो उन्मुखगतमित्यन्ये cdd. उअक्किअं उच्छंगियं
G संस्कृतां. L. 6. CD उच्छं cdd. लियं cdd. उच्छंगियं CDFGXZ
विणउ. L. 7. cdd. पहारेहि BFGXZ उवल्लुया C उवल्लुया D उवल्लिया cdd. हविअ CF ह्ववसु.
L. 8. A उद्धं X उरुमिह्लं BF व परिए G परिए Y अवगए य C om. अवगए GZ
चित्तो X चित्तो (om. उअ). L. 9. A उवउज्जो G उवउज्जो Z दोग्गहारीइ In A a
gloss on दोहणं = दोग्धी E उआहारी. L. 10. C िमिह्ल उव (sic; om.
सोह्लं च) Z ओअचित्तो X उवउज्जो L. 11 G दोग्धी BCFX दोग्धी D दोग्धी.
L. 12. X िहागण BFX िणयणाण. L. 13. F उरुं C उरुवसणा C उवउज्जं G
adds : संयुण्णियम्मि णाण कुणइ उवउज्जं ॥ X has only उरुसो कुणइ उज्जं ॥
L. 14. A संयुं BDF संयुं C संयुं cdd. यम्मि AXYZ उल्लुद्धियं BF उल्लुयं C उल्लुं
D उल्लुं E उज्जं. L. 15. EGXZ नेमीए ABDFZ उवहिआ CZ उवहिआ EG उंच-
हिआ Y उंचहिआ CGZ उप्पिं EX उप्पिं D उप्पेक्कियम्मि ABCEFGXYZ िसियं cdd.
उद्धिसियं.

उल्लुटिअं संचूर्णितम् । उलुहंतो काकः । उंचहिआ चक्रधारा । उदिसिअं
उत्पेक्षितम् ॥ यथा ।

असुरेहिं उवरि परिभमन्तउलुहंतविरसरोलेहिं ।

हरिचक्रउंचहिअउल्लुटिअमुद्धिसिअमप्यवलं ॥ ९३ ॥ [१०९]

उब्भासुअं विसोहे गरुआवेसम्मि उव्वहणं ।

5

उल्लरयं च कवड्डाहरणे रासिम्मि उक्कुरुडी ॥ ११० ॥

उब्भासुअं गतशोभम् । उव्वहणं महानावेशः । उल्लरयं कपदभिरणम् । उक्क-
रुडी अवकरराशिः । उक्कुरुडो रत्नादीनामपि राशिः ॥ यथा ।

उब्भासुअ सा मेल्लइ उव्वहणं ता खु अग्गओ तीए ।

उल्लरयभूसणो जह रे णच्चसि चडिअ उक्कुरुडिं ॥ ९४ ॥ [११०]

10

उच्छल्लिअमुक्खोड्डिअतजम्मि उव्विबलं जले कलुसे ।

उद्धच्छिअं णिसिद्धे वंकीभूअम्मि उज्जणिअं ॥ १११ ॥

उच्छल्लिअं छिन्नत्वक् । उव्विबलं कलुषजलम् । उद्धच्छिअं निषिद्धम् । उज्ज-
णिअं वक्त्रीभूतम् ॥ यथा ।

उव्विबला णईओ तरुणो उच्छल्लिआ य दन्तीहिं ।

15

उज्जणिअचावउद्धच्छिआरिमण्डल कहन्ति तुह सिविरं ॥ ९५ ॥ [१११]

L. 1. DGZ उल्लुटियं BF उल्लटियं C उल्लिटिअ X उल्लुटिअं *add.* उंचहिया
(X उव्वं) BF उद्धे *add.* णिसियं. L. 3. Z असुरेहिं DX *om.* उवरि D ोलोलेहिं.
L. 4. C 1. hd. °वक्कं G °चक्कं X °चक्किं BCDEFZ °उंचहियं G उंचहियं X °उंचहियं
BDGXZ °उल्लटियं C °उल्लिटियं F °उल्लुटियं *add.* णिसियं G °वलं. L. 5.
add. उब्भासुअं (Z °मय) G °सोहे Z °सोए CDEGXYZ गरुयां. L. 6. BF
व C रोसिं C उक्कं. L. 7. *add.* उब्भासुअं Z गतशोकम् BF उव्वहणं C उव्वहणं
C 1. hd. कपदभिरणं C 2. hd. कपयभिरणं C उक्कुरुडी D उक्कुरुडी X उक्कुरुडी. L. 8.
C उक्कुरुडो X उक्कुरुडो D *om.* from उक्कुरुडो to राशिः ॥ L. 9. *add.* उब्भासुअं G
उव्वरणं X उ...हणां Z उव्वरणं CZ अग्गउ G अग्गाउ X अग्गाउ L. 10. X उत्तरवं C
णस्वनि X णंससि Z णव्वासि G चडिअ BFX चडिअ CZ वडिअ D वडिअ C उक्कुरुडी.
L. 11. A उच्छल्लियं BCEGXYZ उच्छल्लियं D उच्छोल्लियं ABCEFGXYZ
°क्खोड्डियं D °क्खोड्डियं E °तजम्मि AGYZ उव्विबलं BCF उव्विबलं C 2. hd. °वलं D
उव्विबला E उव्विबलं X उव्विबलं. L. 12. ADXYZ उद्धच्छियं P उद्धच्छियं F उद्धच्छियं
C उद्धच्छियं C णिसिद्धे D णिसिद्धे सिद्धे । *add.* °भूयम्मि *add.* उज्जणियं. L. 13. G उच्छल्लियं
BDF °लियं C °ल्लियं XZ °ल्लियं GZ उव्विबलं BX उव्विबलं D उव्विबलं G उद्धे *add.*
°च्छियं. L. 14. *add.* णियं BFX चक्कीं. L. 15. GZ उव्विबला BF उव्विबला
C उव्विबला D उव्विबला X उव्विबला CDGXX णईउ GZ उच्छल्लिया BDFX °ल्लिया C
°ल्लिया G दंतहिं X दंतहिं. L. 16. *add.* उज्जणियं XZ °वाव° *add.* °च्छियां DX सिविरं,

णिन्मच्छिअम्मि उज्जीरिअं च उज्जूरिअं झीणे ।

उक्खंदिअमक्कन्ते चोरिअवत्थुम्मि उच्छडिअं ॥ ११२ ॥

उज्जीरिअं निर्भासितम् । उज्जूरिअं क्षीणम् । शुष्कमित्यन्ये । उक्खंदिअं
आक्रान्तम् । उत ओति ओक्खंदिअं इत्यपि । उच्छडिअं चोरितं वस्तु ॥ यथा ।

5 तुह गुणउच्छडिअमणा विरहोज्जूरिअतणू अ तणुअङ्गी ।

उज्जीरेइ सहीओ कुसुमसरोक्खंदिआ कए तुज्ज ॥ ९६ ॥ [११२]

णीचीकयम्मि उज्जाणिअमुवसग्गो, अ मन्दम्मि ।

उप्फुंदिअमत्थुरिए उज्जग्गुज्जं अकलुसम्मि ॥ ११३ ॥

उज्जाणिअं निरीकृतम् । उवसग्गो मन्दः । उप्फुंदिअं आस्तृतम् । उज्जग्गुज्जं
10 स्वच्छम् ॥ यथा ।

अणउवसग्गपयावयउज्जाणिअरिउ कुमारवाल णिव ।

उप्फुंदिआ तिहुअणे उज्जग्गुज्जा रमेउ तुह किन्ती ॥ १७ ॥ [११३]

उद्धच्छवी विसंवाइअम्मि उप्फुंकिआ य रजकीए ।

तह उट्ठिअम्मि उक्कासिअं च उच्चारिअं गहिए ॥ ११४ ॥

L. 1. C णिज्जत्थियम्मि Y निक्कच्छि° ABDEFGYZ °च्छिपरम्मि C उज्जरीयं G
उज्जरीयं च XZ °रिय cdd. °रियं EX(Z!) कीणे. L. 2. C उत्तं D उक्कं X
उक्कसिमिडिय(!) cdd. °डियमं cdd. चोरियं ABCFGXYZ उक्काडयं D °डिउं E उक्कडियं.
L. 3. cdd. °रियं (twice, but X उज्जूरिय) G क्षीणं CX उत्तं cdd. °डियं. L. 4. D
om. from उत to इत्यपि CGXZ उति FGZ उक्कं CX उत्तं cdd. °डियमित्यपि cdd. °डियं.
L. 5. cdd. °डियं XZ विरहोज्जूरि cdd. °रियं X तणूअङ्गी. L. 6. X उज्जूरि cdd.
सहीउ (X सहीउ) G °सरक्खंदिं X °सरोक्खंदिं Z °सरक्खंदिं C °त्तं cdd. °डिया
RF कएज्ज C तुज्ज. L. 7. CDEXZ णीवी° ABDEFGXYZ उज्जाणियमु° E °णियवुमं
DGYZ य A मुंदाम्मि E मन्दम्मि X मदम्मि. L. 8. AGYZ उप्फुंठियमं RF उप्फुंठियमं C
उप्फुंठियं D उक्कडियमं E उक्कडियमं X उप्फुंठियमं BCEFGXZ °च्छुरिए D °च्छुरिए CEGX
°गुज्जं D उज्जाग्गुज्जग्गुज्जं. L. 9. cdd. उज्जाणियं G °रुतः G मदः X उप्फुं CGXZ
°रियं BDF °डियं C उज्जुं CDG °गुज्जं X °गुज्जं. L. 11. BCFGXZ
°उज्जाणियं X कुमारवाल. L. 12. CGX उप्फुंठिया Z उप्फुंठिया BF °ठिया D उक्कुंठिया
BCFX तिहुअणे D तिहुअणो G उज्जग्गुज्जा C °गुज्जा D उज्जग्गुज्जा X °गुज्जा रमेउ°.
L. 13. CF उद्धं D उद्धाच्छविया cdd. °इयम्मि AD उक्कं E उक्कं G उप्फुं Z उक्कुं
cdd. °क्रिया X रजकीए. L. 14. D तह ABCDFY उट्ठियम्मि E उट्ठिअडियं GZ
उट्ठियं X उट्ठियम्मि A उक्कासियं BDEFGXYZ °सियं C °सियं A म C 1. hd.
ADZ उक्कारियं B C 2. hd. EXY उक्कारियं F °रिहं In G वा is torn. A गहियं
D माहीए.

उद्धच्छवी विसंवादितः । उप्फुंकिआ रजकी । उक्कासिअं उत्थितम् । उच्चारिअं गृहीतम् ॥ यथा ।

उक्कासइ उप्फुंकिअघरम्मि वत्थाण धल्लणामिसेण ।

उच्चारिअयणउद्धच्छविसंकेअं वहू सरिउं ॥ ९८ ॥ [११४]

कण्हिअए उक्खणिअं संछण्णे उच्छुआरं च ।

5

उज्जोमिआ य रस्सीए उल्लसिअं च उलुकसिअं ॥ ११५ ॥

उक्खणिअं कण्हितम् । उच्छुआरं संछन्नम् । उच्छुआरिअं छादितमिति त्वनेनैव णिजन्तेन सिद्धम् । उज्जोमिआ रस्मिः । उल्लसिअं उलुकसिअं द्वावप्येतौ पुलकितार्थावन्योन्यपर्यायत्वेन निबद्धौ । उद्धुसिअशब्दस्तु उद्धुषितशब्दभवः ॥ यथा ।

उज्जोमीइ वि बद्धं णिसि उल्लसिअं पिअं सहि सरन्ती ।

10

उक्खण्णवावडा वि हु उलुकसिअत्तं कहोच्छुआरोमि ॥ ९९ ॥ [११५]

उच्छेवणं घए उच्चंपिअमुवजंगलं च दीहम्मि ।

उप्पेहडउल्हसिआ उम्मच्छविअं च उम्भडए ॥ ११६ ॥

L. 1. X °वादिनः D उप्फुं B C D F X Z °क्रिया G °सिया *cdd.* उक्कासिय (X उक्कासिय) *cdd.* उच्चारिय. L. 3. D उप्फुं G उप्फुंकीघरम्मि Z उप्फुंकीघरम्मि X उप्फुंकीघरं CD वच्छाण X धल्लणं. L. 4. *cdd.* उच्चारियं CX °उच्छविं *cdd.* °संकेयं C बहू D बहु X बहू. L. 5. *cdd.* कंडियए E उक्कं *cdd.* °णिय E सत्थण्णे G संलण्णे C °न्ने A उच्चयार C उच्छुयार G उच्छुआरंमि. L. 6. A B C D E F G X Y Z उज्जोमिया E °मि (*om.* आ) X रस्सी (*om.* ए) A उल्लु *cdd.* °सिय (*twice*) X *adds* उल्लुसिय after उल्लसिअं. L. 7. G उक्खडियं B C D F X Z °णियं B F उक्खुं C उक्खुं *cdd.* °यारं C उक्खुयारिअं G °यारं X °रियं Z °यारियं. L. 8. *cdd.* इति तु °अनेनैव *cdd.* उज्जोमिया (X उज्जोमिया) B F रस्मिः D रस्मि *om.* C 1. *hd*; 2. *hd.* रज्जू X रस्मि D उल्लुमिया B F G Z °सियं X उल्लुसियं C D G X Z °कसियं. L. 9 G पुलकितार्था अन्यो° (*sic*) Z °ताथा अन्यो° DX उद्धुसियं B C F G Z उद्धुसियं C °स्तुद्धुं. L. 10. B D F G X Z वद्धं C वि°°°°°सि उल्लं X उल्लं *cdd.* °सियं X पियं C X Z भरती D भारती. L. 11. G उच्छणं Z उत्थणं CX उल्लं B D F G Z °कसियत्तं B कहोच्छुं G °च्छुयारं Z कहोच्छुयारं. L. 12. A उच्छेवणं B C उच्छं D उच्चं Z उच्चंपिं *cdd.* °पियमुवं (G °मवं). L. 13. E उपेहं X उम्भहं A D Y Z °उल्लसिया B C E G X °उल्हसिया A उम्मत्थं A B C D E F X Y °वियं G Z °रियं.

उच्छेवणं घृतम् । उच्चंपिअं उवजंगलं द्वावप्येती दीर्घार्थी । उप्पेहडं उल्ह-
सिअं उम्मच्छविअं त्रयोऽप्येत उद्गदार्थाः ॥ यथा ।

उच्चंपिअउप्पेहडभुअजुअ उवजंगलच्छ उल्हसिआ ।

उम्मच्छविअपयावाणलम्मि उच्छेवणं व तुह रिउणो ॥ १०० ॥ [११६]

5 उज्जगिरमोणिहे उच्छुरणुच्छुरणाइ उच्छुवणे ।

उम्हाविअउवललया सुरए तिच्चिरहिअम्मि उलुहलिओ ॥११७॥

उज्जगिरं औन्निद्यम् । उच्छुरणं उच्छुरणं च इक्षुवाटः । उच्छुरणं इक्षुरिति
केचित् । उम्हाविअं उवललयं च सुरतम् । उम्हाविअं सुरतमिति तु रमेरुम्हावादेशासि-
द्धम् । अत्र च । उप्फालइ कथयति । उल्लुंडइ विरेचयति । उल्लालइ उप्पेलइ उन्नमयति ।
10 उव्वेहइ प्रसरति । उम्मच्छइ वञ्चति । उग्घुसइ माष्टिं । उल्लुरइ तुडति । उम्भुत्तइ
उत्क्षिपति । उत्थारइ आक्रामति । उक्कुसइ गच्छति । उम्मत्थइ अभ्यागच्छति । उद्दु-
माइ पूर्यते । इत्यादयो धात्वादेशेष्वस्माभिरुक्ता इति नोच्यन्ते । उलुहलिओ तृमिर-
हितः । यः कदापि तृषिं न जानाति ॥ यथा ।

उम्हाविअउलुहलिअय वयंस माणेसु तत्थ गन्तूण ।

15 उच्छुरणेसोज्जगिरओच्छुरणोविआइ उवललयं ॥ १०१ ॥ [११७]

L. 1. *cdd.* °पिय C दोर्षो D दीर्घो C उल्हं. L. 2. *cdd.* °सियं; *om.* G C उम्मत्थं
cdd. °वियं *cdd.* °प्येते. L. 3. G उच्चंपिअं Z उव्वं GXZ °पियं D
°भुयानुया Z °भुय (*om.* जुअ) X *om.* जुअ *cdd.* °सिया. L. 4. C उम्मत्थं
cdd. °वियं Z °पयाणं GZ °णलणम्मि C °वाणंमि G उच्छेवण BCF स्त्र X च.
L. 5. *cdd.* °मोणिहं AX उछा° GZ उच्छुरणं CDEXYZ °णाहं. L. 6. *cdd.*
उम्हावियं *cdd.* °रहियम्मि C उल्लुट्टंलिउ DGYZ उल्लुहं AGX °लिउ D °लि. L. 7.
G उज्जगिरं BF औनिं C 1. hd. उनिं 2. hd. औनिं X उज्जिं D उज्जिदं X उच्छुरणं
C *om.* उच्छुरणं D *om.* च इक्षु Z इक्षुवाटं G अक्कुं C उच्छं. L. 8. *cdd.* °वियं
G *om.* from उवललयं to उम्हाविअं incl. BF उज्जावियं CDX °वियं Z *om.* उम्हाविअं
CGZ रमेरुम्हा° K तु रमेरुम्हा° C °वादेशे सिं. L. 9. CX उप्पेलइ D उप्पेउलइ Z
उप्फलइ X उल्लइ विस्वेयति BX उन्नमति D उन्नमति. L. 10. C उव्वेहइ X उव्वेहइ
X वचइ C उज्जुत्तइ. L. 11. G आका° C आक्रामं X आक्रामति C गच्छइ
BDFGZ उम्मच्छइ; *om.* C. X अन्योगं. L. 12. C पूर्यति CGX °हलिउ.
L. 13. G *om.* यथा. L. 14. CZ तुम्हाविं *cdd.* °वियं *cdd.* °हलियय (X °हलिय)
C गत्तंण. L. 15. C उच्छुरणेसोज्ज X उच्छुरणे° CGXZ °गिरउं C °च्छुरं XZ
°च्छुरणं *cdd.* गोवियाइ G उवललयं.

हियरसोच्छलणे उगुलुंछिआ य उवएइआ करिआ ।

मुसलिम्भि उसनसेणो तह उप्पिगालिआ करुच्छंगे ॥ ११८ ॥

उगुलुंछिआ हृदयरसोच्छलनम् । उवएइआ मयपरिवेषणभाण्डम् । उसनसेणो बलभद्रः । उप्पिगालिआ करोत्सङ्गः ॥ यथा ।

जं जस्स रोअए किर ण हु तस्स तमुगुलुंछिअं कुणइ ।

5

उअ उप्पिगालिअठिअमुवएइअमुसनसेणस्स ॥ १०२ ॥ [११८]

उवकयउद्धच्छविअं सज्जिअमुत्तलहओ विडवे ।

उलुउंढिअं पलुट्टे उंवरउप्फं अहूअअभ्युदए ॥ ११९ ॥

उवकयउद्धच्छविअं इति समाहारद्वन्द्वः । उवकययं । कप्रत्ययाभावे उवकयं । तथा उद्धच्छविअं सज्जितम् । यस्तु उवहत्थिअशब्दः सज्जितार्थः स समारचयतेरादेशः १० इतीह नोक्तः । उत्तलहओ विटपः । उत ओति ओत्तलहओ इत्यपि । उलुउंढिअं प्रलुठितम् । विरोचितमिति यावत् । उंवरउप्फं अभूताभ्युदयः ॥ यथा ।

उद्धच्छविउत्तलहयतलम्भि उलुउंढिओरुपेम्माणं ।

इउवकयाण मिहुणाणोंबरउप्फं व संगमो भाइ ॥ १०३ ॥ [११९]

L. 1. *add.* हिययं G उलुलिया Y उगुलुं ABCDEFXYZ °छिया *add.* उवएइया करिया. L. 2. X मुसलिम्भि On मुसलिम्भि a gloss in A = बलभद्र BF उप्पिं C विग्गां G उप्पिगां ABCDEFGXYZ °गालिया E °गालिया C करुत्थगो. L. 3. GZ उग्ग° *add.* °छिया Z °रसोच्छलण *add.* उवरइया. L. 4. G बलभद्रः *add.* °गालिया X om. from उप्पिगालिआ to उअ in l. 6. L. 5. GZ रोवए C रोवए BCF °ल्लियं DGZ °ल्लियं. L. 6. *add.* उप्पिगालियठियमुवएइयमुसं (X °ठिअमुवएइयं). L. 7. A °उट्टे BCEFGXYZ °वियं *add.* सज्जियमुं BFY °मुत्तलहउ (Y °ओ) ACDGXZ °लहउ. L. 8. B उलउं E उलुओडिय ABCFGXYZ °डियं D °डिउ E पलुट्टे A उंवरं CDE उंवरं B °पुफं E °उफं D अहुअं A अहूयं with a marginal gloss : अभूताभ्युदये Y अभूयं. L. 9. *add.* °च्छवियमिति X समाहारः XZ उवकयअं. L. 10. C om. तथा *add.* °च्छवियं C सज्जित। यतीस्तु G उवहच्छिवियं BDFZ उवहच्छिवियं CX °थियं G °रवयतेरं BCDF °रवयतेरं. L. 11. X उत्तलहउ B °हलो ओ CF °हलउ G °लहउ D उच्छलहओ C उत् उ (sic) DG उत्ति X उति उत्तलहउ CDGZ उत्तं C °हलउ DG °लहउ C उलुउंढिउं BDFGXZ °डियं. L. 12. GZ प्रलुठिअं BF om. विरोचितमिति यावत् RGZ उंवरं C उंवरउप्फं (sic) D उंवरउप्फं F उंवरउप्फं. L. 13. X °उत्तलहयं C उभुंढिं *add.* °डिउरं GZ °विम्माणं. L. 14. CX इउकयां C मिहुणाण उंवरउप्फं G °णाणोवच ष्वा X मिहुणाणं उंवरं Z णाणोवचरं.

वलएसु उवलभत्ता उवलयभग्गा य णायव्वा ।

अलिएरण्डेसूणहोदयभंडोत्ताणपत्तया चेअ ॥ १२० ॥

उवलभत्ता तथा उवलयभग्गा वलयानि । अत्येरण्डयोर्थथासंख्येन द्वी शब्दौ ।
उण्होदयभंडो भ्रमरः । यस्तु उण्होदयभंडशब्दः पिठरवाची कैश्चिन्निबद्धः सोऽस्माभिः
5 संस्कृतभवत्वादुपेक्षितः । उत्ताणपत्तयं ऐरण्डम् । एरण्डस्येदमैरण्डम् । पत्रप्रायम् ॥ यथा ।

इष्टोवलभत्ताए उवलयभग्गा सहन्ति तुञ्ज करे ।

उण्होदयभंडा कमलाम्भि व उत्ताणपत्तसामलया ॥ १०४ ॥ [१२०]

छुरिअग्गमुक्कपुप्फं घेत्तुअ पायङ्गुलीहि उप्पयणं ।

तं उड्डिआहरणमुच्चुलउलिअं कोउअत्तुरिए ॥ १२१ ॥

10 क्षुरिकाग्रमुक्तं पुष्पं पादाङ्गुलीभ्यां गृहीत्वा यदुत्पतनं तदुड्डिआहरणं । यदाह ।

कुसुमं यत्रोड्डीय क्षुरिकाग्राह्याघवेन संगृह्य ।

पादाङ्गुलिभिर्गच्छति तद्विज्ञातव्यमुड्डिआहरणं ॥

उच्चुलउलिअं कौतूहलेन त्वरितयातम् ॥ यथा ।

तुह छुरिअग्गफुरन्तारिमोलिकुसुमुड्डिआहरणं ।

15 गिद्धा कुणन्ति उच्चुलउलिअकरं ग्वेअरवहणं ॥ १०५ ॥ [१२१]

L. 1. A वलयेसु AG om. उवलभत्ता AX उवलभग्गा C उवल. L. 2. B 'सुण्हो'
C 'सूण्हो' C 'भंडो उत्ताणया Z 'भंडोपत्ताण' ADGZ 'वत्तया X 'वत्तिया वेअ AY 'चेय
C 'वेय D 'वेव GZ 'चेव. L. 3. A 'हत्ता तथा उवलयउग्गा Z 'हत्ता X om. भत्ता तथा
उवल BF अत्येएण्ड' XZ अत्येण्ड'. L. 4. X उण्होदयभंडो X अस्माभिः. L. 5.
BDFGXZ एण्ड om. C. C 'एण्डस्ये' D 'इस्येद एण्ड' X 'इस्येद एण्ड'. L. 6. C इठो'
X इद्धभल' C कुञ्ज. L. 7. X उण्होदयभंडा C उत्ताणो' GZ उत्ताणपत्तालपत्त' X उत्ताणो'.
L. 8. G क्षुरिकाग्ग' ABCEfZ छुरियग्ग' D च्छुरियाग्ग' DG 'मुक्कमुक्क' AZ 'पुष्पं
EX 'पुष्फं D यत्तुअ CGYZ घेत्तुय X यत्तुय Y पाअणु cdl. 'लीहि' BF उप्पयण. L. 9.
E ते C उड्डिया' ABFXYZ उड्डिया' D उड्डिया' E उड्डिया' A 'सुसुल' C 'सुदुल' 2. hd.
'लओ D मुवल । उलियं (sic) E 'मुवलउ (GZ 'मुवल' X 'मुच्छुल' cdl. 'लियं C om.
लियं कोउ X कोऊहलत्तुरिए BF 'त्तुरिए C 'छुरिए D 'त्तुरिए. L. 10. C पुष्फ X पुष्फं
B 'इणुलि' BX तत् उ' cdl. उड्डिया'. L. 11. Z क्षुरिकाह्याघवेन. L. 12. cdl.
'ड्डिया'. L. 13. GZ उव्वु' DX उव्वु' BCFGXZ 'लियं D 'लुयं X कौत्तहलेन.
L. 14. C मुह च्छु' X छुरियग्गफुरता' Z छुरियग्ग' cdl. 'रियग्ग' G 'रिताचि' X 'कुसुमा' cdl.
'ड्डिया' (X 'ड्डिया'). L. 15. GZ उव्वु' C उट्टु' D उव्वु' CD 'लियं BFGXZ
'लियं DGZ सेय' C 'बहूणं X सेअसहूणं (sic).

पासदुणं परिवत्तणम्भि उत्थल्लपत्थल्ला ।

उत्तिरिविडि उद्धुद्धे उत्तरणवरंडिआ उडुवे ॥ १२२ ॥

उत्थल्लपत्थल्ला पार्श्वद्वयेन परिवर्तनम् । उत ओति ओत्थल्लपत्थल्ला इत्यपि ।
उत्तिरिविडी ऊर्ध्वोर्ध्वम् । भाण्डादेः स्थापनम् । उत्तरणवरंडिआ उडुपः । समुद्रनद्यादौ
जलतरणोपकरणं प्रवहणादि ॥ यथा ।

5

भवउत्तरणवरंडिं संभर सव्वण्णुमण्णहा तुज्ज ।

णरगोत्तिरिविडिमज्जे होही उत्थल्लपत्थल्ला ॥ १०६ ॥ [१२२]

॥ अथ द्वक्षरादिक्रमेणैवानेकार्थाः ॥

उदं जलणरकउहेसु उडुणो दीहउसहेसु ।

उव्वुण्णं उव्विग्गे उच्छिन्ने उम्भडे सुण्णे ॥ १२३ ॥

10

उदं जलमानुषं ककुदं चेति द्वर्थम् । उडुणो दीर्घो वृषभश्च । उव्वुण्णं उद्दिग्ग-
मुत्सिकमुद्गतं शून्यं चेति चतुर्थम् ॥ [१२३]

विसमोण्णयप्पएसे सिण्णे णिवहे अ उद्धाओ ।

विकिसत्तोक्खित्तेसुच्छित्तं उम्मंडमवि ह्होव्वत्ते ॥ १२४ ॥

उद्धाओ विषमोन्नतप्रदेशः श्रान्तः संघातश्चेति त्र्यर्थः । उच्छित्तं विकिसमुत्सिसं 15
च । उम्मंडं हृत् उद्गतं च । ह्होव्वत्ते इति समाहारः ॥ [१२४]

L. 1. E पासं C उच्छलं F उत्थलं CG पच्छल्ला X पत्थला D अच्छल्लपाच्छल्ला.
L. 2. GZ उत्तरिं B चिडि X विडि GZ उद्धुद्धे F उद्धुद्धे X उद्धुद्धे E उत्तरविं D रणरवां
X रणवरं ABXYZ डिया A उडुवे CGXZ उडवे D उडपा. L. 3. C उच्छल्लपत्थलं
G छल्ला B ओउति CGXZ उति cdd. उत्थलं C om. पत्थल्ल G om. इत्यपि. L. 4.
Z उत्तिरिविडी X उत्तिरिं G चिडि C उर्ध्वोर्ध्वमाण्डां B माडांदः BGZ डिया CGXZ
उडपः X adds उत्तरणवरंडिया उडपः again after उडुपः. L. 6. X भवत्तरणं
BF वरिडिं C om. संभर CGX सव्वन्नुमं DGZ मज्जहा C तुज्ज X तुज्जु Z तु. L. 7.
GZ नरणो CX जमात्तिं Z गोत्तरिं C मज्जे 2. hd. मज्जे C उच्छल्लपच्छल्ला.
L. 8. B क्रमेणैव अनेकां Y has only अथानेकार्थाः ॥ X अथानेकार्थाः ॥ L. 9.
E जलणरकउं C उडुणो. L. 10. A उव्वण्ण D उव्विण्ण X उव्वुण्ण C उव्वुण्णं C
उच्छिन्ने G सुन्ने. L. 11. C जलं मानुषं X ककुदं Z ककुदं GZ उडुणो C उडुणो B दीर्घः
BF उव्वुण्णं C उडुणं X उव्वुण्णं. L. 12. Z मुत्सिककामुद्गतं. L. 13. G
विरुमुन्नयं Z मुण्णयं G सिन्ने Y निवहे YZ च A उट्टाउ C 1. hd. D उट्टाउ
ZX उट्टाउ. L. 14. A उक्खित्तोक्खित्तं BF विकिसत्तेसुच्छित्तं (sic) C विकिसत्ते-
सुच्छित्तं (sic) DE विकिसत्तोक्खित्तंमुच्छित्तं (E तोसिं) X विकिसत्तोक्खित्तंमुच्छित्तं उम्मंडं
Z मुच्छित्तं ADF ह्हों E ह्हों BF च्चत्ते E व्वत्ते X डोह्वत्ते. L. 15. CXZ
उट्टाउ C om. उक्खित्तं. L. 16. X उम्मंड C ह्हुं F ह्हुं GZ उट्टं B उट्टं F उट्टं G
ह्होव्वत्त C 2. hd. च्चत्ते BF ह्होव्वत्ते X ह्होव्वत्ते Z च्चत्त.

उष्णुइओ हुंकारे गयणुम्मुहसाणसहे अ ।

अहिअवञ्छिअणिच्छिअतावागणिएसु उव्वरिअं ॥ १३२ ॥

उष्णुइओ हुंकारो गगनोन्मुखस्य शुनः शब्दश्च । उव्वरिअं अधिकमनीप्सितं निश्चितं तापोऽगणितं चेति पञ्चार्थम् ॥ [१३२]

5 काणच्छिदिद्रुविकिखत्तखित्तचत्तेसु उज्झरिअं ।

उव्वाडुअं परम्मुहणिम्मज्जाएसु सुरएसु ॥ १३३ ॥

उज्झरिअं काणाक्षिदृष्टं विक्षितं क्षिप्तं त्यक्तं चेति चतुर्थम् । उत ओति ओज्झरिअं इत्यपि । उव्वाडुअं पराङ्मुखसुरतं निर्मर्यादसुरतं च ॥ [१३३]

गीआरामेसूव्वाउलमुरुपुल्लो अपुवस्सिच्चेषु ।

10 अहिअप्पमाणवज्जिअमज्जाएसुं च उव्विडिमो ॥ १३४ ॥

उव्वाउलं गीतमुपवनं च । उरुपुल्लो अपूपो धान्यमिश्रा च । उव्विडिमो अधिकप्रमाणो विमुक्तमर्यादश्चेति द्वर्थः ॥ [१३४]

L. 1. A उष्णुइ CDX उष्णुइ E उष्णुइओ Z उष्णुइ AD गयणुम्मुह C गयणुम्मुह-
ज्जाणं cdd. य. L. 2. AYZ अहियं E अचञ्छियं G अवञ्छियं Z अवञ्छियं
cdd. चणिल्लियं (X अणिल्लियं Z चञ्छियं) E भावा G तभोग C तावगगणिं
ABFX उच्चरियं G उव्वरिअ CDEY उव्वरियं Z उच्चरिअं. L. 3. A अन्नुइ C
उष्णुइ X उष्णुइ Z उष्णुइओ X हुंकारः X शब्दस्य BCFX उच्चरियं Z मनीप्सितं. L. 4.
C om. निश्चितं Z नापो cdd. अगणितं (Z गणितं) X पञ्चार्थः. L. 5. B
काणरिथं A विखिल्लित्तंमवेसु D om. खित्त DZ वत्तेसु C विखिल्लित्तवत्तेसु
X चित्तेषु A उज्झरियं CD उज्ज C 2 hd. उज्ज cdd. रियं (E रियं). L. 6.
A उव्वाडुअं BCDFX उव्वाडुअं EGYZ डुअं C णिमं A सुरएसु X एसु. L. 7.
BFGX उज्झरियं C उज्जरियं 2. hd. उज्ज XZ om. क्षिप्तं CGXZ उति cdd. उज्झरिय-
मित्यपि (C अज्ज) L. 8. cdd. (G !) उव्वाडुअं (Z व्वा) X परामुसं B पराडुमुसं C
निर्मर्यादं. L. 9. ABCDEFGXYZ गीयां ABF सूच्चाउलं A उरुपुल्लो G अपुवस्सिच्चेषु E
वत्तेच्चे तु X अपुवस्सिच्चेषु X अपुवस्सिच्चेषु As to सिच्च compare Marāthi सिचडा
and सिचडी, उं Gujarāti सिचडी, उं डो, सिचि Sindhī सिचु, सिचिणि Urdu सिचडी, a
mixture of rice and pulse, medley (as of various grains) &c. L. 10.
ABCFGYZ अहियं AG पमाणं X प्पमाणं ABCDEFGXYZ वज्जियं BF
उच्चिडिमो. L. 11. BF, C 2. hd. (G !) X उच्चां CZ गीतसुपं Z उरुपुल्लो CX
मित्ता BF उच्चिडिमो GZ अधिकं,

उच्छुंडिओ सपत्तिअहरिएसूज्जंगलं हडे बीहे ।

उप्पिजलं च सुरए धूलीए तह अकिनीए ॥ १३५ ॥

उच्छुंडिओ सपत्तितः । बाणादिनातिव्यथितः । अपहृतश्चेति द्वर्थः । उज्जंगलं बलात्कारो दीर्घं च । उप्पिजलं सुरतं रजोऽकीर्तिश्चेति त्र्यर्थम् ॥ [१३५]

रणरणयाणिट्टेसूब्बाहुलमुण्णालिअं किसोण्णामिए ।

5

उच्चेल्लरं अस्वेडिअभूमिए जहणरोमे अ ॥ १३६ ॥

उब्बाहुलं औत्सुक्यं द्वेष्यं च । उण्णालिअं कृशमुन्नमितं च । किसोण्णमिअं इति समाहारः । उच्चेल्लरं खिलभूमी जघनरोमाणि च । उत ओति ओच्चेल्लरं इत्यपि ॥ [१३६]

रुसिआकुलेसु उम्मच्छिअमुडुहिअमूढकुविअउच्छिट्टे ।

10

उग्गाहिअं च गहिए उक्खित्तपवट्टिएसुं च ॥ १३७ ॥

उम्मच्छिअं रुषितमाकुलं च । उडुहिअं ऊढायाः कुपितमुच्छिष्टं च । ऊढकुविअउच्छिट्टे इति द्विपदः समाहारः । प्राकृते द्वित्वमपि । तेन उडुहिअं इत्यपि । उग्गाहिअं गृहीतमुत्क्षिप्तं प्रवर्तितं चेति त्र्यर्थम् ॥ अत्र । उस्सिक्कइ मुच्चति उस्सिपति च । उत्थंघइ रुणद्धि उस्सिपति चेति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [१३७]

15

L. 1. A उच्छुंडिउ BCFX उच्छुंडिउ D ओच्छुंडिओ Z ंडिउ ABCDFGYZ सपत्ति^० A ^०हणिएसुउज्जं^० X ^०हरं B ^०एसुं C ^०गल BF दीहे. L. 2. G तह य किनीए. L. 3. CX उच्छुंडिउ G ^०डिउ *add.* ंत्रिनो GX बाणां C ^०दिना अनिं X ^०दिना अतिं and *om.* अपहृतश्चेति द्वर्थः । L. 4. X वजाकारो X ठप्पिजलं X *om.* s. L. 5. C रणरणयअणिं X ^०णिट्टोसुं BD, C 1. *hd.* ^०सूच्चां G ^०सूब्बाहुलमुण्णां Z ^०सूब्बाहुलमुण्णां *add.* ^०लियं X किमोण्णमीए Y ^०न्मिए Z ^०ण्णमए. L. 6. AG (D ?) YZ उच्चेल्लरं E उक्खिं or उक्खिं X उक्खिं C ला BX अक्खे Z आस् ABCDFGYZ ^०डियं Cf. Gajarāṭī वेडवुं Sindhi वेडगु to cultivate, to plough. BF ^०रोमे A यं BCFGYZ य D यां. L. 7. X द्वेष्यं GZ उत्तलियं *add.* ^०लियं G only कृशमुन्नमितमितं समाहारः BF किसोन्नमिय इति C ^०न्नमयं DZ ^०न्नमियामिनि X ^०न्नमिय. L. 8. GXZ उक्खे C ^०लरं X अखिलभूमि G उत्ति CXZ उति B ओच्चेल्लरमित्यपि ACXZ उक्खेल्लरमित्यपि D उक्खेल्लरमित्यपि F उक्खेल्लरमित्यपि. L 10. ABCDFGXYZ रुसियां *add.* ^०च्छियमुं *add.* ^०डुहियमुं (X ^०डं) *add.* ^०कुवियं ADEY ^०उक्खिट्टे G ^०उक्खिट्टो Z ^०उक्खिट्टे. L. 11. A ^०हियं BCDFGXYZ ^०हियं BF उक्खित्तं C ^०डिं. L. 12. *add.* ^०च्छियं (X ^०धियं) *add.* उडुहियं B *om.* च. L. 13. *add.* ^०कुवियं B ^०उक्खिट्टे (F ^०उक्खिट्टे G ^०उक्खिट्टे Z ^०उक्खिट्टे G द्विपदसमां Z ^०त्वमपि is given twice. G उडुहियमित्यपि BFX उडुहियमित्यपि C उडुहियमित्यपि D उडुहियं Z उडुहियमित्यपि *add.* उग्गाहिय (X ^०यां) *om.* D. L. 14. X ^०मुत्क्षिप्तं G चे CX मुंचइ. L. 15. BCFD उच्छुण्णइ.

उवकसिओ सण्णिहिए परिसेविअसज्जिएसुं च ।

उलुफुंठिअं च विणिवाडिअम्मि उवसन्तयम्मि तथा ॥ १३८ ॥

उवकसिओ संनिहितः परिसेवितः सर्जितश्चेति त्र्यर्थः । उलुफुंठिअं विनिपातितं प्रशान्तं च ॥ [१३८]

5 उच्चत्तवरत्तं पासत्थूलम्मि अणवत्थभमणे अ ।

ऊआ जूआ ऊलो गइभङ्गे ऊसणं च रणरणए ॥ १३९ ॥

उच्चत्तवरत्तं पार्श्वयोः स्थूलमसमञ्जसविवर्तनं च ।

॥ अथ द्यक्षरादिक्रमणैव ऊकारादयः ॥

ऊआ यूका । ऊलो गतिभङ्गः । ऊसणं रणरणकः ॥ यथा ।

10 ऊआउलवत्थाणं रिऊण गिरिभमणजायऊलाणं ।

पिअविरहऊसणेणं तइ कुविए कह सुहं कुमरवाल ॥ १०७ ॥ [१३९]

ऊसारो कूसारे ऊसयमुवहाणमूसलं पीणे ।

ऊहट्टं ऊहसिअम्मि ऊरणी तह उरब्भम्मि ॥ १४० ॥

ऊसारो गर्तविशेषः । ऊसयं उपधानम् । शयने मस्तकोत्तम्भनाय यन्निवेश्यते ।

15 ऊसलं पीनम् । ऊहट्टं उपहसितम् । ऊहसिअं इति तु उपहसितशब्दभवं रूपम् । ऊरणी उरत्रः ॥ यथा ।

ऊसलऊसयतुल्लिं मोत्तुं सहि णइतडे अहिसरन्ती ।

होहिसि ऊहट्टणं पखलन्ती ऊरणि व्व ऊसारे ॥ १०८ ॥ [१४०]

L. 1. C उकसिउ 2. hd. °ओ E °कितओ ABDFGX °सिउ EGX सन्ति° C °दिए ABCDEFGXYZ परिसेविय° D परिनिवेय° G °एसु X °सच्छिएसुं Z °एसुं. L. 2. CF उल° BF °कुटियं ACEGXYZ °कुटियं D उलुफुंठियाव (sic) cdl. °डियम्मि. L. 3. C उकसिउ GX °सिउ G °सेचितः X °सेविन सज्जिन° CDGZ सज्जितश्चेति cdl. °टियं. L. 4. B व. L. 5. ADGYZ उवत्त° AGXZ °परत्तं CX °स्थूलम्मि D °च्छल° E °थूल° CD अणवच्छ° ABDEFGXYZ व C या. L. 6. EXY have ऊकारादिः (X °दि) before ऊआ. D has here line 8. BF ऊया A कूआ G जूया E गभणे. L. 7. GZ उवत्तपरत्तं D उवत्ति° X उच्चत्तपरत्तं वधुवरत्तं पार्श्वयोः FF पार्श्वयोः XZ स्थूलं अत° D adds : श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ L. 9. G अआ G रणरणको. L. 10. G ऊया° C °वच्छाणं C °भमणु°. L. 11. cdl. पिय° C तुवि° BF कुचिए X कुविर C कुमार°. L. 12. BFGXYZ ऊसयमु° X °मुहाण°. L. 13. A ऊहट्टं C ऊहट्टं पीहसि° BF ऊसि° ABCDEFGYZ °सियम्मि A उरज्जम्मि. L. 14. GZ ऊसयं. L. 15. Z ऊहट्टं cdl. ऊहसियन्ति. L. 16. C ऊरत्रः G उरओ. L. 17. C °ऊसुयत्तलिं X मोतु BF णइतडे CGZ णइतडे X °अट्टं वहि° C अहि°. L. 18. C ऊहट्टं GZ पखलन्ती BCF व X दु, om. D.

आणन्दिअम्मि ऊणंदिअमूसलिअं सरोमञ्चे ।

विकिस्सत्ते ऊसाइअमूसायंतो अ खेअसिडिलम्मि ॥ १४१ ॥

ऊणंदिअं आनन्दितम् । ऊसलिअं सरोमाञ्चम् । ऊसलिअं उल्लसितमिति तु
उल्लसिधात्वादेशसिद्धम् । ऊसाइअं विक्रिमम् । ऊसाइअं उत्क्रिममिति धनपालः ।
ऊसायंतो खेदे सति शिथिलः ॥ यथा ।

5

ऊसायंतसररीरं ऊसाइअवलयाणिवडणभएण ।

उद्धकरं ऊसलिअं ऊणंदय सुहय विरहतणुइं तं ॥ १०९ ॥ [१४१]

ऊमुक्किअं विमुक्के ऊमुत्तिअमवहपासघायम्मि ।

ऊसुंभिअऊसुरुसुंभिआ य रुद्धगलरुणम्मि ॥ १४२ ॥

ऊसुक्किअं विमुक्तम् । ऊमुत्तिअं उभयपार्श्वघातः । ऊसुंभिअं तथा ऊसुरुसुंभिअं 10
रुद्धगलं रोदनम् । ऊसुंभिअं उल्लसितमिति तु उल्लसिधात्वांदाशसिद्धम् ॥ यथा ।

ऊसुक्किअहासाए ऊमुत्तिअदुत्थिआइ तुह विरहे ।

ऊसुंभिएण तीए कयमूसुरुसुंभिअ सहीणं पि ॥ ११० ॥ [१४२]

॥ अथानेकार्थाः ॥

L. 1. *add.* आणदियम्मि ऊणदियम्मसलिय L. 2. *add.* ऊसाइयम् GX °सायन्तो
Z °सायन्तो Y य BGYZ खेयं X क्खेअ . L. 3. *add.* ऊणदियं *add.* ऊसलियं twice.
L. 4. G °धात्वादेशसिद्धं C देशे सि° X उल्लसिधात्वादेश° *add.* ऊसाइयं twice X
om. ऊसाइअं विक्रिमम् । B इति च धन L. 5. GZ ऊसायंतो X *om.* from ऊसाअन्तो
to यथा incl. L. 6. X ऊतायत *add.* ऊसाइयं B *om.* बलय BCFX °निवडण°
L. 7. BZ ऊद्धं C उद्धं *add.* ऊसलियं G ऊणदं GZ सुभय BF सुह B °तणुइं X तः for तं.
L. 8. *add.* ऊसुक्किय (X ऊसुक्किय) C विसुक्के 2. hd °मुं G *om.* मुक्के ऊ *add.*
°त्थि° BF °मुहयपासं E मभयपास DX °सुभय C °पासघामि. L. 9. *add.* ऊसुंभिअं
G °ऊसुरं E °शुं Z °मुं *add.* भिया E रुद्धं C °रुणम्मि Z °रुणम्मि. L. 10. BFG
ऊसुक्कियं CZ ऊमुक्कियं X ऊसुक्किय *add.* ऊमुत्तियं C पार्श्वे घातः *add.* °भियं G ऊसुरं BF
°सुभियं GX °सुभियं Z ऊसुरुमभियं C ऊसुंभियं रुद्धं C 2. hd. रुद्धं L. 11. BFG
ऊसुंभियं CX ऊसुंभियं Z ऊसुंभियं C उल्लसि° X तु लसि°. L. 12. *add.* ऊसुक्कियं
(X ऊसुक्कियं) GZ उम्मत्तियं BFXZ °त्तियं C ऊसुत्तियं *add.* °दुत्थियाइ C तु.
L. 13. CX ऊसुंभिएणं C कयसुसुरुसुं X कयस्तसुरुसुं G °सुरं *add.* भियं.

गामे सङ्घे ऊरो जिम्बिअपज्जाउलेसु ऊसत्थो ।

ऊसविअं उब्भन्ते तहेअ उद्धीकए होइ ॥ १४३ ॥

ऊरो ग्रामः सङ्घश्च । ऊसत्थो जुम्बितमाकुलश्च । ऊसविअं उद्भ्रान्तमूर्ध्वी-
कृतं च ॥ [१४३]

5 ॥ अथ एकारादयो ब्यक्षरादिक्रमेण प्रस्तूयन्ते । ऋवर्णलृवर्णयोः प्राकृते प्रयोगाभावात् ॥

एलो कुसले एकको णेहपरे चन्दणम्मि एककंगं ।

एत्तोप्यं एअप्पहुदि अ पविसन्तम्मि एमाणो ॥ १४४ ॥

एलो कुशलः । एको जेहपरः । एककंगं चन्दनम् । एत्तोप्यं एतत्प्रभृतीत्यर्थः ।
यस्तु एत्तोप्यं एद्दहमेत्तं इति व्याचष्टे सोऽभिमानचिह्नसूत्रं विवृण्वंस्तदभिप्रायं नात्र
10 बुध्यते । यतो देश्यन्तरेष्वपि एत्तोप्यं एअप्पहुदि एतावदेव दृश्यते । उदाहृतं चाभि-
मानचिह्नेनैव स्ववृत्तौ । यथा ।

दिअहं धुडुंकिअमुही जूरइ अहए तुमं वहु दिअर ।

अम्हं सह कायंदिं एत्तोप्यं मा करिज्जासु ॥ १११ ॥ इति ।

एमाणो प्रविशन् ॥ यथा ।

15 एमाणमयणबाणोद्धिए जरे तीइ तुज्ज एकाए ।

एत्तोप्यंएलाणं एकंगरसो वि णाहिमओ ॥ ११२ ॥

अत्र च । एताहे इदानीम् । एदहं इयत् । एकारो अयस्कारः । एते शब्दानु-
शासने साधिता इति नोक्ताः ॥ [१४४]

L. 1. EXYZ ऊरे CX जंभियं D जंपियं ABCEFGYZ जिम्बियं E °पञ्चाउलेसु
C 2. hd. ऊसच्छो E ऊसत्थे X ऊसत्थो. L. 2. add. ऊसविअं C तुज्जन्ते 2. hd
तुम्भन्ते ABCFGZ तहेय Y तहेव D तह य AZ उद्धीं G उद्धीं. L. 3. GX
जंभितं add. °विअं G उद्भ्रान्तः XZ उद्भ्रान्तं ऊं. L. 4. BFX ऊद्धीरुन C ऊद्धीरुनं
L. 5. X om. अथ X प्रस्तूयते °वर्णयो Y has only एकारादिः ॥ L. 6. E कुशले
E एककंगं. L. 7. Z एत्तोप्यं ABCFGYZ एयं D एयपयं A °पहुदि C °पहुदि
BCDEFGXYZ य. L. 8. G कुसलः B वंदंनं X चंदन्. L. 9. CGZ °मेत्त-
मिति BF एद्दहमिति D एद्दहमित्तमिति X एहमित्तमिति CX अभिमानं G om. चिह्नं Z °चित्रं
add. विवृण्वन्तद् (X विवृण्वन्तः । तद्) L. 10. CGXZ एयपहुदि BF पयपं. L. 11.
GZ °चिह्नेनं GXZ om. यथा. L. 12. GZ दिअहं BCF दिअसं X निदिअ BGZ घुडु
कियं C घुडुंकियं F घुडुंकियं X संवुडुंकियमुद्धी CDX अहरे Z बहू BFX दिअर C दिअर.
L. 13. X अम् C कायंदिं GZ °दीं G करेज्जासु G om. इति. L. 14. X प्रमाणो.
L. 15. GZ °बाणो C तज्ज ए (sic). L. 16. BCF एत्तोप्यं add. °हिमओ. L. 17.
BF एतादे C ताहे X शब्दं for एद्दह CX °स्कार.

एककेकममण्णोणे एककणडो तह य कहयम्मि ।

सा एमिणिआ जीए सुत्तेण पमिज्जए अङ्गं ॥ १४५ ॥

एकेकमं अन्योन्यम् । एककणडो कथकः । एमिणिआ यस्याः स्त्रियाः सूत्रेण शरीरप्रमाणं गृहीत्वा दिक्षु प्रक्षिप्यते कस्मिंश्चिदेश आचारविशेषे सैवमुच्यते ॥ यथा ।

एमिणिआए तीए रूवं दट्टुण कामसरविद्धा ।

5

एकेकमं कहन्ता तरुणा जायन्ति एककणडा ॥ ११३ ॥

अत्र एकवई रथेत्येकपदीशब्दभवत्वान्नोक्तम् ॥ [१४५]

एककघरिल्लो दिअरे सहोसिए एककसाहिल्लो ।

सा एककसिंबली जा सिंबलिपुप्फेहि णवहलिआ ॥ १४६ ॥

एकघरिल्लो देवरः । एकसाहिल्लो एकस्थानवासी । एकसिंबली शात्मलीपुष्पैर्नव- 10 फलिका ॥ यथा ।

एकघरिल्ल ण लज्जसि किमेकसाहिल्लमाणुसाणं पि ।

जं एकसिंबलिमिसा पुणो पुणो णिअसि मालारिं ॥ ११४ ॥ [१४६]

एककल्लपुडिं विरलम्बुकणे एणुवासिओ भेके ।

एराणी इन्दाणी पुरंधिआ तव्वयत्था य ॥ १४७ ॥

15

L. 1 B एकैकममण्णोणे X एकैकमण्णोणे C एकडो GZ एकनडो L. 2. ABCYZ
एमाणिआ D जाए Z सुत्तेण A पाम्मज्जए C पमज्जिए X पमज्जण Z ममज्जिए. L. 3 X
एकेकं GZ एकनडो C णको cdd. एमिणिआ C om. स्त्रियाः X स्तत्रेण. L. 4. cdd.
देशे C देशे वे om. आचारविशेषे; 2. hd. विशेषे cdd. सा एवम्. L. 5. cdd.
एमिणियाए (X साएमिणाव) BF रुच C विद्धा. L. 6. X तहता GZ एकनडा BF
एकण. L. 7. X अत्रे BF एकवई XZ रथेति एकं X भवान्नोक्क L. 8.
ABCDEFX दिअरे C सहोसित Z, C 2 hd. मिआ G णि X एकसाहिल्लो.
L. 9. C एकं GZ एत्थं BCFGYZ सिंबली BEFG सिंबलिपु (E णि) ADXZ
पुष्केहि BCFGY णि cdd. नवं C नवहिं E णिआ ABCDFGYZ णिया. L. 10.
G एकस्थानं C एकसिंबली BEGZ सिंबली X शात्मलेपु. L. 12. X एकसा-
हिल्लं (omitting किम्). L. 13. B सिंबलिं X सिंबलिं C om पुणो once-
BCFXZ णियसि G णियणि. L. 14. A लवुकणे व एणुं E कणे Y लवुकणे D
विरलबिंदुचरमाण (sic) X एण ADG, C 1. hd. XZ वामित After भेके BXY add
अथाने अथाः L. 15. E पुरिं cdd. णिया BCF नचयं CD ष्छा य.

एकल्लपुडिगं विरलबिन्दुवर्षः । एणुवासिओ भेकः ॥ यथा ।

सुन्दर गोरङ्गीए गोरी अजेअ तीइ सुपसण्णा ।

एकल्लपुडिग हु एणुवासिए आगओ सि जं काले ॥ ११५ ॥

अत्र एकसरिराब्दः शीघ्रार्थे निपातेष्वस्माभिरुक्त इति नोक्तः ॥

5

॥ अथानेकार्थाः ॥

एराणी इन्द्राणी तद्वत्स्था च स्त्रीति द्वार्था ॥ [१४७]

एलविलो धणिआसहा अधम्मरोरप्पिएमु एकमुहो ।

ओली कुलपरिवाडी ओज्झमचोकस्सम्मि विमलणे ओप्पा ॥१४८॥

एलविलो आढचो वृषभश्च । एकमुहो निर्धर्मो दरिद्रः प्रियश्चेति त्र्यर्थः ॥

10

॥ अथ ओकारादयः । ऐकारस्य प्राकृतेऽभावात् ॥

ओली कुलपरिपाटी । पङ्क्तिवाचकस्त्वालीशब्दभवः । ओज्झं अचोक्षम् । ओप्पा शाणादिना मणयादेर्माजर्जनम् ॥ यथा ।

णिवमउडोप्पिअपयणह किच्ची तुज्झ धवलेइ ओज्झं पि ।

ससिकुलभवाण अहवा ओलिसहावां अयं कुमरवाल ॥ ११६ ॥ [१४८]

15

ओअं वत्ता ओरं रुचिरे करिबन्धखायमोवं च ।

ओसारोसक्का गोवाडांसरिआ हिमम्मि ओग्गीओ ॥ १४९ ॥

L. 1. B एकल्लपुडिगं C डिगिं G विदु X चिहु C एण X एण C 1. hd GX
वासिउ C भेकाः. L. 2. BFGXZ अज्जेय C अइत्तेय GZ तीए Z मुप GZ मन्ना
L. 3. CGX आगउ. L. 4. cdd. एकसरिय GZ प्रायं X रुक्तः. L. 5. B अथा-
नेका. L. 6. C 1. hd X च C 2. hd. व F व cdd स्त्री इति C om. द्वार्था RDFGXZ
द्वयः. L. 7. C एलां ABCDEFGYZ विला ACDFGXZ उमहा C अधम्मरारं मुहे
2. hd. सुहं. L. 8. Before this line EY insert ओकारादिः D अथ ओकारादाय,
X उकारादि The MSS. constantly confound उ and ओ in the beginning of
the words. This v. l. will not be noted in this chapter. E पडिवाडी A उज्ज-
मचो BDF वो C महम्मवोरेकम्मि E उज्जमचोस्स G वऊमचोकस्स (sic) Z वत्थमचो-
C ओप्पा Z उप्पा. L. 9. C एलाविलो C एकमुहो X निर्धर्मो B द्दिग्दथ L. 10. X
एकारस्य CX अभावात्. L. 11. cdd. वाचकस्तु आली C ओइत्तं अवोस्स Z उज्झं C
ओप्पा. L. 12. X शोणादिना G मध्या. L. 13. cdd. णियं X पयणह Z पयणह
C ओइत्त. L. 14. BCDE कुलहवाण X तुलहवाण B अहवा ण अहमा आल .
L. 15. E वत्ता BG वधं X वा for च L. 16. E गेसुह गायाडा X गोवडा
cdd. सरिया E हिम्मि ADFG, C 1 hd. XZ उग्गीउ.

ओअं वार्ता । ओरं चारु । ओवं गजादेर्वन्धनार्थं स्वातम् । ओसारे गोवाटः ।
ओसक्को अपमृतः । ओग्मीओ नीहारः ॥ यथा ।

चइआजिओवओअं रिउणो ओग्मीअओरजस तुञ्ज ।

भीआ ओसारेसुं वसन्ति समराउ ओसक्का ॥ ११७ ॥ [१४९]

केसविवरणे ओच्छिअमोंडलमवि केसगुम्फम्मि ।

5

ओसिअमबले ओणीवी णिव्वे ओत्थरो वि उच्छाहे ॥ १५० ॥

ओच्छिअं केशविवरणम् । ओंडलं केशगुम्फो धम्मिल्लप्रायः । ओसिओ अवलः ।
ओणीवी नीत्रम् । ओत्थरो उत्साहः ॥ यथा ।

अणओत्थरोसिआणं जरउडओणीविसङ्गजडिल्लेसु ।

तुञ्ज रिउणं रणे कहमोच्छिअमोंडलं च केसेसु ॥ ११८ ॥ [१५०] 10

ओग्गालो ओआलो वहांलए ओत्थओ अ अवसण्णे ।

ओक्किअमुसिए रप्फे ओणिव्वो णिव्विआइ ओवट्टी ॥ १५१ ॥

ओग्गालो तथा ओआलो अल्पं स्रोतः । ओत्थओ अवसन्नः । ओत्थय पिहि-
तमित्यन्ये । ओक्किअं उषितम् । वान्तमित्यन्ये । ओणिव्वो वल्मीकः । पिपीलिको-
त्खातो मृदाशिरित्यर्थः । ओवट्टी परिधानैकदेशः ॥ यथा ।

15

L 1. X उअ for ओअ G उय for आव. L 2 G अणतः X उग्गीहो L 3.
BFG वडयाजि CX चइया Z चइयाजि G उवउव (sic) X निउवअ णिणो Z ओव
cbl. उग्गीय (CXZ) उरजस C तुइस. L 4 cbl. भीया Z ओसारेसुं CZ समराओ
L 5. cbl. ओअलयम (X उच्छ Z उच्छ) E उणनवि C गुंफिम L 6. A
ओमियम बले BDFGX उमियम (Y ओमियम GZ बले C ओणावी AU णिव्वे AB, C 1
hd DFG उच्छरो E, C 2 hd ओच्छरो L 7 G उअचय and has यथा before it
BX उच्छिय CFZ च X केस (twice) उडलं B गुंफो In C the words from केश-
गुंफो to केसेसु l. 10 are written twice BFGZ अवलः L 8 C नीट्ट Z तीव cbl
ओच्छरो C उच्छाहः X उव्वाहः L 9 BDFGX अण ओच्छरो cbl. सिआण (GZ जरउडओणी)
C 1. hd. उदं C 2 hd. उडणोवि GZ जडिल्लेसु X जडिल्लेसु L 10. C तुइस C 1. hd.
कहमोच्छियमं C 2. hd. कहमोत्थियम X कहमो BFGXZ उच्छियम Z व C. 1. hd. om. च
केसेसु. L 11. ADX उयालो BCFY ओयालो C वहांल वहांलए A उत्थउ C ओच्छउ DGX
उच्छउ Y व CGZ om अ CE अवसत्त G, C. 2 hd Z ज्ञ X असन्नो. L 12. cbl.
क्कियमुं A णिउओ C ओणिव्वो G उणव्वो cbl. णोविआइ (GZ णिए BCFXY ओवट्टी D
उवाट्टी E उव्वट्टी GZ उव्वट्टी L 13. CFX उयालो B ओयालो B स्रोतः BCFX
ओअओ BF अवसणः CX ओच्छय. L 14. cbl. ओक्किय (Z उक्कियं) BF ओणिव्वो
C ओणिव्वो. L 15. X मृदाशिरित्यर्थः cbl. (C²) ओवट्टी (Z उवट्टी) X परिवानैक-
C णैकविशेषः.

बाहोगमालघणोआलपूरिओणिव्वणिग्गयाहिभया ।

गलिओवट्टी तुह रिउवहू वणे ओत्थओक्किआ लुडइ ॥ ११९ ॥ [१५१]

ओसाओ पहररूजा ओच्छत्तं दन्तधावणए ।

ओसीसं अववत्ते ओवट्टो मेहवारिसेअम्मि ॥ १५२ ॥

- 5 ओसाओ प्रहारपीडा । ओच्छत्तं दन्तधावनम् । ओसीसं अपवृत्तम् । ओवट्टो मेघजलसेकः ॥ यथा ।

ओ ओच्छत्तमिसेणं पहिओ ओसीसिऊण जन्तो वि ।

णवमयणसरोसाओ मोडइ ओवट्टुकुल्लणीवलयं ॥ १२० ॥ [१५२]

ओहंकोहट्टालिप्पा हासे छण्णरमणमोलुंकी ।

- 10 ओलिंभा उदेही ओचुल्लं चुल्लिएगदेसम्मि ॥ १५३ ॥

ओहंको ओहट्टो ओलिपं हासः । ओलुंकी छन्नरमणम् । नष्ट्वा यत्र शिशवः क्रीडन्ति । चक्षुःस्थगनक्रीडेति केचित् । ओलिंभा उपदेहिका । ओचुल्लं चुल्ल्येकदेशः ॥ यथा ।

ओहंकिरि ओहट्टं च य ओलुंकिं च सारवेसु घरं ।

ओचुल्ले ओलिंभं दट्टुं ओलिपिही तुह णणन्दा ॥ १२१ ॥ [१५३]

L. 1. *cdl*. बाहो *cdl* घणोयालं G पूरिउणिस्वग्गया^१ X पूरिउ C णिग्गया^२ X णिग्गया^३. L. 2. G मालउवट्टी XZ गलिउं BX वट्टी C उट्टी FZ वट्टी C रिओहूण X णं for वणे Com. वणे B ओत्थउक्किया CG क्किया X उत्थउक्किया Z उत्थक्किया BF लुडइ C लुडइ. L. 3. Z ओच्छत्तं. L. 4. G उसीसं *cdl* अववत्ते AX उवट्टुं C आट्टुं E^४ उवट्टो A महवारिं Z om. मेह ABY सेयम्मि G वारिवारिसेअम्मि. L. 5. Z ओसाओ C ओछत्त G उलत्त BF ओसासं Z ओसीसं C ओवट्टो X उवट्टुं Z उवट्टो. L. 6. X मेघजलं L. 7. GZ उ X om. ओ G उच्छत्तं C ओत्रत्तं G मिसेणं G उसीसिउण. L. 8. G सरोजाउ Z जाओ X साउ CZ ओवट्टं G उवट्टं X उवट्टं C णावल्लय. L. 9. A हट्टो EX हट्टो A लिप्पा GXZ छत्तं G रवणं C लुंका. L. 10. C ओलुमा Z आलिभा C ओहट्टो BF ओचुल्लं CZ ओचुल्लं D उवुल्लं E उल्लं G उचुल्लं X उल्लत्तं C चुल्लिं ABCDE एकं. L. 11. G उहट्टो Z ओहट्टो ओहट्टो C ओलुंका G उलुकी G लन्न(वणं) C रमण 2. hd. रमण CX नट्टा. L. 12. CZ ओलिभा G उलिभा X उलंभा BF ओचुल्लं C ओचुल्लं C चुल्ल्येकं G चुल्ल्ये C l. hd. om. यथा. L. 13. C ओहंकिरि G उहंकिरि Z ओहंकिरि C हट्टं (sic) X उहट्टं Z व for च (first time) C सारवेसु X घर. L. 14. C ओचुल्लं X चुल्लं (sic) C ओलुंभं दट्टुं ओ X उल्लिपिही C तु for तुह.

बल्लिए ओज्जल्लो गज्जिअम्मि ओअंकओज्जाया ।

दीहरमुहरमुणीए ओरल्ली ओल्लणी सिहरिणीए ॥ १५४ ॥

ओज्जल्लो बलवान् । ओअंको तथा ओज्जाओ गर्जितम् । ओरल्ली दीर्घमधुरध्वनिः ।
ओल्लणी मार्जिता ॥ यथा ।

ओज्जल्लभडोज्जाअं करिओअंके च सुणिअ संगामे ।

5

ओल्लणिमहुरोरल्लीमुहला जे हुन्ति ते पुरिसा ॥ १२२ ॥ [१५४]

ओसणमुच्चेअम्मि अ ओरिल्लो अइरकालम्मि ।

ओड्डुणमुत्तरिए ओइत्तं ओइत्तणं च परिहाणे ॥ १५५ ॥

ओसणं उद्वेगः । ओरिल्लो अचिरकालः । ओड्डुणं उत्तरीयम् । ओइत्तं तथा
ओइत्तणं परिधानम् ॥ यथा ।

10

ओरिल्लमयणवत्तोसणाइ ओइत्तणम्मि ल्हसिअम्मि ।

परिहिअमोड्डुणमोड्डिअमोइत्तं तुज्ज दंसणतराए ॥ १२३ ॥ [१५५]

ओड्डुं रत्ते ओलत्थो दल्लिए णयम्मि ओहत्तो ।

ओसण्णं तुडिए ओरुंजं णत्थि त्ति भणिअकीलाए ॥ १५६ ॥

ओड्डुं रक्तम् । ओलत्थो विदारितः । ओहत्तो अवनतः । ओसण्णं त्रुटितम् । 15
ओरुंजं नास्तीति भणितगर्भा क्रीडा ॥ यथा ।

अण्णोड्डुओ दइओ तुह ओहत्तो वि णवणहोलत्थो ।

ओरुंजं मुक्कलिओ मा मह ओसण्णणेहिआ होसु ॥ १२४ ॥ [१५६]

L. 1. BCEFGZ बल्लिए C ओज्जल्लो CX गज्जिअं *add.* 'वम्मि G उयंके Z ओयंके C
उद्वेगाया ABCDFGX Y ज्जाया. L. 2. A मुहरमुणीए E मुहर [1] XYZ 'महुर'
G उरणी ABCDFZ सिहरिणीए. L. 3. C ओसल्लो 2. *hd.* 'सु' C ओससाउ 2. *hd.* 'ओ
R' द्वनिः. L. 4. G उत्तणी. L. 5. C ओसल्ल GZ लडो CX 'जाय Z ज्जाय X *om.* च
.BCF मुणिय GZ मुणिय. L. 6. GZ 'सुदला CX 'मुहना G हिं for जे; *om.* Z. G *om.*
ते. L. 7. G 'सुध्वयम्मि DYZ ध्वयम्मि A 'मच्चेअ ABCDFGYZ य G उदल्लो Y
अचिर'. L. 8. E ओडण GZ उट्टणं Z मुत्तरीए A उट्टउट्टत्तणं X *om.* ओइत्तं.
.L. 9. G *om.* ओसणं G उट्टणं Z उट्टणं. L. 10. CGZ ओइत्तणं च परि. L. 11.
G 'चत्तो' C णसिययंनि BFGZ 'सियम्मि X णसियंनि. L. 12. *add.* परिहियमोट्टणं
(C 'ड्डु' X 'ड्डु') BFGZ 'मोट्टियम' C 'ट्टि' Z 'मोइत्तं C तुक्कस. L. 13.
B ओइट्ट G उददं Z ओददं *add.* ओलच्छो GZ दल्लिए अ AEXY णत्तम्मि BCF
णत्तंनि D णत्तम्मिम्मि. L. 14. B ओसन्नें G उसन्नें Z ओसन्नें B ओरुंजं X उसंजं CG
णत्तं *add.* मणियं. L. 15. C ओड्डुं G ओड्डुं Z ओददं *add.* 'च्छो B 'रित GZ
ओसन्नें. L. 16. Z उरंजे X उसंजे. L. 17. RF 'ड्डो C 'ड्डो G 'ड्डो X 'ददो Z
'ददो G उणत्तो X उहत्तो Z ओणत्तो G णवणहोणल्लो BCF 'लच्छो Z 'णत्थो. L. 18.
X उसंजं C मुक्कलिओ G 'लिउ G उसन्नाणं Z ओसन्नाणं *add.* 'हिया.

विहलम्भि ओहुडं ओहुरं च खिण्णम्भि ओवरो णिअरे ।

ओसुद्धं विणिवडिअम्भि ओज्झरी अन्तआवरणे ॥ १५७ ॥

ओहुडं विफलम् । ओहुरं खिन्नम् । ओहुरं अवनतं स्रस्तं चेत्यवन्तिसुन्दरी ।
यदुदाहरति स्म ।

- 5 खणमित्तकलुसिआए लुलिआलयवल्लीसमोत्थरिअं ।
भमरभरोहुरयं पङ्कयं व भरिमो मुहं तीए ॥ १२५ ॥
किं तं पि हु वीसरिअं णिक्खि व जं गुरुअणस्स मज्झम्भि ।
अहिधाविऊण गहिओ तं ओहुरउत्तरीआए ॥ १२६ ॥
ओवरो निकरः । कप्रत्यये ओवरओ । ओसुद्धं विनिपतितम् । ओज्झरी
10 अन्नावरणम् ॥ यथा ।

पहरोसुद्धहओज्झरिओवरस्वलणोहुरा रणा रिउणो ।

तुह कुमरवाल ओहुडमुअदण्डा जन्ति रण्णेसु ॥ १२७ ॥ [१५७]

आंसित्तं आलित्तं अहिहूए आहुओग्गिआणुणया ।

ओइल्लं आरूढे ओसीओहाइआ य हट्टमुहे ॥ १५८ ॥

- 15 ओसित्तं उपलिप्तम् । ओहुओ ओग्गिओ ओणुणओ एते त्रयोऽप्यभिभूतार्थाः ।
ओइल्लं आरूढम् । ओसीओ तथा ओहाइओ अधोमुखः ॥ यथा ।

ओइल्ले गयमोगिअगिरिं मओसित्तमुहमणोसीअं ।

तइ ओहुअहरिचरिण ओणुणओहाइआ हुआ रिउणो ॥ १२८ ॥ [१५८]

- L. 1. X उहुडं A खिण्णम्भि († खिन्नम्भि Z खित्तम्भि *add.* णियरे (X 'गे). L. 2. X उसद्धं *add.* 'वडियाम्भि A ओज्जरी E उज्जरिय C ओज्झरी X उज्जरियंअने' C अन्तआव. L. 3. G ओहुट्ट X उहुडं *add.* ओहुरमवनत (Z त) C चेत्य G चेति वंति' Z चेति अवन्ति'. L. 5. *add.* कलुसियाए BFGZ लुलिया BCFXZ 'समोच्छडय G समो छगिय. L. 6. GZ 'हुरियं BF च सपिमो GZ महीए (sic). L. 7. C विस' *add.* गियं GZ गुर्यणस्स. L. 8. G om तं C 1. hd. ओहुरओत्तरइसाए 2. hd. 'उत्तर' G रउत्तरी BFGZ रीयाए X 'रिउजाए. L. 9. X निकरयेति C ओइल्लगीय शवरण 2. hd. अवणं X उज्झरीअ. L. 11. C पहरोसुद्धहमूओवइहरिओवरस्वलणो (sic. all) X पहरोसुद्ध-हमूऊतुज्झरिउउवरस्वलणो Z मुद्धहमूओउज्झ Z रिउणा. L. 12. X उहुडं' C जंते. L. 13. X उसित्तं GZ अवलित्ते X अहिहूउ C 1. hd. बहुओ G 'ग्गिअणुणया X 'ग्गीयउ' X 'णुणया Z 'णुणया. L. 14. *add.* 'हाइया BF हेट्टमुहे C 1. hd. 'सुहे. L. 15. G उहुयं उग्गीउ Z ओहय उग्गीओ C ओहु om. ओ ओग्गिओ C 2. hd. has ओग्गि GX उणुउ *add.* त्रयोऽपि अभि'. L. 16. G ऊसीउ C अधोमुखम्. L. 17. *add.* 'मोगिव' CX 'गिरि C 'सुहम्'. L. 18. CX तेइ हुअहरिचरिण X उणुण' *add.* 'हाइया X इ for हुआ.

ओलिन्ती ओलिप्पन्ती असिदोसम्मि ओक्कणी जूआ ।

ओज्झायं ओहट्टिअमण्णं पेल्लिअ करेण जं गहिअं ॥ १५९ ॥

ओलिन्ती तथा ओलिप्पन्ती खड्गादिदोषः । ओक्कणी यूका । ओज्झायं तथा ओहट्टिअं अन्यं प्रेर्य यत्करेण गृहीतम् ॥ यथा ।

दुरिओलिन्ती असिओलिप्पन्ती ओक्कणी अ णववत्थे ।

5

कहइ रिऊण तए जसमोहट्टिअयं सिरिं च ओज्झायं ॥ १२९ ॥ [१५९]

मेणे ओलयओलावया य फलहग्गलाइ ओहडणी ।

ओलयणी णववहुआ ओलइणी दइअभूआ य ॥ १६० ॥

ओलओ तथा ओलावओ श्येनपक्षी । ओलओ अपलाप इत्यन्ये । अत्र । ओहइ अवतरति । अयं धात्वादेशेषूक्तत्वान्नोक्तः । ओमाल—ओज्झार—ओसत्तशब्दा 10 निर्मान्य—निर्क्षर—अवसक्तशब्दभवा इति नोक्ताः । ओहडणी फलहकार्गला । ओलयणी नववधूः । ओलइणी दयितीभूता ॥ यथा ।

ओलइणी ओलयणी रिऊण ओलयपिए रणे खगो ।

ओहडणिदीहभुअ तुह भडचडओलावओ रुआवेइ ॥ १३० ॥ [१६०]

L. 1. A उप्पती G उलिप्पन्ती Z ओलिप्पन्ती E जूआ. L. 2. C ओज्झायं Y ओज्झाअ C ओहिट्टियमं A ष्टियमं BFX Y ष्टियमं D उंहिट्टियामं GZ हट्टियमन्त्रं C पल्लिय ABDFGYZ पल्लिय X पल्लिअ AD गहिय BCFYZ गहियं. L. 3. GZ ओलिप्पन्ती C ओज्झायं. L. 4. BXZ ओहट्टिय OG(F ?) ट्टिय. L. 5. C लन्ती G लिपन्ती Z लिपन्ती G णववत्थे C णववत्थे Z वत्थे. L. 6. B हट्टिययं G हट्टेअअ X हट्टिययं Z हट्टियअ C मिगि च ओज्झायं X उज्जाउ. L. 7. X तुलावया This stanza is given twice in X. CGZ फलग्गलाइ. L. 8. C ओलइणी D उलइणी GXZ ओलयणी A णववहुआ D णवहुआ E णवहुआ BCGXZ वहुआ Y बहुआ A उलअणी G उलइणी दइयभूया twice. X om. लइणी दइअभूआ first time, अलइणी दइभया in its place second time. cdd. दइयं EGZ भूया X अ. L. 9. Z om. तथा B श्येनपक्षी GZ श्येनः पक्षी Z अउ for अत्र. L. 10. C अवतरि C देवुक् BFX धात्वादेशत्वान्नोक्तः C ओज्झारं X उसत्तशब्दा. L. 11. B निर्मान्यं C निर्मान्यं G अवषक्कं Z अवषक्कं C ओलयणी GXZ ओलयणी. L. 12. C ओलयणी G ओलइणी X उअलइणी दयन्ती. L. 13. CGXZ ओलयणी C अलअणी GZ ओलयणी X उअलअणी G उलयपिए Z ओलयपिए CX तिए. L. 14. B ओहडणी CX भुयं Z om. भइ G चडउरुलावउ B रुआवेइ GZ रुआवेइ.

ओसुंखिअं च उप्पेक्खिए अलिन्दम्मि ओसरिआ ।

ओआवलो अ बालायवम्मि ओहाडणी पिहाणीए ॥ १६१ ॥

ओसुंखिअं उत्प्रेक्षितम् । ओसरिआ अलिन्दः । ओआवलो बालातपः ।
ओहाडणी पिधानी ॥ यथा ।

5 ओसुंखिअ पिअमिन्तं ओआवलमोसरिं सरन्तं च ।

णन्दीह खिविअ जारं असई ओहाडणिं देइ ॥ १३१ ॥ [१६१]

ओआअवां वि अत्थक्खणम्मि ओवट्ठिअं च चाटुम्मि ।

ओअग्घिअमोसिंविअमङ्गापिणद्धम्मि ओलइअं ॥ १६२ ॥

ओआअवो अस्तसमयः । ओवट्ठिअं चाटु । ओअग्घिअं । ओसिंविअं घ्रातमि-
10 त्यर्थः । ओसिंविअशब्दोऽपि देश्य एव । अनया तु भङ्ग्या निबद्धः । ओलइअं अङ्गो-
पिनद्धम् ॥ यथा ।

ण ह्नु ओअग्घइ कमलं ओलइअं ण सहए जलइं पि ।

ओवट्ठिण्हि ओआअवे वि ओसिघण ण सा असणं ॥ १३२ ॥ [१६२]

ओलुंअओ अ तविआहस्ये ओहीरिअं च उग्गीए ।

15 मुत्ते ओल्लुरिओ विहिकयम्मि ओसाणिहाणं च ॥ १६३ ॥

L. 1. A ओसुंखिअं X उप्पेक्खियं YZ °खिय AE उप्पेक्खिए C अलिंदिमि ABCDFGXYZ
'रिया. L. 2. E °वलो G उयावलो Z ओयावलो A य BCFG वाला° E °क्खिम्मि Y वला-
वयम्मि E पिहाणाए Z पिहाणीणीए. L. 3. *edd.* ओसुंखियं BCFX ओसरिया
C अलिहः G वाला°. L. 4. C आहाडणा. L. 5 *edd.* ओसुंखिय पियमिन्तं
(X पियमत्तं) C °लमोसात् X सरंसन्तं. L. 6. BGZ खिविय C देई. L. 7. BF
आआअवो C ओआअवां Y ओआअवो C अक्खं G उहट्ठियं AY °दियं BCFGX
°दियं D °दियं Z ओअट्ठियं BCF वाटु° EX चाटु°. L. 8. *edd.* ओअग्घियमोसिंविअमं
C णट्ठुमि E °णयम्मि EGXYZ ओलइयं. L. 9. C ओआअवो G ओआ B ओवट्ठिय
CF °ट्ठियं G उअट्ठिअं Z ओअट्ठियं C वाटु *edd.* ओअग्घियं BCFX ओसिंघिय. L. 10
BX ओसिंघियशब्दो C उसिंघियं CZ ओलइयं X उलइय G अंगपिणद्ध Z अंग-
पनद्ध. L. 12. BF ओहग्घइ C ओअग्घ CZ ओलइयं G उअअ X उलइयं *edd.* न C
जलहुंमि. L. 13. G उअट्ठिं CX °ट्ठिं Z ओअट्ठिं *edd.* °एहिं BF ओआअवेहिं C ओआ-
अव वि G उआवं (°Z ओसिंघियं. L. 14. X उलुंअओ Y य A तविआं BFDEGYZ
तविआं C तविआं X तविआं BF ओदी° E ओह° *edd.* °रियं G उग्गीव. L. 15. G
°णिघाणं E °हाणि Y °निहाणं.

ओलुंपओ तापिकाहस्तः । ओहीरिअं उद्रीतम् । अवसन्नमित्यन्वे । यस्तु ओहीरिअशब्दो निद्रार्थः स धात्वादेशोपूक्त इति नोक्तः । ओल्लरिओ सुप्तः । ओसाणिहाणं विधिवदनुष्ठितम् ॥ यथा ।

णिसि ओल्लरणे ओसाणिहाणिअं किं पि तीइ जं तुमए ।

तं चिअ ओहीरइ सा ओलुंपयकम्मवावडा वि दिणे ॥ १३३ ॥ 5

अत्र । ओरुम्माइ उद्वाति । ओहामइ तोलयति । ओलुंडइ विरेचयति । ओसु-
कइ तेजयति । ओगमालइ रोमन्थयति । ओरसइ अवतरति । ओअंदइ ओहालइ
आच्छिनत्ति । ओअग्गइ व्याप्नोति । ओहावइ आक्रामति । ओवासइ भवकाशते ।
ओअक्खइ पश्यति । ओवाहइ अवगाहते । एते धात्वादेशोपस्वामिरुक्ता इति
नोच्यन्ते ॥ [१६३]

10

॥ अथानेकार्थाः ॥

णिसजलहिमेसु ओसा सेवयअपहाबलेसु ओलुग्गो ।

ओआली अमिदोसोली ओलुट्टमघडन्तमिच्छासु ॥ १६४ ॥

ओसा निशाजलं हिमं चेति द्व्यर्था । ओलुग्गो सेवको निश्छायो निःस्थामा
चेति त्र्यर्थः । ओआली खड्गदोषः पंडिक्तश्चेति द्व्यर्था । ओलुट्टं अघटमानं
मिथ्या च ॥ [१६४]

ओअल्लो पल्हत्थप्पकम्पगोवाडलम्बमाणेसु ।

ओरत्तो वि विदारिअगव्विट्टकुमुम्भरत्तेसु ॥ १६५ ॥

L. 1. C ओलुओ X उलुपउलुपउ BCF ओहीरियं X उहीर. L. 2. BCF
ओहीरियं GNZ ०गियं X उमाणिहाणं L. 3. GX ०नुष्ठित. L. 4. C
ओल्लरणे X उमाणिहाणिअ BF तिइ C तीइ जं तुमए X वमए. L. 5. add.
विअ (C 1. hd. विअ) G उलिपयं Z ओलिपयं (CX ०पइ BF ०वाचडा. L. 6.
C ओरुम्माइ (G ०म्मा X om. ओरुम्माइ C ओद्वाति C ओसकइ Z ओमुकइ. L. 7. C (F1)
GZ ओग्गइ (G उअअइ. L. 8. C ओअग्गइ व्याप्नोति । ओअग्गइ व्याहावइ आक्रामति
(sic) X उअग्गइ व्याप्नोति G ०काशति. L. 9. BF ओक्खइ X ०देशोपस्वामि
L. 11. B om. अथ. L. 12. BDFGYZ णिसिजलं C निमिं E हिमेसु C om.
from ओसा to ०बलेसु E सेवयपहां ADEGZ ०बलेसु AC ओलुग्गो. L. 13. Y ओयाली
CX ०दोसोली GZ ०दोसो om. ली A उलुट्टमघडन्तमिच्छासु XZ ओलुट्टं E ०मजडन्तं. L. 14.
G निसां C द्व्यर्थाः XZ द्व्यर्थः CFGXZ निश्छायः B निश्छायः BEGX निस्थामा C
निस्थामो. L. 15. Z द्व्यर्थः G अआली CX ओयाली X खड्गदोष G पंडिक्तश्चेति C om.
अंति द्व्यर्था G ओलुट्टं XZ अघटमान. L. 17. A पल्हत्थं C पल्हत्थं EX पल्हत्थं
C ०गोवडे A ०लेचमाणेसु. L. 18. X उरत्तो, om. वि Z ओरणो A BFGYZ
विदारियं C विदारियं A ०गव्विट्टं C ०गव्विट्टं A ०भसेसु Z ०रणेसु.

ओअह्लो पर्यस्तः कम्पो गोवाटो लम्बमानश्चेति चतुरर्थः । ओरत्तो विदारितो
गर्विष्ठः कुसुम्बरकश्चेति त्र्यर्थः ॥ [१६५]

ओहट्टो ओसरिए अवगुण्ठणीविआमुं च ।

गामेसहरिअआणाबन्धणखाएसु ओआओ ॥ १६६ ॥

5 ओहट्टो अपसृतोऽवगुण्ठनं नीर्वा चेति त्र्यर्थः । ओआओ ग्रामाधीशोऽपहत
आज्ञा हस्त्यादीनां बन्धनार्थं खातं चेति चतुरर्थः ॥ [१६६]

ओहारो कच्छवए अन्तरदीवम्मि भागे अ ।

ओविअमारोविरुण्णचाडुमुक्केसु हरिए अ ॥ १६७ ॥

ओहारो कच्छपो नद्यादीनामन्तर्दीपमंशश्चेति त्र्यर्थः । ओविअं आरोपितं रुदितं
10 चाटु मुक्तं हतं चेति पञ्चार्थम् ॥ [१६७]

ओहित्थं च विसाए रहसम्मि विआरिए तह य ।

चन्दणसिलासु ओहंसो ओसब्बिअमसोहसादेसु ॥ १६८ ॥

ओहित्थं विषादो रभसो विचारितं चेति त्र्यर्थम् । ओहंसो चन्दनं चन्दनघर्ष-
णशिला चेति द्व्यर्थः । ओसब्बिअं गतशोभमवसादश्च ॥ [१६८]

L. 1. X पर्यस्तकंपं C कंपा C गोवाटः BF गोवाडो X उग्रो. L. 2. BGX गर्विष्ठः
L. 3. C ओहट्टो A ०गुण्ठणं XYZ ०णीवियासुं C वा. L. 4. A गामेसं ABCFGYZ
०हरियं G ०बंधणं Y ०खाएसु. L. 5. C 1. hd. GZ ओअट्टो C अपसृतः
अव Z अवगुंठनं C ०धीशः अप. L. 6. X हस्तादीनां. L. 7. A भागेषु
BCFGYZ य. L. 8. A उवियमं BCEFGXYZ ओवियं *old*. ०रोवियं
C ०रुण्णे E ०चाटुं C 1. hd. ०मुक्केसु BCFGYZ य. L. 9. CF ओवियं BGXZ
ओवियमारो C *om*. रुदितं. L. 10. B वाटु C हतं 2. hd. हतं GXZ पंचार्थं.
L. 11. A उह्लिह घ विभाए (sic) C ओहिच्छ G ओहिद्धं Y रभसम्मि BCEFGXYZ
वियारिए. L. 12. A उससिगमसोहं BF ओमब्बियमसोदेसु C ओसब्बिअमसोहमोदेसु
DE ओसब्बियमं X उसब्बियमासाहमवसादेसु YZ ओसब्बियं. L. 13. C ओहिच्छं B
त्र्यर्थः X *om*. चंदनं. L. 14. BCFX ओसब्बियं Z ओसब्बिअ G ०सादश्चेति CXZ
०सादश्चेति द्व्यर्थम् ।

ओसिंघिअम्मि चन्दणवसणसिलाए अ ओहरिसो ।

ओत्थरिओ अक्कन्ते अक्कममाणे अ णायव्वो ॥ १६९ ॥

ओहरिसो घ्रातश्चन्दनवर्षणाशिला च । ओत्थरिओ आक्रान्त आक्रम-
माणश्च ॥ [१६९]

ओसाअंतो जिम्भालसम्मि सीअन्तसविअणेसुं च ।

5

ओघसरो अ अणत्थे घराण वारिप्पवाहे अ ॥ १७० ॥

ओसाअंतो जृम्भालसः सीदन् सवेदनश्चेति त्र्यर्थः । ओघसरो अनर्थो गृह-
वारिप्रवाहश्च ॥ [१७०]

हेट्टामुहकाणेक्खिअआकिण्णेसुं च ओसरिअं ।

ओदं पिअं च ओरं पिअं च अक्कन्तणट्टेसु ॥ १७१ ॥

10

ओसरिअं अधोमुखमक्षिनिकोच आकीर्णं चेति त्र्यर्थम् । ओदं पिअं आक्रान्तं
नष्टं च । एवं ओरं पिअं । चकारौ द्वयोरपि द्वर्थतासूचकौ । यदाह । ओदं पिअ-
ओरं पिअराब्दौ नष्टे तथाक्रान्ते ॥ न चात्र यथासंख्यभ्रमः । ओदं पिअं ओरं पिअं इत्य-
न्योन्यपर्यायतया सर्वैरभिधानात् । भिन्नार्थानां ह्यन्योन्यपर्यायत्वं न घटत
इति ॥ [१७१]

15

L. 1. A उस्सिंघियमि BYZ °पियंमि CF ओसघियमि G उस्सिंघियमि E ओसिंघियम्मि X
उसंघयम्मि A चदणमित्तणसिलाए G °शिलाए A त BCFGYZ य. L. 2. A उद्धरेउ C
ओच्छरिओ G अछरिओ A अकुच्चि (sic) अक्कममाणे X अक्कममाणे cdd. य
C णेयणेयव्वो. L. 3. B °सिन्हा CG ओच्छरिओ Z आक्रान्तः L. 5. In Z
the whole stanza is omitted. X उसायंतो A सीअन्तं BCEFGXY सीयन्तं
A °सवेयणेसु म BCFY °सविणणसु G °सचियं X °सवेयं. L. 6. C 1. hd.
अप्पसरो EGY य BF अणत्थे G अणत्ते A चराण वारिप्पवाह्ये E वारिप्पभावे BCEFGY य.
L. 7. X उसायतो C जम्भा अलसः B °लस X जंभालसं सीतल सवेदन् GZ सचेत्तनश्चेति.
L. 9. E हेक्कां C हेट्टामुहकयणं AEX °क्खियं BCFYZ °च्छियं G °च्छिअं C
°आक्किं E °न्नसुं ACEXYZ ओसरियं BF उरियं. L. 10. cdd. °पियं (twice) A
च रं पिय and in margin चउ to be inserted before ° G °णट्टेसु. L. 11.
BCFX °रियं Z °रिअमयो B °निकोचिक्कोच cdd. पियं. L. 12. XZ एवमोरं cdd.
°पियं. L. 13. CGX °पियओरं पियं Z °पियउरं पियं G °क्कन्ते X यसंख्यं GXZ
°पियं C °पियंत cdd. ओरं पियमिति अन्यो (X उरिपियमिति अन्यो), L. 14 cdd.
दि अन्यो BCFX घटते. L. 15. CX om. इति.

ओअग्गिअमहिहूए केसाईपुञ्जकरणे अ ।

अण्णासत्ते तण्हापरे अ ओलेहडो पवुड्डे अ ॥ १७२ ॥

ओअग्गिअं अभिभूतं केशादीनां पुञ्जीकरणं च । ओलेहडो अन्यासक्त-
स्तृष्णापरः प्रवृद्धश्चेति व्यर्थः ॥ [१७२]

5 चन्दणरइजोग्गे ओवसेरमोहसिअमंसुअधुएसु ।

ओसिक्खिअं च गमणव्वाघाए अरइणिहिए अ ॥ १७३ ॥

ओवसेरं चन्दनं रतियोग्यं चेति द्वर्थम् । चन्दणरइजोग्गे इति समाहारद्वन्द्वः ।
ओहसिअं वस्त्रं धूतं चेति द्वर्थम् । उपहसितार्थस्तु ओहसिअशब्दः संस्कृतभव एव ।
ओसिक्खिअं गतिव्याघातोऽरतिनिहितं च ॥ [१७३]

10 ओहरणं विणिवाडणमत्थस्सारोवणं चेअ ।

परओ ठिअसंजोए उकारओकारविणिमओ होइ ॥ १७४ ॥

ओहरणं विनिपातनप्रसंभवतोऽप्यर्थस्य संभावनं च । अत्र ओवालइ
छादयति प्लावयति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोच्यते । इह च क्वचिदुकारस्थान
ओकारं पठन्ति ओकारस्थाने च उकारम् । तत्र विषयविभागो दर्शयते । परतः स्थिते
15 संयोग उकारओकारयोर्विपर्ययो भवति । यथा । उक्कदी ओक्कदी । उक्कली

- L. 1. BCEFGXYZ 'गियम' GZ भूए X गिहूए 'कणा ABCFGXYZ च
L. 2. BGZ अन्ना' X अण्णी EX 'मण्णे Y च B पवुड्डे CEFEXZ पवुड्डे cdd. च
L. 3. BCFX ओअग्गिय BF प्रतिभूत X om. च GZ त्वा' GX 'सक्तः
L. 5. E जुग्गे cdd. 'हमियम' ABCFGXYZ 'सुय X एएसु. L. 6. X
उसिक्ख' cdd. क्खिय X गमणिण' अरिइणिहए ABCFGXYZ च. L. 7. X om.
from ओवसेरं to द्वर्थम् X चन्दनं G 'जोग्ग'. L. 8. BGNZ ओहसिय X पुन
BZ ओहसिय' C उपहसिय' GX उहसिय'. L. 9. cdd. 'क्खियं BCFNX अरति'.
L. 10. E ओहरण BCF 'मच्छस्ता' G 'मच्छमा' Z 'मत्थस्त' ACFGYZ चेय BX
वेय. L. 11. ABCDFGZ परउ ABFZ द्विय' CEY ठिय' G द्विय' D विया (i. e.
द्विय) X विअ' G 'संज्जेए Y 'संजोगे Z 'सज्जेए X उकारउकार' Z ओकारउकार' E विणि-
मिओ F विणिमयो C होइ. L. 12. G om. च BG ओम्वालड C उम्वालड Z उम्वालड.
L. 13. C धात्वादेशूक्त' CX om. च cdd. 'स्थाने C ins. ओकारस्थाने L. 14. Z
उकारं Z उकारस्थाने RF om. च X विषयविभागो cdd. परः instead of परतः. L. 15.
cdd. संयोगे BCEFX उकारयोर्वि' G उकारउकारयोर्वि' X om. ओक्कदी Z उक्कलीइ,

ओक्खली । इत्यादि । एतच्चोपलक्षणमिकारणकारयोरपि । यथा । इल्लो एल्लो दरिद्रः ।
इत्यादि । यदस्मराम । ओत्संयोगे । इत एद्वा । ह्रस्वः संयोगे । इति च ॥ [१७४]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां स्वोपज्ञदेशानाममालायां प्रथमो वर्गः ॥

L. 1. X om. ओक्खली X एतच्चोप l. 1. लक्षणं इकार () इकारयोः C
'एकारनि पि (2. hd. रं) ebl. दरिद्र. L. 2. (Z) मगमः ebl. उन्सयोगे C om.
इत Z इत् C एतद्वाव X ह्रस्वसयोगः (sic) see Siddhah. 1, 116. 85. 84 L. 3.
A adds in margin: स्वरवर्गः B C D F G Z read इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां स्वोपज्ञ-
देशाब्दसमूहवृत्तो प्रथमः स्वरवर्गः । ग्रन्थात् (D) य () ग्रन्थाः () ॥ ८०२ ॥ EY only इति
प्रथमः स्वरवर्गः ॥ X देशाब्दसमूह वृत्तो प्रथमस्वरवर्गः ॥ ग्रंथात् ८०२ ॥

संगृहीताः स्वरादयः शब्दाः । इदानीं व्यञ्जनादयः संगृह्यन्ते । तेषु वर्गक-
मेणेति कवर्गादयो द्व्यक्षरादिक्रमेण स्वरक्रमेण च प्रस्तूयन्ते ।

अन्धिकाकवाडिआसुं कत्ताओ मूलए कंदी ।

कंतू कामे कंची मुसलाणणलोहवलयम्भि ॥ १ ॥

5 कत्ता अन्धिकायूतकपर्दिका । कंदी मूलकशाकम् । कंतू कामः । कंची मुसल-
मुखे लोहवलयम् ॥ यथा ।

मुसलमुहं कंचीए कच्छपएसो अ कंदीहिं ।

कत्ताहि वडुजूअं रईइ कंतू अ सोहन्ति ॥ १ ॥ [१]

कल्ला कविसं मजे कलिकल्लोला विवक्खम्मि ।

10 कच्चं कोडुंबं कज्जे कस्सो कच्छरो अ पङ्कम्मि ॥ २ ॥

कल्ला तथा कविसं मयम् । कल्लाशब्दः कल्याशब्दमवोऽप्यस्ति । स तु कवीना
नातिप्रसिद्धः । कली तथा कल्लोला शत्रुः । कच्चं तथा कोडुंबं कार्यम् । कस्सो तथा
कच्छरो पङ्कः ॥ यथा ।

पिअ कविसकच्छर तुमं कल्लं कस्सं व मुञ्च इमिणा हि ।

15 कल्लोलाकलिकच्चाकोडुंबाणं मुणिज्जइ ण भेआं ॥ २ ॥ [२]

L. 1. X संगृहीताः GZ शब्दाः X व्यञ्जनादयः. L. 2. X om. स्वरक्रमेण च. L. 3.
A अन्धिका B C E F G Y Z अन्धिका X अन्धिका C वट्टि GZ वट्टि *edd.* यासुं D आन्ध-
यासुं (sic) ADX कत्ताउ E मूल G कंदी. L. 4. E लोहवलयम्भि. L. 5. X
अन्धिकाद्वात् BF वट्टि X कंतू कामंची मुसं B कंची G मुसल. L. 6. BFG मुसं.
L. 7. G मुसल मुह B कंचीए Z कच्छपएसो GZ य C कंदीहिं G को. L. 8. *edd.*
कत्ताहि (Z कत्ताहि) B वडुजू (?) GZ वट्टि Should it be वट्टि cf. Skr. वट्ट ! DGXZ
जुयं. L. 9. Z कल्लो C मजे corr. 2. hd. L. 10. BF कच्चकोडुंबं CXZ कच्चं E कोडुंबं
Z कोडुंबं X कोटुय C कस्सं AX कच्छरो ABCFGYZ य. L. 11. G कविसं G om.
from कल्ला to प्रसिद्धः in the next line BCG कल्यां D कल्यां. L. 12. *edd.*
कच्चं BF कोटुयं CZ कोटुयं G कोटुयं X कल्यां. L. 14. *edd.* पिअ C तुमं कल्लस्सं व
BFX च X मुच. L. 15. C कल्लोलाकविकच्चकोटुंबाणं X कल्लिकच्चकोटुंबाणं Z कच्चं
B कोटुंबाणं G कोटुंबाणं C मुणिज्जइ *edd.* न C 1. hd. GXZ मेउ.

कवयं भूमिच्छन्नं णालिअवल्लीइ अ कलंबू ।

उवसप्पिअग्ग्मि कमिओ कीडीभेए करोडी अ ॥ ३ ॥

कवयं भूमिच्छन्नम् । यद्वर्षसु प्ररोहति । कलंबू नालिकाभिधाना वल्ली । कमिओ उपसर्पितः । करोडी कीटिकाभेदः ॥ यथा ।

किं ते रिद्धिं पत्ता भिण्णा जे पणइणो वि तावन्ति ।

5

कवयकलंबूउ वरं कमिअकरोडीण दिन्ति जे छाहिं ॥ ३ ॥ [३]

कयलं अलिञ्जरे कंदलं कवाले छुरीइ कट्टारी ।

कसरो अहमवइल्ले कंटाली रिंगणीए अ ॥ ४ ॥

कयलं अलिञ्जरः । कंदलं कपालम् । कट्टारी क्षुरिका । कसरो अथमवल्ली-
वर्दः । कंटाली कण्टकारिका ॥ यथा ।

10

तुह सिअकट्टारीफुट्टकंदलो बन्वरा कयलतन्दो ।

कसरो व्व सिद्धणरवइ लुढेइ कंटालिसंकुलणइए ॥ ४ ॥ [४]

कउहं णिच्चे कणई लयाइ कलहं च पडिआरे ।

कक्किं कडम्मि करेडू कवासकविसा य अद्धजंघाए ॥ ५ ॥

कउहं नित्यम् । कणई लता । कलहं प्रत्याकारः । असिपरिवार इति यावत् । 15
करेडू कृकलासः ! कक्किंशब्दोऽपि देश्यः । पर्यायभङ्ग-या तूपात्तः । कवासो तथा
कविसा अर्धजङ्घा । मोचकमित्यर्थः ॥ यथा ।

L. 1. X कवलं GZ णालियं ABCEFX Y णालयं D णालायं GZ य B कलंबू C
कलम्बु. L. 2. cadd. °पियंमि ACGX कमिउ ABCDEFGYZ य. L. 3. BF
प्ररोहति BG कलव् C कलम्बु B नालकां X °काप्रमिथा G C 1. hd. X कमिउ.
L. 4. C उवसं G करोडी X करोटी. L. 5. C ने हिं X छाहिं C पणो CX तावन्ति
GZ तावन्ति. L. 6. CG °कलंबूउ G वरि After वरं X adds कवियकलंबूउ
वरं B कमियं G क्कमिअं Z क्कमियं X कवियकरोडीणा दिन्ति. L. 7. BF
कअलं E कयलं G कलयं X कायलं Z अलिञ्जरं X कदलं C छुरीयं G कट्टारी. L. 8.
X कमरो BGZ °वइल्ले G कंटाली BCEFGXYZ रिंगणीए AGYZ य. L. 9.
C कलयं G कायलं C °जरं । कदलं B कपालं G कट्टारी CX क्षुरिका G °वली. L. 10.
BF °कारिक. L. 11. cadd. सियं G °कट्टारीकट्टं C °फुट्टकंदरो X °फुट्टकंदरो BCF
वन्वरो GX वन्वरो Z वन्वरो. L. 12. C च सिद्धणरवइ X सिद्धणरवइ लुढेइ BFX °णइइ.
L. 13. GZ णिच्चे C कलहे Z व cadd. पडिआरे (G °र). L. 14. C कक्किंमि C अद्धं
L. 15. G असिवार. L. 16. B तूकलाश X तूपात्तः. L. 17. Z अद्धजंघा.

तुह जयसिरिकणईदुम कलहुगयखग्ग कउहमरिणिवहो ।

अकवासो कविसं संभरइ करेडु व्व बोरिवणमिन्तो ॥ ५ ॥ [५]

किंसारुअम्मि कणिसं कसिआ कसई अ रण्णचारिफले ।

कविलो साणे करमो क्षिणे कडसी मसाणम्मि ॥ ६ ॥

- 5 कणिसं किंसारुः । धान्यशीर्षवाची तु कणिसशब्दः संस्कृतभवः । कसिआ तथा कसई अरण्यचारीफलम् । कविलो श्वा । करमो क्षिणः । कडसी श्मशानम् ॥ यथा ।

कसिआकुलम्मि गामे कसईकणिसेसु बद्धसंतोसो ।

अलस ण लज्जसि किं तं करमो कविलो व्व कडसीए ॥ ६ ॥ [६]

कंटोलं कंकोडं करणी रूवे करीसए कउलं ।

- 10 अयदब्बीइ कडच्छू पहिअगुहासुं च कंपडकफाडा ॥ ७ ॥

कंटोलं कंकोडं । अन्योन्यविध्यनुवादभावो द्वयोरपि देश्यत्वात् । करणी रूपम् । आकार इत्यर्थः । एष यदि संस्कृते न दृश्यते तदा देशी । कउलं करीषम् । तच्च गोमयषण्डं तच्चूर्णं च । कडच्छू अयोदवी । कंपडो पथिकः । कफाडो गुहा ॥ यथा ।

- 15 कंपडकरणीउ तुहारिवहूउ करेण भुग्गकंटोलं ।

कडन्ति कउलजलणा कओ कडच्छू कफाडम्मि ॥ ७ ॥ [७]

L. 1. BF उंमु X कलहुगायं C ंक्षग उहओमरिं B ंनिवहो. L. 2. G मरइ C करेदु च बोणमिनो 2. hd. करेडु बोणमिनो G om. बोरि X चोचिणं Z बोरिवणमित्तो. L. 3. CEYZ ंस्यमि G ंरुवम्मि cdd. कसिया Y कसइ C ंवमिं X ंफला. L. 4. X करिमो E ममाणम्मि. L. 5. BF कणिस cdd. किंसारुः CZ कणिसं G कणिसशब्दभवः संस्कृतशब्दभवः X कणिसशब्दः Z संस्कृतशब्दभवः cdd. कसिया. L. 6. C ंवारीं F ंचारिं G कविला C क्षाणः B कडमी GZ कडसी. L. 7. cdd. कसियां C ंकुलमि BGZ वद्धं F वद्धं. L. 8. GZ न C च BF कडसी. L. 9. Y कंटोलं E कंकोलं. L. 10. BEF अइदब्बीइ cdd. पहियं Z गुहासुं च and omits from कंपड to देशी in l. 12. G कंकडं C ंकफाडो. L. 11. BCFX अन्योन्यं विध्यं. L. 12. X हपमाकार. L. 13. C om. तच्च OGZ ंसंडं X ंसंडतच्चूर्णं Z om. च B, C 1. hd. ंदुब्बीं G कंपडा C कफाडो G कफाडो. L. 14. G om. यथा. L. 15. C 1. hd. ंकरणीओ BF C 1. hd. ंवहूओ X ंचहुउ G om. करेण. L. 16. BCFXZ कडंति G कडंति Z ंजलणी BFGXZ कउ C कफाडमि.

कमणी गिस्सेणीए मुकतजाए करंजो अ ।

कज्जालं सेवाले मालिअवंसेसु कम्हिअकलंका ॥ ८ ॥

कमणी निःश्रेणिः । करंजो शुष्का त्वक् । कज्जालं शेवालः । कम्हिओ मालिकः । कलंको वंशः ॥ यथा ।

कमणीकलंककज्जालिओ वि सकरंजओ वि धण्णो सि ।

5

उच्चतरुकुसुमगहणे कम्हिअ तरुणीइ छिप्पसि सया जं ॥ ८ ॥ [८]

कविडं च पच्छिमङ्गणमुप्पलए कलिमकंदोट्टा ।

कल्होडो वच्छयरे वगम्मि कंडूरकाउल्ला ॥ ९ ॥

कविडं गृहपश्चिमाङ्गणम् । कलिमं तथा कंदोट्टं नीलोत्पलम् । वल्होडो वत्स-
तरः । वत्सतरी चेत्कल्होडी । कंडूरो तथा काउल्लो बकः । अकारान्तककारादिशब्द-
प्रस्ताव आकारान्तककारादेर्निर्देशोऽर्थानुरोधत् ॥ यथा ।

कंदोट्टच्छी कविडे उड्डिअकंडूरकलयलं सोउं ।

कल्होडपायणमिसा सरं सकाउल्लकलिममहिसरइ ॥ ९ ॥ [९]

णालिअरम्मि कडारं वंसङ्कुरए करिल्लं च ।

कव्वाडो दाहिए हत्थे चौरम्मि कलमकुसुमाला ॥ १० ॥ 15

कडारं नालिकेरम् । करिल्लं वंशाङ्कुरः । कव्वाडो दक्षिणहस्तः । कलमो तथा
कुसुमालो चौरः । कलमशब्दः संस्कृतसमोऽपि कवीनां नातिप्रसिद्ध इति निबद्धः ॥ यथा ।

सेलम्मि करिल्लकडारएसु वावारिऊण कव्वाडं ।

कुच्छिभरी हव तुमं मुञ्चसु कुसुमाल कलमत्तं ॥ १० ॥ [१०]

- L. 1. C गिस्सेणीए G तज्जाय ADYZ य. L. 2. ACE कज्जालं E सेवाले
ABCEFGXYZ मालिय E^०वंसेसु X^०वंसेसु ABCFGXYZ कम्हिअ E कम्हिअ^० D
कसिअ^०. L. 3. BF निश्रेणी CX निश्रेणिः BF कज्जालः CX कज्जालं BCFXZ सेवालः
G C 2. hd. X कम्हिअ. L. 5. GZ कमणी^० CX कज्जालिअ 2. hd. कज्जालिअ^० Z
लियो BF वि स^० C विकरंजउ 2. hd. जअं XZ^०जउ Z om. वि BF वण्णो GZ धण्णो.
L. 6. C उच्च^० G उच्च^० X उच्च^० cdd. कम्हिअ Z तरुणीए. L. 7. G
मुप्पडलए Y कलम^० ACGX कंडुट्टा E लंहुट्टा Z कंडुट्टा. L. 8. E
कल्होडो वसयरे Y वच्छयरे CEGZ वगम्मि C काउल्लो. L. 9. C कंदोट्टं X कंदोट्टं.
L. 10. C बकः corr. 2. hd. G बकः B अकारान्तकारादि^०. L. 11. cdd. प्रस्तावे X
आकाराकारान्तकारादे^० C^०कारादिनिवेशो. L. 12. X कंदोट्टच्छी BGXX उड्डियं C
उड्डियं C^०कलंयं B सोओ X सोउ. L. 13. C कल्होडे BF पायणम्मि सा BF सरउ.
L. 14. ABCDFGYZ णालियं E^०कुरिए Z वं for च. L. 15. G (A?) कव्वाडो
C हत्थो E^०कुस. L. 16. G कडारं X णालिकेरं Z कव्वाडो. L. 17. C कुसुमालो
GZ चौरः X कमलशब्दः G निबद्धः. L. 18. GZ कडिछं C om. करिल्ल G वारिऊण
(sic) G कव्वाडं (?). L. 19. C कुसुमालमत्त.

पुञ्जे कयारकज्जवकतवारा कक्सडो पीणे ।

तह य कलिंजकिलिंचा लहुदारु कच्छुरी वि कविकच्छू ॥११॥

कयारो कज्जवो तथा कतवारो तृणायुत्करः । कज्जवो विष्टेत्यन्ये । कक्सडो पीनः । कर्कशावाची तु संस्कृतभव एव । कलिंजं तथा किलिंचं लघुदारु । कच्छुरी 5 कपिकच्छूः ॥ यथा ।

मुणइ मणीउ कयारं कज्जवमिन्दुं विसाइ कतवारं ।

खलइ किलिंचे कक्सडथणिआ कच्छुरिकलिंजछित्त ज्व ॥ ११ ॥ [११]

कस्सयकोसलिआ पाहुडे कराली अ दन्तवणे ।

कंकेल्ली अ असोए तुम्बिकरइकम्मि कलवुकुउआओ ॥ १२ ॥

10 कस्सयं तथा कोसलिअं प्राभृतम् । कोसलिआ इत्याकारान्तमित्यन्ये । लकारस्य द्विर्भावे कोसलिअं इत्यपि । कोसलिअशब्दस्यात्र पाठोऽर्थानुरोधात् । एवमन्यत्रापि । कराली दन्तपवनकाष्ठम् । कंकेल्ली अशोकवृक्षः । कलवू तथा कुउआ तुम्बीपात्रम् ॥ यथा ।

कंकेल्लिठिकोअण्डकस्सयं चूअबाणकोसलिअं ।

15 उवणेइ वसन्तसिरी जगजयकामस्स कामस्स ॥ १२ ॥

अज्ज वि को वि करालिं ण करइ कलवूकरो तुमं भमसि ।

भिक्खू को तुह कुउअं पूरिस्सइ पिण्डवाएण ॥ १३ ॥ [१२]

L. 1. C °कइसव° E कडकडो. L. 2. A किलिंज° BF °किलिवा C 1. hd. D °कलिवा C 2. hd. °वा E °कलिंवा X °कलिंवा BCFX लहुदारु Y लघुदारु C कच्छुरा GZ इ Z कविकच्छू. L. 3. C कसवो G om. तथा C कइसवो OG विष्टेत्य° X विष्टेत्ये. L. 4. CX किलिंचं G कलिंचं D कलवं X कच्छूरी. L. 5. G °कच्छू. L. 6. C 1. hd. मणीओ F मणीउ X मणीइ F कयारं C कइसव° BF विसाइ. L. 7. B किलिंचे C 2. hd. °वे F किलिंचे BCFZ °घणिया GX घणिया G कच्छूरिकलिंजं X कच्छूरिं Z °कलिंजं BF °छित्ते च CX °छित्ते व G °छित्ते व्व Z छित्ति व्व. L. 8. Y कस्सअ° cdd. °कोसलिआ AGYZ य. L. 9. CGYZ य C असोए A तुम्बिं F तुम्बिं G तुम्बिं Z तुम्बिं BF कलवुं E कलवुं C 2. hd. E °कुओआओ GZ °कइयाउ X कुउआउ. L. 10. BF कस्सयं CX कस्सअं C कांसंलियं BFGXZ °लिय C प्राभृतं cdd. °लिया G इत्येके । रातामिं C °रान्त इत्ये. L. 11. X द्विर्भावे cdd. कोसलिचमित्यपि cdd. कोसलिआशब्दं. L. 12. X दन्तपवनं B °काष्ट CGX °काष्टं C कंकोली G कंकेली X केळि BF °वृक्ष Z कलवू BCFX कुउया G कुइया Z कुइया L. 13. BF तुम्बीपात्रं X तुम्बीपात्रं. L. 14. BF कंकेलिं C कंकोलीं BF °कायंडकस्स । अभुअं CGZ °अं X °कोडंकस्सअं GZ चूव° CGXZ °वाण BFGZ °लिय C °लियं. L. 15. G जवजव° GZ om. कामस्स. L. 16. C अइस BF विं X को वि twice. BF कर BF कच्छू° C कच्छू° Z कलवू°. L. 17. B भिक्खू Z पूरिस्स.

णिअरे कडप्पकइअंका कइअंकसइकुक्कुरुडा ।

विण्णाणे कंवरकोत्थरा य तरुणे कहेडो अ ॥ १३ ॥

कडप्पो कइअंको तथा कइअंकसई तथा कुक्कुरुडो एते चत्वारः शब्दा
निकरवाचकाः । कडप्पो कटप्रशब्दभवोऽप्यस्ति । स च कवीनां नातिप्रासिद्ध इति
निबद्धः । कडप्पो वल्लैकदेश इति केचित् । कंवरो तथा कोत्थरं विज्ञानम् । उदो- 5
तोर्व्यत्यये कुत्थरं इत्यपि । कहेडो तरुणः ॥ यथा ।

अवकंवरय कहेडय कोत्थरकइअंकसेवणा लहसि ।

गुणकइअंकसई तह जसकुक्कुरुडं सिरीकडप्पं च ॥ १४ ॥ [१३]

मज्जपरीसणभण्डे करिआ तह कोत्तलंका य ।

कण्णासोऽन्तम्मि करम्बे कक्कसकक्कसागा वि ॥ १४ ॥ 10

करिआ तथा कोत्तलंका मयपरिवेषणभाण्डम् । कण्णासो पर्यन्तः । कक्कसां तथा
कक्कसारो दध्योदनः ॥ यथा ।

मयकोत्तलं क सउणं रच्छाकण्णासयम्मि ददूण ।

मणरुइअकक्कसासव मयकरिअं लहसि कक्कसारं च ॥ १५ ॥ [१४]

L. 1. BCFGXYZ नियं BF कइअंक GZ कइयकं X कयअंक BF om. कइअंक
(only सर) GZ कइयकं BF कुरुडा CE कुक्कुरुडा X कक्कुरुडा. L. 2. GZ
विण्णाणे A कम्बरं B कंवरं C कम्बरं G कम्बरं Z कम्बरं ABCFGXYZ कोच्छरा
CEGXYZ य. L. 3. GZ कइयंकां C कइअकइसई GZ कइयंकां BF सई BF कुरुडो
C कुक्कुरुडा X कक्कुरुडो BCF शब्दाः. L. 4. X वाचकाचका X शब्दभावो Z प्रसिद्धः.
L. 5. GX निबद्धः BF कडपो GZ तथा कवगे B कम्बरगे F कम्बरगे C कम्बरं cdd. कोच्छर.
L. 6. BF कुच्छरमित्यपि C कुच्छरमित्यपि GZ कोच्छरमित्यपि X कुच्छरमित्यपि X कहेडो.
L. 7. R कम्बरयं C कम्बरं GZ कंवरं X कहेडय कहेडय B कोच्छरिं CFG कोच्छरं GZ
कइयंकां. L. 8. GZ कइयंकां C सई अ तह BF कुक्कुरुडंमि C कुक्कुरुडं X कक्कुरुड
X चा. L. 9. C मइसं cdd. करिया. L. 10. GZ कण्णासो B अंमि C अंमि E अंतम्मि GZ
अन्तम्मि C करेवे BF करेवे C कक्कसां BF om. कक्कस E विं. L. 11. BCFXZ करिया
G करिया G कोत्तलंका Z कानलंका BG भाड G कण्णासो. L. 12. G दध्योदनः
L. 13. GZ कोत्तलंका C सउलं G कण्णामं. L. 14. cdd. सव्यं C कसासं (om. क्क)
cdd. करियं.

दोवारिअम्भि कंठिअकडइल्लो तह य कडअल्लो ।

कडअल्लो कण्ठे कइमिओ महिसाम्भि करमरी बन्दी ॥ १५ ॥

कंठिओ कडइल्लो कडअल्लो एते त्रयो दौवारिकवाचकाः । कंठिअ इत्यत्र
ठकारयुक्तं ठकारं केचित्पठन्ति । अत्र । कम्मणं वश्यादि । कलावो तूणः । क्वाओ
5 राक्षसः । इति कार्मण—कलाप—क्रव्याद—शब्दभवत्वान्नोक्ताः । कडअल्ली कण्ठः ।
कइमिओ महिषः । करमरी हठहता स्त्री ॥ यथा ।

कडइल्लणं मज्जे कडअल्लो कंठिण तोरविओ ।

कइमिओ व्व सरोसो करमरिकडअल्लिअं लेइ ॥ १६ ॥ [१५]

थूलम्बरे करयरी कडंतरं जुण्णसुप्पाई ।

10 कच्छुरिअं ईसिअए कणोवअं उण्हतोअम्भि ॥ १६ ॥

करयरी स्थूलवस्त्रम् । केचिदन्त्यरेफस्थाने डकारं पठन्ति । कडंतरं जीर्ण-
शूर्पाद्युपकरणम् । कच्छुरिअं ईर्षितम् । कणोवअं उष्णोदकम् । उदकमुपलक्षणम् । तेन
धृतैतैलाद्यप्युष्णं कणोवअं ॥ यथा ।

करयरिकडंतरपरिगहकाहिअसइत्तणाइ कच्छुरिए ।

15 सावजलं व विलोअणकणोवअं होइ दूसहं मूढ ॥ १७ ॥ [१६]

L. 1. *add.* 'रियम्मि C कनिय E कइयि' ABFGXYZ कंठिय BF 'कडइल्लो GZ अ.
L. 2. GZ कडयल्लि य E कंठे twice AGXZ कइमिउ BFGZ वदी. L. 3. GX
कंठिउ In C कडअल्लो only 2. hd. C त्रयोऽपि दोवा° XZ त्रयोऽपि दौवा° BCFX कंठिय
GZ कण्ठिय. L. 4. C कलादो G कलावा Z तूणः GX क्वाओ. L. 5. *add.* राक्षस
G°भवत्वाशोकाः Z° न्नोक्तः GZ कडयल्लो G कंठा Z कंठ. L. 6. G कइमिउ XZ कइमिउ. L. 7
X कडअल्लणं C महसे CX कडइल्लो GZ कडयल्लो X कंठएण B तोरविओ C 2. hd. X विउ.
L. 8. CGXZ कइमिउ C व्व C 'कडअल्लि' X 'कडिअल्लि' *add.* 'ल्लियं' L. 9.
AB थूलम्बरे C 1. hd. FGGZ 'लव' Y करयरी BF कडततं C जुण्ण° ABCFX
'सुप्पाइ'. L. 10. ABCFY कच्छुरियं ABCFGYZ ईसियए CY कणोवयं X कणोवमं
add. 'तोयम्मि'. L. 11. BF *om.* स्थूल X केचित् अ° BF 'स्थाने तु ड° X डकार
C जीर्ण. L. 12. *add.* स्पर्° corr. 2. hd. C. BCF कच्छुरिय X कच्छुरियं C इत्थितं *add.*
कणोवयं (X कणोवमं) G *om.* उदकम् BF ते. L. 13. X तैलादिपुष्पं *add.* कणोवयं
(X कणोवमं). L. 14. GZ करयरी *add.* 'कइयि' C कच्छुरिए X कच्छुरिए. L. 15.
G°जल BCF च GZ विलोअण° BFGZ कणोवयं B दूसह X मूढः.

कज्जउडो अ अणत्थे कण्टयपोअम्मि कंटउच्ची अ ।

कडिखंभो कडिहत्ये करइल्ली सुक्करुक्खम्मि ॥ १७ ॥

कज्जउडो अनर्थः । कंटउच्ची कण्टकप्रोतः । कडिखंभो कटीन्यस्तो हस्तः ।
कट्याघात इति केचित् । करइल्ली शुष्कवृक्षः ॥ यथा ।

कज्जउडसील विरइअकडिखंभो हिण्ड कंटउच्चिपओ ।

5

करइल्लि व्व कटोरा ण तुमं सिविणे वि सा महइ ॥ १८ ॥ [१७]

कल्लुविअकराइणिकरयंदी तिम्मिअयसिंबलीमल्ली ।

कण्टे वत्थाईणं णिबद्धगणितम्मि कंटकुंची अ ॥ १८ ॥

कल्लुविअं तीमितम् । विस्तारितमित्यन्ये । कराइणी शाल्मलितरुः । कराय-
णीति कश्चित् । करयंदी मल्लिका । कंटकुंची वस्त्रादीनां कण्टे निबद्धो ग्रन्थिः ! 10
कंटकुंची कण्टे समुत्तुङ्गो नाडिग्रन्थिरित्यन्ये ॥ यथा ।

अणुकरयंदिकराइणितलम्मि डअमंसुकल्लविअअङ्गी ।

बन्धेइ कंटकुंचीं तं ण सुहं धरसु वाहुम्मि ॥ १९ ॥ [१८]

L. 1. C 2. hd. कस्सं Y य *add.* °पोगमि BF (E1) YZ कंटउच्ची X कंटउंची
ABCFGZ य. L. 2 X कडिखंभो (G °हच्छे BF कडइल्ली Z सुक्खरुक्खम्मि. L. 3.
BF जनर्थाः BFZ कंटउच्ची X कंटउची C कडीं C कटिं G न्यस्तः *om.* हस्तः L. 5. B
कज्जउडुं F कज्जउडुं C कसओडं 2. hd. °उडं C विरइयं GXZ विरइयं BF विइहियं C
°कस्संभो डिहिंड Z °कटिसंभो GZ *om.* हिण्ड CXZ कंटउच्चिं C 2. hd. कंटओच्चिं X °यउ
Z °पउ. L. 6. G करइ व्व C व्व CX करा G कटोरा Z कट्टोग C महइ BF *om.* महइ.
L. 7. *add.* °वियं Y °कगयणिं C °करअंदीं X °करमंदीं EGXY निम्मिययं AZ
निम्मियं C निम्मिअअं BF °मिचलं G °सिंबलीं. L. 8. X कण्टे C वच्छाईणं BF
निबद्धं EGX णिवद्धं A निविहं BY °गंठम्मि F °गंठम्मि C °गविम्मि E °ट्टिं E कट्टुं G कंट-
स्तुंची BF °कुची Z °तुची ABCFGYZ य. L. 9. *add.* °वियं G तीमितं C कराइणि
C शाल्मलीतरुः X शाल्मलिं C कगयं. L. 10. G केचित् X करमंदीं BF कंटकुंचीं C
°कुचीं G °कुंचं Z °कुंचीं G वेखां G निविडो X यंथि. L. 11. X *om.* कण्टे X समुत्तुंगो
BF नाडुं C नाडिअं G °यःथिं X नाडिअंथिं. L. 12. G °करअंदिं GXZ °करायणिं
BFGZ इयनं CX इगमं *add.* °वियं C °अगा. L. 13. C वधेइ G वंधेइ BF °कुचीं X
°कुचिं त BFG तण्ण CX न CX मुहं G सुहं BCF वाहुम्मि G वाहुम्मि X वाहुम्मि.

सहिधाइ ककखडंगी आउहमेए कडतला य ।

कण्णच्छुरी कुडुगिलोइआ य घरगोहिआए अ ॥ १९ ॥

ककखडंगी सखी । कडतला वक्रमेकधारं लोहायुधम् । कण्णच्छुरी तथा कुडु-
गिलोई गृहगोधा ॥ यथा ।

5 जाणेइ ककखडंगी कडतलवंकाइ तुज्झ चरिआइ ।

कण्णच्छुरिआलावं कुडुगिलोइ च्चिअ मुणेइ ॥ २० ॥ [१९]

कण्णोड्डिआ णिरंगी मुअवहणे कंठमल्लं तु ।

कप्परिअकडंतरिआ दलिअम्मि कडंभुअं च कुडकण्ठे ॥ २० ॥

कण्णोड्डिआ नीरड्डिगका । कंठमल्लं मृतपवहणम् । येन मृतकमुह्यते ।
10 सामान्येन यानपात्रमिति केचित् । कप्परिअं कडंतरिअं च दारितम् । कडं-
मुअं कुटकण्ठः । कुटस्यैव कण्ठो यस्य स कुम्भघ्रीवाख्यो भाण्डविशेष इत्यर्थः ।
कडंभुअं घटस्यैव कण्ठ इति शीलाङ्कः ॥ यथा ।

दन्तकडंतरिआहर णहकप्परिअड्ग मुच्च कण्णोड्डिं ।

तं चिअ कडंभुअथणिं वच्च ण जा कंठमल्लजुगगासा ॥ २१ ॥ [२०]

L. 1. ABFGXYZ सहिधाइ C ्याई C ककखं C 1. hd. कतला 2. hd. कडला Y
कडतला. L. 2. GZ कन्नं C ुचुग EGZ कुडं C कुटं 2. hd. कुट्टं Y कुंडं [ुण्णकुं
is here required by the metre] G ुगिलोया ABCEFXYZ ुलोइया G घरागां
ABCFGYZ ुहियाए cdd. य. L. 3. C ककखं C 1. hd. चक्रमे G वजमेकं Z वज-
मेकं BF ुयथा C 1. hd. कण्णच्छुरी C कुडुं G कुडं. L. 5. C जा जाणेइ
BF कखडंगी C ककखं C तुज्झ BF वरियाइं C वरियाइ X चारयाइं Z चरियाइ. L. 6.
GZ कन्नं cdd. ुचुरियां G ुलाच cdd. च्चिअ (Z विय) Z मुणेइ. L. 7.
AC (!) ुट्टिया BFX ुट्टिया E ुहया GZ ुट्टिया Y ुडिया GYZ मुयं C ुवहाण
G कंठमल्ल X कंठमुल्लं. L. 8. ABFGYZ कण्णियं X कण्णिअं AG ुकडत्तं or
कडत्तं ! C ुकडत्तं Z कडत्तरिं (om. आ) ABCFX Y ुरिया cdd. दलियम्मि E करं G om.
कडं cdd. ुमुयं C कुडं GZ ुकडं. L. 9. BFGXZ ुट्टिया C ुट्टिया z. e. ट्टिया C
नीरड्डिका X नीरंगी CX मुत्तं BF मृतमुह्यते C ुमृत्तमु X मृतमुह्यते. L. 10. BF सामान्ये-
न्येन cdd. कप्परियं cdd. कडंतरियं C दारियं BF कडंभुय CX ुमुयं G कडंभुअं. L. 11.
G कुटकण्ठ X कुडं G om. कुटस्यैव कण्ठो BX ुविशेषतः. L. 12. BCFX कडंभुयं C
घटस्यैव. L. 13. BF दत्तकडंतरिआहर C दत्तकलत्तं X दत्तकलत्तं CGXZ ुरिया cdd.
ुरियं (X ुडियं) CX कण्ठो BF ुट्टिं = ुट्टिं CGZ ुट्टिं X ुट्टिं. L. 14. BF विय
CGXZ विय BFX कडकुयधणिं C कडंकुयधणिं GZ ुमुयं Z ुधणिं वच्च C वच्चणिं वच्च
G ुजग्गां.

कणइल्लकीरकुंता सुगम्भि कइउल्लकीलया थोवे ।

गुञ्जाए अ कणेड्डिअकाहेणूकाइणीओ वि ॥ २१ ॥

कणइल्लो कीरो कुंतो त्रयोऽपि शुक्रवाचकाः । कइउल्लं तथा कीलं स्तोक्म् ।
कणेड्डिआ काहेणू काइणी त्रय एते गुञ्जार्थाः ॥ यथा ।

अगिकणकाइणीणं आसमकणइल्लपल्लिकुंताणं ।

5]

कइउल्लं पि ण जाणसि जमन्तरं तं कणेड्डिमित्तमई ॥ २२ ॥

कीलयमई कई जह काहेणुं सीअहारिणिं सिसिरे ।

तह कीरपाढगविवअ अविज्जमवि मण्णसे विज्जं ॥ २३ ॥ [२१]

थवइम्मि कइइओ कग्घायलकरघायला किलाडम्मि ।

कण्णोढत्तीकण्णोच्छडिआओ दिण्णकण्णाए ॥ २२ ॥

10

कइइओ स्थपतिः । कग्घायलो तथा करघायलो किलाटाख्यः क्षीरविकारः ।
कण्णोढत्ती तथा कण्णोच्छडिआ दत्तकर्णा । या भाषणार्थं परवाक्यं गृह्णाति ॥ यथा ।

कग्घायलं कइइओ परपरभुत्तकरघायलो कहइ ।

कण्णोढत्तिपिआए कण्णोच्छडिआ ण सा विसंसेइ ॥ २४ ॥ [२२]

L. 1. GZ शुगंभि X °कीलिया C 1. hd. X घोवे. L. 2. ABCFGYZ व A
कर्णद्वियं BFYZ कणेद्वियं C कल्लद्वियं E कणिद्वियं G कणेद्वियां X कणिद्वियं C °काइणीए
GX °णीउ G वि [१] but Z which generally agrees with this ms. has य. L. 3
G °वाचकः G करउल्ल Z कउल्ल. L. 4. BFGXZ कणेद्विया C °द्विया CX कायणी C °थः
L. 5. CX °काणका C om. पाळ X °कुंमाणं. L. 6. B न G कतं नेद्विमित्तं BF
कणद्विं C कणेद्विं Z कणद्विं BF °मइ. L. 7. X कीलइमई BF कईं C काहेणुं GZ
सीयं CX सिसरे Z सिसरे. L. 8. X कारगाढं BF °गच्चिय C °गच्चिय 2. hd. °गर्वीय
GXZ °गव्विय C वियज्जमवि सण्णसे GZ मज्जसे C 2. hd. विज्जं. L. 9. EX
थवयंमि GZ थवयम्मि A, C 1. hd. GX कइइउ Z कग्घायतलं E °षायला
GZ °करवोइला A किराडंमि. L. 10. GZ कन्नोढत्तीं G °कन्नोछडिउ E °कण्णाछं BFYZ
°डियाओ AEG °डियाउ X °द्वियाउ A दिद्वौणकण्णाए GZ दिन्नं G °कन्नाए. L. 11. X
om. कइइओ स्थपतिः । कग्घाय. C कइइओ C 2. hd. G °इउ G कपोइलो Z °इलो C °रव्याः.
L. 12. GZ कन्नोढत्तीं add. °च्छडिया CX °कर्णं BFGX भाषणां Z भाषणार्थं BF
गुण्हाति CX गुण्हाति. L. 13. GZ कइइउ X कइइउ C °भुत्तं. L. 14. GZ
कण्णोहत्तिं add. °पियाए B कणो° GZ कन्नो° add. °च्छडिया C °सेइ.

कण्णाआसं कण्णंबालं कण्णस्स आहरणे ।

कण्णाइंधणमित्थ य कसणसिओ सरिपाणिम्मि ॥ २३ ॥

कण्णाआसं कण्णंबालं कण्णाइंधणं त्रयोऽप्येते कर्णस्याभरणे कुण्डलादौ
वर्तन्ते । अत्र करंजइ भनक्ति । कम्मवइ उपभुङ्क्ते । कम्मवसइ स्वपिति । इत्यादयो
5 धात्वादेशेषुक्ता इति नोच्यन्ते । कसणसिओ बलभद्रः ॥ यथा ।

भग्गं कण्णंबालं कण्णाइंधणपिए जइ तुहेकं ।

कसणसिअस्स वि कण्णा कण्णाआसं तुहं दाहं ॥ २५ ॥ [२३]

छिद्दम्मि कंठदीणारकुडिअकुणिआकुडीरकुच्छिद्धा ।

कणिआरिअकण्णस्सरिआ काणच्छी वई कलंकवई ॥ २४ ॥

10 कंठदीणारो कुडिआ कुणिआ कुडीरं कुच्छिद्धं एते पञ्च वृत्तिविवरार्थाः ।
कणिआरिअं कण्णस्सरिअं काणच्छी त्रयोऽप्येतेऽन्योन्यपर्यायतया काणाक्षिदृष्ट-
वाचकाः । कण्णोस्सरिअं काणाक्षिदृष्टमित्यन्ये । कलंकवई वृत्तिः ॥ यथा ।

आवन्ति कंठदीणारएण कुडिअभमिरा भुअड्ढम ति ।

कुच्छिद्धपूरणे तं कण्णस्सरिआइ किं कुणसि ॥ २६ ॥

15 अज्जेअ कलंकवई तुह पइणा णिकुडीरिआ रइआ ।

तुह कणिआरिअविचेहि तेहि कुणिआसयं कयं तत्थ ॥ २७ ॥ [२४]

L. 1. G throughout कन्न° in this and the next lines. C° आसा ABCFGZ
°बालं X कण्णबालं B आहरणे EX °रण Y आसणे corr. 2. hd Z रणे L. 2. E
केण्णा° C °मिच्छ C om. य A कसिणसिउ YZ कनिण° X °सिउ Z °सीओ C साण्णाणिम्म
X सारपाणिम्मि. L. 3. G अन्नाआसं Z अण्णाआसं cdd. °बालं G कण्णास्या°. L. 4.
X वर्तन्ते C रअइ Z भनक्ति G कम्मवई X कम्मवसइ स्वपेत्त इ स्वपेत्त Z म्हापेत्त L. 5.
G om. इत्यादयो G नोच्यते GX °सिउ Z कणसिओ BF बलिभद्रः F बल°. L. 6.
BCFX कण्णंबालं Z कण्णबालं G कन्नबोल. L. 7. BF कण्णोसिए जयस्स
(sic) C कसणा° OGXZ °सियस्स X कण्णाआसं (om. कण्णा). L. 8. G
छिद्दम्मि कंठणार° cdd. कंठ° but cfr. vi. 67 The meaning attributed
here to the word is probably due to an error C °कडिय° BF °कुडिया° AFGYZ
°कुडिय° cdd. °कुणिया° E °कुबिद्धा. L. 9. BGGXZ कणिआरियं C कण्णारियं Y °रियं
G °कन्नसं Z °कण्णसं CEGXYZ °रिया GZ काणच्छ X काणच्छि B वई C कलंकवई Z
कलवई. L. 10. cdd. कंठदी° cdd. कुडिया कुणिया C om. वृत्ति X वृत्ति°. L. 11. cdd.
कुणिआरियं C. 1. hd. Z कण्णसं G कन्नसं cdd. °रियं cdd. अन्योन्य°. L. 12. GZ
कण्णोच्छ° cdd. °रियं. L. 6. BF कलंकवई CFX वृत्तः. L. 13. cdd. कंठदी° cdd. कुडियं
X °रुमिरा cdd. भुयंग. L. 14. BF कण्णस्ससियाइं GZ कन्नासं CGXZ °रियाइं. L. 15.
BFGXZ अज्जेअ C अइसेय CXZ णिकुडी° cdd. °रिया रइया. L. 16. OGXZ कणिआरिं GZ
°रियं cdd. °वित्तेहिं (Z °चित्तेहिं) CXZ तेहिं cdd. कुणिया° BF कयं twice C तच्छ Z तत्था.

जवणीइ कंडपडवा कइलबइल्लो अ सदरवसहम्मि ।

पासजुअलाववत्ते कडाहपल्हत्थिअं चेअ ॥ २५ ॥

कंडपडवा यवनिका । कइलबइल्लो स्वच्छन्दचारी वृषभः । कडाहपल्हत्थिअं पार्श्वद्वयापवृत्तम् ॥ यथा ।

कइलबइल्लो व्व तुमं घरा घरं किं भमेसि णिल्लज्ज ।

कंडपडवाइ मज्जे कडाहपल्हत्थिअं णिअसु तिस्सा ॥ २८ ॥ [२५]

5

॥ अथ आकारान्तकारादयः ॥

कावी णीला काओ लक्ष्से कालं तमिस्सम्मि ।

काराकोणु लेहा कारं कडुअम्मि काहली तरुणी ॥ २६ ॥

कावी नीलवर्णा । काओ लक्ष्यम् । वेध्यमित्यर्थः । अन्ये तु लक्ष्यशब्देन 10
यो येन गुणेन लक्ष्यते तमुपमानभूतं पदार्थमाहुः । कालं तमिस्सम् । कारा तथा कोणु
लेखा । कारं कटु । काहली तरुणी ॥ यथा ।

हयकाविकालहरीइ विरहिकाराइ चन्दकाराए ।

मयरद्वयधाणुको काहलितणुकोणुकाय माहणइ ॥ २९ ॥ [२६]

कारिममवि किन्तिमए कासारं सीसपत्तम्मि ।

काहारो परिखंधे कासिजं कागथलदेसे ॥ २७ ॥

15

L. 1. E जम्बणीइ A कंडपडवा *edd.* °वडल्लो AGYZ य. L. 2. A पासु G °जयला°
C जुयअला° 2. *hd.* °हुं YZ °जुयला° *edd.* °लापवत्ते C °पल्लच्छियं E °पल्ल° ABFGXYZ
°त्थियं AGZ चेव C तय C 2. *hd.* Y चय E चेअ X वेअ. L. 3. X कडवा C 1. *hd.*
जवनिका G यमनिका *edd.* °वडल्लो C °पल्लच्छियं X °पल्लत्थियं BFGZ °त्थिय. L. 4.
BF °यापवृत्तं G °यापवर्तन. L. 5. BFGZ °वडल्लो C च BFG घरिं BF निल्लज्जं.
L. 6. C मइसे C °पल्लच्छिय X °पल्लत्थिय BFGZ °त्थियं BCFX नियसु GZ नियसु X विस्सा.
L. 7. G अथाकारान्तः कका° L. 8. C णाला G कउ B ओ (sic) X काउ G लक्षं
B तमिस्संमि A °स्समि X निमिस्सम्मि. L. 9. X कागकाणु *edd.* लेहा C 1. *hd.* कोरं
BCFGYZ कडुअम्मि X कडुअम्मि. L. 10. X णीलचण्णां CGX काउ G लक्षं X
लक्षणश°. L. 11. X यान B *om.* गुणेन GZ तदुप° B तमिस्सं G काला X काणह for
कोणु. L. 12. G *om.* कार कटु. L. 13. G °काविकालहरीइ X °काविकालहरीइ Z °ए
BF विरहिकाचीइ GZ °काराए C वंद°. L. 14. CX °तनुं G °काणु°. L. 15. GZ
°पत्तम्मि. L. 16. G परेसंघे C 2. *hd.* कासिजं A °देसे.

कारिमं कृत्रिमम् । कासारं सीसपत्रकम् । काहारो परिक्रंथो । जलादिवाही
कर्मकर इत्यर्थः । कासिज्जं काकस्थलाभिधानो देशः ॥ यथा ।

कासिज्जदेसलुण्ठणकात्राणिज्जमाणकणयाई ।

कासारं च बुहाणं अकारिमं देसि चालुक्क ॥ ३० ॥ [२७]

5 कायंदी काणद्धी परिहासे काहिलो अ गोवाले ।

धुत्तासहणधणूसुं कालयकावलिअकालवट्टाई ॥ २८ ॥

कायंदी तथा काणद्धी परिहासः । काहिलो गोपालः । कालओ धूर्तः ।
ठक इत्यर्थः । कावलिओ असहनः । कालवट्टं धनुः । कालपृष्ठशब्दो यदि धनुर्मात्र-
वाची संस्कृते रूढस्तदा संस्कृतभव एवायम् । अन्यथा तु देश्य एव । अस्माभिस्त्वनेक-
10 देशीष्वविगानेन दर्शनादयं निबद्धः ॥ यथा ।

चय हरिअं मज्झ मणं कालय का काहिलाहि काणद्धी ।

कायंदीइ वि मयणो कावलिओ हणइ कालवट्टेण ॥ ३१ ॥ [२८]

काणत्येवो विरलम्बुकणे कालिंजणी अ ताविच्छे ।

कायंधुओ अ कायंचुलो अ कामिंजुलविहड्डो ॥ २९ ॥

- L. 1. BFX सीसकं GZ सीसपत्रं C परिक्रंथो. L. 2. C कासिज्जं X कासिज्ज.
L. 3. C कासिज्जदेशलुण्ठणका BFGZ °लुण्ठ° X °लुण्ठ° C °णिज्जमाण° GXZ °याई.
L. 4. GZ व CX बुहाणं C अकारिमं BF देसु X देस BF चालुक्क. L. 5. Y
कायंदी AXZ काणद्धी C °ट्टी Y gives from काणद्धी to ताविच्छे L. 13
after °विहड्डे। 14. EG कायं Z काणिल्लो AGZ च E गोवालो X गोवालो.
L. 7. Z धुत्तासहणं BCF °धणूसुं X °धणुसुं cdd. °कावलियं BCF °वट्टाई
C °वट्टाई. L. 7. C (G ?) XZ काणद्धी G कहिल्लोयो धुत्तज्ञक इत्यं X कालु Z
कालयो BCFZ धूर्तम्बक इत्यं X धूर्तं घट्टक°. L. 8. BF कावलिओ (GX °लिउ B
°वट्टं Z °वट्टं X धनुमात्र°. L. 9. GZ रूढः तदा X रूढस्तथा X °भव चायं Z एव (om.
अयम्). L. 10. C 2. hd. °विगानेन X °विगाहनेन G णिचद्धः. L. 11. BCFX
चय BFGZ हरियं CX हरिमं C 1. hd. G मस C. 2. hd. मसस BF काहिसाहि Z कादिनेहि
CX °लाहि काणद्धी. L. 12. C 1. hd. मयण्यं corr. 2. hd. GX °लिउ om. हणइ X
कालवट्टेण. L. 13. AC काणच्छेवो BG °लंबु GZ कालंजणी E °लिंजणी GZ वि for
अ X इ. L. 14. C कायंधुओ C 2. hd. GX °धुउ Y व C कायंचुलो 2. hd. °भुलो X
कायंचुलो Z कायंचुलो G °जुले Y व E °विहड्डे.

काणत्थेवो विरलाम्बुकणवृष्टिः । कालिंजणी तापिच्छलता । केचित्कालिंजणं
तापिच्छमित्याहुः । कालेजं तापिच्छकुसुमामित्यन्ये । कायंधुओ तथा कायंधुलो कामिं-
जुलाख्यः पक्षी । कामिंजुलशब्दोऽपि देश्य एव भङ्ग्या निबद्धः । एते त्रयोऽपि
जलपक्षिविशेषवाचकाः ॥ यथा ।

कालिंजणिसामलघणकाणत्थेवे रुअन्ति विरहिजणा ।

5

रे कायंधुअ कायंधुलीइ सहिओ सि कूजसु तुमं ता ॥ ३२ ॥ [२९]

कारंकडो अ फरुसे कायपिउच्छा य कलकण्ठी ।

कामकिसोरो अ खरे किण्णं सोहन्तए किरो कोले ॥ ३० ॥

कारंकडो । कप्रत्यये कारंकडओ परुषः । कायपिउच्छा कोकिला । काम-
किसोरो गर्दभः ॥

10

॥ अथ इकारान्तककारादयः ॥

किण्णं शोभमानम् । किरो सूकरः ॥ यथा ।

सा कत्थ ललिकिण्णा किरो व्व कारंकडडुग्ग कत्थ तुमं ।

कह कलकायपिउच्छा कामकिसोरो कडुज्जुणी कत्थ ॥ ३३ ॥ [३०]

किंवोडो खल्लिए किंकिअं च धवलम्मि किंपओ किवणे ।

15

किंजक्खो अ सिरीसे रच्छाए किलणिकीलणिआ ॥ ३१ ॥

L. 1. C कोणच्छेवो X लत्थेवा (G °लांवु° G कालिंजणी X केचित् का° . L. 2. G °जणि CX कालिंजं G कायंधुउ X कायंधुउ Z कायंधुओ C कायंधुलो BF °बुलो Z कायंधुलो GZ कामिजला° . L. 3. BF कामिजुल° GZ कामिजल° C एवं G निबद्धः . L. 4. C °विशेषः X om. विशेष . L. 5. C कालंज° X कामिंज° GXZ °जलि° C °सामण° C °काणच्छेद् G °च्छेवे Z °काणत्थेवो GZ रुयंति X विरहज and om. from रे to सहि next line . L. 6. CZ कायंधुय BF कायंधुलीइ Z °बुलीइ G सहिउ X उ (om. सहि) CZ कूजसि X कजसि G om. कूजसु . L. 7. GZ य C 2. hd. फरुसे GZ फरुसा X परुसे A कलकण्ठी C °कंची G °यंची YZ °यंठी . L. 8. X कामसोकिरो Z °किसोरे Y य G किंजं Z किंजं X कि for किरो E कोलो . L. 9. G कारडओ X काकडउ BF परुषः OG पुरुषः . L. 12. GZ किंजं OGXX शूकरः . L. 13. C कच्छ X का for कत्थ cdd. ललिय° G °किन्ना GZ किरु X किसो C च C कच्छ G कात्थ . L. 14. GZ कुह G किलकाय° C कयकाय° GZ °पिउस्था C कडुसणा° X कडुज्जु C कच्छ . L. 15. AC किंवोडो BF किंवोडो GZ किंवोडो A वल्लिए GZ ललियं X संल्लिए ABFGXYZ किंकिंयं C 1. hd. om. च AOGX किंपउ E कविणो GZ किविणे . L. 16. C किजक्खो X किंजरेका (misread) AGYZ य B रत्थाए E रिच्छाए cdd. °कीलणिआ .

अत्र किर किलार्थे । किणो कीस प्रश्ने । किडी सूकरः । एते शब्दानुशासने
सिद्धा इति नोक्ताः । किंबोडो स्वलितः । किंकिअं धवलम् । किंपओ कृपणः ।
किंजक्खो शिरीषः । किलणी तथा कीलणिआ रथ्या ॥ यथा ।

कीलणिकिंजक्खतले वेसं ददूण किंकिअदुगूलं ।

१) किंपय तुमं मुहं चिअ किलणीए भमसि किंबोडो ॥ ३४ ॥ [३१]

लहुमच्छे किंधरकुंधरा य सप्पम्मि किंकिंडी ।

कहिए किलिम्मिअं तह लक्खारत्तम्मि किमिरायं ॥ ३२ ॥

किंधरो तथा कुंधरो लघुमत्स्यः । किंकिंडी सर्पः । किलिम्मिअं कथितम् ।
किमिरायं लाक्षारक्तम् । यस्तु रुधिरोद्भवकीटमुखोद्धान्ततनुनिष्पन्नं तद्वाची किमि-
१० रायशब्दः कृमिरागशब्दभव एव । अत्र च । किलिंकिचड रमते । इति धात्वादेशेषूक्त
इति नोच्यते ॥ यथा ।

किंकिंडिवेणि किमिरायणिवसणे किंधरच्छि तुह विरहे ॥

तम्मइ थोवजले कुंधरो व्व सो इअ किलिम्मेमि ॥ ३५ ॥ [३२]

किमिहरवसणं कोमेअए णववहूइ कीलकुक्कुलाओ ।

१५ वेणुमयउच्छुपीडणकण्डे कुंडं च कुडुमच्छरिए ॥ ३३ ॥

किमिहरवसणं कौशेयं वल्लम् ॥

अथ ईकारान्तकारादिशब्द एक एव ॥ कीला नववधूः ।

L. 1. X om. किर C किच C कीणो BF किरी CGZ सूकरः. L. 2. X (मद्वाः) BFG
किंबोडो C किंबोडो C 1. hd. G सचलितः X स्वलितः cdd. किंकिअं C 1. hd. GX किंपउ
C 2. hd. क्षपणः L. 3. B किंजक्को F किंजक्को X किंजंका (misread) C किलणि
cdd. णिया. L. 4. CX कीलणियं किंजं X किंजक्कतले C ददूण BF
किंकिअं C किंकिअं GXZ किंकिअं CGZ °दुगूलं. L. 5. BF वेय CGX विय Z
विय G कीलणिए CFGZ किंबोडो B किंबोडो X किंबोडो L. 6. X लहुःमच्छे
AE किंकिंडी G किंकिंडी Y किंकिंडी. L. 7. C किलिम्मिअ ABEFGXYZ
°स्मिय. L. 8. BF लघुमत्स्यः X °मच्छः cdd. °स्मियं. L. 9. G किमिरायं
XZ यस्तु G रुधिरोद्भवकीट° X रुधिरोद्भव° Z रुधिरोद्भवकीट°. L. 10. X om.
एव BF °किंवद Z °सूकमिति. L. 12. GZ °निवसण. L. 13. BF थोवजले
C थोवजले G कुंधरो Z कुंधरो CX च cdd. इय CX किलिम्मिमि. L. 14. C
किमिरं GY कोशेयए Z कोशेयएय A °अहि C 1. hd. णववहूइ A °वहूइ X कीला° C
1. hd. °कुक्कुलाओ A °कुक्कुलाओ GX °लाउ. L. 15. E °उच्छ° GZ °पाणं X कुंडे
C कुडुम°. L. 16. GZ कोशेयं X कौशेयवल्लम्. L. 17. C अथ ईकारान्तशब्द BF
°शब्दः G om. एक X नववधूः.

॥ अथ उकारान्तकारादयः ॥

कुकुला नववधुरेव । कुंडं वेणुमयं जीर्णमिक्षुपीडनकाण्डम् । यदाह । वेणुमय-
मिक्षुपीडनकाण्डं जीर्णं विदुः कुंडं ॥ कुंडं आश्रयम् । केचित्कोडुं इत्याहुः । तच्च
परओ ठिअसंजोए इत्यादिना (१, १७४) उकारओकारविनिमये सिद्धम् ॥ यथा ।

उअ णायरकीलाए कुंडं पेच्छन्तिआइ परिल्हसइ ।

5

किमिहरवसणं कुड्ढा छिप्पन्ते हलिकुकुलाहिं ॥ ३६ ॥ [३३]

कुक्खी कुच्छी कुल्हो अ सिआले पोड्ढले कुंटी ।

कुंभी सीमन्ताई क्कं बहु मञ्जरी कुंती ॥ ३४ ॥

कुक्खी कुक्षिः । कुक्षिशब्दस्य प्राकृतेऽक्ष्यादिपाठाच्छत्वे कुच्छी इत्येव भवतीति
कुक्खीशब्दो देशयः । कुल्हो शृगालः । कुंटी पोड्डलम् । बन्धनिबद्धं द्रव्यम् । 10
कुंभी सीमन्तालकादिः केशरचना । कुंइ प्रभूतम् । कुंती मञ्जरी ॥ यथा ।

वेत्तुं सम्बलकुंठिं चइअ पिआकुंभिकुंतिकम्माइं ।

रणणभि कुइक्कन्हे तुह रिउणो खामक्खिणो जन्ति ॥ ३७ ॥ [३४]

कुड्ढाकुमारिकुड्ढयरीकोसट्टइरिआउ चण्डीए ।

कुहियं लिच्चम्मि कुहंडो अ गुरेडम्मि तीमणे कुसणं ॥ ३५ ॥ 15

कुड्ढा कुमारी कुड्ढयरी कोसट्टइरिआ एते चत्वारश्चण्डीवाचकाः । अत्र कुडो घट इति
संस्कृतकुटशब्दभव एवेत्युपेक्षितः । कुहियं लिप्तम् । कुहंडो गुरेडकारण्यो हरितकवि-
शेषः । कुसणं तीमनम् ॥ यथा ।

L. 1. BF अथ उकारादयः. L. 2 X वणुमय L. 3. C कुड cdd. कौडुमित्याहुः
(C °मन्त्र X °मन्त्र) L. 4. G+X परउ BF विअ° X ठिय° G द्वियमंजोए Z ठियसं-
जोए G om. इत्यादिना BFX om. ओकार. L. 5. GZ उय X णारकीलाए GX पेच्छि-
त्तिपाइ BFGZ णियाइ X परिउसइ. L. 6. X कुडा GZ लिप्पन्ते C छिपिंन्ते cdd. हलिय° BF
°कुलाहि L. 7 X कुक्खी कुक्खी कुच्छी A कुल्हो GYZ य ABFGXYZ सियाले C सिआलो
EX पोड्डले C पोड्डला L. 8. A सीमन्ताई BF सीमन्ताइ. L. 9. BF om. कुक्खी कुक्षिः
C कुक्षि X क्षिशाब्दस्य cdd. अथवा (X अक्ष्वा) BCF पाठान् उल्हे X पाठान् उल्हे C
कुक्खी X कुच्छीत्येव BCFXZ भवति इति L. 10. G om इति BF कुक्खी २ देश्या Z
कुक्षीशब्दो C कुहंडो G गालः BCFX पोड्डल. L. 11. X सीमन्ता CX °लकादिकेश° G
om. केशरचना X om. यथा L. 12. BFG सबलं X° संबलकुट्टि Z संबलि° BFGXZ
चइय C 1. hd. विडय 2. hd. चइय cdd. पिआ G °कम्माइ. L. 13. C कुइं कुल्हे.
L. 14. C कुड्ढा B कुड्ढा° illegible m G. Z कुड्ढाकुमारि° BF °इरियाओ ACEGYZ
°इरियाउ X °इरिय. L. 15. cdd. कुहियं AGYZ य C गुरेडम्मि BG °डम्मि AE चमिणं
C ती-णे Z तीणे. L. 16. G कुडा ! X om. from कुडा to °इरियाओ CGZ कुमारि GZ
कुड्ढयरी GZ कोसट्ट° cdd. °इरिया B चत्वार चण्डी° X कुड्डो L. 17. BFX °भव इत्युपे°
CGZ °भव एव इत्यु° cdd. कुहियं B गुरेड° (sic) C गुरेडया° BF हरितक°. L. 18.
G तीमनं यमनं.

कोसद्वहरीपिउणो कुमारिसिहरे सकृद्वमच्च हला ।

कुद्वयरिवं सकुसणबलीहि घुसिणकृहिअं कुहेडेहिं ॥ ३८ ॥ [३५]

हालम्भि कुंतलो कुकुसो तुसे कुप्पढो घरायारे ।

कुहडो खुज्जम्भि मणोरहे कुतत्ती अ कुंचलं मउले ॥ ३६ ॥

- 5 कुंतलो सातवाहनः । कुकुसो धान्यादितुषः । कुप्पढो गृहाचारः । समुदाचार इत्यन्ये । कुहडो कुब्जः । कुतत्ती मनोरथः । कुंचलं मुकुलम् । कुंपलं इति तु कुड्मलशब्दप्रभव-मितीह नोक्तम् ॥ यथा ।

अहरिकुंतलकुप्पढ अदोसकुकुस कुमारवाल णिव ।

कुहडिअसत्तुकुतत्ती दिसासु जसकुंचलं विआसेसु ॥ ३९ ॥ [३६]

- 10 मचम्भि कुकुडो कुंदओ किसे कुंडिओ वि गामेसे ।

कुट्टाओ चम्मयरे कुडयकुडंगा लयाहरए ॥ ३७ ॥

कुकुडो मत्तः । कुंदओ कृशः । कुंडिओ ग्रामाधिपतिः । कुट्टाओ चर्मकारः । कुडयं तथा कुडंगं लतागृहम् ॥ यथा ।

कुंडिअपत्तो कुडया कुडंगए भमइ तुज्ज अणुरत्तो ।

- 15 कुंदयकुट्टाअं पिव णेच्छसि जं कुकुडा सि तं पुत्ति ॥ ४० ॥ [३७]

L. 1. C °सहिसिं C °कुद्वमच्च X °कुद्वमच्च BF °कुद्वमच्च GZ °कुद्विमच्च. L. 2 BFGZ कृद्वरिं G °चडं Z °वडं From सकुसण to कृहि broken off in G XZ °बलीहि cdd. °कृहियं (X कृहिय). L. 3. E कुंमलो C कुकुसो E कुकुसो A तुमो तुसे BF तुमो C तुडोसा. L. 4. C खुज्जं AGZ य X मउलं मउले Z मचले. L. 5. BF तुंतलो C सालवाहनः broken off in G. X कुप्प L. 6. C कुहडो X कुहु (!) डो B कुब्ज Z कृहः B मनोरथ Z कुंचलं X मुकुल XZ कुंपलमिति BCFX om. तु C कुसलं X कुट्टमलं GZ °शब्द-मर्व. L. 8. BFGZ अर्हायं X °कुप्पडु; om. कुकुस BF कुवां X °पाल. L. 9. cdd. कुहडयं C 2. hd. °दिअं C °सत्तुं BF °कुंतल X °कुंचल cdd वियासेसु (X वियासेसु). L. 10. AGZ कुंदउ X कुदुउ A किनि G किनि X कुसे AGX कुडिउ X गामेसो. L. 11. E कुट्टाओ AGZ °उ X कुदाउ BF चम्मयरे A °यारे B °कुडंगा. L. 12. CX कुकुडो GX कुंदउ X कृशः GX कुंडिउ G कुट्टाउ X om. कुट्टाओ चर्मकारः. L. 13. C °कुडंगं X कुंगं. L. 14. cdd. कुहियं C कुहणए X कुहंए C तुज्ज अणुरत्तो. L. 15. C कुंदायं °OGZ °कुट्टायं X °कुट्टायं C विवा.

गत्ताइ कुंभिणी कुंतली करोडीइ कुइणो रासे ।

णीवीए अ कुऊलं कुत्थुहवत्थं च कोसलं चेअ ॥ ३८ ॥

कुंभिणी जलगर्तः । कुंतली करोटिकारुयं परिवेषणोपकरणम् । कुइणो रासकः । कुऊलं कुत्थुहवत्थं कोसलं इत्येते त्रयोऽपि नीवीवाचकाः । कुऊलं परिहितवस्त्रप्रान्त इति केचित् ॥ यथा ।

5

वरणाही कुंभिणिकुंतलिकम्मं चइअ खेळ कुइणयं ।

दढकोसलसहिआहिं कुत्थुहवत्थं दढेसु सुकुऊले ॥ ४१ ॥ [३८]

कुंभिल्लं खण्णे कुंदीरं कोल्हाहलं च बिम्बम्मि ।

अणइट्टम्मि कुरुच्चं कुमुली कुलसंतई अ चुल्लीए ॥ ३९ ॥

कुंभिल्लं खननीयम् । कुंदीरं तथा कोल्हाहलं बिम्ब्याः फलम् । कुरुच्चं अनिष्टम् । 10 कुमुली तथा कुलसंतई चुल्ली ॥ यथा ।

दढं कुंदीरोट्टिं पहिआ कोल्हाहलाइ चुण्ठन्ति ।

कुलसंतइमवि खणिरो कुरुच्चकुंभिल्लकुमुलिओ हवइ ॥ ४२ ॥ [३९]

कुररी पसू मिलाणे कुम्मणकुंटारकुरुमाणा ।

पिसुणे कुसुंभिलो कोडिल्लो अ कुडिल्लयं कुडिले ॥ ४० ॥

15

L. 1. E कुट्टणो C रोसे. L. 2. BX नीवीए BCFGY य G कुऊण्णे A कोत्थुहं C कच्छुहं E कच्छुहवत्थं Y कुत्थहं Z om. from कुत्थहं to इत्थु incl. in l. 4. AGY चेय BFX वेअ C चेयं. L. 3. X रासः. L. 4. G कुजलं कुत्थुं (sic) X कुऊहलं कुत्थुं C कच्छुहं च X च कोसलं G om. इत्थु G कुजलं X कुऊहलं X ०वसोपात. L. 6. BF ०कंम GZ चइय CX कुइलये. L. 7. cdd. ०सहियाहिं (X ०सां) BF कुत्थहं CX कुत्थुहं G सुऊले. L. 8. GZ सन्ने In BF कुंभिल्लं खण्णे twice B ०हलं G विवम्मि X म्मि only. L. 9. BX अणइत्थम्मि CZ कुरुच्चं C corr 2. hd. E कुरुच्चं X कुरुच्चं AC कुसली X कुमली C कुलसंतई AGYZ य A चुल्लीया B वुं. L. 10. G बिम्ब्याः C बिम्बाः 2. hd. बिम्बाः X विवाकले C 1. hd. Z कुरुच्चं X कुरुच्चं. L. 11. CX कुमली G कुमई BF चुल्ली. L. 12. G दढं X ०रोट्टिं BF पहिओ CGZ पहिया X एहिया GZ कुल्हां cdd. ०इलाइं B वुंठंति CF वुंठंति. L. 13. BF खणिरो C खणिरो CXZ कुरुच्चं X ०कुडिल्लं i. e. ०कुंभिल्लं GX. ०लिउ BF हव. L. 14. E पसू X पसु C कुम्मरं GX ०कुट्टारं. L. 15. C पिसुणा कुत्थुं AGYZ य GZ कडिं.

कुररी पशुः । कुम्भणं कुंठारं कुरुमाणं त्रयमपि म्लानार्थम् । अत्र कुप्यितो
कञ्चुक इति कूर्पासशब्दभवः । कुसुंभिलो तथा कोडिल्लो पिशुनः । कुडिल्लयं
कुटिलम् ॥ यथा ।

अकुसुंभिला कुडिल्लयकेसी कोडिल्ल सा खु कुरुमाणा ।

5 कुंठारेइ सहीउ वि अकुम्भणो पुण तुमं कुररी ॥ ४३ ॥ [४०]

कुरुचिल्लं गहणे कुसुमणं घुसिणे कुडुच्चिअं सुरए ।

गच्चिणिकुलीरकन्दुइआ कुच्छिमइकुरुचिल्लकुल्लरिआ ॥ ४१ ॥

कुरुचिल्लं ग्रहणम् । कुसुमणं कुङ्कुमम् । कुडुच्चिअं सुरतम् । कुच्छिमइ
गर्भिणी । कुरुचिल्लो कुलीरः । कुल्लरिओ कान्दविकः ॥ यथा ।

10 ओ कुरुचिल्लइ पहिओ कुरुचिल्लणिहो कुडुच्चिअरस कए ।

छणकुसुमण्णविलित्तं कुल्लरिअं कुच्छिमइअं पि ॥ ४४ ॥ [४१]

कुसुमालिओ अ सुण्णमणे कुरुकुरिअं च रणरणए ।

कुलफंसणो कुलकलङ्कम्पि छुहाए अ कुडुलेवणिआ ॥ ४२ ॥

कुसुमालिओ शून्यमनाः । कुरुकुरिअं रणरणकः । कुलफंसणो कुलकलङ्कः ।

15 कुडुलेवणी सुधा ॥ यथा ।

L. 1. BF कृपासां X कप्यासो. L. 2. X om. from इति to कुसुंभिलो Z कूर्पासं
G पिशुनाः X कुटिल्लयं. L. 3. GZ om यथा. L. 4. X अकुसुंभिया CX कडिल्लया के GZ
ल्लयकेसी C कुरामाणा GZ कुरं X रुमाणा. L. 5. BCF सहीओ GZ om. वि CX विष
कम्पं X तुमं कुमं कुररं. L. 6. ABCDFGYZ कुरुचिल्लं E कुरुचिल्ल A गहणे E कुसुमणं
X कुसुमिणं Y कुसु- मन्ने A कुडुं B कडुं Z कुडुं X कुडुं ABCEFGXYZ ञ्चियं. L.
7. A गच्चिणिं AG कंठुइया BF कंठुइया CYZ इया E इय X काडुइया C कुरुच्छिल्लं
A चिल्लं Z विल्लं ABCFY कुल्लुं cdd. णिया. L. 8. cdd. कुरुचिल्लं GZ कुसुमणं
X कुसुमणं B कुडुच्चियं CFGXZ ञ्चियं. L. 9. BEZ कुरुचिल्लो X चिल्ले B कुल्लरि-
ओ CFGXZ कुल्लुं GX णिउ X कादविकः. L. 10. C 1. hd. GX उ CZ कुरुचिल्लइ
GXZ पहिउ C कुरुचिल्ल CGXZ ञ्चियस्स. L. 11. C कुसुमिणं G मणं X मणं
BCFX कुल्लरियं GZ कुल्लरियं CX मणं BFGZ मणं. L. 12. BXZ मालिउ
AEGXYZ य GZ सुन्नं B कुरिक्कं cdd. णियं (X णियं). L. 13. GZ सुहाए AGYZ
य cdd. लेवणिया L. 14. BGX लिउ CGZ अशून्यमनाः X मनाः B कुरिक्कं CGXZ
णियं C कुल्लफंसणो Z कुरुहंसणो. L. 15. BFX कुडुलेवणी

मा कुडलेवणीधवलकुट्टिमे परवहुं णिएऊण ।

कुसुमालिअ कुरुकुरिअं करेसु कुलफंसणो होही ॥ ४५ ॥ [४२]

कुंडिअपेसणकुंतीपोट्टलया बम्भविट्ठिचउकोणा ।

कूलं बलपच्छा कूडो पासे कूवलं जघणवसणे ॥ ४३ ॥

कुंडिअपेसणं ब्राह्मणविष्टिः । कुंतीपोट्टलयं चतुष्कोणम् ॥

5

॥ इत ऊर्द्धमूकारान्तकारादयः ॥

कूलं सैन्यस्य पश्चाद्भागः । कूडो पाशः । अत्र कूरं भक्तमिति संस्कृतसमत्वान्नो-
क्तम् । कूवलं जघनवसनम् ॥ यथा ।

कुंडिअपेसणकारीइ कुसुमसरकूलकूवलवईए ।

कुंतीपोट्टलभवणे उअ पडइ दिओ कडक्खकूडम्मि ॥ ४६ ॥ [४३] 10

कूणिअमीसिमउलिए गत्ताकारम्मि कूसारो ।

केआ रज्जू केली असई केऊ अ कन्दम्मि ॥ ४४ ॥

कूणिअं ईषन्मुकलितम् । कूसारो गत्ताकारः ॥

॥ अथ एकारान्तकारादयः ॥

केआ रज्जुः । केली असती । केऊ कन्दः ॥ यथा ।

15

कूसारखलन्तपओ केउकए पहिअ मा भमसु कच्छे ।

जं केलीए कूणिअपेच्छिअकेआण पडसि पासेसु ॥ ४७ ॥

L. 1. C °लेवणा° BFX °कुडुमे C परहुं X निरएण. L. 2. C कसुमा°
BCFXZ °लिय CGZ °रिय X °रिय C होह. L. 3. The whole line is wanting
in A. EGYXZ कुंडिय° BF कुंडिअ° C कुंडियकेस° BEFGY °पोट्टलया C °पोट्ट°
X °पोट्ट° Z °पोट्टलिया BF वम्भविट्ठि° G चम्भविट्ठि° Z वम्भवेट्ठि° C °विट्ठि°.
L. 4. A कंकूल वपत्था GZ वल° X कूडो पासे twice. E कूवल C कूवड°. L. 5. BFGXZ
कुडिय° C कुडिय° C ब्राह्मण° BGZ ब्राह्मण° X ब्राह्मणानां cdd. °वृष्टिः BFG °पोट्ट° C °पोट्ट°
X °पोट्ट° GZ चतःकोणं X °कोणा. L. 6 X ऊर्द्ध ऊका° Z ऊर्द्ध ऊका°. L. 7.
BF भक्तमति. L. 8. X कूलं R °वसण X °वसणम्; यथा twice. L. 9. BF
कुडिय° C कुडिय° XZ कुडिय° CGNZ °कारी G. °सरकूवलपईए Z °सरकूवलपईए X
om. कूल. L. 10. cdd. °पोट्टल° C °भवणा ओअ पडइ X कडइ cdd. दिउ C °कूलामि
C. 2. hd. X °कूलमि Z °कूडम्मि. L. 11. GYZ कूणियम° A °चउलिए. L. 12.
ABCEFXZ केया GZ कया BF रज्जु G रज्जू G कऊ GYZ य. L. 13. BF कूणितं
CGXZ कूणिय. L. 14. G एकारान्तिक°. L. 15. BCFX केया X रज्जु G कोई for
केली G केउ. L. 16. CGX °पउ C पहि BFGXZ पहिय. L. 17 G ज BF
केलीलीए cdd. कूणिय° (Z कूणिया°) CX °पिच्छिय° BFGZ °पेच्छिय° cdd. °केयाण B
पडसि F पोससु.

अत्र केहहं कियदिति शब्दभवम् । केलायइ समारचयतीति धात्वादेश इति नोक्तौ ॥ [४४]

केआरबाणकोट्टा किंसुअणयरेमु कसिणए कोणो ।

कोलो गीवा कोप्पो अवर्राहे गेहकोणए कोण्णो ॥ ४५ ॥

5 केआरबाणो पलाशः ॥

॥ अथ ओकारान्तककारादयः ॥

कोट्टं नगरम् । कोणो कृष्णवर्णः । लकुट इत्यन्ये । कोलो ग्रीवा । कोप्पो अपराधः । कोण्णो गृहकोणः ॥ यथा ।

केआरबाणओडयकोण्णे कोणाणणा णमिअकोला ।

10 मण्णन्ति हरिअकोट्टा तुह रिउणो कोप्पमप्पणयं ॥ ४८ ॥

अत्र कोओ चक्रवाक इति कोकशब्दभवत्वान्नोक्तः ॥ [४९]

कोच्चप्पं अलिअहिए इत्थिरहस्सम्मि कोज्जप्पं ।

कोलीरं कुरुविन्दे कोहल्ली ताविआए अ ॥ ४६ ॥

कोच्चप्पं अलीकहितम् । कोज्जप्पं स्त्रीरहस्यम् । कोलीरं कुरुविन्दम् । कोहल्ली 15 तापिका ॥ यथा ।

दइअम्मि सावराहे इन्ते कोलीररत्तणयणेअं ।

कोहल्लिपूरयणा कोच्चप्पं कुणइ अहह कोज्जप्पं ॥ ४९ ॥ [४६]

L. 1. X केलाइ BF समारचयति X रचयति BFG इति इति CZ om. इति CX धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तौ. L. 3. cdd. केया^० ABCFG^० वाणो X^० वाणं YZ^० वाणं CGYZ किंसुय^० C^० णाय^० X कोणो L. 4. A कोहो X कोला X कोपो X गृहकोणए E^० केणए केण्णो Z कोणो. L. 5. cdd. केयाग्वाणा G पलासः. L. 6. BF om. this line. X उकारान्तं. L. 7. X कोपो. L. 8. X अवर्राधः । कोणो. L. 9. cdd. केयाग्वाणं CX^० उडयं GZ^० उण्णयं X^० कोणं cdd. णमियं. L. 10. GZ मन्त्रंति BF हरिउं CGXZ हरियं GZ^० कोट्टा. L. 11. GX कोउ X चक्रवाकः C^० न्जोक्कम् G^० कं L. 12. E कोच्चप्पं GXYZ कोच्चप्पं ABCFGYZ अलियं X अलिरं AC इच्छिं C कोज्जप्पं. L. 13. C क्येलां corr. 2. hd. G कोहल्लं for कोलीरं E^० कुरुविन्दं cdd. तावियाए ACEGYZ य X आ. L. 14. XZ कोच्चप्पं X अलीकरहितं C कोहल्लयं X कुरुविन्दं. L. 16. cdd. दइयंमि (X इदयंमि) BFGZ^० णयणेयं CX^० णेण In G from कोलीरं to रयणा L. 6. twice. L. 17. CXZ^० कोच्चप्पं C कोहल्लयं.

कोलंबकोल्लरा पिठरे कोसयकोडिआ लहुसरावे ।
कोट्टिंबो दोणीए कोट्टुंभं करहए तोए ॥ ४७ ॥

कोलंबो तथा कोल्लरो पिठरम् । कोलंबो गृहमित्यन्ये । कोसयं तथा कोडिअं
लघुशरावः । कोट्टिंबो द्रोणी । कोट्टुंभं कराहतं वारि ॥ यथा ।

कोल्लरकोडिअवाणिअ छड्डिअकोलंबकोसओ कीस ।

5

णिवडसि कयकोट्टुंभो णईइ कोट्टिंबठिअमिमं णिअ वि ॥ ५० ॥ [४७]

कोट्टुम्भि कोत्थलो कोमुई तहा पुण्णमासीए ।

भेएण गामभोत्ता य कोडिओ कोउआ करीसग्गी ॥ ४८ ॥

कोत्थलो कुशुलः । कोमुई सर्वा पूर्णिमा । शरयेव पौर्णमासी कौमुदी रूढा ।
इह तु या काचित्पूर्णिमा सा कोमुई । अत एव च देशी । यदाह ।

10

कोमुइमाह च शाम्बो या काचित्पौर्णमासी स्यात् ॥

कोडिओ भेदेन ग्रामभोक्ता । ऐकमत्यं ग्रामीणानामपास्य यो मायया ग्रामं भुनक्ति ।
कोउआ करीषाभिः ॥ यथा ।

कोत्थलकम्मणिउत्ता कोडिअपुत्तस्स दिण्णसंकेआ ।

मण्णइ गामणिवहुआ कोमुइजोण्ह पि कोउअसरिच्छं ॥ ५१ ॥ [४८] 15

L. 1. A कोलम्ब° B कोलेव° CEF कोलम्ब° Z कोलंबा° X पिठरे C कोसया° GZ कोसयं°
X कोसियं° *add.* °डिया BF लसरावे A सगेवे. L. 2. AXY कांठिंबो BFGZ
कोटिंबो C कोट्टिंबो E कोट्टुंभो E कोट्टुंभं GZ कोट्टुंभं Y कोट्टुंभं X कोट्टुंभं करा°.
L. 3. BFGZ कोलंबो C कोलम्बो X *add.* तंबो after कोलंबो BF कोल्लं G पिउरं BFG कोलंबो
C कोलम्बो X कोसियं C. 1. hd. कांठियं BFGXZ °डियं. L. 4. GZ °सरावः C
कोडिंबो BF कोट्टिंबो G कोट्टिंबा XZ कांठिंबो C कोट्टुंभं G कोट्टुंभं X कोट्टुंभं Z कोट्टुंभं X
कराहनं. L. 5. C कोल्लरा° *add.* °कोडियवाणिय छड्डियं° BFG °कोलंब° C °कोलम्ब°
C. 2. hd. GX कोउआ C काम 2 hd. कोस. L. 6. C °कोट्टुंबो G °कोट्टुंबो X
°कोट्टुंबो Z °कोट्टुंबो G णईए XZ णईण BF कोट्टिंब° CX कोट्टिंब° G कोट्टिंब° Z कोट्टिंब°
add. °ठियमिमं BCF निय GZ णिय X मिय G णि. L. 7. E कोत्थम्भि Z कोट्टुम्भि C
कोत्थलो. L. 8. Y ग्रामभुक्ता CG कोडिउ C 2 hd. °ओ AN कोण्डिउ E कोण्डिओ Z
कोडिओ C 2. hd. कोओआ GZ कोडिया Y कोउया. L. 9. C कोत्थलो कुशुलाः X कुशुलः
X पूर्णिमासी. L. 10. C काचित्पौर्णमासी Z काचित् पूर्णिमा CX *om.* सा CX कौमुदी BF
ने for अत X *om.* च. L. 11. BCFZ व BFG शंबो C शंबा X सावो C °मासा X
°पूर्णिमासी. L. 12. C कोडिओ. GX °उ G आमभंक्ता X ग्रामः भोक्ता BCFXZ
एकमत्यं. L. 13 C कोओआ G कोओआ Z कोडिया. L. 14. C कोत्थलि° X
कोत्थलि° BF °कमा° C °णियुत्ता X °णियुत्ता *add.* कांठियं° Z कोडियं°) GZ दिन्नसं° *add.*
°केया. L. 15. G मन्नेइ GXZ गामिणि° BFGXZ °वहुया C °बहुया GZ °जुण्हं BFX
कोडियं° C 1. hd. काओयं° G कोउयससिच्छं Z कोउयससिच्छं,

कोंदुलू अ उलूअम्मि सिवाए कोविआ होइ ।

कोलित्तं च अलाअम्मि कोइला कट्टअङ्गारा ॥ ४९ ॥

कोंदुलू उलूकः । कोविआ शृगाली । कोलित्तं उल्मुकम् । कोइला काष्ठा-
ङ्गाराः ॥ यथा ।

5 णिसि णइमिन्ती कोविअकोंदुलूणं डरोमि तस्स कह ।

कोलित्तकोइलेहिं इअ लिहिअं दूइआइ कहइ वडू ॥ ५२ ॥ [४९]

कोलाहलो खगरुए साविहजन्तुम्मि कौंडलिआ ।

कोक्कासिअं विअसिए आपूरिअअम्मि कोज्झरिअं ॥ ५० ॥

कोलाहलो खगरुतम् । तुमुलमात्रवाची त्वयं संस्कृतसमः । कौंडलिआ श्वावि-
10 त्सज्ञः प्राणिबिषेयः । कौंडलिआ कीट इत्यन्ये । कोक्कासिअं विकसितम् । कोज्झरिअं
आपूरितम् ॥ यथा ।

कोक्कासिअच्छि सायं जलमाणिन्ती ण किं तुमं डरसि ।

कोलाहलकौंडलिआकोज्झरिए एत्थ तूहम्मि ॥ ५३ ॥

L. 1. BCFXY कोंडुं damaged in G. Z कोण्डन्लू YZ य E उल्लू X अलूअम्मि Y
उलूयम्मि BF सिवा EXY कोविआ GZ कोइया L. 2. C कोहित्तं X कोलित्तं BF
आलायम्मि C आलाइम्मि EGXYZ अलायम्मि A कट्टुं GZ वट्टुं. L. 3. BF कोडुल्लू
C कोडुं [1] G कोण्डुल्लू X कोडुल्लू Z कोण्डन्लू BCFX कोविआ GZ कोइया BX शृगाली
GZ कोइला. L. 4. C काष्ठा From षा to णं 1. 5 gnawed off in G. L. 5.
X णिसि BF णइमिती काविअं CX कोविअं GZ कोविआ B कोंडुं F कोंडुं G कोण्डुल्लू
X कोंडुल्लूणं Z कोंण्डन्लू BCFX कहा. L. 6. GZ लेहिं cdd. इय लिहिअं (Z
लिहिउ) GZ दूइयाइ. L. 7. A वसणं C वसणं X साविअं From म्मि to सिअं 1. 2.
gnawed off in G. BFYZ कौंडलिया A कौंडलिया C कौंडलिया EX कौंडलिया. L.
8. ABCFGXYZ °सिय ACGXYZ विअसिए ACGZ आपूरियम्मि Y आपूरियम्मि EX
°रियम्मि A कौंसरिये C कोइसं cdd. °रिय. L. 9. X कौलाहलं C 1. hd. X तुमलं
C त्वं य 2. hd. य BF त्वयं यं BF कौंडलिया (F °य) C कौण्डलिआ GZ कोइलिया X
कोइलिआ. L. 10. X श्वाविसंज्ञः C कोण्डलिया BFZ कौंडलिया G को rest gnawed
off. X कौंडलिया C कील cdd. °सियं C काइसं cdd. °रियं. L. 12. X कोकां
BCFX °सियच्छि GZ साअ जलमाणंती B कि. L. 13. BFZ कौण्डं C कौण्डं G
°कोण्डं cdd. °लियां C °कोइसं BFX इत्थं C इच्छं BF तूहंति CX वूहम्मि.

अत्र कोहण्डीकोहलीशब्दौ कूष्माण्डीशब्दमवौ । कोकह व्याहरति । कोआसइ विकसति । कोडुमइ रमते । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोकाः ॥ [५०]

॥ अथानेकार्थाः ॥

कंदो दृढमत्तेसु कंडां दुब्बलविवण्णफेणुसु ।

कंडो सूअरसीमासु कडो झीणे उवरए अ ॥ ५१ ॥

5

कंदो दृढो मत्तश्च । स्तरणेऽपीत्यन्ये । कंडो दुर्बलो विपन्नः फेनश्चेति व्यर्थः ।
कंडो सूकरो मर्यादा च । कडो क्षीणो मृतश्च ॥ [५१]

णिच्छिद्धे कडिवत्ये दारत्थविवक्खआसीसु ।

गहणे वणे कडिल्लं कम्मन्तघरेसु कव्वालं ॥ ५२ ॥

कडिल्लं निच्छिद्रं कटीवत्तं दौवारिकः शत्रुराशीर्गहनं वनं चेति सप्तार्थम् । कव्वालं 10
कर्मस्थानं गृहं चेति द्व्यर्थम् ॥ [५२]

कङ्कालकरालेसु कलेरो थेवोल्लवहलेसु ।

बण्फे अ कसव्वं कग्घाडोऽग्घाडे किलाडे अ ॥ ५३ ॥

L. 1. BF कोहंटी BCF कूष्मा^०. L. 2. C कोडुमइ GZ कोडुमइ X कोट्टमइ
B^०काः om इति नोकाः X नोका. L. 4. Z om. from कंदो to व्यर्थः in l. 6. E
कंदो for कडो BEFX दुब्बलं C दुब्बलं G^०विवन्नं Y^०विपन्नपेणुसुं. L. 5. X कडो
BFY सूअरं E^०झीणे A inserts य after झीणे ABCFGY य. L. 6. G मनश्च C
1 hd. G मूरणे C 2. hd स्तरणे X शूरणे X अर्थः for व्यर्थः L. 7. X सूगे C मयदि X
कंडो. L. 8. CY^०वच्छं C दारच्छं EX वारत्थं Y वारत्थं E^०कत्तयासीसु X^०कसया-
गसीसु. L. 9. C om. कम्मं कं 2. hd. notes उपरितो लेखः । कव्वालं कम्मठणं च गेहमि A
कव्वालं GZ कव्वालं. L. 10. BF कडिल्लं निःछिद्रं CX निच्छिद्रं G निच्छिद्रं C कटिं X
दौवारिकं CGZ शत्रुः C आशीः X शत्रुराशीर्गहनं B कव्वालं. L. 11. B वति GZ^०थं (sic)
L. 12. BF कंकालो कगलेसु A^०करालंसु कलेसु कलेरो G^०कराले करालेसुं कलेरो X
^०कगलेसु YZ^०करालेसुं B घवो^० E^०थवल्लं C 1. hd. थल्लव^० 2. hd. थल्लव^० X^०थेवाल्लवहलेसु
Y थोवल्लवहलेसु. L. 13. A बण्फे BEFGZ बण्फे C बण्फे E बण्फे Y बण्फे ABCFGYZ
य BF C 2. hd. कसव्वं A कसव्वं X कसव्वं C कग्घाडो BF om. ऽग्घाडे RF किलाडे twice
X किलाडे cdd. य C adds कालेरे and om. कलेरो.

कलेरो कङ्कालः करालश्च । कसव्वं स्तोकमाद्रं प्रचुरं बाण्यश्चेति चतुरर्थम् । कग्घाडो
अपामार्गः किलाटश्च ॥ [५३]

णालिअरकागउसहेसु करोडो पिठरपडहेसु ।

मुहहरिणेषु अ कमलो कलओऽज्जुणतरुसुवण्यारेसु ॥ ५४ ॥

5 करोडो नालिकेरं काको वृषभश्चेति त्र्यर्थः । कमलो पिठरः पटहो मुखं हरिणश्चेति
चतुरर्थः । कलओ अर्जुनवृक्षः सुवर्णकारश्चेति द्व्यर्थः ॥ [५४]

भिकखापत्तअसोएसु करंके वग्घलट्टासु ।

सवले वि अ करडो कमटो मन्थणिपिठरहलधरमुहेसु ॥ ५५ ॥

करंके भिक्षापात्रमशोकवृक्षश्चेति द्व्यर्थम् । करडो व्याघ्रो लट्टा कर्बुरश्चेति त्र्यर्थः ।

10 काकादिवाची तु करडो करटशब्दभव एव । लट्टायां तु लिङ्गपरिणामे करडा ।
कमटो दधिकलशी पिठरं हलभृन्मुखं चेति चतुरर्थः । कच्छपे भिक्षुभाजने दैत्ये च
कमठशब्दभव एव ॥ [५५]

मूलयमुसलेसु कडंतं कुसुमुच्चयइसूसु कणओ अ ।

गव्विअणउलसहीसुं कलिओ कउअं पहाणचिन्धेसु ॥ ५६ ॥

15 कडंतं मूलकशाकं मुसलं च । कणओ कुसुमावचय इषुश्च । कलिओ
गर्वितो नकुलः सखी चेति त्र्यर्थः । सख्यां लिङ्गपरिणामे कलिआ ।
ज्ञातार्थस्तु कलितशब्दभव एव । कउअं प्रधानं चिह्नं च । अत्र कम्मइ

L. 1. X कंकाल BF कसव्वं C^{द्रं} च प्रचुरं BFG बाण्यश्चेति Z बाण्यश्चेति C^{श्चान्तं}.
L. 2. GZ अपामार्गः, L. 3. *edd.* णालियर^० BEF^० कागओस^० A कडोरो C
करोडो A पितुर^० C^०पेहेसु L. 4. BF *om.* अ YZ य A कलउ जुण^० BF कालउ
ज्जुण^० C कलओ (2. hd. °लु) जुण^० G कलउ । ज्जणतरुम^० X कलउ ज्जुण^० Y^०सुवन्न
अरेसु. L. 5. G काको^०श्चेति C^०त्र्यर्थ. L. 6. CZ कलुओ X कलउ G कर्णिकारश्चेति.
L. 7. BF^०पत्तं C करंके A करधल^० G वग्घा^०. L. 8. C सलो EXY सवले
edd. य G मंथणि^० A पिठर^०. L. 9. C *om.* वृष G^०धं: G कग्घोडोव्याघो BF लट्टी
C लट्टा X लट्टा (sic) BF कबुर^० C कबुर^० G कबुर^०. L. 10. B कग्घो F कटोरो C^०भवः
CX *om.* एव BF लट्टायां C लट्टाया BF करट X करडाः. L. 11. BF दधे^० CX
कलसी C पठरं Z पिठरं BCFX हलभृत् CX कच्छपि Z भिक्षुभाजने. L. 12. B^०शभव.
L. 13. A^०मुसलेसु E^०मुसलेसु BF^०मुसलं A कडंतं G^०चअं EGX ईसूसु Z^०व्वगइसूसु
C 1. hd. GX कणउ BF कणए ARCEFGYZ य X *om.* अ L. 14. E *om.* गव्वि-
अ CGXYZ गव्वियं BF^०णओल^० C 1. hd. GX कलिउ Z कउयं C अं (*om.* कउ)
BF^०विधेसु. L. 15. G^०शाकः GX मुसलं X कणउ BF^०माव्यायः X^०माव्याय C
चय GX कालउ. L. 16. C सख्या XZ सख्या *edd.* कलिया. L. 17. CX
ज्ञातार्थश्च BF कलिशब्द एव GZ कउयं B *om.* च C कम्मइ.

सुरं करोति मुङ्के चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [५६]

चञ्चूत्तंसेसुं कण्णोल्ली घण्टससएसु कडुधालो ।

अल्लयकयच्चिअकणइण्णेसुं कणइअं चेअ ॥ ५७ ॥

कण्णोल्ली चञ्चुरवतंसश्च । कडुधालो घण्टा लघुमत्स्यश्च । श्लषशब्दाद्धस्वार्थे
कप्रत्यये श्लषक इति रूपम् । कणइअं आर्द्रं कृतं चित्रितं कणाकीर्णं चेति ४
चतुर्थम् ॥ [५७]

पाडलिपसिद्धएसुं कलयंदी काहलो मिउठगेसु ।

कायकलन्तरमेहेसु कालिआ कायलो पिए काए ॥ ५८ ॥

कलयंदी पाटला पसिद्धश्च । केचित्पाटलायां कणयंदीत्याहुः । अत्र काही इत्य-
तीते भविष्यति च प्रत्यये कृगो रूपमिति नोक्तम् । काहलो मृदुश्चकश्च । कातरवाची 10
तु कातरशब्दभव एव । कालिआ शरीरं कालान्तरं मेघश्चेति त्र्यर्थाः । कायलो प्रियः
काकश्च । केचित्प्रिये कायरो इत्याहुः ॥ [५८]

बयगरणताविआसुं काहल्ली तणुघणेसु कालिंबो ।

कासिअकिण्हा सण्हे वत्ये तह सेअवण्णम्मि ॥ ५९ ॥

L. 1. Z भुक्तं. L. 2. BF वंचुत्तं Z चलत्तं GXZ °सेसु ACX कण्णोल्ली G
कणोल्ली A घण्टकुसं BEF °जसत् C °तुरसु BF कटुं X कडं GY °यालो Z °याले.
L. 3. GZ अल्लय C °वित्तिअं BEFGXYZ °त्तियं A °कण्णां C °कण्णं GZ
°इल्लेसुं EX °सु add. कणइअं A वेय BFGYZ चेय X वेअ. L. 4. CX कण्णोल्ली
G कणोल्ली Z कणोल्ली BF वंचुत्तं C कटुं X कडुं GZ °यालो Z om. लघु add. °शब्दात्
ह्रस्वां. L. 5. C कण्णं BCFX °इयं BF आर्द्रं X आर्द्रं X कण्णांकीर्णं.
L. 7. C °सिद्धएसु C मिउठगेसु E °ठगेसु GZ °वगेसु Y °ठगेसुं. L. 8. C कायलन्तरं
ARCEFX कालिआ GZ कायला Y कागे. L. 9. G °लीयां BF कणवदंतीत्याहुः G
कलयंदीत्याहुः. L. 10. G इत्यती भविं X भविष्यति C मृदुश्चकश्च G मृदु-
वंकश्च X मृदुठगश्च. L. 11. add. कालिया BCFZ त्र्यर्थः X त्र्यर्थाः BF प्रिय.
L. 13. XZ चयं GZ °करणं add. °विद्यां A °सु BCF °धणेसु A कालिंबो C कालिंबो
RF कालिंबो E कालिंबो. L. 14. Z om. from कासिअं to कालिंबो in l. 1.
p. 106 ABCFGXY कासिअं G °किण्हा X सण्णे C वण्णे GY सेयं.

काहली व्ययार्थं धान्यादि तवणीति प्रसिद्धमपूपादिपचनमाण्डं च । कालिवो शरीरं मेवञ्च । कासिसं तथा किण्ठं सूक्ष्मवस्त्रं श्वेतवर्णं चेति द्वावपि द्वर्थौ ॥ [५९]

किविडी पासदुवारे घरपच्छिमअङ्गणे चेअ ।

किविडं तह णिहिट्टं धण्णखले तत्थ जाए अ ॥ ६० ॥

5 किविडी पार्श्वद्वारं गृहपश्चिमाङ्गणं चेति द्वर्थौ । किविडं धान्यखलं तत्र धान्य-
खले यच्च जातम् ॥ [६०]

कण्णोवगण्णिआए कोऊहलए अ किरिइरिआ ।

कुल्लो गीवाइ तहा असमत्थे छिण्णपुच्छे अ ॥ ६१ ॥

किरिइरिआ कर्णोपकारिका कौतूहलं च । कुल्लो ग्रीवा असमर्थच्छिन्नपुच्छश्चेति
10 व्यर्थः ॥ [६१]

हरिआणुगमे हरिअच्छडुवए तह य कुढकूवा ।

कुहिणी कुप्पररच्छामु कुंभिलो चोरपिसुणेसु ॥ ६२ ॥

कुढो तथा कूवो हतानुगमनं हतत्याजकश्चेति द्वावपि द्वर्थौ । कुहिणी कूर्परो
रथ्या च । कुंभिलो चौरः पिशुनश्च ॥ [६२]

L. 1. G कोहली BF प्रसिद्धो G °द X °द BCFGX अपूपा° BF (G!) °पचन°. BFG कालिवो C कोलिम्बो. L. 2. In B का° श° मे° are written twice. Z शरीरं twice. *add.* कासिसं X श्वेतवर्णश्चेति CX द्वावप्येतौ Z द्वावपि एतौ. L. 3. C किविडी G °दुवारेसुं X परपश्चिम° A चेव्व C चेय Y चेया corr. into चेय Z वेअ. L. 4. BF आकिविणं X किविडं G णिहिट्टं GZ धन्नं C तच्छ ABCFY य. L. 5. C किविडी X °पश्चिमागं C द्वर्थं X द्वर्थः C *om.* धान्यखलं तत्र G inserts यच्च before तत्र. L. 6. CX धान्ये खले. L. 7. G °गण्ठि° *add.* °याए ABCFGYZ य GZ किरिय° *add.* °रिया. L. 8. B गीवाए C छिन्नपुच्छि Z छिन्न° ACGYZ य. L. 9. G किरिकि° Z किरियकि° *add.* °रिया X has कण्णोवगणिया कौतूहलक्रिया द्वर्थः for किरिइरिआ to च BCF °थे। छिन्न° X °र्थं छिन्न°. L. 11. ABCFGXY हरिया° Z हहिया° ABCFGYZ हरिय° Z °छडवए B कूड° C (F!) कुड° X कुडु° Z कुडकूतो. L. 12 BF कुहणी C कुहिणी A °रथाकु Y °रथासु G सु (!) Z °सुं A सुंभिलो BF °सुणेसु. L. 13. CX कुढो Z कूवो X हतानुगमं Z °गमन X, कूर्परो. L. 14. G चोरः।

चुल्लीए लघुभाण्डे अ कुंढयं कुल्लुं चैअ ।

अइयणिउणेषु कुरुडो कुरुलो पुण कुडिलकेसे वि ॥ ६३ ॥

कुंढयं तथा कुल्लुं चुल्ली लघुभाण्डं चेति द्वावपि द्वयर्थौ । कुरुडो निर्दयो निपुणश्च ।
कुरुलो पुनरदयनिपुणयोः कुडिलकेशोऽपीति त्र्यर्थः ॥ [६३]

कीलाघाए समुआचारे णम्मे अ कुप्परं भणिअं ।

5

छिइकुडीतुडिएसु कुडिच्छं कोट्टी इ दोहखलणासु ॥ ६४ ॥

कुप्परं कीलाघातः समुदाचारो नर्म चेति त्र्यर्थम् । कीला सुरत उरःप्रहणनविशेषः ।
कुडिच्छं वृतिविवरं कुटी त्रुटितं चेति त्र्यर्थम् । कोट्टी दोहो विषमास्खलना च ॥ [६४]

कोसो कोसुम्भजलहिसु कोलिओ तन्तुवायलूआसु ।

उच्छुणिवीलणजन्तम्मि कोल्लुओ तह सिआलम्मि ॥ ६५ ॥

10

कोसो कुसुम्भरक्तवस्त्रं जलधिश्च । कोलिओ तन्तुवायो जालकारकृमिश्च ।
कोल्लुओ इक्षुनिपीडनयन्त्रं शृगालश्च ॥ [६५]

॥ अथ स्वरक्रमेण द्यक्षरादिक्रमेण च खकारादयः ॥

खड्डा खाणी खल्ला चम्मे खडुं च मंसुम्मि ।

खण्णं खत्तं खाए तिलपिण्डीए खली चैअ ॥ ६६ ॥

15

खड्डा खानिः । पर्वतखातमित्यन्ये । खल्ला चर्म । खडुं शमश्रु । खण्णं तथा खत्तं
खातम् । खली तिलपिण्डिका ॥ यथा ।

L. 1. B चुल्लीए G ंभं AGYZ य GXZ कुंढयं which is perhaps the reading to be adopted cfr. Tel. कुंड C कुल्लुं Z कुल्लुं ACYZ चैय BF वेअ G चैयं. L. 2. E आदयं X दयं (om. अ) Z अवयं G णिउणसु Y णिउणेषु. L. 3. GZ कुंडअं X कुंडयं तथा कुंडलं BF चुल्ली BG भाड Z om. द्वावपि. L. 4. X कुरुडो X पुतर Z पुनरदयं G णयाः C केशो BF त्र्यर्थं. L. 5. X कीलाघाये BCFZ समुदाचारे Y समुआं A चरे BF om. अ AGYZ य ACEGXZY भणियं. L. 6. C मुडिएसुं GXZ सुं GZ कुडित्थं BF om. कोट्टी X कोट्टी Z कोट्टी GZ णेसु X णासुं. L. 7. CX चारे BF चारो चारो नर्म C वेरिति for चेति X त्र्यर्थः CGXZ सुरते BF सुरतेः BF om. उरः G प्रहणं. L. 8. F कुडिच्छं Z कुडित्थं CFX वृत्तिं X विवरं कुटी कुटितं C मुटितं BG वेति Z कोट्टी cdd. दोहविषमां C 2. hd. लता. L. 9. C कुसुंभं A हिसु AG, C 2. hd. X कोलिउ BCFZ लूयासु E लूआसु. L. 10. AGZ निवीलणं C निपीलं BF कोल्लुओ AG उं X कोल्लुउ C त for तह CEXY सिया. L. 11. CXZ रक्तं वं GX कोलिउ G काराकृमिश्च. L. 12. BF कोल्लुओ G कोल्लुउ X कोल्लुउ. L. 13. A ॥ अथ खादि ॥ EY ॥ अथ खादिः ॥ BFX om. खाहारां BF व. L. 14. C खड्डा G खड्डा BF वम्मे X मंसुम्मि. L. 15. BF वेअ ACXYZ चैय X वेअ. L. 16. G खल्ला C पर्वतखानिः पर्वतं G पातमिं G चम्मे C खण्णं CX शमश्रु GZ खण्णं. L. 17. C om. खातं.

खडा धरेसु खत्तं वप्ये खण्णे च वासभवणम्मि ।

खलिभोजपाण खल्लन्वराण तुह वेरिआण धी खडुं ॥ ५४ ॥ [६६]

खडुं कडिआइ खडं तिणम्मि खद्धखरिआ य भुत्तम्मि ।

खवओ सन्धे असईइ खंडई खड्डिओ मत्ते ॥ ६७ ॥

- 5 खडं तीमनम् । खडं तुणम् । खद्धं तथा खरिअं भुक्तम् । खद्धं पचुरार्थेऽपि लक्ष्येषु दृश्यते । खवओ स्कन्धः । खंडई असती । खड्डिओ मत्तः । खल्लगंडिओ मत्त इत्यन्ये ॥ यथा ।

खद्ध तइआ जन्ती णच्चिरखवया ण वेसि धरकिडिअं ।

खरिअखडखडिअवसहखद्धं खडुं णिएसि किं इण्हि ॥ ५५ ॥ [६७]

- 10 खडुआ मुत्ता खणुसा मणदुक्खे खंजरो वि मुक्कदुमे ।

खट्टुगं छाया खव्वुल्लं वयणम्मि खणुओ कीले ॥ ६८ ॥

खडुआ मौकिकानि । खणुसा मनोदुःखम् । खंजरो शुष्कद्रुमः । खट्टुगं छाया । खव्वुल्लं मुसम् । खणुओ कीलकः ॥ यथा ।

दुक्खव्वुल्ले का तुह खणुसा खडुआवलिं ण जं लहसि ।

- 15 खणुअभूए सहि खंजरम्मि किं होइ खट्टुगं ॥ ५६ ॥ [६८]

L. 1. GZ खन्ना BFZ धरेसु BF उभ्ये GZ खत्तं ॥ BF व. L. 2. GZ °भोव° X om. from °आणण to खरिअं भु in l. 5 R. °खंजराण CFGZ °खडं° Z °खंवरणे (misread) odd. वेरियाण G धीरच्छु (i. e. धित्थु!) instead of धी खडुं Z धी रत्थु C खंडं. L. 3. CX खडुं G खद्धं odd. कडियाइ (X°डि°) BCFX खद्धं Z खत्तं odd. °खरिया BF मुत्तं X भूत्तम्मि Z भुत्तम्मि. L. 4. AGXZ खवउ C खंदिई AX खड्डिउ BCFYZ खडिओ G खंडिउ E मत्तो G मत्ते. L. 5. C खद्धं Z तथा CGZ खरियं X om. खद्धं C मखद्धं. L. 6. G खवउ X खचउ Z खवंओ BCF खंडिओ X खंडिउ G खंडिउ मत्त CZ °खंडिओ GX °डिउ Z खल्लगंडिओ X मत्तः L. 8. BCFX तथा GZ खडिया G खभिर° Z खविर° odd. °किडियं. L. 9. BFGZ खरियं CX खरियं GZ °खड्डि° om. खड्डिअ BF °खंडिओ वसह° CX °खंडियं° GZ °उसह° C °खद्धं BF खण्णे for खडुं X खद्धं. L. 10. In X this line is also given in the commentary to the last stanza after इण्हि with the following readings: खडुया-खल्लसा-मुक्कदुमे A खडुया BCFGXYZ खडुया X मोत्तिअ for मुत्ता In G मण्णं खं is torn off. A C 1. hd. Z मुक्क° L. 11. A छया AC खव्वुल्लं A खणुउ C खणुओ G खणुउ X खणुउउ. L. 12. odd. खडुया X खणसा X थ-दुमः L. 13. BGX खच्छुल्लं (!) In G from मुत्तं to दुक्खे l. 5. incl torn off. X खणुउ Z om. यथा. L. 14. BCFX °खुळे G °खुळे Z °खुळे G खणुसा हुं खं odd. खडुया°. L. 15. BF खणुअभूए C (X!) Z खणुअभूए G खणुअभूए सहि जं खं G कि BG खडुगं.

खच्चल्लो रिच्छे सप्परो वि लुक्खे उडुम्मि खज्जोओ ।

खच्चोलसंजणा वग्घकद्धमा खग्गिओ वि गामेसे ॥ ६९ ॥

खच्चल्लो अच्छभल्लः । सप्परो रुक्षः । सप्पुरो इत्यन्ये । खज्जोओ नक्षत्रम् ।
खच्चोलो व्याघ्रः । संजणो कर्कमः । खञ्जरीटवाची तु संस्कृतभव एव । खग्गिओ
ग्रामेशः ॥ यथा ।

5

खच्चल्ला खच्चोला संजणविसमा मही जहिं गामे ।

खप्परखग्गिअदुत्थे मा वस तस्सि सुखज्जोअ ॥ ५७ ॥ [६९]

खट्टिको सृणवइम्मि खल्लिरी खुल्लिरी अ संकेए ।

थूलेन्धणअग्गीए खंधग्गी खोडपज्जाली ॥ ७० ॥

खट्टिको सैनिकः । खल्लिरी तथा खुल्लिरी संकेतः । खंधग्गी तथा खोडपज्जाली 10
स्थूलेन्धनाभिः ॥ यथा ।

गुणखल्लिरी तए खुल्लिरिं अणिन्तेण कम्मखट्टिक ।

सा विसइ विरहखंधग्गिपीडिआ खोडपज्जालिं ॥ ५८ ॥ [७०]

लहुवारम्मि खडक्की तह खवडिअखुंडया खलिंए ।

बाहुम्मि खंधयट्ठी अ खंधमंसो अ खलइअं रिच्छे ॥ ७१ ॥ 15

खडक्की लघुदारम् । अत्र खसिओ खचित इति खचितशब्दभवः । खडइ

L. 1. XYZ सव्वल्लो BF अच्छे Y ऋच्छे E सप्परो In G from म्मि in उडुम्मि to
°संजणा । 2. torn off. C सक्खोओ AXZ °उ. L. 2. ABCFGY सव्वोल° X
सव्वोल° Z सव्वोल° AX °संजणो A क्खयिउ GXZ सांगउ E गामेसे. L. 3. XZ
सव्वल्लो CX सप्परो इत्यन्ये Z सप्पुरो C सक्खोओ GXZ °उ. L. 4. C 1. hd. XZ
सव्वोलो In G सक्खो illegible G संजणो From रिच्छे to संस्कृत torn off in G
X खग्गिउ. L. 6. GXZ सव्वल्ला G (!) Z सव्वोला. L. 7. सप्परखग्गिअ illegible
in G. BF °स्वयिय° CXZ °खग्गिय° CGZ °दुच्छे BF नम्मि BFGZ सुखज्जोय C
सुखसोय X सुखज्जोया. L. 8. X सट्टिओ Z सट्टिको BF °वग्गि CX सृणंमि CX
सल्लरी In G सल्लिरी is torn off. ABCFGXY खुल्लरी Z खुरी AY य. L. 9. BF
थूलेन्धण° C थूलेन्धण° GXZ थूलेन्धण° C 1. hd. संयंसाग्गीडपक्खाली Z खोडपज्जाली.
L. 10. B सट्टीको Z सट्टिको GZ शौनिकः BF सल्लिडी BCFXZ खुल्लरी BF संघमी.
C °पक्खाली. L. 11. X °नाग्गिः L. 12. BF खुल्लरिं CX सल्लरिं G खुल्लिरिमग्गिणिण
Z खुल्लिरिमग्गिणिण CGZ °सट्टिको X °सट्टिका. L. 13. B °पीरिया CFG °पीडिआ [!]
XZ °पीडिआ BFZ °पज्जालि C °पक्खालि. L. 14. BCFZ लहुदारमि EG °वारम्मि
BFZ सव्विय° ACEGXY सव्विय°. L. 15 A वाजम्मि BFG बाहुम्मि AB (E!) FGXZ
°पइइ AGYZ य X om. अ BF कंधमंसो AGYZ य AXYZ सलइअं BF सलियं E
सयं G थूलयं. L. 16. GXZ सलियं BFG इति शब्दभवः BFGX संयं.

मृदातीति धात्वादेशेषूक्त इत्येती नोकौ । खवडिअं तथा खुंडयं स्खलितम् । खुडिअं
खण्डितमिति तु खण्डितशब्दभवम् । खंधयद्दी तथा खंधमंसो बाहुः । खलइअं
रिक्तम् ॥ यथा ।

सा ललिअखंधयद्दी तमाखुंडयलोअखलइए मग्गे ।

5 सहिदिण्णखंधमंसा अखवडिअमहिसरिआ खडकीओ ॥ ५९ ॥ [७१]

तरुमकडे खडहडी खंधीधारो अ उण्हजलधारा ।

खडइअखवलिअखरहिअसदा संकुचिअकुविअपोचेसु ॥ ७२ ॥

खडहडी तरुमकटः । खंधीधारो अत्युष्णजलधारा । खडइओ संकुचितः ।
खवलिओ कुपितः । खरहिओ पौत्रः ॥ यथा ।

10 उअ विहि खरहिअणन्दणउज्जाणे खडहडी खडइओ वि ।

सीआलोअणखंधीधारं दटूण खवलिओ तुज्झ ॥ ६० ॥

अत्र खउरइ क्षुभ्यतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोकम् ॥ [७२]

खारयखाइअखारंफिडीउ तह मउलपरिहगोहासु ।

खाडइअं पडिफलिअम्भि सिक्सरी डुम्बचिन्धलट्टीए ॥७३॥

L. 1. C मृदातीति G मृदातीति X मृदातीति C °क इति नोकः add. खवडियं CGZ तथा
खुंडियं. CX खुडियं BFGZ खुंडियं L. 2. BF संघनामिति GZ सडियमिति CXZ
संसंघितशब्दभवः (X °व) C संघियद्दी BFGXZ °पद्दी BFG बाहुः X बाहु X
खलइयं Z खलइय. L. 4. BCFX ललियं GZ लइयं B °संधद्दी GXZ °यद्दी C
°यद्दी F °संधद्दी X नमखुंडयं Z नमखुंडयं GZ °लोयं BF मग्गे. L. 5. GZ °दिन्नं G
°मसा BFGXZ अखवडियं C अवखडियं add. °रिया G °क्रीड X खडन्वीउ. L. 6
संधी C 2. hd. only BF °वारो X संधीधारा GZ य C नुण्हं E उण्णं L. 7.
add. खडइयखवलियं AB खवलिय twice ABCEFXYZ °खरहियं G °खरहयं BF
संकुरिअं AEGXY संकुचियं Z संकुचियं E om. कुचिअ AGXYZ °कुचियं E °पुत्तेष्ट.
L. 8. C °मकटः BF संधीवारो X संधीधारा GZ °ज्युष्णं C अनुष्णं X अनुष्णं Z °जलधारा
BF खडओ C खडओ GX °इउ. L. 9. GXZ °लिउ X °हिउ पोअः L. 10. BF
उय C 2. hd. ओअ add. °हियं C 1. hd. °ओखसाणे BF om. खडहडी G खडहडी Z
खडहडी BF खडहडिओ G °इउ GZ य for वि. L. 11. CXZ मीयां BFG सीयां GZ
°लोयणं GXZ °लिउ C तुक्क. L. 12. X °पूक इति. L. 13. C खारइयं add.
°खारइयं E °खारकिडी C 1. hd. Y °डीओ GZ नउलं. L. 14 C खारिडिं add. °इयं G
°पालिअम्भि Z °पालिं BCFXYZ °लियंमि E सिक्सरी C सिक्सरी AX °डी BF दुंबविधं
C दुम्बं A दुम्बविधं G दुम्बं G °लट्टीए.

सारयं मुकुलम् । खाइआ परिखा । खारंफिडी गोधा । खाइअं प्रतिफलितम् ।
सिक्खिरी डुम्बादीनां स्पर्शपरिहारार्थं चिह्नयष्टिः ॥ यथा ।

खाइअलङ्घण सारयमुहिआ सिक्खिरिकरा तुहारिवहू ।

खाइअणिअरवेसु वि डरिआ खारंफिडि व्व लुकेइ ॥ ६१ ॥ [७३]

सिज्जिअसिंखिणिखिक्खिंडा य उवालम्भसुअकिक्खिंडा । 5

कुडिलहूतुडेसुं खुल्लखुडुवुट्टा चहुट्टए खुत्तं ॥ ७४ ॥

सिज्जिअं उपालम्भः । सिंखिणी शृगाली । खिक्खिंडो कृकलासः । अत्र खिरइ
क्षरतीति धात्वादेशेषुक्त इति नोकः । खुल्लं कुटी । खुडुं लघु । खुट्टं वृद्धितम् ।
खुत्तं निमग्नम् ॥ यथा ।

सिक्खिंडो व्व तथा तुममुग्गीवो सिंखिणीइ व भमेसि । 10

किं अज्ज खुडुखुल्ले सिज्जेसि विहिं अखुडुइहखुतो ॥ ६२ ॥ [७४]

खुण्णां मट्ठिए खुंपा वुट्ठित्ताणम्मि खुड्ढिअं मुरए ।

खुल्लहो गुण्फे खुवओ गण्डुअसमकण्ठकिल्लतिये ॥ ७५ ॥

खुण्णं परिवेष्टितम् । खुंपा तृणादिमयं वृष्टिनिवारणम् । खुड्ढिअं सुरतम् ।
खुल्लहो गुल्फः । खुवओ गण्डुत्संज्ञतृणसदृशं कण्ठकितृणम् ॥ यथा । 15

L. 1. C om. सारयं मुकुलं Z सारयं BF कुमुलं GZ नकुलः cdd. साइया BF °पिडि
cdd. साइयप in G twice. L. 2. C सिक्खिरी Z लिक्खिरी BF दुवा° C हुंठा° 2. hd.
हुंवा° C हुंवा° G स्पर्श°. L. 3 cdd. साइय° cdd. °मुहिया C किक्खि° X विक्खि° Z
नुहारिवहू. L. 4. GZ सोइ° cdd.. °इयनिय° RF °चेसु cdd. डरिया C °पिडि° BF C
1. hd. च C लुकेरं. L. 5. AREFGXYZ सिज्जियं C सिक्खियं B °सिक्खिंडा
F °सिक्खिंडा X °सिक्खिंडा G उवालंलः A °लंभसुय° CEGYZ °मसुय° BF °मसुइ° X
°लंभसियालिकिक्खिंडा AEY °ककिंडा C 2. hd. G °सिक्खिंडा. L. 6. BF °लहुं X
°लहुकुट्टेयु A सल्ल° C वसुल्ल° BF °कुडुं CG om. खुडु BF °खुट्टा E °खुट्टा X °खुट्टं BF
वहुट्टए CZ बहुत्तर X चउट्टए. L. 7. BFGXZ सिज्जियं C सिक्खियं GZ उवा° BF शृगाली
B सिक्खिंडो BFG °लायाः B सरइ L 8. G नोकाः B खुडु X लघुः C खुडुं
for खुट्टं X कटितं. L 10 BFG सिक्खिंडो X सिक्खिक्खिंडो CXZ व BF च X सिंखिणीइ
Z सिंखिणीइ BF भमेसि. L. 11 C अइइ BF खुंडखुल्ले C खुंडखुल्ले सिक्खेसि CGZ विहिंसु°
GXZ °खुडुं. L. 12 GZ खुण्णं A मट्ठिएसु E खुड्ढि° ABFGXYZ खुट्टियं CE खुड्ढियं
C 1. hd. छत्तर. L. 13. X खुल्लहो A गुण्फे C गुण्फे EX गुण्फे AGX खुवओ BF वओ
(sic) Y गंधुयं BF °तिण्णे C °किलत्तेणे. L. 14. GZ खुण्णं X खुण्णं G °ष्ठितं BCFX
खुट्टियं GZ खुट्टियं. L. 15. C खुल्लहो. BF गुल्लुः X गुल्लुः (misread) C खुवओ GX
°वओ B गंधुत्संज्ञाः F गंधुत्संज्ञाः GZ °संज्ञं CX गंधुत्संज्ञं BF °सदृशः CX कंठकं GZ कंठकिलं
तृणं X om. यथा.

सुंपावुण्णतणूओ खरखुवयप्फाडिअन्तखुलुहाओ ।
वासारत्ते कुलडाउ खुडिअत्थं अहिसरन्ति ॥ ६३ ॥

अत्र । खुप्पइ मज्जति । खुट्टइ खुडइ तुडति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति
नोकाः ॥ [७५]

5 सुंसुणिखुंसुणयसुणुक्खुडिआओ रच्छणक्कसिरघाणा ।
पणयपकोवे खुरुडुक्खुडी तथा खेळ्ळिअं हसिए ॥ ७६ ॥

सुंसुणी रथ्या । सुंसुणओ प्राणसिरा । खुणक्खुडिआ प्राणम् । खुरुडुक्खुडी
प्रणयकोपः । खेळ्ळिअं हसितम् ॥ यथा ।

खुरुडुक्खुडिअपणत्थीपयघायच्छुट्टखुंसुणो भट्टो ।

10 सुंसुणिआइ खुणक्खुडिमुअ धोअन्तो जणेण खेळ्ळिअइ ॥ ६४ ॥ [७६]

खेआलू असहे खोड्डी दासी दन्तुरम्मि खोसलओ ।

खल्लं वइविवररईसु वामकररासहेसु खव्वखवा ॥ ७७ ॥

खेआलू निःसहः । असहन इत्यन्ये । अत्र खेडुइ रमते धात्वादेशेषूक्त इति नोकः ।
खोड्डी दासी । खोसलओ दन्तुरः ॥ यथा ।

L. 1. G सुंपावुण्ण^० X^०खुण्णा^० BF^०तणूओ GX^०णूड RF^०यफाडियत्^० CX^०
यफाडियत्^० Z^०यफाडियत्^० C 2. hd. GXZ^०हाउ. L. 2. BCF कुलडाओ BFGX
खुडियत्थं C खुडियच्छं. L. 3 C खुडइ खुट्टइ B तुडति CF तुटति XZ तुटति BF पूकाः
om. इति नोकाः CX इति नोच्यन्ते. L. 5. BF^०सुंसुणि^० G^०सुंसुणियं^० Y^०सुंसुणयं^०
BF^०सुंसुणिया C^०सुंसुणियाओ AEX^०सुंसुणियाउ GZ^०सुंसुणियाउ Y^०सुंसुणियाउ
E^०णिक्कं BF^०सिण्णं. L. 6. EX^०पकोवे B खुरुडुक्खुडी X खुरुडुडी Z खुरुडुक्खुडी CGZ
खेळ्ळियं ABEFY खेळ्ळियं X खल्लियं. L. 7. B सुंसुणी GXZ^०णउ BF^०सिरा BCFX
सुंसुणिया G सुंसुणिया Z सुंसुणिया BF प्रांतं C^०खुरुडी X खुरुडुडी Z खुरुडुक्खुडी.
L. 8. X^०कोपाः C खेळ्ळियं BFGZ खेळ्ळियं X खल्लियं. L. 9. B खरुडु^० Z खरुडु^०
C खरुडुक्खुडीयं BFGZ^०डियं X^०खुडियं BFG^०पणेडी^० X^०पणेत्थी^० BCF^०सुंसुणो.
L. 10. C खुसुं^० X खुसुं^० cdd. णियाइ (Z^०णिया) C खुसुंखुडिं^० X वुणुखुडिं^० GZ^०
डिखुय BF धोअतो GZ धोयंतो C जणण X जलणेण BF खेळ्ळियं OGXZ^०खियं.
L. 11. ABCFGZ खेआलू C खोड्डी Z लोटी BF खोसलओ AGX^०लउ E addss;
॥ अथाजेकार्थः XY अथानेकार्थाः ॥ L. 12. C^०खरुडु G om. वामकररासहेसु Z^०खरुडु
corr. in margin. C खरुडुवा 2. hd. खवा G^०खवा. L. 13. cdd. खेआलू BF
निस्तहः BF रमते इति घां. L. 14. G खोड्डी (†) GX^०लउ.

रे खेआलुअ खोसल इमाण खोष्टीण मज्झमावडिओ ।

छुट्टिस्ससि कह व तुमं अकुट्टिओ टक्कराहि फुडं ॥ ६५ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

खल्लं वृत्तिविवरं विलासश्च । खव्वो तथा खवो वामकरो रासमश्चेति द्वावपि
द्वर्थौ ॥ [७७]

5

खंडं सिरसुरभण्डेसु खंडिओ मागहाणिवारेसु ।

खरथउडेसु खरुल्लं जिण्णोवालद्धएसु खज्जिअयं ॥ ७८ ॥

खंडं मुण्डं मद्यमाण्डं चेति द्वर्थम् । खंडिओ मागधोऽनिवारश्च । खरुल्लं कठिनं
स्थपुटं च । खज्जिअं जीर्णमपालब्धं च ॥ [७८]

रणमणद्धेसु खम्मकसमो खरडिअं च लुक्खमग्गेसु ।

10

खल्लइअं संकुइअमुइएसु खित्तयमणत्थदित्तेसु ॥ ७९ ॥

खम्मकसमो संग्रामो मनोदुःखं च । मनोदुःखविशेषोऽनुशयनिःश्वसितमित्यन्ये ।
खरडिअं रूक्षं भ्रमं च । खल्लइअं संकुचितं प्रहृष्टं च । खित्तयं अनर्थो दीप्तं च । दीप्तं
प्रज्वालनमित्यर्थः ॥ [७९]

खोडो सीमाकट्टे धम्मिअए खज्जए चेअ ।

15

खोलो लहुगद्धए वत्थस्स य एगदेसम्मि ॥ ८० ॥

- L. 1. C रो सआ° BF खेयालुअ GZ खेयालुय C महसआवडिओ G °डिउ X °आवडिउ.
L. 2. C 2. hd. X वुट्टि° GX अकुट्टिउं Z अकुट्टिउं BF टक्कराहिं G फुटं X फुड.
L. 4. C वृत्ति° CX °विवरणं G विलासश्च C खव्वो Z om. खव्वो. L. 6. A
°सडेसु C °भडेसु BFGX खंडिउं E वागहाणिवारेसु. L. 7. BFZ खरथउडेसु E °खउडेसु G
°खउं C खरणं X खरुल्लं A °वालद्धएसु BF °वालद्धएसु C °लद्धएसु 2. hd. यएसु G °लद्धएसु
BF खज्जियय C खम्मकसमो AEGXYZ °ययं. L. 8. G सुंडं B °माडं B द्वर्थौ GX
खंडिउं Z खंडिउं BCFX अनिवारश्च CX खरुल्लं. L. 9. BFXZ खज्जियं C °खम्मिअं B
°ल्लयं व G °ल्लयं च. L. 10. CEX °समो GZ °कसमो य cdd. °डियं GZ om. च A
°भंगो य. L. 11. C खेळ° cdd. इयं G संकुइ° ARCFGYZ °कुडयं EX °कुइयं X
°सुइएसु E खित्तयमं B °यमाणत्थं A °मणत्थं C °मणत्थं. L. 12. G खमं BCF
°समो X समो for खम्मकसमो CGZ संग्रामः C °विशेषोऽनुशयः नि° G °वो । अनुशयः निःश्व° BF
अनुशय° Z अनुशयः BCFX °निःश्व°. L. 13. BF खरडि CGXZ °डियं cdd. खल्लइयं G
संकुचितं B व B खित्तियं GZ खित्तयं. L. 14. G प्रक्षाल° BFX प्रज्वालनमित्यर्थः.
L. 15. C 1. hd. सीता° G °कट्टो C धम्मिअए BYZ धम्मियए GYZ चेअ X om. चेअ.
L. 16. Y लहुगद्धए AC वत्थस्स.

15 [Doṣānamālikā]

खोडो सीमाकाष्ठं धार्मिकः खञ्जश्चेति ज्यर्थः । खोलो लघुगर्दभो वस्त्रैक-
देशश्च ॥ [८०]

॥ अथ द्यक्षरादिक्रमेण स्वरक्रमेण च गकारादयः ॥

गंजो गल्ले गड्डी सयडे गज्जो जवे गढो दुग्गे ।

5 गडुं सयणे गलिअं सुमारिअमकखवलए गणेत्ती अ ॥ ८१ ॥

गंजो गल्लः । गड्डी गन्त्री । गज्जो जवः । गढो दुर्गम् । गडुं शय्या । गलिअं
स्मृतम् । गणेत्ती अक्षमाला ॥ यथा ।

मयणगढं गज्जस्स वि गंजं गडुम्मि गडुिचककडिं ।

गलिअं गलिउं भिक्खु गणिअगणेत्ती वि मुच्छेइ ॥ ६६ ॥ [८१]

10 गहणं अजलट्टाणे गंडीरी उच्छुखण्डम्मि ।

गत्ताडी तह गाणी गवायणी कडुद्धुणिम्मि गद्दम्भो ॥ ८२ ॥

गहणं निर्जलस्थानम् । गंडीरी इक्षुखण्डम् । गत्ताडी तथा गाणी गवादनी ।
गत्ताडी गायिकेति गोपालः । गद्दम्भो कटुध्वनिः ॥ यथा ।

गद्दम्भसद्दकरहोचिअम्मि गहणम्मि धवल मा वच्च ।

15 तत्थ ण दुव्वागाणी दूरे गंडीरिगत्ताडी ॥ ६७ ॥ [८२]

L. 1. CGX °काष्ठं GZ लघु° BF °गर्दभः. L. 3. om. A; EY only गकारादिः
G °क्रमेण च स्वर°. L. 4. BF गजो E गड्डी C गहसो a v. l. which will not be
noted any more. GZ गज्जे E जवो B गढो G दुग्गे. L. 5. A गडुं BCFGZ गट्टे
XY गट्टं add. गलियं ACEGXYZ °रियमं A °कखवलए C om. कखवलए गणे, 2. hd.
remarks अपूर्णं पद्यं C नी for गणेत्ती C om. य ABFY य GZ ए X आ. L. 6.
BCF गजो C 2. hd. गहसो X गंजा Com. from गल्लः to गज्जो incl. 2. hd. remarks
उपरितो लेखः । गंजो गल्लं गड्डी शकटं च BF पवः BF गट्टो BF गट्टं CGZ गट्टं X गडुं
शय्या BFZ गलियं C गलिअं G. गलिता. L. 8. G गज्जच्छ Z गज्जत्थ BF
गडुंभि CGXZ गट्टं BF गडुं चककं C गट्टिं G °वक्कं. L. 9. BCFX गलियं GZ गणियं
Z गलिजो C भिक्खु BCFX गणियं GZ गलियं. L. 10. G °ट्टाणे Z °दुद्धुणे X इच्छुं.
L. 11. E गत्ताणी Y गवायणी C 1. hd. कडुद्धुणिं E °ज्जुणम्मि X °हणम्मि. L. 12.
B निर्जलं स्थानं G गंडीरी BF गत्ताणीडी G गवादना. L. 14. BCFX °होचियं GZ
°होचियं B वद्द F वद्द Z वच्च. L. 15. C दुव्वा° BF गड्डीरिं C गंडीरी.

गंधिअगद्धिअगद्धसद्दा दुग्गन्धदरिअकुमुएस्स ।

गंदीणी चक्खुयगणकीला गंजिल्लगाडिआ विद्दुर ॥ ८३ ॥

गंधिओ दुर्गन्धः । गद्धिओ गर्वितः । गद्धं कुमुदम् । गंदीणी चक्षुःस्थगनक्रीडा ।
गंजिल्लो तथा गाडिओ विधुरः ॥ यथा ।

गंधिअ गद्धिअ उइए गद्धणाहम्मि कामगंजिल्लो ।

5

भमिअ किमिमाइ गोसे करसि विरहगाडिआइ गंदीणि ॥ ६८ ॥ [८३]

गड्ढुरिगामेणीओ छगलीए गंछओ वरुडे ।

गहणी तह बन्दीए गहरो गिद्धे धणुम्मि गंडीवं ॥ ८४ ॥

गड्ढुरी तथा गामेणी छागी । गंछओ वरुडः । गहणी हठहता स्त्री । गहरो गृध्रः ।
गंडीवं धनुः ॥ यथा ।

10

गंछ व्व दलिअ वंसं गहणिं गामेणिअं च ताडन्ति ।

धी गड्ढुरिभोअणया पावा गंडीविणो गहरघोरा ॥ ६९ ॥ [८४]

गहिअगवत्ता वंकिअघासा गहिआ य कम्ममाणाए ।

णासाए गंधलया य गडयडी वज्जणिग्घोसे ॥ ८५ ॥

L. 1. A गंधिय° or गंधिय° BCEFGXYZ गंधियगद्धिय° G °कगड्ढु° A °सम्भा cdd.
°दरिय° C 1. hd. °कुसुं. L. 2. G गंधीदीणी A चक्खुयगण° C चसु-थग° Z चक्खुच्छ°
G °व्वगण° E °कीला जिहा° Y गंजिल्ल° cdd. °गाडिया (X °गाडिया). L. 3. X
गंधिउ X गद्धिउ BF कुड्ढुं G कुमुदां G गंधिणी. L. 4. X गाडिउ. L. 5. cdd.
गंधिय गद्धिय. L. 6. cdd. भमिय BF किमिमाघ Z °माइ° C गरसि cdd. °गडियाइ X गदीणि.
L. 7. C गड्ढुरी° ABFGX °णीउ AGX गंछउ X वरुडे. L. 8. BCEFGZ
वंदीए C गिद्धे. L. 9. X गड्ढुरी From णी to व in वरुडः torn off in G. X गंछउ
वरुडः C वरुडः BF वरुडः L. 11. BCF च cdd. दलिय BF गहेणि Z गहणं BF गामेणि
वं XX गामेणिय Z व X ताडमि. L. 12. B गडरि° CGZ °भोयणया X °भोयणया BF
यासा In G गहरघोरा is torn off. L. 13. A गहियं गव° BCEFGYZ गहिय° In G
from गहिय° to °घासा excl torn off. A वंकिअघासा BF वंणिअं CEXYZ वंकिअं C
°घोस X °घोसो cdd. गहिया Z °साणाए. L. 14. BF साणाए C गंधलयाए गडयडी BCFY
°निग्घो° C °सा E °णिघो.

गह्विं वक्रितम् । गवत्तं घासः । गह्विआ कान्यमाना स्त्री । अत्र गह्विलगमगरशब्दौ
ग्रहिलगद्वदशब्दभवौ । गह्विओ कन्यपाल इति गाञ्जिकशब्दभवः । गह्विा हि सुरामृह-
मुच्यते । इति नोक्ताः । गंधलया नासा । गडयडी वज्रनिर्घोषः ॥ यथा ।

मेहन्मि गडयडन्ते अगह्विअचित्तं विणा गह्विअजुवहं ।

5 सिंघइ गंधलयाए को णु गवत्तं व मालईदामं ॥ ७० ॥ [८५]

गोट्टीरए गणसमो गह्वफोडो डमरुअम्मि ।

गह्वकल्लोलो राहू विवाहगणए गणायमहो ॥ ८६ ॥

गणसमो गोष्ठीरतः । गह्वफोडो डमरुकः । अत्र । गन्धुत्तमा सुरेति संस्कृतभवः ।
गण्ठिच्छेओ ग्रन्थिच्छेदक इति ग्रन्थिच्छेदशब्दभव इति नोक्तौ । गह्वकल्लोलो राहुः ।

10 गणायमहो विवाहगणकः ॥ यथा ।

गणसम गह्वफोडं मुहेण वाएसि किं गणायमह ।

गह्वगणविवरीअगइं गह्वकल्लोलं णया णेसि ॥ ७१ ॥ [८६]

गणणाइआ य चण्डीइ गलत्थलिअं गलत्थिए ।

गयसाउलो विरत्ते गंधपिसाओ अ गन्धिए ॥ ८७ ॥

L. 1. BF गह्विय CXZ गह्वियं From गह्विअ to घासः incl illegible in G. BF
om. गवत्तं घासः CX घोषः cdd. गह्विया From हिल° to दशब्द torn off in G.
L. 2. X °गर्ग° X गंजिउ BCFX कन्यपालः (C °ल) BF °भव G °भवेः. L. 3.
From च्यते to नोक्ताः incl illegible in G. CXZ नोक्ता Z गंधूलया CX नासा G om.
नासा CX गडअडी X वज्रनिर्घोषः. L. 4. From हम्मि to अग° excl. torn off in
G. cdd. अगह्वियं G विणा cdd. गह्वियं G °जवहं X °जुवह. L. 5. CX गंधलियाए
X गवत्तं वत्तं C च. L. 6. A गोट्टीरए Y गोट्टीरए BF णसमो E गह्वफोडो BFY
डमरुअम्मि. L. 7. X गह्वकल्लो C om. विवाह A गणायं E °मह. L. 8. CGX
गोष्ठी° G डमकः X गंधुत्तमा GZ सुग इति. Z संस्कृतसमः L. 9. BF गण्ठिअच्छेओ X
°छेउ X °छेदकः X om. शब्द GZ °भवः G गयकल्लोलो X °कल्लोलोलो X राहु. L. 11.
C मुहे X गणायमहं Z गणायमहा. L. 12. cdd. °विवरीयं (X विवर्गइं) C 1. hd. मह°. L. 13. cdd. गणणाइया EZ इ for य, but य superscr. G गह्वं C गलच्छनियं E
गलत्थं ABEFGXYZ °लियं A गलत्थिए C गलच्छयए BFGYZ °त्थिए. L. 14.
C °किसाओ AGX °साउ AGYZ य cdd. गंधियए.

गणणाइआ चण्डी । गलत्थलिओ क्षिमः । गलत्थिअं इति तु धात्वादेशेषु क्षिपेधातोः
सिद्धमित्यनेनार्थनिर्देशः कृतः । गयसाउलो विरक्तः । केचित् गयसाउल्लो विरक्त इत्याहुः ।
तत्र साउल्लो अनुरागो वक्ष्यते । स गतो यस्य स गयसाउल्ल इत्येव सिद्धम् । गंधपि-
साओ गान्धिकः ॥ यथा ।

गणणाइआइ भक्तोसवम्मि ण समागउ ति वेसाए ।

5

गयसाउलचित्ताए गंधपिसाओ गलत्थलिओ ॥ ७२ ॥ [८७]

गयणरई मेहे गज्जणसद्धो हरिणवारणरवम्मि ।

गामेज्जं मेज्जं मन्थिअम्मि णवपरिणिआइ गामेज्जा ॥ ८८ ॥

गयणरई मेघः । गज्जणसद्धो मृगवारणध्वनिः । गामेज्जं तथा मेज्जं मथितम् । गामेज्जा
नवपरिणीता ॥ यथा ।

10

गामेज्जवावढा गामेज्जा मेज्जारवं मिउं कुणइ ।

गयणरइगज्जिगहिरं गज्जणसद्धं सुणन्तिआ पइणो ॥ ७३ ॥ [८८]

गाहम्मि गाहुली गायरिगोआ गरगरीए अ ।

गामपहाणे गामणिगामउडग्गामगोहगोहा य ॥ ८९ ॥

L. 1. *add.* गणणाइया B (F1) गलत्थलि उक्लिप्तः (' गलत्थलि उक्लिप्तः C 2. hd. °लिओ उक्लिप्तः GX °लिउ BZ गलत्थियमिति CG (F1) गलत्थियमिति X गलत्थियमिति BFX क्षिपेः सि° . L. 2. G *om.* रुतः GZ केचिद्वयं X विरक्ता. L. 3. XZ गयसाउल्लो Z इत्यव C 1. hd. गंधपि° GX °साउ. L. 5. *add.* °इयाइ (X °इयाय Z °इया) C भक्तोसवं C 1. hd. मण 2. hd. गण C पि for ति X वेसाउ. L. 6. GX °साउ C गलत्थलि GX °लिउ. L. 7. C 1. hd. गयणरइ X गयणरई A मिहे E °वारण° GZ °वाहण° G °रत्वेण A °यम्मि C °राम. L. 8 C गज्जं EX गिज्जं C मंधिय° ABFGXYZ मंधिय° ABCFGYZ णियाइ EX णियाइ A गामेज्जा. L. 9. BF गणरइ CGXZ °शब्दो C *om.* from गामेज्जे to मथित incl. 2. hd. remarks अपूर्णेयं टीका. L. 11. C मेज्जा for गामेज्जा C कुणइ. L. 12. C °रई G °गज्जियं C °रहिरे X °गह्जिज्जं गज्जणसद्धं C °सद्धं GZ सुणन्तिया Z पेयणा. L. 13. AY गाअरि° X गोरिरे Z गावरि° GZ °गाया A गयरीए C गरीए ACGYZ य. L. 14 GZ गामिणि° C 2. hd. गामणी° 1. hd. *om.* णि BF °गामउग्गा A °उडगामि° G °गामगोमा (sic) C °गामगोहा य, C 2. hd. °गोहागोहा य Z °गोहागोमा य.

गाहली क्रूरजलचरः । गायरी तथा गोआ गर्गरी । गगरीशब्दोऽपि केषांचिद्देश्यः ।
अस्माभिस्तु गर्गरीशब्दमवत्वान्नोकः । यदि भवति तदा पर्यायभङ्ग्या दार्शतोऽस्ति ।
गामणी गामउडो गामगोहो गोहो एते चत्वारोऽपि ग्रामप्रधानार्थाः । गोहो भट इत्यन्ये ।
पुरुष इत्येके । गामणिसुअशब्दोऽपि ग्रामप्रधानवाचीत्यन्ये ॥ यथा ।

- 5 गामणिसुएण केण वि गोहसुआ भग्गायरी कहइ ।
गामउडगामगोहघरिणीण गाहुलिहयं गोअं ॥ ७४ ॥ [८९]

गामहणगामरोडा गामह्णछलगामभोईसु ।

गुंफो कारा गुम्भी इच्छा गुंठी अ णीरंगी ॥ ९० ॥

गामहणं ग्रामस्थानम् । गामरोडो छलेन ग्रामभोक्ता । अन्तर्भेदं कृत्वा यो मायया
10 ग्रामं भुनक्ति । गुंफो गुप्तिः । गुम्भी इच्छा । गुंठी नीरङ्गी ॥ यथा ।

तइआ तं कयगुंठिं गामहणे सुहय गामरोडवहुं ।

उवभुञ्जसि गुम्भीए इण्ह लजेसि किं गुंफे ॥ ७५ ॥ [९०]

गुंफी अ सयवईए गुलं गुडोलद्धिआ य चुम्बिअए ।

मुत्थसमुत्थम्मि तिणे गुंडं तुरयाहमे गुंठो ॥ ९१ ॥

- 15 गुंफी शतपदी । गुलं तथा गुडोलद्धिआ चुम्बनम् । गुंडं मुस्तोद्भवं लचकास्यं
तृणम् । गुंठो अधमहयः ॥ यथा ।

L. 1. X गोयरी GZ गोया BFZ गगरीशब्दो CX गर्गरी° G गगरीशब्दोऽपि GZ देव्य
एव केषांचित् (Z केषा) C °चित् दे° L. 3. BF गामउरो G गामगोहो BG (F!) om.
गोहो. L. 4. X गामणिसुअ° GZ °सुय° L. 5. BF गोअं C गोहसुआ GXZ
°सुया C °कायरी BF कहइ. L. 6. G °गोहहणेणीण C गाहुविहं GZ गाहुलियं X गाहुविहय
GZ गोयं. L. 7. A °गामगेडा C °गोडो A गामडु—छलं E गामडाणे. L. 8. E गुंफे
GZ कारी E इथा गुंठोई नीं XYZ य G स्तारंगी. L. 9. G गामरोडो. L. 10. BF
गुम्भी C गुडी BF निरंगी C नागणी. L. 11. add. तइया BF कहगुंठिं G °गुंठि C °बहुं.
L. 13. AGYZ य C गुड G गुड C गुडो° B °लद्धिआ F °लद्धिया G °लदियाए EYZ
°दिया X °लद्धिय GZ om. य AYZ चुंबियए BFG चुंबियए. L. 14. CY मुच्छस-
मुच्छमि G तुच्छ° A °समुच्छम्मि तिणे BF गुद GZ गुंडं A गुडो or गुंडो. L. 15. B
गुलोडोलद्धिया F गुलोडोलद्धिया CGZ °लद्धिया X °लद्धिया BCFX गुदं FZ गुंडं BCFZ
लचका° X लचकास्यं. L. 16. BF गुंठो GZ अमहया.

गुफिसमाए जीए रत्तो गुंतु व्व गुंडिणिमहीए ।

तीए च्चिअ कुणसु गुलं मज्झ गुडोलद्धिअं मुच्च ॥ ७६ ॥ [११]

मूलोच्छण्णभमिअभासेसुं गुम्भिअगुलुच्छगुत्थंडा ।

गुंजेळ्ळिअं च गुडदालिअं च पिण्डीकयत्थम्मि ॥ ९२ ॥

गुम्भिअं मूलोत्सन्नम् । गुलुच्छं भ्रमितम् । गुत्थंडो भासपक्षी । अत्र गुलुच्छो गुच्छ ५ इति संस्कृतसमः । तथा । गुंठइ उद्धलयति । गुमइ भ्रमति । गुंजइ हसति । गुम्मइ मुह्यति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । गुंजेळ्ळिअं तथा गुडदालिअं पिण्डी-कृतम् ॥ यथा ।

गुंजेळ्ळिअणीसासं गुडदालिअहणुकरं च गुत्थंड ।

विरहगुलुच्छं तह गुम्भिअं च उड्ढिअ कहेसु मं तस्स ॥ ७७ ॥ [१२] 10

गुत्तण्हाणं पिउजलदाणे गुलुगुंछिओ वयन्तरिए ।

गुणगुमिओ सुरही गेंडगेंडुआ य थणवत्थगण्ठीए ॥ ९३ ॥

L. 1. B गुफिं C गुंफीं F गुफीं C गुणं च X गुंडं व्व BF गुद्विणिं C गुद्विणिं GZ गुद्विणिं X गुद्विणिं C महाए. L. 2. BCFX तीइ cdd. चियं G गुलं X मज्झ गुडोलद्धियं BF लट्टियं CGZ लट्टियं. L. 3. G मूलुच्छन्नं C च्चन्नं Z मूलुच्छन्नं ACEGXZ ममियं BFGZ भासेसु cdd. गुम्भियं X गुलुच्छुं BFX Y गुच्छंडा C गुच्छंडा. L. 4. A गुंइं X गुंजिं ABCFGYZ लियं E जियं X लियं A व E गुडुं cdd. दालियं A कयत्थम्मि C कयत्थम्मि. L. 5. cdd. गुम्भियं BF च्छण्णं CGXZ च्छन्नं B गुलुच्छं X गुलुच्छं BF गुत्थंडो CX गुच्छंडो BF गुलुओ X गुच्छ. L. 6. C गुमइ CX भ्रमयति B गुजइ X गुमाइ. L. 7. BF गुजिळ्ळियं CXZ लियं G गुंजेळ्ळियं BCFX दालियं G दालियं Z दालियं. L. 9. BF गुंजे cdd. लियं C गुंडं cdd. दालियं G करः Z व C गुच्छंड BF om. गुत्थंड. L. 10. BF om. विरहं BF गुच्छं C गुलुच्छं G गुलुच्छं Z गुलुच्छं BF गुम्भियं CGXZ गुम्भियं BFGZ उड्ढियं C उडियं X उडियं B काइसु. L. 11. A सत्तण्हाणं E गुत्तण्हाणं X गुत्तण्हाणं EX गुलुगुं BCF लियं G लियं X लियं Y लियं. L. 12. A गुलुगुंमिउ BCFGYZ गुणं CX मिउ GZ गुम्भियं A गेंड-वेणया BF गेंडगेंडुया C गेंडगेंडुया E गेंडगेंडुया G गेंडगेंडुया X गेंडगेंडुया Y गेंडुया Z गेंड-गेंडुया GZ om. व C थणवत्थगण्ठीए E वत्तगण्ठीए GZ गण्ठीए.

गुत्तणहाणं पितृभ्यो जलाञ्जलिदानम् । अत्र गुञ्जहरो रहस्यभेदीति गुह्यहरशब्दभवः ।
तथा । गुल्लइ चाटु करोति । गुंजुल्लइ उल्लसति । गुम्मडइ मुह्यति । एते धात्वादेशोष्का
इति नोक्ताः । गुलुगुंछिअं वृत्यन्तरितम् । उन्नमितार्थं तु उन्नमेरुत्सिपेवदेशसिद्धम् ।
गुफगुमिअं सुगन्धि । गेंडं तथा गेंटुअं स्तनयोरुपरि वस्त्रग्रन्थिः ॥ यथा ।

5 गुलुगुंछिअ मयगुफगुमिअङ्को महसि किमगेंडमिमं ।

गुत्तणहाणकए छुट्टुगेंटुआ जाइ जं सरिअमेसा ॥ ७८ ॥ [१३]

गेंटुल्लं गोविळ्ळं कुप्पासे गेण्हिअं च थणसुत्ते ।

कीलाइ गेंडुई गेज्जलं च गेवेज्जए वणे गोंडं ॥ ९४ ॥

गेंटुल्लं तथा गोविळ्ळं कञ्चुकः । गेण्हिअं उरःसूत्रम् । गेंडुई क्रीडा । गेज्जलं त्रैवे-
10 यकम् । गोंडं काननम् ॥ यथा ।

गेंडुइगोंडे गोरिं सगेज्जलं पुलयफुट्टुगोविळ्ळं ।

उअ दहुं इतिसिओ गेंटुल्लं गेण्हिअं च अवहरइ ॥ ७९ ॥ [१४]

गोच्छागोंठीगोंडीगोंजीओ मञ्जरीए अ ।

गोलो सकखी गोल्हा बिन्वी गोली अ मन्थणिआ ॥ ९५ ॥

L. 1. G गोत्तणहाणं X गुत्तण C गुस्त (i. e. गुञ्ज) BFX om. इति. L. 2. Z गुल्ल
BCFX गंजुल्लइ B °ष्काः. L. 3. X नोक्ता G तथा गुलुगुंछि (sic) Z तथा गुलुगुंछियं X
°गुंछियं X उन्नमितम् G °पेवां आदेशसिद्धा X °पेवां आदेशः. L. 4. C गुपम्मियं BFGZ
गुपगुम्मियं X गुपगुम्मियं Z सुगंधिः गेण्ह X गेंडं BFXZ गेंडं च C गेण्हं G गेणुयं
CX °गन्धिः. L. 5. X गुलुगुंछियं cdd. °छियगुपगुम्मियं गो BFGXZ किं अगेंडं C किं
आगं Z °गेंडमिमं. L. 6. X गुत्तणहाणकए Z उत्तणहाणं CX छुट्टुगेंटुआ BF छुट्टुगेंटुआ
G °गेंटु (sic) CX जाय C सं जरियमेसा BFX सरियमेसा Z °मेस. L. 7. BFZ गेंटुल्लं
A गेंडुल्लं X गेंटुल्लं ABCEFX Y गेण्हं X व घणसुत्ते C 1. hd. घणं. L. 8. X
कीलाइ BCFZ गेंडुई Y गेंडुई Z व for च Y गेवेज्जए X वामणे for वणे. L. 9. BCF
गेंटुल्लं G गेविळ्ळं B गोविळ्ळं X कञ्चुकगेणियं उरसूत्रम् BCF गेण्हं BCF गेंडुई GZ गेंडुई.
L. 10. C घेवेयके X वामनं. L. 11. B गेंडुई C (F) गेंडुई G °गोंडे BFG गोरि
X गोरि CX सामे° BF सामे° BF पुलपुट्टु G पुल्लफुट्टु Z पुल्लं. L. 12. CX उय C
दहुं X रयतिं GX °निसिं Z °तिसिं B गेंडुण्णं CXZ गेंडुल्लं F गेंडुण्णं G गेंडुल्लं BCFX
गेण्हं GZ गेंडुयं BF व X अवहचाहरइ. L. 13. G गोंच्छागोंच्छीगोंडीगोंजीवगोंजीउ AXZ
°जीउ E °गोंजीओ Z गोंछा° B °गोंडी° BF °गोज्जीउ ACXYZ य. L. 14. X सखी C
गोल्हा Z गोल्हा BFZ बिबी G बिबी E बिबो AEGXYZ य cdd. °णिवा.

गोच्छा गोंडी गोंजी एते चत्वारो मञ्जरीवाचकाः । गोलो साक्षी । गोल्हा
विन्वी । गोली मन्थनी ॥ यथा ।

गोंडी गण्डे गोच्छा भाले गोंडी उरे थणे गोंजी ।

गोलीसमजलफुसिआउ एत्थ गोल्होदि को गोलो ॥ ८० ॥ [१५]

गोवी बाला गोसं गोसग्गं गोवरं करीसम्मि ।

5

गोमद्दा गोअग्गा रच्छाए गो रं च गोविट्ठा ॥ ९६ ॥

गोवी बाला । गोसं प्रभातम् । गोसर्गशब्दो यदि संस्कृते रूढस्तदा तद्भवो गोसग्ग-
शब्दः । अन्यथा तु देशी । पर्यायभङ्ग्या त्विहोपात्तः । गोवरं करीषम् । गोमद्दा तथा
गोअग्गा रथ्या । गोदुरं गोविट्ठा ॥ यथा ।

गोवरगोदुरकज्जे गोअग्गं गोवि मा भमसु गोसे ।

10

विप्पिज्जसि जं तरसिं केण वि गोमद्वसहेण ॥ ८१ ॥ [१६]

गोंदीणं सिह्णिपित्ते गोणिक्को गोममूहम्मि ।

पवयणज्जेसु गोच्चयगोमण्णा गोविओ अजंपिण्ण ॥ ९७ ॥

गोंदीणं मयूरपित्तम् । गोणिक्को गोसमूहः । गोच्चओ प्राजनदण्डः । गोसण्णो
मूर्खः । गोविओ अजल्पाकः ॥ यथा ।

15

गोसण्ण गोविअमिमं गोणिक्कं गोच्चएण किं हणसि ।

मोरं कडक्खमाणिं गोंदीणपिअं णिवारसु विडालिं ॥ ८२ ॥ [१७]

L. 1. C गोच्छा G गोष्ठी गोण्डा BF om. गोजी XZ चत्वारोवि. L. 2. BF विषी
G विषी X विषी । गोलो BF मंथनी G मथनी. L. 3. G गोण्डी B गेडे Z गोंडा X भाला
CX गोण्डी C ओरे CX वणे BFG गोजी. L. 4. BFGXZ °सियाउ C °सियाओ BFX
इत्थ C इच्छा GZ एत्थं C कोल्होहि X कोल्होहि GZ °दि. L. 5. ABCFGXZ बाला A
गोव्वरं BF गोव्वरं E गुव्वरं GXZ गोव्वरं Y गोव्वरं. L. 6. C गोमद्दो E गोमद्दा BFGZ
रत्थाए C गोदुरं. L. 7. cdd. बाला C तद्भावो. L. 8. CG गोसर्गशब्दः CZ गोव्वरं G
°व्व° or °व्व° X गोव्वरं C om. गोमद्दा तथा L. 9. X रथा GXZ °विण X has गोदुरं
गोविट्ठा । यथा twice. L. 10. GZ गोव्वरं C °कड्को. L. 11. G ठिपिं. L. 12.
CXZ गोदीणं A °दीण C सहिं BFX °पत्त. L. 13. C गोच्चय om. गोसण्ण XZ गोव्वय°
GZ °गोसन्ना AGXZ गोविउ G य जंपिण्ण Z अजंपिण्ण. L. 14. BCF गोदीणं X
मयूरपित्त गोदीणं BF (G) Z गोव्वओ X गोव्वउ G °उ GZ गोमन्ना. L. 15. X गोविउ.
L. 16. GZ गोसन्ना cdd. गोवियम्मि CGZ गोव्वएण but in C व्व is corrected from
व्व X गोव्वए. L. 17. BF मोरं G मोर BF कडक्खमाणिं C कडक्खडमितं X कडक्खडमितं cdd.
गोंदीणपिअं (X गोदीण°) Z णिवारिसु cdd. विडालिं.

गोअंटा गोचरणेसु गोअला दुद्धविक्रयणी ।

गोआलिआउ पाउसकीडा गोरंफिडी गोहा ॥ ९८ ॥

गोअंटा गोचरणाः । गोअंटे स्थलशुङ्गाट इत्यन्ये । गोअंटगोखुरल्लशब्दौ वृद्धत्व-
वाचकाविति तु प्रज्ञाप्रमादः । गोअला दुग्धविक्रयकर्त्री । अत्र गोहल्लो गोमानिति
5 मतोरिल्लादेशसिद्धम् । तथा गोमुहं उपलेपनमिति गोमुखशब्दभवत्वाज्जोकम् । यदाह ॥
गोमुखमुपलेपनेऽपि स्यात् ॥ इति (हलायुधः ९, ११) । गोआलिआ प्रावृषि कीट-
विशेषः । गोरंफिडी गोधा ॥ यथा ।

रेल्लिअ गोअंत्पयं गोआलिपिण घणम्मि वरिसन्ते ।

गंतीसु गोअलासुं गोरंफिडि मा कुणासणिणिवायं ॥ ८३ ॥ [९८]

10

॥ अथानेकार्थाः ॥

घुम्मिअमुए गयं वणतलारबालमिगण्हाविए गंडो ।

गत्तं ईसापङ्केसु इच्छरयणीसु गंधोली ॥ ९९ ॥

गयं घूर्णितं मृतं च । गंडो वनं दाण्डपाशिको लघुमृगो नापितश्चेति चतुर्थः ।
समाहारत्वादेकवचनम् । गत्तं ईषा पङ्कश्च । गंधोली इच्छा रजनी च ॥ [९९]

L. 1. C गोअंटा X गोअंटा BF (A!) गोवरं GZ गोहला A दुद्धं C दुद्धं C 2. hd.
दुद्धं C विक्रयणी. L. 2. BF गोअलिं C गोआलीं GYZ गोवां *add.* याउ G पाउ-
कंसकीला Z कीला C गोरंफिडी C 2. hd. गोरं G गोयहा. L. 3. G गोयंटा G स्थूल-
शुंगगाट CX गाटः C गोखुरल्लं C वृद्धत्व. L. 4 X *om.* तु C *om.* प्रज्ञा Z गोयला
BFGX कर्त्री C 1. hd. कत्तण 2. hd. कत्तां Z वाची for कर्त्री. L. 5. X मनो-
रिल्लां C ह्लोद्धं C गोमुहमुपं BF नमिति तु G भवत्वात् G नो *om.* यदाह. L. 6.
BFGXZ स्यादिति In G गोआलिआ प्रा *torn off.* CXZ गोवां RCFX ल्लिया.
L. 7. X विशेषाः G गोवरंफिडां Z गोरंफिडी. L. 8. BFZ रेल्लिअ CX रल्लिअ G
गोअंठं GZ गोवां C मूणमि संतो. L. 9. CX गोत्तीसु GZ सुं C margin adds
य CGXZ गोयलासुं BF गोरं मा कुणाइसं (इ = स) C मक्कणासं G णिणि Z वाअं
From वायं to मुए l. 11 *torn off* in G. L. 11. BCFXZ घुम्मियं C 1. hd.
इच्छं A चणं ABCFGZ वालं A मितं BF विओ. L. 12. C गोत्तं A गत्तं BF
पंके E इत्थं E गंधोली G गंधोली X गंधोली L. 13. From णितं to वनं *excl torn*
off in G. CX च मृतं च C दाण्डपाशिका G मृगः From नां to हारं l. 14. *torn off*
in G. L. 14. BF गत्तं X गंधोली.

गंधेष्ठी छायासरहासु गहवई अ गामिथससीसु ।

गंजोल्लिअमुद्धुसिअं हासट्टाणे अ अङ्गमालिद्धं ॥ १०० ॥

गंधेष्ठी छाया मधुमक्षिका च । गहवई ग्रामीणः शशी च । ग्रहपतित्वमादित्य एव
रूढं न शशिनीति नायं ग्रहपतिशब्दसमुद्भवः । गंजोल्लिअं रोमाञ्चितं तथा हास्यस्थाने
ऽङ्गस्पर्शो यत् मिलिगिलाविअं इति लोके रूढमिति व्यर्थम् ॥ [१००] 5

बिन्दुअहमेसु गुंपागुंदागुंछाउ दाढिआए वि ।

गुत्ती बन्धणइच्छावयणलयामउलिमालासु ॥ १०१ ॥

गुंपा तथा गुंदा बिन्दावधमे चेति प्रत्येकं द्वयार्था । गुंछा तु बिन्दुधमयो-
रुत्तरोष्ठश्मश्रुणि चेति त्र्यर्थी । गुत्ती बन्धनमिच्छा वचनं लता शिरोमाल्यं चेति
पञ्चार्था ॥ [१०१] 10

सेज्जाए संमूढम्मि गोविए तह य गुप्पंतं ।

गुमिलं मूढे गहणे पक्खलिआवुण्णएसुं च ॥ १०२ ॥

गुप्पंतं शयनीयं संमूढं गोपितं चेति त्र्यर्थम् । गुमिलं मूढं गहनं प्रखलितमापूर्णं
चेति चतुर्थम् ॥ [१०२]

L. 1. BFY गंधेष्ठी C छासरं Y सरपाद्यु AEGXYZ य cdd. गामियं (Y गामियं)
Z सीसुं. L. 2. GZ गंधो cdd. °ल्लियमुं C °मुद्धुं cdd. °सियं Z हासट्टाणे CXYZ य
In G अङ्गमालिद्धं is torn off. C 1. hd. °लिद्धं 2. hd. °लिद्धं. L. 3. GZ °पतिमां.
B °मादित्ये. L. 4. G रूढः न शशीति BCFX °ल्लियं L. 5. BCFX अंगं X
°स्पर्शे GZ यद्विलिं BFG °वियमिति CXZ °विआमिति X लोकरूढं C द्वयार्थाः. L. 6.
BCFG बिंदुं G om. गुंपां Y गुंकां Z om. गुंदा BFZ °गुंछाओ C °गुंछाओ E
°गुंछाउ X गुंकागुंछाउ cdd दाढियाए. L. 7. C गुत्ता G वंधणं X °इत्थीवं
L. 8. BX गुंका Z गुपा BFG विंदावं C °दाववधमेति XZ वेति CX प्रत्येकं द्वावपि द्वयार्थाः
C 2. hd. बिद्धो अधमश्म षं द्वावपि द्वयार्थाः B बिद्धुश्मं C बिद्धधमयोरुत्तरोष्ठश्मश्रुणि
G बिद्धधमयोरुत्तरेः श्मं X बिद्धधमयोरुत्तरोष्ठश्मश्रुणि. L. 9. XZ त्र्यर्थीः BFG वंधनं C
वचनलता. L. 10. BX पंचार्थाः. L. 11. BF सेज्जाए CGZ सज्जाए G समूं BF
om. य In C from गुप्पंतं to च l. 2. twice. L. 12. A मूढे cdd. पक्खलियां
AX °पुण्णं CGZ °वुण्णं E °चण्णं C 1. hd. °एसं च. L. 13. BF सन्मूढं X त्र्यर्थः
C 1. hd. गंगुलि corr 2. hd. X प्रखलितं B °लितं मापूर्णं.

बुसिआविलोडिएसुं कण्डुअथवएसु तह गुलिआ ।

संचलिअस्वलिअविहडिअपूरिअ मूढेसु गुम्मइओ ॥ १०३ ॥

गुलिआ बुसिका विलोडितं कन्दुकः स्तवकश्चेति चतुरर्था । गुम्मइओ संचलितः
स्वलितो विषदितः पूरितो मूढश्चेति पञ्चार्थः ॥ [१०३]

5 पङ्क जवेसुं गेडुं गोगोदाणइसहासु गोला य ।

सीअक्खिग्गीवासुं गोरा गोणो अ सक्खिउसहेसु ॥ १०४ ॥

गेडुं पङ्को यवश्च । गोला गौर्गोदावरी सामान्येन नदी सरसी चेति चतुरर्था । गोरा
लाङ्गलपद्धतिश्चक्षुर्धीवा चेति त्र्यर्था । गोणो साक्षी वृषभश्च । अत्र गोलाशब्दः संस्कृत-
समोऽपि कवीनां नातिपसिद्ध इत्युपात्तः । गोणशब्दस्तु गवि शब्दानुशासने साधितोऽपि
10 गोणादिप्रपञ्चत्वाद् अथ प्रबन्धस्येहोपात्तः ॥ [१०४]

॥ अथ घादयः ॥

घण्णा उरत्थले घल्लो अणुरत्ते घरे घंघो ।

घडिघडिअघडा गोठी घरगोलीए घरोली अ ॥ १०५ ॥

घण्णो उरः । घण्णो रक्त इत्यन्ये । घल्लो अनुरक्तः । घंघो गृहम् । घडी तथा
15 घडिअघडा गोठी । घरोली गृहगोलिका ॥ यथा ।

L. 1. AEX बुसिया° BFGYZ बुसिया° C 1. hd. तुसिया° 2. hd. चुसिया° BF
°विलोडिएसुं A कंटुअ° BFY कंटुअ° C कंटुय° GZ कंटुय° ABCFGXYZ गुलिया.
L. 2. ABFZ संचलिय° E सचलिअ° GY संचलिय° C °स्वलिअ° ABCFGYZ °स्वलिय°
GZ °विहडिय° ABFY °डिय° ABFGXYZ °पूरिय° C गुंमइओ E °ईओ AG °इउ
X इउ. L. 3. BCFXZ गुलिया G गुलिका BFCXZ बुसिका C चुसिका C कण्डुक
GX कंटुक BFG स्तव° X स्तवु° G चतुरर्थे X °रथाः Z °रथाः GX गुम्मइउ G संचलितः X
संचालितः L. 4. BF om. स्वलितो C स्वलितो XZ पञ्चार्थाः. L. 5. A पङ्क° X
जवेसुं BFY गेडुं C गेडुं Y गोगोयाण°. L. 6. G सीय° Z सिय° AGYZ य BFZ
सक्खिओस°. L. 7. BF गेडुं C गेडुं CX जवश्च C गोलो X om. चेति C चतुरर्थाः
X चतुरर्थाः BF गोला. L. 8. GZ °पद्धतिः चक्षु° B °क्षुधीवा X °क्षुधीवाश्चेति C
2. hd. त्र्यर्थाः Z गोणी GZ वृषभश्चेति. L. 9. X इत्युपात्तः. L. 10. Z °दस्याप्रबंध°
L. 11. A om. अथ घादयः EX अथ घादिः. L. 12. C 1. hd. घणो A उरछले C
गड्ढो G घरे घं (sic) X om. घरे; घं for घंघो. L. 13. G घडि° cdd. °घडिय° C °घड
गोठी E गोठी G गोठी ABCFGYZ य. L. 14. C 2. hd. adds स्थलं after उरः
X adds स्थलः G घण्णा C घणो. L. 15. G घडीय तथा घडा BCFXZ घडिय° BF
गोठी CGX गोठी CGZ गृहगोलिका X °शोधिका.

घल्लस्स घंघवइणो घण्णे लग्गाइ कह घडीरुइणो ।

घडिअघडा णीसङ्का भमइ जमत्ता घरोलि व्व ॥ ८४ ॥ [१०५]

घरभोअणे घरोलं सधम्मिणीए घरिल्ली अ ।

घंघोरो हिण्डणए घम्मोई गण्डुअतिणम्मि ॥ १०६ ॥

घरोलं गृहभोजनभेदः । घरिल्ली पत्नी । घंघोरो भ्रमणशीलः । घम्मोई गण्डुत्तंजं ५
तृणम् ॥ यथा ।

सह तीए हिण्ड तुमं घम्मोईसदलाइ घंघोर ।

भुंजिहिसि घरोले पुण सुरसे दिण्णे घरिल्लीए ॥ ८५ ॥ [१०६]

जहणत्थवत्थभेए घग्घरमादरिसयम्मि घरयंदो ।

घणवाही इन्दे घरघंटो चडए अ सउलिआ घारी ॥ १०७ ॥ 10

घघरं जघनस्थवस्त्रभेदः । घरयंदो आदर्शः । घणवाही इन्द्रः । घरघंटो चटकः ।
घारी शकुनिकाख्यः पक्षी ॥ यथा ।

घणवाहिधणुमणहरे काले घरघंटघारिसंघरणे ।

सयलकलाघरयंदो को जं सिद्धिलन्तघग्घरा सरसि ॥ ८६ ॥ [१०७]

पायारम्मि अ घारो घारंतो घेबरे चेअ ।

15

गाणम्मि घायणो भच्छिए विअं खुज्जए विट्ठो ॥ १०८ ॥

L. 1. BF घघल्लस्स C घंल्लस्स G घडीरुणो. L. 2. *add.* घडिय GZ जमत्ता G च.
L. 3. CEGXYZ °भोजणे ABCFGYZ य. L. 4. C घिघोरो A गटुअ° CYZ
गंहुय° G गंडय° X °तणंमि. L. 5. X घघो After घम्मोई B repeats the words
from गण्डुअ° l. 4. to घम्मोई l. 7. and for the second time reads घम्मोई BF
गंडुत्तंजं CXZ गंहुसंज्ञं°. L. 7. B घम्मोई° BF °सदलाइ BF घघोर CXZ यंघोर G
यघोर. L. 8. BF भुजिहिसि C बुजि° BCFX सुरासदिण्णे B घरिल्ली य. L. 9.
C 1. hd. जहणत्थ° C °वत्थभेदे C 1. hd. घरमा° 2. hd. corr. घघरत° G
°रिसियम्मि CEGZ घरयंदो Y घरअंदो. L. 10. BFX वटए C चलिए Z वडर RF om.
अ AGYZ य *add.* °लिया. L. 11. C 2. hd. Z घरयंदो G घरअंदो X घणवाही X
घरघरघंटो. L. 12. C शकुनीकाख्यः. L. 13. BF °धणमहरे C कोले. L. 14.
XZ °घरयंदो C सिद्धिलंत°. L. 15. C पायारम्मि ABFGYZ य Z घोरो A घारंघो E घेबरे
C 2. hd. घुयऊरे वेआ ABFX चय GYZ चव. L. 16. C गाणम्मि EX गाणयम्मि C
घायलो EX घायरो RFYZ भत्थिए ABF विघं CEXY विघं BF खुज्जए X क्खुज्जए
AGZ पिट्ठो.

घारो प्राकारः । घारंतो घृतपूरः । घायणो गायनः । घिअं मस्सितम् । घिट्ठो
कुब्जः ॥ यथा ।

घारंतो भिक्खन्तो गेहदुवारे घिओ परिअणेण ।

ओ घिट्ठघायणो घिट्ठयाइ घाराम्मि आरुहइ ॥ ८७ ॥

5 अत्र । घिसइ असते । इति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [१०८]

भेके घुग्घुरिघुरुघुरिणो घुत्तिअघुत्तिणिआ गविट्ठम्मि ।

घुंघुरुडो उक्केरे घुग्घुस्सुसयं ससङ्कभणिअम्मि ॥ १०९ ॥

घुग्घुरी तथा घुरुघुरी मण्डूकः । घुत्तिअं तथा घुत्तिणिअं गवेधितम् । घुंघुरुडो
उत्तरः । घुग्घुस्सुसयं साशङ्कभणितम् ॥ यथा ।

10 पसरिअघुग्घुरिघुरुघुरिणिरवे सा घुत्तिएह घुंघुरुडे ।

ता घुत्तिणिसु दूइ तुमं इअ घुग्घुस्सुसइओ चवइ को वि ॥ ८८ ॥

अत्र घुत्तिणं कुक्कुममिति घुत्तिणशब्दभवम् । तथा । घुदइ पिबति । घुलइ घुम्मइ
घुण्णते । घुसलइ मघ्नाति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [१०९]

कण्णोवअण्णिआए घुणघुण्णिआ घुत्तिरसारमवण्णहाणे ।

15 घुदुघुण्णिअं गिरिगडे घुग्घुच्छणयं च त्सेअम्मि ॥ ११० ॥

L. 1. BFZ घेतो G घारा BCF घाअणो X घायरो गायन *cdd.* घियं G घट्ठो Z घिट्ठो.
L. 3. G घारते C 1. *hd.* GX घिउ *cdd.* परिअणेण, L. 4. *cdd.* उ X घिट्ठणो
Z घिट्ठं C °घायणो BF °घाअणो BF घिट्ठं C घिट्ठं B घरमि. L. 5. C अस इति
GXZ असत इति. L. 6 Z मूके A पुसरि° BF घुग्घुरिघुरिणो GZ °घुरिघुरिणो *cdd.*
घुत्तियं C *om.* from घुत्तिणिआ to घुत्तिणिअं *excl.* 1. 8. ABFGXYZ °णिआ G
गविट्ठम्मि. L. 7. EX घुपुं Y घुंघुरुडो X °सुसयं EX ससंकुं BFGYZ °भणियम्मि.
L. 8. BFGXZ घुत्तियं *cdd.* घुत्तिणियं. L. 9. BFG घुग्घुस्सुसं X घुग्घुस्सुसं
CX घुपुं. L. 10. CGZ परिसयं BFX पसरियं GZ °घुरिघुरिणिं GZ *om.* सा CX
घुत्तियति (X °वि) मिरघुंघुरुडे BF घुंघुरुडे GZ घुंघुरुणे. L. 11. C तो BF घुत्तिणिसु
Z दूइ G तुम *cdd.* इय X घुग्घुसं Z घग्घुस्सं BFGXZ °सइउ BFG ववइ CXZ ववइ.
L. 12. X कुक्कुममिति C °शब्दसंभवं BF पिचति G पिबति C घुम्मइ. L. 13. C
घुसलइ BF सघ्नाति G मघ्नाति X नोक्ता. L. 14. CGZ °कण्णिं *cdd.* °घारं AGZ घणुपुं
Y घणुपुं ABCFGXYZ °णिआ GZ घुत्तिणं. L. 15. GZ घुदुं C °घुत्तिणियं ABFG
XYZ °घुत्तिणियं E °णियं Z गिरं GZ °गडे EX घुपुं G °णयं X °च्छयं Z °त्थणयं BCF व
EGYZ त्सेयम्मि.

घुणघुणिआ कर्णोपकर्णिका । घुसिरसारं अवस्नानम् । मसूरादीनां पिष्टम् । घुह-
घुणिअं गिरेर्मेडम् । पृथुशिला । घुगघुच्छणथं खेदः ॥ यथा ।

तुह आगमघुणघुणिअं सोउं चइऊण घुसिरसाराइं ।

घुहघुणिएसु घुगघुच्छणेण वच्चन्ति रिउवहुआ ॥ ८९ ॥

अत्र घूओ उलूक इति घुकशब्दभनः ॥ [११०]

5

घोरी सलहविसेसे घोसाली सरयवल्लिभेअम्मि ।

घट्टो कुसुम्भरत्ते सरिआतूहम्मि वंसे अ ॥ १११ ॥

घोरी शलभविशेषः । अत्र घोडो अश्व इति घोटशब्दभवः । घोसाली शरदुद्भवो
वल्लिभेदः ॥ यथा ।

सिरिकुमरवाल णरवइ तुह तुरया घोरिणो व्व अगणिजा ।

10

कवलन्ति वेरिपत्थिवबलाइ घोसालिआदलाइं व ॥ ९० ॥

अत्र । घोलइ घूणीते । इति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥

॥ अधानेकार्थाः ॥

घट्टो कुसुम्भरक्तं वल्लं नदीतीर्थं वेणुश्चेति त्र्यर्थः ॥ [१११]

- L. 1. GZ घुणघुणि *cdd.* िणिया GZ घुसिणं BFGXZ िसारमवस्नानं X मसूरादीनां.
L. 2. R िघुणिय CG (F!) XZ िघुणिय G गिरेर्मेडं Z गिरेर्मेडं B िमिला G घुगघुच्छणियं.
L. 3. G िघुणघुणिय Z 'घुणघु' X *om.* घुण BCFXZ िणियं C वइऊण Z घुसिणं.
L. 4. G घुहघुणेरसुए X िघुणिएसु X िच्छलेण CGXZ िवहुया. L. 5. C घूओ
GX घूउ BX उलूकः G घुकं. L. 6. EGYZ िभेयम्मि EXY insert here अथाज्जे-
कार्थाः. L. 7. A घट्टो B कुसुम्भं ABCFGXYZ सारियां A िविहम्मि C िसहम्मि X
िसहम्मि Z वंसे ABFGYZ य. L. 8. CXZ शलभपक्षिविशेषः X घोडा X िशब्दभवा.
L. 9. B सरदुं. L. 10. X *om.* मिरि GZ नरवइ CG कुह XZ तुरिया BF
घोरणि GZ घोरिणा BCF (G!) च B अगणिज्जा. L. 11. Z कवलन्ति BF िपच्छिवबलाइ
C िपच्छिवं G िबलाइं Z िबलाइं BCFXZ घोसालियां G घासापलियां CX च. L. 12.
BEZ पूर्णतं C घूणीतं G घूर्णतं. L. 14. B कुसुम्भं.

घम्मोडी मज्झणहे मसए गामणितिणे चेअ ।

घोरो णासिअग्निद्धेसु घोळिअं मिलयले हठकए अ ॥ ११२ ॥

घम्मोडी मध्याह्नो मशको ग्रामणीसंज्ञं तृणं चेति त्र्यर्था । अत्र घत्तइ क्षिपति
गवेषयति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । घोरो नाशितो गृध्रपक्षी च । घोळिअं
5 शिलातलं हठकृतं च ॥ [११२]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितयां देशीनाममालायां द्वितीयो वर्गः ॥

L. 1. A मज्जणे EG मज्झण्णे C महझण्हे (i. e. = मज्ज^०) X मसिए CGZ गामणि^०
AY चेय BF वेय C चेव Z वेअ. L. 2. E घोरा *edd.* णासिय^० (Y नासिय^०) C
०गिद्धेसु G ०गिद्धेसुं AB EFGXYZ घोळियं C घोळियं C मिलयले G हठकथे ACGYZ य X
adds इति द्वितीयो वर्गः ॥ L. 3. BCFX मध्याह्नः G मध्याह्नो C शमको X ०संज्ञ णंत्
CGXZ त्र्यथाः C क्षयति. L. 4. C ०देशेषूक्त इति BF ०पूकं इति BF घोरं BF नाशिता
G नाशितो *edd.* घोळियं. L. 5. G घ for च CXZ *add.* उभय २७२. L. 6. BCFGXZ
read : इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितयां म्बोपज्ञदेशीशब्दसंयत्तुता द्वितीयो वर्गः । ग्रंथा (G यथ Z ग्रंथ)
२६० (C २६० ग्रंथायं X ग्रंथायं २६०) श्री (*om.* CGXZ) (E only has ॥ इति द्वितीयो
वर्गः ॥ Y ॥ द्वितीयो वर्गः ॥

॥ अथ चादिः ॥

चचो तक्क चंगं चारुं चडचोद्विआउ सिहा ।

चडू अ दारुहत्ये चंभो चासो अ सीरसीमन्ते ॥ १ ॥

चचो तर्कुः । चंगं चारु । चडो तथा चोद्वी शिखा । चडू दारुहस्तः । चंभो तथा चासो हलस्फाटितभूमिरेखा ॥ यथा ।

5

रे चंगचोद्विअ चडं तोडिस्सं चट्टुएण य हणिस्सं ।

चासकखर्म घडकुसिं ण हु चंभं करइ चत्तमित्तकुसी ॥ १ ॥ [१]

चत्थरिचहुद्वचंडिका हासणिमगरोसेसु ।

चंदिलचउककचकोडा णाविअचच्चरग्गिभेएसु ॥ २ ॥

चत्थरी हासः । चहुद्वं निमग्गम् । चंडिको रोषः । चंदिलो नापितः । चण्डिल 10 इति तु संस्कृतसमम् । चउकं चत्वरम् । चकोडा अभिमेदः ॥ यथा ।

तीइ विरहचकोडाजलिओ सो चंदिलो सहि इआणिं ।

हियचउके चत्थरिचहुद्वणक्खो वि कुणइ चंडिकं ॥ २ ॥

चस्तरिचतुष्काशब्दौ येषां संस्कृतेऽपि संमतौ तन्मते चत्थरिचउकशब्दौ न देश्यौ ॥ [२]

पीणच्छिण्णविगाणेसुं चंडिलचंडिअचवेणा ।

15

जुअकरपुडे चवेडी तजा चकप्पा चुडुप्पा य ॥ ३ ॥

L. 1. *om.* A, BCFGXZ ॥ अय चहागदिः ॥ Some of the Mss. constantly confound च and व in the beginning of the words. This *v. l.* will not be noted in this varga. L. 2. AX तक्क E चक्क E चंग ACGX चारु Z चारु BF चडचोद्विआउ E ंदियाउ C ंदियाओ AXYZ ंयाउ. L. 3. C चडू (sic) EX चडू

AEGXYZ य E दारुहत्ये BF ंद्वत्ये X दारुहत्ये Z दारुहत्यो A चंभो AGYZ य C ंसीमन्ते. L. 4. G तर्कुः X तर्कः Z तर्कुः C चडू. L. 5. CX हलस्फाटितं L. 6. *cdd.*

द्विय BF तोडिस्सं G ंडिस्सं C चट्टुएण FZ चट्टुएण G चट्टुएण. L. 7. GZ परकुडिं *cdd.* न. L. 8. B वच्छरिं CF चच्छरिं X चंडिकं A हासणिं Z णिमग्गं C णिसरोसेसु.

L. 9. C चकोडा Z चकोडा C 1. *hd.* णोवियं ABFGYZ णावियं A णावियचच्चरिभेएसु. L. 10. B वच्छरी CF चच्छरी B वउडं X चहुद्वं BFX चंडिका चंडो रोषः BF चंडिलो नापिः. L. 11. C चचरं X *om.* from आभमेदः to चकोडा in l. 12. L. 12.

CGZ तीए G ञजलिउ X ञजलिउ GZ *om.* सो GZ चंडिलो *cdd.* इयाणि. L. 13. BCFX हिययं C चच्छरिं GZ णक्खे इ C कुणइ. L. 14. C चत्थरिं BCF चच्छरिं X चत्थरिं BF चत्तर्कं X ययं. L. 16. BF च्छिणं GZ च्छिणं E च्छिणं G णेसु

सद्दा चंडिलं X णेसु Z चंडिलं E चण्डिलचिण्डयं ABFGXYZ चंडियं. L. 17. BF जुअपुडे EGYZ जुयं C चवेडा X चवेडी EX तथा G थक्कप्पां BF यं From जुडुप्पा t) पीनः page 130 l. 1. illegible in G.

17 [*Deśināmamālā*]

चंडिलो पीनः । चंडिओ कृत्तः । चवेणं वचनीयम् । चवेडी श्रिष्टं करसंपुटम् । चवेडी
संपुटमित्यन्ये । चक्प्पा तथा चुडुप्पा त्वक् । चुडुप्पं त्वगिदलनमित्यन्ये ॥ यथा ।

चंडिअचक्प्पवसणा चुडुप्पकन्दासणाहुअचवेणा ।

रिउणो अचंडिला तुह कुणन्ति मिह्णण वि चवेडिं ॥ ३ ॥ [३]

5 चच्चिक्कचित्तला मण्डिअम्मि कुमुअम्मि चंदोज्जं ।
चक्खुडुणं च पेक्खणए चंचप्परमसच्चम्मि ॥ ४ ॥

चच्चिक्कं तथा चित्तलं मण्डितम् । चित्तलं रमणीयमित्यन्ये । चंदोज्जं कुमुदम् ।
स्वार्थे के चंदोज्जयं । अत्र चन्दिमा चन्द्रिका । चवला वियुत् । इति चन्द्रिकाच-
पलाशब्दभवौ । चवइ क्रथयति । चयइ शक्नोति । चजइ पश्यति । चच्छइ तक्षणीति ।
10 इत्यादयो धात्वादेशेषूक्ता इति नोकाः । चक्खुडुणं प्रेक्षणीयम् । चंचप्परं अस-
त्यम् ॥ यथा ।

चंचप्परं ण भणिमो कुणेसि चक्खुडुणे कडक्खेहिं ।

चंदुज्जयचच्चिक्का दिसाउ मयणाहिचित्तलकवोले ॥ ४ ॥ [४]

मोरम्मि चंदइल्लो चउक्करो कत्तिकेअम्मि ।

15 चडिआरो आडोवे अहिभेए चकुलंडा य ॥ ५ ॥

L. 1. Z चंडिलो X चंडिउ C क्षत्तः X क्षतः BF ववेणं X चवेण C चवनीयं X वचनी
BF चवेडं From वेडी to 'संपुटम् excl. torn off in G. BF 'सपुड. L. 2. BF
चुडुणं X चुडुक्का C चुडुप्प C 1. hd. त्वक् C चुडुक्कं G त्वामिदलं G मित्यन्ये । यथा is
illegible. L. 3. In G चंडिअ is illegible. BCFXZ चंडिय C चंडियक्प्पं
BCFX 'हुय' चवेणा illegible in G. L. 4. From रिउणो to कु torn off in G.
B रिऊणो X मिह्णणि G चवेडि. L. 5. BF थवत्विक्काचित्तला E मडि ABCFGYZ
मंडियमि GXYZ कुमुयम्मि. L. 6. EG चक्खुडुणं C चक्खुडुणं Z चक्खुडुणं X 'डुणयं
BFZ व BF पिक्खणए A चअ' Z वंच'. L. 7. B चच्चिक्कं From मण्डितं to त्यन्ये
torn off in G. L. 8 *add.* वियुदिति. L. 9. From चजइ to च्छइ torn off
in G XZ चयइ GZ तक्षणीतीत्यादयो. L. 10. R 'पूकाः G नोकाः X नोकाः BF वक्खुडुणं
G 'डुणं (I) BXZ 'भरमसत्तयं C चप्परमसत्तयं. L. 11. Z om. यथा. L. 12. C 1.
hd. चंचप्परं G चचं CX न G भणिमो C कुणसि C कडक्खेहिं. L. 13. Z 'चच्चिक्का C
दिसाओ BF 'लववोले Z 'कवोले. L. 14. EY कत्तिकेयम्मि ABCFGXZ 'केयम्मि.
L. 15. ABCFGXYZ 'यारो G चक्कुलंडा X चक्कुलंडा Z चक्कुलंडा C या.

चंदइलो मयूरः । चउकरो कार्तिकेयः । चडिआरो आटोपः । चकुलंडा सर्प-
विशेषः ॥ यथा ।

गणवद्गज्जिअणच्चन्तचउकरचंदइल्लसदेहिं ।

तट्टगलचकुलंडो णच्चइ रुद्धो सचडिआरं ॥ १ ॥ [५]

गामम्भि चरुल्लेवं चकखडिअं जीविअव्वम्भि ।

5

चंदट्टिआ य खवए उम्पीए चक्कणाहयं चेअ ॥ ६ ॥

चरुल्लेवं नाम । चकखडिअं जीवितव्यम् । चंदट्टिआ भुजशिखरम् । स्तवक इत्यन्ये ।
यदाहुः ॥ स्तवकश्वंदट्टिआसंज्ञः ॥ इति । अत्र । चञ्चरीओ भ्रमरः । चंदसाला जालकृता
गृहोपरि कुटिका । इति चञ्चरीकचन्द्रशालाशब्दभवौ । चचुप्पइ अर्पयति । चमट्टइ
भुङ्के । चकमइ भ्रमति । इत्यादयो धात्वादेशेषूक्ता इति नोच्यन्ते । चक्कणाहयं 10
ऊर्मिः ॥ यथा ।

णीसासचक्कणाहयताविअचंदट्टिआइ तुह विरहे ।

कण्ठम्मि तीह वट्टइ चकखडिअं तुह तथा चरुल्लेवं ॥ ६ ॥ [६]

हालम्मि चउरचिंधो णारक्कफलम्मि चक्कणभयं च ।

चंदवडाया अट्टावरिअक्की चक्खुरक्खणी लज्जा ॥ ७ ॥

15

चउरचिंधो सातवाहनः । चक्कणभयं नारङ्गफलम् । चंदवडाया अर्धपावृतवेहा ।
चक्खुरक्खणी लज्जा ॥ यथा ।

L. 1. Z चंदइइलो BF चंडियारो C 2. hd. GX चंडियारो Z चट्टियागे GZ चक्कुलंडा
L. 3. BF गणवद्गज्जिअणं C °गहिंसयं GXZ °गज्जियं CX °नच्चंतं Z °णच्चंततच्च
°BF °चउककं चंदं X °चउह्वरं. L. 4. BFGZ तट्टं C °गलकुलंडो X °लंडो G
°चक्कुलंडो Z °चक्कुलंडो cdd. °डियारं (X °डिआरं). L. 5. C चरुल्लेवं Y चक्कं cdd.
°डियं C जीवियामि Y जीवियामि XZ जीवियं. L. 6. GZ चंदिं cdd. °ट्टिया (Z °ट्टिया)
cdd. चक्कणां BFX वेअ A चेयं C चेयं Y चेयं (?). L. 7. C चरुल्लेवं B चक्खुं F
चक्खुं cdd. °डियं GZ चंदिं cdd. °ट्टिया BFG स्तवक CX सूचकं. L. 8. CX यदाहु
BF स्तवकश्चं G स्तवकचंदं C सूचकचं X सूचकश्चं BCFXZ °ट्टियां G °ट्टियां cdd.
°संज्ञा G °रीउ चंदसाला Z चंदशाला B °रुतो X °रुत्. L. 9. cdd. कुटिकेति X
चुप्पइ Z चमट्टइ. L. 10. X भुके CX चक्कमइ G चक्कमइ Z चक्कमइ B °पूकाः GZ
इति नोक्ताः X चक्कणाहयं Z पक्कणाहयं. L. 12. B नीसासं X °चक्कणां cdd. °तावियं
(X °तावियं) BFX °ट्टियाइ C °ट्टियाइ (GZ °ट्टियाइ. L. 13. G वीहं cdd. °डियं BF
इहा. L. 14. ABC 1. hd. Z °विंधो E नारगं E चक्कभयं. L. 15. X चंदवडाया C
अट्टां cdd. °वरियंगी CX °रक्खुणी. L. 16. C 1. hd. Z °विंधो X चउचिंधो C 1. hd.
°वाहनाः BF नारगफलं X नारिगं C चंदवडाया. L. 17. CX °रक्खुणी.

ददूण तुमं चकणभयन्थणी अवरचउरविंधं व ।

तम्मह चंदवडाया मुद्धा वि हु मुक्कचक्खुरक्खणिआ ॥ ७ ॥

अत्र चलणाउहो कुक्कुट इति चरणायुधशब्दभवः ॥ [७]

चडुलातिलयं कञ्चणसङ्कुलिआलम्बिरयणतिलयम्मि ।

5 सडतण्डुलसिरभूसासु चाडचाउलयचालवासा य ॥ ८ ॥

चडुलातिलयं काञ्चनशृङ्खलालम्बिरत्नतिलकम् । चडुला रत्नतिलकमित्यन्ये । चाडो मायावी । चाउला तण्डुलाः । चालवासो शिरोभूषणभेदः ॥ यथा ।

जीए तुञ्ज णिहितं चडुलातिलयं च चालवासो अ ।

तं चेअ चाड अणुसर किं चाउलखण्डणीह मए ॥ ८ ॥ [८]

10 गण्ठिच्छेअयगिम्हाणिलेसु चारणयचारवाया वि ।

चिल्ला सउलीए चिविडणासए चिच्चिच्चरया ॥ ९ ॥

चारणओ ग्रन्थिच्छेदकः । कप्रत्ययाभावे चारणो । चारवाओ ग्रीष्मानिलः । चिल्ला शकुनिकार्यः पक्षी । चिच्चो तथा चिच्चरो चिपिटनासः ॥ यथा ।

ण हु मेहइ पहरन्तो ही चिच्चं चिच्चरं च चिल्लं च ।

15 उअ मयणो माणिणि माणगण्ठिचारणयचारवायसहो ॥ ९ ॥ [९]

L. 1. C ददूण Z चकणभयं C भयच्छणी G ल्थणे Z विंधं BCFXZ च. L. 2. C चंटं C मुद्धा G मुद्धा G मुक्क CX रक्खुं cdd. णिया. L. 3. X कुट for कुक्कुट. L. 4. BF कंचणकलिं cdd. लियां B लंविं AG लंविं. L. 5. E तंडुलं BX तंडुलं EX om. सिर X भूसासुं चाउडं G वामुचाउलयभालं. L. 6 B वडुलां GZ चटुं BF लंबिरत्तं BG चडुला (!) Z चडुला B लिलकं. L. 7. X तंडुला C रोमूषणं 2. hd. delete रो. L. 8. C तुक्खण्ण णिहितं B चडुला (!) GZ य L. 9. X त for तं BF रेअ. L. 10. E गंदिं BF छेअअं G छेअयं YZ छेअयं E गेम्हां X णिलेसुं B वारिषाया Z चारवाया. L. 11. C चिल्लो X चिल्ली BF चिच्चविच्चरया YZ चिच्चविच्चरया. L. 12. GX णउ BF छेदः GX वाउ X ग्राम्मानिलः B विल्लः F चिल्लः. L. 13. BFGZ चिच्चो C चिल्लो C तचा BF विच्चरो G चिच्चिरो Z चिच्चरो CZ नासिकः X नासिकः. L. 14. BCF त BF विच्चं चिच्चरं च GZ चिच्चं GX चिच्चिं C चिं Z चिच्चरं. L. 15. BCFX उय GZ मयणो C माणिणि X माणिणि.

बालम्भि चिल्लचेडा चिच्चं रमणे हुआसणे चिच्ची ।

चिंचिणिचिंचा अम्बिआए तह चिंचणी घरट्टीए ॥ १० ॥

चिल्लो तथा चेडो बालः । चिच्चं रमणम् । चिच्ची हुताशनः । चिंचिणी तथा चिंचा
अम्बिका । कैश्चित् चिंचिणिचिंचाशब्दः समस्त एव अम्बिकावाचकत्वेन प्रोक्तः ।
चिंचणी घरट्टिका ॥ यथा ॥

5

चिंचवणे चिंचिणिआचडिए चेडम्भि चिच्चठिअचिल्ला ।

उअ धावइ जणणी चइअ चिंचणीचिच्चिकम्माइं ॥ १० ॥ [१०]

मसयम्भि चिल्लिरी रोमसम्भि चिमिणो कुडीइ चिरया य ।

चिक्खल्लो कइमए मुमले चिल्लूचेलुंपा ॥ ११ ॥

चिल्लिरी मशकः । चिमिणो रोमशः । चिरया कुटी । चिक्खल्लो कर्दमः । चिल्लूरं 10
तथा चेलुंपं मुसलम् ॥ यथा ।

चिक्खल्लिअचिरयाए चिल्लिरिडसिआ तुहारिणो चिमिणा ।

कण्डन्ति सयं चिल्लूरण चेलुंपपाणितुल्लबला ॥ ११ ॥

अत्र चिंचइ मण्डयतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [११]

L. 1. BEFGXZ बालम्भि C चिल्लाचेडा X चिल्ला° BF चित्वं E वित्तं GZ चिच्चं
ABCFGYZ हुयासणे E चित्ती Z चिच्ची. L. 2 C चिंचिणि BF चिंचिणिचिंचा Z °चिंचा
ABFG अंबि° X अयं° cdd. °लियाए BF बिंचणी ACEFG चिंचिणी X चिंचिणा G
परट्टीए. L. 3. BEFGXZ बालः G चिच्चं Z चिच्च B चिंचा F चिंचा. L. 4. X
कैश्चित् Z कैश्चित् चिंचि° BF चिंचिणिचिंचाशब्दः G °चिंचाशब्दः कैश्चित् समस्त एव अम्बिकाचिं
X °चिंचाशब्दः समस्तमेव. L. 5, CGXZ चिंचिणी. L. 6. G चिंचिं° cdd. °णिचा°
X चिंचिं BF चिच्चं GX चिच्चं C चिंचिं° cdd. °ठियं. L. 7. BF उय C उय धाव BF
वइय C चइ (sic) GZ वइय X चइय BF चिंचिणी° G चिंचिणी° X चिंचण° BF °चिंचिं° C
°चिंचिं° BF °कम्माइं C °कम्माइं. L. 8. B समयंमि G मसयम्भे X चिंचिणि AGZ कुडीए
C या. L. 9. E चिक्खल्लो G चिक्खल्लो E छुसले A चेलूरं C चिच्चूरं GZ चेलूरं°
X °चेलूया. L. 10. BF चिल्लिरी X चिंचिणी G चिल्लिरो रोयाः । चिंचिरीया कुटी । G
चिक्खल्लो In C चिंचिं° क° from 2. hd. only CX चिच्चूरं G चिल्लूरं. L. 11. X
चेलूरं CGX मुसलं. L. 12. G चिक्खल्लि° cdd. °लियं BF °दसिय CGXZ °दसिया°
L. 13 Z सय C चिच्चूरण GZ चिल्लूरण X चिल्लूरण चेलुंपं BF °पाणितुल्लबला CX
°बलो G °बल Z °बलो. L. 14. BF चिंचइ X om. मण्ड.

उल्ले चिलिच्चिलचिलिच्चिला परितोसिअम्मि चित्तठिओ ।

चिरिहिट्टी अ चिणोट्टी महुपडले चित्तदाऊ अ ॥ १२ ॥

चिलिच्चिलं तथा चिलिच्चीलं आद्रंम् । चित्तठिओ परितोषितः । चिरिहिट्टी गुञ्जा ।
चिणोट्टीशब्दोऽपि देश्यः । पर्यायभङ्ग्या तूपात्तः । चित्तदाऊ मधुपटलम् । केचित् ।
5 तिणिसम्मि चित्तदाऊ इति पठन्ति तिणिसं च वृक्षविशेषमाचक्षते । अस्माभिस्तु सारतर-
देशीदर्शनेन तिणिसशब्दो मधुपटलार्थो व्याख्यातः । तत्र युक्तायुक्तत्वे बहुदृश्वानः
प्रमाणम् ॥ यथा ।

सवरो सेअचिलिच्चिलमंसुचिलिच्चीलमरिवहुं तुञ्ज ।

चिरिहिट्टिलोअणो महइ चित्तदाउं च चित्ताठिअचित्तो ॥ १२ ॥ [१२]

10

चण्डातकम्मि चिंफुल्लणी चिरिचिराचिरिंचिरा धारा ।

चलिअम्मि अ चिंचइओ णिण्णासिअयम्मि चिद्दविओ ॥ १३ ॥

चिंफुल्लणी स्त्रीणामर्धोरुकवस्त्रम् । चिरिचिरा तथा चिरिचिरा जलधारा । चिंचइओ
चलितः । चिंचइओ मण्डित इति तु मण्डितात्वादेशे सिद्धः । चिद्दविओ
निर्नाशितः ॥ यथा ।

L. 1. C 2. hd. ओल्ले A चिलिच्चिलचिलिच्चिला BF विलिच्चिलचिलिच्चिला C चिलिच्चिल-
चिलिच्चिला C 2. hd. चिलिच्चिलं चिं E चिलिच्चिलचिलिच्चिला GZ चिलिच्चिलचिलिच्चिला (Z °चिला)
X चिलिच्चिलचिलिच्चिला Y विलिच्चिलचिलिच्चिला ABCFGYZ °सियम्मि AXZ चित्तविउ
BF चित्तचिओ OGY चित्तविओ. L. 2. A चिरिहिट्टी C °हिट्टी EX °हेट्टी Y °ट्टी
Z °हिट्टि AGYZ य C चिणोट्टी Y महुपडले E चित्तदाऊ X चित्तदाकु Z चित्तदाऊ
ABCFGYZ य X आ. L. 3. BF विलिच्चिलं तथा विलिच्चिलं G चिलिच्चिलं Z चिलि-
च्चिलं X आद्रं BF चित्तचिओ CZ °विओ GX °विउ B चिरिहिट्टी CGXZ चिरिहिट्टी. L. 5.
BCFX तिणिसम्मि G चित्तदाऊ X om. पठंति BCFX तिणिसं G तिनसं Z तिनिसं. L. 6.
X तिणिसशब्दो GZ चित्तदाऊशब्दो. G व्यातः cfr. 5. 11. X युक्तत्वेन. L. 8. cdd.
तेयं B °विलिच्चिलं C (F1) °विलिच्चिलं G °चिलिच्चिलं BF °चिलिच्चिलमरिं C
°चिलिच्चिलं G °चिलिच्चिलं Z °चिलिच्चिलं GZ °वहुं C तुञ्जं X कुञ्ज. L. 9. CXZ
°हिट्टिं G °हिट्टिं GZ °लोपणो C महइ BF व चित्तविचित्तो C व OGXZ चित्तविचिं.
L. 10. A चिंफुल्ल EX °छिणी X वि चिरिचिरा° BF चिरिचिरा° C चिरिचिरा° Y °चिरिचिरा
C om. धारा. L. 11. ABCFGXYZ चलिअम्मि AGYZ य C चि BC चिंचइओ F
चिंचइओ AG, C 1. hd. X °इउ BFY णिण्णासियम्मि (Y °यम्मि) GZ निन्नासियं
ACEGXY °सियं C चिण्णविओ AGXZ °विउ. L. 12. X °महुपडले वस्त्रम् B
(F1) चिरिचिरा C twice तथा चिरिचिरा G तथा चिरा (sic) X तथा चिरिचि BF om. जल
BF चिंचइओ GX °इउ. L. 13. B चलितः C 1. hd. GX °इउ BF मन्दिनः BCFX
om. तु मण्डित G °देशसिद्धः CXZ सिद्धं X चिद्दविउ.

षणजलचिरिचिराचिद्विआ पवसिअवहूउ विंचइआ ।

णयणंसुचिरिचिरोल्लिअचिफुल्लणिआउ पिअहुत्तं ॥ १३ ॥

अत्र विंचिल्लइ मण्डयतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [१३]

दहिए चिरिड्डिहिल्लं चीही मुत्थासमुत्थतिणे ।

चीवट्टी भल्लीए चुको मुट्टीइ चुज्जमच्छरिए ॥ १४ ॥

5

चिरिड्डिहिल्लं दधि । चीही मुस्तोद्भवं तृणम् । चीवट्टी भल्ली । चुको मुट्टिः । चुज्जं आश्रयम् । ओत्संयोगे । इति चोज्जं इत्यपि ॥ यथा ।

सा हिण्डरे तइ थिरिड्डिहिल्लमत्त णवचीहिसमयम्मि ।

ददचुक्ककामचीवट्टिताडिआ जं जिएइ तं चुज्जं ॥ १४ ॥ [१४]

परिसोमिअम्मि चुंछो ससिणेहे चुप्पचोप्फुच्चा ।

10

चुल्ली सिलाइ चुडुली उक्का चुणिओ विधारिअए ॥ १५ ॥

चुंछो परिशोषितः । चुप्पो तथा चोप्फुच्चो ससेहः । चुल्ली शिला । अत्र । चुच्छं तुच्छम् । इति तुच्छशब्दभक्तवाजोक्तम् । चुडुली उक्का । चुणिओ विधारितः ॥ यथा ।

सुन्दर तइ चोप्फुच्चा अनुप्पविरहगिगुडुलिचुंछा वि ।

बालधरिअ एव चुल्ली सा अच्छइ आसतन्तुचुणिअप्पा ॥ १५ ॥ [१५] 15

L. 1. BF °जलचिगिचिगिचिगि° cdd. °विधा C एवसिअ° BF एवसिय° GXZ एवसिय° BCFZ °वहूओ BF विंवद्या OXZ °द्या. L. 2. CX °चिरिचि° cdd. °ल्लिय° BF °चिफुल्लं X °चिफुल्लु° BFX °णिवाउ C °णिवाओ GZ °णिया हु cdd. पिय° G °हुत्तं. L. 3. X चिल्लइ मण्डयतीति B °पूक्तः X °पूक्तं. L. 4. B थिरिड्डिहिल्लं C चिरिड्डि° FXY चिरिड्डि° A चीहं C मुच्छासमुच्छ° X मुच्छा° A °चिणे. L. 5. OX चिवट्टी Z चीवट्टी In C भल्ली only 2. hd. margin. E च्हो ABEFX मुट्टीए A मुज्जम°. L. 6. B थिरिड्डि° C चिरिड्डि° X चिरिड्डि° X मुत्ताद्भवो (GZ चीवट्टी BF मुट्टि. L. 7. X आश्रयं GZ उत्संयोगे X उत्संयोगे cfr. Siddhah. १. ११६. C °संयोग BF व इति BF षोऽजमित्यपि C षोऽजमित्यपि GXZ चाऽजमित्यपि. L. 8. GZ तइ BF चिरिड्डि° CX चिरिड्डि° G चिरिड्डि° G णवचीहि° X णवचीहि°. L. 9 CZ °चिवट्टि° G °चावट्टि° X °चीचट्टि° cdd. °नाडिया BCFX चोऽजं. L. 10. BF परिसोमयमि ACGYZ °सियम्मि X परिपरिसोमिअम्मि BF चुंछो C 1 hd. मुच्छं corr 2. hd. AY °चोप्फुच्चा BF चुप्पचोप्फुच्चा C चोप्पचोप्फुच्चा E °चोप्फुच्चा G °चोप्फुच्चा X °चोप्फुच्चा Z °चोप्फुच्चा. L. 11 C 1. hd. चुल्लो C चुडुली E चुट्टी X चट्टी BF चुणित E चुणीओ X चुणीउ Z चुणितं BF विधा° AREGYZ °णियए C 1. hd. om. विधा° C 2. hd. reads विधारिए. L. 12. X चुंछो C 2. hd. margin चुंछो परिशोषः with the remark मूलपुस्तके नास्ति, om. C 1. hd. G °पिन C चिणो C °चोप्फुच्चा BFGX चाऽपुच्चो Z चोऽपुच्चो Z चुत्थं. L. 13. G चुत्थमिति XZ तुच्छमिति X चुणित Z विधारितः. L. 14. C तइ B चोप्फुच्चा C चोप्फुच्चा G चोप्फुच्चा Z चोप्फुच्चा X अनुप्प° RF °बुडुलि° C °बुडुलि° X °हुडुलि°. L. 15. cdd. बाल° G °धरिय Z °चरिय C उच्च Z मिव्व for एव BF आसतन्तु° Z °तुणिअप्पा.

चुण्णासी दासी चुंचुअचुप्पलचुंभला य सेहरए ।

चुण्णाया य कलाए छागम्मि अ चुकुडचुलुप्पा ॥ १६ ॥

चुण्णासी दासी । चुंचुओ तथा चुप्पलो तथा चुंभलो शेखरः । चुण्णाया कला ।
चुकुडो तथा चुलुप्पो छागः ॥ यथा ।

5 चुण्णासीइ सचुण्णायाए चुप्पलचुलुप्पिदुद्धाई ।

रे जडचुंभलचुकुड अप्पसु किं चुंचुआइणा मज्झ ॥ १६ ॥

अत्र चुकइ भ्रश्यतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोच्यते ॥ [१६]

चुप्पालओ गवक्खे वत्थे णवरत्तयम्मि चुप्पलिअं ।

चुल्लोडओ वि जेट्ठे चुण्णप्पहयम्मि चुण्णइओ ॥ १७ ॥

10 चुप्पालओ गवाक्षः । चुप्पलिअं नवरक्तं वस्त्रम् । चुल्लोडओ ज्येष्ठः । चुण्णइओ
चूर्णाहतः । चुण्णिओ रेणुविच्छुरित इति तु चूर्णितशब्दभवः ॥ यथा ।

चुप्पालयदारेणं णवचुप्पालिआइ पिच्छपहरन्ती ।

ओ चुल्लोडयजाया चुण्णइआ देअरेण फग्गुच्छणे ॥ १७ ॥ [१७]

अलमम्मि चुंचुमाली चुंचुलिपूरो अ चुलुअम्मि ।

15 वलयावलिथणसिहवामणएमुं चूडचूअचोला य ॥ १८ ॥

L. 1. AZ चुंचुयं BF चुंचुयं C चुम्बअं E चुंचुअं G चुंचुयं C चुंचुप्पलं. L. 2.
C चुण्णाया GZ अ X कलाए AGYZ म्मि य BCF चुकुडं E चक्कुडं B चुंचुलुप्प X
चुलुप्पा. L. 3. BF चुंचुओ C चुम्बओ G चुंचुअं X चुंचुअं BCF om तथा चुप्पलो
P, C 1. hd. X शेखरः. L. 4. CX चुकुडो G चुलुपो G om. यथा. L. 5. B
चुलुप्पिं X चुलुप्पिं C चुकुडं. L. 6. B चुकुडं CFX चुकुडं BF चुंचुणाइणा G
चुंचुओ C मज्झं Z मज्झं. L. 7. BF भ्रश्यतीति C भ्रश्यतीति G भ्रश्यतीति X भ्रश्यतीति
B देवूक्तं G मिति नोक्तः । Z नोक्तं. L. 8. G लउ X णउ CY वच्छे G नवं Z
नवरक्तं cdd. चुप्पलियं. L. 9. AGX उउ C जेट्ठे E जेट्ठे AX उउ In G from
इओ to वाक्षः l. 10 torn off. L. 10. X चुप्पाणउ cdd. लियं GX उउ ज्येष्ठः GX उउ.
L. 11. X चूर्णाहतं GX चुण्णिउ In G तु चूर्णितशब्द is illegible. L. 12. C नवचुप्पं
X नवचुप्पं CXZ लियं BF लियं In G from वचुं to ओ l. 13 incl. torn off. Z
पिच्छपहरिदंती. L. 13. CX उ cdd. चुण्णइया CX देवोण G देवोणे Z फग्गुच्छणे.
L. 14. A अलमम्मि BF अलत्तं C चुंचुमाली A मीयी X चुंचुमाली EXY चुंचु B चुंचुं
CE चुंचु In G चुंचु is illegible AGYZ य ABFGZ चुलुयम्मि C चुलुयम्मि Y चुलुयम्मि
X लुअम्मि (om. चु). L. 15. BCEF चलयां X वलियां CE वलिथणं XZ
वणं BF वलियेणु E सिहवामणएणु X मणएणु From वामं to य torn off in G. E
चूडं BF चूडचूओअचोला Z अ.

चुंचुमाली अलसः । चुंचुलिपूरो चुलुकः । अत्र चुलुचुलइ स्पन्दत इति धात्वादेशो-
षुकमिति नोकम् । चूडो बलयावली । चूओ स्तनशिखा । चोलो वामनः ॥ यथा ।

तुह जलचुंचुलिपूरो वि दुल्लहो चुंचुमालिणो चोल ।

मणिचूडमण्डिआ चारुचूअआ कामिणीउ किं महसि ॥ १८ ॥ [१८]

मालूरतोत्तणहसिइचोइसिआ चोढचोत्तचोरलिआ ।

5

चच्छा य हत्यबिम्बे तलप्पहारे अ णायव्वा ॥ १९ ॥

चोढो बिल्वः । चोत्तं प्रतोदः । चोरली श्रावणकृष्णचतुर्दशी ॥ यथा ।

चोरलिपवित्तयछणे चोढदलेहिं तए हरो महिओ ।

मयणसरचोत्तणुण्णा जं तुममेसा अहिसरेइ ॥ १९ ॥

चोप्पडइ भ्रक्षतीति धात्वादेशोषुकमितीह नोकम् ।

10

॥ अधानेकार्थाः ॥

चञ्जा स्थासकः प्रमृतहस्ताघातश्च ॥ [१९]

चंडिज्जो खलकोवेमु चप्पलं सेहरे असच्चे अ ।

कुण्डलवट्टुलदोलाफलयविसालेसु चक्कलयं ॥ २० ॥

L. C (G!) चंचुं C चंचुलिं *add.* चुलुकः BFX *om.* अत्र BF चुलुचुलइ C चुलुचुल इति X चुलुचलइ G स्पंदत *om.* C. L. 2. C चलयाचली BF चुओ XZ चुड BF स्तनशिखा C 2. *hd.* also सूतं From चोलो to यथा torn off in G. L. 3. C च for वि C चंचु G मणिणो. L. 4. BF मणिण्डं *add.* मंडिया BF चारुअआ G चूअआ CX चूअआ Z चय्या C कामिणीओ G किं. L. 5. G सिल्हं BF बोहसि-
सिया X बोहं ABCFXYZ सिया. In G सिया चो torn off. BF चोरलया G चोरलिया XYZ सिया EXY insert ॥ अधानेकार्थाः ॥ L. 6. GZ च्वा BFG विंवे B तलप्पं GYZ य C णायवा. L. 7. BF चोढो BFG बिल्वः X बिल्वः X चतुर्दशी. L. 8. GZ पवियत्तछणे GXZ महिउ. L. 9. C सरां GZ पुन्ना X ज BF तुममसा. L. 10. CX चोडप्पं Z भ्रक्षयतीति CX कमिति नोकं GZ षुक इतीह नोकः. L. 11. *om.* A and E here. L. 12. BF च्वा G ममृतं CX मसुत्तिं. L. 13. BF कोनेसु A कोवेसु B च्पलं E चुक्कलं B सच्चे ABCFY य. L. 14. BF च्चुलं C च्चुलं E च्चुलं Z च्चुलं B दोलापलं C चक्कलयं G चक्कलयं.

चंडिजो पिशनः कोपश्च । चफलं शेखरविशेषोऽसत्यं च । सामान्यशब्दा अपि विशेषे वर्तन्त इति हि न्यायः । चकलं कुण्डलं वर्तुलं दोलाफलकं विशालं चेति चतुरर्थम् । अत्र चडइ मृद्नाति मुङ्गे पिनष्टि चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [२०]

चारो पिआलगुचीच्छासुं चिकाप्पतणुअधारासु ।

5 चम्ममयवारिभण्डे तणुधारादिणमुहेसु अ चिरिका ॥ २१ ॥

चारो पियालवृक्षो बन्धनस्थानमिच्छा चेति त्र्यर्थः । चिका अल्पं वस्तु तनुधारा चेति द्वयार्था । चिरिका चर्ममयजलभाण्डं तनुधारा प्रत्युषश्चेति त्र्यर्था ॥ [२१]

चिंधालं रम्मे उत्तमे अ चुल्लो सिमुम्मि दासे अ ।

पाणप्पबालमुक्कच्छन्दारुइवइअरेसु चुणओ वि ॥ २२ ॥

10 चिंधालं रम्यं मुख्यं च । चुल्लो शिशुर्दासश्च । चुणओ चण्डालोऽल्पो बालो मुक्कच्छन्दोऽरोचको व्यतिकरश्चेति सप्तार्थः । चुणओ विअरओ इति धनपालः । आप्रातर्थेऽपीति केचित् ॥ [२२]

चञ्चुचुल्लएसु चुंचुलि धवगमिअसइणहयासु चुंचुलिअं ।

चुंचुणिआ चुअपडिरवरमणम्बिलिमुट्टिज्जूअजूआसु ॥ २३ ॥

L. 1. B वणलं X चुण्डलं BX शेखरं BCFX असत्यं. L. 2. XZ वर्तन्ते BX om. हि. L. 3. BFG चडइ Z चडइ or चडुड C 1. hd. मृद्नाति G मृद्नाति X मृदुनाति X पिनष्टि BF °बूक इति X °बूकः इति BFG नोक्तं X नोक्तः. L. 4. CZ चोरो ABCFGXYZ पियालं C °गुभीच्छासुं E °गुत्तीत्थासुं GX °छासुं Z °चडइ BF चिका अल्पं Y चिकाप्पं Z चिकल्पे° CGYZ °तणुयं. L. 5. BF °वाडिभडे E °मंडे Z °मुहे (om. छ) Y य. L. 6. CZ चोरो C पियालं X अल्पवस्तु. L. 7. X द्वयार्थाः B त्र्यर्थः X त्र्यर्थाः L. 8. ABCFGYZ य (twice). L. 9. A पाणपाया° ABCFGZ °बालं Z °छंदा° ABCFGXYZ °वरपरेसु E °चइपरेसु X चुणउ Z चुणउ. L. 10. G रम्य om. G; X सुरुयं BF व CZ वा B शिशुः दासश्च C शिशुर्दां G चुणउ X चुणउ XZ चंडालः अल्पो BFGZ बालो GZ मुक्कछंदो BX मुक्कः छंदो. L. 11. B आरोचको CX अरोचको CGZ चुणउ X चुरउ BF विअरओ Z चिअं C 1. hd. GXZ °रउ. L. 13. ABCEF °चुल्लएसु GZ °चुरसु X only चंचुल्लसु ABCFGY अवगमियं E °गम्मियं CGZ °सइण्हि° cdd. °यासु AC चंचुल्लियं B चुंचुल्लियं EFGXYZ °लियं L. 14. C चंचु° edd. °णिया BF वुअं Y जुयं X वुअं C 1. hd. °पडिरं X °पडिरं° ABFGZ °णविलि° C °णविलि° X °णमडि° A °मुहं E °मुडि° G °मुट्टि° X °मुट्टिज्जूयं X adds ॥ अथ छादिः ॥

चुंचुली चंचुचुलुकश्च । चुंचुलि इति लुप्तविभक्त्यन्तो निर्देशः । चुंचुलिअं अवधारितं सतृष्णता च । चुंचुणिआ च्युतं प्रतिरवो रमणमल्लिका मुष्टिद्यूतं यूक्ता चेति षडर्था । प्रतिरव इति सामान्यशब्दोऽपि विशेषे गोष्ठीप्रतिरवे वर्तते । यदाह ॥ चुंचु-
णिआ प्रतिरवो गोष्ठ्याम् ॥ केचित् चुंचुणिअं चलितेऽप्याहुः ॥ [२३]

॥ अथ छादिः ॥

5

छल्ली तजाइ छद्दी सेजाए षज्जुलाइ छडा ।

कपिकच्छू छंकुइछुंछुईउ छलिआ छइल्लछप्पणा ॥ २४ ॥

छल्ली त्वक् । छद्दी शप्या । छडा वियुत् । अत्र छणो उत्सव इति क्षणशब्द-
भवोऽयमिति नोक्तः । छंकुई तथा छुंछुई कपिकच्छूः । छलिओ छइल्लो छप्पणो
इत्येते त्रयोऽपि विदग्धार्थाः । अन्योन्यपर्यायभङ्ग्या तु निबद्धाः ॥ यथा ।

10

कयलीछल्लिं छंकुइम्मञ्जुजछदिं पि छुंछुइं मुणइ ।

छलिएण छइल्लपिआ तेण विणा छडचलेण छप्पणा ॥ २० ॥ [२४]

छवडी चम्मं छप्पंती णिअमो जत्थ लिहिअए पउमं ।

तणए छउअच्छिक्कोलिआ छमलओ अ सत्तछए ॥ २५ ॥

L. 1. C चुंचुली G om. चुंचुली C चुंचुलकश्च (sic) BFGZ चुंचु चुं GZ चुलकश्च
X चुंचुश्च BCFX चुंचुलीति GZ चुंचुलीति Z चुंचुलीति C चुंचुं G Z िलियं. L. 2. X
धारितमृत् C चुंचुं cdd. िणिया X only चुणिया B च्युतं C 1. hd. च्युतं 2. hd. च्युतं
X मूलं X मल्लिका. L. 3. BCFXZ षडर्थाः G षडर्थं C विशेषे 2. hd. चरणे BF
विशेषगोष्ठीं CG गोष्ठीं GZ रवे पि G युचुणिया BCFXZ िणिया. L. 4. BFGX
गोष्ठ्यां C om. केचित् BCFX िणियं G चुंचुअं चलिते X चलते. L. 5. om. A,
BCFXZ छादयः Y om. अध. L. 6. GZ तजाए B विज्जुलाइ C वियुं A विज्जं Y
लाए. L. 7. A कन्थ E च्छुंछुइओ BGXY छुंछुं C ईओ X ईउ ABCFGYZ
छलिया X छइन्नें Y छप्पणा. L. 8. BF छणा उत्स इति C छाणा उत्सव इति.
L. 9. B छंकुइ B छुंछुइ BF छलिते GXZ छलित. L. 10. CX om. इत्थं
B श्वाधां R यदा. L. 11. BF छंकुणइमंछुछुइं GX इमंछुजं Z इमंछुजं C छट्टि
BF छुंछुं CX छुंछुइं G छुंछुयं Z छुंछुइं. L. 12. CX छलियेण cdd. िपिया Z चिणा
वलेण. L. 13. C 1. hd. छम्मं cdd. णियमो (Y नियमो) CGXYZ लिहिअए E पउमो
L. 15. A छउअच्छिक्कोलिआ BCEF छमोअं GYZ छउयं X छउलं C छिक्कोलिआ
ABFGYZ लिया ABFGXZ छमलउ AEY व BF सत्तछ.

छवडी चर्म । छपंती नियमविशेषो यत्र पद्यं लिख्यते । छउअं तथा छिकोलिअं तनु । छमलओ सप्तच्छदः ॥ यथा ।

जस्स कए छप्यंतिं करेसि छउअङ्गि सो वि तुज्ज कए ।

छमलयतलमि छिकोलिऊण मिल्लेइ मिगछवडिं ॥ २१ ॥

5 अत्र । छडइ मुञ्चति । छज्जइ राजति । इति धात्वादेशेषूकाविति नोक्तौ ॥ [२५]

खन्दे छडक्खरो वि हु छासी तकम्मि रिच्छए छारो ।

छाही खे छाईओ माईओ लहुअमच्छए छिदो ॥ २६ ॥

छडक्खरो स्कन्दः । छासी तकम् । छारो अच्छभल्लः । छाही गगनम् । छाया-
वाचकस्तु छाहीशब्दश्चायाशब्दभव एव । छाईओ मातरः । छिदो लघुमत्स्यः ॥ यथा ।

10 छाइछडक्खरछाहीमणी ण पणमेसि कहसु कस्स कए ।

छासीहारिणि धूए छारसिरे छिद्दगन्धिळे ॥ २२ ॥ [२६]

छिल्ली सिहाइ छिचं छिविए जारेसु छिण्णछिण्णाला ।

छिच्चं कारिममुच्छुदले छिविअं वाहलीइ छिंछोली ॥ २७ ॥

छिल्ली शिक्षा । छिचं स्पृष्टम् । छिण्णो तथा छिण्णालो जारः । जारेष्वित्येक-

15 शेषाद्दहुवचनात् छिण्णा छिण्णाली स्त्रीत्यपि । छिच्चं कृत्रिमम् । छिविअं इक्षुखण्डम् ।

छिंछोली वाहली । वाहलीशब्दश्च लघुजलप्रवाहवाचको देश्य एव वक्ष्यते ॥ यथा ।

L. 1. B छपंती C पद्यं X पद्यं GZ छउयं G लिक्कों cdd. °लिचं. L. 2. C तनु
X तनुः GXZ °लउ. L. 3. R छपंति C छपंती X छपतो GZ छउयंगि. L. 4.
BF छिकोलिओ ण X °लिउण G मिल्लोइ C °च्छिवडी X °च्छिवडिं G °छिउडिं Z °छउडिं.
L. 5. BF छडडुइ G छंडइ X मुंचइ GX राजते C °पू.कौ इति X °पू.का इति. L. 6.
A छडक्खरो Y कडक्खरो B त्थासी BF रिच्छए G लारो. In G छ and ल are frequently
confounded in the beginning of the words. L. 7. BF छाईओ AX छाईइ
Z लाईउ BF माईओ AZ माईउ X माईउ G om. माईओ GYZ लहुयं A °मथए C 1.
hd. विदो E छिदो. L. 8. BX कसंदः G स्कदः G °मल्लं L. 9. BCF
°शब्दः छं X °शब्दः छं BF छाईओ X छाईउ Z छोदो G लपं. L. 10. C
छइं BCF °मणि. L. 11. C °हारिणी X °द्वारणि GZ छारसिरे G छेहं C °गंधेळे.
L. 12. Z छिचं X छिविए GZ छिचछिचाला. L. 13. GX छिचं Z छिचं C °ममुषुदले
छिचिइं ABFEFGXYZ छिवियं E बाइलीइ. L. 14. BF छिछा GZ छिचो तथा छिचालो.
L. 15. C °त्येकशेषो बहुं BCFX °बाइहू X °वचनात् G °नाच्छिचन्ना छिचाली इत्यपि Z
विचन्ना विचन्नाली स्त्री इत्यपि X छिचं BCFXZ छिवियं G लेवियं. L. 16. Z छिचोली X
पोहली CX °शब्दस्तु.

डिब्सिणेहच्छित्तच्छिं डिबिएण भोलिऊण सिंसुं ।

जं चलसि घडकरा तं छिण्णे छिंछोलिआइ छिण्णालो ॥ २३ ॥ [१७]

डिप्पीरं च पलाले डिप्पालो सस्ससत्तउसहम्मि ।

डिल्लरमवि पल्लए मुहविकोणे अ छिव्वोल्लो ॥ २८ ॥

डिप्पीरं पलालम् । डिप्पालो सस्यासक्तो गौः । डिल्लरं पल्लम् । डिब्वोल्लो 5
निन्दार्थं मुखविकूणनम् । विकूणितं मुखमेवेत्यन्ये ॥ यथा ।

तुप्प कए बाहेहिं सा डिल्लरयं भरेइ दुद तुमं ।

डिब्वोल्लेण तमिक्खसि डिप्पीरतिणं व डिप्पालो ॥ २४ ॥

अत्र । डिबइ डिहइ स्पृशति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [२८]

डिप्पालुअछिक्कोअणछिहंडया पुच्छअसहणदहिसरा ।

10

डिण्णोब्भवा य दुव्वा तह डिण्णच्छोडणं सिग्घे ॥ २९ ॥

डिप्पालुअं पुच्छम् । छिक्कोअणो असहनः । छिहंडओ दयिसरः । डिण्णोब्भवा
दूर्वा । डिण्णच्छोडणं शीघ्रम् ॥ यथा ।

वरडिप्पालुअ डिण्णोब्भवाछिहंडेहि धवल पुटो सि ।

डिण्णच्छोडणगमणे हक्काछिक्कोअणो हवसु इण्हि ॥ २५ ॥ [२९] 15

- L. 1. C सिब्सिणेहं X छिच्चं Z om. च्छित्त B छित्तथिच्छिं CX छित्ता छिहिं G
छित्तं छिहं Z छिहं B डिबिएण C विएण F डिबिएण BF भोलिऊण G उण X भोलिऊण.
L. 2. CGXZ बलसि C 2. hd. दलसि C घडकरां GZ छिंछो BCFX लियाइ GZ
लियाइं GZ छिन्नालो. L. 3. F डिप्पीरं C om. च BF व G सस्ससत्तं Z सस्सवउत्तसहम्मि.
L. 4. C डिण्णरमवि G विक्कोले X विक्कोणो Z om. अ BFY च G वि BCF डिब्वोल्लो
AGDX डिब्वोल्लो Z विब्विलो. L. 5. GZ सस्यसक्तो X सस्यासस्यासक्तो BXZ डिब्वोल्लो
C (FG!) डिब्वोल्लो D डिब्वोल्लो. L. 6. G सुखविं X विक्कणं Z विक्कणं BF
विकमुक्कं or विकुमुक्कं X विकणितं Z विकणितं CZ सुखत्तेवें X सुखत्तेवें (!). L. 7.
BCFXZ बाहेहिं G बाहेहिं C डिल्लरयं X डिल्लरतं B दुद C दुक्क F दुद G दुद Z पुट C तम.
L. 8. BF डिब्वोल्लेण C डिब्वोल्लेण D डिब्वोल्लेण GZ डिब्वोल्लेण CXZ तिणे G तिण
C च. L. 9. X डिबइ डिहइ G स्पृशति स्पृहयति धात्वाविति नोक्तौ (sic) Z स्पृशति
स्पृहयतीति धात्वादेशो B पूका नोक्तौ. L. 10. GYZ लुयं BFG छिक्कोणयं Z छिक्कोणयं
GZ छिहंडया A पुत्थं C दहिसरा X adds य. L. 11. GZ छिन्नो B डिण्णोद्दवा Y
डिण्णो EX भया BF दुवा GZ छिन्नं. L. 12. G लुयं पुच्छं Z लुयं X लुयं
पुच्छं BF विक्कोअणं X छिहंडिउ R डिण्णोद्दवा XZ छिन्नोद्दवा C छिन्नोद्दवा G छिन्नोद्दवा.
L. 13. GZ तथा छिन्नं. L. 14. GZ लुयं BX डिण्णोद्दवां Z छिन्नोद्दवां G छिन्नो
BF छिहंडेहि CX इहं GZ इहं BX पुटो F पुटो. L. 15. GZ छिन्नं.

दहिए छिहिंङिभिल्लं छिंछटरमणं च मिचणकीला ।
छुंदं बहुअम्मि बलायाइ छुई लिचए छुहिअं ॥ ३० ॥

छिहिंङिभिल्लं दधि । छिंछटरमणं चक्षुःस्थगनक्रीडा । छुंदं बहु । छुई बलाका ।
छुहिअं लिमम् ॥ यथा ।

- 5 छुंदघणच्छुहिअं णहमुडीणछिहिंङिभिल्लधवलछुइं ।
जाव हुअं ता तीए छिंछटरमणं सहीहि कयं ॥ २६ ॥ [३०]

छुरिअछुरमडिछुंछुमुसया मट्टिछुरहत्थअरईसु ।
छेंडी लहुरच्छाए छेली थोवप्पसूणमालाए ॥ ३१ ॥

छुरिआ मृत्तिका । छुरमडी क्षुरहस्तः । नापित इति यावत् । छुरहत्थशब्दोऽपि
10 देश्यः । पर्यायभङ्ग्या तूपात्तः । छुंछुमुसयं रणरणकः । छेंडी लघुरथ्या । छेली अल्प-
प्रसूना माला ॥ यथा ।

जुत्तं छुंछुमुसयं करोसि छुरमडिआइ छुरहत्थ ।

छेलि विअ अणुरूवा छुरिआषडिअस्त छेंडिजक्खस्त ॥ २७ ॥ [३१]

L. 1. GYZ छिंङिं BF बिचटं G छिंछटं BF मिचणं EG मिचणं This is no
doubt the correct form. cfr. M. मिचकणें, मिचकविणें etc. G. मीचतुं U. मिचना It
does not, however, suit the metre. L. 2. BCFG बहृं CEGYZ यम्मि
BCFG बलायाइ Y बलाआइ BF वृग् X च्छई A त्तिए BF छिहिंयं ACEFGXYZ
छुहिय. L. 3. X छिंङिं दधिः BF छिंघटं Z छिंछटं G छुंछुं BX बहु G वहुं X छईं GZ
बलाका. L. 4. GXZ छुहियं X om यथा. L. 5. GZ छुंदघणं X छुंदघणं
BFG छुहियं XZ छुहिं (om. अं) Com. च्छुहिअं णह GZ ण हु BF मुंडीणं C मुंडीणं
Z मुंडीणं X णपुट्टीणं Z छिहिं. L. 6. CGZ हुयं X हुयं C तारं cdd. सहीहिं.
L. 7. cdd. छुरियं BF छुरमडिंछुमुं C छुरमडिंछुमुसया G छुरमडिंछुमुसयं X
छुरमडिंछुमुं Y छुरमडिं Z छुमुसया E मडिं B अरईसु. L. 8. E छेंडी G
छिडी YZ छिडी BX घावं BF मालासुए. L. 9. cdd. छुरिया Z m. छुरिआ मृत्तिका
BCF छुरमडी X क्षुरमट्टी cdd. क्षुरहस्तो (X क्षुरहस्तो) C 1. hd. जुरं BF छुरहस्तं.
L. 10. BCFX छुमुं GZ छुंछुं X रणरणकः BEZ छेंडी C छेण्डी G छेण्डी X छेंडी
In G छेली अल्प is torn off. Z अपसूता. L. 12. BCF छुंछुं G छुंछुं GZ
मुसयं X पुसयं BF करोसि X करंसि BF मंडियाइ CX मुंडियाइ GZ मंडियाए BF
छुरहच्छ. L. 13. BF, C 1. hd. X भियं G स्थियं Z चियं cdd. छुरिआषडियस्त
C छेण्डीरक्खस्त.

छेत्तरमणव्वसुप्पाइ छेमओ हत्यविन्वम्मि ।

छागम्मि छेलओ खेत्तजागरे छेत्तसोवणयं ॥ ३२ ॥

छेत्तरं जीर्णं शूर्पाद्युपकरणम् । छेमओ स्थासकः । छेलओ छागः । कप्रत्ययामावे छेलो इत्यपि । छेत्तसोवणयं क्षेत्रे जागरणम् ॥ यथा ।

मसिछेमइल्लवसणं परिहरिउं छेत्तरं व मं बहिणि ।

तीइ कए सो छेलो णिसि वच्चइ छेत्तसोवणमिसेण ॥ २८ ॥ [३२]

5

छोब्भो पिसुणे दासम्मि छोइओ अप्पिअम्मि छोब्भत्थं ।

छंटो जलच्छडासिग्घेमुं छाओ अ भुक्खिअकिसेमु ॥ ३३ ॥

छोब्भो पिशुनः । केचित् छोब्भो खल इति पूर्वदेशीषु पाठं दृष्ट्वा खलशब्द-
विप्रलब्धाः खलं पिण्याकं व्याचक्षत उदाहरन्ति च । अस्माभिस्तु सारतरदेशीपर्या-
लोचनेन छोब्भो पिशुन इति दृष्टमुदाहृतञ्च । तत्र बहुदृश्वानः प्रमाणम् । छोइओ 10
दासः । छोब्भत्थं अप्रियम् । ह्रस्वः संयोगे । इति छुब्भत्थं इत्यपि ॥ यथा ।

तीए कडिल्लवत्थं उत्तरिअं करिअ मज्झ दंसन्तो ।

किं काहिसि इह अण्णं रे छोइअ छोब्भ छोब्भत्थं ॥ २९ ॥

॥ अधानेकार्थाः ॥

15

L. 1. From रमं to छेम torn off in G. C छेत्तरमणव्वसुप्पाइ C 2. hd. °सु° BF °सुप्पाइ AGX छेमउ BF °विन्वम्मि G °विन्वम्मि. L. 2. AGXZ छेलउ. L. 3. BF जीर्णशूर्पा° C 1. hd. GX °सूर्पा° Z शूर्पा° From सुप to स्थासकः incl. not legible in G. X छेमउ GX छेलउ In G from कप्र° to इत्यपि torn off. L. 4. C छेत्ता-सवणयं C क्षेत्रजागरणं. L. 5. C °छेमलइल्ल° X °छेमउइल्ल° BF परिउं C परिहरिउं X परिहरियं GX च Z मिव for व B बहिणि C (F!) बहिणी G बहिणी X विहिणि. L. 6. BF तीसे Z लेलो From ण in मिसेण to भु in भुक्खिअ l. 8. torn off in G. L. 7. CZ छोभो A छोइउ X छोईउ cdd. अप्पियम्मि BF छोब्भत्थं C छोब्भत्थं Y च्छोब्भत्थं Z छोइत्थं E here inserts अधानेकार्था (sic) X अधानेकार्थाः Y अनेकार्थाः. L. 8. X छटो C जलच्छडा° E °च्छट्टा° X °छटा° Z °च्छटा° AX छाउ CZ य BCFGYZ भुक्खिय. L. 9. CGZ छोभो G om. केचित् CGXZ छोभो Z छोभो केचित् X पूर्वदेशेषु From दृष्टा to वे in देशी l. 10. torn off in G. L. 10. BF खलपिण्याक BCFXZ °खले X उदाहरन्तिस्म (sic). L. 11. CGZ छोभो C दृष्टुं G दृष्ट उदा° Z दृष्टं उदा° Fron णम् in प्रमाणम् to कडिल्लं l. 13. torn off in G. CX छोइउ. L. 12. C छोब्भत्थं F छोब्भत्थं X छोब्भत्थं Z छोइत्थं BCFX °ह्रस्व C संयोग C 1. hd. बुब्भम् BFX °च्छामित्थपि CZ °त्थमित्थपि. L. 13. C कडिल्लं X कडिल्लं cdd. उत्तरियं करिय (Z उत्तरिय करिय) Z दंसन्ता. L. 14. X काहिसि corr. into काहिसि BFX अहं GZ अहं C र BF छोइअ छोअहं CX छोइय C छोइअ छोभत्थं. L. 15. om. ABEF. In G only अथ, the rest being torn off.

छंदो जलच्छटा शीघ्रश्चेति व्यर्थः । छाओ बुभुक्षितः कृशाश्च । ननु । छातोदरी युवदशां क्षणमुत्सवोऽभूत् ॥ इत्यादौ छातशब्दस्य कृशार्थस्य दर्शनात्कथमयं देश्यः । नैवम् । छेदनार्थस्यैव छातशब्दस्य साधुत्वात् । न च धात्वनेकार्थता । उत्तरमत्र । अनेकार्थता हि धातूनां लोकप्रसिद्ध्या । लोके च छातशब्दस्य छेदनार्थं मुक्त्वास्थैव 5 कवेः प्रयोगो नान्येषामित्यलं बहुना ॥ [३३]

धण्णाईणं मलणे गोमयवत्येसु तह छाणं ।

छाया किन्तीभमरीसु छारयं उच्छुसकमउलेसु ॥ ३४ ॥

छाणं धान्यादिमलनं गोमयं वस्त्रं चेति ऽयर्थम् । छाणीत्यपि केषांचित्पाठः । छाया कीर्तिर्भमरी च । छारयं इक्षुशल्कं मुकुलं च ॥ ३४ ॥

10 छाइह्लो अ पईवे सरिसे ऊणे सुरूवे अ ।

छिइकुडीसुं छिह्लं छिंडं सिंहछत्तधूवजन्तेसु ॥ ३५ ॥

छाह्लो प्रदीपः सदृश ऊनः सुरूपश्चेति चतुरर्थः । छिह्लं छिद्रं कुटी च । छिह्लं वृत्त्यन्तरमपीति केचित् । छिंडं चूडा छत्रं धूपयन्त्रं च । संयोगे पर इदोतोः कामचार इति छेडं इत्यपि ॥ [३५]

15 छिप्यं भिक्खापुच्छेसु छित्तछीएसु छिकं च ।

छिवओ समूहणीवीसु छिंछओ देहजारेसु ॥ ३६ ॥

L. 1. Z छंदो From छंदो to छाओ incl. torn off in G. BF जलच्छटा C जलच्छय X छ ॥ उ वमुक्षित OG न तु. L. 2. Z युवद for युवदशां B °दशा BCFX मूदिन्यादौ L. 3. In G नैवम् to त in छात is torn off. BF om. from साधुत्वात् to छेदनार्थं excl. l. 15. GZ साधुत्वान् X व for च. L. 4. X om. छि C °प्रसिद्धय G °प्रसिद्ध्या च लोको छात° L. 5. X के for लोके C छातशब्दस्य साधुत्वात् छेदना° BCFX मुक्त्वा अस्थैव G मुक्त्वास्थैव. L. 6. C धण्णाईणं GZ धणा° BF मलणे BF om. from गोमय. to °मलनं incl. l. 8. C °वच्छेसु Z चछाणं. L. 7. A °छुक्°. L. 9. XZ इक्षुः शल्कं X चा. L. 10. C छाइह्लो AY च GZ वि B छुस्ने ABCFGYZ य. L. 11. A छिह्लं A छिह्लं E छिडं G छिडं X छिह्लं G °धूपजन्तेसु Y धूपजन्तेसु Z °धूपजन्तेसु. L. 12. CX सदृशः B सुरूपश्चेति. L. 13. G वृत्त्यन्तरं X छिह्लं C संयोगेपरं BFGXZ परं BCFXZ इदोतोः G इतोतोः L. 14. BFX छेडमित्यपि CGZ छेडमित्यपि. L. 15. C छित्तछाएसु. L. 16. AGX छिवउ Z छिवओ C °नीवीसु GZ °नीवीसु AGX छिंछ.

छिप्यं भिक्षा पुच्छं च । छिकं स्पृष्टं क्षुतं च । छिवओ समूहो नीवी च । छिछओ
बहो जारश्च । केचित् छिछयं शलाटुफलमाहुः ॥ यथा ।

धूआइ पढमगम्भं व रक्खए उअह आटिआ घरिणी ।

तुम्बीइ पढमणिगयमाबन्धुरबन्धणं छिछं ॥ ३० ॥ [३६]

छिप्यंती वयऊसवमेए पिट्टे वि छिपिंडी ।

5

छिक्रोहली अ पयरवपामहाछाणखण्डेसु ॥ ३७ ॥

छिप्यंती व्रतभेद उत्सवभेदश्चेति द्वयार्था । छिपिंडी व्रतोत्सवभेदौ पिष्टं चेति त्रयार्था ।
छिक्रोहली अंहिरवः पादाभ्यां धान्यमलनं गोमयखण्डं चेति त्रयार्था ॥ [३७]

छिप्यंदूरं गोमयखण्डमि तहेअ विसमम्मि ।

सिसुससिसु छुद्धहारीं छेओ अन्तम्मि दिअरे अ ॥ ३८ ॥

10

छिप्यंदूरं गोमयखण्डं विपमं चेति द्वयर्थम् । छुद्धहीरो शिशुः शशी च । छेओ
अन्तो देवरश्च ॥ [३८]

छेधो थासयचारेसु सिहाणांमालिआसु छंडा वि ।

छोहां गणविकखेवा छोन्माइनी अछेप्पवेसामु ॥ ३९ ॥

L. 1. G भिक्षा C 1. hd. 1च, del. 2. hd. GXZ छिवउ GXZ छिछउ. L. 2.
B काचि च G om. from केचित् to छिछ incl. l. 4. L. 3. BF धूयाव CZ धूयाइ
X only धूय BF °गम्भं च BF om. रक्खए Z रक्खप C ओअह cdd. अटिआ (Z अटिआ).
L. 4. BF तुंबीइ X °णिगय° R °माबंधु° . L. 5. G छिप्यंती BF om. वय
BF °भेएसु BFGX पिट्टे E पाट्टु BEFGZ छिपिंडी X छिप्यंती. L. 6. GZ छिक्रोहली
ABCFGYZ य Y °छाणात्तेइसु. L. 7 B व्रतभेदः Z °भेदः X द्वयार्थाः BF छिपिंडी C
छिपिंडा X छिप्यंती C °भेदो X om. पिष्टं X त्रयार्थाः twice. L. 8. C अट्टिघ°.
L. 9. A °सण्हम्मि ABFY तहेअ CGXZ तहेअ C 1. hd. विमसम्मि X विसमम्मिसिमम्मि.
L. 10. Y ससु° C om. ससिसु C छुद्धहारे X छिद्धहीरो AGX छेउ X अन्तम्मि ABFY
दिअरे C दिअरे ABCFY य. L. 11. X छिप्यंदूरं BC गोमयखण्डंमि तहेअ विसमम्मि चेति
(sic!) C त्रयर्थं C 1. hd. वुट्टहारे C 2. hd. छुट्ट° C सिसुः X शिशुत्सरी GXZ
छेउ. L. 13. B छेधो Y छेधो C थासय° cdd. °गोमालियासु ACZ छेडा E छंडा X छंडा.
L. 14. BYZ छोहा C (F!) छोहा E छोइवम् G छोम° BF अउप्प° E अवप° Y
अछिप्प° cdd. °वेसामु.

छेधौ स्थासकश्चौरश्च । छंडा शिखा नवमालिका च । छोहो समूहो विक्षेपश्च ।
छोम्भाइत्ती अस्यृश्या द्वेष्या च ॥ [३९]

॥ अध जादयः ॥

जंगा गोअरभूमि जच्चो पुरिसे तुसे जंभो ।

5 जयणं हयकवचम्मि जरंडो बुद्धम्मि जणहली णीवी ॥ ४० ॥

जंगा गोचरभूमिः । जच्चो पुरुषः । जंभो तुषः । जयणं हयसंनाहः । जरंडो
वृद्धः । जरंडो इत्यन्ये । जणहली नीवी ॥ यथा ।

जयणेहि हया गामा जंगाहि कणा य जंभभावेण ।

महिलाओ जणहलीहि सहन्ति गेहा जरंडजच्चेहिं ॥ ३९ ॥ [४०]

10 जडिअं सच्चिए जगलं पङ्कसुरे जंबुलो अ वाणीरे ।

णङ्गलसिहाइ जवणं जडम्मि जंभलजहाजाया ॥ ४१ ॥

जडिअं सचितम् । जगलं पङ्किला सुरा । पङ्किलसरको जगलं इत्यन्ये । जंबुलो
वानरीः । जंबुलं मयभाजनमिति सातवाहनः । जवणं हलशिखा । जंभलो तथा जहा-
जाओ जडः ॥ यथा ।

15 मणिजडिअवासभवणे जगलं जंबुलधरोचिअं णिन्तो ।

जहजाय कीस लज्जसि जवणोचिअहत्यजंभलतेण ॥ ३२ ॥

L. 1. GZ °कश्चौरश्च X °कचौरश्च CGZ छंडा X छिंडो CX समूहो. L. 2. G
छेध्वेभाइत्ती BF अस्यृश्या C अस्यृश्या द्वेष्या च X अस्यृश्या. L. 3. om. A; EXY
जकारादिः. L. 4. CEGYZ गायर° C l. hd. Z जच्चो A तुजे. L. 5. BF जय
हय° G °कवचम्मि X °कवचम्मि ABCFG जरंडो E जरंडो X जरंडो C बुद्धम्मि GZ बुद्धम्मि
वन्हली CX नीवी. L. 6. X ज for जंगा C गोवर° BFZ जच्चो BF पुरुष Z जंभो B
तुसः C °सन्नाहा BCF जरण्डो G जरण्डो Z जरण्डो. L. 7. Z जरंडो GZ जणहली GZ
णीवी. L. 8. BCFX जयणेहि CZ हय C गोमा G जगाहिं X जगाहिं. L. 9.
GXZ महिलाउ BF जणहलीहि CX °लीहिं G जणहलीहिं Z जणहलीहिं B जरण्ड° G °जच्चो Z
°जच्चोहिं. L. 10. cdd. जडिअं B, C l. hd. Y सच्चिए GZ सरर GZ पंके सुरं BY
जंबुलो C जंबुलो G(1)Z जंबुलो X जंबुलो GYZ य E वाणीरे A वाणीरो. L. 11. BF
जगलं C णणंगलं C 2. hd. णणंगलं A °सिहाइ G जवेडं X om. जडम्मि X जंभलजडहाज-
हाजाउ BF °जाहां Y °जाआ. L. 12. cdd. जडिअं CZ °सुरको G om. from पङ्किल°
to इत्यन्ये BFX जगलमित्यन्ये CZ जलमित्यं. L. 13. X जंबुलो G वाणीरे BCFX
जंबुलं G जंबुलं L. 14. X जहाजाउजाउ. L. 15. C महिं cdd. °जडिअं BF insert
जंबुलं after जगल cdd. जंबुलं (X जंबुलं) B °धरोचिअं C °धरोचिअं F °धरोचिअं GZ
°धरोचिअं. L. 16. BCFZ जवणोचिअं G जवणोचिअं.

अत्र जगरो संनाह इति संस्कृतसमः । जंपह कथयति । जबइ यापयति । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्ती ॥ [४१]

जहिमा विअङ्गुगाहा जवयजवरया जवङ्कुरए ।

जंघामओ अ जंघालुअम्मि जंवालयं च जलणीली ॥ ४२ ॥

जहिमा विदग्धरचिता गाथा । जवओ तथा जवरओ यवाङ्कुरः । जंघामओ तथा 5 जंघालुओ द्वावप्येतावन्योन्यपर्यायतया जङ्गालवाचकौ । जंवालं जलनीली । शेवाल-मित्यर्थः । जलनीलीशब्दो यदि संस्कृते न रूढस्तदा देश्यः ॥ यथा ।

जंघालुए णइअडं गया मि जं तुह तणुम्मि जंवालो ।

तह जवरयगोवीओ तुह जहिमं तत्थ गायन्ति ॥ ३३ ॥

तं जवयगोरयङ्गि भरिउं जंघामओ हविअ वच्च ।

10

जलणीलिदुग्गमग्गो ण विअम्भइ पाउसो जाव ॥ ३४ ॥ [४२]

जच्छंदओ सतन्तम्मि जक्खरत्ती अ दीवाली ।

जण्णोहणो णिसिअरे जंघाछेओ अ चच्चरए ॥ ४३ ॥

जच्छंदओ स्वच्छन्दः । क्रप्रत्ययाभावे जच्छंदो । जक्खरत्ती दीपालिका । जण्णो-हणो राक्षसः । जंघाछेओ चत्वरम् ॥ यथा ।

15

- L. 1. BCFXZ जगरः G जगर X सन्नाहः. L. 3. BX जहमा A वियङ्कु° BCEFX Y वियङ्कु° GZ वियङ्कु° B °जचरया E जंवङ्कुरए B °कुरए. L. 4. CGXZ जघामउ GYZ य (GYZ °लुयम्मि BCFGY जंवालयं C जवणणीला YZ जलनीली. L. 5. BX जहमा CX विदग्धरचिता X जवउ C om. तथा X जवउ BGXZ जंघामउ. L. 6. G °लुउ X °लउ X °पर्याय (om. तथा) B जंवालं CG (F!) जवालं. L. 7. CX सेवा° CX जलणीली° X om. यदि F संस्कृत BF om. न, GZ have it after नदा. L. 8. X जंघालुम् CX णइअडं GZ णइतइ G गयालि BF जंघण्णो CDG जंवालो I do not think it necessary to correct this to जवालं The word may also be a masculine. L. 9. G °गोवीए XZ °गोवीउ X जहमं जत्थ. L. 10. BFX जचअ° C जवअ° GZ °गोपर्यायिं C °अगि C 1. hd. भरिओ C 2. hd. भरिउ C 1. hd. GX °मउ cdd. हविय Z वच्च. L. 11. C om. ण CZ वियंभइ G वियंभइ. L. 12. B जच्छंदओ AGX °दउ ABCFGYZ य E दीवाली. L. 13. A जण्णोहणो BCFG जण्णोहणो ABFGYZ णिसियरे C णिसियारं AX °छेउ GYZ य BF वच्चरए C 2. hd. चत्तरए. L. 14. G जुच्छंदउ X जच्छंदउ स्वच्छंदकः C जत्थरत्ती. L. 15. cdd. जण्णोहणो G जंघालेउ X जंघाछेउ BF वच्चरं C 1. hd. चत्वारं.

मणिवलएहि कुणन्ती जंवाछेअम्मि जक्खराति व ।

जग्णेहणाण वि तुमं णिसि जच्छदेण किं डरासे ॥ ३५ ॥ [४३]

विद्वविअम्मि जगडिओ जंभणआई जहिच्छभणिराई ।

जरलद्धिअजरलविआ गामीणे ऊरुए जहणरोहो ॥ ४४ ॥

- 5 जगडिओ विद्रावितः । कदर्थित इत्यर्थः । जंभणओ यथेष्टवक्ता । जंभणमणो इति केचित् । उभयत्राविग्रहणात् । जंपिच्छओ यथादृष्टमभिलषिता । जंपेच्छिरमणिगरो यो यद्यदृष्टं तदेव मुगयते । इत्यादि । अत्र । जयडइ त्वरते । इति धात्वादेशोपुक्त-मिति नोक्तम् । जरलद्धिओ तथा जरलविओ ग्रामीणः । जहणरोहो ऊरुः ॥ यथा ।

जरलद्धिआइ वहुं पवणल्हसन्तंसुअं जहणरोहं ।

- 10 ओ कामसरजगडिआ जरलविआ हुन्ति जंभणया ॥ ३६ ॥ [४४]

जहणूसवमद्धोरू जंकयसुकओऽप्पसुकयगिज्जम्मि ।

जांडी गुम्भं जाई मुरा कविट्ठम्मि जाऊरो ॥ ४५ ॥

- L. 1. *add.* °वलणहिं GZ °छेयम्मि G जक्खराति BCFX च. L. 2. CGXZ जग्णेहणाण G तुमा. L. 3 A विद्वं *add.* °वियम्मि AGX °डिउ A जंभणउ वि जहिच्छ-भणिरे य C जंभणिआई BEG जहित्थं Y जहेच्छं X जहत्थमणिगरोय (°भणिर.ड. L. 4. C जरलद्धियं BFX °द्वियं AEGYZ °द्वियं C °जरलवि (sic) ABEP(°XYZ °विया GZ गामीणे CX ऊरए C जहणरोहा. L. 5. X जगडिउ G विद्रावितः X has द्रावि twice. C जंभणओ GZ °णउ X °णोउ B जंभणं G °भणे. L. 6 B उभयत्राविषं X उभयत्रावि षहं GXZ °च्छउ BFX °लल्लिता BF जंपेच्छिं G जंपेच्छं X °मणिगरोउ L. 7. CGXZ *om.* यो BFX *om.* यद् once. C reads यस्सदृष्टं CG मुगयत CX अत्र च । C 1. hd. जडइ C 2. hd. X अडइ GZ जयडइ त्वरयतीति. L. 8. C जरलद्धिओ C 2. hd. °द्विओ F °लद्धिओ X °लद्धिउ Z °लद्धिउ C *om.* तथा C जरलविओ XZ जरलविउ G जरलविउ BF ग्रामीण C जहणरोहो उरू X ऊरू. L. 9. B °द्वियाई CX जरलद्धियाई C 2. hd. °द्विं G °द्वियाए Z °द्वियाए C दद्दु G दद्दु BF पवणल्हसंतं X °हसंतं G °धुधं Z °धुधं. L. 10. C 1. hd. GX उ C कावां X रावासरजगडिआ *add.* °डिया CX जरलं *add.* °विया BF *om.* हुन्ति जं CGZ जंभणिया. L. 11. AG °मद्धोरू BF °मद्धोरू C °मद्धोरू G °मुकयो BF °कयो AGXZ °कउ A °गिज्जम्मि C °गिज्जम्मि Y °भेज्जम्मि. L. 12. E करिट्ठम्मि.

जहणूसवं अधोरुक्कम् । जंकयसुकओ अल्पसुकुतग्राह्यः । जाडी गुल्मम् । जाई सुरा । जाऊरो कपित्थः ॥ यथा ।

जाऊरजाडिकण्टयफट्टिरजहणूसवा वि तेण समं ।

जाईलुद्धा वच्चसि जंकयसुकया सि तं पुत्ति ॥ ३७ ॥ [४५]

जालघडिआ सिरहरे जिग्घिमोसिंघिअत्थम्मि ।

जिण्णोब्भवा य दुव्वाइ जीवयमई अ वाहमई ॥ ४६ ॥

जालघडिआ चन्द्रशाला । जिग्घिअं घ्रातम् । अत्र जिमिअं भुक्कमिति भुजि-
धात्वादेशभवम् । जिण्णोब्भवा दूर्वा । जीवयमई मृगाकर्षणहेतुर्व्याधमृगी ॥ यथा ।

जालघडिआइ जा तं ण णिअसि जीवयमइं व मयणस्स ।

ता मम हरिणो व्व तुमं कुलडाजिण्णोब्भवाउ जिग्घन्तो ॥ ३८ ॥

अत्र जीहइ लज्जते । इति धात्वादेशेषूक्कमिति नोक्तम् ॥ [४६]

जुण्णो छेगे जुअलो तरुणे अपरिग्गहम्मि जुंजुरुडो ।

जुअलिअजुरुमिल्ला दुग्गुणिअगहणा जुअओ अ बप्पीहे ॥ ४७ ॥

जुण्णो विदग्धः । जुअलो तरुणः । जुंजुरुडो अपरिग्रहः । जुअलिअं द्विगुणितम् ।

जुरुमिल्लं गहनम् । जूरुमिलयं इति गोपालः । जुअओ चातकः ॥ यथा ।

L. 1. BF जहणूसवमद्रारुक्कं (F 'द्व') G जहणासव XZ अद्रोरुक्कं GX °कउ From जाडी to ऊ torn off in G.X जाडी. L. 3. From टव to सवा illegible in G. Z °पट्टिण्णु BF °जहणूसवा X ण BF °तेण L. 4. G जोई C °लुद्धा X °बुद्धा CX वच्चसि Z वच्चसि G °सुकया In G from तं to विअं l. 5 torn off. L. 5. cdd. °घडिया X सिग्घिं Y सिग्घिं ABCFYZ जिग्घियं X जांघअं BF °मोसिंघिं ABCFGYZ °घियं A °वच्छम्मि and then adds again l. 8. X °अत्थम्मि. L. 6. EY जिण्णोब्भवा BF °ब्भवा X इ for य B दुव्वाइ A दुव्वा य X दुव्वा In G व्वाइ जी° is illegible. A जीवियं Y जीवअं Z जीवियं cdd. य C om. अ वाहमई 2. hd. remarks अपूर्णम् G थाहं X °मयी. L. 7. cdd. °घडिया BF चन्द्रशाला BCFXZ जिग्घियं In G from भिअ to दूर्वा incl. l. 8 torn off. BCFXZ जिग्घियं. L. 8. BF om. भुजि X भुजिवादेशं X जिण्णोद्वा Z जिण्णोब्भवा GZ जीवियं, the next word in G is illegible down to मृ B °हेतुर्व्याध. L. 9. BFGXZ °घडियाइ C °घट्टियाइ From ण to जिग्घन्तो l. 10. incl. torn off or illegible in G. BCFXZ जिग्घियं Z जीवियमयं च मअणस्स C मयं यस्स. L. 10. C णिणे X कुलडाजिण्णोद्वाउ C °ब्भवाओ. L. 11. अत्र जी° ल° torn off in G. C लज्जत. L. 12. From जुण्णो to णा in गहणा l. 13. torn off in G. BCFXY छेके YZ जयलो Z तरुणे BCF परिग्गं A जुजुसडो X जुंजुरुडो. L. 13. EX जुयलिअं Y जुअलियं Z जुयलियजहं BF दुग्गुणियं CYZ दुग्गुणियं E °गहणो BF जुअउ GZ जूयउ X जूअउ ABEFYZ य G ज CG बप्पीहे C 2. hd. च°. L. 14. G जिग्घिलो Z जुयलो From ण in तरुणः to कः in चातकः l. 15 torn off in G. BF जंजुरुडो X जंजुरुडो C जुअलियं Z जुयलय. L. 15. B गहणं BCF °मिल्लयमिति X °मिल्लयमिति Z °मिल्लयमिति B गोपाल Z जूयओ.

जुंजुरुडाए घणरवजुअलिअविसमसरवेअणाइ मह ।
दुहजुरुमिह्लावत्थं कह जूअय तस्स जुण्णजुअलस्स ॥ ३९ ॥

अत्र । जूरवइ वच्चति । इति धात्वादेशेषूकमिति नोक्तम् ॥ [४७]

जेमणयं दाहिणए अंङ्के जो रं च जो किरत्थम्मि ।

5 जोक्खमचोक्खे जोओ चन्दे जोग्गा य चाडुम्मि ॥ ४८ ॥

जेमणयं दक्षिणमङ्गम् । हस्तादि । जो रं यः किरेत्यर्थे । जोक्खं मलिनम् । जोओ चन्द्रः । जोग्गा चाटु ॥ यथा ।

जयसिरिणिवासजेमणभुअ तुह गुणवण्णणम्मि का जोग्गा ।

जो रं रज्जेण चालुक्क जोक्खमवहरसि जोअस्स ॥ ४० ॥ [४८]

10 णक्खत्ते जोडं जोइसं च जोई अ विज्जूए ।

खलिअम्मि जोइरो जोइक्खो दीवम्मि जोडिओ वाहे ॥ ४९ ॥

जोडं तथा जोइसं नक्षत्रम् । जोई विद्युत् । जोइरो स्वलितः । जोइक्खो दीपः । जोडिओ व्याधः ॥ यथा ।

मेहम्मि पिहिअजोइसवइजोडे रुइरजोइजोइक्खे ।

15 हिण्डन्ति अजोइरया वम्महजोडिअसराहया कुलडा ॥ ४१ ॥ [४९]

L. 1. C जुंजुरुडाए BF जुंजुरु G जंजुरु G जयलियं Z जयलियं CX िलियं BFZ वेयणाइ X वेइणाइ In G from अणाइ to कमिति । 3. torn off. L. 2. BF दुहजुरु C वच्छं C जुअअ Z जयय Z जुन्नजुयलस्स. L. 3. CXZ वंचतीनि. L. 4. A जेमणचं. L. 5. From जोक्खं to कसं in जोक्खं । 6. torn off in G. BX जोउ E जाओ E जाग्गा X जोगे Z जाया E चाटुम्मि. L. 6. X दक्षिणं । जोरं हस्तादि । Z हस्तादिति BF कः for यः C य C 2. hd. अ, om. DX. Z किरेत्यर्थे, this is perhaps the correct reading, the form किर being foreign to Sanskrit, though usual in Pāli and Prakrit. As to जो रं cf. *ōs pa*. L. 7. GX जोउं C जोग्गे G चाटु. L. 8. CX निवासं CXZ भुय From भुअ to जोअस्स । 9. torn off in G. Z तुह Z णवणम्मि for गुणवण्णणम्मि X वण्णणम्मि. L. 9. C इरोसे X इरसि CX जोअस्सं. L. 10. B नक्खत्ते In G ण is torn off. E जोडं A जोइमं BCFGYZ य BF षिण्णु G विज्जूए. L. 11. *edd.* खलियम्मि AX जोडिउं GZ वाहे. L. 12. From जोडं to स्वलितः incl. torn off in G. BF स्वलितः. L. 13. GX जोडिउ. L. 14. ABEFGZ पिहियं C पिहियां X पिहियोइं G om. वइ B om. जोइ. L. 15. G हिंति य जों Z हिंति य जोयरया BFGZ जोडियं CX जोडियं BF सरहया G सरहोडियसराहया as it seems.

णयणम्भि जोअणं तह खज्जोए जोइअं जाण ।

जोइंगणे अ इन्दोवे जोवारीह जोण्णलिआ ॥ ५० ॥

जोअणं लोचनम् । जोइओ खद्योतः । जोइंगणो इन्द्रगोपः । जोण्णलिआ जोवारी ।
धान्यम् । जोवारीशब्दोऽपि देश्य एव ॥ यथा ।

चलजोइअजोइंगणमिक्खिअ जोण्णलिअकारणं कालं ।

कासयवहूउ हरिसा उप्फुल्लयजोअणा हुन्ति ॥ ४२ ॥ [५०]

जोव्वणणीरं तह जाव्वणवेअं जोव्वणोवयं च जरा ।

जणहं लघुपिठरे कसिणए अ जंपणमकित्तिवयणोसु ॥ ५१ ॥

जोव्वणणीरं तथा जोव्वणवेअं तथा जोव्वणोवयं वयःपरिणामः । जोव्वणणीरो
जोव्वणोवओ ऋक्ष इति चतुष्पदवर्गे यत्केनचिदुक्तं तस्य संमोह एव ॥ यथा । 10

जोव्वणणीरं तरुणत्तणे वि विजिण्णन्दिआण पुरिसाण ।

जोव्वणवेए वि ण जोव्वणोवयं होइ इअराण ॥ ४३ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

जणहं लघुपिठरं कृष्णं चेति द्वर्थम् । जंपणं अकीर्तिर्वक्त्रं च ॥ [५१]

वेडिसवरुणेसुं जंबुओ अ गामणिविडेसु जणउत्तो ।

जच्चंदणमगरु कुङ्कुमं च जोवो अ विन्दुथोवेसु ॥ ५२ ॥

15

L. 1. BCFGYZ जोयणं A जोइअं BEFGXYZ जोइअं Z जाणं. L. 2. BF
जोइंगणे X जोइगणो ABCFY य GZ वि A इदोवि G इदोवे A जोवारी G जोवारी वि Z
जोवारी खे E °गीहं cdd. °लिआ. L. 3. CGXZजोयण X लोचने BFGX जोइउ cdd.
°लिआ. X युगधरा for जोवारी L. 4. C जोवारी° X जावारी.° L. 5. C (F!)
G बल° Z बल° B °जोइया° CG (F?) XZ जोइय° cdd. °मिक्खिय जोण्णलिय° X °कारण.
L. 6. C °बहूओ BF उक्खिय° C ओण्णुल्लिया° X उक्खलिया° Z उक्खुल्लय° CGXZ °जोयणा.
L. 7. C 2. hd. जोव्वणणीरं GZ °नीरं A तहा cdd. °वेय A °णोव्वयं After जरा EX
add. अथाऽनेकार्थाः Y अथानेकार्थाः. L. 8. Y लघुपिठरे X °पिठरे ABCFGYZ य.
L. 9. C om. तथा cdd. °वेय (X °वियं) X °वय. L. 10. C °णोव्वओ G °वउ X
°वउ. L. 11. BF तरुणत्तंणिणे C °जिएदि° GX °जिएदि° Z तिजिहंदि° cdd. °दियाण.
L. 12. C °वेए वि न जोव्वणवेए वि न जोव्वणवय X सि न Z om. वि ण BF जोव्वणवयं
add. इयराण. L. 13. om. A, and E here. L. 14. cdd. जंपणमकीर्ति° G
°सिक्खं च Z °सिक्खं वक्त्रं. L. 15. BF जंबुओ (i जंबु XZ जंबुउ AEGXYZ य BCFX
गामिणि° G °विडंत्तं. L. 16. B जच्चंद° G जच्चंद° EG °गरु X °गुरु BF कुङ्कुं
ABCFGYZ य G विट° GZ °धोएसु.

जंबुओ वेतसवृक्षः पश्चिमदिक्पालश्व । जणउत्तो ग्रामप्रधानपुरुषो विटश्व । जञ्च-
द्वणं अगुरुः कुङ्कुमं च । जोवो बिन्दुः स्तोके च । अत्र जूरह-खिद्यते कुधयति चेति
धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [५२]

॥ अथ ज्ञादयः ॥

5 संततवरिसम्भि झडी झंखो तुट्टे झला य भयतण्हा ।

झंटी लहुद्धकेसेसु पीलुमायासु झंडुअझमाला ॥ ५३ ॥

झडी निरन्तरवृष्टिः । झंखो तुष्टः । झला मृगतृष्णा । झंटी लघूर्ध्वकेशाः । झंडुओ
पीलुवृक्षः । झमालं इन्द्रजालम् ॥ यथा ।

ण झडिं झंखो वि रवी कुणइ झलं चेअ इत्थ मरुदेसे ।

10 मञ्च झमालाइ लुलन्तझंठिओ झंडुआइ चुण्टेसु ॥ ४४ ॥ [५३]

झंडलिझंखरझरया असईसुक्कतरुसुण्णआरेसु ।

झज्झरिझरुआ खिक्खिखरिमसएसुं झंपणी पन्हे ॥ ५४ ॥

झंडली असती । झंखरो शुष्कतरुः । झरओ सुवर्णकारः । झज्झरी स्पर्शपरिहारार्थं
चण्डालादीनां हस्तयष्टिः । खिक्खिखरीति । झरुओ मशकः । मशकवाचकशब्दाश्रीर्यामिपि
15 वर्तन्ते । यदाह । मशकाख्याश्रीर्यामप्युच्यन्ते काव्यतत्त्वज्ञैः ॥ इति । झंपणी पक्ष्म ॥ यथा ।

L. 1. BF चंचुओ G जंबुउ X जंबूउ G पश्चिमदिग्पां Z दिक्पां L. 2. BF
वद्वणं GX जञ्चद्वणं CGZ अगुरु X om. form रुः in अगुरुः to स्तो in स्तोके B कुङ्कुमं
BF बिन्दुः B om. चेति. L. 4. A. om. EY ॥ झकापादिः ॥ L. 5.
X सततं C वारिस्सामि BF झडी A कडी G om. झडी A कंखो G झलां X महतण्हा. L. 6.
A कडी C लहुद्धं G लहुद्धं Z लहुद्धं X कोसेसु A माया य Z मायासु झंडुयं BF संदुअं
C संदुअं EX संदुयं GY झंडुयं. L. 7. BF, C 1. hd. X झंषो G गंखो G झटी.
X केशाः B झंडुओ FZ झंठुओ G झंडुउ om. C; C 2. hd. झण्टु X झंठुउ L. 8. C om.
पीलुं C 2. hd. पीलुः. L. 9. X झंषो add. चेष (Z वेय) BCFX देशे. L. 10.
CFGXZ झमालां C शडिओ G शडिउ X शडिउ BFG संदुयाइं C संदुयाइं X संदुयाइं Z
संदुयाइं BF चुण्टेसु C चुण्टेसु. L. 11 B झडलिं G शंखया X अमुइं BF सुण्णतरुं GZ
मुण्णआरेसु C सुण्णयां X सुवण्ण. L. 12. A झज्जरीं B झररिं C झस्सरीं C सआ
GYZ सख्या AX खिक्खिं BF खिक्खिं C खिक्खिं E खिक्खिं B मसएसुं Z सयणी X
पन्हे. L. 13. X झंडाल C झमगे G झंखउ X झरउ G om. झरओ सुवर्णकारः C झररिं G
झररीं X झज्झरीं CX add. खिक्खिरी. L. 14. C 1. hd. चन्द्रालां F चण्डालं G om.
हस्त CX om. here खिक्खिरीति BCF झरओ GX झरउ BF श्वीयं C श्वीयं X श्वीयं
L. 15. B वर्तन्ते BF श्वीयं C श्वीयं G काण्टं BCFX श्वीयंति G
श्वीयंति.

शरुआउलम्भि मीलिअसंपणिअं झञ्जरीकरविरुत्तं ।

संखरतलम्भि शरयाहमं दहा शंडली रमइ ॥ ४५ ॥ [५४]

वयणिज्जे झक्किअझिस्विआ झरंको अ तिणपुरिसे ।

झंठिअझंठलिआओ पहरिअचङ्कमणअत्थेसु ॥ ५५ ॥

झक्किअं तथा झिंस्विअं वचनीयम् । उज्झिस्विअं वचनीयमिति तु उत्पूर्वेण झिंस्वि- 5
अशब्देन सिद्धम् । झरंको तृणमयः पुरुषः । झरंतो इति केचित् । झंठिअं प्रहृतम् ।
झंठलिआ चङ्क्रमणम् ॥ यथा ।

ण कुणान्ति झंठिअं ण य झंठलिअं झक्किआइ अगणन्ता ।

तुह कुमरवाल रिउणो अझिंस्विअ रणाजिरे झरंको व्व ॥ ४६ ॥

अत्र । झइइ शीयते । झंपइ भ्रमतीत्यादयो धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [५५] 10

दडुम्भि झलुमिअं तह झलुंकिअं झामिअं चेअ ।

झंकारिअझंत्तरिआ अवचयणे झोलिआइ झलझलिआ ॥ ५६ ॥

L. 1. BF गक्षयां CX ऊतआं Z शरुयां BCGXZ मीलियां F मीलयां G संपणिय
BCFXZ णियं BF झरणीं C झरंकीं G झरंकीं. L. 2. BF हा हा G दडा.
L. 3. *add.* झक्कियं (Z कक्कियं) E संक्कियया G संक्किया X संक्किया ABCFYZ
स्विया A झरंको BCFGYZ य C पुरुसे G पुरिसो. L. 4. BFZ झटियं ACGY
झंठियं X झटियं C झंठलियाओ ABCEFGXZ णियाउ Y णियाओ ABCEFGYZ
पहरियं C पहरियचकं BFGZ हथेस X अच्छेस. L. 5. *add.* झक्कियं ABCEFXZ
झिंस्वियं G झिंस्वियं G *om.* वचं उज्झिं C उज्झिस्वियं BF णियं XZ उज्झिस्वियं BF उत्पूर्वे-
वझिंस्वियं G उत्पूर्वस्य X उतपूर्वेण CXZ झिंस्वियं G झिंस्विलशब्देन सिद्धः L. 6. BX
मयपुरुषः G झरता X झरंतो G *om.* केचित् *add.* झंठियं BF प्रहतं G प्रहितं L. 7.
add. णिया. L. 8. *add.* झंठियं G अ CXZ णियं G अणियाइ BF णियाइ CXZ
णियाइ GZ अणियाता. L. 9. C तुमरं C 2. *hd.* तुमरं BCEFZ असंक्कियं CX असंक्कियं
B झरंको C चं G व्वं. L. 10. BFGZ शीयते BF भ्रमेतीं C भ्रमतीं C 2. *hd.*
भ्रमतीं G भ्रमत्यादयो BFGZ णोक्ताः X णोक्ता G *om.* इति नोक्ताः. L. 11.
AXZ दडुम्भि BFG दडुम्भियं C दडुम्भि C 2. *hd.* दडुं *add.* णियं A झलुं
ABCEFXZ णियं BF झामि (sic) ACEXY झामियं A भेए EY चय. L. 12.
ABCEFGXYZ झंकारियं AEGYZ झंत्तरिया BF झंत्तरियं C झंत्तरिया X झंत्तरिया
BF अवचयणे A कोलियाइ BFG झोलियाइ CEXYZ झोलियाइ *add.* णिया C
2. *hd.* झुलिया.

श्लुसिअं श्लुंकिअं श्लामिअं त्रयमपि दग्धार्थम् । शंकारिअं तथा शंखरिअं अवच-
यनम् । श्लश्लिआ श्लोला । श्लोलाशब्दो यदि संस्कृते न रुढस्तदायमपि
देश्यः ॥ यथा ।

तावश्लुंकिअदवश्लुसिओ तुह पयावश्लामिओ अ रिऊ ।

5 फलशंकारिअदलशंखरिआइं कुणह श्लश्लिअहत्थो ॥ ४७ ॥ [५६]

झाडं लयगहणे श्लामरो जरी झाउलं च वउणिफले ।

झारुअझिरिंडझीरा चीरीजरकूवलज्जासु ॥ ५७ ॥

झाडं लतागहनम् । श्लामरो प्रवयाः । झाउलं कर्पासफलम् । शारुआ चीरी । शिरिंडं
जीर्णकूपः । झीरा लज्जा ॥ यथा ।

10 झाउलचुण्टणकज्जे अझीर कह श्लामरं णिओएसि ।

झारुअझाडच्छण्णे शिरिंडए एस जं पडिही ॥ ४८ ॥ [५७]

झुंसो वज्जविसेसे झुत्ती छेअम्मि झुट्टमलिअम्मि ।

झुलुरिझुंटाणझुंझुंसया गुम्मप्पवहमणदुहेसु ॥ ५८ ॥

L. 1. BFXZ श्लुसिय C श्लुसिय G श्लुसिय BZ श्लुंकिअं C श्लुंकिअ F श्लुंकिअं
GX श्लुंकिअं cdd. श्लामिअं BF त्रयमपि यं त्रयमपि दग्धार्थं CXZ दग्धार्थं cdd. शंकारिय (X
शंकारियं) Z om. तथा CXZ शंखरियं. L. 2. BFG C 1. hd. XZ श्लिया C. 1.
hd. कलं C. 2. hd. श्लिया BFZ श्लिका cdd. श्लियाशब्दो cdd. तदा अयमपि
G न देश्यः. L. 4. BFGZ श्लुंकिअं X कलुंकिअं C कियं B (F !) Z
श्लुसिउ [C !] श्लुसिओ G श्लुउ X श्लुसिउ C पयासा X पयव GZX श्लुसिउ BX
रिउ C रिओ. L. 5. cdd. श्लियं cdd. श्लियाइं (X श्लियाइं) G om. कुणह BF श्लि-
श्लियं G श्लहं CGXZ श्लियं. L. 6. C लयगणे C 2. hd. लतां C सरी जाउलं
C 2. hd. झाऊलं BF व A वयणिं BF वउलिं X उणिफले. L. 7. C झारुअं GZ
झाउयं Y झारुयं X झारुअं B श्लिरिंडं A श्लिरिंडं B श्लुसिओ X श्लुसिओ AREF
वीरी. L. 8. Z प्रवयाः C झाऊलं C कर्पासं फलं F कर्पां X वीरी B श्लिरिंडं X श्लिरिंडं
L. 9. G कर्पासं कर्पासं C सरी. L. 10. BF श्लुंकिअं B अझीर Z अझीर BFGX
णिउएसि. L. 11. CX श्लुसियं C श्लुसियं G श्लुसियं Z श्लुसियं X श्लिरिंडं C पडिही.
L. 12. B झुंसो AEX श्लुसिओ A सती Y जुत्ती CGYZ छेअम्मि BFXZ झुट्टमं BCFGYZ
श्लियम्मि. L. 13. AC श्लुसिओ BF श्लुसियं C 2. hd. श्लुसियं om. C 1. hd. BF
श्लुसियं XZ श्लुसियं E श्लुसिया X श्लुसियं.

सुंक्षो तुणयाख्यो वाद्यविशेषः । सुत्ती छेदः । सुट्टं अलीकम् । सुल्लुरी गुल्मः ।
सुंठणं प्रवाहः । अत्र सुणइ जुगुप्सते । इति धात्वादेशेषूकमिति नोक्तम् । सुंसुंमसयं
मनोदुःखम् । सुमुसुमसयं इत्यन्ये ॥ यथा ।

तुह णत्थि सुट्टसुत्ती सुंठणतडसुल्लुरीसु णाओ सि ।

सुंसुंमसयवईए मह काहेअं तत्थ सुंखवाएहिं ॥ ४९ ॥ [५८]

5

झूरं कुडिले झेरो जरघण्टे झेंडुओ वि कण्डुअए ।

अद्धमहिस्सीइ झोड्डी झोडप्पो चणयधण्णम्मि ॥ ५९ ॥

झूरं कुटिलम् । अत्र झूरइ स्मरतीति धात्वादेशेषूकमिति नोक्तम् । झेरो जरघण्टः ।
झेंडुओ कन्दुकः । शोड्डी अर्धमहिषी । झोडप्पो चणकधान्यम् । शुष्कचणकराक-
मित्यन्ये ॥ यथा ।

10

झोडप्पछेत्तकण्टे झोड्डीओ कण्ठबद्धझेराओ ।

उअ चारइ गोववहू खेळन्ती झेंडुएण झूरगई ॥ ५० ॥ [५९]

वाहम्मि झोडिओ झोंडलिआ रासयसरिच्छकीलाए ।

टङ्कच्छिण्णाजसतडतडत्यदीहगहिरैसु झससद्धो ॥ ६० ॥

L. 1. BF सुंक्षो X संक्षो CX तृणया° BF सट्टं X सुट्टं GZ सुट्टमलीकं CGXZ सुल्लुरी
GZ गुल्मं. L. 2. C सुंठणं BF प्रवाह C प्रवाहः GZ जुगुप्सत CGZX सुंसुंमसयं.
L. 3. BF सुंसुंमसयमित्यन्ये CX ससुंसुंमसयमित्यन्ये Z सुंसुं(मु!)सुंसुंमसयमित्यन्ये
G °सयमित्यन्ये. L. 4. CG णत्थि B सुट्टं XZ सुट्टं G °जुत्ती X सुंठण
CX °तहं GZ °तणं CX °सुल्लुरीसु B °सुल्लुं Z °सुल्लुरीसु GXZ णाउ. L. 5.
add. सुंसुं (Z सुंसुं) Z म for मह add. कहियं B जसंसं and so several times
जस instead of स in the beginning of the words. BF °वाएहि. L. 6.
BF ज्जेरा X सगे Y सगे AXY जरघंठे E घरं GZ झरघंठे AX संडुउ BF
ज्जदुआं E झेंडुओ G सेवुउ Y सुंडुओ Z सेवुओ C अ for वि Y च BEFG कडुअए Y कंडुअए
cf. II, 103. L. 7. AF अट्टं C अट्टं A °सीए EG सोटी A शोडणा BF वणय°
AGZ °धम्मि. L. 8. B (F) GX कुडिले Z झरइ CX स्मरति इति X झरो BF ज्जेरो
BFZ झरघंठः C जरद्धं: X जरद्धं: L. 9. BF झेंडुओ C झंडओ G संडुउ X सुंडुउ
Z सेटुओ BF कंडुकः C कण्डुकः G कंडुकं X सोटी From सोटी to प्पो torn off in G. C
सोडप्पो G °चणकधायां. L. 11. Z °कडे G सोटीउ XZ सोटीउ BF °बद्धं G
°चद्धं C °झेरोओ GX °राउ. L. 12. BCFX उअ BFZ वारं X चारण From
खेळन्ती to लिआ l. 13 torn off in G. BF झेंडुएण X सुंडुएण Z झेंडुएण. L. 13.
AX शोडिउ C सोडं Y शेंडं° add. °लिआ BF °सरिसच्छं C °सरिच्छिं EX add ॥
अथाज्जेकाथां: ॥ Y ॥ अथाज्जेकाथां: ॥ L. 14. Cटकच्छिण्णा° BFGZ °छिन्ना° E °ठिण्णा°
X om. तह X °गुहिरैसु ससंसद्धो.

शोडिओ व्याधः । शोडलिया रासकसदरी क्रीडा ॥ यथा ।

शोडलियाए खेळन्तु ताव बालाउ हरिणिआउ व्व ।

आरोविऊण चावं पहेरेइ ण कामशोडिओ जाव ॥ ५१ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

5 शसो टङ्कच्छिन्नमयशस्तटस्तटस्थो दीर्घगम्भीरश्रेति पञ्चार्थः ॥ [६०]

गयणट्टेसुं झत्थं च झंपिअं तुड्डघट्टिएसुं च ।

झसुरं तम्बोलत्थेसुं झंडुली असइकीलासु ॥ ६१ ॥

झत्थं गतं नटं च । झंपिअं त्रुटितं घट्टितं च । झसुरं ताम्बूलमर्थश्च । झंडुली असती क्रीडा च ॥ [६१]

10 पल्हत्थाकुट्टेसुं झसिअं चीहिमसएसु झिल्लिरिआ ।

अङ्गकिडएसु झीणं अच्चत्थे अच्छए अ झूसरिअं ॥ ६२ ॥

झसिअं पर्यस्ताकुट्टं च । अत्र झंखइ संतप्यते विलपति उपालभते निःश्वसिति च । झरइ स्मरति क्षरति चेति धात्वादेशेषूकमिति नोकम् । झिल्लिरिआ चीहीतुणं मशकश्च । झीणं अङ्गं कीटश्च । झूसरिअं अत्यर्थं स्वच्छं च ॥ [६२]

15 ॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां तृतीयो वर्गः ॥

L. 1. X शोडिउ From डिओ to उ in बालाउ l. 2. torn off in G. BF ज्शोडलिया C शोडिलिया XZ िलिया B क्री (sic). L. 2. BF ज्शोडलियाए X शोडलियाए Z िलियाइ C डलियाए (sic) Z खेळन्तु BF ताव बालाउ CX बालाउ cdd. णियाउ BF चां C च. L. 3. BF वावं cdd. न GXZ िडिउ Z जाव In G जाव is torn off. L. 4. BF om. this line. In G from this line to िअं l. 6. torn off. L. 5. CX िछिणमं cdd. om. तट्टम् CX पञ्चार्थाः. L. 6. A िट्टेसु C झच्छं cdd. झंपियं X त्रुटियघट्टिं BF िघट्टिओसुं G िघट्टिएसुं. L. 7. BF झसर BFGZ तंबो X तंबो GZ िलच्छेसु B झंडुली C(F!) झुडली EG झंडुली X झंडुइ Y झंडुली Z झंडुली EX असइं From इकीं to यथ in पल्हत्थं l. 10 torn off in G. L. 8. CX झच्छं cdd. झंपियं C च्छट्टितं for त्रुटितं B झुडुली CX झंडुली G झुडुली Z झुडुली. L. 10. BF पल्हत्थकुट्टेसुं C पल्हत्थाकुट्टेसुं EZ िकुट्टेसुं G िकुट्टेसुं cdd. झसियं BCFGZ िकीं C 2. hd. ins. िणिण X झिल्लिरिया cdd. िरिया. L. 11. G अगकि, from उएसु to लभते l. 12 torn off. B िकडएसु C(F!) िकीडएसु XZ िकिडिएसु E उझीणं X झीणमश्चे A सछंए for अच्छए Y अत्यए ABCFGY व C झूसिं cdd. िरियं. L. 12. cdd. झसियं C मारुट्टं च X िमाकुए C झंखइ X झखइ CX उपलभते BF निःश्वसितं C निःश्वसिति X निःश्वसति G om. निःश्वसिति. L. 13. BF स्मरति BF om. क्षरति From मिति to चन्द्र l. 15 torn off in G cdd. िरिया BCFXZ िकीं. L. 14. B मसकश्च C झीणमङ्गकणश्च XZ झीणमगं C 2. hd. िकीटः BFXZ कट्टश्च C 1. hd. झूसियं BF, C 2. hd. X िरियं. L. 15. C स्वर्यं च । CXZ add उभयं ३३५॥ BCFGXZ इत्यां स्वोपज्ञदेशी-शब्दसंघट्टन्तो (C om संघट्ट). वर्गः is torn off in G. BCFZ add संवायं (C only सं X संघ) २५५॥ EY (X in text) have only इति तृ° व°.

॥ अथ टादयः ॥

टमरो केसचए टंकिअं पसरिए विमोहणे टसरं ।

टसरोट्टं सेहरए टट्टइआ जवणिआए अ ॥ १ ॥

टमरो केशचयः । टंकिअं पसृतम् । टसरं विमोहनम् । टसरोट्टं शेखरः । टट्टइआ तिरस्करिणी ॥ यथा ।

5

मा संवेसु टमरे टसरिअचूअङ्कुराण टसरोट्टं ।

टंकिअमयङ्कजुण्डाइ अन्तरे देसु मामि टट्टइअं ॥ १ ॥ [१]

टंवरओ भारिअए करालकण्णम्मि टप्परओ ।

अरणिअकुसुमे टक्कारिआ य टारो अहमतुरए ॥ २ ॥

टंवरओ भारिकः । गुरुरित्यर्थः । टप्परओ करालकर्णः । टक्कारी अरणिकुसुमम् । 10 टारो अधमतुरङ्गः ॥ यथा ।

टारम्मि चडिअमित्तो टंवरओ टप्परो अ वामणओ ।

इत्ति पडिओ हसिज्जइ टक्कारीचुण्टणीहि वणे ॥ २ ॥ [२]

टिप्पी टिकं तिलए टिंवरु तुम्बुरु च टिग्घरो थंरे ।

टुंटा छिण्णकरे टंटा जूअपयम्मि टक्करं च थले ॥ ३ ॥

15

L. 1. *om.* AE Y has only टकागदिः In G from अथ to टट्ट 1. 3. incl. torn off. L. 2. Z केसचए *add.* टंकिय X पसरिए BF विमोहने ACEXYZ टणे Z पसर. L. 3. EX टट्टइया ABCFGYZ इया BF जव[ं] EY जम्ब[ं] G जम्ब[ं] ABCFGYZ गियाए X जवणि अ ABFGYZ य C व. L. 4. RCFX टाक्य B प्रभूत In G from सग to अट्टकृग 1. 6. incl. torn off. B शेखरः BCFZ टट्टइया X टट्टइया तिरस्करणी. L. 6. BF टसरिय[ं]. L. 7. *add.* टंकिय[ं] C[ं] जुण्डाइ BF अत-टट्टइय (sic) *add.* इयं. L. 8. A टम्बरउ B(F)G टव[ं] C टम्ब[ं] E टम्ब[ं] X टवरउ In G from रओ to ह in अहम[ं] 1. 9. torn off. ABCFGYZ भारियाए Z[ं] कन्मि E टप्परओ AXZ रउ. L. 9. AREFXY अरणिय[ं] C अरणीय[ं] Z अरणियकुसुमेसु BFZ टक्कारिय ACEY रिया X टक्कारिया Z *om.* य. L. 10. B(F!) टवरओ C टम्ब[ं] G टंवरउ X only टं व Z टवरउ *add.* भारिको (X only रिको) GX रउ BF टिक्कारि X टकागि C अरणी[ं]. L. 11. X[ं] तुरेगः In G from यथा to अ incl. 1. 12. torn off. L. 12. BF टारंसि BF चडि[ं] CXZ चडिय[ं] R(F!) टं व[ं] C टम्ब[ं] X[ं] रउ BFZ य BF वासवणओ GX णउ. L. 13. C पहिओ X पहिउ Z पडिउ BF[ं] वुटणीहिं CX[ं] णिहिं GZ[ं] बुटरीहि. L. 14. E टप्पी BF टिंवरु A टिंवरु C टिंवरु E टिंवरु B तुंवरु CZ तुम्बरु EX तुम्बरुं F टुंवरु G तुंवरु BFGXZ थंरे C थोरे 2. hd. थोरे E थिरे. L. 15. CGZ छिण्ण[ं] BF[ं] करो CG टंटा X टंटा Y टिंटा Z टंटा *add.* जूय[ं] BF टक्करं व EY टिकं Z टक्करं A थूले X थले.

टिप्पी तथा टिकं तिलकम् । टिकं शिरसि स्तनक इत्यन्ये । टिंवरु तुम्बुरु । टिंघरो स्थविरः । अत्र । टिविडिक्कइ मण्डयति । टिरिटिल्लइ भ्राम्यति । एतौ धात्वादेशेषूक्ता-
विति नोक्तौ । टुंघो छिन्नकरः । टेंघा द्यूतस्थानम् । टेकरं स्थलम् ॥ यथा ।

चन्दणटिक्किअपरवहुमिह टेकरए रमन्तिअं वुटं ।

5 टिंवरुजोगय टिंघरटुंघयटेंघिअ करेसि किं टिप्पि ॥ ३ ॥ [३]

टोलो सलहे टोलंबटोकणा महुअमज्जभण्डेसु ।

असिच्छिण्णखायजङ्गाखणित्तभित्तीतडेसु टंको वि ॥ ४ ॥

टोलो शलभः । टोलो पिशाच इत्यन्ये । यदाह ॥ टोलं पिशाचमाहुः सर्वे शलभं
तु राहुलकः ॥ टोलंबो मधुकः । टोकणं मद्यपरिमाणभाण्डम् । केचित् टोकणखंडं
10 मद्यमानभाण्डमाहुः ॥ यथा ।

टोलो व्व मा पड तुमं उज्जाणे वाणिणीउ जं पुरओ ।

टोलंबवणे टोकणहत्था मयणगिजालाओ ॥ ४ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

टंको खङ्गच्छिन्नं खातं जङ्गा खनित्रं भित्तिस्तटं चेति सप्तार्थः ॥ [४]

L. 1. B टिप्पी G स्तनक RF, C 2. hd. सूचक BG टिंवरु C(F?) टिम्बुरु X
टिंवरु B तुंवरु G तुचुरु Z तुंवरु X तुंवरु Z तुंघरो L. 2. B टिंघर. CX टिगटिल्लइ
BF भ्राम्यति X भ्राम्यति L. 3. CX छिण्णं BF टटा CX टेंघा 2. hd. टिंघो Z
प्रतस्थानं X टिक्कं. L. 4. CX चन्दनं cdd. टिक्कयं X om. the words from
टिक्किअं to टिंवरुजो incl. l. 5. and substitutes in their place टिगटिल्लइ भ्राम्यति एतौ
धात्वादेशेषूक्ताविति Z परवहुं C वहु टिक्कए रम ददं BFGZ रमन्तिं G वुटं. L. 5. B टिंवरु
C(F?) टिम्बुरु Z टंवरु C जोग G टिंघयं Z टिंघयं cdd. टेंघियं (om. Z) Z किं G टिप्पि
X टिप्पि. L. 6. BFG टोलंबं Z टोलंबं C टोलम्बटोकणा E णो A मुहुअं BFGYZ महुअं
X मद्यं BF भांडेसु Y adds अथानेकार्थाः X अथानेकार्थाः. L. 7. GZ छिन्नं G
सिणित्तं EX सणित्तं C तहेसु RF टंको. L. 8. Z om. टोलो शलभः B पिशाचमाहुः.
L. 9. BF राहुलकाः । आचार्यः ॥ BF टोलंबो C टोलम्बा G om. टोलंबो G om. मधुकः.
L. 10. Z मद्यपानं. L. 11. X टोलंबं मा C व्व X पडं C उज्जाणे 2. hd. ओज्जाणे BF
णीओ C णोअ GX पुरउ. L. 12. BF टोलंबवले C टोलम्बं G टोलंबं X तणे C
हच्छा BFGX जालाउ. L. 14. BF खङ्गं CX खङ्गं CX छिण्णं X जघा G खनित्रः
GZ भित्तिः.

॥ अथ ठादिः ॥

ठल्लयठइअट्टविआ णिल्लणउक्खित्तपडिमासु ।

ठाणो माणे ठाणिज्जो गौरविअम्मि सिण्हए ठिक्कं ॥ ५ ॥

ठल्लो निर्धनः । ठइओ उक्खित्तः । ठइओ अवकाश इत्यन्ये । ठविआ प्रतिमा ।
ठाणो मानः । ठाणिज्जो गौरवितः । अयं दन्त्यादिरपीत्येके । थाणिज्जो । ठिक्कं 5
शिभ्रम् ॥ यथा ।

ठाणो ण ठल्लयाणं ठाणिज्जत्तं ण यावि ठइआणं ।

ण य ठिक्कं सण्हणं अठविअउवत्ताण ण य पूआ ॥ ५ ॥ [५]

॥ अथानेकार्थाः ॥

गौरविउद्धेमुं ठरिअं ठिविअं उद्धाणिअडहिक्कासु ।

10

दन्तग्गहिए ढक्कं डव्वो डावो अ वामकरे ॥ ६ ॥

ठरिअं गौरवितपूर्वस्थितं च । ठिविअं ऊर्ध्वं निकटं हिक्का चेति व्यर्थम् । उध्वार्थं
ठिअं इत्यन्ये ॥

॥ अथ डादयः ॥

ढक्कं दन्तगृहीतम् । दट्ठार्थं तु दट्टशब्दभवम् । डव्वो तथा डावो वामकरः ॥ यथा । 15

डव्वे फरयमडावे खगं गहिऊण तुह पई समरे ।

पहुपच्चकत्वं पसरइ अमरिसडकाहरो एसो ॥ ६ ॥ [६]

L. 1. om. A. Y has ठकारादिः. L. 2. A 'ठइयं' BCEFGXYZ 'ठइयं' C 'ठविआ'
EGZ 'ठविआ' ABEXY 'ठविआ' B 'णिल्लणं' F 'णिल्लणं' AC 'उक्खित्तं' E 'उक्खित्तं'. L. 3.
BFGYZ 'वियम्मि' RF 'सिण्हए' C 'सिण्हए'. L. 4. Z निर्द्धनः GX ठइउ (twice) BF
ठविअ CGXZ ठविआ. L. 5. C l. hd. ठाणो X दन्त्यादिपीत्यन्ये BF ठाणिज्जो for था
G 'णिज्जो'. L. 6. C 2. hd. शिल्लं. L. 7. C ठाणो Z वल्लयाणं BCFX ठाणिज्जत्तं
BFGZ ठइयाणं CX ठविआणं. L. 8. C णिक्कं BFGZ संठाणं C सण्हणं X सण्हणं BF
अठवियवत्ताणं C 'वियओव' C 2. hd. 'उव' X 'वियउ' GZ 'वियउवित्ताणं' BF (G1) पूव C पूआ
X थूआ. L. 1. B 'कार्थाः' [1] X 'कार्थाः' YZ 'कार्थो'. om. A. L. 10. C गौरविं CF
'उद्धेमुं' X 'उद्धेमुं' Z 'उद्धेमुं' add. ठरिअं (X ठरिअं) ABXY ठिविअं CEX ठविअं Z ठिविअं,
om. G. C उद्धं ABCFGXYZ 'णियड' E 'डिक्कासु' E adds ॥ अथ डकारादिः ॥ XY
डकारादिः only. L. 11. EX 'गहिए' G om. डक्कं BCF डव्वो E डव्वो X डव्वो
ABCFYZ य R चामं BF वासं Y वामयं. L. 12. BCFX ठरिअं X गौरवित्त-
मूर्द्धस्थितं GXZ ठविअं BF ठिविअं CGZ ठिविअं X ऊर्ध्वं C ऊर्ध्वार्थं X ऊर्ध्वार्थं. L. 13.
BF ठिअअमित्त्वं C ठिविअमिं 2. hd. ठिं GZ ठियवित्त्वं X ठविअमित्त्वं. L. 14.
om. A and E here. L. 15. X दल्लयठइयं C डव्वो B om. यथा. L. 16. X
डव्वे C डव्वे कारं C संताणं. L. 17. C 'पव्वकत्वं' BX एत्त.

डंडं डिंडी सीविअकप्पडखण्डेसु तह डलो लोठ्ठे ।

डप्फं सेल्ले डल्लं पिडिआइ अलिञ्जरे डहरी ॥ ७ ॥

डंडं तथा डिंडी सूच्या संघटितानि वस्त्रखण्डानि । डंडीत्यप्यन्ये । डलो लोटः ।
डप्फं सेल्लाख्यमायुधम् । डल्लं पिठिका । डहरी अलिञ्जरम् ॥ यथा ।

5 डंडपरिहाणडिंडीपाउरणा चइअ डप्फया तुञ्ज ।

रिउणो पल्लिवणिहरे डहरीडल्ले वहन्ति डलखलिरा ॥ ७ ॥ [७]

डहरो सिस्सु सिरहरम्मि डग्गलो दवपहम्मि डड्ढाडी ।

रच्छाडइ डंडओ डंभिओ अ कितवम्मि डंबरो घम्मे ॥ ८ ॥

डहरो शिशुः । डग्गलो भवनोपरि भूमितलम् । डड्ढाडी दवमार्गः । डंडओ रथ्या ।

10 डंभिओ द्यूतकारः । डंबरो घर्मः ॥ यथा ।

गिण्हअ डहरे उत्तरिअ डग्गला डंडण तुह रिउणो ।

डड्ढाडिडंबरिल्ले जन्ति वणे डंभिअ व्व जरवसणा ॥ ८ ॥

अत्र । डल्लइ पिबति । डरइ त्रस्यति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [८]

डाली साहाए णयणे डायलडोलडोअणया ।

15 डिअली धूणा भेगम्मि डिडुरो डिंफिअं च जलपडिए ॥ ९ ॥

L. 1. C डडी Y डिंडी ABCFGXYZ सीविअ R ंकडणं C ंडकसंडेसु G दला GZ लोठ्ठे Y लोडे. L. 2. BCEF डप्फं A सेल्लो BFGZ सेल्ले Z डप्फं for डल्लं ABFGXYZ पिडिआइ C पिडिआइ E पिडिआइ BF अलंजरे. L. 3. C श्रम्या X श्रम्या G संघटितानि X संघटितानि CX डंडीत्यन्ये. L. 4. BF डप्फं C डस्यं Z डप्फं BF डहरीं X अलिंजरां. L. 5. C ंडंडीं BFGZ चइअ C वइअ BCFXZ डप्फया C तुञ्ज G तुञ्जा. L. 6. CX पल्लिविणं G परिह्वविणं or परिह्विं BF डलखलिरा. L. 7. AX सिरिं BF सिहरमि E डलेग्गो G डग्गलो AE डड्ढाडी BF डडाली C डडाली GZ डड्ढाडी X डड्ढाली. L. 8. BF डडिओ XZ डंडउ AGXZ डंभिउ ABCFGYZ य BF डंबरो C डम्बरो G डंबरो. L. 9. X भवनोपरि BF डंडाली C 1. hd. डड्ढाली 2. hd. डडाली G डडाली X डड्ढाली Z डड्ढाली GXZ डंडउ. L. 10. GX डंभिउ C ंकारकः BFG डंबरो G घर्मो. L. 11. cdd. गिण्हिय C डरे cdd. उत्तरिय BF तु for तुह. L. 12. B डंडालिं C (F!) X डड्ढालिं GZ डड्ढालिं BG ंडंडं C (F!) ंडम्बं BF वण्णे cdd. डंभिउ C च X व. L. 13. C1. hd. डल्ले BF पिबति G पिबति C डरइ स्थिति X श्रम्यति Z एते. L. 14. G साहाइ Z साहाइ A डोअलं EGZ डायलं X डोयलं A ंडोलं C 1. hd. om. डोलं C 2. hd. डोलो GZ ंडोयणया C 2. hd. ंडोअणया. L. 15. B डियंली ACEGXYZ डियंली F डियंली B धूणे CX धूणा F धूणे A भेगम्मि X भेगम्मि A डिडुरो EXY डिडुरो I should have preferred this reading but for Sindhi डेडुरं cfr. Gujarāṭī डेडुरो GZ डिडुरो BF कियं (sic) ACEXYZ डिंफियं G डिंफियं BF ंपडए Y ंपडिए.

डाली शाखा । डायलं डोलो डोअणं त्रयोऽपि लोचनार्थाः । डिअली स्थूणा ।
डिडुरो भेकः । डिंकिअं जलपतितम् ॥ यथा ।

गयडोल डोअणेहिं ण णिअसि डालिं लुणेसि डिअलिकए ।
ता तरलिअडायलओ गुत्तिद्रहे डिडुरो व्व डिंफेसु ॥ ९ ॥

अत्र । डिंभइ संसते । इति धात्वादेशेषूकमिति नोकम् ॥ [९] 5

डिंडिल्लिअं च खल्लिए वत्थे डीरं च कन्दलए ।

ओइण्णम्मि अ डीणं तहेअ डीणोवयं उवरि ॥ १० ॥

डिंडिल्लिअं खल्लिखचितं वस्सम् । डिंडिल्लिअं खल्लिते हस्ते इति केचित् । यदाह ॥
डिंकिअडिंडिल्लिअया पतिते च खल्लितहस्ते च ॥ डीरं कन्दलः । डीणं अवतीर्णम् ।
उडीनवाचकस्तु संस्कृतभव एव । डीणोवयं उपरि ॥ यथा । 10

विण्हू डीणो सि तुमं बलिणिवडीणोवयं पयं देसि ।

डीरं लिहन्ति डिंडिल्लिअं च परिहन्ति तेण तुह रिउणो ॥ १० ॥ [१०]

डुंबो सवचे डुंघो उअञ्चणे डुंगरो सेले ।

घण्टम्मि डुंडुओ डोला सिविआ दारुहत्थए डोओ ॥ ११ ॥

L. 1. C 1. hd. GZ डायल X डोअल C 1. hd. डोअलो C डोअणं GZ
डोअणं BFGZ डियली C स्थूणा G स्थूणाथाः L. 2. CX डिडुरो G डिडुरो Z डिंडुरो
BCFZ डिंकिअं G डिपियं X डिंकिअ. L. 3. Z डयडोल GZ डोअणेहिं cdd. णियसि CGXZ
डियलिं. L. 4. CGXZ तरलियं BF तरलिडां GZ डायलउ C डोअणं X लउ BCFXZ
गुत्तिद्रहे G डिडुरो Z डिडुरो C च डिंफोसु X डिंफेसु. L. 5. B डिंभ (sic) X संसते B om.
संसते. L. 6. CX डिंभ († डिंभियं cdd. ख्लिय B व A ए (om. खलि) X खल्लिए CZ वच्छे
GZ कंदलेए. L. 7. AY उइण्णम्मि C उइण्णम्मि (GZ उइण्णम्मि X उइण्णम्मि ABCFGYZ च
Z डीण ACY तहेअ GZ तहेअ Z डीणोवय EX उवरि. L. 8 CX डिंभ cdd. ख्लियं
(X ख्लिय) C 2. hd. खल्लिते खचितं X om. खलि GX डिंभ cdd. ख्लियं CX खल्लिते
In G हस्ते twice. Z वस्से for हस्ते X घेति for इति. L. 9. cdd. डिंकिअं BF
डिंडिल्लियया C डिंडिल्लियया GZ डिंडिल्लियया X ख्लियया G खल्लिते BF पत्ते C वा G
हस्ते व G डीरं च. L. 10. G om. संस्कृ 6. G उवरि. L. 11. BF विण्हू
G विण्हू BF डीणो BCF बलिणिवं (GXZ वलिं BCF डीणोचयं B देसी. L. 12.
BF लिहन्ति Z डिंभ cdd. ख्लियं BF परिहन्ति Z परिहन्ति X रिउणो. L. 13.
BFG डुंबो E कुंघो BF सवचे BF डुंघो C डुंघो E डुंघो X डुया C उदंचणे GZ
उदंचणे E डुंघो but delet ° (u) under ग AX सेलो. L. 14. C घण्टम्मि B डुंडुओ
AGXZ डुंडुओ cdd. सिविआ AX डोउ GZ डोवो.

हुंओ श्वपचः । हुंओ उदञ्चनविशेषो नालिकेरमयः । हुंगरो शैलः । हुंडुओ जीर्ण-
षण्टः । डोला शिबिका । अन्दोलनवाचकस्तु दोलाशब्दभवः । डोओ वारुहस्तः ॥ यथा ।

हुंगरआणिअडोलाडोए विक्रिन्तयस्स तुह रिउणो ।

हुंडुअसरस्स हुंओ त्ति छिविअ हुंघयजलेण लेइ जणो ॥ ११ ॥ [११]

5 तम्बोलभायणे डोंगिली तहा डोलिओ कसिणसारे ।

डाऊ फलिहंसदुमे गणवइपडिमाविसेसे अ ॥ १२ ॥

डोंगिली ताम्बूलभाजनविशेषः । डोंगिली ताम्बूलिनीत्येके । डोलिओ कृष्ण-
सारः ॥ यथा ।

वइअम्मि सावराहे एन्ते डोलिअविसालणयणाए ।

10 डोंगिलिणिहिचवीडयकडुणमिसओ परंमुहीइ ठिअं ॥ १२ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

डाऊ फलिहंसकवृक्षो गणपतिप्रतिमाविशेषश्च ॥ [१२]

डोंगी अ हत्यबिम्बे तम्बोलट्टाणभेए अ ।

ढड्डो भेरी ढंको अ वायमे ढंढणी अ कविकच्छू ॥ १३ ॥

L. 1. B हुओ G हुंओ Z स्वपचः C हुंओ G हुंओ BF ओदंचन° G om. हुंगरो शैलः.
BF हुंडुओ GX हुंडुउ C जीर्णपटः L. 2. X °घंटा G शिबिका BF °वि° GZ आंदो-
लवाच° X अंदोलवाच° GX डोउ. L. 3. cdl. °आणिय° G °डोलाए CG
विक्रन्तयस्स. L. 4. C हुंडुय° GXZ हुंडुय° BFG हुंओ cdl. छिविय.
L. 5. BFG तंबोल° AEZ डोंगिली BF डोंगिणी GX डोलिउ E adds ॥ अथानेकार्था ॥
X adds अथानेकार्थाः ॥ Y ॥ अथानेकार्थी ॥ L. 6. Z माऊ C फलिहंस° A इने Z
°दुमे X °विसेसो ABCFYZ y G य. L. 7. C डोंगिनी G डोंगिली From त्येके to ण
torn off in G. B डोंलिओ X डालिउ. L. 9. cdl. दइचंमि C सावरोहे BCFX
इने Z पंते cdl. डोलिय° B °नयणाए. L. 10. BF डोंलिणि° C डोंगिलि° CX °निहस°
GZ °निहस° BF °बडियाय° C °वाडय° X °बडिया° BF °कंडिण° CZ °कट्टण° GX °कट्टण°
C 2. hd. GX °निसउ cdl. डिअं (X छिअं). L. 11. om. A and E here. In G
from कार्थाः to शेषश्च l. 12 torn off. L. 12. C °हंसवृक्षो X °हंसवृक्षो गणपतिप्रतिमावि°.
L. 13. C डोंगी ABCFGYZ y B °बिबे E °बिबे G बिबी G तंबो° B °लट्टाण° F
°लट्टाण° ABCFGYZ y E ins. here ॥ अथ ढकारादिः ॥ XY ins. here ॥ ढकारादिः ॥
L. 14. BF ढड्डो CXY ढंको G ढट्टो E ढट्टो for ढंको ABCFGYZ y (twice) From
कवि° to सः in वायसः l. 3 next page torn off in G.

डोंगी स्थासकस्ताम्बूलभाजनविरोषश्च ॥

॥ अथ दादयः ॥

ढड्डो भेरी । ढंको वायसः । ढंढणी कपिकच्छूः ॥ यथा ।

गोसुद्धिअढंकाउले देउलवाइजमाणढड्डे अ ।

उद्विओ वेसाए ढंढणिछित्तो व्व तम्मइ भुअङ्को ॥ १३ ॥ [१३] 5

मंकुणए ढंकुणढेंकुणा तहा ढंकणी पिहाणीए ।

ढंसयमजसे वीणाइ ढंखरी ढकयं तिलए ॥ १४ ॥

ढंकुणो तथा ढेंकुणो मत्कुणः । ढंकणी पिधानिका । ढंसयं अयशः । ढंखरी वीणाभेदः । ढकयं तिलकम् ॥ यथा ।

ढंखरिअ ढंकुणहरे इमाइ मा वच्च ढकयं ददुं । 10

ढेंकुणखद्धो ढंकणिहणिओ णीहरसि ढंसयं लहिय ॥ १४ ॥

अत्र । ढकइ छादयति । ढंसइ विवर्तते । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [१४]

चिकखल्ले ढंढरिओ ढंढमिओ गामजकखम्मि ।

णिच्चम्मि ढिकयं ढिंढयं जलगए बलाइआ ढेंकी ॥ १५ ॥

- L. 1. BF डोंगी स्थासकः X om. च. L. 3. BFX ढंढो C ढड्डो Z ढट्टो C ढेको BFX ढंकणी BF कवि° X कपिकच्छू. L. 4. BCF गोसुद्धिय° GZ गोसोद्धिय° X गोसुद्धिय° G देवल° From णढड्डे to भुअङ्का torn off in G. BF °ढंढो वि CX °ढंढे Z °ढट्टे CXZ य. L. 5. C उद्विओ X उद्विउ Z उद्वइओ C वेसाए C °छित्तो च X भुयंगो. L. 6. XYZ मककुणए C मत्कुणए CY °ढेंकुणा X °ढंकुणा C तहा BF om. ढकणी In G this line down to णीए is torn off. L. 7. E वीणाइ BF वीणोइ C ढंखरी X ढकरी for ढंखरी A तिलये. L. 8. In G from धा in तथा to कु in ढंकुण L. 10 torn off. X ढकणा for ढेंकुणो X ढंकनी C अयः X अयसः X ढकरी. L. 10. add. ढंकरिय (X ढकरिए) C चच्च BF ढंकयं Z ढंकयं C ददुं. L. 11. C ढेकुण° XZ ढंकुण° CF °सद्धो G °सद्धो (!) Z ढकणिउणीउ From कणि° to नोक्तौ l. 12 torn off in G. CX °हउ C ढंकरिसंयं F ढंसियं BFZ लहिय CX लहिया. L. 12. C विवर्तत. L. 13. CGX °रिउ AGX °सिउ Z गोम°. L. 14. EXZ णिच्चम्मि From यं in ढिकयं to ढ in ढंढसिओ l. 1 next page torn off in G. ABCF ढिढयं E ढिंढियं BZ बलाइया AC (F!) बलाइया EX बलाइया C 1. hd. om. ढेंकी C 2. hd. X ढंकी Y ढिंकी.

ढंढरिओ कर्दमः । ढंढसिओ ग्रामयक्षः । कोचित् ग्रामवृक्ष इत्याचक्षते । यदाहुः ॥
ढंढसिओ ढंढरिओ ग्रामतरौ कर्दमे चारुये ॥ अत्र । ढंढलइ भ्रमति ॥ ढंढोलइ गवेषयति ।
इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । ढिक्यं नित्यम् । ढिंढयं जलमध्यपातितम् । ढेकी
बलाका ॥ यथा ।

- 5 ढंढसिअपूअणपरा ढेकीओ भणइ ढिक्यं का वि ।
ढिहो कह वि मह पई ढिंढो ढंढरिअरुवुत्तो वा ॥ १५ ॥

अत्र । ढिकइ वृषभो गर्जति । ढुमइ ढुसइ भ्रमति । इति धात्वादेशेषुक्ता इति
नोक्ताः ॥ [१५]

- अथणे ढेल्लो ढेढिअढौघरया धूविअब्भमिरएसु ।
10 ढंढो पङ्कणिरत्ये ढंढरढयरा पिसायईसासु ॥ १६ ॥

ढेल्लो निर्धनः । ढेढिओ धूपितः । ढौघरो भ्रमणशीलः ॥ यथा ।
सिरिकुमरवाल रिउणो तुह ढवडञ्जन्तपीलुधूमहया ।
णवअगरुढेढिआणं सुमरन्ते ढेल्लढौघरा रणणे ॥ १६ ॥
॥ अथानेकार्थाः ॥

- 15 ढंढो पङ्को निरर्थकश्चेति समाहारः । ढंढरो तथा ढयरो पिशाच ईर्ष्यायां चेति
द्वावपि द्वर्थौ ॥ [१६]

L. 1. X °रिउ °सिउ X यामय (om. क्षः) Z केचिद्व्याम° . L. 2. G ढंढसिउ
ढंढसिउ कर्दमे चारुये (sic) X °सिउ °रिउ Z ढंढसिओढंढओ C चारुयो X वाच्ये
C ढंढोलइ X ढलइ From इ in ढंढोलइ to यथा incl. l. 4. torn off in G.
cdd. गवेषयतीति धा°. L. 3. BF ढेकी CXZ ढकी BF बलाका. L. 5. cdd.
ढंढसिय° CGXZ °पूयण° BF ढंकीउ C ढंकिआ G ढिकीउ X ढंकिउ Z ढिकीउ X ढक्यं.
L. 6. G ढिंढो From वि to इति excl. l. 7. torn off in (t. B. ढिंढो B ढिंढरिय° C (F!) ढिंढरिअ°
X ढिंढरिअ° Z ढंढरिय°. L. 7. cdd. भ्रमतीति C °पूक्ताविति नोक्तोः L. 8. X नोका.
L. 9. BF अथण Y ढिंढो BEF ढेढिय° AYZ ढेढिय° G ढेढिंढो° X ढेढिय° Z °ढोप°
X °ढोप° C °घरिया BF धूलिय° Z धूवियम्मि° EXY add ॥ अथानेकार्थाः ॥ (Y om. s).
L. 10. Z ढंको From ढो in ढंढो to ण in भ्रमण° l. 11. torn off in G. A °णिरणे X
°निरत्ये Z °निरत्यो ढंढय° BF °ढइग BF पिसाईसासु. L. 11. Z निर्धनः B ढेढिओ X
ढेढिउ BF ढेघरो X ढौघरो. L. 12. G लुव G इवडञ्जन्त° X दन्° Z दुवडञ्जन्त° C °इहसं-
तपीलधूमहया X °पीलइया GZ °मरया. L. 13. GZ णवयगुरु° BF ढेढियाणं CZ °ढेढि-
याणं GX °ढेढिया From णं to ढुो l. 15. torn off in G. BF °ढोपरा Z °ढोपरा. L. 15.
CGZ पिशाचे.

पिठरोण्हजलेसुं ठमरं ढेंका हरिसकूवयतुलासु ।

णत्था णासारज्जू आउत्ते णव्वणोव्वा य ॥ १७ ॥

ठमरं पिठरमुण्णजलं चेति द्वर्थम् । अत्र । हुंदुल्लइ भ्रमति गवेषयति चेति धात्वा-
देशेषूक्त इति नोक्तः । ढेंका हर्षः कूपतुला चेति द्वर्था ॥

॥ अथ णादिः ॥

5

णत्था नासारज्जूः । णव्वो तथा णोव्वो आयुक्तः ॥ यथा ।

भक्खन्तेणं गामं णत्थारहिओसहेण व समगं ।

णव्व तए णोव्वानं अण्णाण वि भञ्जिओ मग्गो ॥ १७ ॥ [१७]

णद्धो आरूढे णंदाणंदीणांदिणीउ माईए ।

परिवच्चिअम्भि णडिओ अ णच्चिरो रमणसीलम्भि ॥ १८ ॥ 10

णद्धो आरूढः । णंदा णंदी णंदिणी त्रयोऽप्येते गोवाचकाः । अत्र । णक्खा
नखाः । णवि वैपरीत्ये । णइ अवधारणे । एते शब्दानुशासने साधिता इति नोक्ताः ।
णडिओ वच्चितः । खेदित इत्यन्ये । णच्चिरो रमणशीलः ॥ यथा ।

अम्बरणद्धे मेहे णंदावालीण णंदिणीगोढे ।

ण सुणेसि णच्चिराणं जइ गीअं णंविपुत्त णडिओ सि ॥ १८ ॥ [१८] 15

L. 1. BF पिठरो X पिठरोण्जं Z om. ठमरं AY ढेंका BF देका EX ढंका BF
°कूपय° EX ॥ अथ णादिः ॥ Y ॥ णकाणदिः ॥ L. 2. X नासां GZ आवत्ते C (AG!)
णव्वणोव्वा X °णाव्वा. L. 3. BF पिठरमुण्णजलं G पिठरमुं X हुंदुल्लइ X om.
चेति L. 4. BF °शेषूकमिति नोक्त BCF ढको X देको BCF द्वर्थः X द्वर्थाः.
L. 5. om. A, and E here. C णादयः. L. 6. C (G!) णव्वो C 1. hd. णोद्धो C 2.
hd. (G!) णोव्वो. L. 7. B भक्खन्तेणं G गामं CGX °रहितसहेण. L. 8. C 1.
hd. णव्व G णत्थ C 1. hd. (G!) णोव्वानं BF अण्णाण ण वि GZ अन्नाण G भंजित X
भंजित C मण्णो. L. 9. C 1. hd. णद्धो 2. hd. णद्धो GZ om. णंदी C °णंदिणीओ. L.
10. BF परिवेच्चियंति CGZ परवंचियंति AEXY °वंचियंति AGX णडिउ ABCFGYZ य X
om. अ GZ णच्चिरो. L. 11. C णद्धो X आरूढे B णंदीणी CX णंदिणी BCFX त्रयोऽपि गो° X
गखा. L. 12. B नखा X विपरीत्ये G णयइ वधारणे Z णय for णइ BF इति for एते
G ण्नोक्ताः L. 13. GX णडिउ BF खेदित Z णच्चिरो. L. 14. BFG अंबरं C °णद्धे X
°णद्धो C णंदोवा° GZ णंदीवा° B (F!) °वालीणं G °गोढे. L. 15. cdd. गीचं C णंदी-
पुत्त GXZ णडिउ.

मलिणम्मि णज्जरो णंदणो अ भिच्चम्मि णज्जरो विमले ।

णलयमुसीरे सीहे णंदिक्खो णंदिअं च सीहरूप ॥ १९ ॥

णज्जरो मलिनः । णंदणो भृत्यः । णज्जरो विमलः । णलयं उशीरम् । णंदिक्खो सिंहः । णंदिअं सिंहरुतम् ॥ यथा ।

5 णज्जरजस तुह रिउणो णरवहणंदिक्ख णंदिअं साउं ।
णज्जरवत्था णलयकरा मालिअणंदणा हविअ जन्ति ॥ १९ ॥ [१९]

दुहिअम्मि णाहिओ णडुली अ भेगम्मि मन्दिरे णलिअं ।

णहरी छुरीइ णडुली कच्छवए णहमुहो घूए ॥ २० ॥

णहिओ दुःखितः । णडुली भेकः । णलिअं गृहम् । णहरी क्षुरिका । णडुली
10 कच्छपः । द्वित्वे णडुली इत्यपि । णहमुहो घृकः ॥ यथा ।

णहमुहणलिए रण्णे रण्णं सोऊण तुह रिउवहूणं ।

णहरीहय व्व णडुरिणडुलीउ वि णाहिआ हुन्ति ॥ २० ॥

अत्र । णवर केवले । णवरि आनन्तर्ये । एतावव्यथौ । णव्वइ णजइ ज्ञायते ।
णडइ गुण्यति । एते धात्वादेशेषुक्ता इति नोक्ताः ॥ [२०]

L. 1. A णज्जरो E णंदणे BFGYZ य C om. अ ABCF णज्जरो. L. 2. C णलयमुं G सीहो cdd. णंदियं BF सीहरूप C °रूप. L. 3. C मलिना BCFX णज्जरो C णयउं CX उसीरं G णलयमुसीरं Z णलयमुसीरं G णंदिक्खो L. 4. BX सीहः G सिंहः cdd. णंदियं BX सीहरूप C °रूप. L. 5. BCFX णज्जरजस cdd. णंदियं BF सोओ X सोउ. L. 6. CG °वच्छा cdd. मलिनयं BF °णदिणा cdd. हविय. L. 7. ABCFGYZ दुहियम्मि E दुहअम्मि AGX णहिउ E णंदिओ AC णडुली a form which is perhaps equally correct. E णहरी (G णडुली Y णडुली Z णडुरि ABCFGXYZ य E भोगम्मि X भेकम्मि cdd. णलियं. L. 8. BF छुरी GZ छुरीए AC णडुली A कच्छवए Z कच्छवए. L. 9. GX णहिउ X दुखितः C णडुली GZ णडुली BCFX णलियं G ललियं. L. 10. G om. णडुली कच्छपः Z कच्छए G णडुली RCF णडुलीत्यपि X णडुलीत्यपि. L. 11. G णमुहं CZ रणे G रण्ण B रण्णं F रण्णं GZ रिऊण वहु (Z वहु). L. 12. C 1. hd. च BF णंज्जुरिणडुलीओ C च दुग्गिणडुलीओ G णडुरि-दुलीओ Z °लीओ BFG णदिया GXZ णदिया. L. 13. BF णवरं BF णवरि C वरि यानंतयं X यानंतयं RCF णवइ G णवइ BF णडुइ. L. 14. BF णरं X नोक्ता.

अत्य पलासलयाए जणेहि पइणाम पुच्छिआ जुवई ।

अकहन्ती णिहणिज्जइ णिअमविसेसो णवलया सा ॥ २१ ॥

यदाह ॥ नियमविशेषश्च णवलया ज्ञेया । आदाय पलाशालतां भ्राम्यति लोको-
खिलो यस्याम् । पृथा पतिनाम स्त्री निहन्यते चाप्यकथयन्ती ॥ यथा ।

दोलाविलाससमए पुच्छन्तीहिं सहीहि पइणामं ।

5

लदीहि हणिज्जन्ती बहुआ णवलयवयं भरइ ॥ २१ ॥ [२१]

णवरिअ सहसा ओआइए णमसिअं तडिम्मि णहवल्ली ।

णव्वाउत्तो भोगी कण्हे णक्खत्तणेमी अ ॥ २२ ॥

णवरिअ सहसा । णमसिअं उपयाचितकम् । णवसिअं इत्यन्ये । णहवल्ली विदुत् ।
णव्वाउत्तो ईश्वरः । नियोगिसुत इत्यन्ये । णक्खत्तणेमी विष्णुः ॥ यथा ।

10

णमसिअसएहि पाविअसिरीइ णक्खत्तणेमिसममप्यं ।

णवरिअ णव्वाउत्तम मा मुण णहवलिच्चल्ला एसा ॥ २२ ॥ [२२]

जलभवफलभए णइमासयमुच्चिट्टए णवोद्धरणं ।

णाओ गब्विडे णाउल्लो गोमी विलम्मि णारोद्धो ॥ २३ ॥

L. 1. In X, which gives the text and gloss separately, this stanza is omitted in the text portion and given in the gloss. C पलासयाए E जाणेहिं ABCFXYZ जणेहिं G जणेइ X पणणाम *coll.* पुच्छिया AE जुवई B जुवह. L. 2. CX णिहणज्जइ BF नियमं C णियमे विसेसे AEGXYZ णियमं Z विसेसे E णवमया Z om. सा. L. 3. Z नवलया G सा for ज्ञेया The first verse is incomplete. BF आदादाय X पलाशतां C का for लोको. L. 4. X om. अखिलो C निहन्यते BF चाप्यकथयन्ती C चाप्यकथं. L. 5. BF विलासमये BFGZ सहीहि CX सहीहि BF वइनामं. L. 6. BFG लदीहि X लदीहि BF चहुया CGXZ बहुया BF णवलयवयं Z णवलययं CX चावय. L. 7. BF णवरिअ Y णवरिय AC उआइए (GZ उवयाइअए X उयईए *coll.* णमसियं (X णुमं) BF तडिम्मि. L. 8. ACGX णव्वाउत्तो Y णव्वाउत्तो X कण्हे BF णक्खत्तणेमी ABFY य E या. L. 9. BFX णवसियं C णवसियं *coll.* णमसियं (X णुमं) BF उपयाचितकं C 1. hd. तक्ख 2. hd. ततं *coll.* णवसियमित्यन्ये B णणहं L. 10. C (G) X णव्वा G उत्ता X णेमा. L. 11. *coll.* णमसियं CGX सएहिं *coll.* पावियं GZ सिरीए BF णवत्तं BF ससमपणं C णय X ससमपणं. L. 12. BF णवरिय C चरिय GXZ णवरिय CXZ णव्वाउत्तय (XZ सुण C वल्लीं BF वंचला एतो. L. 13. BF णइमोसयं CEX णयमां A मुण्णदुए BFG चिट्टए Y चिट्टए Z चिट्टए AY णवुद्धं GZ णवो C द्दरणं. L. 14. AGX णाउ BF गब्विडे E गविद्धो GZ णे X गविडे C 1. hd. णाउल्लो *coll.* विलम्मि C द्दो E द्दो.

णइमासयं जलोद्भवः फलभेदः । णवोद्धरणं उच्छिष्टम् । णाओ गर्विष्ठः । णाउल्लो
गोमान् । णारोटो विलम् । कूसार इत्यन्ये ॥ यथा ।

णाउल्ल णवोद्धरणेण त्स मा विससु णायउडुणयं ।

दुल्लहणइमासयकए सया वि गोहा ण होह णारोटे ॥ २३ ॥ [२३]

5 णालंबी जूडे णाहिदाममुल्लोअमज्झदामम्मि ।

णालंपिअमक्कन्दे जहणम्मि अ णाहिविच्छेओ ॥ २४ ॥

णालंबी कुन्तलः । णाहिदामं उल्लोचमध्यदाम । णालंपिअं आकन्दितम् । णाहि-
विच्छेओ जघनम् । णाहीए विच्छेओ इति वाक्यमपि जघनवाचकम् । यदाह ॥
णाहीए विच्छेओ जघनं कैश्चित्तु णाहिविच्छेओ ॥ यथा ।

10 पुणजम्मे कुसुमाइं गयाइ णालंबिणाहिदामेसु ।

इअ णालंपन्ते तुह रिऊण पिहुणाहिविच्छेआ ॥ २४ ॥ [२४]

णामोक्कसिअं कज्जे णिज्जणुवण्णा य सुत्तम्मि ।

भूए णिडो हलिद्धा णिग्गा णिहसो अ वम्मीए ॥ २५ ॥

णामोक्कसिअं कार्यम् । णिज्जो तथा णुवण्णो सुतः । णिडो पिशाचः । णिग्गा
15 हरिद्रा । णिहसो वल्मीकः ॥ यथा ।

L. 1. CX णयमासयं BGZ णवुद्धरणं F णवुद्धं C णवोद्धं C उच्छिष्टं GX णाउ
BFG गर्विष्ठः C 1. hd om. णाओ गं 2. hd. गर्वितः. L. 2. C णारोटो G णारोटो
BFX णारोटं BFG विलं Z विल. L. 3. CX णाउल्ल B णवुद्धरणेण F णवुद्धरणेण C णवुद्धं
GXZ णवुद्धं which is of course equally correct. BF, C 1. hd. तस
G विससु CX उच्छरणयं GZ उच्छरणयं. L. 4. GZ दुल्लहं GZ णारोटे X णारोटो.
L. 5. A णेषंबी BFG णालंबी A जूडे A मज्जं C मइसं A दारुम्मि. L. 6.
BCEFGZ णालंपियमं X णालंपियमं Y लंपियमं A पियसुक्कंदे BF इहमि ABCFGYZ
य AGX उच्छेउ. L. 7. B णालंबी G णालंबी G दामः BF उल्लोडं X दामी B
णालं BCFX पियं. L. 8. GXZ उच्छेउ After जघनं G inserts णाहीए विच्छेउ
जघनं GX उच्छेउ. L. 9. GX उच्छेउ X के-तु GX उच्छेउ. L. 10. BF कुसुमाइं
CXZ गयाइं BFGZ णालंबिं C om. णालंबिं. L. 11. cdd. इय C णालंपते G णालंपते
BF विच्छेय CGXZ विच्छेया. L. 12. EXY णामुक्कं cdd. सियं BFणिषं GXY
णिज्जं Z णिज्जं GZ णुवण्णा G इ for य X लुत्तम्मि. L. 13. E णिडो C 1. hd. om.
हलिद्धा 2. hd. हरिद्रा ABCFGYZ य. L. 14. cdd. सियं Z कायं GXZ णिज्जो BF
णुव Z णुवण्णो X सुतः. L. 15. G हरिद्रा BF णिहसोओ G वल्मीक.

णामोक्तसिं तुमए किं रे णिड णिगराग णिहसमुह ।

तीए खिअ जं णामं लवसि णुवण्णो अणिज्जो अ ॥ २५ ॥ [२५]

णिहुणं चावारे कामिआइ णिहुआ य णिज्जरं जुण्णे ।

णिवहो सामिद्धीए णिअडी इम्मं णिहुअमवि सुरए ॥ २६ ॥

णिहुणं व्यापारः । णिहुआ कामिता । णिज्जरं जीर्णम् । णिज्जरं इत्यन्ये । 5
णिवहो समृद्धिः । णिअडी दम्भः । यदि निकृतिशब्दस्य प्रत्यादौ [सिद्धहेम० १,
२०६] पाठ इष्यते तदा न देश्यः । णिहुअं सुरतम् ॥ यथा ।

णिहुआणिहुअयाणं मा संभर मुच्च णिअडिणिहुणां ।

जं णिज्जरो सि इण्हि कुणसु मणं पुण्णणिवहम्मि ॥ २६ ॥ [२६]

तुण्हिक्कम्मि णिउक्को णिरुली मयराकिइग्गाहे ।

10

णिहणं कूले णिगढो घम्मं णिसुअं णिसामिअं च सुए ॥ २७ ॥

णिउक्को तूष्णीकः । णिरुली मकराकृतिग्राहः । णिहणं कूलम् । णिगढो घर्मः ।
णिसुअं तथा णिसामिअं श्रुतम् ॥ यथा ।

णिसुए णिरुलीरावे णिसामिए सउणिकलयले अ वहु ।

णइण्हणायजजरं मुणिअ णिउक्काहिसरइ णिगढे वि ॥ २७ ॥ [२७] 15

L. 1. *add.* °सिं Z रि for रे BCF *om.* णिड. L. 2. BF (G!) X खिय
C 1. *hd.* (G!) Z खिय CX जण्णामं G णुमण्णो ख्व णिज्जो Z णुमन्तो XZ अणिज्जो *add.* य.
L. 3. X णिहुयं चावारे *add.* कामियाइ CGXYZ णिहुया BEF अ X *om.* य A रिज्जरः
BCF णिज्जरं E जुण्णे G जुणे X जुणे. L. 4. CGXYZ णियडी A इले BF इम्मे
C णिहुयमं EX णिहुयमं GZ णिहुयमं. L. 5. X णिहुयं CGXZ णिहुया BCFX
खिज्जरं BCFX णिज्जुरमित्यन्ये G णिज्जरमित्यं Z णिज्जरमित्यं. L. 6. G *om.*
णिवहो समृद्धिः B समृद्धिः F समृद्धिः *add.* णियडी. L. 7. GXZ णिहुयं C *om.* णिं
खुं यथा. L. 8. CX णिहुयाणिहुआयाणं (X °ण) GZ °हुआयाणं X
सभर *add.* णियडिं CX °णिहुं. L. 9. BCFX णिज्जरो Z णिहभरो In G from
अं to ण in कुणसु torn off. X इण्हि BX °निव° X °इम्म. L. 10. BF
तुण्हिक्कम्मि BF मयकाराकिइ° Y मयराकिइ° C मइग्गाहे (sic) GZ मइरा° A
°ग्गाहे. L. 11. A णिहलं BF णिहणं G णिहसं CZ णिगढो GZ णिसुअं ACEXY °सुअं
add. °निवं. L. 12. *add.* तूष्णीकः BF णिउक्की C णिहुणं X णिणं. L. 13. *add.*
णिसुअं *add.* णिसामियं. L. 14. BF णिरुलीं G °राचं From सामिए to बि l. 15 torn
off in G. BCFXZ य. L. 15. CX णयं X °णिहुयाणवं BFZ मुणिय CX मुणिय
X णिउक्काहिं° Z °क्काहिसरइ B णिगडे.

गिउरम्मि जिअलमविसेसिआम्मि गिरिअं च गिक्खुडमकम्पे ।
गिन्वेडगिन्वढा णग्गे निज्जूहो अ गिन्वम्मि ॥ २८ ॥

गिअलं नूपुरम् । गिरिअं अविशेषितम् । गिक्खुडं अकम्पम् । गिन्वेडो तथा गिन्वढो
नमः । गिज्जूहो नीमम् ॥ यथा ।

5 गिरिअद्वाणाठाणय किं गिअले गिअसि गिक्खुडो चोर ।
जरगिज्जूहम्मि धरे गिन्वेडो गिन्वडेण पेळ्ळिअइ ॥ २८ ॥ [२८]

अरिभवणम्मि गिआरं गिन्वूढं पच्छिमङ्गणए ।
कट्टिणम्मि गिक्कडं तह गिप्फेसो सइगिग्गमणे ॥ २९ ॥

गिआरं रिपुगृहम् । गिन्वूढं गृहपश्चिमाङ्गनम् । गिक्कडं कठिनम् । गिप्फेसो
10 शब्दनिर्गमः ॥ यथा ।

धणुकड्डुणाणिकड्डुअ चालुक तुहं गिआरगिन्वूढे ।

णीसक्कविलसिराणं सिवाग उल्लसइ गिप्फेसो ॥ २९ ॥ [२९]

णट्टम्मि गिरादो गिच्छिए गिरुत्तं णए गिरिंको अ ।
संतुट्टम्मि गिसत्तो वि गिमेलं दन्तमंसम्मि ॥ ३० ॥

L. 1. *cdd.* गियल° B °विशे° ABCFGXYZ °सिर्वाम्मि ABCFEFXY गिरिचं GZ
गिणियं From वे to वे 1. 3 torn off in G. L. 2. A गिन्वेड° BF, C 1. hd.
गिन्वेड° A °गित्तदा C 1. hd. °गिन्वडा X णट्टे C 1. hd. निज्जूहो A गिन्वूढो ABCFYZ व
BCF गिन्वम्मि E गिन्वम्मि. L. 3. CXZ गिलयं BCFZ गिरिचं X गिणियं BF
गिन्वेडो C गिन्वेडो BF गिन्वडो C गिन्वडो X गिन्वडो नटः. L. 5. BF गिरिटा°
CGXZ गिरियं From टा° to पेळ्ळिअइ incl. torn off in G. Z °द्वाणोद्वाणय CX
°णद्वाणय BCFXZ गियले गियसि BF गिक्खुडो चौर. L. 6. CX °गिज्जू°
X धर BCF गिन्वेडो गिन्वडेण B पेळ्ळयइ C (F!) XZ पेळ्ळयइ. L. 7. E अणियल°
ARCFGXZ गियारं ABCFY गिन्वूढं X गिक्कडं A पश्चिम°. L. 8.
From ड in कट्टि° to न in कठिनम् l. 9 torn off in G. X गिन्वूढं तह तह गेप्फेसो
E गेप्फेसो. L. 9. BCFXZ गियारं BCF गिन्वूढं X गिन्वूढं C 1. hd. °द्वानं X
गिन्वूढं. L. 11. BF धणुकट्टण° C धणुकट्टण° GZ धणुकट्टण° X °कट्टणगिन्वूढं BF
°ड्डुअ C °ड्डुअ In G from ड to गिच्छिए l. 13 torn off. BF चालुकं Z चालुकं BFX
तुइ BCFX गियारं BF °गिन्वूढे C °गिन्वूढे X °गिन्वूढे. L. 12. C णसंका° X
°विलसि° X सिवाल BF गिमेसो. L. 13. A णमे BCEFGXYZ णले AC (F!)
गिरिंको ABCFGYZ य. L. 14. A संयधुम्मि E °ट्टम्मि AX गिसत्तो C गिसत्तो
From मेलं torn off in G. A दत्त°.

चिरादो नष्टः । गिरुत्तं निश्चितम् । गिरिको नतः । गिसत्तो संतुष्टः । गिमेलं
दन्तमांसम् । गिमेला इति धनपालः ॥ यथा ।

तुह घायगिमेलुच्छुद्धदन्तया रिउगया गिरिकमुहा ।

जन्ति गिरादा तह वि हु जए गिरुत्तं तुमं सि ण गिसत्तो ॥ ३० ॥ [३०]

गिल्लंकाणिलंका पडिगहम्मि गिज्जामिणांमिणां रस्सी । 5
अंगुट्टीह गिरंगीणीरंगीउ अहिअम्मि गिप्पट्टो ॥ ३१ ॥

गिल्लंको तथा गिलंको पतद्दहः । गिज्जोमी तथा णोमी रम्मिः । रज्जुरित्यर्थः ।
गिरंगी तथा णीरंगी शिरोऽवगुण्ठनम् । गिप्पट्टो अधिकः ॥ यथा ।

गिज्जोमिखंचिओसहरहओइण्णे पिअम्मि लेइ वहु ।

गिप्पट्टपेम्मविरहअणिरंगिआ करयगिल्लंके ॥ ३१ ॥ 10

किं मामि रोअसि तुमं णीरंगिं चइअ आचम गिलंके ।

पेक्खसि ण चिरा दइअं णोमीबद्धं पुरो बइलं व ॥ ३२ ॥ [३१]

गिम्मंसं तरुणे गिब्भुग्गो भग्गम्मि गिक्खयं गिहए ।

सुत्तोट्टिअम्मि गिच्चित्तो गिस्संकां अ गिब्भरए ॥ ३२ ॥

L. 1. C गिगेदो In G from गिरादो to इति 1. 2. torn off. C (F!) X गिरंको X
गिष्णुत्तो. L. 2. G धनपालो. L. 3. BFG थायं GZ लुब्बुद्ध C 1. hd.
विओगया From या in 'गया to 'गज्जोमि' 1. 5 torn off in G. X गिरंक्रमहा. L. 4.
Z गिगदा C तमि मि ण गिसित्तो. L. 5. Z गिल्लंका Y पडिगहम्मि X गिज्जोमिणो corr.
'मिणा (om. मिणो). L. 6. A अडाडीह E अंगुट्टीह GZ अंगुट्टीउ A णरंगी X गिरंगी
G om. गिरंगी ACE 'णीओ ABCFGYZ अहिअम्मि BF गिप्पट्टे (G गिप्पट्टो Y गिप्पट्टो.
L. 7. In G from गिल्लंको to 'शिगे' torn off. C om. तथा गिलंको X रम्मिः X रज्जुरित्यर्थः.
L. 8. B गिप्पट्टो X गिप्पट्टो. L. 9. BF 'गिज्जोमि' CGX 'सचिउसह' CGX 'उइण्णे Z 'उइल्ल
B पिक्खसि CGZ पिक्खं F पिक्खस. L. 10. CZ गिपट्टे Z गिप्पट्टे From गिपट्टे to
मामि 1. 11 torn off in G. BF 'गिम्मं BFZ 'विरहयं C 'विरहयं BCXZ 'गिरंगिया Z
करं C 'गिल्लयंके. L. 11. BF सामि GZ 'गयसि C णीरंगी edd. चइय BF आवम.
L. 12. C om. ण BF चिरा GZ दयं X दयं G णोमी BG 'वइं X 'वट्टे om. पुरो BFG
वरलं (G 'ल्ल) BF वा CXZ च. L. 13. A गिम्मंसं B तरुणे A वरुणे In G
गिब्भुग्गं नं गिं are torn off A गिब्भुग्गो BF गिज्जोमि C गिज्जोमि A लेग्गमि BF गिक्खय
C गिच्चित्तयं Z गिहए. L. 14. G सुत्तोट्टियम्मि BCFYZ 'दियमि CX गिच्चित्तो GZ गिच्चिह
ABCFGYZ य A गिब्भरए.

गिम्भसु तरुणः । गिम्भुगो भग्नः । गिम्भस्यं निहतम् । गिम्भितो सुसोत्थितः ।
गिम्भसंको निर्भरः ॥ यथा ।

गिम्भसंकामसरगिम्भस्यथा इमा सिविणए तुमं वहुं ।

गिम्भसुअ गिम्भित्ता गिम्भुगमणोरहा होइ ॥ ३२ ॥ [३२]

5 गिम्भोओ पयरे परिहिए गिअत्थं चलम्भि गिम्भज्जो ।
गिम्भवाणं दुहकहणे थडु गिम्भहणिव्वुढा ॥ ३३ ॥

गिम्भोओ प्रकरः । पुष्पावकर इत्यन्ये । गिअत्थं परिहितम् । गिम्भज्जो अनव-
स्थितः । गिम्भवाणं दुःखकथनम् । गिम्भहो तथा गिम्भहो स्तब्धः ॥ यथा ।

गिम्भजे जं मणसि गिअत्थहारं फुलिम्भगिम्भोअं ।

10 गिम्भहे गिम्भवाणं कुणसु अगिम्भूढयाण तं अम्ह ॥ ३४ ॥ [३३]

गयकुसलोवकिईसुं गिम्भयणिग्घट्टगिम्भजाया ।

सेदोचिअउज्जाणा गिवायगिम्भिट्टगिम्भग्गा ॥ ३४ ॥

L. 1. C गिम्भुगो C 2. hd. °धुं G गिम्भयं X भग्नः Z गिभयं BCF गिम्भितो X
गिम्भितो G °त्ते सुसः । L. 2. Z निम्भरः. L. 3. GZ °स्ययाहं मा सि°. L. 4.
add. गिम्भसुय (Z °व्य°) BF गिम्भितो C गिम्भितो G गिम्भितो BFG °मणोरहो C होइ.
L. 5. BFGXZ गिम्भोज G परिहियस्तिवत्थ चलम्भि CE गिअत्थं XYZ गिभयथ C
बलमि R गिम्भजो XY गिम्भज्जो. L. 6. C °कहणे X °करणे A °वहुं BF थडे C
तडे G थडे X थडे Z थडे B गिम्भहं CF गिम्भहं Y िम्भहं Z गिम्भहणिव्वुढा G om. गिम्भहं
BF °गिम्भुढा A °गिम्भुढा (!) C °गिम्भुढा G °गिम्भुढा E °गिम्भुढा. L. 7. GXZ
गिम्भोज B प्रकारः BF पुष्पावकर X पुष्पावकरः Z गिभयथ G om. गिअत्थं परिं X परिहं
G गिम्भज्जो X गिम्भजो. L. 8. GZ जवं G गिम्भजाण (!) B गिम्भहो C 1. hd.
गिम्भहो 2. hd. °हं G गिम्भुढा Z गिम्भुढो GZ om. तथा OG गिम्भुढो G स्तब्धः । C 1. hd.
X om. यथा. L. 9. B गिम्भज्जो BGZ मन्नासि add. गिभयथं G पुलिं BF °गिम्भोज.
L. 10. BF om. गिम्भहो C गिम्भहो G गिम्भहो Z गिम्भहो C गिम्भवाणं BF अनिं C अनिम्भुढ G °हं
X अनिम्भुढया X om. सं. L. 11. E °कुसलो Y °लोवकिईसुं G °किईसुं X °किईसुं C
गिम्भय EX गिम्भयं Y गिम्भअं BF गिम्भयग्घट्ट A गिम्भय EX °गिम्भयगिम्भजाया
(X om. टा) GZ गिम्भजाया Y °गिम्भजाया. L. 12. C 1. hd. सेदां ACZ °विचं
BFGY °विचं E °विअं BFY °उज्जाणे A °गिम्भिट्टं BE °गिम्भिट्टं F °गिम्भिट्टं
BF °गिम्भग्गा.

णिम्मओ गतः । गिग्घटो कुशलः । गिज्जाओ उपकारः । गिवाओ स्वेदः ।
णिच्चिट्टं उचितम् । उपभुक्कार्थं तु निर्विष्टशब्दभवम् । णिन्मगं उद्यानम् ॥ यथा ।

णिन्मगणिम्मयं तं दद्धं पयडिअणिवायसिदिलिक्की ।

तम्मइ तुज्झ कए णिच्चिट्टयणिज्जायणिग्घट्ट ॥ ३५ ॥ [३४]

सुत्तपसुत्तम्मि णिसायं चामुण्डाइ णिम्मंसा ।

5

णिद्धम्मो एगमुहम्मि णिंदिणिणिआणिआ कुतिणहरणे ॥ ३५ ॥

णिसायं सुत्तप्रसुत्तम् । चण्डालवाचकस्तु णिसायशब्दो निषादशब्दभवः । णिम्मंसा
चामुण्डा । णिद्धम्मो एकमुख्यायी । णिंदिणी तथा णिआणिआ कुतृणोद्धरणम् ॥ यथा ।

केआरणिदिणिक्कए णिआणिआमुल्लजंपणमिसेण ।

णिम्मंसदेउलं णिद्धम्म पिआ वच्चइ णिसाए ॥ ३६ ॥ [३५]

10

णिण्णाला णोलच्छा णोलइआ चेअ चञ्चुम्मि ।

णिग्गिण्णं णिल्लसिअं च णिग्गए पाडिए णिसुद्धं च ॥ ३६ ॥

णिण्णाला तथा णोलच्छा तथा णोलइआ चञ्चुः । णिग्गिण्णं तथा णिल्लसिअं
निर्मतम् । णिसुद्धं पातितम् ॥ यथा ।

णोलइआइ हणन्तो णोलच्छिवरो विसालणिण्णालो ।

15

णिग्गिण्णजिओ हूओ आसमणिद्धसिअरावणणिसुद्धो ॥ ३७ ॥ [३६]

- L. 1. GX णिम्मउ G गतः (G णिग्घटो कुशलः (G णिज्जोउ XZ णिज्जाउ GX णिवाउ.
L. 2. BF णिच्चिट्टं GZ णिच्चिट्टं G णिन्मगं. L. 3. BF णिद्धम्मं GZ
°णिम्मियं cdd. पयडियं BF om. णिवाय C has it twice. C °ङ्ग. L. 4. C
तुम्मइ तुज्झ BF णिच्चिट्टियं C 1. hd. णिच्चिट्ट 2. hd. णिच्चिट्ट CX अणिज्जा
BF णिज्जाइ BCF णिग्घट्ट G णिग्घट्ट Z णिग्घट्ट. L. 5. Z सुत्तए
C °पससामि X चामुंडाय. L. 6. In X णिं ए° are added in the
margin. C णिद्धम्मो Y एकमुख्यायि C एगमुह णिग्गिं A °दिणिं ABCFGZ °णिया-
णिया EXY णिआणिआ Z °हरणं. L. 7. C 1. hd. om. सुत्त C चण्डालं.
L. 8. BF णिद्धंसा C णिद्धम्मो CG तथा णिया कुं BFXZ णियाणिया X
कुतृणो°. L. 9. BFGXZ कयारं C कयारं BF °णदिणिं X °णिदिणिक्कार BFX
णियासिया° CGZ णियाणिया° C °सुल्लजंपणं G °जपणं. L. 10. C णिद्धम्म cdd. पिआ BF
णिसार. L. 11. BF णिल्लाला BFZ णोलइआ om. C 1. hd. cdd. णोलइया ABFY चेअ C
चेअं B चेषुमि F चुंचुमि F बंचुम्मि. L. 12. BZ णिग्गिळं C (F) णिग्गिळं E णिग्गिण्ण
cdd. °सियं EX णिसुद्धं C 2. hd. GZ णिसुद्धं. L. 13. BF णिल्लाला G °ल cdd.
णोलइया BCFX णिग्गिळं cdd. °सियं. L. 14. C णिसुद्धं. L. 15. cdd. णोलइयाह
(X णोमं) C णोलच्छिवरो B °णिल्लालो. L. 16. BX णिग्गिळं C (F) णिग्गिळं GX
°णियउ CGX हूउ cdd. °णिल्लसियं B °णिसुद्धे C °हो F °इ.

णिज्जाओ णिच्छुंडो णिराहणिगघोरणिप्परिसा ।

णिद्धंघसो अ णिच्चेरिसो अ अदए णिमेणमवि ठाणे ॥ ३७ ॥

णिज्जायादयः सम शब्दा निर्दयवाचकाः । णिच्चेरिसशब्दोऽत्यर्थेऽपि दृश्यते ।
णिमेणं स्थानम् ॥ यथा ।

5 णिगघोरे णिच्छुंडो अणिराहे को च्च ण हु अणिप्परिसो ।

णिद्धंघसे अणिच्चेरिसो अणिज्जाय कत्थ वि णिमेणे ॥ ३८ ॥ [३७]

अविभिन्नगेहए णिद्धमणिद्धयणिद्धमाया वि ।

णिअरट्टिए णिअरिअं णिअंधणणिअंसणा वत्थे ॥ ३८ ॥

णिद्धमो तथा णिद्धओ तथा णिद्धमाओ अविभिन्नगृहः । अत्र । णिअइ पश्यति ।
10 णिन्वाइ विश्राम्यति । णिमइ न्यस्यति । एते धात्वादेशोक्ता इति नोक्ताः । णिअरिअं
निकरेण स्थितम् । णिअंधणं तथा णिअंसणं वस्त्रम् ॥ यथा ।

णिअरिअगुण सुणिअंसण णिअंधणं कइ णिद्धमो हविअ ।

णिद्धय वयम्मि रमिमो किं पेम्ममणिद्धमायाण ॥ ३९ ॥ [३८]

L. 1. A णिज्जाउ BF णिआउ GX णिज्जाउ BF णिहडो C णिचडो BF णिसहं C
णिरोहं A °णिष्करिया BF °णिकारसा E °णिष्कारसा Y °निष्कारसा. L. 2. BF णिद्धा-
धसो C णिद्धंघसो BFGY य ABCFG णिच्चेरिसो G णिज्जाभिसो Z णिच्चोरिसा X om. अ
AY य G दए ABCEFX चदये X णिणंणं EX दृणे. L. 3. BF णिज्जादयः G
णिज्जाओ आदयः X णिज्जाउ अदय C शब्दाः G पदा BCF णिचच्चेरिसा BCFX अन्य G
णिच्चेरिससहोऽत्यर्थे. L. 4 G णिमेण X णिमेणं Z णिमेस. L. 5. BF णिचोडे
X णिचोरो BF णिच्छुंडो G णिच्छुंडो C अणिगेहे CX कां CZ च्च G हु य णि BF
अणिक्कुं Z यणिक्कुं C °णिकिसा. L. 6. C णिद्धंघसे BCF अणिच्चेरिसो CX
अणिक्कुं णिच्छ वि णिमेणा BF णिमेण GZ णिमेणा. L. 7. EGZ °भिन्नं
C °गेह णिद्धमणिद्धययमाया 2. hd. णिद्धमणिद्धओणिद्धमाओ X °गेहे अणिद्धम-
णिद्धयं G णिद्धम्म. L. 8. C 1. hd. निं EXY णियरं E °दिए ABF
णिअरियं CEGXYZ णियरियं BF णियधणं CEGXZ णियंधणं EGYZ णियसणा C
वच्छे. L. 9. C णिद्धमो C निद्धओ G णिद्धउ X णिद्धउ C निद्धमाओ G °माउ X
निद्धमाउ. L. 10. C णिच्चाइ X णिच्चाय विस्सति BF त्यस्यति C न्यस्यति BF °बूकाः
C om. इति नोकाः X नोका GZ णिअरिय X णियरिअं. L. 11. X णियंधणं GZ om.
तथा CGXZ णियंसणं. L. 12. Z णियरियं CGZ णियंधणं B कंड CGXZ कइ F कंड
C णिमेमो GZ णिम्मो X reads all अ's in this line as य and om. मो हविअ । णिद्ध
BF हविअ CZ हविअ. L. 13. CZ णिद्धय G णिद्धअ F णिद्धअ BFX वयम्मि X रमिमो
C कि BF पेम्ममणिद्धमायाण X °मणिद्धमिच्चायमायाण F °णिद्धं BFG °याणा C om. केव.

जिद्धमणं ओघसरे णिअकलं वट्टुले चेअ ।

णिव्वमिअं परिहुत्ते पाणिग्गहणम्मि णिव्वहणं ॥ ३९ ॥

जिद्धमणं गृहजलप्रवाहः । णिअकलं वर्तुलम् । णिव्वमिअं परिभुक्त्म् । णिव्वहणं विवाहः ॥ यथा ।

गन्धब्बे णिव्वहणे तुह णिव्वमिअं णिअकलयणीए ।

5

विरहे सुमरन्तीए वाहेहिं वहइ णिद्धमणं ॥ ४० ॥ [३९]

अद्धम्मि अ णिक्खुरिअं णिरन्तरे चेअ णित्तिरडी ।

ओआरणे णिवच्छणणेवच्छणया चुअम्मि णिस्सरिअं ॥ ४० ॥

णिक्खुरिअं अट्टम् । णित्तिरडी निरन्तरम् । णिवच्छणं तथा णेवच्छणं अवतारणम् । णिस्सरिअं स्रस्तम् ॥ यथा ।

10

णित्तिरडिविरहणिक्खुरिअतणु णिस्सरिअ अंसु पत्तपिए ।

णेवच्छणगहस्सलिआ सयमेव णिवच्छणीहुआ वहुआ ॥ ४१ ॥

अत्र । णिअच्छइ पश्यति । णिरप्पइ तिष्ठति । णिम्माणइ णिम्मवइ निर्मिमीते । णिज्जरइ क्षीयते । णिहुवइ कामयते । णिआरइ काणेक्षितं करोति । णिरिग्गइ निलीयते । णिव्वइइ

L. 1. C जिद्धमणं AG उप° C उप° X उप° Z उप° सरे BFY णिय° G णिअकलं BFY चेअ Z वेअ. L. 2. C णिव्वं ABCEFX Y °मिअं CYZ °मुत्ते G °कुत्ते C °हम्मि G °हम्मि C 1. hd. णिव्वं Y निव्वं. L. 3. C जिद्धमणं Z om. गृह GZ णियकलं G चट्टुलं C 1. hd. णिव्वमिअं BFX °मिअ G °मिअ C 1. hd. णिव्वहणं. L. 4. CG जल-प्रवाहः G om. यथा. L. 5. BF धंधब्बे C 1. hd. णिव्वहणे BCFZ णिव्वमिअं G णिव्व-हणं X °मिअं cdd. णियकलं. L. 6. BF सुमरन्ती C °रन्ताए cdd. वाहेहिं C निद्धमणं. L. 7. ABFGYZ अ C om. अ C 1. hd. नि° 2. hd. णिक्खुरिअं ABFGYZ °रिअं C णिरन्तरे 2. hd. णिरन्तरे A वेअ C 2. hd. वेअ BFY चेअ GZ णित्तिरडी. L. 8. BFG C 1. hd. X उआरणे Y ओआरणे C 1. hd. णिव्वच्छणया 2. hd. णिव्वं om. णिव्वे-वच्छं G णिव्वच्छणयाचुच्छणया Z णिव्वच्छणयेवच्छं C मुअंमि EY चुअंमि ABCEFXYZ °रिअं G °णं. L. 9. G णिक्खुरिअं BCFX °रिअं BGZ णित्तिरडी C 1. hd. X णित्तिरडी Z निरन्तरं C 2. hd. णेवच्छणं Z णिव्वच्छणं C om. तथा णे° BF णिव्वच्छणं Z णेवच्छणं X अवतारणं L. 10. BCFX °रिअं. L. 11. BCFX णित्तिरडी G णित्तिरडी BCFX °रिअं B णिस्सरिअं अंशु C (F 1) X °रिअंशु C पत्ते पिए. L. 12. Z णेवच्छणं cdd. सल्लिया Z णिव्वं Z वहुआ G om. हुआ. L. 13. BF णिव्वं CGXZ णिव्वं BFG तिष्ठति BF णिम्माण BF om. णिज्जरइ स्वी° । णि° कामं C णित्तिरडी. L. 14. GZ निद्धमणं BCFX णिव्वं BCFX णिव्वं G णिरिग्गइ CX निव्वं Z णिव्वइइ.

पृथक् स्थो वा भवति । गिद्दुहइ निष्टम्भं करोति । गिब्बोल्हइ मन्थुनोष्ठं मलिनं करोति । गिळुंछइ मुञ्चति । गिउडुइ मज्जति । गिच्छल्लइ गिज्जोडइ गिल्लूरइ छिनसि । गिसुइइ भाराक्रान्तो नमति । गिङ्गुअइ क्षरति । गिद्दुहइ विगलति । गिम्महइ गच्छति । गिल्लसइ उल्लसति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [४०]

- 5 गिद्दुहिअणिकस्ससिअणिरुवक्कया थुक्कमुसिअकएसु ।
गिन्तिरडिअं च तुद्धे णीसारो मण्डवे चेअ ॥ ४१ ॥

गिद्दुहिअं थूक्कतम् । निष्ठचूतमित्यर्थः । गिक्लससिओ मुषितः । अपहृतसार इति यावत् । गिरुवक्कयं अकृतम् । गिन्तिरडिअं त्रुटितम् । अत्र । गिरुवारइ गृह्णाति । गिरिणज्जइ पिनष्टि । इत्येतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । णीसारो मण्डवः ॥ यथा ।

- 10 तुह गिन्तिरडिअधामा रिउणो गिक्लससिआ वसन्ति वणे ।
गिरुवक्कयणीसारे तण्हाइ सुसन्तगिद्दुहिआ ॥ ४२ ॥ [४१]

णीसंपायं परिसन्तजणवए तह भुणिम्मि णीहरिअं ।

णीसीमिओ अ गिब्वासिअम्मि बाणम्मि णीलकंठी अ ॥ ४२ ॥

L. 1. om. वा BF गिद्दुहइ C निद्दुहइ G गिद्दुहइ X निद्दुहइ G निद्दुंथ Z निष्ठं. C(F1) निक्को° BG निक्को° X निक्को° BCFX मन्थुना ओष्ठं (C ओष्ठं X उष्टं) GZ मलिनीकरोति X मलिनं L. 2. BF गिउरइ X गिळुंछइ C गिउडुइ 2 hd. °डुइ Z गिळुडुइ Z om. मज्जति G गिच्छल्लइ C निक्को° X निक्को° Z गिच्छल्लं BF °ज्जो°. L. 3. C °क्रान्तेन ममति BF गिङ्गुअइ G गिद्दुअइ or गिद्दुअइ Z गिद्दुअइ C क्षरति BCF गिद्दुहइ G गिद्दुहइ X गिद्दुहइ Z गिद्दुहइ. L. 4. X उल्लसइ. L. 5. C गिद्दु° G गिद्दु° Z गिद्दु° ABCEFY °द्वियं° G °सरिअं° ABCEFYZ °सरिअं° X °सरिअं° E °गिद्धव° C °गिरुवक्कया BF सुक्कं X सुक्कं Z पुक्कं cdd. °मुसियं°. L. 6. BFGZ गिन्तिरि° X गिन्तिरि° ABCEFY °द्वियं° XY °द्वियं° A तुद्धे BCFG तुद्धे BFY मंडवो ABCFGY चेष. L. 7. C गिद्दु° BCFXZ °द्वियं° G गिद्दुद्वियं BF थूक्कं C थूक्कं G थूक्कं X थूक्कं BF निष्टम्भं G निष्टम्भं (1) X निष्टम्भं BF गिक्कस्सं X गिक्कस्सिउ OGZ °सगिउ BFZ मुषितः C मुषिताः 2 hd. मुषिताः. L. 8. यावत् । गि° अ° torn off in G. C गिरुवक्कयं Z °वक्कयं GZ गिन्तिरि° X गिन्तिरि° BFX °द्वियं° Z गिन्तिरिउ B C I. hd. गृह्णाति X गृह्णाति. L. 9. GZ पिनष्टीति एतो CX om. इत्थं BF इति From यथा to स in वसन्ति torn off in G. L. 10. BFZ गिन्तिरि° X गिन्तिरि° BCFXZ °द्वियं° BCFX °सरिया. L. 11. C तण्हाइ cdd. °द्विया. L. 12. E परिसंत From जणवए to णीसंपायं incl. 1 next page torn off in G. XYZ भुणम्मि BCFXY °रिभं. L. 13 X णीसं AX °मिउ YZ य BF गिब्वासिअम्मि A गिब्वा° ACEXYZ °सियम्मि BEFZ बाणम्मि C नीलं A नीलं X नीलकंठी ABCFY व.

णीसंपायं परिश्रान्तजनपदम् । णीहरिअं शब्दः । णीसीमिओ निर्वासितः । णील-
कंठी बाणवृक्षः ॥ यथा ।

बोलिअवहू णिसमुहं णीसंपाए अणीहरिअकञ्ची ।

अहिसरइ णीलकंठीवणम्मि णीसीमिअस्स तस्स कए ॥ ४२ ॥ [४२]

णीसणिआ णिस्सेणी णीआरणमवि बलिघडीए ।

5

णूला साहाए पट्टवासिआए अ णेडाली ॥ ४३ ॥

णीसणिआ निःश्रेणी । कप्रत्ययाभावे णीसणीत्यपि । णीआरणं बलिघटी । अत्र ।
णीइ णीणइ णीलुक्कइ गच्छति । णीरंजइ भनक्ति । णुव्वइ प्रकाशयति । एते धात्वादे-
शेषूक्ता इति नोक्ताः । णीहम्मिअं निर्गतमिति तु निर्पूर्वस्य हम्मिधातोः सिद्धम् । णूला
शाखा । अत्र णूमइ छादयतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । णेडाली पट्टवासिता । 10
शिरोभूषणभेदः ॥ यथा ।

णेडालिसुन्दर तुमं पुत्तय मा चडसु उच्चतरुणूलं ।

जं णीसणिपडिएसु वि णीआरणवल्लहा ण होइ छलं ॥ ४४ ॥ [४३]

णेउट्टो सम्भावे कूवतुलाए अ णेलिच्छी ।

रविवणिअसच्चिवसण्ढा णेसरणेसत्थिणेलच्छां ॥ ४४ ॥

15

L. 1. X णीसंपा रिश्रान्तं C श्रान्तं जनं cdd. 'रिचं X ध्वनिः for शब्दः G णीसीमित् X णीसमित्.
BCFX नीलं X णीलकंठी From ल torn off in G. L. 2. BF बाणं. L. 3. From
बोलिअं to णि in 'वणम्मि l. 4. torn off in G. BCFX बोलियं Z बोलिअं C 'बहू C
'मूहू X णीसंपाए BCFXZ 'हम्मिअं C 'कचा. L. 4. X 'कठियणम्मि cdd. 'मियस्स B (F)
om. तस्स. L. 5. cdd. 'णिआ From णीआरणं to णीसणीं l. 7 torn off in G. CYZ
णीवारं A बलिघडी य C 'घडिए BFX Y वलिं BF 'घडिए. L. 6. B पट्टं ABCEFXYZ
'वासिआए ABFYZ य A णेडाली. L. 7. BCFXZ 'णिआ BFX निश्रेणी CGXZ
णीवारणं BF बलिघडी GX वलिं. L. 8. C om. अत्र णीइ X om. णीइ X णीलइ
From णीलुक्कइ to मित l. 10 torn off in G. L. 9. B णीहंसियं F णीहंसियं X णीहं-
मिय Z णीहंसियं निगगतं Z निरपूर्वं X 'धानो From णूला to दर l. 12 torn off in G.
L. 10. X 'पूकामिति. L. 12. C णेलाडिं CXZ 'सुंदरि BF वडसु X
'तरुणूलं. L. 13. In G from जं to णेसरं incl. l. 15 torn off. C ज
X om. जं X णीसणियापडिएसु; BF 'पडिसु X णीवारं C च्छलं Z छणं. L. 14.
BF णेउठो A णेउट्टो BF सम्भावे: BF कूवतुलाए cdd. य BCF णेलच्छी E
णेलिच्छी Z णेलिच्छी. L. 15. X रविं A 'वणिअं BCFYZ 'वणिअं BF 'सविअं
BCF 'जेसच्छि, G not quite legible. BX 'णेलस्था.

गेउडुो सद्भावः । गेलिच्छी कूपतुला । गेसरो रविः । गेसत्थी वणिक्सचिवः ।
गेलच्छो षण्ठः । वृषभ इत्यन्ये ॥ यथा ।

गेसत्थि अगेलच्छो तं गेउडुेण गेसरत्थमणे ।

गेलिच्छिरवं सोउं वच्चइ जं जलमिसेण तुह जाया ॥ ४५ ॥

5 अत्र गेडुं नीडमिति तु नीडशब्दभवमिति नोक्तम् ॥ [४४]

भद्वओज्जलदसमीऊसवभेअम्मि गेडुरिआ ।

उच्छुणिवीडणकण्डे तहेअ कुण्डम्मि णंदं च ॥ ४५ ॥

गेडुरिआ भाद्रपदोज्ज्वलदशम्यां कश्चिदुत्सवविशेषः ॥ यथा ।

संकेअमागए उववइम्मि दूईइ इत्ति संलविआ ।

10 अहिसरइ णायरवहू गेडुरिआदंसणमिसेण ॥ ४६ ॥

अत्र णोल्लइ क्षिपतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ।

॥ अधानेकार्थाः ॥

णंदं इक्षुनिपीडनकाण्डं कुण्डारख्यो भाण्डविशेषश्चेति द्वर्थम् । केचित्तु । इक्षुनि-
पीडनकाण्डवाचकादेव णंदकुंडशब्दौ देश्याकित्याहुः । यदाह ॥ इक्षुनिपीडनकाण्डं णंदं
15 कुंडं च गो णंदी ॥ न तु कुण्डारख्यभाण्डवाची णंदशब्दो देश्यः । अस्माभिस्तूमयमपि
दृष्टमित्यनेकार्थेषूपानिबद्धम् ॥ [४५]

L. 1. BF गेनुभे BFZ सद्भावः From गेलिच्छी to रवं l. 4 torn off. in G.
BCFX गेलच्छी Z गेलिच्छी C 1. hd. गेसच्छा C 2. hd. X °च्छी Z वणिक्स°.
L. 2. Z गेलत्थो शंठः X षडः X वृषभः. L. 3. BF गसत्थि C गेसत्थि Z
यगेलत्थो X om. तं C वं BF गेउत्ताणे X गेउडुण CX °च्छमणे. L. 4. CX
गेलत्थि° Z गेलत्थि° Z वचल X जलमिसेण. L. 5. BF गेशं CX गेडं G गडु cdd.
णडिमिति GX om. तु From ड in नीड° to डे in °कण्डे l. 7 torn off in G.
L. 6. ABCFX Y भद्वउज्ज° (C °उज°) Z भद्वउज्ज° Y भेयम्मि BF गेडुरिआ
C गेडुरिआ AEYZ °रिआ E ins. here अधानेकार्थाः XY अधानेकार्थाः. L. 7. C
उच्चु° YZ °णिवीडण° ABCFY तहेअ G तह अ C कुंडमि X व for च. L. 8. C
गेडु° 2. hd. गेडु° BCFGX °रिआ. L. 9. GZ संकेयः From मागए to वहू l. 10.
torn off in G. BF संकेअमागए उवचउम्मि X उचव° BCF °ज्जत्ति X उववइत्ति Z संलविआ
BCFX °विआ. L. 10. Z °वहू G णेडुरिआ° C गेडुरिआ° BFXZ °रिआ. L. 11.
In X from अत्र to भाण्डविशेष l. 13 omitted here and given after दृष्टमित्यने
in l. 16. L. 12. GZ °कार्थाः. L. 13. BF णंदं From डन to शेष° torn off
in G. B °पीडण° C °काड B °षभे द्य° BF om. तु. L. 14. From काण्ड to °निपीडन
omitted in X. B °नीपीडण° X °काडं X नदंकुडं L. 15. BFGZ नदी CX नदी
X तु। कुं। कुं। C जंढारख्य° G कुडा° OGX नंदशब्दो Z नदशब्दो G देश्य CX °भिस्तु
उमयम° L. 16. C 1. hd. °शमिमि नेका° X °मित्यन्येका° G °वद्धा।

घाणे मूके णक्को णण्णो कूवे खलग्गजेसुं च ।

कह्मिए वइविवरे पओअणे णल्लयं णिमित्ते अ ॥ ४६ ॥

णक्को घ्राणं मूकश्च । ग्राहे तु णक्कशब्दो नक्कशब्दभव एव । णण्णो कूपो दुर्जनो ज्येष्ठो भ्राता चेति व्यर्थः । णल्लयं कर्दमितं वृतिविवरं प्रयोजनं निमित्तं चेति चतुर्थम् ॥ [४६]

5

रयडुद्धिणेषु णडुल्लमह णद्धं ववयमधिणणिन्दासु ।

सम्भावेऽभिप्पाए णाउड्डो चोरकञ्चणे णिक्खो ॥ ४७ ॥

णडुल्लं रतं दुर्दिनं च । णद्धं ववयं अपृगा निन्दा चेति द्वर्थम् । णाउड्डो सद्भावो-
ऽभिप्रायश्च । मनोरथ इत्यन्ये । णिक्खो चोरः काञ्चनं च ॥ [४७]

कउहछउमेसु णिव्वं णिअयं रयसयणसासयघडेसु ।

सुत्तोट्टिए गिरासे उब्भडअकिवेसु अ णिविद्धो ॥ ४८ ॥

10

णिव्वं ककुदं व्याजश्च । पटलान्ते तु णिव्वशब्दो नीत्रशब्दभव एव । णिअयं रतं शयनीयं शाश्वतं घटश्चेति चतुर्थम् । णिविद्धो सुप्तोत्थितो निराश उद्भटो नृशंसश्चेति चतुर्थः ॥ [४८]

L. 1. BF घाणे B णण्णो A क्खलग्गं C °जेसुं corr. 2. hd. L. 2. A कह्मिए E °चिचरे AX पउअणे CGZ पउयणे Y पओयणे A णल्लयं BF निमित्ते G णिरित्ते ABFYZ य G यं; om. C. L. 3. X भवः; om. एव G णक्को for णण्णो. L. 4. B ज्येष्ठो GX ज्येष्ठो X चत for भ्राता G णल्लयं Z णल्लयं C वृत्ति°. L. 5. Z चेति व्यर्थं चतुर्थम् । L. 6. G °डुद्धिणेषु AC णडुल्लं X णेडुल्लं C णद्धं ववयं BF णद्धं ववयं Z णद्धं ववयं AEGXY णद्धं ववयं A °मधिणणं. L. 7. BF सम्भावे G सम्भा YZ om. s A विप्पाए BF भिप्पा णाउड्डो. L. 8. C णडुल्लं X णेडुल्लं G रतं X adds । मह । after च C णद्धं BF °चचयं CGX °ववयं Z °चवयं G अपृगा BF सम्भावः G सम्भादो मिया° L. 9. X अभिप्रायं BF om. णिक्खो चोरः Z चौरः X काञ्चनं. L. 10. B कह्मं BF °छउमेसु C 2. hd. (A!) Y णिव्वं E नियय CGXZ णिययं Y णिअयं BF रयणसासयं C रयसयणे. L. 11. E गुत्तोट्टिए C °ट्टिओ Y सुत्तोट्टिए E निराए C गिरासे C उब्भडअकिवेसु X °अकिवेसु Y य ABF णिविद्धो G णिविद्धो CXY णिविद्धो Z णिविद्धो. L. 12. BF, C 1. hd. Z णिव्वं CX ककुदं C पडलं BCFX तु नीत्रशब्दभव (BF नीत्रं) एव णिव्वशब्दः । cdd. णिययं L. 13. Z शयनीयं X घटश्चेति च चतु° BCF णिविद्धो G णिविद्धो Z णिविद्धो C निराशा BF उब्भटो C उद्भवे C नृशंसश्चेति L. 14. G °रथां.

सेअगणेषु गिहाओ पुट्टे उब्बेडिए गिरप्पो अ ।

चोरद्विअपुट्टेसुं गिरक्कमुज्जुअदढेसु गिप्पिच्छं ॥ ४९ ॥

गिहाओ स्वदेः समूहश्च । गिरप्पो पृष्ठमुद्वेष्टितं च । गिरक्को चोरः स्थितः पृष्ठं चेति
व्यर्थः । गिप्पिच्छं ऋजु दृढं च ॥ [४९]

5 पयडोज्जुरिऊसु गिराओ गिट्ठकं च टड्डीए विसमे ।

गिट्ठअं गिब्बावारे तुण्हके तह य मुरयम्मि ॥ ५० ॥

गिराओ प्रकट ऋजू रिपुश्चेति व्यर्थः । गिट्ठकं टड्डीच्छिन्नं विषमं च । गिट्ठअं
निर्व्यापारं तूष्णीकं सुरतं चेति व्यर्थम् ॥ [५०]

गिब्बलिअं जलधोए पविगणिए विहडिए चेअ ।

10 वायसमूकेसु गिउकणो गिहेलणमगारजघणेषु ॥ ५१ ॥

गिब्बलिअं जलधौतं प्रविगणितं विघटितं चेति व्यर्थम् । गिब्बलेइ दुःखं मुञ्चति
निष्पद्यते क्षरति चेति धात्वादेशो सिद्धम् । गिउकणो वायसो मुकश्च । गिहेलणं गृहं
जघनं च । अत्र । गिब्बरेइ दुःखं कथयति छिनत्ति च । गिहोडइ निवारयति पातयति
च । गिलुक्कइ तुडति निलीयते च । गिबहइ गिरिणासइ गच्छति पिनष्टि नश्यति च ।

L. 1. BF सेयागं ACFGYZ सेयं X °गणसु AGX गिहाउ A उब्बेडिए C उब्बेडिइं
E उब्बो° GXZ गिरग्वो Y गिरिप्पो cdd. य. L. 2. A चोरं C चोरं ABCEFXYZ
°द्विष G °द्वियं GZ °पुट्टेसुं X °पुट्टेसु ABFGYZ गिरिक्किं BF °मसुअं C °सुजुयं 2. hd.
°ऋजुयं X °मुज्जुयं (!) Y °मुज्जुयं BF दडिस्सु C गिप्पिच्छं Z गिप्पिरथं. L. 3. GX
गिहाउ GXZ गिरग्वो cdd. पृष्टमुं GZ गिरिक्को BCFX चौरं Z चौरः cdd. पृष्ठं (X पृष्ठुं)
and व्यर्थं L. 4. G om. from गिप्पिं to च incl. X गिप्पिप्पिच्छं Z गिप्पिस्थं.
L. 5. X व्ययडो° A पयडोउज्जु° BF पयडोयुं Y पयडुज्जु° CGXZ °डोज्जं E °कोउंजुं°
AGX गिराउ GXZ गिट्ठकं X ढंकिए. L. 6. CEXY गिट्ठयं. L. 7. GX
गिराउ Z प्रकटः cdd. ऋजुः (X ऋजु) GXZ गिट्ठकं cdd. गिट्ठयं L. 8. G व्यर्थं.
L. 9. cdd. °लियं A पविगलिए C विगणिए BF वष ACGYZ सेयं C 2. hd. वेष.
L. 10. X वासयं BF °मूहेस्सु Z गिउक्को A °लणमगारे जं X °मगारं AC °नेसुं. L. 11.
G गिब्बं (!) cdd. °लियं X प्रविगणितं BCF गिच्चलेइ. L. 12. BF om. क्षरति G
°देशसिद्धं C 1. hd. °शे हिं X °देशे पूका । गिउक्को काक मुकश्चेति । L. 13. C जघन्यं
C 2. hd. गिच्चरइ G गिब्बइ B (F!) X om. च X गेहोडोइ. L. 14. BF तुडयति
X तुडंति Z तुडति X गिपगिबहइ गिरिणोसइ.

णीलुंछइ निष्पतति आच्छोटयति च । णीरवइ बुभुक्षते आक्षिपति च । णीहरइ
निःसरति आक्रन्दति च । णुमइ न्यस्यति छादयति चेति धात्वादेशेषूक्ता इति
नोक्ताः ॥ [५१]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां चतुर्थो वर्गः ॥

5

L. 1. B गिष्प° X निःष्प° BF गिरवइ C णारवइ. L. 2. C 1. hd. निःसनि
X निःसरति C आक्रन्दति G लादयति R °षूक्ताः L. 3. X नोक्ता. L. 4. C इभ्याय°
BCFGXZ °नायां स्त्रोपज्ञदेशीशब्दस्यद्वृत्तो च° व° । मंथायं (G °मंथाः) २३२ (X२३३) । E has
only : ॥ इति चतुर्थवर्गः ॥ Y ॥ चतुर्थो वर्गः ॥ छ ॥ X has चतुर्थो वर्गः at the end of stanza 51.

॥ अथ तादयः ॥

तंबा गाई तंटं पुट्टं सुत्तोप्यलेसु तग्गतणा ।

तट्टी वईइ सोगम्मि तमो तवणी अ भक्खम्मि ॥ १ ॥

तंबा गौः । तंटं पृष्ठम् । तग्गं सूत्रम् । सूत्रमिति सामान्याभिधानेऽपि सूत्रकङ्कण-
5 मुच्यते । यदाह ॥ तग्गं च सूत्रकङ्कणकम् ॥ तणं उत्पलम् । तट्टी वृत्तिः । तमो शोकः ।
तवणी भक्षणयोग्यम् । कणादि ॥ यथा ।

तंभवहणतट्टिविहीहि तंबचारणय तग्गवलणेहिं ।

तणलोअणा ण तवणिं कुणन्ति विरहे तमं जडा जन्ति ॥ १ ॥ [१]

तमणं चुल्ली तहरी बहलसुरा वावडे तवओ ।

10 तसिअं सुक्के सयणे तल्लडमोल्लम्मि तण्णायं ॥ २ ॥

तमणं चुल्लिः । तहरी पङ्किला सुरा । तवओ व्यावृतः । तसिअं शुष्कम् । तल्लडं
शम्या । तण्णायं आर्द्रम् ॥ यथा ।

विरहम्मि तुज्ज सूहव तसिए तण्णायकमलतल्लडए ।

तमणं व तप्पइ सही तहरीतवओ ण जाणसि तुमं तु ॥ २ ॥ [२]

L. 1. om. A; E ॥ अथ तादिः ॥ Y ॥ तकारादिः ॥ L. 2. ABFGX तंबा
C 1. hd. तंबा 2. hd. तंबा E तम्बा C तंनं E तंटं A पोडुं C 1. hd. मुट्टं GZ सुट्टं AXY
सुत्तुप्यं E सुत्तुप्यं GZ °प्येसु E तग्गुं GZ om. तग्ग. L. 3. X तट्टी E तट्टी वई य
cdd. य X भिक्खम्मि. L. 4. BFG तंबा X तंबा BF गोः X तंटं cdd. पृष्ठं CX °मिति
तु सां C सूत्रं कं Z सूत्रकङ्कणं BX °कणकमुच्यते L. 5. X तु for च G तट्टी X
तट्टी CX वृत्तिः. L. 6. X कणादिः. L. 7. BF °विहिं CGXZ °विहिं हिं BF
तंबचारणय C तववागं X तववाग G तंबचार G तंबवार or चार BCFX °चलणेहिं. L. 8.
CGXZ °लायणा X तुमं BF जग C जड. L. 9. B तहरी ABCFG बहलं E
वावडे B, C 2. hd. तवओ GX तवउ. L. 10. cdd. तसियं Z सुक्के E तल्लडं Y °मुल्लम्मि.
L. 11. C चुल्लिः 2. hd. चुल्लिं BGX तवउ cdd. तसियं G सुष्कं L. 12. B
तन्नायं. L. 13. BCF तुज्ज BCF सुह X सूहव C तवसिए BF तप्पायं G तन्नायं.
L. 14. CX च C om. तहरी CXZ °तवउ G तवउ X इति for जाणसि
X om. तु.

तच्छिडं च कराले णयरारक्खे तलारो अ ।

तच्छिडो तच्छिडो अ तप्परे तणचए तणेसी अ ॥ ३ ॥

तच्छिडं करालम् । तलारो नगरारक्षकः । तच्छिडो तथा तच्छिडो तत्परः । तणेसी
तृणमकरः ॥ यथा ।

दोसगवेसणतात्तिल्ल तलारभया तणेसिअन्तरिआ ।

5

उअ तइ तच्छिडा सा तमतच्छिडे पडिच्छइ कुडङ्गे ॥ ३ ॥ [३]

तरसं मंसे तंबेहितंबटकारिआउ सेहाली ।

इच्छाइ तक्कणा तंतडित्तंतडिआ करम्भम्मि ॥ ४ ॥

तरसं मांसम् । तंबेही तथा तंबटकारी शोफालिका । तक्कणा इच्छा । तंतडी तथा
तंतडी करम्भः ॥ यथा ।

10

चय तंबेहिकुडङ्गं ण तंबटकारिरत्तवसणोऽअं ।

ण हु तरसतक्कणं कहुतंतडी कलमतंतडी अ हरे ॥ ४ ॥ [४]

गोहुमकुङ्कुमिआए अ तंबिरा तंबरत्ती अ ।

तरवट्टो पउमाडम्मि तडवडा आउलितरुम्मि ॥ ५ ॥

L. 1. E त for च A णगरां Z णयरारक्खे G करालो X तणे *cdd.* च. L. 2. BF
तच्छिडो *cdd.* च BF तप्पर ACZ तणचए X तणए Y तणचए ABCFGXYZ च.
L. 3. Z तच्छिडं B ँ च करां G तणारो CX नगरारक्षकः C तच्छिडो; *om.* GX. L. 4.
X तृणमकरः G *om.* यथा. L. 5. B भाया CX तणेसियंतं *cdd.* णिया. L. 6.
BF ओअ CZ तइ CX तच्छिडा G तमतच्छिडे Z तमतच्छिडे BF तच्छिडो RF कुडङ्गे.
L. 7. A तंबेहिं BCFGXYZ तंबे E तंबे BFGZ तंबटं X तंबटं C तंबं E
तम्ब CX (F!) टकारिं ABFGXZ णियाउ C णियाओ. L. 8. E इच्छा य (F!)
तंतडिया *om.* तंतडि X तंतडिया ABFGXYZ णिया A करम्भम्मि C करम्भं BFZ
कम्भं. L. 9. C 1. *hd.* मंसं 2. *hd.* अंसं (F!)GXZ तंबेही B तंबेहिं (F!)
तंबटकारी X तंबटकारिका G तंबटं BZ तंबं B इच्छा L. 10. X तंतडी G कम्भं.
L. 11. CX वय BF तंबेहिं CGXZ तंबेहिं BFGZ तंबटं C (F!) तम्बटं X तंबटं C
वसणो BCFX यं G यं Z ज्जं. L. 12. G णं C त्तरमं X नरसं BF कंगुतंतडी
CZ कंगुतंतडी G कंगुतंतडी GZ कमलतंतडी C तंतडी BFG यं CXZ ँडी हइ.
L. 13. EFGXYZ णियाए *cdd.* यं A तच्चिगं BF तंबगं C तच्चिगं E तच्चिगं GYZ
तंबिरा BFGZ तंबरत्ती ACE तम्बं *cdd.* य. L. 14. BF पउमाडम्मि C पउणां E
पउणारम्मि Y पउमाडम्मि C तम्मि.

तंविरा तथा तंबरसी गोधूमेषु कुङ्कुमच्छाया । तरवट्टो मपुनाटः । तडवडा आउ-
लिवृक्षः ॥ यथा ।

सहि तंबरचितरम्मे छेत्ते सुत्तम्मि तंविरच्छि पिए ।
तरवट्टतडवडाउलकुडङ्गए कीस चलिआ सि ॥ ५ ॥

5 अत्र । तलिणं सूक्ष्ममिति तलिनशब्दमवमम् । तरइ शक्नोति । तच्छइ तक्ष्णोति ।
तडइ तडइ तडुवइ तनोति । एते धात्वादेशेषुक्ता इति नोक्ताः ॥ [५]

इन्दोवे तंबकिमी तणसोळी मल्लिआए अ ।
सुरयम्मि तत्तुडिल्लं पसारिए चेअ तणरासी ॥ ६ ॥

तंबकिमी इंद्रगोपः । तणसोळी मल्लिका । तत्तुडिल्लं सुरतम् । तणरासी पसा-
10 रितम् ॥ यथा ।

जइ तत्तुडिल्लपण्डिअ तणसोळीवल्लहो गओ कालो ।
तुह विरहे तणरासिअतंबकिमी पाउसो कहं तीए ॥ ६ ॥ [६]

सालिम्मि तलप्फलतालहला खुहिए तडमडो अ ।
तंतुक्खोडी अ तुरी उडुवे तरिअव्वतणवरंडीओ ॥ ७ ॥

L. 1. BFGXZ तंविग C तंविग G तवा BFGZ तव° C तम्ब° G °धूतध्वकुंकु°
B तरवट्टो GZ तरवट्टो X पशटः (1). L. 3. X सह BFZ तंब° G तम्ब° X तम्बर°
C तम्बरम्मे GZ छित्ते सुत्तंमि BCF तंविर्° G तंविर्° X तंविर्°. L. 4. X षरवट्ट°
In G तरवट्ट is torn off. C °कुंडगए OGZ चलिआ. L. 5. X अ for अत्र G तलिन
X तलिणं X शक्नोति. L. 6. C om. तडुवइ, in G it is torn off. From
एने to सो in तणसोळी l. 7. torn off in G. X वि for इनि. L. 7. A तम्ब°
C तम्ब° BF तंब A तण्ण° X °सोळी cdd. मल्लियाए ACEGXYZ य. L. 8. A C
1. hd. EGX तत्तुडिल्लं BF त्तुडिल्लं X पसारिय AGXYZ चेय BF वेव CE वेय EX तणरासी.
L. 9. BFGX तंब° C तम्ब° From तणसोळी to छी° in l. 11. torn off in G.
BF का for मल्लिका B C 1. hd. FX तत्तुडिल्लं. तण° प° twice in B. L. 11.
X तुडिल्लं BCFG तत्तुडिल्लं cdd. °पंडिय B °वल्लओहो CGX गउ. L. 12. cdd. °रामिय°
From यनेव to रं in °वरंडीओ l. 2. next stanza torn off in G. BFZ तंब C °किमा
B पासो. L. 13. X सलम्मि BFZ सालंमि BF तलहला A तलप्फना° Z तलप्फलता° E तलप्फल-
तालफला X तलप्फलोतालहलो ABCFYZ य. L. 14. B तंतुक्खोडी C (E1) तंतुक्ख°
X तंतुक्खोडि cdd. य BFX Y तरियम्ब° C (E1) तरियम्ब° (E °अ !) Z तद्वियम्ब°
AGXZ °इउ.

तलफलो तथा तालहलो शालिः । तडमडो क्षुमितः । तंतुक्खोडी वायकसम्प्रीप-
करणम् । तरिअब्धं तथा तणवरंडी उडुपः ॥ यथा ।

कीस तलफलगोवीतडमडिओ जासि तालहलछेत्तं ।

तंतुक्खोडिअ वच्चसु तरिअब्धिउत्त तणवरंडीए ॥ ७ ॥ [७]

तद्धिअसं अणुदिअसे तहल्लिआ चेअ गोवाडे ।

5

तद्धिअचयं च णच्चे तलयागत्ती अ कूवम्मि ॥ ८ ॥

तद्धिअसं । अदूरविपकर्षात् तद्धिअसिअं तद्धिअहं इत्यपि । अनुदिवसम् । तह-
ल्लिआ गोवाटः । तद्धिअचयं नृत्यम् । तलयागत्ती कूपः ॥ यथा ।

तरुणतहल्लिअरक्खय भुमयातद्धिअचएण तद्धिअसं ।

तलयागत्तिं वच्चड णिसि बहुआ पाणिअमिसेण ॥ ८ ॥ [८]

10

तडफडिअं परिचलिअम्मि कुरवए तंबकुसुमो अ ।

गालिअअङ्गुलिएसुं तलमारिअतणयमुद्धिआओ अ ॥ ९ ॥

L. 1. Z तलफलो From लिः in शालिः to जासि l. 3. torn off in G. Z तमडो BFX क्षुमितं C तंतुं BFX य वायकं. L. 2. C तरियच्च XZ तरियच्च Z उडुपः. L. 3. C क्किसलतललं X कासलतलफलं C ग्गोवीं X तलमडिउं Z मडिउं. L. 4. C तंतुं cdd. िडिय BF वच्चसु From च to णि in पाणिअं l. 10. torn off in G. BF तरियच्च X तारब्धं C तरियच्चार्णउच्चण तणवरंडीओ Z तरियणिउच्च तणवरंडीण. L. 5. ABCFG तद्धियसं ABCFGX अणुदियसे Z अणुदियसे ABCFGXZ तहल्लिया BFZ चव C डेय Y चय. L. 6. cdd. तद्धियं CXZ वचं EZ णच्चं Z तलयां BF मत्ती X गसा (EXX व In A the whole stanza is omitted. L. 7. cdd. तद्धियसं अं तद्धियसियं तद्धियहं Z अनुदिवसः. L. 8. cdd. तहल्लिया cdd. तद्धियच (X व) यं Z तलयागत्ती. L. 9. C वरुणवहं cdd. िडियं X सुमयां cdd. तद्धियच (XZ व) एण तद्धियसं. L. 10. BF चच्चइ C उच्चइ BF ओ for णिसि Z उ for णिसि BFZ वहुया CX यहुया cdd. पाणियं. L. 11. A तडफडियं BFXYZ फडियं G फलिय From परिं to वकः in कुरवकः l. 1. next page torn off in G. BFXYZ चलियंमि A कुरवए E कुरवए Y कुरवए Z कुरवए BF तंबकुसुमो C तंबकुसुमो XZ तंबं cdd. य. L. 12. E गोलियं ABCFXYZ गालियं X अणुलिएसुं cdd. तारिवं BF तणअं BEFYZ मुद्धियाओ CX मुद्धियाउ cdd. य Y वि.

तडफडिअं परितश्चालितम् । तंबकुसुमो कुरवकः । तलसारिअं गालितम् । अन्ये तु तलसारिओ नालिक इति पठन्तस्तलसारिअं मुग्धमाचक्षते । तणयमुद्दिआ अङ्गुलीय-कम् ॥ यथा ।

- अह तलसारिअपेम्मय तुह विरहे तीह इत्थ तडफडिअं ।
5 तंबकुसुमस्स मूले ओपडिआ तणयमुद्दिआ कइइ ॥ ९ ॥
अत्र । तलयंठइ भ्रमति । इति धात्वादेशेषूकमिति नोकम् ॥ [९]

ताला लाजा रम्मम्मि तामरो रोअणम्मि ताडिअयं ।
तारत्तरो मुहुत्ते जलभवफुल्लम्मि तामरसं ॥ १० ॥

ताला लाजाः । तामरं रम्यम् । ताडिअयं रोदनम् । तारत्तरो मुहूर्तः । तामरसं
10 जलोद्भवपुष्पम् । पद्मवाचकस्तु तामरसशब्दः संस्कृतसम एव ॥ यथा ।

ताडिअयपरं बालं कुलडा तालाहि भोलविअ जाइ ।
तारत्तरेण तामरतामरसे सरिअतूहम्मि ॥ १० ॥ [१०]

तालप्फली अ दासी तिच्ची सारम्मि दूसहे तिब्बं ।
तिरिडो तिभिरे तिणिंसं महुपडले तिभिणमल्लदारुम्मि ॥ ११ ॥

L. 1. *add.* °फडिअं BF तच° XZ तंब° C चकुमु° R कुरवक C (F) X कुल्ल (X ब) कः BFGXZ °सारिअं From तु to तीह excl l. 4. torn off in G. L. 2. X लसारिउ (omitting त) Z तलसारिउ B नालिकनालिक X पठतनुत्त्वं *add.* °सारिअं Z °सारिअ *add.* °मुद्दिआ. L. 4. *add.* अयि BF तणसारयं CXZ °रियं C इच्छ; illegible in G. Z एत्थ *add.* °डियं. L. 5 BFGX तंब° C तच° X °कुसुमस्स BF ओपडिआ CZ उपडिय GX उपडिआ *add.* °द्विआ From कइइ to णम्मि in l. 7. torn off in G. L. 6. X अत्र अटइ Z तलयंठइ. L. 7. C लाज C l. hd. रम्मम्मि X तामरसो BF ताम रोअणंमि Z गंगेयणंमि AEX ताडिययं GZ °डिअअ Y °डियअ. L. 8. C ताउत्तरो X तारंत्तरो C l. hd. सुहुत्ते BF मुहुत्ते E जलवरकुं. L. 9. B लाजा; From: to चकस्तु l. 10. torn off in G. X तामरस BFZ ताडिययं X तारंत्तरो. L. 10. C °द्रवं पुं B °कुण्वं. L. 11. BXZ ताडिययं C (F) नाडिअययपरं *add.* बालं B कुडला X कुलडा CGXZ तालाहि BFZ भोलविय X भोलविअ GZ जाइ. L. 12. GXZ तारंत्तरेण CX *om.* तामरं Z म(तामरसं From तामरसे to सी in दासी in l. 13. torn off in G. BFZ सरियं X सरिहं F °तूहंमि C °तूहंमि X °तूहंमितामरसं. L. 13. BZ तालाफली ABFYZ य E दूसहे G (A!) तिच्च E तिचयं. L. 14. ABFGXZ निणमं C निणिंसं cfr III, 12. G महुपडणे BF तिभिण दारुम्मि A तिभिणदारुम्मि Y तिभिणं C °दारुम्मि GZ °दारुम्मि.

तालफली दासी । तिची सारम् । तिब्वं दुर्विषहम् । तिब्वं अत्यर्थमिति सात-
बाहनः । तिरिडो तिमिरवृक्षः । तिणिसं मधुपटलम् । तिमिणं आर्द्रदारु ॥ यथा ।

वयणाहं तालफली असुणन्ती तिणिसतिचिमिहुराहं ।

तिब्बविलिभस्स पद्दणो ओ पहरइ तिरिडतिमिणेण ॥ ११ ॥

अत्र । तालिअंइ भ्रमति । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [११]

5

उण्हपवणे तिरिड्डी तिंमिच्छी तिंमिआ य कमलरए ।

तिविडी पुडिआ गुरु तित्तुअं च ण्हाणोल्लिअम्मि तित्तिरिअं ॥ १२ ॥

तिरिड्डी उण्णवातः । तिंमिच्छी तथा तिंमिआ कमलरजः । तिविडी पुटिका ।
तिविडा सूचीति केचित् । तित्तुअं गुरु । तित्तिरिअं स्नानार्द्रम् ॥ यथा ।

तिंमिच्छिसुरहिजसभरणिव कलुसिअतिंमिए तिरिड्ढम्मि ।

10

तित्तुअदुहा तुह रिऊ णइतित्तिरिआ जिमन्ति तिविडीए ॥ १२ ॥ [१२]

तिमिरिच्छतिमिच्छाहा करअपहिआ तिमिंमिलो मीणे ।

तिण्हीकयम्मि तिकस्वालिअं तह तिरोवई वयन्तरिए ॥ १३ ॥

L. 1. XZ तालफली G om. तालफलीदासी G तिच X om. तिब्वं दुर्विषहम् cdd.
निब्बमस्यर्थमिति X तिब्वं मिन्धर्थः मिनि. L. 2. G वाहनः GZ तिणिसं X मधुपटुलं
BF तिमिर. L. 3. BCF तिणिसं C X महुगारं. L. 4. CGXZ विलियस्स
B (F!) वलियस्स X पयणो (G उ Z तिगिड्ढुतिमिणेण L. 5. BF तातिअट्टइ C 1. hd.
वालिं BF भ्रमयतीति CGXZ भ्रमतीति G ति ति धां BFCX शेषूक्त इति नोक्तः (B नोक्तः).
L. 6. A तिगिड्डी C तिगिड्डी C तिंमिच्छी E तिंमिच्छी GZ तिंमिच्छी ABFGXZY तिंमिया
C तिंमिया X कमलरए. L. 7. cdd. पुडिया ABXY तित्तुयं C (F!) GZ तित्तुयं A
ण्हाणुत्तिथंमि Y ण्हाणुत्तिथंमि Z णोत्तिथंमि EX णोत्तिथं च A तित्तिं BF तित्तिरियं GZ
तित्तुयं ACEXY णिय. L. 8. C तिगिड्डी BF तिंमिच्छी GZ om. तथा C तन्ना (sio)
BF तिंमिया CGXZ तिंमिया GZ च कमलर. L. 9. BCFX शूर्चति BX तित्तुयं
CG (F!) Z तित्तुयं B तित्तिरियं C (F!) X णिय G स्नानार्द्रो. L. 10. C
तिंमिच्छिं G तिंमिच्छिं Z तिंमिच्छिं C सिडुलियं G ऋतुं XZ सतुं BFGXZ णियं
BF तिमिणं C तिरिड्ढिमि X ट्टिमि. L. 11. BF तित्तुअं CZ तित्तुयं GX तित्तुयं X
दुहा C रिणऊ णइत्तिरिअं Z तित्तिरि cdd. णिया. L. 12. ABFGXZY तिमिरिच्छं E
च्छादां cdd. णिया C 1. hd. तिहिया B तिमिगलो F तिमिगिलो Y तिमिगिलो. L. 13.
ABFGXZY तित्तुयं C तित्तुयं E तिरो G वइ Z वयन्तरिए.

अणिमित्तत्परे तोक्कओ तहा तोडणो असहणम्मि ।

तोअयतोमरिआ बप्पीहयसत्थप्पमज्जाएसुं च ॥ १८ ॥

तोक्कओ अनिमित्तत्परः । तोडणो असहनः । तोअओ चातकः । तोमरिओ शस्त्र-
प्रमार्जकः ॥ यथा ।

5 वम्महसरतोमरिए माणंसिणिमाणतोडणे काले ।

तोअय मज्झ अवत्थाकहणे दइअस्स तोक्कओ होहि ॥ १८ ॥ [१८]

॥ अथानेकार्थाः ॥

तंडं स्वलीणलालयसिरहीणसराहिएसुं च ।

गामणिसेज्जासु तलं तल्लं पल्ललयवरुअसेज्जासु ॥ १९ ॥

10 तंडं कविकालालकं शिरोविहीनं स्वराधिकं चेति व्यर्थम् । तलं ग्रामेशः शय्या च ।

तल्लं पल्लवं वरुकाख्यतृणं शय्या चेति व्यर्थम् ॥ [१९]

तप्परआएसेसुं तत्ती तमणी अ बाहुभुज्जेसु ।

तलिमो कुट्टिमसेज्जाघरोद्धभूवासभवणभट्टेसु ॥ २० ॥

तत्ती तत्परता आदेशश्च । तमणी भुजो भूर्जं च । तलिमो कुट्टिमं शय्या गृहोर्ध्व-
15 भूमिर्वासभवनं भ्राष्ट्रश्चेति पञ्चार्थः ॥ [२०]

L. 1. EX अणमित्त् X °तत्परे R तोक्क GXZ तोक्कउ Z तोडणा. L. 2. Y तोअअ°
BF om. तोअय cdd. °रिया BFGZ बप्पीह°. L. 3. GZ तोक्कउ X तोक्कए BCFX
अनिमित्तं तत्परः BF असहनः G तोयउ X तोअउ Z तोयओ GX °रिउ. L. 5.
C °सिणि°. L. 6. C अवत्था° BCFX दइअस्स CGX तोक्कउ BCFX होइ.
L. 7. om. A; X °थानेका° given twice. E °यां. L. 8. E स्वलीलाल° AX
°तालय°. L. 9. EGXX गामिणि B °सिज्जासु G तल C तं; corr 2. hd. GZ om.
तल्लं C तलं EX पल्लय° BFX °वरुअ° GZ °वरुअ° Y °चरुय°. L. 10. BFG कविकाला°
G °हालक X °नालक Z °लीलक X चतुर्थं for व्यर्थम् BF शज्जा व. L. 11. C तलं
पल्लवं BFZ चरुका° GX वरुका° BF शया G भेति. L. 12. BF तसणा for
तमणी BFY व G तमणीह om. अ BFG बाहु°. L. 13. A °घरोब्ब° C °घरोद्ध°
G °घरोद्ध° X °घरोद्धमूमीया° CGX °भट्टेसु X °सद्धेसु. L. 14. G भूर्जो C भूर्जं
Instead of भूर्जं च one should expect to find भूर्जश्च cdd. गृहोर्ध्व°. L. 15. C
°भूमिवासि° G °भूमिवास° C भ्राष्ट्रश्चेति G भ्राष्ट्रस्येति X शब्दश्चेति.

कण्णाहरणविसेसे वरङ्गए चेअ तलवत्तो ।

तालूरो फेणकविट्ठेसु तिरिडिअं सतिमिरविचिएसु ॥ २१ ॥

तलवत्तो कर्णाभरणविशेषो वराङ्गं च । तालूरो फेनः कपित्थतरुश्च । तालूरो आवर्त-
श्रेति केचित् । तिरिडिअं तिमिरयुतं विचितं च ॥ [२१]

कोउअविवाहसरिसवहविअसिणिद्धकुतुवसु तुप्पो वि । 5

पीणम्मि तुरीसद्दो उवगरणे तूलिआणं च ॥ २२ ॥

तुप्पो कौतुकं विवाहः सर्षपो म्रक्षितः स्निग्धः कुतुपश्चेति षडर्थः । तुरी पीनं
तूलिकानामुपकरणं चेति द्वयार्था ॥ [२२]

णायच्चा तुंबिल्ली महुपडले उक्खले चेअ ।

तेड्डो सलहपिसल्ला तउवट्टिअकण्णिआसु तोवट्टो ॥ २३ ॥ 10

तुंबिल्ली मधुपटलमुदुखलं चेति द्वयार्था । तेड्डो शलभः पिशाचश्च । तोवट्टो त्रुपुट्टि-
कारख्यः कर्णाभरणभेदः कमलकर्णिका चेति द्वयर्थः ॥ [२३]

॥ अथ थादिः ॥

थग्घो गाधे णिलए थहो थरो दहिसरे थरू छरूए ।

थंबं विसमे थक्कोऽवसरम्मि पसुम्मि थट्ठिथवा ॥ २४ ॥ 15

- L. 1. Y कण्णाभरणं BF वेय C चेव AGYZ चेय. L 2. *cdd.* °डिय (X उयं)
A सतिमिरं Z भतिमिरं G °चिचिएसु. L 3 X वगं: (sic) G कपित्थम्भ. L. 4.
cdd. °डियं BF विव C *om.* विचित. L. 5. E कोउविं ABCEFXYZ
°हवियं G °हचिवे° G सिणिम्भं. L. 6. C उवकरणे X °गरणा ABFXYZ
तूलियाणं C तडियाण G तलियाणं. L. 7. *cdd.* म्रक्षितं CFX स्निग्धं BF
कुतुपं C 1. *hd.* कुतुपं X कुम्भं X तुगे मद्दो पीनं From तुरी to द्वयार्था *torn*
off in G. L. 8. Z मल्लिकानां C °कानामुपकरणं BCFXZ द्वयार्था. L. 9.
C णायच्चा तुम्बिल्ली E तुम्बिल्ली (GZ तुंबल्ली BF महुपडवे C °पड्डे AC FY चेय
B वेय. L. 10. BF तेषा C तडु GZ तिड्डो *cdd.* °वट्टि (X ट्टि) यकण्णयासु E तोवट्टो
C °ट्टो (?) From तोवट्टो to ट्टो l. 11. *torn* off in G. L. 11. BF तेषल्ली C तुम्बे°
2. *hd.* तुम्बि° X तुंबल्ली Z तुंबल्ली B °लमुदुखलं F °लमुदु° BFX द्वयार्था: BF तेषा: CXZ
तिड्डो X शालभः G वाओपु त्रुपु°. L. 12. B °पट्टिकारख्यकर्णणां GZ °भरणविशेषः.
L. 13. *om.* A. Y थकारादिः In G from अथ to पसुम्मि l. 15 *torn* off L. 14.
A वग्घो BF थप्पो C थग्घो. It will not be noted in this chapter that some of
the *Ms.* very often confound थ and ष in the beginning of the words.
X गाध ABF णिलये Z निरए E थग्घो थग्घो द्हिं AC थरू EY छरूए. L. 15. C
1. *hd.* थंथ ABC 2. *hd.* EFGZ थथ X थथ Z *om.* s C पशुमि BEFY थलिं X थट्टिं
Z थट्टिं C थर्था.

धग्घो गाधः । धहो निलयः । धरो धधिसरः । धरु स्तरुः । धवं धिवमम् । धको
अवसरः । धट्टी तथा धवो धशुः ॥ यथा ।

दहियं धरेण खग्गा धरूहि कूवा य धग्घसलिलेहिं ।

सोहन्ति धंनधक्का भडेहि धट्टीधवेहि गामधहा ॥ १९ ॥ [२४]

5 वित्थिण्णम्मि थसथसलयामा थविआ पसेविआए अ ।

थंडिल्लथमिअथलया मण्डलविम्हरिअमण्डवेसुं च ॥ २५ ॥

थसो थसलो थामो एते त्रयोऽपि विस्तीर्णार्थाः । थवी प्रसेविका । थंडिल्लं मण्ड-
लम् । थमिअं विस्मृतम् । थलओ मण्डपः ॥ यथा ।

थामत्थणथंडिल्ले थसकडि तुह धविअसुण्णहिअयाए ।

10 थलयामओ वि दइओ थमिओ किं थसलदोसो व्व ॥ २० ॥ [२५]

भल्लायए थउडुं वीसापे थत्तिअं चेअ ।

चञ्चूइ थग्गया थवइल्लो दीहोरुजुअलउवविट्ठो ॥ २६ ॥

L. 1. BF धणो C धग्घो X गाधः From निलयः to अ l. 3. torn off in G. CXZ धधिसरः XZ धरु BF om. धरु स्तरुः BF थव CXZ धंन. L. 2. B धवी F धंटी C om. यथा. L. 3. *add.* दहियं CZ धग्गा C धरूहिं X धरुहिं Z कूवा B धग्घं Z पग्घं X धग्घसलिलेहिं. L. 4. BF धवं C धग्घं X धवक्का From ध to थसलो l. 7. torn off in G. B भडेहि B धंढी F धटीं *add.* धंवेहि CZ गामधवा. L. 5. ACX विच्छिं Y विन्थं Z विच्छिन्नम्मि BF थवथसलं E थसथसलं E थामो C 2. hd. थसो ABCFXYZ धविया ABCFXYZ पसेवियाए ABCFYZ य. L. 6. A थंडिल्लमियं REXYZ धमियं F धमयिं C धलयं BF मडलया मंडलविम्हरियं X मडलं ACEXYZ गियं. L. 7. X थसो (G वसलो) From विस्तीं to गओ l. 10. torn off in G. L. 8. BFZ थमियं CX धवियं X थलउ. L. 9. C धागच्छणं BF धवियं C धडियं X धहियं Z प्पइयं BF सुत्तं Z मुत्तं *add.* धिययाए. L. 10. CGX गउ C दओ C 2. hd. X दउ C 2. hd. XZ धमिउ Form ओ in धमिओ to सुअं l. 3. next page torn off in G. C 2. hd. थ L. 11. Y भल्लायए Z भल्लायए थउटुं BFYZ धत्तिअ X थानम BF वेव YZ वेव. L. 12. Z वञ्चू X om. वञ्चूइ X धग्गामया AY जयलं BF जमलं C दीहोरुजुअं C 2. hd. Z दीहोरुजुं BF उवविट्ठो.

थउडुं भल्लातकम् । धत्तिअं विश्रामः । थग्गया चच्चुः । थवइल्लो प्रसारितोरुद्धयो-
पविष्टः ॥ यथा ।

णिव तुह भएण णट्ठा भुञ्जिअ सुअथग्गअद्धसद्धफला ।

रिउणो कुणन्ति खिण्णा थवइल्ला थत्तिअं थउडुतले ॥ २१ ॥ [२६]

थरहरिअं कम्पिए घणम्मि थारो थिरे थिमिअं ।

5

थिरणामो चलचित्ते दरिए थुण्णो अ वट्टिए थुल्लो ॥ २७ ॥

थरहरिअं कम्पितम् । थारो घनः । थाणयं आलवाल इति स्थानकशब्दभवः ।
थिमिअं स्थिरम् । थिरणामो चलचित्तः । यः कचिदपि धृतिं न बध्नाति । थुण्णो
दृप्तः । थुल्लो परिवर्तितः ॥ यथा ।

थुणत्तणथुल्लमुहो माणिणिलोओ पिअम्मि थिरणामो ।

10

थारत्थणिअं सोउं थरहरिअतणू हवेइ थिमिअमणो ॥ २२ ॥ [२७]

थुल्लमो दूमे थुक्किअमुण्णयए थुडुहीरमवि चमरं ।

थुरुणुल्लणयं सेज्जा वाअयभण्डम्मि थूरी अ ॥ २८ ॥

थुल्लमो पटकुटी । थुक्किअं उन्नतम् । अन्वूकृते तु थुक्किअं थूकृतशब्दभवमेव ।
थुडुहीरं चामरम् । थुरुणुल्लणयं शय्या । थूरी तन्तुवायोपकरणम् ॥ यथा ।

15

L 1. C 1. hd. Z थउडु C 1. hd. भल्लाक cdd. धत्तिअ BF om. थग्गया
चच्चुः X थग्गो अनुदितः C चच्चु B प्रसरि X °कडुयो°. L 3. cdd.
भुजिय BCFX सुय° CF अहसद्ध° BFX °कले From टा to लो in थुलो
l. 6. torn off in G. L 4. B रिऊणो cdd. धत्तिअं X थउडुतले. L 5.
Z थार° cdd. °हृगिय AEXY कंपियए C कपियपयणमि A थणमि C om थिरे E
थामय ABCFXYZ थिमिअं. L 6. C 1. hd. वलचित्ते 2. hd. चलचित्ते Z दग्गिअ E
थण्णो XZ थुणो Y य (°Z वट्टिए A वट्टि X चट्टिए A चुल्लो E थुल्लो. L 7. cdd.
हृगिय° BF थनः From नः to तः m परिवर्तितः l. 9. torn off in G. C वालय. L 8.
B थमियं C (F?) XZ थिमियं B य BX थुणो. L 9. XZ चुल्लो L 10. G
थुल्लत्तण° BF थुणत्तण° X पुणत्तण° X माणिलोउ C 1. hd. GN °लोउ cdd. पिअंमि
From थिर° to रमवि l. 12. torn off in G. L 11. C थारच्छ° X थारथ°
cdd. °णिय B सोओ F साओ BF थग्गयि° CXZ °हृगिय° cdd. थिमिय° C गणा.
L 12. C दूमे C 1. hd. वुक्कियत्तणय 2. hd. °णय ABC 2. hd. FXYZ थुक्किय°
BFYZ °मुन्नयए X थुडुहीर° C 1. hd. °रमडि. L 13. C थुरुणुल्ल° 2. hd. °णुल्लु°
E थुरुणुल्लयं GZ थुरुणु° Y थग्गु° X °णय GYZ वायय° A दूरी ARF या GXYZ य.
L 14. F °मा पटकुटी torn off in G X पटकुटी C °कुडी cdd. थुक्कियं From त in
उन्नत to शय्या l. 15 torn off in G. BF अचरुने cdd. थुक्किय. X थूकृत° L 15.
C थुडुडु° X थुधरु° C °णुल्लु° Z °णुल्लु° B शरणा X शज्जा C थुग.

तुह युक्त्विअंसरिउणो धुरुणुल्लणधुडुहीरथुलमाइं ।

ओमुत्तूण पणटा धूरिकरा तन्तुवायवेसेण ॥ २३ ॥ [२८]

धूणो तुरए कोलम्मि थूलघोणो अ बिन्दुए थेवो ।

थेरो के थेरासणथेवरिआ पउमजम्मतुरेसु ॥ २९ ॥

- 8 धूणो अश्वः । थूलघोणो सूकरः । थेवो बिन्दुः । स्तोकावाचकस्तु थेवशब्दः स्तोका-
शब्दभव एव । थेरो ब्रह्मा । धूणो थेणो चोर इति स्तेनशब्दमवै । थेरासणं पद्मम् ।
थेवरिअं जन्मनि तूर्यम् ॥ यथा ।

उक्कण्णिअ रविथूणाइ थूलघोणं अणञ्जयणथेरं ।

थेरासणक्कज्जिग तुह थेवरिअं जणइ हरिसजलथेवे ॥ २४ ॥ [२९]

- 10 कमपिहुवट्टे थोरो बलम्मि थोहं च खोलए थोलो ।

ठाणोण्डपिहुसु थाहो णिण्णेहृदयदरिएसु थिण्णो वि ॥ ३० ॥

थोरो कमपृथुपरिवर्तुलः । स्थूलार्थस्तु स्थूलशब्दभव एव । थोहं बलम् । थोलो
वस्त्रैकदेशः ॥ यथा ।

थोरमुअथम्म इण्हि तुह थोहेणं रणे हयवईओ ।

- 15 सुअभिकखणिमिच्चं रिउसुद्धन्तवहूउ थोलमुडुन्ति ॥ २५ ॥

L. 1. B धक्त्विअंसं C (F!) X युक्त्विअंसं G चुक्त्विअंसं Z माक्त्विअंसं BF धुरु-
णल्लणं G ०णुल्लणं C ०धुडुहीरं X ०धुडुहीरं. L. 2. C 1. hd. GX उमुत्तूण
From वायं to लम्मि l. 3. torn off in G. L. 3. F थुणो BF तुरए X तुरए
CE थूलघोणो ABEFGXYZ च BG विंदुए EX थोवो C 2. hd. थेवो. L. 4.
C 1. hd. थेतो C क cdd. ०रिया C ०जम्मतुरेसु. L. 5. BGZ ०वः X थलघूणां
G सूकरः C थेवो X om. शब्दः स्तोका. L. 6. BFX ०भवः om. एव C थेरा.
X थेरो B चोर C (F!) चोरः X चोरः C थेरासण X ०सण. L. 7. GXZ ०विचं
C (F!) ०र्यं C त्त्यां 2 hd. त्त्यां G त्त्य X त्त्यं L. 8. BCFZ उक्कणिय G उक्कणिय
X उक्कणिय BF धूमघोणमि C धूसधोणं X धूणधोण C अणञ्जयणं X अणञ्जयण B ०थेरं
C ०थेरा F ०थेरं. L. 9. X थेरासणक्कज्जिण G त्वेवं Z स्वेवं cdd. ०विचं X ०जलघव.
L. 10. E ०विहिं BF ०चटे EXY थेरा BF चांलम्मि GZ बलम्मि C 1. hd. Z थोउं G
थोल C व G च रे वालो (sic) Z च रे वालर Z थालो EXY ins. here अयादनकार्याः
(Y om. ५). L. 11. BF घोणोवपिहुसु C 1. hd. वाणडोरं 2 hd. ठणउडं E ठाणोडं
GZ वाणोडं Y थाणोण्डं X ठाणोउडाविहेसु थाहो GZ निञ्जेइं X om. दय G ०दससु A थिणो
GZ थिलो. L. 12. X थेरो BF स्थूलार्थं तु Z यलशब्दं BCFX ०भवः om. एव.
Z बलं X थेलां Z थालो. L. 14. BCFX ०भयं G ०धाम G थोएणं CG ०वईउ
X ०वई. L. 15. cdd. सुचं BCF ०वहूओ BF थोलमुडोन्ति G थोलमुडुन्ति X थोलमुडुन्ति.

॥ अथानेकार्थाः ॥

तत्र थकइ तिष्ठति फकति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोकम् । ठाणं स्थानम् । उण्डं गम्भीरजलम् । पृथु विस्तीर्णम् । तत्र त्रयेऽपि थाहशब्दः । थाहो दीर्घ इत्यन्ये । थिण्णो निःस्नेहदयो दृप्तश्चेति द्वर्थः । थिप्पइ विगलति तृप्यति चेति धात्वादेशेषूक्तमितीह नोकम् ॥ [३०]

5

भयरह्निअणिब्भरेसुं बद्धसिरक्क अ थिरसीसो ।

दरकुविअवयणसंकोअणमोणेसुं थुडुंकिअं चेअ ॥ ३१ ॥

थिरसीसो निर्भीको निर्भरो बद्धशिरस्त्राणश्चेति त्र्यर्थः । थुडुंकिअं दरकुपितवदनसंकोचनं मौनं चेति द्वर्थम् ॥ [३१]

पासायसिहरबप्पीहएमु रप्फे तथा थूहो ।

10

थेणिल्लिअं हरिअभीएमु रजगमूलएमु थोओ वि ॥ ३२ ॥

थूहो प्रासादशिखरं चातको वल्मीकं चेति त्र्यर्थः । थेणिल्लिअं हृतं भीतं च । थोओ रजको मूलकश्च ॥ [३२]

॥ अथ दादिः ॥

दरमद्धे दयमन्वू दंतो कडए दवो अ गगगरए ।

15

दच्छं तिकखे सुत्तकणयम्मि दंडी दसेरो अ ॥ ३३ ॥

L. 1. *om.* A. L. 2. XZ तिष्ठति BF °देशेषूक्त इति X °देशेषूक्त° BFG नोकः G *om.* धात्वादेशेषूक्तमिति B थाणं. L. 3. GZ गगीर जल (Z °लं) GZ त्रयो X गब्दाः । थोहो. L. 4. BF थिण्णो C थिन्त्रो 2. *hd.* थिण्णो X थिन्त्रो *edd.* निस्नेह° X निःस्नेहः दृप्तियो X विप्पइ. L. 5. B °शेषूक्त इतीह. L. 6. *edd.* °रहिय° C °निब्भरेसुं BEFGZ वद्ध° C (F1) बद्ध° *edd.* य C °सीसो. L. 7. *edd.* °कविय° GYZ °संकोयग° EZ °मोणेमु G °मोणेसु Y °नउणेसु A बुडुकिय BF थुडुंकिय C थुडुंकिय E थुडुंकिय GXZ पुडुंकिय Y थुडुंकिय AYZ चय BF वेय C चव G चिय. L. 8. C 2. *hd.* °सीसो BCF निर्भीको *corr* C 2. *hd.* G निर्भीरा BFG *om.* निम्भो CXZ निम्भः C वसथिर° G वल्लं शिर° XZ सशिरस्त्राण° BCFZ थुडुंकिय GX थुडुंकिय X दरसंकुपित°. L. 9. Z *om.* चेति. L. 10. C सोरसिहर° OEGZ °वधीह° E रप्फे X रफे. L. 11. A थणिल्लियं X थिणिल्लियं BCFEGYZ °ल्लिय *edd.* हरिय° Z हरिभीएसु G °भीए XY रजकं GZ थोवो X थोउ A वि. L. 12. X त्र्यर्थं *edd.* थेणिल्लियं. L. 13. GZ थोवो X थोउ. L. 14. *om.* A. Y *has* दकारादिः. L. 15. E दरमध्ये C °मद्धे Z °मद्धेउ AY दअम° B °मंन्वु G °मंन्वु E °मंन्वु X °मंन्वु BF दंतं A दत्तो *edd.* य C गगगरए. L. 16. Z दत्थं BF तिरेकसुत्तकणयि ABCFGYZ य.

दरं अर्धम् । दयं जलम् । दयं शोक इत्यन्ये । दंतो पर्वतैकदेशः । दवो गद्गदः ।
परिहासवाचकरतु दवो द्रवशब्दभवः । वनवह्निवाची तु संस्कृतसमः । दच्छं तीक्ष्णम् ।
दंडी तथा दसेरो सूत्रकनकम् । दंडी डंडीवत्सूचीसंघटितवस्त्रयुगलमपीत्यन्ये ॥ यथा ।

दच्छतवं केण कयं दंते सहि दरदयम्मि को पडिओ ।

5 जो दंडिमण्डिअउरो सदसेरं दवसरं तुमं रमइ ॥ २६ ॥ [३३]

सोअम्मि दसू दयरी सुराइ दमओ दरिदम्मि ।

दत्थरदक्खज्जा करसाडयगिद्धेसु दंतिओ ससए ॥ ३४ ॥

दसू शोकः । दयरी सुरा । दमओ दरिद्रः । दत्थरो हस्तशाटकः । दक्खज्जो
गृध्रः । दंतिओ शशकः ॥ यथा ।

10 दक्खजेण झडप्पिअदत्थरसंछण्णदंतिअयमंसे ।

कुणइ दसुमारउन्ती दयरीपाणाउला दमयवेसा ॥ २७ ॥ [३४]

दवरदहिट्ठा तन्नुकविट्ठेसु दइअदयाइआ अविए ।

दडवडदहिउप्फदयावणा य धाडिणवणीअदीणेसु ॥ ३५ ॥

दवरो तन्तुः । दहिट्ठो कपित्थः । अत्र । दरिओ दम इति दमशब्दभवः । दंसइ
15 दर्शयतीति धान्वादेशेषूक्त इति नोक्तौ । दइअं तथा दयाइअं रक्षितम् । दडवडो पाठी ।
दहिउप्फं नवनीतम् । दयावणो दीनः ॥ यथा ।

L. 1. XZ अर्द्धं CX दवं B अं (sic) CGZ दवं शोक X दम G पर्वतो पर्वतैकं L. 2.
B वह्निवाचार्थं Z दव्यं C दी तथा Z दंतो L. 3. BFX डंडीवत् C दण्डोवन see IV.
7. BF दक्षिणं G दक्षिणं BF मघटितवमपित्यन्ये (F हित्ते). L. 4 BF दच्छंतव G
दच्छन्थव Z दन्धतव G सेहि BF दरदअम्मि CXZ दरिद्रअम्मि G दरदमिय GX पाडिउ.
L. 5. X जं BF om. जो दंडि RFGZ मंठियं C मंठिं X मडिउगे CX रमइं GZ
रइइ. L. 6. GZ सोयम्मि BF om. दसू GXZ दमउ Z दरिदम्मि L. 7. OG दच्छं X
दत्थरं B दंक्खया F दंक्खया C गिद्धेसु X गिद्धेसुं G om. गिद्धेसु A दंतितु G दंतितु X
दंतितु C 1. hd. समए X ससउए. L. 8. G शोक cdd. दयरी G दमउ X दमितु C
दच्छरो BF हत्थं BF दक्खज्जा. L. 9. GX दंतितु X समकः. L. 10. BF दंक्खं
G दंक्खं BCFZ सडिणियं C दच्छं CGXZ संछन्नं BF दनियसंसे C दंतिययं GZ
दंतितियं X दंतियमंसे. L. 11. Z कुणइं C मारइंती G रंइंती BCF दयरो GZ दमअं.
L. 12. E दहिट्ठा A कंविडेसु E कचिं cdd. दइय (C यं) दयाइ (C इं) या C आदिए.
L. 13. BF दहिउप्फं C दयावणो BF धारिं G वारिं ABCEFXY णवणीयं. L. 14.
GXZ दरिउ Z दमः GX om. दम इति X दमः शब्दं B. om. शब्द X दंसय दशयतीति.
L. 15. C नोक्तौ cdd. दइयं तथा दयाइयं B धाडी.

दइअ दयावणय त्रुं दवराहतणू दहिठवट्टथणी ।

दहिउप्फकोमलङ्गी विरहदडवडा दयाइउं जोग्गा ॥ २८ ॥ [३५]

दवहुत्तं गिन्हमुहम्मि दहित्थारो दहिसरम्मि ।

दहबोली थालीए दरवल्लदयच्छरा य गामेसे ॥ ३६ ॥

दवहुत्तं ग्रीष्ममुखम् । दहित्थारो दहिसरः । दहित्थरो इत्यन्ये । दहबोली स्थाली । 5
दरवल्लो तथा दयच्छरो ग्रामस्वामी ॥ यथा ।

सदहित्थारदहिणा णवदहबोलीइ विरइअकरम्भं ।

दवहुत्ते अलहन्तो दरवल्ल दयच्छरो सि कहं ॥ २९ ॥ [३६]

णिविडम्मि दरुम्मिल्लं दरमत्तदंद्रा हठोल्लासा ।

दरवल्लहां अ दइए दरवल्लणिहेलणं च मुण्णघरे ॥ ३७ ॥

10

दरुम्मिल्लं घनम् । दरमत्ता बन्धात्कारः । दरंदरो उल्लासः । दरवल्लहो दयितः ।
दरवल्लणिहेलणं शून्यगृहम् ॥ यथा ।

दरवल्लहाइ तुह तइ ण सिणेहदरंदरो दरुम्मिल्लो ।

ता जइ दरमत्ताए दरवल्लणिहेलणम्मि तं रमसि ॥ ३ ॥

अत्र । दक्खीअरो सर्प इति दक्खीकरणदभवः । दक्खवड दर्शयतीति धात्वादेशेषुक्त
इति नोकौ ॥ [३७] 15

- L. 1. *cdd.* दइय BF नणू X दहिं L. 2. Z दाहउप्फं C दयाइउ X दयाइउउं.
L. 3. E गेम्हं X गिह्म C मुहम्मं Z मुहम्मं E दइ-यारो C दहिच्छरां. L. 4.
ABFGXYZ °बोली C °बोली EX थालीए GZ सालीए BFY °दअत्थगं C °दअच्छरो GZ
दयत्थरा C गामेसु X गामेसां. L. 5. C °सुं C दहिच्छरो X दहित्थागं C दधिच्छरो
BFG C 1. *hd.* XZ °बोली C 2. *hd.* °बोली G उली. L. 6. BX दअत्थगं C (F1)
दयच्छरो GZ दयत्थगे. L. 7. C सदहित्थां XZ रियदहिणा *cdd.* °बोलीइ *cdd.* विर-
इयं X विरइं BFG °कं. L. 8. G दवहुत्ते X अलहन्तो BFGXZ दअत्थगे.
L. 9. A निविडं X लियडं CEX दरुमेलं C दरुमित्तं E दरुमल्लं E हरो. L. 10.
GZ °वल्लहा BCFGYZ य A *om.* दर BFG सुन्नघरे Y मुण्णहरे Z सुन्नघरो. L. 11.
CG दरुमिल्लं BF दरुमत्ता C °मत्तो X दरवल्लहां L. 12. X सून्यगृहं G *om.* यथा.
L. 13. X तुह त ण सिणेहं C दरुमिल्लो. L. 14. G °मत्ता X दक्खं C °वडिं X त G
रमसि L. 15 X *om.* अत्र B दक्खीं CG दक्खीं GZ दर्शयति C °पूकाविति X
पूकविति. L. 16. G इति नो (sic) Z नोका.

दाओ पडिहू कञ्चीइ दारदोरा य दालिअं णयणे ।

दारिअदारद्धंतादादलिआ वेसपेडअङ्गुलिआ ॥ ३८ ॥

- दाओ प्रतिभूः । दारो तथा दोरो कटिसूत्रम् । दालिअं चक्षुः । दारिआ वेश्या ।
अत्र दावइ दर्शयतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । दारद्धंता पेडा । दादलिआ
5 अङ्गुलिः ॥ यथा ।

चलदालिअदादलिआण रणिरदारण दारिअजणाण ।

दोररवो दारद्धंताए जणयत्थघल्लणयदाओ ॥ ३९ ॥ [३८]

दिअहम्मि दिओ सुण्णाराणत्येसुं दिअज्झदिप्पंता ।

दिव्वासा चामुण्डा जडे दिअलिओ दिआहमो भासे ॥ ३९ ॥

- 10 दिओ दिवसः । दिअज्जो सुवर्णकारः । दिप्पंतो अनर्थः । दिव्वासा चामुण्डा ।
दिअलिओ मूर्खः । दिआहमो भासपक्षी ॥ यथा ।

पुरिसदिआहम दिअलिअदिअज्झ दिक्खसि ण तीइ दिप्पंतं ।

जं दिव्वासाभवणे दिअन्तसमयम्मि णागओ सि तुमं ॥ ३९ ॥ [३९]

- L. 1. AGX दाउ A पडिहू G पडहू X दारोदोरा BF °दोरो X om. य cdd. दालियं BF नयणे. L. 2. ABCFGXYZ दारियं E दोरियं A °दारद्धंता BX °दादिद्धंता F दादिद्धंता C °दारद्धता BEFXYZ °दादलिया C °दाहलिया G om. दाद E वेसापडं G वेसा अंगुलिम्मि दंदलिया ABEFYZ °लिया. L. 3. AG दाउ X दाऊ G प्रतिभू । दाउ तथा BFGZ दालियं cdd. दारिया. L. 4. X दासवइ B दादद्धता F ददिद्धंता C दादद्धता Z पेडा G om. पेडा and has here again । दारिआ वेश्या । G दंदलिया C 2. hd. दाहलिआ BFXZ °लिया. L. 5. G अलिः (sic). L. 6. cdd. °दालियं G दंदलयाणा Z °दंदलियाण cdd. दारियं. L. 7. G दारउ Z दोराओ C दोरद्धंताए GZ °ताइ BF जणएत्थल्लणं C जणअच्छं BFGX °दाउ. L. 8. E दियोम ABCFGYZ दिअहम्मि X दिउ G दिवो GZ मुन्नागं AC(F!) दिअज्जं B दिअयं EGZ दिअज्जं X दिअज्जं. L. 9. B दिव्वासा ABCFGYZ दिअं C 1. hd. X °लिउ cdd. दिआं E °हमं Z भासो. L. 10. GX दिउ B दिअज्जो C (F!) दिअज्जो GXZ दिअज्जो X चामुडा From चामुण्डा to ही torn off in G L. 11. Before दिअलिओ C 2. hd. margin inserts जडशब्दो. cdd. दिअलिओ (X उ) GZ om. मूर्खः X जडः for मूर्खः cdd. दिआहमो X भाषा for भासपक्षी X om. यथा and illustrative stanza following it. L. 12. cdd. °दियाहम दिअलिअं BF °दिअयं CGZ °दिअज्जं BF दिक्खंसि. L. 13. C °अणं णे In G वणे दिअन्तसम is torn off. BCF दिअन्तं Z °सयणम्मि G °णम्मि BF णोगओ C णागउ From गओ to °हुत्तं l. 1. next page torn off in G.

सइभोअणे दिअसिअं पुव्वण्हयभोअणे अ दिअहुत्तं ।

बाले दिळ्ळिंदिलिओ अ दुद्धगंधिअमुहो चेअ ॥ ४० ॥

दिअसिअं सदाभोजनम् । दिअसिअं अनुदिनामित्यन्ये । दिअहुत्तं पूर्वाह्नभोजनम् । दिळ्ळिंदिलिओ तथा दुद्धगंधिअमुहो बालः ॥ यथा ।

मह दुद्धगंधिअमुहा दिळ्ळिंदिलिअस्स तस्स सेवाए ।

5

दूरे दिअसिअवत्ता दिअहुत्तकए वि तम्मन्ति ॥ ३३ ॥ [४०]

दिअधुत्तओ अ कागे कक्किडे दीवओ चेअ ।

सङ्गम्मि दीहजीहो दुल्लं वत्थम्मि दुत्ति सिग्घम्मि ॥ ४१ ॥

दिअधुत्तो काकः । अत्र दिवाइती चाण्डाल इति दिवाकीर्तिशब्दभवत्वाज्ज्ञोक्तः । दीवओ कृकलासः । दीहजीहो शङ्खः । दुल्लं वस्त्रम् । दुत्ति शीघ्रम् ॥ यथा ।

10

ओ दीहजीहउज्जलदुल्लो गामणिजुआणओ दुत्ति ।

दिअधुत्तमुक्कमलकलुसमत्थओ दीवओ व्व उम्मुहइ ॥ ३४ ॥ [४१]

दुत्थं दुक्खं जहणे दुली अ कुम्मम्मि दुद्धओ णिवहे ।

माघण्हाणे दुक्करमवि दुब्बोल्लो उवालम्भे ॥ ४२ ॥

L. 1. BCFNZ सयं BEFY भोयणे YZ णे दिव BCFEYX सियं C पुवण्हं E पुव्वण्हयं X पुव्वण्हयं cdd भोयणे Y भोयणम्मि and om. अ. cdd य दिव्यं ABCFY दिवहत्तं EF दिवहत्तं. L. 2 BCFGZ बाले OGZ दिलं X दल्लिउ AC ण्लिउ ABCF (G?) YZ य C दुद्ध A गंधियं BEFNYZ गंधियं G गंधयं BF मुहे G मुह AGYZ चेष BF वव C चेष L. 3. B दिव NZ दिवामअ BGN सिय B दिवसियं From दिअ अनुं to गंधियं l. 4. torn off in G Z मित्थेके BF दिवहत्तं Z दिवहत्तं CX हत्त C पूर्वाह्णे L. 4. Z दिळ्ळिंदिलिउ X दल्लिउ F दुद्ध BZ गंधियं C 1 hd. सुहो BF बालः L. 5 BFGZ गंधियं In G दिळ्ळिंदिलिअ is illegible. BCFNZ सियम्म C सेवाए X सेवाए. L. 6. From रे to सिग्घं incl l. 8. torn off in G. BFX दिअसियं Z दिवसियं C दिवसेयचत्ता cdd. दिव हत्तं C तम्मन्ति X तम्मन्ति. L. 7. ABCFNXYZ दिव E पदिव NZ धुत्तउ cdd. य X कक्किडे BF दीवओ य चेष X दीवउ वअ CZ चेष AY चेष. L. 8. C वत्थम्मि X वत्थम्मि Z पुत्ति E सिग्घम्मि. L. 9. cdd. दिव्यं X कागः From अ to मणि l. 11. torn off in G. Z चडालः C om शब्द. L. 10. C दिवओ X दीवउ X शक्तः. L. 11. C om. ओ XZ उ BF जीहओज्जलं BF जुयाणउ Z जुयां OGN णउ. L. 12 BFX दिव्यं BF धुत्तसुक्कं C दिवधुत्ति C मच्छओ X मच्छउ CXZ दीवउ cdd व X om वव BF उम्मुहइ CX म्मुहइ (sic) In G from धुत्त to तथा l. 1. next page torn off L. 13. C दुद्ध X ह्वय F दुल्लं X दुक्खं EX दुल्लि cdd. य BF कम्मम A दुहउ C दुद्धुव X दुद्धुव C णवहं. L. 14. X माघण्हाणे A दुक्करं BCF गमां A दुब्बोल्लो BFXZ दुब्बोल्लो EY दुब्बो C दुब्बो EX उपां X लभो.

दुत्थं तथा दुक्त्वं जघनम् । दुली कूर्मः । अत्र दुहं असुखमिति दुःखशब्दभवत्वा-
नोक्तम् । दुद्धो समूहः । दुक्करं माषे रात्रौ चतुर्यामस्नानम् । दुब्बोल्लो उपा-
लम्भः ॥ यथा ।

दुक्करवेविरतणुए पिहुदुत्थे णिअयदुक्खभारेण ।

5 जइ दुल्लिदुद्धयखुद्धा पडसि तुमं ता णु कस्स दुब्बोल्लो ॥ ३९ ॥ [४२]

दुद्दोली अ इमाली दुल्लगं अघडमाणम्मि ।

दूहवजणम्मि दुत्थोहदूसला दूहलो चेअ ॥ ४३ ॥

दुद्दोली वृक्षपङ्क्तिः । दुल्लगं अघटमानम् । दुत्थोहो दूसलो दूहलो त्रयोऽप्येते
दुर्मगवाचकाः । दूहवशब्दस्तु दुर्मगशब्दभव इति नोपात्तः ॥ यथा ।

10 दूसल अदूहलाणं पेम्मं दुत्थोहए सुदुल्लगं ।

किं कह वि कया वि मरुत्थलम्मि पल्लवइ दुद्दोली ॥ ३९ ॥ [४३]

दुम्मुहदुमणीओ कविच्छुहासु दुग्घुदूदूणया हत्थी ।

दुज्जायं वसणे दुक्कुहो असहणम्मि दुदमां दिअरं ॥ ४४ ॥

दुम्मुहो मर्कटः । दहिमुहशब्दोऽपि देश्यः ऋषिवाची कैश्चिदुक्तः । दुमणी मुषा ।

15 दुग्घुदो तथा दूणो हत्ती । दुज्जायं वसणम् । दुक्कुहो असहनः । अरोचकिन्त्यपि
लक्ष्येषु दृश्यते । दुदमो देवरः ॥ यथा ।

L. 1. C दुच्छं तथा दुक्त्वं X जघण From कूर्मः to विरं l. 4. torn off in G. X
दुक्त्तशब्दः. L. 2. CX दुद्धो (X °उ) C 1. hd. दुक्करं BFXZ दुब्बोल्लो C
दुब्बोल्लो. L. 4. BF दुक्कवेविरतणुए C 1. hd. दुक्करं X दुक्करं X पिहुदुत्थे C 1. °दुच्छं
BF निययं CX निययं Z णिअअं G णे and then torn off from अयं to
हदूमला l. 7. L. 5. CX ण BFZ दुब्बोल्लो C दुब्बोल्लो X दुब्बोल्लो. L. 6. odd. य
X दुल्लगा. L. 7. ACX दुच्छोहं A °दुसहा A दूसलो AY चेय BC 1. hd. F
वेय X वेअ. L. 8. B दुद्दोली G दुल्लोली From क्षपङ्क्तिः to यथा l. 9. torn off in G.
C दुच्छोहो. L. 9. C दूहवं Z °भवः BF om. भव X om. इति. L. 10. GZ
दूनलयदूहं odd. दुच्छोहए G सुदुल्लग. L. 11. From किं to दुज्जा incl. l. 13
torn off in G. X इ for कह C मरुच्छं Z मरुत्थलम्मि B दुद्दोली. L. 12.
BF दुमहं C 1. hd. दुम्मुदुमं 2. hd. दुम्मुहोदुमं AXZ °णीउ B दुग्घुदूं Y दुग्घुदूं Z
°दोणया. L. 13. A दुक्कुहो X दुक्कुहो B दुदमां G दिअरं ABCBFXXY दिअरं. L. 14.
BFX दुमहो BF मर्कटः From °कटः to दुक्कुहो l. 15. torn off in G. B दश्यं
Z दुमुणी. L. 15. X दुग्घुदूं Z दुग्घादा BF दुक्कुदूं X दुक्कुदूं BF अरोचकिन्त्यपि CX
अरोचकिन्त्यपि. L. 16. G लक्ष्येषु.

दुग्धदूणतद्गु दुमणिसिअचरे तुह प्पिआ णट्ठा ।

ता दुग्धुहबलदुग्धम विसेसु मा दुक्कुहत्तदुग्जायं ॥ ३७ ॥

अत्र दुमइ धवलयतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [४४]

दुहओ सुण्णे दुण्णिक्कदुण्णिखित्ता य दुच्चरिआ ।

दुंदुमिणी रूववई गलगज्जिअयम्मि दुंदुमिअं ॥ ४५ ॥

5

दुहओ चूर्णितः । दुण्णिक्को तथा दुण्णिखित्तो दुश्चरितः । दुण्णिखित्तो दुर्दर्शं इत्यन्ये । दुंदुमिणी रूपवती । दुंदुमिअं गलगर्जितिम् ॥ यथा ।

दुण्णिक्क दुण्णिखित्तं भज तं विअ मयणन्नाणदुहयङ्गो ।

सुकुलुअवदुंदुमिणि वदुं किं करसि दुंदुमिअं ॥ ३८ ॥ [४५]

दुल्लसिआ दासीए दुरंदरं दुक्खउत्तिण्णे ।

10

दुद्धोलणी दुहिअदुग्जाए तिमिरे दुरालोओ ॥ ४६ ॥

दुल्लसिआ दासी । दुरंदरं दुःखोत्तीर्णम् । दुद्धोलणी या दुग्धापि दुह्यते । दुरालोओ तिमिरम् ॥ यथा ।

रक्खसु दुद्धोलणिअं दुल्लसिआपुत्त घणदुरालोए ।

जीह पसाएण सया दालिदुदुरंदरा अम्हे ॥ ३९ ॥ [४६]

15

L. 1. G दुग्धदं X दुग्धदं Z दुग्धदूणतद्गु BFX °दुणिं C °दुणितद्गु CX इमणिं
GZ दुग्मणिं RCFX °सियं C °चरेसु BF पियया CXZ पिया From प्पिआ to मा l.
2. torn off in G. CX नद्गु. L. 2. BX दुग्धदं B °वलं Z °चलं G इक्कुहुत्तं
X हुक्कहत्तं Z °हुत्तं C om. दुक्कुहत्तं CX दुग्जाय. L. 3. B नोक्तः. L. 4.
AX दुग्धउ GZ दुग्निक्कदुग्निं AE °क्खित्ता BF 2. hd. °त्ताइ दुं BFGZ दुग्धं
ABCEFXYZ °तिया. L. 5. B दुंदुमिणी X दुदुमिणी G °मिणी चर् (रूव being
torn off) EX °गज्जियंमि C 1. hd. °गसियं ABC 2. hd. FGYZ °गज्जियं cdd.
दुंदुमियं Z दुंदुवियं. L. 6. GX दुग्धउ G दुग्णक्खसो GZ दुग्निखित्तो X दुग्णक्खित्तो
and om. दुग्धरितः G दुग्निखित्तो X om. दुग्णक्खित्तो X दुग्धरां L. 7. G दुमिणी
BFX दुंदुमणी cdd. दुंदुमियं C om. गल. L. 8. G दुग्निक्क दुग्निं B °क्खित्तं
G रज Z त विय cdd. विय cdd. °वाणं. L. 9. X सुकुलुअवं G °लुपुचं G °मिणि
X ददं C करस cdd. दुंदुमिय. L. 10. cdd. °सिया A °उत्तिण्णे C उत्तण्णे. L. 11.
C दुग्धोलणी X दुद्धोलणी G °णी चा दुहिया वि दुग्धरा Z °णी वा दुहियावि दुग्धिए ABCE
XY दुहियं C 1. hd. °उत्ताए 2. hd. °ओत्ताए AX °दुग्जाए G तिमिरे AC 2. hd.
GX °लोउ E °लोए. L. 12. cdd. °सिया X दुरोदुरं B दुक्खो G दुलो X °त्तीणं C
1. hd. दुद्धोलणी 2. hd. दुग्धोलणी G °लण्णि FZ °लण्णया X दुद्धोलणिया Z em. या
B दुग्धापि L. 13. GX °लाउ L. 14. C दुद्धोलं GX दुद्धोलं cdd. °णिअं cdd. °सिया
X om. घण C लोओए 2 hd लोउए (sic). L. 15. BF जीए CX दुरंदुरा RF अम्हे ण.

सण्डे दुअकखरो तह दुमंतओ केसबन्धम्मि ।

दुम्मइणीदुत्थुरुहंडाओ तह कलहसीलाए ॥ ४७ ॥

दुअकखरो षण्डः । दुमंतओ केशबन्धः । दुम्मइणी तथा दुत्थुरुहंडा कलहशीला स्त्री । दुत्थुरुहंडो पुरुषोऽपि ॥ यथा ।

- 5 दुत्थुरुहंडदुअकखर दुम्मइणीए दुमंतए तीए ।
बन्धसु कुसुमामेलं अम्हे ण हु तुज्झ जोगमाओ ॥ ४० ॥

अत्र । दुगुच्छइ दुगुच्छइ जुगुप्सते । दुहावइ छिनत्ति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [४७]

सरिआइ दुंबवत्ती दुक्कुक्कणिआ पडिग्गहए ।

- 10 लज्जदुमणम्मि दूहट्टो देहणिदोहणीउ पक्कम्मि ॥ ४८ ॥

दुंबवत्ती सरित् । दुक्कुक्कणिआ पतद्ग्रहः । दूहट्टो लज्जादुर्मनाः । अत्र दुमइ परिता-
पयतीति धात्वादेशेषूकमिति नोक्तम् । देहणी तथा दोहणी पक्कः ॥ यथा ।

मा लज्ज दुंबवत्तीदोहणिमुत्ता विरेण आविन्ति ।

धोएमि देहणिं तुह पयाण दुक्कुक्कणीइ दूहट्ट ॥ ४१ ॥

- 15 अत्र देक्वइ पश्यतीति धात्वादेशेषूकमिति नोक्तम् ॥ [४८]

L. 1. X सण्डे E दुयकखरो AZ दुमंतओ G दुमंतउ X ितउ RFG िबंधम्मि. L. 2
C दुम्मइणी X दुम्मणीइ A दुत्थुरुहं BFY दुत्थुरुहं C दुत्थुरुहं G दुत्थुरुहं Z दुत्थुरुहं
AG िहउ X िडीउ BF तह य. L. 3 C षण्डः 2. hd. षण्डः GZ दुमंतउ (Z ओ) X
ितउ G िबंधः B दुत्थुरुहंडा F दुत्थुरुहंडा Z दुत्थुरुहंडा C पुत्थुरुहं 2. hd. दुत्थुरुहं G दुत्थुरुहंडा
X हंडो B िसीला. L. 4. BF दुत्थुरुहंडः C दुत्थुरुहंडः G दुत्थुरुहंडः (sic) Z दुत्थुरु-
हंडः X हंडः. L. 5. BF दुत्थुरुहंडः C दुत्थुरुहंडः G दुत्थुरुहंडः Z दुत्थुरुहंडः BF दुत्थुरुहंडः
G om. दुअकखर C दुमंतओ तीए. L. 6. BFG बंधसु C om from अम्हे to जो X उ
for हु BF तुज्झ G जुगुप्सते X जोगमाउ. L. 7. B यथा । अत्र BF दुगुच्छइ X दुगुच्छइ
X दुगुच्छइ C पूकाः om. इति नोक्ताः. L. 9. E सारिं ACEFGXYZ िरियाइ BF
रियाइ BF दुबं CE दुबं GZ दुमंतं ABCFX दुक्कुक्कं cdd. िगिया. L. 10.
AX लज्जां A दुम्भं BF दूहट्टो ACGY दूहट्टो A व्हं C देहणीओ (sic; om. िगिदोह).
L. 11. B दुम्भं C(FI) दुम्भं GZ दुम्भं BCFX दुक्कुक्कं cdd. िगिया C एनइहः 2. hd.
परिग्रहः BCFX दूहट्टो BF लज्जदुं CX िमना BF दुमइ. L. 12. G िपयति धां Z
िपयति इति B िपूकाः C(FI)Z िपूका X िपूका cdd. इति नोक्तः X दूहणी. L. 13. BF
लज्ज BF दुबं C दुम्भं G दुम्भं Z तुम्भवत्तां C दंढणीकमुत्ता C आविन्ति X अविन्ति.
L. 14. BF दोहणि C 1. hd. दुक्कुक्कं BC 2. hd. FGXZ दुक्कुक्कं G िणीव Z िणीव BCF
(G)XZ दूहट्ट. L. 15. X अव for अत्र B िपूका इति नोक्तः.

पिकम्मि देवउप्फं पुप्फे दोग्गं च जुअलम्मि ।

कूवयसवउसहेसुं दोद्धिअदोह्अदोआला ॥ ४९ ॥

देवउप्फं पकपुण्णम् । दोग्गं युग्मम् । दोद्धिओ चर्मकूपः । दोह्ओ शवः ।
दोआलो वृषभः ॥ यथा ।

दोह्अमुहा दोआलवाहणा गलिअवाहुदोग्गवला । 5

जीअन्ति दोद्धिअवहा तुह रिउणो मह्अदेवउप्फेहिं ॥ ४२ ॥ [४३]

दोवेली सायंभोअणम्मि तह दोणओ अ आउत्ते ।

जुण्हाइ दोसिणी कडिअडम्मि दोहासलं चेअ ॥ ५० ॥

दोवेली सायंभोजनम् । दोणओ आयुक्तः । हातिक इत्यन्ये । दोसिणी ज्योन्वा ।
दोहासलं कटीतटम् ॥ यथा । 10

तुह दोहासलइसणपग्ग्वसो गामदोणओ वहिणि ।

ता एहि मह धरे दोवेलिमिसा दोसिणी ण जा फुरइ ॥ ४३ ॥ [५०]

दोसाणिअं च विमलीकयम्मि दाणक्किआ सरहा ।

दोसाकरणं कोव दोसणिजंता अ चन्दम्मि ॥ ५१ ॥

दोसाणिअं निर्मलीकृतम् । दाणक्का सरधा । दोसाकरणं कोपः । दोसणिजंता 15
चन्द्रः ॥ यथा ।

L. 1. B पिकम्मि X पक्कमि C उप्फ E उप्फ A उप्फ DXY पुप्फे X दोग्ग ABEFYZ
जुअलम्मि G जयलम्मि. L. 2. Y कूअअ AY मया BF ओम्महेसु C ओउस BEY
कौदियं F दोद्धियं om. C 1 hd., C 2. hd. दोद्वियं G दोद्वियं X दोद्वियां Z दोद्वियं
BF दोह्अं Y दोह्अदोयान्ता. L. 3. B पकपुण्ण F पकपुण्ण X पकपुण्ण X दोग्ग C
(BF) X दोह्ओ (X उ) GZ दोह्ओ (Z ओ) B दोह्ओ F दोह्ओ XZ दोह्ओ.
L. 5. X दोआलं G वाग्गणा add गलिअवाहुदोग्गवला. L. 6. BCTXZ जीअन्ति
G जीअन्ति BF दोद्धियं CXZ दोद्वियं G दोद्वियं GZ मुहा X रिउणो B पुप्फेहिं. L. 7.
CGYZ ओयणंमि E ओअम्मि GX दोग्गउ ABCFGY व C आउत्ते. L. 8. A
जुण्हा य XY जुण्हाइ Z जुण्हाइ ACEXY कडियडम्मि G कडियं Z कडियम्मि X दोहासल
BF चेव ACY चेव. L. 9 B सायं G ओयण GX दोग्गउ. L. 10. X
दोहासलं C कटितटं. L. 11. G दोहासणं C 1. hd. पग्ग्वसो C 1 hd. GX दोग्गउ
add. वहिणि. L. 12. X नो एहे. L. 13. BF दोसासिअं ACEGXYZ णियं add.
द्विया Y सरधा. L. 14. C दोसणं AZ ज्जतो add. व. L. 15. BF दोसासिअं C
GX णियं C 2. hd. सरधा Z दोसणिजंतो.

दोसणिजंतयदोसाणिअसीलाए इमाइ अहरदलं ।

दोणक्काए वट्टं दोसाकरणं करेसि किं इत्थ ॥ ४४ ॥ [५१]

॥ अथानेकार्थाः ॥

दलिअं णिकूणिअच्छे दारुम्मि अ अड्डगुलीए अ ।

5 दीहविरलेसु दरविंदरं च पसवणयणेषु दामणिआ ॥ ५२ ॥

दलिअं निकूणिताक्षं दारु अड्डगुली चेति व्यर्थम् । दरविंदरं दीर्घं विरलं च । दामणी प्रसवो नयनं च ॥ [५२]

उदेहिवाहहरिणीसु दीविआ इहकडीसु दुग्गं च ।

जहणट्टिअम्मि वत्थे जहणे वि अ दुण्णिअत्थं च ॥ ५३ ॥

10 दीविआ उपदेहिका मृगाकर्षणी व्याधमृगी चेति द्वयार्था । दुग्गं दुःखं कटी च । दुण्णिअत्थं जघनस्थितवस्त्रं जघनं च ॥ [५३]

दुच्चंबालो कलही दुच्चरिओ फरुसवयणो अ ।

णेहट्टावणभण्डे तुम्बीए तह य दुद्धिणिआ ॥ ५४ ॥

दुच्चंबालो कलहनिरतो दुश्चरितः परुषवचनश्रेति व्यर्थः । दुद्धिणिआ कप्रत्यया-

15 भावे दुद्धिणी स्नेहस्थापनमाण्डं तुम्बी चेति द्वयार्था ॥ [५४]

L. 1. Z दोसणिजंतं BF दोसणियं CGXZ साणियं X अहरदलं. L. 2. C दहे BF जं for किं G अत्थ X इच्छा. L. 3. om. A; BE कार्था. L. 4. cdd. दलियं CY निकू BF णियत्थे ACEGX Y णियच्छे cdd. य ABCFY लं ए य L. 5. X दरविंदरे C वा C 1. hd. पट्टं 2. hd. पसवणं ABCFGXY दामणिय. L. 6. cdd. दलियं णिकू X विकूणिताक्षं X अयं for व्यर्थं G दरं च वट्टं. L. 7. X दामिणी. L. 8. B उदेहिं ABCEFX Y द्विविया GZ द्विया G कडीं L. 9. EX जहणं BF द्वियां क ACEGX Y द्वियम्मि C वच्छे BF om. अ EXZ य CY इ C दुण्णियत्थं E दुण्णियत्थं G दुन्नियत्थं X दुण्णियत्थं Z दुन्नियत्थं. L. 10. cdd. दीविया G कपाणी BFZ मृगीति द्वयार्था X मृगीति द्वयार्था; C मृगो X दुगा. L. 11. BF दुण्णियत्थं C दुन्नियत्थं GZ दुन्नियत्थं X दुन्नियत्थं. L. 12. Z दुष्णं ABCFY चालो G चालो AGX रितुं AGZ वचणे ABFGY य C om. अ. L. 13. A नेहं C om. णे X ट्टावणभण्डे G तुंबीए AX णिया C दुद्धिं E दुद्धं F दुद्धिं BCEFGYZ णिया. L. 14. Z दुष्णं BCF चालो G चालो कालहनिरता; दुष्णं Z निरता; दुष्णं G वचनं X वचनेति अर्थः C दुद्धिं F दुद्धं X दुष्णं cdd. णिया. L. 15. C दुद्धिणी F दुद्धिणी BFG तुंबी X तुंबी BX द्वयार्था.

दुच्चंढिओ अ दुल्ललिअम्मि तथा दुव्विअड्डम्मि ।

दुप्परिअल्लमसके दुउणम्मि तथा अणम्मसिए ॥ ५५ ॥

दुच्चंढिओ दुर्ललितो दुर्विदग्धश्च । दुप्परिअल्लं अशक्यं द्विगुणमनभ्यस्तं चेति
व्यर्थम् ॥ [५५]

दूणावेढमसके सरे अ दोसोऽद्दुकोवसु ।

5

दोहणहारी पाणिअहारीए पारिहारिणीए अ ॥ ५६ ॥

दूणावेढं अशक्यं तडागश्च । दोसो अर्थं कोपश्च । दोहणहारी जलहारिणी पारि-
हारिणी च ॥ [५६]

॥ अथ धादिः ॥

धरधन्वा तूलरया भमरे धंगधुअगायधूमंगा ।

10

धयधंधा णरलज्जा धवलो जच्चोत्तमे धरे धयणं ॥ ५७ ॥

धरं तूलम् । धवो वेगः । धंगो धुअगाओ धूमंगो एते त्रयोऽपि भ्रमरार्थाः । धओ
पुरुषः । धंधा लज्जा । धवलो यो यस्यां जातावुत्तमः । धयणं गृहम् ॥ यथा ।

धयणधरसयणधंधा धयधवले चइअ कत्थ चलिआ सि ।

णिसि धंगकेसिधन्वा परिमलभमिरधुअगायधूमंगि ॥ ४५ ॥ [५७]

15

L. 1. AG दुच्चंढिउ or दुव्वंढिउ X दुच्चंढिउ BF दुव्वंढिओ Y दुच्चंढिओ Z दुव्वंढिओ
EGXYZ च cdd. °लयमि A दुव्वयदम्मि BEFYZ दुव्वियं C दुव्वियदुमि GX दुव्वि-
यदुमि. L. 2. ABCEFG °रिचल्लं BF दुअणमि Y दुअणमि E तथा य णं C
अणम्मं. L. 3. G दुच्चंढिउ X दुच्चंढिउ Z दुव्वंढिओ C 1. hd. दुप्परि; corr. 2. hd.
BF °दल्लं G °यल्लमशक्यं । Z °यल्लमशक्यं X °मनस्परं. L. 4. G व्यर्थं. L. 5. C
°मसक्यो cdd. य X दोसे A लद्धकोवेसुं XYZ दूकोवेसु. L. 6. BCFG पाणीं X
पाणिणं Y पाणीणं Z पाणीहारीए B °तारिए C °रीए पाणिहारी Z पाणिहारिणी ABCFX Y च.
L. 7. R दूणावेढमशक्यं GXZ °वढमशक्यं GZ दोहणं GZ °हरी C °हारिणी च. L. 10.
C °धन्वा Z मूलरया A भमरे धंगं BFY धंगं C 2. hd. X धुंगं E गधं cdd. °धुयगां
X °धुयगां Z °धूमगा. L. 11. ABCFGZ नरं AC धवले A जेच्चों C जेच्चों X
जानों Y जच्चुं Z जच्चों A धणयं GZ धअणं. L. 12. C (G!) धवो CX धुंगो
CGXZ धुयं GX °गाउ GZ धमरार्थाः एते त्रयोपि BGX धउ. L. 13. X वस्यं B
धणयं G गृही. L. 14. cdd. चइअ C कच्छ BCFZ चलिया X वलिया From चलिं
to मलं l. 15. torn off in G. L. 15. BF धुगकेसिं C °धन्वा CGXZ °धुयं
BFX °धूमनि.

धणिअधरगगा दढकप्पासेसु पिढ्ढुम्मि धसलधुत्ता य ।

धणिआ पिआइ धण्णाउसो कहिज्जन्तआसीसे ॥ ५८ ॥

धणिअं गाढम् । धरगो कार्पासः । धसलो तथा धुत्तो विस्तीर्णः । धणिआ मिया ।
धण्णाउसो कथ्यमानाशीर्वादः । धण्णाउसो आशीरवेति केचित् ॥ यथा ।

5 धणिअधसलथणकलसं धुत्तणिअम्भं धरगसिअहसिअं ।

धणिअं लहिअ जुआणो मण्णइ धण्णाउसत्तणं सहलं ॥ ४६ ॥ [५८]

धंसाडिओ ववगए हंसे धवलसउणो लहुं धारं ।

धाराजिमुहे धाडीं अ गिरसिए धाडिओ अ आरामे ॥ ५९ ॥

धंसाडिओ व्यपगतः । मुकार्थस्तु मुचिधात्वादेशसिद्धः । धवलसउणो हंसः । धारं
10 लघु । धारा रणमुखम् । धाडी निरस्तम् । धाडिओ आरामः । अत्र धाडइ निःसरतीति
धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ यथा ।

धाराइ धाडिअङ्गा अधारणिवधवलसउण तुह रिउणो ।

धंसाडिअसयलदुहा रमन्ति सुरधाडिए सुरवहूहिं ॥ ४७ ॥ [५९]

फलभेए धाणूरिअमिन्दाणी धुंधुमारा य ।

15 धुकुद्धुअधुकुद्धुगिआ उल्लसिए गजे धूणो ॥ ६० ॥

L. 1. A धणियं चरया वृढं कप्पासेसु BCFGXYZ धणियं C 1. hd. G धवलं In G धुत्ता य is torn off. X यं. L. 2. cdd. धणिया पियाइ Z धन्नाउसो From धण्णाउसो to विस्तीर्णः in l. 3 torn off in G. X कहिज्जन्तं Y आसीसे. L. 3. cdd. धणियं BFXZ कर्पासः cdd. धणिया G मिया. L. 4. G धन्नाजसो BX धण्णाउसा Z धन्नाउसो G धन्नाउ and then torn off to इ in मण्णइ l. 6. Z धन्नाउसा X आशीरवेति. L. 5. BFXZ धणियं C धणियाधसणघणं B धणियं Z धणियं BFXZ सियं PCFXZ हसियं. L. 6. cdd. धणियं लहिय Z जुआणो CX धण्णाउसं. L. 7. E साडिओ AGXZ ङिउ A हस्से X हस्से From धवलं to धवलं l. 9. torn off in G. C 1. hd धरं. L. 8. C धाराजिमुहे Z जमुहे X धाडि ABIEFGXY य Z इ C om. अ ABCFGZ निरसिए E निरसिओ X निरसिए C 1. hd. X धाडिउ Y य X आसमे Z आरामो. L. 9. X धंसाडिउ C स्तु विधा 2. hd. चि X विधा BF मुविं C धात्वादेशे सिद्धं X हसः. L. 10. From लघु to धवलं l. 12. torn off in G. BF रणमुखं B निस्सं X ति इति. L. 12 Z धाडियंगा BF अंगा धारणिवधवलं तुह णिउणो From उणो to मारा l. 3. next page torn off in G. L. 13. BFZ धंसाडियं CX लिं C रगंति Z सुरधारिए. L. 14. E फलभेए cdd. रिचियं BF धुधुं. L. 15. C धुकुद्धुगिया (sic) BF धुकुद्धुधुकुद्धुगिया X धुकुद्धुधुधुधुं AEZ धुकुद्धुयं E धुकुद्धुं AEXYZ गिया E उच्चिए गजे.

धाणूरिअं फलभेदः । धुंघुमारा इन्द्राणी । धुकुद्धुअं तथा धुकुद्धुगिअं उल्लसितम् ।
धूणो गजः । अत्र धूआ दुहितेति दुहितृशब्दभवत्वान्नोक्तम् ॥ यथा ।

धूणगय धुंघुमारापइसमविक्रम तुहारिणारीओ ।

धुकुद्धुअधाणूरिअमडन्ति धुकुद्धुगिअभया अडविं ॥ ४८ ॥ [६०]

णीहारि धूमरिधूमिआउ धूमसिहधूममहिसीओ ।

5

धूलीवट्टो तुरए धूमद्वारं गवकखम्मि ॥ ६१ ॥

धूमरी धूमिआ धूमसिहा धूममहिसी एते चत्वारो नीहारार्थाः । धूलीवट्टो अश्वः ।
धूरिअवट्टो इत्यन्ये । धूमद्वारं गवाक्षः ॥ यथा ।

धूममहिसीइ धूमरिअजले को चडइ धूमिआकाले ।

धूमसिहाओ भीओ धूलीवट्टे अ धूमदारे अ ॥ ४९ ॥ [६१]

10

धूरिअअं दीहे धूमद्धयमहिसीउ बहुलासु ।

भज्जापज्जत्तीसुं बद्धयणीसङ्कए अ धणी ॥ ६२ ॥

धूरिअं दीर्घम् । धूमद्धयमहिसीओ कृत्तिकाः ॥ यथा ।

धूमद्धयमहिसीसुं गए दिणेसे अधूरिआओ वि ।

पिअविरहविहुरिआणं रयणीओ जुगसमा हुन्ति ॥ ५० ॥ [६२]

15

L. 1. *add.* °रियं BF धुमारा BF धुकुद्धुयं C धुकुद्धुयं X धुकुद्धुअं Z धुकुद्धुयं BF धुकुद्धुयं C धुकुद्धुगियं X धुकुद्धु (क्री) धुगियं Z °गियं. L. 2. C धूया.
L. 3. F धंघुं In G पहसम is illegible. BF सुहारि° BCF °णारीओ XZ णारीउ
From णारीओ to गव° incl. l. 6 torn off in G. L. 4. BF धुकुद्धुअं C
धुकुद्धुयं X धुकुद्धुयं Z धुकुद्धुयं *add.* °रियं C °मंडति X °मडति Z °मडते BF
धुकुद्धु° C धुकुद्धु° X धुकुद्धु° BCFXZ °गियं X डविं. L. 5. ABFY °धूमियाउ Z
°धूमियाओ C 1. hd. om. धूमिआउ धूमसिह 2. hd. धूमिआ धूमसिहा ANZ °सीउ. L. 6.
C धूली° A °धदो BY °वदो BF °द्वार E गवकखम्मि L. 7. GZ धूमिया X धूमिआ C
धूमसोहा धूमसिहा From मनहिं to मिआकाले l. 9 torn off in G. CNZ चत्वारोपि
C धूलि°. L. 8. BF धूरियवट्टो CX धूरियवट्टो Z धूरियं B धूमद्वार. L. 9. CX
°महितीयं Z °महितीए *add.* धूमरियं *add.* धूमिया°. L. 10. GX °सिहाउ भीउ C धूलि°
BF (G !) °वट्टे *add.* य (twice, in Z only 1st.) From दारे to दीर्घम् incl. l. 13.
torn off in G. L. 11. BCF धूरियंअं E धूरिअअ A धूरियंअं Y धूरियंय Z
धूरियं C धूमद्धयं CEY °सीओ EXY *add.* ॥ अथानेकार्थाः ॥ L. 12. A °पज्जत्तीसुं
B °वयं BFZ वद्धं C वद्धं BF om. अ ACEXYZ य. L. 13. BFZ धूरियं
X धूरिअअं CG धूमद्धयं X °महिती G °सीउ X कृत्तिका. L. 14. C धूमद्धयं C
दिणे स Z दिणेसे य धूरियाओ From णेसे to पर्यातिं l. 1. next page torn
off in G. BF, C 2. hd. °रियाओ C 1. hd. X °रियाउ. L. 15. *add.*
पिअविरहविहुरियाणं C 1. hd. X रयणीउ BF जुगसमा.

॥ अधानेकार्थाः ॥

धणी भार्या पर्यातिर्बद्धोऽपि निःशङ्कश्चेति त्र्यर्थो धणीशब्दः ॥

चउरकुलहृत्थवणे चण्डिणरबलिम्भि धम्मओ तह य ।

धारावासो घणभेगुसुं धूमद्धओ सरे महिसे ॥ ६३ ॥

5 धम्मओ चतरङ्गुलो हस्तत्रणश्रणडीपुरुषोपहारश्च । यदाह ।

चोरा दुर्गापुरतो हत्वा पुरुषं तदङ्गरुधारेण ।

गहने कुर्वन्ति बलिं धर्मार्थं धम्मअं तं तु ॥

धारावासो मेघो भेकश्च । धूमद्धओ तटाको महिषश्च ॥

नकारादयस्तु देश्यामसंभविन एवेति न निबद्धाः । यच्च वादाविति सूत्रितमस्माभि-

10 त्तत्संस्कृतभवप्राकृतशब्दापेक्षया न देश्यपेक्षयेति सर्वमवदातम् ॥ [६३]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां पञ्चमो वर्गः ॥

L. 1. *om.* A. L. 2. BCFX पर्यातिः B बद्धो G बद्धो F बद्धो GZ *om.* अपि Z निशङ्कश्चेति X श्रेति चतुर्थो शब्दः. L. 3. C °इच्छ° X चण्डिणबलिम्भि C °णबलिम्भि E °णबलिम्भि BFGZ °बलिम्भि AG, C 2. *hd.* X धम्मउ From घण° to हस्त° l. 4. torn off in G. L. 4. XY °भेकसुं C(F) धूमद्धओ C 2. *hd.* °हउ X °हउ C सरे X महिसि X *adds* ॥ इति पंचमो वर्गः संपूर्णः ॥ L. 5. XZ धम्मउ X °वणश्रणी°. L. 6. B चोरा °पुरुषो X चोराः चंडीपुरतो पुरुषं हत्वा तदंग°. L. 7. CG *om.* बलिं B धम्मार्थं धम्मअं GZ धम्मयं. L. 8. G *om.* भेकश्च C धूमद्धओ G धूमद्धउ X धूमद्धउ GZ तटाको. L. 9. X °मसंभवन CX सूचितम् [*cf.* तिद्देशमच° I. 229.]. L. 10. Z °भवः प्राकृत° X देश्यः पेल° XZ *add* at the end of line उभयं (Z य) २२७ ॥ L. 11. BCFGXZ °ताया स्तोपज्ञदेशशब्द (X देशीयशब्द) संप्रवृत्तो B वर्गः । छ । सं २२९ ॥ G ॥ छ ॥ श्लो. २२९ ॥ छ ॥ X ॥ संघासं २२९ ॥ Z ॥ श्लो २२९ ॥ E has only ॥ इति पंचमो वर्गः ॥ Y has only ॥ पंचमो वर्गः ॥

॥ अथ पादिः ॥

पट्टी पढमपसूआ पच्छी पिडिआ पलं पसेअम्भि ।

गामट्टाणे पढं धवले पट्टमहिरोहिणी पज्जा ॥ १ ॥

पट्टी प्रथमप्रसूता । पच्छी पिडिका । पलं स्वेदः । पढं ग्रामस्थानम् । पढं धवलम् ।
पज्जा अधिरोहिणी । अधिकारवाचकस्तु पज्जाशब्दः प्रबन्धभेदवाचकपर्यायशब्दभव एव । ५
मार्गवाचकस्तु पज्जाशब्दभवः ॥ यथा ।

पट्टीपयपडुजसो पढवई एस जुवइपलजणणो ।

गुणपच्छी जस्से भुजपज्जाए चडेइ जयलच्छी ॥ १ ॥ [१]

पत्तिपसाइअपत्तपसाइअसद्दा पुलिन्दसिरपण्णे ।

पत्तपिसालसमित्थ य पंती वेणी गुहाइ पडुंसो ॥ २ ॥

10

पत्ती तथा पसाइआ तथा पत्तपसाइआ तथा पत्तपिसालसं इत्येते चत्वारः शब्दाः
पुलिन्दाशिरसि यत्पर्यायपुटं तद्वाचकाः । पंती वेणी । केशरचना । पडुंसो गिरिगुहा ॥ यथा ।

पडुंसे पत्तिकरो पत्तपसाइअसिरो रिऊ तुज्झ ।

पत्तपिसालसहन्थं सपसाइअपंतिअं रमइ सवरिं ॥ २ ॥ [२]

L. 1. Y has प्रकारादेः. L. 2. BF पट्टी OGZ पट्टी Z प्रथमं ABCFGXYZ
°पसूया E °पसूया BX पडिया ACE(F)GZ पिडिया Y पडियाए ABCFGYZ पसेयम्भि
X पसयम्भि. L. 3. E गोमं BFZ °द्वाने C °दाने G °दाने BCFGYZ पढं E पढं
X पढं BCF पंढमहिं (GZ) माधि X °माहिं GXYZ °रोहणी. L. 4. BF पट्टी CZ
पट्टी G पिडिका GZ प्रभेदः cdd. पढं. BCFX पढं. L. 5. G रोहणी Z °रोहणी. G
°पर्यायशब्दं X पज्जाशब्द एव. L. 6. CZ °भव एव. L. 7. BF पट्टीं C पट्टीं X
पट्टीं is given twice. G °वयं X °वयं BF °पंढजसो X °मंडं C °पडं cdd. पढवई
X पंढवई X एसु जणहं. L. 8. XZ गुणपत्ती BFX वडेइ BF जयलच्छी C भुजलच्छी.
L. 9. cdd. °पसाइयं (twice Z om. १ second time) E पुलिपंदं. L. 10. A
°समिन्नु BCFG °समिच्छ C गुहाइ पढंसे X पढुंसे. L. 11. G पत्तिपसाइया तथा पत्तपसा-
इया तथा पत्तपिसालसं तथा इत्येते X पसाइआ Z पसाइया C om. तथा पत्तपसाइआ Z पत्त-
साइया BFX °पसाइया (twice) X पत्तपिसां C °लस X शब्दा. L. 12. BX °सिरसि
C यत्पर्यायपुटं BX °का. L. 13. C पडुंसे GZ पत्तिकरा BF om. पत्त cdd. °पसाइयं
X °पसाकसिरो G °सिरा C तुज्झ. L. 14. BCF °हवई GZ सपिसां cdd. °साइयं C
पत्तिसं BFGXZ °पंतिअं Z रमइ CXZ सवरिं.

27 [Definitional]

पलसू सेवा पणिआ करोडिका पण्हओ अ थणधारा ।

पडिवेसिए पएसो पन्हारो पन्हरो अ अवमरुचू ॥ ३ ॥

पलसू सेवा । पणिआ करोडिका । पण्हओ स्तनधारा । पएसो प्रातिवेशिमकः ।
पन्हारो तथा पन्हरो अपमृत्युः ॥ यथा ।

कृ जह पण्हओ तहेही पन्हरभीए सुओ अपन्हारो ।

किज्जउ अज्ज पएसिणि सुरपलसु चइअ पणिअकम्माइं ॥ ३ ॥ [३]

कप्पासम्मि अ पलही पविआ सगपाणपत्तम्मि ।

पउडपऊढा गेहम्मि मिगविसेसम्मि पसओ अ ॥ ४ ॥

पलही कर्पासः । पविआ पक्षिणां पानभाजनम् । पउढं तथा पऊढं गृहम् । पउढो
10 गृहस्य पश्चिमप्रदेश इति केचित् । पसओ मृगविशेषः ॥ यथा ।

कत्थ य गुणमणिपउढं लायण्णणिही कलापऊढं सा ।

पसयसमपलहिदसणो पविआपाणो अ कत्थ तुमं ॥ ४ ॥ [४]

परडा सप्पविसेसे पडलं णिव्वे रविम्मि पच्छुहो ।

पहणं कुले दिणे पउओ पहणी संमुहागयणिरोहे ॥ ५ ॥

L. 1. G पलसू *add.* पणिआ ABEFGXYZ °दिया C °डिका 2. *hd.* °डिका C
पण्हपण्हओ AX पण्हउ *add.* य. L. 2. BF पडिवेसिओ पएसो or पएसो
ABCFGXYZ पम्मरो BF पण्हगे ACGYZ य. L. 3. *add.* पणिआ X करोडिया
GX पण्हउ X °वेशिमकं. L. 4. *add.* पम्मरो BF पण्हगे X पण्हरो अपमृत्यु.
L. 5. C कुह GX पण्हउ BF तदेही X पण्ह° C 1. *hd.* GX सुउ GZ य पम्मरो
BCF अपम्मरो X अम्मरो. L. 6. C किज्जुओ X किज्जूर Z किज्जुओ From
पएसिणि to चइअ incl. is given twice in X. *add.* चइय Z वइय BF पण्य°
X पणिण्य° Z पणिण्य° CX °कंमाइं. L. 7. C प्पासंमि X °संमि *add.* य ABF कलही
EX पडली *add.* पविआ X °पत्तमि L. 8. C पउरुडपऊढो X पउडा Y मिगविसेसं
G °वेसेसं X °विसेसमि ABCFGX पसउ. C या ABEFGYZ य. L. 9. BF
कलही *add.* पविआ C °मोजनं B पओढं. L. 10. BF गुरूपश्चिमं X पश्चिमदेशः G पसओ
X पसउ. L. 11. BFGXZ °निही C °निहा X उढं. L. 12. BF °दसणे BFGXZ
पविआ° C पवियाए X °याएणो GZ य. L. 13. E पडलं G पडल X पडल BF, C 2.
hd. णिव्वे A निव्वे or निव्वे. L. 14 C 1. *hd.* पुले BF पओओ GXZ पउउ Y
पओउ ABCF °गअं G °निरोहे Z °निरोहे.

परडा सर्पविशेषः । पडलं नीत्रम् । पञ्चहो रविः । पहणं कुलम् । पउओ दिनम् ।
पहणी संमुखागतनिरोधः ॥ यथा ।

तद्द पहणिअरिउवहुआ परडाउलजुण्णपडलउडएसु ।

पउअम्मि लिअन्ति सया डरिआ चालुकपहणपञ्चूह ॥ ५ ॥ [५]

पयला णिद्धा पययं अपिअं पडवा पडकुडीए ।

5

पहिअं महिए पसिअं पूगफले पड्डसं सुसंजमिए ॥ ६ ॥

पयला निद्रा । पययं अनिशम् । पडवा पटकुटी । पहिअं मथितम् । पसिअं पूग-
फलम् । पड्डसं सुसंयमितम् ॥ यथा ।

पडवन्तरे धणिवहू पयलं मुत्तूण पडसिअणीविं ।

वहिएहिअं विरयन्ती पययं पसिएण कागमुडवह ॥ ६ ॥ [६]

10

पणिअं पयडे परिहो रोसे पणओ अ पड्डम्मि ।

पयलो णीडे विपुले पड्डणपेढालपेज्जाला ॥ ७ ॥

पणिअं प्रकटम् । विक्रेतन्ये तु संस्कृतभवमेव । परिहो रोषः । पणओ पड्डः ।
पयलो नीडम् । पड्डणो पेढालो पेज्जालो एते त्रयोऽपि विपुलार्थाः । पेढालं वर्तुलमिति
द्रोणः ॥ यथा ।

15

L. 1. Z °विशेषः BF नीत्रं († णीत्रं C 1. hd. नीलुं 2. hd. नित्यं G पञ्चूहो Z
रेविः BZ पओओ GX पउउ. L. 3. GZ तद्द cdd. पहणियं BFGXZ °वहुया C
°वहुया BF, C 2. hd. परडाओलं Z परडउलं C °लजुण्णं GZ °नुन्नं BF °उडुरसु.
L. 4. C पउयंमि X पउयंमि CX लिहंति GZ लिअंति cdd. डारया. L. 5. B णिद्धा
GZ निद्धा In A द्वा पय is illegible Y पअअं BF om. पडवा. L. 6. A पहिये
BCEFGXYZ पहियं cdd. पसिअं A पड्डसे BF पड्डसं. L. 7. X पयं X पटवा om.
पटकुटी cdd. पहियं. G मंथितं cdd. पसियं L. 8. BF पड्डसं X पड्डसं BCF सुतपयितं.
L. 9. BF धणिवहू C सुतुण BF पड्डसियं CGX पड्डसियं Z पड्डसीयं X °णीवि.
L. 10. cdd. °पहियं G चिरं BCFX विरयंती Z पयं BF कागमुडवह. L. 11. cdd.
पणियं AGX पणउ cdd. व. L. 12. BF णिडे CGYZ णिडे A डे (sic) X णीडे C
पयण्णं G पड्डलं Z पड्डलं In A डालपे is illegible. BF °पेज्जालं C °पेज्जालो.
L. 13. cdd. पणियं BFGX पणउ. L. 14. C पय नीडं CX पयण्णो Z पड्डलो X
om. पेढालो. G पेढालं वर्तुलमिति L 15. X om. यथा.

पेढालखन्ध पेज्जालवच्छ चालुक्क तह पणिअपरिहे ।

रिउणो पइण्णपणए वसन्ति पयलाउले समुद्धतडे ॥ ७ ॥ [७]

चोरणिवहे पडीरो पच्चवहोलेसु पंखुडिपरक्का ।

चोरम्मि पलाओ पत्थरपड्डुलपड्डुआ चरणघाए ॥ ८ ॥

- 5 पडीरो चोरसमूहः । लिपिभ्रष्टास्तु चोरणिवहे पडीरं इति तरुवर्गे पठन्ति । पंखुडी पत्रम् । परकं अल्पं स्रोतः । पलाओ चोरः । पत्थरा पड्डुला पड्डुआ त्रयोऽप्यमी चरणघातवाचकाः ॥ यथा ।

एस परक्कपडीरो पत्थरकुसलेण पड्डुअं विन्तो ।

पंखुडिअ व्व विकिण्णो पलायरक्खेण पड्डुलाहिं पि ॥ ८ ॥ [८]

- 10 दरिअम्मि पहट्टो बालम्मि पडोओ पयाममणुपुब्बे ।

कुसुमे पसुअमोलिजलणभेएसुं पडालिपप्फाडा ॥ ९ ॥

पहट्टो द्रवः । पडोओ बालः । पयामं अनुपूर्वम् । पसुअं कुसुमम् । पडाली पाङ्क्तिः । पप्फाडो अग्निभेदः ॥ यथा ।

जिणइ पसुअसरो वि हु मुवणपडालिं पयामथोरोरु ।

- 15 एस पहट्टो मयणो अपडोअपयावपप्फाडो ॥ ९ ॥ [९]

L. 1 BFZ °वत्थ BF बालुक्क C वाउलुक्क X वाउलुक्क *add.* पणिय°. L. 2. X रिउणो G पइण्ण G पविसन्ति Z विसन्ति G पयइमाउले X °तडे. L. 3. BF वोर° C 1. *hd.* चार° C °निवहे EX °णिविहे G पच्चडोणे E °बहोलेसु Y पंखुडि°. L. 4. A पलाउं GXZ पलाउ A पत्थरपड्डुलपड्डुला BF °पड्डुलपड्डुला C पच्छरपड्डुला (*sic*) E °पड्डुला GZ °पड्डुआ X °पड्डुया Y °पड्डुया BF वरणणोए C चरणघाए L. 5. B चोरसमूह CX °चष्टासु Z °चष्टास्तु BF वोर° CGZ चोर° X चोर° CX °निवहे *add.* पडीरमिति G *om.* तरुवर्गे Z तरुवर्ष. C पठन्ति X पंखुली L. 6. BCFX श्लोकः GX पलाउ Z चोरः. C पच्छरो G पत्थला BF पड्डुला G पड्डुला BCF पड्डुआ G पड्डुया Z पड्डुया C एते त्रयो पि चरण° BF त्रयो पि व्यमी वरण° X त्रयोऽप्येते L. 7. G *om.* घात. L. 8. Z पस C °पडीरो पच्छर° BF पड्डुअं GXZ पड्डुअं G दिक्को Z दिक्को. L. 9. *add.* पंखुडिय BCF च GZ विकिण्णो CX °विकिण्णेण BF पड्डुलाहिं. L. 10. *add.* दरिअम्मि EGXZ पहिट्टो which is equally correct. *cf.* Siddhah I, 130. BEFGXYZ बालम्मि BF परोओ AXZ पडोओ G डोउ (*sic*). L. 11. A कुसुमे EX पसुअं GYZ पसुअं GZ °जलण° E °जलभेएसु GXZ °सु E °पक्काडा GZ °पक्काला BF °पक्कारा. L. 12. C पहट्टो GXZ पहट्टो BF परोओ GX पडोओ BEFGX बालः G आनुपूर्व Z आनुपूर्व *add.* पसुअं L. 14 G *om.* हु G मुयलपडालि Z मुयल° CGX °रेक्क. L. 15. C. पस पहट्टो X पहट्टो BF अफडोअ° G अफडोयावपप्फाडो BCF° पयाच°.

पत्थिअपसंङ्घिपम्भोआ सिग्घसुवण्णमोएसु ।

पद्धरमुज्जू सइदिट्ठे प्हदं पक्खरा तुरयकवचे ॥ १० ॥

पत्थिओ शीघ्रः । पसंङ्घि कनकम् । पम्भोओ भोगः । पद्धरं ऋजु । प्हदं सदादृष्टम् ।
पक्खरा तुरगसंनाहः ॥ यथा ।

पक्खरिअपत्थिअहओ पसंङ्घिगोरो रणे जयसिरीए ।

5

पम्भोअकए प्हवो सि पद्धरं कुमरवाल तुमं ॥ १० ॥ [१०]

सुरस्सायम्मि प्हम्मं पत्थीणं थूलवत्थम्मि ।

पव्विद्धं पेरिअए वणे पवद्धो अ पज्जणं पाणे ॥ ११ ॥

प्हम्मं सुरस्सातम् । पत्थीणं स्थूलवस्त्रम् । सामान्येन पत्थीणं स्थूलमित्येके । पव्विद्धं
पेरितम् । पवद्धो धनः । लोहकुट्टनेपकरणमित्यर्थः । पज्जणं पानम् ॥ यथा । 10

एसो पवद्धहत्यो पत्थीणी तह य तेण पव्विद्धा ।

हयकामिणि किं वच्चसि प्हम्मजलपज्जणमिसेण ॥ ११ ॥ [११]

पडिअपरेआ विहडिअपिसल्लएमुं च पंपुअं दीहि ।

पप्पीओ बप्पीहे पक्खुट्ठो परिअली अ थालम्मि ॥ १२ ॥

L. 1. ABFEXYZ पत्थिय° OG पच्छिय° Z °पसंङ्घे° B (F!) °पम्भोअ BF °मुवण्ण
X °सुवण्ण° GZ °भेएद्ध. L. 2. C पद्धरमुज्जू 2. hd. °रक्खु X °रक्खु E °सुज्जू G
°दिट्ठे G पक्खारा C तुरअ° BF °कवचे X °कवए Y °कवए. In G यक्खवचे is torn off.
L. 3. C पच्छिओ X पत्थिय X om. from पसंङ्घि to ऋजु incl. B reads: कनकं । पद्धरं
ऋजु । पम्भोओ भोगः Z पक्खोओ C पद्धरं ऋजुः. L. 4. C पक्खारो BF तुरसज्जाहः.
L. 5. add. पक्खरिय° BF °पत्थारइओ C °पच्छिय° GX °पत्थियइउ Z °पत्थिय° BF पेसंङ्घि°
From जय° to झुर° l. 7 torn off in G. L. 6. BFZ पक्खमोगं C पद्धर. L. 7.
A पत्थीणं BCF पक्खीणं E थूलवत्थम्मि. L. 8. C यक्खइं E पव्विद्धं XZ पव्विद्धं F पव्विद्धं
add. पेरिअए (X पेरि°) BZ पव्विद्धं C पव्विद्धो F पव्विद्धो A om. अ BCEFXZ य From अ
to रिअम् l. 10. torn off in G. BF दयणं. L. 9. C पक्खीणं CX थूलं C पक्खीणं.
C पव्विद्धं F पव्विद्धं X पव्विद्धं L. 11. From एसो to परेआ l. 13 torn off in G.
C °इच्छो पक्खीणी X पक्खीणं C (F!) पव्विद्धा B पव्विद्धा. L. 12. X वच्चसि प्हम्मि°
CX °पज्जणं°. L. 13 BF पव्विय° ACEXYZ पत्थिय° add. °परेआ ABFEFGX
YZ विहडिय° C विहडिय° X °विसूलं BCF य GZ पपुयं Y दीए. L. 14. E बप्पीओ
AX °उ From बप्पीओ to ली l. 2. next page torn off in G. Y बप्पीओ C पक्खुट्ठो
BF परिअलि AZ परिअली ABFYZ य C या पानि (sic, corr. 2. hand).

पडिअं विघटितम् । परेओ पिशाचः । पंपुअं दीर्घम् । पप्पीओ चातकः । पच्चूढो
तथा परिअली स्थालम् । भोजनभाण्डमिति यावत् ॥ यथा ।

अपडिअपंपुअपिम्मं जीह समं भुत्तमेकपच्चूढे ।

तं किं परेअ णेच्छसि परिअलिपडिअं जलं व पप्पीओ ॥ १२ ॥ [१२]

5 पच्चुत्थं पडिवविण्ण पद्दारो छिण्णणङ्गूले ।

पम्हलपसरेहा केसरे पवसिअम्मि परिउत्थो ॥ १३ ॥

पच्चुत्थं प्रत्युत्तम् । पद्दारो छिन्नलाङ्गूलः । पम्हलो तथा पसरेहो किञ्जल्कः ।
परिउत्थो प्रेषितः ॥ यथा ।

परिउत्थ चलसु काले केअइपसरेहणीमपम्हलिए ।

10 पच्चुत्थदुहा मरिही तुह दइआ चमरिअ व्व पद्दारा ॥ १३ ॥ [१३]

जीवाह पढंअपडंसुआ य भल्ली पलासिपासाला ।

पत्तलपडुवइआ पत्तिसमिद्धं चेअ तिकस्सम्मि ॥ १४ ॥

पढंआ तथा पडंसुआ ज्या । प्रतिश्रुतिवाचकस्तु पडंसुआशब्दः प्रतिश्रुत्—शब्द
भव एव । पलासी तथा पासाला भल्ली । पत्तलं पडुवइअं पत्तिसमिद्धं एते त्रयोऽपि
15 तीक्ष्णार्थाः । पत्तलं कुरामित्यन्ये । पत्तलं पत्रबहुलमिति तु पत्रलशब्दभवम् ॥ यथा ।

L. 1 CXZ पडिअं X परेउ B पिशाचः X पिशाच XZ पप्पीओ. L. 2. Z परिघटो
X परिघटितं C थालं. भोजं X °मांडमिमिति° From यावत् to °गे l. 5 torn off
in G. L. 3. CXZ अण्डिय cdd. °पंपुअं C जाह CX °नेकं X °पच्चूसि Z °पच्चूढे.
L. 4. X om. from तं to णेच्छसि incl. cdd. परेअ BFXZ परिघटं C परिघटि° cdd.
°पडिअं CZ च BF om. व BF पप्पीओ X परेउ Z पप्पीओ. L. 5. A पच्चुत्थं C
पच्चुच्छं X पच्चत्थं Z पच्चुत्तं A °ववए पव्वारो Z छिन्नं C लंगूले From गूले to काले l. 5.
torn off in G. L. 6. X पत्तलं AE पविं X पवे° EX तपम्मि ABC FYZ
°सियम्मि C परिउच्छो. L. 7. C पच्चुच्छं Z पच्चुत्तं BF प्रतुत्तं C प्रत्युत्तं C °लाङ्गूलः C
C पम्हलो X पम्हलो. L. 8. C परिउच्छो X प्रेषितः L. 9. C परिउच्छं चलसु
XZ चलसु Z कयइ° BF केअइपसरेहणीम° From सरेह° to °व in पडुव° l. 12 torn
off in G. X °पम्हलिए. L. 10. C पच्चुच्छं X पच्चत्थं Z पच्चुत्तं cdd. इया
BF चमलिय XZ °रिय cdd. चं CF पद्दारा. L. 11. E जीवाह X जीवाय BF
°पडंसुआ ACEXY °सुया Z अ BF °पासाला. L. 12. A °पडुवइया C l. hd. °वडु°
2. hd °पड° E °पडुवइ° BCEFXYZ °वइया In G इआ is torn off. ACXY पत्तं
CF °समिद्धं ABCFGYZ चेअ From तिकस्स to इं l. 5 torn off in G. L. 13
BFZ पडंआ BF तथा पडंसुआ उजा CXZ °सुया C °श्रुत्वाच° X. प्रतिश्रुतिवाचकस्तु पडुवइ° Z
°श्रुद्धाच° cdd. °सुया° cdd. °श्रुत्वाच° (X °श्रुति°) Z पडंसुयाशब्दस्तद्वत्. L. 14.
C पडं cdd. °वइयं (X °चइय) cdd. पत्तं L. 15. From मित्यं to ण in उण
l. 2. next page torn off in G. RF °बहुल° Z पत्रशब्दवत्.

महमासे भमरोली बम्भहवीरस्स धणुपडं च ।
 सहयारमञ्जरी उण पत्तिसमिद्धा पलासि च ॥ १४ ॥
 तद्गु रणाउ रिउणो पडंसुअप्फालणे वि चालुक ।
 पत्तलकोवो पडुवइपासालाहिं करेसि किं तुमयं ॥ १५ ॥

अत्र । पविन्नो धर्मः । पयरो शरः । इति पवित्रप्रदरशब्दभवौ । पल्लत्थो पल्लट्टो पर्यस्त 5
 इति पर्यस्तशब्दभवौ । तथा पडइ पिबति । पंगइ गुह्णाति । परइ भ्रमति । इति धात्वादे-
 रोष्का इति नोक्ताः ॥ [१४]

पच्चेडं पच्चवरं मुसले पग्गेज्जपहयरा णिअरे ।

पलहिअपुरोहडा विसमे परिअट्ठो अ रजगम्भि ॥ १५ ॥

पच्चेडं तथा पच्चवरं मुसलम् । पग्गेज्जो तथा पहयरो निकरः । पलहिअं तथा पुरो- 10
 हडं विषमम् । यदाह ॥ पलहिअं विषममसमं च पुरोहडं गदितम् ॥ इति । अत्र
 चतुरक्षरपकारादिशब्दप्रस्तावे उकारसहितपकारादिपुरोहडशब्दपाठोऽर्थानुरोधात् । अन्ये
 तु पलहिअं पुरोहडं इत्यन्योन्यपर्यायतया आवृतमहीवास्तुवाचकावित्याहुः । यदाह ॥
 आवरिअमहीवत्थू पुरोहडो पलहिओ तह य ॥ पुरोहडं पच्छोकडमिति तु सातवाहनः ।
 परिअट्ठो रजकः ॥ यथा ।

15

L. 1. X 'चरिस्स' cdd. 'पडं च'. L. 2. X उणा cdd. पत्त CF 'सामिद्धा' XZ पल्लस
 ('पलासव' च Z ध्व. L. 3. OGXZ 'नद्धा' Z गणाउ BFX पडंसुयं C पडयप्फालणो
 X 'कालणे' Z 'णो' From सुअं to गः in शरः । 11 torn off in G. X 'वालुक' Z 'कं.
 L. 4. X पडुवइयां Z 'पासालाहिं' C कसिं BF तुमय. L. 5. Z पवित्रो BFZ
 पयरो OGZ शर C om. पल्लत्थो G पल्लट्टो C पल्लट्टो. X. पल्लट्टो. L. 6. From ति
 to इ in पच्चेडं l. 8 torn off in G. C पर्यास्तं B पिबति Z परसइ Z एते for इति.
 L. 8. C 2 hd. XZ पच्चेडं C 2. hd. Z पच्चवरं E मुसले C पग्गेज्जं Z पग्गेज्जं cdd.
 णियं (Y नियरे) L. 9. ABCEFXYZ पलहिअं G पल्लट्टिअं A 'पुरोडा' cdd.
 परिअट्ठो च A रजगम्भि C रजगं Y रजकम्भि From गम्भि to ज्जो l. 10 torn off in G.
 L. 10 XZ पच्चेडं Z पच्चवरं C पग्गेज्जो C पयरो. cdd. पलहिअं BF पुडं L. 11. G
 om. यदाह । पल्लिअं विषमम् BCFXZ पल्लिअं विषमं असं XZ गदितमिति BFG इति चं.
 L. 12. In G रक्षित is torn off. cdd. 'पाठः अथा' (Z पाठः अनुरो') BF 'रोधाच'
 L. 13. cdd. पल्लिअं BCFX 'इहमिति अन्यो' (Z 'इहमित्यन्यो') CX आदत्तं G om.
 मही. L. 14. C तदाह BF आचरियं C आचरियं GXZ आचरियं C 'महीवत्थू' G
 'वत्थू' BF पल्लिअो G पल्लिअं CX पल्लिअं X पुरोहडं Z पत्थो' GZ 'कडमिति' B मुसा सात'
 L. 15. cdd. परिअट्ठो.

परिअट्ट सिलापहपरपुरोहडाओ जलं णईतूहा ।

सविलम्बं आणिज्जइ सुन्दर मा कुप्पसु इमाइ ॥ १६ ॥

तुह मयविसाणपञ्चोडखण्डिआ पलहिआ वि रिउवप्पा ।

हयभइपग्गेज्जा हुन्ति पञ्चवरपाणितुल्ल चालुक्क ॥ १७ ॥ [१५]

5 पडिसारपाडिसारा पडुआइ पडिच्छओ समए ।

पलिहस्सं पलिहाओ अ उद्धदारुम्मि पयवई सेणा ॥ १६ ॥

पडिसारो तथा पाडिसारो पटुता । पाडिसारो पटुरित्यन्धे । पडिच्छओ समयः ।
पलिहस्सं तथा पलिहाओ ऊर्ध्वदारु । पयवई सेना ॥ यथा ।

पलिहायत्थमिआए अपाडिसाराइ कह वि तुह विरहे ।

10 तीइ णिसा वोलीणा कह गोसपडिच्छए होही ॥ १८ ॥

तुह कुमरवाल पयवइवंसणमिचेण थम्मिअ व्व रणे ।

रिउणो गयपडिसारा जाया पलिहस्ससंठाणा ॥ १९ ॥ [१६]

एरण्डदुमे पंचंगुली अ धग्घरगलम्मि पडिसाओ ।

पंफुल्लिअं गविट्टम्मि पडिअरो चुल्लिमूलम्मि ॥ १७ ॥

15 पंचंगुली एरण्डवृक्षः । पडिसाओ धर्घरकण्ठः । पंफुल्लिअं गवेषितम् । पडिअरो
चुल्लिमूलम् ॥ यथा ।

L. 1. BFXZ परिपट्टं C परिट्टं G पाण्यट्टं CZ सिलाए (Z प) इयपुरो° GX °इउ CX
जलण्णइंसदा BF नई° L. 2. B °लं चं G °लं वं X अलिज्जइ G पमाइ. L. 3. Z
°कवेहं G °क्खंडिया BCFXZ °डिया cdd. °हिया Z रिउवप्प, L. 4. Z इवमइ° XZ
पञ्चवरं X चालुक्का. L. 5. GZ °पाडिसाग पडिसाग BFGXYZ पडुआइ AGZ पडि-
च्छउ BF पडिअओ C पडुच्छओ X पाडिच्छउ. L. 6. C om. पलिहस्सं GX °इउ
ABEFGXYZ य C उद्धं G पयवई X पयचई C सेणो. L. 7. BF पडिच्छओ GX
°च्छउ. L. 8. X यथा for तथा X पालिहाउ G °इउ C °इओ अ. L. 9
BFZ पलिहायत्थि° OG °इयच्छं X °इयच्छि° BF °मिसाए CGXZ° मियाए GZ °साग वि.
L. 10. C नाइ G णेसा CX मोसे° L. 11. cdd. धम्मिय (X धम्मिय) C वा 2.
hd. व्वा. L. 13. X एरइ° E °गुलीइ ABCFGXYZ °ली य Z पण्यरी° पइ° AGX
°साउ. L. 14. A पण्णुल्लिय C फंफुं cdd. °इयं A गविट्टम्मि E गवि° Z गविट्टम्मि C
गविट्टं पेटियगे ABEFGXYZ पडियगे ABE, C 1. hd. बुल्लि° Y चुल्लि° C °मुल्लिमि.
L. 15. B पंचंगुली B पडिसाओ X पडिसाउ G °साउ BF धग्घरः कंठः G धग्घरि° cdd
°इयं XZ पडियरो. L. 16. B बुल्लि° C °मुल्लि.

पडिसाइले पंचंगुलीसु किं कञ्चुअं गवेसेसि ।

पडिअरकम्मयरि तए वि कीस पंफुल्लिओ णलेसु इमो ॥ २० ॥ [१७]

पडिसुत्ती पडिसूरो पडिसंतं चेअ पडिकूले ।

पायवडणे परेवयपाडवणा पूअलम्भि पहएल्लो ॥ १८ ॥

पडिसुत्ती पडिसूरो पडिसंतं एते त्रयोऽपि प्रतिकूलार्थाः । पडिसंतं अस्तमितमिति तु ४ सातवाहनः । परेवयं तथा पाडवणं पावपतनम् । पहएल्लो पूः ॥ यथा ।

पडिसुत्ती पडिसूरे परेवयपरम्भि जो अपडिसंतो ।

पाडवणं पहएल्ला य तस्स विज्जन्तु गामजकस्सस् ॥ २१ ॥ [१८]

इन्दसुए पइहंतो लकस्सारत्तम्भि पल्लुविअं ।

पडिहत्थी बुड्डीए पडिहत्थपडिकया पडिकिदीए ॥ १९ ॥ 10

पइहंतो जयन्तः । पल्लुविअं लाक्षारकम् । पल्लुविअं पल्लुवाकारमिति तु पल्लव इवाचरतीति किबन्तसिद्धत्वाच्चोकम् । पडिहत्थी वृद्धिः । पडिहत्थो तथा पडिकोओ प्रतिक्रिया । पडिहत्थो वचनमिति तु सातवाहनः ॥ यथा ।

तुमइ पडिकयकुसले पइहंतसरिच्छपत्तपडिहत्थि ।

पल्लविउल्लणिवसणा णमन्ति पडिहत्थअकस्समा रिउणो ॥ २२ ॥ [१९] 15

पंडविअं पांडविअं जलउल्ले पल्लुवम्भि पत्थरिओ ।

पकस्सडिअं पप्फुरिए जडे पलिहओ पडित्थिरो सरिसे ॥ २० ॥

L. 1. Z पंचंगुलीसु C 2. hd. कञ्चुअं G कञ्चुअं (!) X कञ्चुअं. L. 2. BFGXZ पडियारं C पाइयारं G, C 2 hd. X छिउ X नलेसु. L. 3. X पडिसुत्ती is given twice. B परिसंतं ABCFGXYZ चेय Z पडिकूले L 4 BCF परेवयं E GZ पूअलम्भि A पहएल्लो C 2 hd Z पहएल्लो. L. 5. C परिसूरो X पडिसंव CGXZ एते त्रयः प्रणि X अन्तमिति मानं BCF om तु L. 6. CZ पहएल्लो. L. 7. X पडिसुत्ती C पडिसूरो B परेवअं G परेवअं L. 8. C पहएल्ला. L. 9. A इडुसुए BF पइहंतो C पइने G पाइहंतो ABFEFGYZ विअं X विअं. L. 10. C इच्छी BF बुड्डीए E बुड्डीए G इड्डीए BF परिक्रया A कउ BF पडिकिदीए. L. 11. X परवहो BFGXZ पल्लुविअं C om. पल्लु लाक्षां cdd. विअं L. 12. X किबन्तं BF इत्थिः CG इच्छी C पडिहत्थो GXZ कउ. L. 13. C पडिकिओ प्रतिवचनमिति X जडिक्कउ प्रतिवचनं Z प्रतिवचनं BFG om. तु. L. 14. BF परिक्रयं GZ पडिक्रमं B कुचाले X पइहंतं Z सारिथं CX पल्लुपाइहत्थो (X न्थे) BF पडिपत्थि Z इत्थे. L. 15. BCFX उण्णं G सणा ण पडिं L. 16. cdd. विअं (twice; Y only first time) E पल्लुवम्भि C 1. hd. Z पक्कं GX रिउ. L. 17. G पक्कंविअ ABCFEFX YZ विअं BF पक्कुरिए C पक्कुरिए E पक्कुरिए B पडिहत्थो AGXZ इउ AG, C 1. hd. Z पडिहत्थो G सने.

पंडविअं तथा पांडविअं जलमर्द्रम् । पत्नरिभो पञ्चवः । पत्नसङ्घिअं पत्नरितम् ।
पत्निहयो मूर्खः । पत्निन्धरो म्हराः ॥ यथा ।

पत्नरिअसत्थरे वि हु पंडविए अंसुवांडविअसिङ्घिणा ।

ता म्पवइ तुइ पत्निहय पत्नसङ्घि सिङ्घिपत्निन्धरे विरहे ॥ २२ ॥ [२०]

5 पदिसेतो विकसेवे पचत्तरं चाटु परिहणं वसणे ।

परिहट्टी आयट्टी पदिहारीए पदिच्छिआ चेअ ॥ २१ ॥

पदिसेतो विकसेवः । पचत्तरं चाटु । परिहणं परिधानम् । परिहट्टी आकृष्टिः । पदि-
च्छिआ प्रतीहारी । पदिच्छिआ चिरमसूता महिषीत्यन्ये ॥ यथा ।

किं परिहणं जलोच्छसि सयणे किं करसि कमलपाडिसेसं ।

10 कुणसु पचत्तरणिउणे पदिच्छिए हिअयसल्लपरिहट्टिं ॥ २४ ॥ [२१]

पप्फिडिअं पडिफलिए पडोहरं पच्छिमङ्गणए ।

पडुवत्ती पडिसारी जवणीइ पसेवओ बम्भे ॥ २२ ॥

पप्फिडिअं प्रतिफलितम् । पडोहरं गृध्राभिमङ्गणम् । पडुवत्ती तथा पडिसारी
जवनिका । पसेवओ ब्रह्मा ॥ यथा ।

15 बाहपडिसारिदुउणं पडोहरे चण्दिमाइ पडुवत्तिं ।

कुणइ मणोपप्फिडिए तइ मणइ दिणं पसेवअविणं ता ॥ २५ ॥ [२२]

L. 1. *add* विषं (twice) X जलमर्द्रं C पत्नं GX° रिउ *add*. °दियं X पत्नरितम्.
L. 2. GX °इउ X मूर्खः BF पत्निन्धरो। C पदिच्छिगे, L. 3. C (F!) पच्छ-
रिपत्नच्छरे RGX °रियं RCFXZ °विषं G °विणं X अंसुपाइ Z °विहसिं X °सिङ्घिणा.
L. 4. X बण्यय for तम्पइ G पचत्तरं Z पचत्तरिए CGXZ °पदिच्छिगे. L. 5. BF पदि-
सेतो A पचत्तरं BFZ पचत्तरं C पचत्तरं X पत्तरं Z चाटु A परिहणं L. 6. C °इट्टी A
आयट्टी B आयट्टी C (F!) आयट्टी GZ आयट्टी X आयट्टी G परिहारी EX पदिच्छयः
ABCFGYZ °च्छिआ A चेअ BF वेय C बेया X वेअ Y चेय Z चेआ. L. 7. BC
FZ पचत्तरं X पचत्तरं C 1. hd X चाटु X परिहणं X पदिहरो आकृष्टि BF आकृष्टि G
आकृष्टिः L. 8. *add*. °च्छिआ CGXZ प्रतिहारी B पदिं *add*. °च्छिआ. L. 9. CX
°छसि य सयं G किं. L. 10. BF पचत्तरणयणे CXZ पचत्तरं *add* दिपव° (Z°दिपव°)
G °परिहट्टि Z °परिहट्टि. L. 11. E पप्फिं G पप्फिं *add*. °दियं E पदेइणं. L. 12.
BF जवणीइ Y जवणीइ A पसेवउ C 1. hd. GXZ °वउ BF बम्भेइ G बम्भे. L. 13.
B F पसेविकं *add*. °दियं BZ om. गृध्र CX °गनं. L. 14. X पडो-री जवनिका GX
°वउ. Z मण्ण. L. 15. *add*. बाइं BF °पडिसारिदुउणं X °सारिउणं C 2. hd. बदिं
X बदिं CG पडिबसिं X पडुवत्ति. L. 16. C °पच्छिमं X न for तइ GZ जवेषणं
X पसेवयां.

परिवाहो दुर्विनयम्भि पट्टिसंगं च कउहम्भि ।

रुहम्भि पंडरंगो पक्कगाहो अ मयरम्भि ॥ २३ ॥

परिवाहो दुर्विनयः । पट्टिसंगं ककुदम् । पंडरंगो रुद्रः । पक्कगाहो मकरः ॥ यथा ।

तद् पंडरंगविसपट्टिसंगसमखन्ध कुमरवाल णिव ।

सासिअजए जइ परं पक्कगाहद्वयस्स परिवाहो ॥ २६ ॥ [२३] 5

परिलिअपडिछंदा लीणमुहा पच्छेणयं च पाहेज्जं ।

समुहागमणे पच्चुद्धारो पञ्चोवणी चेअ ॥ २४ ॥

परिलिओ लीनः । परिअरो लीन इत्यन्ये । पडिछंदो मुखम् । पच्छेणयं पाहेज्जं ।
पावेणमित्यर्थः । द्वावपि देखावन्योन्यपर्यायतया निवद्धौ । पच्चुद्धारो तथा पञ्चोवणी
संमुक्ताममनम् । क्रियाशब्दावेतौ । तेन संमुक्तामने पच्चुद्धरिओ पञ्चोवणिओ इत्याद्यपि 10
भवति ॥ यथा ।

लोअणचओरपच्छेणअन्तपडिछंदवन्दिमा कुणसु ।

हिअपरिलिआ वि पच्चुद्धारं पञ्चोवणीपरे दइए ॥ २७ ॥ [२४]

पच्चुद्धिअं पणहविए पडच्चरो सालसरिसम्भि ।

परिहायपरिच्छुदा झीणोकिखत्ता पडिक्खरो कूरं ॥ २५ ॥ 15

L. 1. BF दुर्विनयम्भि BEFGXZ पांडसंग C पाट्टं BEF कउहम्भि G कउहम्भि Z
रुहम्भि. L. 2. C पडुंगो BF पक्कगा (sic) C पक्कगाहो ABIEFGYZ य A मयरम्भि.
L. 3. BFG पडिसंगं Z पट्टिसंगं C 2. hd. पडुंगो G मंडरंगो C पक्कगाहो X पक्कगाहो.
L. 4. X तद् BF °पडिसंगं CZ °पट्टिसंगं G °पडिसंगं C निव X निवा. L. 5.
add. सासिअं Com. जए X °जइ परि पक्कगाहं C (F 1) °इद्वयस्स. L. 6. add. परि-
मित्त्वं C °पडिच्छंदा X °परिच्छंदा BF पचेणयं E वेच्छेणयं X पच्छेणयं Y पच्छेणयं BFY
पाहेज्जं C 1. hd. पाहेज्जं 2. hd. °इत्तं. L. 7. X समुहां A पच्चुं C 1. hd. पच्चुद्धारो
F, C 2. hd. पच्चुद्धारो X पच्चुद्धारो Z पच्चुं G पञ्चोवणी X पञ्चोवणी ABCIEFGYZ चेअ.
L. 8. GX °लिउ BCFX परिअरो GZ परिअलो In G न्ये पाट्टं मु is torn off. BFX
परिछंदो CZ °छंदो BF पच्छेणयं GZ पच्छेणयं X पच्छेणयं C पाहेज्जं. L. 9. add. देखा
अणो. C (F 1) °हानो GZ पच्चुं X पञ्चोवणी Z पञ्चोवणी संमुक्तां L. 10. X
°गमनक्रियां From अमनें to इत्तां torn off in G. Z संमुक्तामने पच्चुद्धरिओ C (F 1)
°द्वरिओ X °द्वरिउ Z पञ्चोवणिउ C °णियो X °णिउ. L. 12. CG लोअणं Z लोअणं
CGXZ °वडरं Z °पच्छेणयंतं G °जयंतपरिछंदं Z °परिछंदं BE °छंदं BFGZ °वंदिवा
CX °वंदिवा. L. 13. add. द्विअपरिलिया Z पच्चुद्धारं C (F 1) °द्वारं From पच्चुं to
दिवत्तं l. 15 torn off in G. B °परे देह. L. 14 A पच्चुं Z पच्चुं add. दिवं C
°निवे C 1. hd. Z पडच्चरो. L. 15. C परिहायपरिच्छुदा Y °परिच्छुदा ABF °द्वुदा
BF अणो. C विक्खो. E अणो. X लीने. Y लीणुं BZ °लिक्खा E कूरं.

पञ्चुहिअं प्रस्तुतम् । पञ्चुअं प्रस्तुतमित्यन्ये । पञ्चरु श्यालप्रायो विदूषकादिः ।
परिहाओ क्षीणः । परिच्छुदो उत्क्षिप्तः । पडिक्खरो क्रूरः ॥ यथा ।

किं तं छुहपरिहाओ परिच्छुदकरो पञ्चरु रडेसि ।

अपडिक्खरपञ्चुहिआइ गदहीए थणंधओ होहि ॥ २८ ॥ [२५]

5 स्वेत्तसए परिवासो पयट्ठिओ तह पवट्ठिअए ।

पण्जत्तम्मि पहोइअमह खेत्ते पल्लवायपोरयया ॥ २६ ॥

परिवासो क्षेत्रशयः । पयट्ठिओ प्रवर्तितः । पहोइअं पर्याप्तम् । प्रभुत्वामित्यन्ये ।
पल्लवायं तथा पोरयं क्षेत्रम् । वल्लवायं इति दन्त्योष्ठच्चादिप्रथमिति गोपालः
॥ यथा ।

10 परिवास सालिपोरयगोवीदंसणपयट्ठिअमणो जं ।

ण णिएसि दिवा वि मिगे पहोइअं पल्लवायरक्खाए ॥ २९ ॥ [२६]

पञ्चाहिअपण्णामाए पंचावण्णपणवण्णा ।

पप्फोडिअं च पक्खोडिअम्मि सुरयम्मि परभाओ ॥ २७ ॥

L. 1. GZ पञ्चुं X पञ्चुं *add.* °हिअं C प्रस्तुतं GXZ प्रस्तुतं C पञ्चुयं G (1) Z पञ्चुअं
X पञ्चुयं BXZ प्रस्तुतं CF प्रस्तुतं G प्रभुतं or प्रभुतं C पञ्चरो Z पञ्चगे From इच्छरो
to कगे l. 3. torn off in G. X विदूषादिः L. 2. X परिहाउ B परच्छुदो X उत्क्षिप्तः.
L. 3. XZ °परिहाउ BXZ परच्छुदं CZ पञ्चरु Z इमि for रडेसि. L. 4. PCFX
°पञ्चुहियाइ Z °पञ्चुहियाइ In G. from पञ्चु to पयट्ठिओ l. 7. torn off. C गदहीएथणंधउ
2 hd. °धओ XZ °धउ. L. 5. C परिहासो पयट्ठिओ 2. hd. °उ A पवट्ठिउ X पयट्ठिउ
Y पयट्ठिओ *add.* पयट्ठियए (Z पर्यट्ठियए) L. 6. BF पण्जत्तम्मि C पण्जत्तम्मि *add.* पण्जे-
यमह C सत्ते A °चोरयया E °पोरयया Y °पोरयया L. 7. BF पवट्ठिओ C पवट्ठिओ
GX पयट्ठिउ From नः to ट्ठिअं l. 9. torn off in G. BCFXZ पहोइअं. L. 8.
C (F1) XZ पल्लवायमिति B °यमिति C (F1) इतो B दन्त्योष्ठच्चां XZ दन्त्योष्ठच्चां X
°रथयमिति X यथाः L. 10 *add.* °पयट्ठियं (X °दिं) CX °सणो GZ अं.
L. 11. X णण for ण From णिएसि to नया l. 1. next page torn off in G. Z
दिवा मिलिते पण्णे X गिरो for मिगे *add.* पहोइअं (X पण्णे) C °रक्खा य Z रक्खयए.
L. 12. *add.* °पंचाहिअं Y पंचासाए A °पण्णा व पणं X पञ्चवण्णा य पणवण्णा YZ
°पणवण्णा. L. 13. E पक्को *add.* °दिअं Z om. च *add.* °दिवम्मि A °भाउ.

पंचावण्णा तथा पणवण्णा पञ्चाधिकपञ्चारात् । पप्फोडिअं पक्खोडिअं निह्माटि
मित्यर्थः । परभाओ सुरतम् ॥ यथा ।

रइपप्फोडिअ परभायलुद्ध वेसाइ वेसु दीणारे ।

पञ्च वि पणवण्णसमे पंचावण्णं पि मा खु पञ्चसमं ॥ ३० ॥ [२७]

पडिअलिपविरइआ तुरिए पुण्णम्मि पडिहत्थपोणिअया । 5

पडिखंधं पडिखंधी जलवहणे मत्थयम्मि पवरंगं ॥ २८ ॥

पडिअली तथा पविरइओ त्वरितः । पडिहत्थो तथा पोणिओ पूर्णः । पडिखंधं
पडिखंधी जलवहनम् । जलमुह्यतेऽनेनेति जलवहनम् । इत्यादि । अन्ये जलवाहमाहुः ।
पवरंगं शिरः । उत्तमाङ्गवत् शिरोवाचकत्वेन नायं कवीनां रूढ इति देशेषु निबद्धः ॥
यथा ।

10

अणपडिअलि पविरइअं अपोणिए कुण जलेण पडिहत्थे ।

पडिखंधे पडिखंधीणित्त किं कण्डुएत्ति पवरंगं ॥ ३१ ॥ [२८]

णगरम्मि पइट्ठाणं रुक्खे पमुहत्तपरमुहत्ता य ।

पाणिअणिग्गमणम्मि अ परिहालो परिहलाविओ चेअ ॥ २९ ॥

L. 1 CX पणवण्णा GZ वन्ना From उच्यमान् to णसमे । 4 torn off in G. *add.*
द्वियं C om पक्खो BFXZ द्वियं X निह्माटि । L. 2. X परमात्. L. 3. *add.*
द्वियं B परिभायं C दुद्धा F दुद्ध. L. 4. CX पणवण्णसमे BEZ वन्नासमे G वन्ना
X पंचाणं for पञ्चावण्णं (G वन्ना From समं to ओ त्वरितः । 7. torn off in G.
L. 5. *add.* पडिअलिपविरइया (Y मालं) B तुरिए A पडिअथं C पडिअच्छं E पडिअच्छं
add. पोणिअया (X पोणिअ Y पोणिअमअ) L. 6. AC (F) खंधं B परिखंधी E वइया
X पवरंगं Z पवरंगं. L. 7. BF पाइयल्लो CXZ पडिअली X पविरइत्त BG पडिअथो G
पुणिओ X पाणिउ Form द्विखंधं to शपेषु । 9 torn off in G BCF खंधं. L. 8. Z
om, जलवहनम् B जलवह X जल-एत्तं BXZ अनेनेति X इत्यादि X जलवाहमाहुः. L. 9.
Z मालंविहरो B इहः. L. 11. *add.* पडिअलि BCF वरं G वइअ X वरं
From ए to ता । 13. torn off in G. CX कुणत्तं Z जणेण पत्तं X पत्तंत्थे C इच्छे.
L. 12. BF णिहत्तं C णिवत्तंत्ति X णिवत्तं The above is D's reading. BF किं.
L. 13. CXY णगरम्मि C om. इत्तपरंत्तु BF पमहत्ता C दुद्धा. L. 14. *add.*
पाणिअं X णिग्गमणम्मि BF मंथं *add.* य C 1. hd. GXZ णित्तं ABCFGXY
वेषं Z. जेषं.

पद्दणं नगरम् । परसुहृत्तो तथा परसुहृत्तो वृक्षः । परिहालो तथा परिहृत्ताविओ
लानिर्गमः ॥ यथा ।

महिकम्परसुहृत्तय गुरुभुअपसुहृत्त तुह पद्दणो ।

परपरिहृत्ताविओ करिमदपरिहालेहि हुन्ति अप्फुण्णा ॥ ३२ ॥

- 5 अत्र पंगुरणं प्रावरणमिति प्रावरणशब्दभवत्वान्नोक्तम् । तथा । पञ्जरइ कथयति ।
पञ्चायइ स्लायति । पन्धत्थइ विरेचयति । पलावइ नाशयति । पणामइ अर्पयति । पयइ
पन्हुहइ स्मरति । पयलइ प्रसरति । पहलइ पूर्णते । पण्णाडइ मृद्राति । पड्डुइइ क्षुभयति ।
पञ्चारइ उपासते । पञ्चड्डुइ पञ्चड्डुइ पड्डुइ गच्छति । पल्लइइ पन्धत्थइ पर्यस्यति ।
पउलइ पचति । पञ्जरइ पञ्चड्डुइ क्षरति । इत्येते धात्वादेशोपूक्ता इति नोक्ताः ॥ [२९]

- 10 पणयत्तिअं पयडिइ इत्थीपणए पणामणिआ ।

परिवारिओ अ घडिइ पुलोअणे पसवडकं च ॥ ३० ॥

पणयत्तिअं प्रकटितम् । पणामणिआ स्त्रीषु प्रणयः । परिवारिओ घटितः । पसवडकं
विलोकनम् ॥ यथा ।

तीए रइसब्बस्सं पणयत्तिअपसवडकलीलाए ।

- 15 कह लइसि णिट्टुरक्खर अपपरिवारिअपणामणिओ ॥ ३३ ॥ [३०]

पव्वइमेळं बालमयकण्डए तरुणिआइ पड्डुवई ।

चिरसुअमहिसी परिहारिणी अ पडिअज्जओ उवज्जाए ॥ ३१ ॥

L. 1. X पद्दणं From पद्दण to रसुहृत्तय । 3. torn off in G. B परसुहृत्तो
C 2. hd. °हुत्तो X °रिउ. L. 3. BF °परसुहृ° GZ गरलुअं C गुणतुअ C पद्दणे G
पद्दणे X पद्दणे. L. 4. X परः परि° BCFXZ °विषा In G आ is torn off. B
°इत्थीइ Z इत्थीइ From न्ति to इद् । 5. torn off in G. BF अप्फुण्णा. L. 5. X
°नोक्क. L. 6. B, C 1. hd. FG पञ्चायइ X पञ्चावइ. L. 7. X पल्लइइ In G पय-
लइ प्रसरति is torn off B पल्लइ X पल्लइ CX पण्णाणइ G मृद्रानि X मृद्रानि C (FG!)
पड्डुइ (FG पड्डु!) Z पड्डु° L. 8. GZ पञ्चारइ cdd. पञ्चड्डुइ B पञ्चड्डु X पञ्चड्डु G om.
पड्डुइ. L. 9. B पओलइ C पउलइ. 2. hd. पओलइ BCF पञ्जरइ XZ पञ्चड्डु X
नोक्ता L. 10. EX पणय° cdd. °सियं C 1. hd. इत्थी° cdd. °णिआ. L. 11. Z
परिवारियओ घडि° C 1. hd GX °रिउ cdd. य C पुलोयण BEF पओयण GZ पुलोयण
X विलोयण Y पलोयणे. L. 12. C पण्णअं G पणय° cdd. °सियं X पणामं cdd.
°णिआ GX °रिउ X घटिः X पसरडकं. L. 14. X °सव्वस्सं GZ पणय° cdd. °सियं
X °डकं L. 15. G लइसि X कइसि BF णिट्टुरक्खर cdd. °वारियं GXZ °णेउ.
L. 16. In Z the whole stanza is omitted. A पव्वय° or पव्वव° XY पव्वव° C
पव्वय° BF बालमय कंडइ ABCFG तरुणिआइ E तरुणिआं A पड्डुवई G पड्डुवई B °जुवइ.
L. 17. C वरसुहृअं A G Y °सुव° cdd. य A पडिअज्जओ BFG पडिअज्जओ C पडिअज्जओ
X पडिअज्जओ Y पडिअज्जओ AC उवज्जाइ BF वज्जाइ.

पञ्चदशैलं बालमयकण्डकम् । पङ्कजुवई तरुणी । परिहारिणी चिरप्रसूता महिषी ।
पडिअञ्जाओ उपाध्यायः ॥ यथा ।

पडिअञ्जय तुह सीसो परिहारिणिदुद्धपाणदुल्लिओ ।

पङ्कजुवईण णिमिसं पञ्चदशैलाह गुम्फेइ ॥ ३४ ॥ [३१]

पडिएल्लिओ कयत्ये भग्गे पडिरंजिअं चेअ ।

5

पङ्कजुणसरमुच्छुरसरिसतिणम्मि पडिअंतओ अ कम्मयरे ॥ ३२ ॥

पडिएल्लिओ कृतार्थः । पडिरंजिअं भग्गम् । पङ्कजुणसरं इक्षुसदृशं तृणम् । पडिअंतओ
कर्मकरः ॥ यथा ।

पडिरंजिअपडिमाए किं रे पडिएल्लिआइ होइ फलं ।

पडिअंतय किं विट्ठो पीडिअपङ्कजुणसराउ उच्छुरसो ॥ ३५ ॥ [३२] 10

पडिसारिअं सुमारिए परिह्लवासो अ अमुणिअगइम्मि ।

बम्मीअयम्मि पडिलगगलं वसन्तम्मि पउमलओ ॥ ३६ ॥

L. 1. C पञ्चदशैलं XZ पञ्चयं C बालमयं All the four Ms. BCFG (also XZ) read कंडकं (sic), D has कांडक Perhaps °काण्डकम् to be read! Z परिहारां C चिरप्रसूता L. 2. BCF पडिअञ्जाओ GX °अञ्जउ B om यथा. L. 3. BCF पडिअञ्जय C दुद्धं GX °लिउ. L. 4. C पडिजुवई CX निमित्तं C पञ्चई X पञ्चवं Z पञ्चई cdd. °संज्ञाह. L. 5. A पडिंलिउ RF पडिअलिओ C २. hd. पडिअलिओ (१) °पोलिउ X °पलिउ Z °पालिओ A कयत्ते BEF कयत्ते CG कयत्ते BF कयत्ते cdd. °रंजियं ARFGXYZ चय C चय. L. 6. C °सरमुच्चं cor. २. hd. A °सामुत्तां BF °तिजं ABXYZ पडियं AG, C2. hd. X °तउ ABCFGXYZ य C कयत्ते. L. 7. C पडिआल्लिओ X पडियं Z °पल्लुओ GX °लिउ cdd. °रंजियं (X रंजिअ) BF मत्तं BF इक्षुसदृशतृणं X °सदृशतृणं GX °तउ. L. 9. X पडिसारिअं cdd. °रंजियं X किं G पडेरं X पडिपं cdd. °लिवाह. L. 10. C पडियंयय GZ पडियंयय BFX पीडियं C पाडियं GZ पीडियं BF °पङ्कजुं X °पङ्कजुणं B उल्लं X उल्लं BF रत्ते. L. 11. cdd. °सारियं C 1. hd om. अ सुमारिए परि E पडिल्लं cdd. य E अमुणिवं ABCFGXYZ अमुणिवं AX °गयम्मि C °गहनि. L. 1२. BF अम्मिअं A बम्मीयं G बम्मीयम्मि X बम्मिअम्मि Z बम्मीअं BF पडिअगगलं X °ल्लगल Between °मा and लं the whole passage from °नरिओ to माचसने (at 37 l. 5-१८. 42 l. 3) is inserted in G. A चसलम्मि Z वसंतंनि BF पउमलओ AGXZ °लह.

पडिसारिअं स्मृतम् । परिह्ववासो अज्ञातगतिः । पडिलगलं बल्मीकम् । पउमलओ
वसन्तः ॥ यथा ।

हिण्डसि परिह्ववासो पउमलए सुहय कत्थ जं तीए ।

पडिलगलं व अरई पडिसारिअतग्गुणाए वड्डेइ ॥ ३६ ॥ [३३]

5 पवहाइअं पयट्टे पडिपिंडिअमवि पवुडुम्मि ।

पच्चबलोको पाडच्चरो अ आसत्तच्चित्तम्मि ॥ ३४ ॥

पवहाइअं प्रवृत्तम् । पडिपिंडिअं प्रवृद्धम् । पच्चबलोको तथा पाडच्चरो आसक्त-
चित्तः । चोरवाची तु पाटच्चरशब्दभवः ॥ यथा ।

पाडच्चरा तए सा पच्चबलोको तुमं सुहय तीए ।

10 अण्णोण्णं पवहाइअरसाण पडिपिंडिओ च्चिअ सिणेहो ॥ ३७ ॥ [३४]

पंधुच्छुहणी जा सामुराउ आणिज्जए वहु पढमं ।

पच्चुच्छुहणी पढमसुरा गुज्जहरे पलोट्टजीहो अ ॥ ३५ ॥

पंधुच्छुहणी श्वशुरकुलात्प्रथममानीता वधुः । पच्चुच्छुहणी नवसुरा । पलोट्टजीहो
रहस्यभेदी ॥ यथा ।

L. 1. CGXZ °पिंयं GS ज्ञानं X अज्ञानं GX °लउ. L. 2. G om. यथा
L. 3. BFX °चामो C कच्छ C ताए L. 4. CXZ च B अरइ G पडिसारिअतग्गु° Z
°साणियतग्गु° BF चड्डेइ C वट्टेइ GXZ वट्टेइ. L. 5. BF पचइ° cdd. °इय (G °इय)
X पवहायपट्टे पडि° CZ पवट्टे G पवट्टे B पविपिं F पावपिं° X पडिपिं° cdd. °डियमं (X °डियमं°)
A पवुडुम्मि E °डुम्मि G °ट्टुम्मि X पवट्टुम्मि° L. 6. ACEFGXY पच्चव° B पच्चव Z
पच्चव° G °लोको BF पापाडच्चगे A पडच्चगे C पडच्चगे BCEFGXYZ य A om अ BF
°वित्तम्मि. L. 7. cdd. °इयं cdd. °डिय B पच्चव° CG (F!) XZ पच्चव° G °लोको.
X असक°. L. 8. BF° वित्तः BXZ चोर° BF पाडच्चार° C पाटच्चार° G पाटनु° X
पाटच्चार°. L. 9. B पाडच्चगे X पाटच्चरा B पच्चबलोको CG (F) XZ पच्चव° BF
मुहए X सहय G तीसे. L. 10. CXZ अलोचं G अन्तुज्ज cdd. °इहय° X पविपेडिउ
CGZ °डिउ BFZ विय CGX चिय. L. 11. A पंधुंधु° BF पंधुंधु° C पंचुचुचु° G
पंधुचु° XZ पंधुंधु° E सामराउ A सामराउ G इ (sic) Y वइ AEG पट्टुम्. L. 12.
BF पट्टु° G पजुट्टु° or पजुट्टु° C 2. hd. पचुचु° X पचुचु° Z पचुचु° BF गुज्ज° C
गुज्ज° 2. hd. गुज्ज° From पलोट्टे to °णां l. 13. torn off in G cdd. य. L. 13
X om. lines 13 and 14. BF पंधुंधु° C पंधु-हणी Z पंधुंधु° BF स्वसुर° C °ममनीता BF
पचुचु° Z पचुचु° G पचुचु°.

ण हु महपचुच्छुहणी पिजइ ता कइ पलोइजीहाहं ।

इअ कुलपंथुच्छुहणी सासुअगइपुच्छिराण कुप्येइ ॥ ३८ ॥

अत्र पडिअम्मिअं मण्डितमिति प्रतिकर्मितशब्दभवमिति नोक्तम् । परिवाडइ घट-
यति । परिवालइ वेष्टयति । परिहइइ मृद्नाति । परिअइइ परिअलइ गच्छति । परि-
अंनइ श्लिष्यति । परिसामइ शाम्यति । इति धात्वादेशेषुक्ता इति नोक्ताः ॥ [३५] 5

पयलायभत्तपरिअट्टलिआ मोरपरिछिण्णेषु ।

कलकलिण् पत्थरभल्लिअं पडिणिअंसणं च णिमिवत्थे ॥ ३६ ॥

पयलायभत्तो मयूरः । परिअट्टलिअं परिच्छिन्नम् । पत्थरभल्लिअं कोलाहलकण्णम् ।
पडिणिअंसणं रात्रौ परिधेयवस्त्रम् ॥ यथा ।

पयलायभत्तमणहय तीइ पडिणिअंसणं इहाणेमि ।

10

पत्थरभल्लिअमच्छउ परिअट्टलिओ सि चित्तेण ॥ ३९ ॥ [३६]

परिहारइनिआ रिउमईइ चूलाइ पामिविच्छीओ ।

पारी दोहणभण्डे पाओ चंक्क दिमाइ पाली अ ॥ ३७ ॥

L. 1. BF न (/ दृ X निपयेदु मयूरव BF मयूरपुट्टु Z पचुत्थु From
उजइ to राण । 2 torn off in G. C मइइइ NZ जहा इ. L. 2 add इय
X कुमलपचुत्थु BF पट्टुट्टुणी C 1 hd. पट्टुट्टु 2 hd. पचुत्थु Z पचुत्थु add
सामुय Z परिवराण L. 3 BF पइअमयं C चिमिअं GXZ चिमिय X पडिवाडइ
From परिववाडइ to परिसामइ । 5 torn off in G. CXZ पयति L. 4. B
परिवाल चययति BF मृद्नाति X मृष्टयति C परिअइइ परिअलइ (2 hd. परिअलइ) Z
परिअइइ परिअलइ X adds परिअलइ before the two forms given above BF
om. परिअलइ. L. 5. Z परिवयइ. BF मयूरव B मयूरव om इति नोक्तः G कतिरिति
L. 6. From पययार to त्त l. 8 torn off in G. A सत्त E क्ते add.
परिअट्टलिया (Y अट्ट) X मोरपरिछिण्णेषु ABF छिल्लेषु CZ अट्टल्लेषु L. 7. CZ
कलिकलिण् A पत्थरभल्लर BCFXYZ भल्लिय BCFYZ णियवसण X णियवसण B, E
2. hd. Y णिमि. L. 8. CZ लइव X लइववत्त BCFXZ परिवयं G परिवयइ add.
दियं B छल्ल BF पचुइ C पचुइ BFX भाइय CZ भल्लिय Form पयय to ओ
ति । 11 torn off in G. L. 9 BF णियवसण CXZ णियवसण. L. 10. C
वाइ add. णियवसण. L. 11. C पचुइ add. भल्लियं BF छओ X चउ Z चियउ
add. परिवयइ C. 1. hd. GX लउ Z त्त for ति. L. 12. CZ परिहारि add. इत्तिया
From आ to णइव । 1 next page torn off in G. C चूरा पडिनि X
चूरा A विच्छिउ (1) XZ विच्छिउ. L. 13. C परि A दोहण A णउ BCFXZ
णउ BF चक्क X दिमाय ABCFYZ य X य.

परिहारइतिआ ऋतुमती । पासी तथा पिच्छी चूडा । पारी दोहनभाण्डम् । पाओ
रथचक्रम् । पाली दिक् ॥ यथा ।

पारीहत्थो पाअन्तरिओ पालीउ किं णिअसि गोव ।

चलपासिअ तुह पिच्छिं लुणेमि परिहारइतिअं महासि ॥ ४० ॥ [३७]

5 पावो सप्पे सवचे पाणो पाणाअओ अ पुणई अ ।

णयणम्मि पायलं पाउअं हिमे पारयं सुराभाण्डे ॥ ३८ ॥

पावो सर्पः । पाणो पाणाअओ पुणई इत्येते त्रयः श्वपचार्थाः । पायलं चक्षुः । पाउअं
हिमम् । पारयं सुराभाण्डम् ॥ यथा ।

पारयहत्थो पाणो पाणाअयवाडयम्मि पुणइजुओ ।

10 पाउअपावयभीओ रत्तीए रत्तपायलो गाइ ॥ ४१ ॥ [३८]

पाडुंकी वणिमिविआइ पाइअं तुण्डवित्थार ।

पाणद्धी रच्छाए पाडुची तुण्यमण्डणए ॥ ३९ ॥

L 1. BF पारिं CNX °हसि *add.* °इत्तिवा BFZ चूला C त्ती 2. *hd.* त्तीओ
X तूला X द्दहनें BFG C 1. *hd.* X पाउ L 2. From कृ to स्तंगिओ l. 3
torn off in G See note to stanza 331. 2 L 3. Z परीहत्थे णअंतं X
पाउअंतं GX °सि BF पालिओ C पालिउ Z पालीओ C णयमि BFGXZ णियसि.
L 4. CX वलं *add.* °पासिअ Z ह तुह C पिच्छिं BF लुणेसि X वरिहाणिं *add.* °इत्तिव.
L 5. G पाउ BF सवचे C 1 *hd.* सवचे EZ सचव C 1. *hd.* X °अउ GZ
°अवो. A *om.* अ BCEFGXYZ व E पुणइ *add.* य. L 6. BF पायलं
CY पाअलं X पयण AEGXZ पाउयं C पाउअ. L 7. G पाउ Z पाओ G पाणचउ
Z पाणायओ X °अउ B पुणइ GZ *om.* इत्थुं Z पन्वचार्थाः BCF पाअल X पाअण. GZ
पाउयं. L 8 X पिहम G °भाडो. L 9. C °हत्थो G पाणोययं B पाणाअअं
Z पाणाययं C °वाडंमि X °चाइवंमि. GX °जुउ. L 10. BF पाओअं G पाउयं Z
पाओयं BF सावअं CX °पावअं CGX °भीउ BCFX °पाइलो. L 11. A पाडुकी
E पाडुकी G पाडुकी वणिं X वणं CXZ °सिविं *add.* °याइ पाइयं (X पां) C
विच्छां. L 12. C पाणद्धी X रच्छाए Z रच्छाए X पाडुची C °मंडण.

पाडुंकी वणिशिविका । पाइअं वदनाविस्तारः । पाणद्धी रथ्या । पाडुचची तुरग-
मण्डनम् ॥ यथा ।

तुह विरहे पाडुंकीजोग्गा सा पाइअं ण पावेइ ।

मल्हसि पाणद्धीसुं तुमं तु पाडुच्चिअहण्हिं ॥ ४२ ॥ [३९]

पायडभङ्गणए तह पामद्दा पायधण्णमलणम्मि ।

5

हत्थजुअलपपहारे पागाली पाहुणं च विकिञ्जे ॥ ४० ॥

पायडं अङ्गनम् । पामद्दा पादाभ्या धान्यमर्दनम् । पाणाली हस्तद्वयप्रहारः ।
पाहुणं विक्रेयम् ॥ यथा ।

खलपायडपामद्दं मोत्तुं पाहुणरइत्थिमालविरो ।

पाणालीइ हणिज्जइ हलिओ पिढागयाइ जायाए ॥ ४३ ॥ [४०] 10

पारंकें सुरमाणयभण्डे मग्गिकयम्मि पाउकं ।

पाउग्गो सच्चे पासाणिओ पामाणिओ अ मक्खिम्मि ॥ ४१ ॥

पारंके सुरामानभाण्डम् । पाउकं मार्गीकृतम् । पाउग्गो सभ्यः । पासाणिओ तथा
पासाणिओ साक्षी ॥ यथा ।

पासाणिआ खु पमाणं भज्जइ पासाणिएहि दिव्वं पि ।

15

पारंकयसङ्खभमे इअ पाउग्गेहि पाउकं ॥ ४४ ॥

L. 1. B पाडुंकी X पाडुंका BFX वगं BFG विविका *add.* पाइयं B पणद्धी F
पणद्धी C पाणद्धी L. 3. B पाडुंकी (GZ) पाडुंकीजया C सा प पाइयं BFGXZ पाइयं
GZ न BF पावेइं. L. 4. (F) पाणद्धीसु BGXZ पाडुच्चिअं C (F1) पाडुच्चिअहण्हिं.
L. 5. GZ पामद्दा GZ पन्नं EY मल्लिणम्मि. L. 6. E हत्थं G हत्थं BFY
जुयलं GZ जयलं C प्यहागे B पाणीली GZ पाहुणं A विकिञ्जे. L. 7. GZ
अंगणं पामद्दा X पामद्दा. L. 8. B पाहुणयं. L. 9. GZ पामद्दं Z मोत्तुं RF पाहु-
णयं GZ ररथं C एहच्छिं CX विगे. L. 10. BF पायान्ठीड C हणिसइ CX इल्लिउ.
L. 11. C 2. hd. पाणयं X भडे E माग्गीं X मग्गीं L. 12. E पाउग्गेसं
Z पाउग्गे BF संभे X मग्गे BF पसिणओ पाणिओ य Z यासिणओ AGX णिउ A पास-
णिउ य GX णिउ *add.* य B सल्लिअं C सिक्खिम्मि. L. 13. G पारंके CX पानं BF
माग्गीं C 1 hd. माग्गीं GZ पाउकं GX णिउ (twice). L. 15. G पासां *add.*
णिग्या BFGXZ णिएहिं C दिच्चं. L. 16. *add.* इय पाउग्गेहिं.

अत्र पामरो कुटुम्बीति संस्कृतसमः । पाहुडं प्राभृतमिति प्राभृतशब्दभवम् । तथा पाडिकं पाडिएकं प्रत्येकमिति शब्दभवौ । पारइ शक्नोति । पासइ पश्यति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [४१]

पाउग्गिओ अ सहिए खलीणजुत्ताइ पाडिसिरा ।

5 पाडुहुओ पाडिहूए मालाए पारिहच्छी अ ॥ ४२॥

पाउग्गिओ सभिकः । द्यूतकारयिता । अन्ये तु सहिअं सोटमाचक्षते । यदाह । पाउ-ग्गिओऽपि सोहः ॥ पाडिसिरा खलीनयुक्ता । पाडुहुओ प्रतिभूः । पारिहच्छी माला । पाडिहच्छी शिरोमालयमित्यन्ये ॥ यथा ।

पाउग्गिअ सारविउं पाडिसिरामणिअपारिहच्छीओ ।

10 पाडुहुअं पुण मग्गसि किमेस पडिहाइ तुह णाओ ॥ ४५ ॥ [४२]

पाउरणी कवचे पामावयपागवरा गवक्खम्मि ।

जां पिउहरा पइहरं णेइ वहुं पाडिअज्झो मां ॥ ४३ ॥

पाउरणी कवचम् । पासावओ तथा पारावरा गवाक्षः । पाडिअज्झो यः पितृगृहात्पनि-गृहं वधे नयति ॥ यथा ।

L. 1. B कुटुम्बीति X कुटुम्बीति G om प्राभृतमिति BF om प्राभृत cdl भवः
L. 2. X पाडिकं Z पाडिए BF(GZ) पाडिएकं X शक्नोति B पश्यति L. 3. A
देशेषूक्ताः L. 4. BF पश्यति (sic) AG, C 1 hd X पाउग्गिअ cdl य
(X व) X जुत्ताइ Z जण्ड X पाडिसिरा Z पारिसिरा L. 5. A पाडुहुओ
B पाडुहुओ F पाडुहुओ X पाडुहुओ Y पाडुहुओ G पाडुहुओ ANYZ पारिहच्छी cdl य.
L. 6. GXZ पारिहच्छी cdl सामहो BF सारविता X कडता cdl सहिए From
माचक्षते to मित्ये l. 8 torn off in G, BF पाउग्गिओ C पाडुग्गिअ (2 hd.
आ) विग मोह NZ पारिहच्छी X मोह L. 7. Z मोह C खलित (पाडुहुओ C
2. hd. पा X पाडुहुओ Z पाडुहुओ BF प्रतिभूः BI XZ पारिहच्छी C 1. hd. पाडि XZ
हच्छी L. 9. From पाउं to मित्ये l. 11 torn off in G, cdl. पारिहच्छी
BCFX विग B पाडिसिरा cdl. मित्ये (X मा) NZ हच्छी. L. 10.
BFXZ द्यूत C द्यूत BF पारिहाइ X पाउ. L. 11. BF पश्यति गव C पश्यति X
पारावरा A गवक्ष. L. 12. E पारिहच्छी From इ to वहुं l. 5 torn off in G,
ACY वहुं A अज्झो E अद्वयो YZ पश्यति X य for मो. L. 13. X पाउग्गि
X पासावउ C गवाक्ष C अद्वयो l. e. अज्झो X पश्यति य X पितृगृहात्.

पासावथप्पहट्टो वहूइ पारावरोवविट्ठाए ।

रोमोग्गमापाउरणीड पाडिअञ्जो हुओ मलयपवणो ॥ ४६ ॥ [४३]

पायव्वा वीमामम्मि पाडिअग्गो अ पारुअग्गो अ ।

पारंपरो णिमिअरम्मि पारुअल्लो पट्टुङ्गम्मि ॥ ४४ ॥

पाडिअग्गो तथा पारुअग्गो विश्रामः । पारंपरो राक्षसः । पारुअल्लो पृथुकः ॥ यथा । 5

रे हलिअ पाडिअग्गं कृण इण्हिमपारुअग्गदाह तुमं ।

पारंपरो व्व तित्ति ण मण्णसे पारुअल्लअसणम्मि ॥ ४७ ॥ [४४]

पालीहम्मं च वई मालीकयमाहू पारुहल्लं च ।

पालीबंधो अ मरो पायप्पहणो अ कुकुडए ॥ ४५ ॥

पालीहम्मं वृत्तिः । पारुहल्लं मालीकृतम् । पालीबंधो तदाकः । पायप्पहणो 10
कुकुटः ॥ यथा ।

लड्डपड जलहिं गरुडो पालीबंधं च पारुहल्लेम्मिं ।

पायप्पहण तुमं पुण पालीहम्मं पि कुडसि दुक्खेण ॥ ४८ ॥ [४५]

पाडलमउणो हंसं रिण्ही म्वामा जलं पिच्चं ।

पिच्चं पिक्ककरीं पिन्हं लहुपाक्खिवरुअम्मि ॥ ४६ ॥

15

L. 1. BCF पसावथ Z पड्डपु. L. 2. G रोमं From रोमं to पट्टुङ्गम्मि L.
4 torn off in G. Z रोमोग्गमपाउरणीड X रोमोग्गमा C रोमो Z रोमो C. 1 hd.
X हुड. L. 3 C पाउरणीड A रोमोग्गमा CFX पाडियग्गा *add* च (X अ)
C. 1. hd. *om* पारुअग्गो च 2 hd. marginal note and X पारुअग्गो A पारु^० E रोमो
add च. L. 4. AE पारंपरो A रम्मि BCFEXY चरम्म BF पारिअल्लो CEZ
पारुअल्लो G पट्टुङ्गम्मि. L. 5. CX प ड्डपुणो From विवमा to मे L. 7 torn off
in G. L. 6. *add* इण्हिमपारुअग्गदाह Z रोमो BF इण्हिमपा CX इण्हिम Z रोमो-
यग्ग. L. 7. Z पारुअग्गो BE तित्ति C तित्ति ण BEZ मण्णसे G तिसणम्मि. L. 8.
From वई to रुवम L. 10 torn off in G. X लड्डपड. L. 9. BF विवो *add*. च
(*om* X) C मरो X पारुअग्गो *add* च. *om*. X BF कुकुडसि C कुकुडए. L. 10.
CX वृत्तिः BEGX विवो CX तदाकः GZ तदाकः. L. 11. C कुकुटः G कक्कुट.
X कक्कुट. L. 12. G लड्डपड C जाह X लहिं BX गरुडो In G लहिं गरु is torn
off. BEG विव व C पारुअग्गो X पारु BCFX लोम Z लोम्मि From हल्लो
to पाडलं L. 14. torn off in G. L. 13. BF हणे BF *om*. वि BF
कडसि C कडसि. L. 14. A पाउरणीड C पाहुण^० X हसे G पिण्णी ABCFX
YZ पिच्चं G पिच्च. L. 15. B पिच्च EX पक्कं GZ पक्कं E पिण्ह G विह Z वित्त B
^०अम्मि C रोमम्मि Y रोमम्मि.

पाडलसउणो हंसः । पिण्ही क्षामा । पिन्नं जलम् । पिंचू पककरीरम् । पिह्लं लघुपक्षिरूपम् ॥ यथा ।

पाडलसउणयपिल्हय तुमयं मरुमण्डलमि मा वच्च ।

5 तत्थ अपिन्ने पिंचुअमित्तफले होसि पिण्हितणू ॥ ४९ ॥ [४६]

पिंडी अ मञ्जरीए पिरिडी सउलीइ पिच्छिली लज्जा ।

पिहुलं पिंसुलिपिंछोलीओ मुहपवणभरिअतिणवज्जे ॥ ४७ ॥

पिंडी मञ्जरी । पिरिडी शकुनिका । पिच्छिली लज्जा । पिहुलं पिंसुली पिंछोली त्रयोऽप्येते मुखमारुताप्रिततृणवाद्यवाचकाः ॥ यथा ।

10 रभिरं पिहुलेण समं पिंछोलिमुहीहि पिंसुलिकराहिं ।

पिंडीहि पलोहन्तो अपिच्छिलीपिरिडिलोल किं महसि ॥ ५० ॥ [४७]

पिअणं दुद्धे आणाइ पिणाई दाडिममि पिंडीरं ।

उण्णापिपीलिआए अ पिप्पडा मक्कडमि पिंगंगो ॥ ४८ ॥

पिअणं दुग्धम् । पिणाई आज्ञा । पिंडीरं दाडिमम् । पिंडरयं इत्यन्ये । पिप्पडा ऊर्णा-
पिपीलिका । पिंगंगो मर्कटः ॥ यथा ।

15 लिह पिंडीरं पिअणं पिएसु मा कुणसु पिप्पडासङ्कं ।

जाव पिणाई दिन्तो पिंगंगमुहो ण एइ धणिभट्टो ॥ ५१ ॥ [४८]

L. 1. In G पिक्वं चलम् I पि is torn off. BCFXZ पिक्व X पिच् Z पिक्वं for पिच्. L. 2. G कगीः GZ पिह्ल. L. 3. BF पडलं CX पाडलं X सउणल्लियं. L. 4. C तच्छ अपिचि पिंचुअपिचिं वि मित्तं BF अपिचिं पिंचुउं X यपिचिं पितुअं GX om. the whole verse. L. 5. CE मिडि cdd. य (X इ) X मजरीए पिरिडी Z पिरिडी C सउणेइ GZ सउली य X पिच्छली C लज्जा. L. 6. BF पिंसुलं पिच्छो C 1. hd लं सुलं पिंछो 2 hd. पिंसुलि Z पिंसुलिं AGX लीउ C मुहपवणं E ववभरिअं ABCFGXYZ मरियं Y तणं BF वज्जो. L. 7. B पिछली G पिच्छली X पिच्छली L. 8 Z पिछली त्रयो B सुत्तं BF वाद्यं C om वाद्य X om. यथा. L. 9. BF रभिरं or चं C पिछलिमुहोहि X पिछोलिं GXZ रीहिं C पिंसुलीं Z पिंसुलिं L. 10. BFGXZ रीहिं C पिंडीहिं GZ पलोअतो य पिच्छिं (Z पिच्छिं) BCFX वरिडिं BF महसि. L. 11. cdd. पिअणं (Z as above) B दुद्धे C दुद्धे F दुद्धे CX आणाई Z पिणाइ. L. 12. cdd. लिवाए cdd. य C पिप्पडा Z पिप्पडा C पिगंगो X पिगो. L. 13. cdd. पिअणं F दुद्धे B दुद्धे C पिणाइ cdd. पिंडरयमित्यन्ये BF पिथडा GX ऊर्णां L. 14. BFZ पिगंगो. L. 15. cdd. पिअणं (X वं) C पिप्पडां. L. 16. BF पिणाइ C पिगंगाई X पिणाई CX इतो BF पिगंगो मुहो C पिगंगमुहो G पिगंगमुहो G एइ धणं X धणिभट्टो.

बलकारम्मि पिणाओ पिअमा फलिणीइ पिंजिअं विहुए ।
पिलणं पिच्छिलदेसे सही पिडच्छा गुदम्मि पिट्ठंतं ॥ ४९ ॥

पिणाओ बलात्कारः । पिअमा फलिनी । पिंजिअं विधुतं । पिंजिअयं इत्यपि ।
पिलणं पिच्छिलो देशः । पिडच्छा सर्षी । पिट्ठंतं गुदः ॥ यथा ।

पिअमासामाह इमाइ एस उअ पिंजिओ पिणाअपरो ।

5

पुरओ वि पिडच्छाणं पिट्ठंतभरेण पडइ पिलणम्मि ॥ ५२ ॥

अत्र पिहडो पिठरः । पिउच्छा पितृष्वसा । इति शब्दभवौ । तथा पिज्जइ विवतीति
धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [४९]

पिंजरुडो भेरुण्डे जंकिंचिप्पडिअयम्मि पिप्पडिअं ।

तणुए पिहोअरो पङ्कसुरे पिट्ठखउरा य पेंडा य ॥ ५० ॥ 10

पिंजरुडो भेरुण्डः । वदनद्वयोपेतो भारुण्डारख्यः पक्षी । पिप्पडिअं यत्किंचित्प्राप्ति-
तम् । पिहोअरो तनुः । अत्र पिहुरोमो मीन इति पृथुरोमशब्दभवः । पिसुणइ कथय-
तीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । पिट्ठखउरा तथा पेंडा कलुया सुरा ॥ यथा ।

पिंजरुडो ज्व दुवयणो पेंडामत्तो सि पिट्ठखउरपिआ ।

सा तुह विरहुम्मत्ता पिहोअरा पिप्पडइ णिच्चं ॥ ५३ ॥ [५०] 15

L. 1. AGZ बल° BF चल° GXZ पिणाउ ABCFEFXY पिअमा GZ पिहमा Y
फणितीइ ABFEFGXYZ पिजिय C पिजियं चिहुए. L. 2. A पिजिय B पितृष्वदेशे C
(F!) X पिच्छल° A पिच्छिल° X पिडच्छा A अदम्मि X गदम्मि ACGZ पिट्ठंतं E पेंटा X
वेट्ठंतं. L. 3. GX पिणाउ cbl. पिअमा B फलिणी BFGXZ पिजिय C पिजिय विधुत.
BF पिजियमित्यपि CGXZ पिजियमित्यपि. L. 4. X पिपिलणं B पिडच्छा X पिच्छिलो
GZ पिट्ठंतं. L. 5. cbl. पिअमा C om. इमाइ BF एस ओअ cbl. पिंजिउ GZ पिणाव°.
L. 6. BFG पुरउ X पुरउ BF पिडच्छण Z पिडच्छाणं पिट्ठंतं G पिट्ठंतं. L. 7. BF
पिहमा X विवतीति. L. 8. B °बुका इति नोक्ताः. L. 9. GZ पिजरुडो BFY
भारुंडे X भेरुण्डेBF जंकिंचि° A °पडि° ABFEFGXYZ °विजय° cbl. °दियं. L. 10.
CGZ पिहोअरो E पेंटा X पिट्ठखउरा B °कखउरा C 1. hd. om. पेंटा य 2. hd. adds
पिटा after °खउरा BF पेंटा EX पेंटा Y पिंजि. L. 11. BF भारुडो CGZ भेरुंडो X
भेरुंड B °पेंटे cbl. पिप्पडिअं. L. 12. X तनु C पिसुणइ X कथयति. L. 13.
B °बुका इति CXZ बुकाविति G °बुकाविति. BCFXZ नोक्ताः. GZ पिट्ठ° BF वेडा
CG पेंटा. L. 14. BF भिंजमहो C पिजं BX दुवयणो CG पेंटा° BF पिट्ठपिया
CG पिट्ठ° X पिट्ठखउरा° CX °पिया. L. 15. C तुहं विरहुम्मत्तो पिहोअरा C 1. hd.
(G!) णिच्चं X णिच्चं Z निच्चं.

पिअमाहविपीणा विकिचउरंसा पीढमुच्छुजन्तम्मि ।

पीई तुरए पीलुहुपीडरइआ य डडुचोरवहू ॥ ५१ ॥

पिअमाहवी कोकिला । पीणं चतुरस्रम् । पीढं इक्षुनिरीडनयन्त्रम् । पीई तुरंगमः ।
पीलुहुं प्लुष्टम् । पीवलं पीतामिति तु पीतशब्दभवम् । पीडरई चोरभार्या ॥ यथा ।

5 पीणउरपीडरोहे पीढठिआ विकिवऊण पीडरई ।

पिअमाहविकालमुही पीलुहुं मण्णए पळ्ळि ॥ ५४ ॥ [५१]

पुंडे वच्चत्थे पुंडो गत्ते पिउमिआइ पुष्फा य ।

पुत्थं मिउ मेले पुंपुअं च पुव्वाडपुप्पुआ पीणे ॥ ५२ ॥

पुंडे इति शब्दो ब्रजेत्यस्मिन्नर्थे । पुंडो गर्तः । पुष्फा पितृवसा । पुत्थं मृदु ।
10 पुंपुअं संगमः । पुव्वाडे तथा पुप्पुअं पीनम् ॥ यथा ।

पुव्वाडखन्ध पुप्पुअमुअ पुत्थालाव अण्णओ पुंडे ।

ण सहइ पुंपुअमुअं पडपुष्फा पुंडसमगळा ॥ ५५ ॥ [५२]

L. 1. *add.* पियं BF पडिनुत्तं Z मुत्थं A जंममि. L. 2. B पीइ A पीलुहुं BEXZ पीनुद्दं CF पीनुद्दं G om पीनुद्दं BF पीई A रईया E रईया BCF GYZ रईया ABF दडुं GZ दडुं X डुइ Y डडु B वर E गेरवडु X चोसहू Z चहू. L. 3. *add.* पियं B चउरस्य X चउरस्य E चउरस्य BF कसुतिपीडणं. B पीइ. GZ om पीई तुं. L. 4 X पीनुद्दं G लुने C ल पीमिति GZ पीडइ G चोचोरे XZ चोरे. L. 5 BF उरं C पीइ BF पीइया CXZ पीइया C रई. L. 6. *add.* पियं X मरवित् X विचउत्तं C मए GZ मज्जए X मयुत्तं Z पळ्ळि. L. 7. C पुणइ E पुणइ C 1. hd वचउत्ते 2. hd वचउत्ते G वचउत्तं Z वचउत्तं BXZ पुडो. CE (F!) पुणइ G तुंडे BF वित्तिवड AC GXY वित्तिवड LZ वित्तिवड AX पुष्फा BF पुष्फा E पुष्फा G पुष्फा. L. 8. CZ पुव्वाड X विचउत्तं C मउ E मिओ PF पुप्पुअ C 1. hd. पप्पुअं 2. hd. पप्पुअं Y पपुअं C 1. hd. om. पुव्वाड 2. hd. पुव्वाड G उं X पुष्फा Y उं पुष्फा. L. 9. X वतशब्दो BCFNX पुंडो G om. पुंडो गत्ते BF पुष्फा. BCFX पुव्वाड. L. 10. GZ पुपुय मयः C पुव्वाडं BF तथा पुणओ X पुपुउ G पीनः. L. 11. C पुव्वाडं C पुष्फां FG पुष्फां Z पुष्फां GZ om. मुअ BCFX पुष्फालाव C 1. hd. X अण्णउ G मज्जउ Z मज्जओ. L. 12. CX रुइ G पुंपुअं X मंसां Z पडपुष्फा X पुंडसगळा.

तरुणम्मि पुअंडो पेंडओ अ पवरे पुरिल्लो अ ।

असईए पुण्णाली अ पुण्णवत्तं प्रमोअहिअवत्थे ॥ ५३ ॥

पुअंडो तथा पेंडओ तरुणः । पेंडओ षण्ड इत्यन्ये । पुरिल्लो प्रवरः । पुण्णाली असती । पुण्णवत्तं प्रमोदहतवस्त्रम् ॥ यथा ।

पुण्णालिपुण्णवत्तं पुरिल्लपेंडय तुमं परिहिऊण ।

5

मल्लसु पुअंडमज्जे सुहयत्तणगळ्ळिओ किमम्हेहिं ॥ ५६ ॥

अत्र पुकवरो सारस इति पुष्करशब्दभवः । पुंडइ पुंसइ पुसइ मार्षिं । पुलोइ पश्यति । इति धात्वादेशपूर्का इति नोक्ताः ॥ [५२]

पुडइअपुंडइआ तह परुल्लीपेंडवालपेंडलिआ ।

पिण्डीकए पुआइणिपूआओ पुण पिसायगहिआए ॥ ५४ ॥

10

पुडइअं पुंडइअं परुल्ली पेंडवालं पेंडलिअं एते पञ्च पिण्डीकृतार्थाः । पिंडलइअं इत्यपि । पुआइणी तथा पूआ विशाचगृहीता । पुआइणी उन्मत्ता दुःशीला चेत्यन्ये ॥ यथा ।

पुंडइआ परुल्लीसदा पुडइअअपेंडवालकचा ।

अपुआइणी वि पूअ त्व तुहारिवहू रुअन्ति पेंडलिअं ॥ ५७ ॥ [५४]

पुरुहूओ घूए पुडइणी अ गलिणी पुलामिओऽग्गिकणे ।

15

असुरे पुरिल्लदेवो उक्कण्ठाए अ पुरुपुग्गिआ ॥ ५५ ॥

L. 1. E पुवडा E पिउआ AG, C I hd पंडउ X पंडउ ABCEFY व (twice) X व (second time) L. 2. C असइए C लीए (GZ om अ ABCEFY व BF पुण्णवत्थे GZ वत्तं AAY प्रमोअं BFGYZ दिव्यं C विवच्छे. L. 3. BF पेंडओ GX पंडउ Z पंडओ BF पिंडओ पंड (पेंडउ षण्ड X पेंडउ Z पेंडओ पंड. L. 4. G पुण्णवत्तः. L. 5 (गे पुण्णवत्तं BF पुरिल्लयपे (वरिल्लं वत्तं X परिहिऊणे. L. 6. X मल्लसु C गळ्ळिओ X गळ्ळिउ Z गळ्ळ (om. ओ) X किमम्हेहिं L. 7. C पुष्करो X सारसः C इति पुष्करम इति पशब्दभवः । G om. पुंडइ CX फमइ C om. पुसइ XZ कुसइ. All mss read पुलोइ L. 8. GZ पश्यति धात्वा G नोक्ता. L. 9. ABCEFGYZ पुडइयं C पुडइयं A पुडइया X पुडइपुडइया E पुण्ड BCEFGYZ इया E तदा परं X परुल्लां ABCFGXYZ बालं A पिंड GZ पेंडं cdd. लिंया. L. 10. E पिण्डीं A पूआइं GZ पयायणिं AX पूआउ GZ वयाउ X पिसायां cdd. गहिआए. L. 11. cdd. पुडइयं BFGXZ पुडइयं G om. परुल्ली BFN पेंडवाली C बालं (पेंडवाल Z पेंडुवालं BF पेंडुआयं C पण्डालयं GX पेंडालयं Z पेंडुलिंयं L. 12. B पिंडालयमित्यपि CG (F1) Z पिंडलइयमित्यापि X पिंडलइयमित्यापि BF पुआणी Z पुआणी GZ पूआ पुआइणा. CX वत्थेन्ये L. 13. cdd. पुडइया GZ परुल्लीसदा (Z इदा) cdd. पुडइयं BC FX अविडं cdd. बालं C कवा GZ कवा X कवचा. L. 14. BF अपुइणी GZ पय G था (X मुहाविं BF पेंडुं BCFNZ लिंय. L. 15. AY पुरं GX पूउ C पूओ cdd. य A पुणां AG, C I. hd. XYZ सिउ BF अग्गिं L. 16. ACEYZ व AEGXYZ दिव्या.

पुरुहूओ पूकः । पुडइणी नलिनी । संस्कृते तु पुडकिनीशब्दं केचिदेव निवधन्ति ।
पुलासिओ अमिकणः । पुरिल्लदेवो असुरः । पुरुपुरिआ उत्कण्ठा ॥ यथा ।

पुरुहूअपिए काले पुरिल्लदेवारिविरहिआ राही ।

मयणपुलासिअतत्ता पुडइणिसयणे करेइ पुरुपुरिअं ॥ ५८ ॥

5 अत्र पुलअइ पश्यतीति धन्वादेशोपूक्तमिति नोक्तम् ॥ [५५]

आसीइ पुरिल्लपहाणा पूणी पिचुलया करी पूणो ।

पूरी वायगभण्डे पूअं दहिअम्मि पूरणं सुप्पे ॥ ५६ ॥

पुरिल्लपहाणा अहिदंष्ट्रा । पूणी तूललता । यन्मध्यात्सूत्रतन्तुर्निःसरति । पूणो
हस्ती । पूरी तन्तुवायोपकरणम् । पूअं दधि । पूरणं शूर्पम् ॥ यथा ।

10 पअअपरीपूरणपूणीहिं जे जिअन्ति ते वि वरं ।

सुत्तपुरिल्लपहाणो मरसि अलं मारुडेण णरपूण ॥ ५९ ॥ [५६]

पूरोट्टी कज्जवए पूंडरिअं पेसणं च कज्जम्मि ।

पेड्डिअमवि पीडिअए पेआलं पेज्जलं पमाणम्मि ॥ ५७ ॥

पूरोट्टी अवकरः । पूंडरिअं तथा पेसणं कार्यम् । पेड्डिअ वीडितम् । पेआलं तथा
15 पेज्जलं प्रमाणम् ॥ यथा ।

L. 1. GX 'दृउ B मलीणो (' केचिदेव Z ' चदेव) L. 2. BF मुला GX 'मिउ
X अरिल्लदेवो. BF पुरुपुरिया X 'पुरिया Z उत्कण्ठा. L. 3. BF पुरुहूओअपिए (' दृय
X पुरुहूअपिए काले cdd. विग्हिया L. 4. cdd. 'पुलासिय' (X 'म') BF 'पुडइणी
C पुडइणिं X पुडइणिं cdd. 'रियं L. 5. X om the whole line L. 6.
A दुगिळ् In G पुगिं पूणी is torn off, C पुणी. L. 7. C पूगि A वाचणं Y वायकं
A पूअ BCEFGXYZ पूय BCEFGYZ दृष्टियम्म. L. 8. X 'पहाणो In G 'णी तू'
is torn off. X पिचुलया B यन्मध्या' B 'तंतु C (F1) X 'तंतुः G 'तं and then
torn off to यथा incl l. 9. L. 9. X पूय BCFZ सूर्णं X सूर्णं. L. 10
(GZ पूययपूणीपूरणपू' X पूगि is given twice. X 'पूणीहिं BCFX जिअंनि C ते चि
L. 11. X 'पेड्डि' From 'णो to पेज्जल l. 2 next stanza torn off in (G. C मलामि
य गा' X मारुडेण BCFXZ न' L. 12. ABFY पूरोट्टी C पूरोट्टी Z पूरोट्टी BF
कज्जवए C कज्ज' 2. hd. कज्ज' BF पूडइयि ACE पूंडरियं X पूडइयि Y वंदइयि Z पूंडरिअं
X पेसण. L. 13. EX पेल्लियमं ABCFYZ पेल्लियमं BF पेड्डिअणं CEXYZ पीडिअए
cdd. पेआलं G पेज्जलं पमाणम्म. L. 14. BFGZ पूरोट्टी C पूरोट्टी B पूंडरियं C (F1)
X पूंडरियं Z पूंडरियं C 1. hd. वसणं 2. hd. 'वसणं In G from 'पेसण to अपेज्जलं
l. 17 torn off. C (F1) पेड्डियं BX पेड्डियं. BCFXZ पेआलं.

पूरोष्टिमपेआलं पेसणअणहिज्ज घल्लसु सखेत्ते ।

दारिद्वेण्णिअ अपेज्जलकणिसेहि जइ अत्थि पूंडरिअं ॥ ६० ॥ [५७]

परिज्जं साहिज्जम्मि पेच्छओ दिट्ठमित्तअहिलसिरे ।

पिच्छम्मि पेहुणं पेडलो रसे गोवयम्मि पेडारी ॥ ५८ ॥

परिज्जं साहाय्यम् । पेच्छओ दृष्टमात्राभिलाषी । पेहुणं पिच्छम् । पेडलो रसः । 5
यदाह गोपालः ॥ पेहुणपेडलशब्देः पिच्छे च रसे च बोद्धव्यौ ॥ पेडलो अरस इति तु
अकारप्रश्लेषो मूढानाम् । पेडारो गोपः । पेडारो महिषीपाल इति देवराजः ॥ यथा ।

सिंहिपेहुणावर्यंसो पीणो पयपेडलेण पेडारो ।

वम्महकयोपरिज्जो भत्तयहारीण पेच्छओ जाओ ॥ ६१ ॥ [५८]

पेडोलीपेग्णपेडधवा कीलोद्धटाणखग्गेसु ।

10

पेडइओ कणवणिणं पेसणआरी अ दूईए ॥ ५९ ॥

पेडोली क्रीडा । पेणं ऊर्ध्वस्थानम् । अत्र । पेच्छइ पश्यति । पेडइ क्षिपति । पत्नी
धात्वादेशोपूक्ताविति नोक्तौ । पेडधवो खड्गः । अत्र पेडवइ प्रस्थापयति । अयं धात्वा-
देशोपूक्त इति नोक्तः । पेडइओ कणादिविक्रता वणिक् । पेसणआरी द्रुती ॥ यथा ।

L 1. BXZ पूर्वादि C (F1) पूर्वादि BCFXZ विद्याल BF पेसणहिज्ज CX
पेसणअणहिज्ज घल्लसु BF सुखवत्त. L 2. BI दारिदि BFXZ पेण्डिय GZ व पेज्जल
BF कलिसेहि GZ सेहि X कणसे द्वाञ्जि C 2. hd. अञ्च From स्थि to एमात्रा
l. 3. next stanza torn off in G. CZ पड X कुडा odd. पय (Z as above)
L. 3. BF पेणिय B साहिज्जम्मि X माहज्जम्मि X पेवउ BFX पिच्छउ E पच्छओ Z
पेओ. L 4. BY पेच्छम्मि X पेच्छम्मि Z पल A पडलो BF पडलो EXZ पिडलो BFX
रसो X गोवयमि A पडारु BCFY पिडारु X पेडारो. L 5. B माहाज्जं C पिच्छओ XZ
पेच्छउ BF भिलासः BFX पेड. BFX पडलो. L 6. C विडशब्दो X पिडलशब्दा
X व for च (twice). BF बोक्को X बोक्का BCFX पडलो In G from पेडलो to
माहणी l. 7. torn off. L 7. BI पडारु गोप. पिडारु X पिडारो (twice) CZ
पालः From यथा to सग्गेसु l. 10. torn off in G. L 8. BF सिद्धु BF
पेडलेण Z पेडलेण BFZ पडारो CX पिडारु. L 9. C 1. hd. X पेच्छउ X जाउ.
L. 10. BF पडो C पिडो X पडा Z पडा BF पेडधवा X पडधरो EX कोलाउद्धं
C लोद्धं Z कालोद्धं BCFE द्वाण. L 11. E पेडइओ X पेडइउ ACG इउ BF
कणकणवणिणं C कणवणिणं (sic) From णव to सङ्गः l. 5. torn off in G. YZ पेसण
आरी ABFEGX व Y उ BZ दूईए F दूईए. L 12. BF पेडोली BF उद्धं X ऊद्धं
B क्षिपति नि पने. L 13. BF पेडधवो X पडधरो C पचइ X पिचइ Form यति to स
l. 15. torn off in G. L 14. B पका इ नोक्तः X पुक्ताविति नोक्तौ. CX पेडइउ 2.
hd. ओ X वणिग् BFZ णवारी X पूती.

पेडइअधूपेडोलिलम्पडो पेरणं कुणसि कीस ।

ण विणा पेसणआरिं हवन्ति कज्जाइ पेडधवहत्थ ॥ ६२ ॥ [५९]

पोट्टं उअरे पोच्चं सुकुमारे जूहणायगे पौडो ।

काचम्मि होइ पोत्ती गामपहाणम्मि पोआओ ॥ ६० ॥

5 पोट्टं उदरम् । पोच्चं सुकुमारम् । पौडो यथाधिपतिः । पोत्ती काचः । पोआओ
ग्रामप्रधानः ॥ यथा ।

तं पोच्चं तणुपोट्टिं मेळिअ पोआअपोड णिअचरिणिं ।

हालिअमहिलं एअं रमसि ण तं मुणसि पोत्तिमणिभेअं ॥ ६३ ॥ [६०]

दुत्थम्मि पोमिओ पोणिआ य मुत्तभरिअम्मि तक्कम्मि ।

10 पोअंडो मुक्कभयम्मि पांडआ करिसअग्गिम्मि ॥ ६१ ॥

पोसिओ दुःस्थः । पोणिआ सूत्रभृत्कर्तुः । पोअंडो मुक्कभयः । पण्ड इत्यन्त्ये ।
पांडआ करीषाग्निः ॥ यथा ।

हालिअजालिअपोउअधूमं दट्टण पोणिअं चइअ ।

पोसिअचरिणी छेत्त उअ पोअंडा णिसाइ अहिसरइ ॥ ६४ ॥ [६१]

L. 1. BCFZ पेडइअ X पेडःय X धूपधूपेडोलि C धूपेडोलि Z धिय BF
पेडोलि. L. 2. BFGZ पेसणआरिं X पेसणआरिं C आरिं य BCFXZ कज्जाइ
From कज्जाइ to मग्ग 1. 5. torn off in G BF पेड C इन्दा X इया
L. 3. A पोट्ट EX ऊरे Y उअरे Z उअरे A पाच्च X पेच्च Z पुच्च X सुकुमार A जूहणा
BF पाडो C पौड. L. 4. X कचम्मि X पुत्ती A पोहाउ EX उ Z पोयाओ. L. 5.
X पोद BF पोट्टो X पौडो In G not quite legible X कचे X पोआउ Z पोयाओ
From आओ to त्थम्मि 1. 9. torn off in G. L. 7. Z तपोच्च X तणु BF, C 2
hd. पोट्टिं BF मिळिअ C मेळिआ Z मेळिय C पाआअ Z पोयाय B नियं C (F1) XZ
णियं BX चरिणि. L. 8. BCFZ हालियं X होलियं BCFXZ एअं C रमहिलसि BF
न X ग for ण BCFXZ भेअं. L. 9. C दुत्थम्मि AGX पोमिउ add. पोणिआ
BCFGZ om. य add. पोमिअम्मि BF तक्कम्मि From म्मि to पांडआ 1. 2. torn off in
G X तक्कम्मि. L. 10. X पाअंडा Z पोअंडो BFY पाउआ In G कग्गि not legible
L. 11. X पोसिउ In G पोसिआ not legible; from दुःस्थः to पांडआ 1. 12. torn off.
BCF दुःस्थः X दुःथः BCFXZ पोणिआ B सूत्रभृत्कर्तुः C (F1) भृत्कर्तुः C 2 hd. भृत्कर्तुः
XZ भृत्कर्तुः B पड X चंड. L. 12. BF पाउआ. L. 13. BF होलियं XZ
होलियं C जालिपोउअं Z जालियपोउय X जालिय In G जालिपोउयधूमं दं in
torn off C दट्टण X दट्टण BF पोणिअं Z पाणिय BCFX चइ प GZ चइ. L. 14. add.
पोसियं B चरिणि. X छेत्त C उअ From उअ to पोळिअं 1. 2. next page torn off
in G. C णिसाइ X णिसाइ C अहिसरइ Z आसइ.

पोआलो वसह पोअंतो सवहम्मि पोत्तओ विमणे ।

पोलिअपोहणपोरच्छा सोणिअलहुअमच्छपिसुणेमु ॥ ६२ ॥

पोआलो वृषभः । पोअंतो शपथः । पोत्तओ वृषणः । पोलिओ सैनिकः । पोहणो लघुमत्स्यः । पोरच्छो दुर्जनः ॥ यथा ।

तं रे पोहणगन्धि सपोत्तपोआलउ व्व रभिऊण ।

5

पोरच्छकम्म पोलिअ इण्हि पण कृणसि पाअंत ॥ ६५ ॥ [६२]

पोइअपोअइआ णिइयरिलया पोइओ अ कन्दइए ।

पोलच्चा खंडिअभू कुमुम्भरत्तम्मि पोमरयं ॥ ६३ ॥

पोइआ तथा पोअइआ निद्राकर्त्री लता । पोइओ कान्दविकः । खद्योत इत्यन्ये । पोलच्चा श्वेतितभूमिः ! पोमरं कुसुम्भरक्तं वस्त्रम् । अत्र पोक्कड व्याहरतीति धान्वादेशे-10 षृक्तमिति नोक्तम् ॥ यथा ।

पोइअचुण्टणमिसओ पोअइअवणम्मि पोइअघरिल्ली ।

पोलच्चच्छेत्तकण्ठे सुपोमरा पेच्छ अहिसरइ ॥ ६६ ॥ [६३]

॥ अधानेकार्थाः ॥

दरिअकखमेमु पक्को पत्तणमिसुफलपुङ्गेमु ।

15

पइअं भच्छिअचक्केमु पफुअं दीहउड्डिअन्नेमु ॥ ६४ ॥

L. 1. X पोआले Z पोआलो BCF वसहो A पोवटो C E सवहम्म ANZ पोत्त.
L. 2. RF पोणिय CEGYZ पोलिय AZ वेणया X पोणित्ता cdl. सोणयव CZ लहु-
मच्छ EGGY लहुय BF मत्स्य. L. 3. GX पोत्त X पोणित्ता In G पाणिओ
सोणि is torn off. BFX शोनिकः CZ शोतः. L. 4. Z पोणयो. L. 5. X वे GZ
पोआलउ X वेणपोआलउ BF, C 2 hd. NZ च. L. 6. Z वेणया cdl. पोलिय.
L. 7. BCEFGXZ पोइअपोअइया Y अअइया Z पण्डुरि AN परि G अरि AGX
पाइउ E पोइआ C om. अ ABCEFGXYZ च A कडइए BF कयइइए EX इ. L. 8.
Z पोलिआ cdl. खेडियम् A कुमम E कयम A णमय GZ वप्र. L. 9. cdl.
इया twice; (Z only 2nd time) P FAY GX पोइउ X कादविकः B पद्योत.
L. 10. BFGZ पोलिआ C चं BF पल्लि. L. 12. CGXZ पोइय C वृट्ठण CGX
मिसउ X पाइयवणम्मि CGZ अइय cdl. पोइय. L. 13. BEZ पेल्ख BF पेल
CX पेल Z वेणय C रई. L. 14 om. A. L. 15. ABCFEFY दियव
C पत्तणमिसु BF पुवासु. L. 16. cdl. पइय ABCEFGYZ भाच्छय E मयिय X
मयिय Y चक्केमु AGZ पफुअं E पफुअं Y पफुअं BF उड्डियनेसु ACGYZ उड्डियनेसु

पको दसः समर्थश्च । पत्तणं वाणस्य फले पुङ्खश्चेति व्यर्थम् । पइअं भार्तिं रथ-
चक्रं च । पप्फुअं दीर्घमुड्डीयमानं च ॥ [६४]

बइजवणीसु पडिल्ली पउणो वणरोहणि अमभएसु ।

अइसोहन्ते भग्गे पिअंवए पक्कणी चेअ ॥ ६५ ॥

5 पडिल्ली वृतिस्तिरस्करिणी च । पउणो व्रणप्ररोहो नियमभेदश्चेति द्वयर्थः । पक्कणी
अतिशयशोभमानो भग्नः प्रियंवदश्चेति त्रयर्थः ॥ [६५]

णायरसविरलमग्गेसु पइट्टो गणगुहासु पव्वमारो ।

कोकिलजारसु पंसुलो पउत्थं घरप्पवसिएसु ॥ ६६ ॥

पइट्टो ज्ञातरसो विरलं मार्गश्चेति त्रयर्थः । पव्वमारो संघातो गिरिगुहा च । पंसुलो
10 कोकिलो जारश्च । पउत्थं गृहं प्राप्तिं च ॥ [६६]

वइविवरे तह भग्गे दुस्सीले कण्ठदीणारे ।

कण्ठच्छिद्दम्मि तथा य दीणणाए पएरो अ ॥ ६७ ॥

पएरो वृतिविवरं मार्गो दुःशीलः कण्ठदीनाराव्यभूषणभेदः कण्ठ विवरं दीननाद-
श्चेति षडर्थः ॥ [६७]

15 लहुपिठरम्मि पडुल्लं तह चिरकालप्पसूअम्मि ।

पत्तट्टो णायव्वा बहुमिक्खिअमुन्दरेसुं च ॥ ६८ ॥

पडुल्लं लघुपिठरं चिरपसूतं च । पत्तट्टो बहुशिक्षितः सुन्दरश्च ॥ [६८]

अमहणममत्थएसुं च पव्वलो पक्कणो चेअ ।

पव्वज्जो णहसग्गमिसुमिएसु गणमन्थरेसु पत्थारी ॥ ६९ ॥

L. 1. X दसः BFG वाणस्य X वाणफल CX द्वयः *abd.* पइयं X भार्तिंयन
L. 2. GXZ पप्फुअं X दीर्घमुड्डीयमान. L. 3. E *om.* वड BCF चड ABFGYZ
‘णियमं C ‘णियमा’. L. 4. G भग्गे अवर (sic) XYZ प्रियंवण ABCF चय C 2
hd. Y चय. L. 5. BCF वृत्तिम् । Z व्रणरोहो GZ वणगहो L. 6. B ‘सोमं’ B
दश्चे (sic). L. 7. A नायं X सइट्टो Y पइट्ट. BEF गुणगुहसु X घाउगणिगुहासु A
पत्तागे. L. 8. G जासिस्सु X जारसु Z जासिस्सु C पमले C पउच्छं Zय उत्थ G ‘एव
L. 9 G पइट्टो BF सघातः C गणिगुहा सघातश्च L. 10. X कोकिलको C पउच्छ X
प्रापित. L. 11. BCF चइं Z विचं X कठ L. 12. C 1. hd. ‘छिदमि X
‘छिद्दमि तद्वा ACGYZ य. L. 13. C पग्ग य BFX दुःशील C दरशीले X ‘दीणगव्यं
Z गन्व भूषणं C ‘भेद. BF *om.* दीन. L. 15. E ‘पिठरं BCF पडुल्लं X पडुल्ल
GYZ ‘सयम्मि. L. 16. GZ पत्तट्टो EX नयथ्यो C 1. hd. ‘आ G वइं BF वट्ट-
सिावसयम् च X ‘सिावसयं YZ ‘सिावसय. L. 17. BFX पडुल्ल C पडुल्ल C लहुं X
पत्तट्टो BG वट्ट B सिक्षितः. L. 18. C ‘समन्थएसु BF *om.* च G पव्वणो Z पव्वलो
G पक्कलो ABCFY चय. L. 19. C (A!) पव्वज्जो Y णमग्ग C गणपन्थरेसु X
‘सत्तरसु C पव्वज्जो.

पञ्चलो तथा पकणो अराहनः समर्थश्चेति द्वावपि ग्रथौ । पव्वजो नखः शरो बालमृगश्चेति त्र्यर्थः । पत्थारी निकरः प्रस्तरश्च ॥ [६९]

कम्पासे सेए पलमं पीडिअपडिअभीरुमु परद्धं ।

पडुत्थी बहुदुद्धाए पारीहारिणीए अ ॥ ७० ॥

पलसं कर्पासफलं स्वेदश्च । परद्धं पीडितं पतितं भीरु चेति त्र्यर्थम् । पडुत्थी बहुदुग्धा 5 दोहनहारिणी चेति ग्रथा । अत्र परिड भ्रमति क्षिपति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [७०]

पडरिकं च विमाले एगन्ते तह य मुण्णाम्मि ।

परिहच्छं पडुमण्णुमु भीअमग्गेमु पडिसिद्धं ॥ ७१ ॥

पडरिकं विशालमेकान्तं शून्यं चेति त्र्यर्थम् । परिहच्छं पटमन्युश्च । पडिसिद्धं 10 भीत भ्रम च ॥ [७१]

पयलाओ हरमप्पेमु परिच्चिंतो णिमिद्धभीरुमु ।

दाथायड्ढीमहिमीमु पयड्ढुणिपाग्गिहट्ठीओ ॥ ७२ ॥

L. 1. BF (G!) Z पञ्चला C पञ्चजा, C नख X नख L. 2. BF(GX बाल X मगन्धेनि C पच्छामी GZ स्रग्न्तश्च. L. 3. X स for सेए *coll.* पीडियं BCF 'पंडियं' YZ 'पंडियं' X 'पंडियं' A भीरुम् E 'भीरुम्' G 'भीरुम्'. L. 4. AY पडुत्थी BF पंडुत्थी C पडुत्थी GZ पडुत्थी X पडुत्थी G वहं A 'दुद्धाए' C 'दुद्धाए' X दोहनहारिणीए ABCFGXYZ य. L. 5. C कर्पासं X 'कलः' B स्वेदश्च B परिद्धं C परद्ध F परिद्धं CX भीरुश्चेति, BF पंडुत्थी CX पंडुत्थी G पडुत्थी Z पडुत्थी BF बहुदुग्धा L. 6. Z दोहनहारिणी B 'हारिणी' X ग्रथाः Z ग्रथाः CXZ पराभट. BF *om.* क्षिपति GZ 'वृत्त' L. 7. CGNX नाकः, L. 8. E *om.* च BF मुण्णं पि C मुण्णमि 2 *hd.* 'मि' G सुत्तं Z मुत्तमि. L. 9. ABFYZ परिहत्थं CX परिहत्थं BF पडुमण्णुमु E पडुं A मण्णुं C 1. *hd.* 'मण्णु' 2. *hd.* 'मण्णु' (GZ 'मण्णु' X 'मुण्णम' Y भीयं B परिहत्थं C (F!) 'सिद्धं'. L. 10. GZ 'कान्तः' BFZ परिहत्थं CX परिहत्थं. BF पडुमन्यश्च or 'ट्टं' X पटमन्यश्च BF परिहत्थं L. 12. C पइलाओ AGX 'लाउ' Y पभलाओ BF परिहत्थं A परवत्तो GYZ परं X परिहत्थं C णिसुद्धं B 'भीरु' L. 13. A दात्तां BCEFGYZ दात्थां X दात्थां C (F!) 'यट्ठीं' GXZ 'यट्ठीं' E 'महिमी' GXYZ पयड्ढुणि C (F!) पयड्ढुणी C 'हत्थीओ' E 'हत्थीओ' GZ 'हट्ठीओ' AX 'उ'.

पयलाओ हरः सर्पश्च । परिभ्रंतेो निषिद्धो भीरुश्च । द्वाःस्था प्रतीहारी । आकृ-
ष्टिराकर्षणम् । महिषी सामान्योक्तापि चिरप्रसूतेह गृह्यते । एषु द्वाःस्थादिषु त्रिष्व-
र्थेषु पयड्गुणपारिहृष्टिशाब्दौ । यदाह गोपालः ॥ पयड्गुणी स्यात्प्रतीहारी । आकृष्टिः
परिहृष्टी पयड्गुणी चेति विज्ञेया ॥ द्वाःस्था च पारिहृष्टी आकृष्टिः
5 पारिहृष्टी स्यात् ॥ इति च । गोकुलप्रकरणे देवराजस्त्वाह । परिहारिणीपयड्गुणपिडि-
च्छिआ पारिहृष्टीए ॥ [७२]

वइमुक्त्वेसु परिअडी पहेणयं लाहणोसवेसुं च ।

पडुआलिअं पडुकयपरिताडिअधारिएसुं च ॥ ७३ ॥

परिअडी वृतिमूर्खश्च । पहेणयं भोजनोपायनमुत्सवश्च । अत्र । पञ्चालइ प्लाव-
10 यति छाद्यति च । पयलइ शिथिलीभवति लम्बते च । पम्हुसइ विस्मरति प्रमृशति
प्रमुष्णाति च । पक्खोडइ विक्रोशयति शीयते च । पलोडइ प्रत्यागच्छति पर्यम्यति च ।
पाडिसइ शाम्यति नश्यति च । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । पडुआलिअं पट्ट-
कृतं ताडितं धारितं चेति व्यर्थम् ॥ [७३]

परिहुत्तवडुविअपालिएसु पडिअगिअं चेअ ।

15 पविरंजिओ अ भणिओ मिणिद्धए कयणिमेहे अ ॥ ७४ ॥

L. 1. C पडलाअ G ेलाउ X पडलाउ इअ X परिभ्रंतेो B भीरुश्च BF द्वाःस्था-
न्दी C द्वाःस्था GXZ द्वाःस्था. L. 2. B कृषिं X कृषिणा (om आ) B om पि
BFXZ द्वाःस्था C द्वाःस्था G द्वाःस्थादि BFX om. त्रिष्वर्थेषु C त्रिजजयेषु L. 3. BCX
पयड्गुणि F पयड्गुणि GZ ेयट् B पारिहृष्टिण F ेड्गुणि C ेड्गुणि BF om शब्दो
X गोपाल BF पयन्डणं CX ेदि GZ ेदुं BX आकृष्टि L. 4. B पारिहृष्टी G परिहृ
X पारिहृष्टी BF ेदुं C ेदुं GXZ ेदुं X ज्ञेया BFGXZ द्वाःस्था C द्वाःस्था BCF
व B ेदुं (twice) B ेदि G om. आकृष्टि पारिहृष्टि L. 5. cdd. स्यादिति. G om.
च G गोपालं CX ेप्रकारणे B द्वाःस्थां X पारिहृष्टिणां Z परिहृष्टिणां B पयन्डणं CG
X ेदुं Z ेदुं. L. 6. BCF ेपारिहृष्टिया GZ ेच्छिया X ेपरिहृष्टिया BF ेदुं-दीप.
L. 7. C 1. hd. ेमुक्त्वेसु cdd. पविडुडी (X as above) X पहेणयं C 1. hd. X
लाहे C 2. hd. भोजं L. 8. EX पट्टं Z पट्टं cdd. ेलिय B पट्टं cdd. ेडियं GZ
धाडिएसु च X धारएसु. L. 9. BCFX पारिहृष्टी G पारिहृष्टिं PCF वृत्तिं C ेमुक्त्वे G ेमुक्त्वे X
पहेणं BF पञ्चालइ C पञ्चालइ (GXZ पञ्चालइ L. 10. CX पयलइ B सिथिं X ेभवति
BFG लंबते. GZ पम्हुसइ X पम्हुसइ L. 11. BF om. च after ेष्णाति CZ विक्राशयति.
C पलोडइ X ेपन्डणं च C om. पर्यम्यति च X पर्यम्यति L. 12. G विसाइ (sic) BFX
पडिआइ. B om. च B ेपूकाः BF पट्टं cdd. ेलिय BF पट्टुन C पट्टुं L. 13.
X ेरुन परिनाडिन. L. 14. BF परिभ्रंतें CX परिभ्रंतें AEXY ेवडुविअ B ेवन्ड-
वियं C (F!) ेवडुवियं 2. hd. ेदुं GZ ेवडुवियं AEXY पारिहृष्टिं ABCEFX
ेगियं From पारिहृष्टि to मेहे अ 1. 2 written twice in C. A चेषं BF चेष C चेष य
CY चेष X वअ. L. 15. ABF ेगजिउ C परिगजिउ 2. hd. ेओ C पविडुजिउ E
पविं G रजिउ X पारिहृष्टिउ CEGYZ च ABFG, C. 2. hd. भणिउ B रिणिद्वये C (F!)
ेदुं X भणिद्वये A कयसिणेहे EX ेणिद्वे C ेगिस्तिहे ABCFGXYZ य.

पडिअग्गिअं परिभुक्ं वर्धापितं पालितं चेति व्यर्थम् । पडिअग्गिअं अनुवजित-
मिति तु अनुवजितधात्वादेशसिद्धम् । पविरंजिओ स्निग्धः कृतनिषेधश्च । पविरंजिओ
भग्ग इति तु भञ्जिधात्वादेशसिद्धः ॥ [७४]

सरहे वग्घम्मि अ पक्कसावओ पाममच्छिविरुवेसु ।

पालो सुण्डिकजुण्णेसु भन्तउच्छूमु पाऊ अ ॥ ७५ ॥

5

पक्कसावओ शरभो व्याघ्रश्च । पासं अस्ति त्रिशोभं च । दन्तकुन्तयोरपि पासं
इच्छन्त्यन्ये । पालो शौण्डिको जीर्णश्च । पाऊ भक्तमिसुश्च । स्वार्थं के पाउअं
इत्यपि ॥ [७५]

चच्चपडुसु पाडुक्कां विप्पुअपडिमाग्गसु पालप्पो ।

हंसो विसेऽम्बुजं पाडलो दुवाग्गतिग्गिणमु पासल्लं ॥ ७६ ॥

10

पाडुक्कां समालम्बनं पटुश्च । पालप्पो विद्वृतः प्रतिसारश्च । पाडलो हंसो वृषभः
कमलं चेति व्यर्थः । पासल्लं द्वारं निर्यक्तं च ॥ [७६]

पुव्वकयकम्मपरिणहआहंइअपीडिणमु पारद्धं ।

तुल्लणिमेह मग्गिमे समुआचारं अ पाडिमिद्धी अ ॥ ७७ ॥

पारद्धं पूर्वकृतकर्मपरिणाम आखेटकः पीडितश्चेति व्यर्थम् । पाडिमिद्धी स्वर्धा 15
सदृशः समुदाचारश्चेति व्यर्थः ॥ [७७]

L. 1. G वरि *add.* अप्पय (Z as above) C उद्धं XZ वद्दं In G पालित
twice. *add.* णिय (X as above) C *add.* च after णिय X 'वज्रतं' L. 2.
X om. तु अनवजि (CX टो सिद्ध BFX परं GX 'रंजित. CX परि° GX 'रंजित
L. 3. BX भाजन्वा. (GXZ 'निद्र. L. 4. BF बधामि ABEF GYZ य C ए X
य AGX 'पड C पक्कसावच्छं A विसेवसु BF' विरुवेसु CX 'विरुवेसु G' विरुवेसु Z 'विरुद्धस.
L. 5. A मुटि C मरुटिजण्णेसु L. मन्तने उच्छूमु C उच्छूमु E पासा ABCFX य Y
या. L. 6. X क्कड In G सापजा अ as torn off B मन्तो BF पासां, BF
दइकनं X द्त C वि णममग्गमग्ग X पाममच्छ Z पाममच्छ L. 7. CX शोहि°
B शोहि° C मका In G मल्लय as torn off F मन् इल्लय BCFA पाउअमित्थपि G
पाउयामन्थपि Z पक्कसावन्थाय. L. 9. BF वक्क CZ वक्क X चच्चपड पाडुक्का From तुक्का
to विसे I 10 torn off in G. C विरुक्कन् C 2 hd E विरुक्कन् X) विप्ययं C °पडि-
पसा X 'पाडमग्गस. L. 10. X दस A विमवजे E अद्यत्त X अद्यत्त In G त पा° तुवाग्ग
as torn off. BEF तुवाग्ग E अद्यत्त BF पसल्ल Z पासल्ल. L. 11. BG पाडुक्को
Z पाडुक्का B समालम्बे om उच्छूमु From 4 to 5 in G. B हंस वृषभश्च कमल
L. 12 From मल्ल to उद्ध I 13 torn off in G. C चयर्थः X चयर्थः X द्वारा B
नियक्त X नियक्त. L. 13. BF पग्गय ACXYZ 'डयं E 'डइं A 'पीणसु BF
पीणसु F पारद्ध. L. 14. E उल्ल X चल्ल (Y नमुया (YZ समुदां BF, C 1. hd.
याग्ग ACEGXYZ य C 'शिद्ध From पाउग्ग to 5 in I next page torn off in
(*add.* य L. 15. X पुव्वकय L. 16. Z स्वद्धा -यथः read all Mes
'except X -यथाः)

पाडुंगोरी विउणे मज्जामत्तम्मि दढवईए अ ।

ममउम्मत्तेमुं पिप्पओ अ पिच्चुपुणिआमु पिउली अ ॥ ७८ ॥

पाडुंगोरी विगुणो मयासको दृढकृतावेष्टना च वृत्तिरिति त्र्यर्थः । सदाह ॥
पाडुंगोरी च वृत्तिदीर्घं यस्या विवेष्टनं परितः ॥ पिप्पओ मशक उन्मत्तश्च । पिउली
३ कर्पासस्तूललतिका च ॥ [७८]

गण्डुतिणचीरिघम्मेसु पिळ्ळिरी पिप्परो विमे हंसे ।

वज्जविमेमविवण्णेसु पिहंडो वग्घमीहया पुल्ली ॥ ७९ ॥

पिळ्ळिरी गण्डुत्संज्ञं तृणं चीरी घर्मश्चेति त्र्यर्था । पिप्परो वृषभो हंसश्च । पिहंडो
वाद्यविशेषो विवर्णश्चेति द्वयर्थः पुल्ली व्याघ्रः सिंहश्च ॥ [७९]

10 तरुणोम्मत्तपिमल्लेसु पुआई वयणविन्दुसु पुडिंगं ।

पूसो हालमुगेमुं पेड्डा भिच्चीदुवारमहिमीसु ॥ ८० ॥

पुआई तरुण उन्मत्तः पिशाचश्चेति त्र्यर्थः । पुडिंगं वदनं विन्दुश्च । पूसो सातवाहनः
शुकश्च । पेड्डा भित्तिद्वार महिषी चेति त्र्यर्था । केचित्पेड्डाशब्देन महिषमाहुः ॥ [८०]

L. 1. X पाडुंगोरी F गिगो वि Y विगुण A णि B वडए From ए to एत l. 1.
torn off in G ACEYZ च L. 2. BF ममओउम्मं C. 2. hd. आमं X मम-
उम्मत्तेसु Z उम्मत्तोसु ABGXZ पिप्पउ add. च (twice) C वण्णं add. याम्.
L. 3 Z पाडुंगोरी B मज्जा C (F') XZ कृतवै X वघना BF णेना व धृतिरिति CX
वृत्तिरिति B द्वयर्थः (sic) Z वृत्तिरित्रयः । L. 4. Z पाडुंगोरी B वृत्तिदीर्घ (sic) C
वृत्तिदीर्घ F वृत्तिदीर्घ (?) X वृत्तिदीर्घ Z च यस्या G एत BX पिप्पउ B मशकः
From उन्मत्तश्च to ण्णि l. 8 torn off in G. L. 5 Z च twice.
L. 6. BF गुडु E गंडु C वीरि 2 hd. वारि Z चारि X घम्मासु BF पिळ्ळिग
Y पिळ्ळि Z वेपरगे X ह्मे. L. 7. BF विवोविमेविवण्णेसु C l. hd. वज्जे C विमेसु
X चिवण्णेसु. L. 8. X पिगिळ्ळि. C गण्डुत्संज्ञ X गंडुत्संज्ञ Z गडुत्संज्ञ C वागी In
G. from घर्मश्चैन to पुडिंगं l. 11 torn off. CX त्र्यर्थाः. L. 9. B विवोपथ्य X
विवाण्णश्चेति X व्यघ्र मिहः द्वयर्थः L. 10. A तरुणामत्तं CYZ णुम्म. EX
णोम्मं CZ पुआई E पुई B वयणविन्दुसु E चिन्दुसु BF एडिग C पुट्टे E एडिग.
L. 11 E ह्मे A एसु From लसु to ए l. 14 torn off in G. BF पेड्डा C पेड्डा महिमी-
दुवारं X पेड्डा वेड्डा (?) महिमीदुवारं X महिमी (sic). L. 12. CZ पुआई X
तरुणामतः B द्वयर्थः X त्र्यर्थाः BF चंदनं X विदुश्चेति BF विन्दुश्च । पूसो सातवाहन विन्दुश्च ।
पूसो सातव ग् L. 13. BF पेड्डा C पिड्डा X पिड्डा BFX भित्तिद्वार C द्वार.
L. 13. BX वधः From केचित् to गोआ l. 3 next page torn off in G. BF
त्वेडु C एवडु X एवडु.

खण्डवलएमु पेंडं पोओ धवरुक्खलहुअमप्पेम ।

अस्सिणमासोसवए अपूअए तह य पोअलओ ॥ ८१ ॥

पेंडं खण्डं वलयश्च । पोओ धववृक्षो लघुसर्पश्चेति द्वयर्थः । पोओ बाल इति तु पोतशब्दभवः । पोअलओ आश्विनमासोत्सवोऽपूपश्च । यदाह ॥ भर्ता भुङ्क्तेऽपूपं यत्र गृहिण्याः करात्समादाय । आश्वयुजे पोअलओ स उत्सवोऽपूपभेदश्च ॥ पोअ- 5 लओ बालवसन्त इत्यन्ये ॥ [८१]

॥ अथ फादिः ॥

फग्गू महुच्छणे फलही ववणी फमुलफंसुला मुक्के ।

फरओ फलयम्मि अ फंसुली अ णोमालिआए अ ॥ ८२ ॥

फग्गू वमन्तोत्सवः । फलही कर्पासः । फसुलो तथा फंसुलो मुक्तः । फरओ 10 फलकः । फंसुली नवमालिका ॥ यथा ।

किं रे फरेसि फरयं फलहीलयहत्थ फंसुलहिरी अ ।

फग्गुम्मि फंसुलिघणे खलन्ति कामफसुला सरा णेत्य ॥ ६७ ॥ [८२]

फलिआगी दुव्वाए फमलिअफमलाणिआ कयविहूम ।

फंफमओ लयभए फिकी हरिसम्मि कारिमं फिप्पं ॥ ८३ ॥ 15

L 1. X बहं E वलयमु BF मु पेडं X पेंडा Z पेंडं BFAZ पाउ E रूक्कं EXY 'ललय' Z नर्पेमु. L 2. E च य ववणं ABCFY अपूअए X अपूपं य Z पूए BF तह अ EZ पोअलओ Y पोअलओ X 'लउ' L 3. B पेडं X पेंडो X पाउ (twice) CX 'सर्पश्च' om. द्वयर्थः From द्वयः to लघुज 1. 5 torn off in G Bवाल. L 4. BXZ 'लउ C (F ?) आश्विनं X मासाधावा अरू Z अपूपश्च. L 5. B गृहिण्याः B पोअओ स ओत्सवो CGX लउ B अपूप From लय to लिआए 1. 9. torn off in G. L 6. X 'लउ BX बाल L 7. om A X has अथ फादिः in com. L 8. A फग्गू X फग्गू अ BF कथं महुच्छणे फलही ववणी C चवणी E ववणी Z ववणीए BF 'फंसुला C 'फंसुला Z मुक्को. L 9. E फरओ A फरउ E फलयम्मि Y फलअम्मि Z फलअम्मि cdd. य BF फंसुलि याए अ (sic) E फंसुली AECXYZ य 'लियाए य. L 10. X 'त्सव । फकी From फलही to लाहरी 1 12 torn off in G C कार्पासः BFX फंसुलो C फंसुलो BF om. तथा BF फंसुलो CX फंसुलो X फउ. L 11. B फंसुली X फंसुला. L 12. C किं BF फगसि CZ फगसि BCFZ फंसुलं X फंसुलं cdd य. L 13. C फग्गू X फंसुलं Z सलति In G फंसुला सग णेत्य is torn off. L 14. cdd. फलिआगी E दुव्वाए cdd. 'ललय' From लाणिआ to हारिं 1. 15 torn off in G. ABCFEFXYZ 'णिया BF कयविहूम. L 15. A फंसुलउ XZ 'सउ Y फिकी From मि to लिआगी 1 1 next page torn off in G. XY फिप्पं.

फलिआरी दूर्वा । फसलिओ तथा फसलाणिओ कृतविशेषः । फंकसओ लताभेदः ।
फिकी हर्षः । फिप्यं कृत्रिमम् ॥ यथा ।

फंकसयमालफसलाणिओ अ फलिआरिआफसलिओ अ ।

फिप्यगहिलो जणार्णं विरइअ हासं जणइ फिकिं ॥ ६८ ॥ [८२]

5 **फिड्डो वामणए फुक्का मिच्छा केशबन्धणे फुंटा ।**
फुकी रजई फुरिअं च णिन्दिए फुंफुआ करीसग्गी ॥ ८४ ॥

फिड्डो वामनः । अत्र । फिडइ फिडइ भ्रश्यति । एतौ धान्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ।
फुका मिथ्या । फुंटा केशबन्धः । फुकी रजकी । फुरिअं निन्दितम् । चलितदीमयोग्स्तु
स्फुरितशब्दभवमेव । फुंफुआ करीषाम्निः ॥ यथा ।

10 संकेअफुक्किअहरे फुक्काफिडुं पिअमफुरिअफुंटे ।
ददुं विओअफुंफुअतत्ता तरुणी सुहाइ व णिवुड्डा ॥ ६९ ॥
अत्र फुडड फुडइ भ्रश्यतीति धान्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [८४]

फुल्लंधुओ अली फूओ लोहाणे दलिदए फेळो ।
माउलवड्ड फेलाया वरुणे फेणबंधंफेणवडा ॥ ८५ ॥

15 फुल्लंधुओ अमरः । फूओ लोहकारः । फेळो दरिद्रः । फेलाया मातुलानी ।
फेणबंधो तथा फेणवडो वरुणः ॥ यथा ।

L. 1. *edd.* फलियाणि GX लिउ (GX णउ X फंकसउ L. 2. CG (F 1)
XZ फिफ X त्थत्रिमं From यथा to मत्तः । 3. torn off in G. L. 3. C. 1. hd.
GXZ णिउ BCFX व GZ उ *edd.* फालिय गियां X लिउ *edd.* व (X अ) L. 4.
CG (F 1) XZ फिफ GZ गहिलो *edd.* विगइय BF ह्यासो BF फिकं C फिकिं (sic)
L. 5. BF फिडो C फिडो E वामणाए Z मुच्छा BF वेधणे G यधणे X कुटी.
L. 6. B रजया *edd.* फुरिय (Z य) ABF फुकया CEGXYZ फुकया X करिसग्गी.
L. 7. BF फिगो C फिडइ for फिडड X णडड CGZ भ्रश्यति. L. 8. BF फुंटा X
फुटा BFG वधः. *edd.* फुरिय. L. 9. GZ फुकया. L. 10. *edd.* संकेयं
BF पुफियं CGXZ फुक्कियं BFZ णिदुं C णिदुं X विदुं *edd.* पियमफुरियं B कुडं.
L. 11. BCF विओअं GZ विउयं X विउअं BF फुकअं C फुकअं GZ फुकयं BF
णिवुड्डु C णियड्डा G णिववुड्डा X णिवुड्डा Z णिववुड्डा. L. 12. X अत्र BF फुडइ for फुडड
CGZ भ्रश्यतीति X भ्रश्यतीति BF णि इति CX एतौ धान्वा. L. 13. AGX षउ E
धुओ ACGX फुउ BF कुओ G लाहोमं C दलिदुओए 2 hd ददुयं Y ददिदुए X फेळो.
L. 14. E वड्ड Y फेलाआ C वरुणे बंधं G फेणबंधं BCF फेणवडा. L. 15. C फुल्लं
GX धुउ F धुओ BF कुओ G पड X फुंटा X फेलाया. L. 16. G
फेणवडो Z फेणवडो C om तथा फेणं G तथा फेणबंधो Z तथा फेणबंधो.

उअ फेलायाइ मृहं फेणवडदिसाइ फेळफअहरे ।

फळ्ळुओ व्व च्चम्बइ एस गण फेणबंधदिसमके ॥ ७० ॥ [८९]

फेळ्लुसणं पिलणे उगगमम्मि फोसो भयदग्वे फोफा ।

फडमहिभोगफणंसुं फली अ लिङ्गम्मि उमहं अ ॥ ८६ ॥

फेळ्लुसणं पिच्छिलो देशः । फेळ्लुस इति पतनार्थः । क्रियाशब्दोऽयम् । स यदा 5
अधिकरणसाधनस्तदा फेळ्लुसणं पिच्छिलो देशः । यदा तु भावसाधनस्तदा फेळ्लुसणं
पतनमुच्यते । एवं च । फेळ्लुसइ । फेळ्लुसिऊण । इत्यादयो द्रष्टव्याः । फोसो उद्गमः ।
फोओ इत्यन्ये । फोफा भीषयितुं शब्दः ॥ यथा ।

भृत्तफोसकाले तरुणि दृष्टण करइ तह फोफं ।

जह फेळ्लुसणे खलिअं धरंइ धुत्तो णिअम्माम्मि ॥ ७१ ॥

10

॥ अधानेकार्थाः ॥

फडं सर्वम्य सर्वशरीरं फणश्च । फली लिङ्गं वृषभश्च ॥ [८६]

जुत्तमलिणंसु फंमणमह मां थामए अ फमलं च ।

फेसो डरमब्भावेसु मुक्कविन्थगिणिसु फोइअयं ॥ ८७ ॥

फंसणं युक्तं मलिनं च । फसलं सारं म्थासकश्च । अत्र । फंसइ विसंवदति 15
स्पृशति च । फुसइ माण्णि भ्रमति चेति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । फेसो त्रासः
सद्भावश्च ! फोइअयं मुक्ते विस्तारितं च ॥ [८७]

L. 1. BF ओअ CX उय C फेलायाइ X मृहं G व्वचदिसाइ X इमउ पळ्ळु
GZ फ्व. L. 2. CGNZ पुठ C च B वुवइ G वुचइ BF गण च्चदिसं X एग
for गण GX व्वच L. 3. X फेळ्लुसण C फेसो G फोसो AX भयदा CGXZ फोफा
EXY add here ॥ अधानेकार्थाः ॥ L. 4. BF म्महमं C गणकुंफुं REFXX
फलि cdd. य (X उ) BF लिगंमि cdd य L. 5. B पिच्छिलो X पिच्छिलो BCFX
फेळ्लुसण इति (X ल्ळ) C पतनार्थः X पतनार्थ L. 6. G सण. L. 7. CX
फेळ्लु X फेळ्लुसिऊण B व्व्या L. 8. GX फोउ BFX फोफा CZ फोफो G फोफा.
C भाषं X भीषयितुं G व्वित्त. L. 9. GZ भमवत् G तरुणि C णि तद् G दृष्टण
X तह cdd. फोफं (X फोफं). L. 10. X फळ्लुसणे cdd. खालयं CX धरिण R णिअवमि
C (F) णिअवमि G णिवंमि Z वम्मि. L. 11. om. A. L. 12. Z फडे G सत्तस्य
GZ सव्वे शरीरं X वृषभश्च. L. 13. X फंमणमहि X वात्तए ABEFGXYZ य C
फमलं वा. L. 14. E फोसो BCF फोइव AEGXZ फोइयय Y फोइअअ. L. 15.
B मालिणे X संलिणं G कासलं X सार BF फसइ. L. 16. C फुसइ Z फुसा.
OG (F) फोसो फासो L. 17. BX फोइयं.

फोडिअयं राई धूमिअं च सीहाइरक्खणविही अ ।

बंधो भिच्चे बब्भो वद्धे बप्पबलिआ सुहडपीणा ॥ ८८ ॥

फोडिअयं राजिका धूमितं । शाकादि । रात्रावटव्यां सिंहादिरक्षाप्रकारश्च ॥

॥ अथ वादिः ॥

5 बंधो भृत्यः । बब्भो वर्धः । बप्पो सुभटः । पितेत्यन्ये । बलिओ पीनः ॥ यथा ।

कासणिअबंधय तुमं गड्डीए चइअ बन्धकम्माई ।

रे बलिअबप्पपरिणि जंपन्तो लहसि ज्जत्ति फलं ॥ ७२ ॥ [८८]

बंधोल्लो मेलयए बब्बाडो दाहिणकरम्मि ।

बहलं पङ्के हासम्मि बकरं बद्धओ अ तउवट्टं ॥ ८९ ॥

10 बंधोल्लो मेलकः । बब्बाडो दक्षिणहस्तः । बहलं पङ्कः । बकरं परिहासः । बद्धओ त्रपुट्टाख्यः कर्णाभरणविशेषः ॥ यथा ।

बब्बाडग्गहणछणे बन्धुरबंधोल्लयम्मि तुज्ज पिए ।

चलबद्धयाण मयमयबहलिअआलीण बकरं भरिमो ॥ ७३ ॥ [८९]

बप्पीहबंधंणीओ चाअयहालाहलेमुं च ।

15 तुमुले बमालबोला य बब्बरी केमरयणाए ॥ ९० ॥

L. 1. CZ फोडिअयं EGX फोडिअयं *add.* धूमिअं C विहा *add.* य (om X) EX *add* here ॥ अथ वादिः ॥ Y बकागदिः ॥ L. 2. Some of the Mss constantly confound च with व or च in the beginning of the Deśī words of this varga. This will not be noted in detail B भिच्चं BF बच्च Y बभो Z बब्भो E वद्धे X वट्टे (1) YZ वणं A बलिया BCFGYZ बालिया EX बलीमा G मुहडं R सुहपीणा. L. 3. CGZ फोडिअयं X फोडिअयं X शाकादिः L. 4. om. A. G वादिः L. 5. X भूः for भूयः (CX वधः G वट्टं. GX बलिउ Z पीनः. L. 6 *add.* कार्माणयं *add.* चइयं G कम्माइ. L. 7. BGZ बलिप C (F1) बलियं X om. बलिअ B घणिणि OG (F1) X घणिणि CX जपत्तो B ज्जत्ति. L. 8. BF मलवअए ACY मलअए AB (G1) बब्बाडो C 1. hd. Y बब्बाडो 2. hd. बब्बाडो. L. 9. B बहल A बकरं च X बकरं C बद्धउ 2 hd ओ G वद्धउ X बद्धउ Z बद्धओ *add.* य A तउवट्टं BF तत्रावट्टं C तउवट्टं G तउवट्टं Z तउवट्टं. L. 10. BFG बब्बाडो C बब्बाडा C बेहलं X बहलं X बकरं. BG वद्धउ C (F1) वद्धओ X वद्धउ L. 11. BF त्रपुट्टाख्यः C त्रपुट्टाख्यः X त्रपुट्टाख्यः L. 12. BG बब्बाडं C (F1) बब्बाडं G वपुं Z वधुल्लं X वधुल्लयंमि C तुब्भ. L. 13. C बलं GZ बलं BCFXZ बलियं G बलियं X भणिमो. L. 14. AGXZ भणिउ BF वाअयं AY चाअअ CG चाअयं Z वायहालां CGZ हलाहलं. L. 15. EX तुमुले X बोलाबाला A बबरी BF बबरी GZ बबरी X बबरी Y बबरी BF कंश.

वपीहो चातकः । बंभणी । स्वार्थे के बंभणिआ । हल्लाहलः । बमालो तथा बोलो कलकलः । बन्बरी केशरचना । अत्र वपीहबमालबोलो दन्त्योष्ठचादयः कैश्चिविप्यन्ते ॥ यथा ।

सा बंभणि व्व तप्पइ तुह विरहोम्हाइ लुलिअवच्चरिआ ।

वपीहबोलघणघणबमालकाले वि णेअ णिव्वाइ ॥ ७४ ॥ [९०] 5

उच्छुसमतिणं वरुअं गोकमलेमुं बडल्लुबंभहरा ।

बलवट्टीबहुराणा महिअमिधारा सिवाइ बहुरावा ॥ ९१ ॥

वरुअं इक्षुसट्टरातृणम् । बडल्लो बलीवर्दः । बंभहरं कमलम् । बलवट्टी सक्की । व्यायामसहेत्यन्धे । बहुराणा वृद्धधारा । बहुरावा रिवा । अत्र वरुअबलवट्टिशब्दौ दन्त्योष्ठचादी कैश्चिनिबद्धौ ॥ यथा ।

10

कन्थुच्छु कन्थ वरुअं बंभहरं कन्थ कन्थ बहुराणा ।

बलवट्टी कन्थम्हं बडल्लबहुरावमह कन्थ तुम् ॥ ७५ ॥ [९१]

वप्फाउल्लमइउण्हे ह्हेह बलामोडिबलमट्टा ।

बहुमुहबालयबाउल्ली बलवणिउत्तपुत्तिआमुं च ॥ ९२ ॥

वप्फाउल्लं अतिशयोष्णम् । अवापाकुलेऽपि वृत्तेर्नाथ वाप्याकुलशब्दभवः । बलामोडी 15

- L. 1. Z बंभणी Z वम add णिवा CGZ इलाहल. X इल G वेमालो.
 L. 2 Z बोलो G कलकलः BF चचरी G वन्बरी. X चचरी Z चचरी. GZ om. अत्र B
 हिमालं X वेमालं CXZ दन्तो BGXZ कयां B उदृश्यते. L. 4 BCF च GZ
 विग्नुम्हाइ X ह्लाइ add लुल्य BF चचरिया C वेदचरिया G चचरिया X चचरिया Z
 चचरिया. L. 5 X बोलो X यणावमालो Z वेमाल BF GZ णेव CD णेड C (G?)
 णिवाइ. L. 6. EX भन्डं C उच्छुसमती EY वरुय X वरुय Z चरुअ C बडल्लं
 L. 7. G बलवट्टी BF सहिप्रमिं C महिप्रमिं. L. 8. BG बली. L. 9. BF
 व्यायासमहे BF बहुधारा B सिवा GZ वरुय. L. 10. CXZ दन्तो. add श्चादी.
 L. 11. BF कल्लु CX कन्डउण्हे GZ कन्डुण्हे CX क्य वरुअ BF करु and X वरु for
 वरुअ BF इरं कन्थ ग्वहराणा C कन्ड कन्ड वरु. L. 12. X बलवट्टी BF कन्थम्हं C
 कन्डम्हं G कन्थ उण्हे X कन्डम्हं BF कडल्लं GZ om. मट्ट C कन्ड X तुं. L. 13.
 BCFX वप्फाउल्लं E वप्फां Y मउउण्हे X ह्हेह Y देहे G मलिं BF बलामट्टा Y
 बलमट्टा. L. 14. C बेलं E वणउत्तं Y वणपुत्तं add पुत्तिवामुं (Z मुं)
 L. 15. B कयां C (F1) X कया X उल्लम-युष्मं । B योष्णं X om. from अवाप्या
 to शब्दभवः C अवाप्याकुलेऽपि वृत्तेर्नाथ BF वाप्याकुल C GZ om. वाप्याकुल and भवः
 they have only शब्दः X बलामोडि, om. तथा

तथा बलमड्डा बलात्कारः । बहुमुहो दुर्जनः । अत्र । बजरह कथयति । बडबडह
विल्लपति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । तथा बाहिं बहिरिति शब्दभवत्वान्नो
क्तम् । बालओ वणिक्पुत्रः । बाउली पञ्चालिका । अत्र बप्फाउलबाउलीशब्दौ
केषांचिदन्त्योष्ठचादी ॥ यथा ।

5 अमरिसबप्फाउलिआ बहुमुह बाउलिअ व्व तुण्हिक्का ।

ण बलामोडीजोग्गा बालय पेम्मं खु हणह बलमड्डा ॥ ७६ ॥ [९२]

बिग्गाइबिआया जुअदो कीडा बीलओ अ ताडइक्के ।

असणम्मि बीअओ बीजमलणखलयम्मि बीअजमणं तु ॥ ९३ ॥

बिग्गाई । स्वार्थे के बिग्गाइआ । तथा बिआया युतौ कीटौ । यदाह । यौ
10 कीटौ संलभौ भ्रमतो बिग्गाइआ ख्यातौ ॥ यन्तु । बिग्गाइआ बिआया । इत्य-
भिमानचिह्नसूत्रे सति बिग्गाइआ चलचित्ततेति व्याचष्ट उदाहरति च । यथा ॥

जहिमं तिरो वईए गुलुगुंछिअ गोविआ पुलोणसि ।

बिग्गाइआड काहिसि कायं तह कामवाणाण ॥ ७७ ॥

इति । स महासाहमिकः । यदभिमानचिह्नेनैव स्ववृत्तावुदाहृतम् ॥ यथा ॥

L. 1. C बलमड्डु BF मुहो कथिः पान चड वि torn off in G BF बडड C यडडड
X बलवडड. L. 2. G बडिर्गिन X न्न को L. 3. G बाउउ X चलउ X वणिगपुत्र
Z वणिक्पुत्रः In G पुत्रः । बाउली प is torn off BFX बप्फाउलीशब्दौ C बप्फाउल^र Z
बप्फाउलाउली^र G बप्फउलीबाउली^र and then torn off to अ व्व 1. G L. 4. Z
दूतो^र BCFXZ 'यथा' L. 5. BCF बप्फाउलाया X बिप्फाउलीया Z बप्फाउलीया
B बहुमुहु BF लिडय Z लिडि CX लिडिया च BF तुम्हिक्का. L. 6. CX न C 2.
lib. व CX om. व Z बलामाड्डो C चाडय X बडय L. 7. ABEF बिआया C
1. hd. X बिआया C 2. hd. बिआया Y बिआया Z तयाय AEXYZ जुयदो Z कीड
AZ बीलउ BF बिलओ C बाडओ X बलउ EXYZ व L. 8. X असणाम BFY
वीय ओ, X बीअउ BF बलव बिअ Y खिलयम्म वीय Z वीयतमण. L. 9. B
बिग्गाइ cdd. 'इया BXZ बिआया C (F 1) बिआया From आया to चित्तं 1. 12 torn
off in G. CXZ युतौ द्वौ कटौ (C कीये misread for कीटौ). X यो for यौ.
L. 10 BF भ्रमतः CX भ्रमतौ BCFZ 'इया Z इयाख्या तो tor ख्यातौ BCFXZ 'इया
From बिग्गाइआ to सति 1. 12 omitted in X. BFXZ तयाया C बिआबिआया
L. 11. Z इति अभिमान cdd. 'इया B इति बल' X बलचित्त CX चित्तता चिति. cdd.
व्याचष्ट C om. च. From च to द्वेनैव 1. 3 next page torn off in G. L. 12
CX जडय D जडव Z जडम cdd लिडय BFZ गंदिवा C गोबिआए लाएसि X गोबिआए
लाएसि Z पराएसि L. 13 BFXZ 'इयाड C 'इयाडयाड BFZ जासिंस BF काम
वाणाण CX कामवाणाण Z कामवाणाणां L. 14. C om. व BF om. वडु BF
स्ववृत्त्यावु From ववा to बाउला 1. 3 next page torn off in G.

सम्भावसंदिभाओ णिच्चं विअ संगयाउ होज्जाह ।

ण मुअन्ति एकमेकं पुत्तय विग्गाइआओ वि ॥ ७८ ॥

अत्र विसकण्ठी बालाकेति संस्कृतसमत्वाच्चोक्तः । वीलओ ताडङ्कः । वीअओ असनवृक्षः । वीअणो इत्यन्ये । अत्र वीहइ विभेतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । वीअजमणं वीजमलनखलम् । अत्रापि वीलयवीअजमणशब्दौ दन्त्योष्ठचादी केषां- 5 चित् ॥ यथा ।

विग्गाइआ वि हु वरं विणा पिअं वीलएहि किं इत्थ ।

इअ वीअजमणवीअयतलम्पि सलहइ विआइअं बाला ॥ ७९ ॥ [९३]

बुत्ती पुप्फवईए बुक्का मुट्टीइ बुक्कणां कागं ।

चिन्दम्पि बुंबुअं बुंदिणी कुमारीसमूहम्पि ॥ ९४ ॥

10

बुत्ती ऋतुमती । बुक्का मुट्टिः । व्रीहिमुट्टिरित्यन्ये । बुक्कणो काकः । बुंबुअं बुन्दम् । बुंदिणी कुमारीसमूहः ॥ यथा ।

अज्ज वि ण ह् बुत्ती सा बुंदिणिमज्जम्पि खेत्तए मुट्ठा ।

दासीबुत्तअबुक्को विअ बुक्कण मा ख् हुहि उतालो ॥ ८० ॥

L. 1. सदियाओ (X) सदियाउ Z लञ्ज add विच (X विच) B संययाउ Z हुज्जाह.
L. 2. C णे Z न BF मयानि C मयानि X मुणनि एकमेकं BF पत्तिय add. इयाओ (X इउउ) L. 3. B विसकण्ठी C (F!) विसकण्ठी B संस्कृते मम BF वीडओ C वाइओ G वीलउ XZ वीलउ G ताडङ्कः BFX वाअउ From ओ to णशब्दौ ! 5. torn off in G. L. 4. BF सन Z असनमत्ता वृक्षः । वीअणो X इत्यन्ये B विभेति धात्वा^०
L. 5. Z वीअजमण X मलण C वीअजमण Z वीअजमण CZ दन्त्यो B षचादो X इत्येषादो Z षचादी From पचित्त to इण । 9. torn off in G. L. 7. BCFZ इया X इया BFX धर BEZ पिअं C बाल CXZ एहि C किं इत्थिथ. L. 8. BCFXZ इय Z वीअजमणवीअय BF वीअजमणमल C मलहइ यं बाला BFXZ विआइयं X ल for बाला. L. 9. B वण EXZ उष्क D वइए A वृहीइ G वुहीइ X मुट्टीइ From कागे to मूहः । 12. torn off in G. L. 10. A चिन्दम्पि C (F!) चिंदम्पि A विबुअ BF बबुअ C बबुअ X बबुअं Z बुंबुअ L. 11. C 1. hd. मता X अकणां Z कागः C बुबुअ BCFZ वृद X वृद. L. 12. B बुंदिणी L. 13. B अज्ज C अज्ज From सां to शेप् । 1. next page torn off in G. B मज्जम्पि C (F!) मज्जम्पि C (F!) X मुट्ठा. L. 14. BF बुंबुअं C वीअजमणको Z वीअजमणको X मुक्का add. विच C बु आ इहि. X उतालो

अत्र । बुकइ गर्जति । बुडइ मज्जति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [९४]

बुकासारो भीरु बुलंबुला बुब्बुए चेअ ।

बेली थूणा बेडो तरीइ मंसुम्मि बेडुवाडुरया ॥ ९५ ॥

बुकासारो भीरुः । बुलंबुला बुद्बुदः । बेली स्थूणा । बेडो नौः । दन्त्वोष्ठ्यादिरयं
5 केषांचित् । बेडा तथा बोडुरं श्मश्रु ॥ यथा ।

रे बेडिअसुअ बोक्कडबोडुर किं तुज्ज उगया बेडा ।

णइजलबुलंबुलाओ बुकासारो सि बेलिबिडिओ वि ॥ ८१ ॥ [९५]

धम्मिक्खम्मि बोडो बोव्वं खेत्तम्मि चूचुए बोंडं ।

छागम्मि बोक्कडो बोदरं पिहू पवहणम्मि बोहित्यो ॥ ९६ ॥

10 बोडो धार्मिकः । तरुण इत्यन्ये । बोव्वं क्षेत्रम् । बोंडं चूचुकम् । बोटेणं इति
शीलाङ्कः । बोक्कडो छागः । बोदरं पृथु । बोहित्यो प्रवहणम् ॥ यथा ।

बोडाण पुण्णबोव्वे बोदरंसंसारसिन्धुबोहित्यं ।

अवलम्बन्ताना समं वरबोंडा बोक्कडि व्व पडिहाइ ॥ ८२ ॥ [९६]

L. 1. X पअत्र C बुडुनाः । ड (sic) 2. hd बुडुनाइ X पूकाविति. L. 2. E
बुक्को BCFE भीरु From भीरु to नौः । 4. torn off in G. A बुलबुला Y वला A
बुट्टए BF वुव्वए C वडए 2. hd बुडए 1. चुच्छुए X बुडए Y चुष्ण Z बुब्बुए A चेव
BF वेय CYZ चय. L. 3. A छागा A पिड BF बेडं C बेडं X बेडुरया (om.
बोडु) A बोदरया BYZ बोण्टरया C बोडरिया F चाण्टरया L. 4. C भीरु X
बेडा. Z दंतौ BGXZ ेट्या L. 5. C बेडो X बेडा From तथा to व । 7. torn
off in G. B बोण्ट CX बोण्डं F वण्डं Z चाण्टं (X म्मथ L. 6 BFZ वाडय C
वेडियसुय X बेडियसुय Z सुय B बोक्कडवाण्ट C वान्कडवाण्डर F वाक्कडवाण्ण X व्बोक्कडवोंड
Z बोण्टं C तुडसय X बेडा Z बोडु. L. 7 B बुलंबुलाओ Z बुलंबुलाओ X बुलाउ
C ला उक्कासागे X बुकासा BF बिडिओ C बिडिड D बिडिड X बिडिड Z बिडिओ
L. 8. C वट्ट G वट्ट X वट्टि E वेडो G वोंडो X वेडा AY वोक्ख BCFX वोक्ख Z
वाक्ख E सिक्त् BF वुष्ण C चुष्ण E चुष्ण Z वुष्ण G चुष्ण and then torn off to म्मि
बोक्क 1. 9. A बोदं BF वोट C बोड E वण्ड X वण्ट Y वोटं Z वण्ट L. 9. C बुक्कडो
AXZ बोदं G वोंदं BFX पिहू C वुष्ण वहं From णम्मि to वोंटण । 10. torn off in
G. A बोदं EX वोहं L. 10. BCFX वोक्ख Z वोक्ख BF वोंदं X वोड CZ वण्ट
C चुष्ण B वोटणमिति CZ वोंटणमिति G वोंटणमिति X बोडणमिति The correct reading
is probably वोंडणं इति. L. 11. G वोंदं Z वोंदं C वुष्ण; BF प्रवहणः L. 12.
Z बोदवे X वोक्खे in C वोक्खे, in G बोव्वे to द्विधं torn off. C बोदरसं Z बोदं
L. 13. BF अवलंबताण्ण G लवताण समः BZ वोंटा C वोंट F वोंटा C व्बोक्कडि
व पडिक्क पडिहाइ 2. hd. व्व for व्व X पडिहाइ.

संमञ्जणीइ बोहारी बोहहरो अ मागहए ।

बहुणो चोरे धुत्ते अ सुहयपणसेमु बाणो अ ॥ ९७ ॥

बोहारी संमार्जनी । बउहारी इत्यन्ये । अत्र । बोल्लइ कथयति । इति धात्वा-
देशेषूक्तमिति नोक्तम् । बोहहरो मागधः ॥ यथा ।

बोहहरमङ्गलसुणीइ श्चत्ति मिहुणाण उट्टुमाणाण ।

5

रयतुट्टुहारमुत्ता उअ बोहारीहरीउ गेण्हन्ति ॥ ८३ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

बहुणो चोरो धूर्तश्च । बाणो सुभगः पनसश्च ॥ [९७]

बिंबोवणयं खोहे विकारऊमीपणमुं च ।

चुम्बिअकिडीमु बुंदी बुंदीरो महिमगरुणमु ॥ ९८ ॥

10

बिंबोवणयं क्षोभो विकार उच्छीर्षकं चेति व्यर्थम् । बुंदी चुम्बनं सूकरश्च । बुंदीरो
महिषो महोश्च ॥ [९८]

रुवमुहनणुमु बोंदी भूमिअआडोवणमु बोंगिल्लो ।

भल्लू रिच्छे भगं लिने भंभी अ अमईए ॥ ९९ ॥

बोंदी रूपं मखं शरीरं चेति व्यर्था । बोंदे मुखामित्यन्ये । बोंगिल्लो भूषित
आटोपश्च ॥

L. 1. BF सम्मञ्जड C सम्मञ्जणड EX णी G ज्जणी *add.* य X मागहिए EXY
add here अथानेकार्थाः L. 2. BF चटणे X बहुनणो A चटणे भोगे धुत्ते यो BCF
GXZY य X सुहयपणसेमु Z पणसेसु A बाण *add.* य L. 3. B संमार्जनी X संमार्-
जनी CX चट्टागित्य GZ गेय X गेण्ह C *om.* इति GXZ येति. L. 5. B
उट्टुमाणाण X उट्टुमाणाण BF उट्टुमाणाण C उट्टुमाणाण GZ उट्टुमाणाण X उट्टुमाणाण
L. 6 X रयतुट्टुहार C मुत्ता *add.* उअ C वाहरो BF गण्हाम CX गि. L. 7. *om.*
A. L. 8. X चोरो BF पनसवणय X पनसवणय L. 9. C वणयं Z वणयं ABF
GXZ उमीपणमु (X मु) C उमीसु EY भोत्ती L. 10 ACE (F1) YZ
चुम्बिय BG चुम्बिय X चुम्बिय A किडीसु C कीडीसु BF किडी C बुंदी EX बुंदी E बुंदीरो
X बुंदीरो A गुरुणमु. L. 11. BF बिंबो G बिंबो G उच्छीर्षकं Z उच्छीर्षकं X चुम्बनं
GZ सूकरश्च BF वादं G महाश्च. L. 13. BF रुवु E रुवु A 'मुहुं' C 1.
hd सह 2. hd. सह C लणसु AE बोदी ABFGXYZ भूमियं E भूमिआडो
C आटोपणसु A बोंगिल्ले BF बोंगिल्लो CE ह्य X adds here ॥ अथ भादिः ॥ Y
॥ सकारादिः ॥ L. 14. BF भिये C म्भ *corr.* 2. hd X लिने EXY य C असइए
L. 15 BF बोदी C सबं B भोग BF व्ययः CGXZ व्यर्थं BF बोदे C बोदे सुखमिं B
बोंगिल्लो X बोंगिल्लो. B भूषितः L. 16. BF आटोपित्य CX आटोपित्यश्च ।

॥ अथ भाविः ॥

भलू ऋक्षः । भग्यं लिगम् । भंभी असती ॥ यथा ।

भलूसरिच्छकेसे पइम्मि अलसे सयालुए भंभी ।

चन्द्वणरसभगतणू उववइमहिसरइ जुण्हीए ॥ ८४ ॥ [९९]

5 भंभा भेरी भव्वो बहिणीतणए वइइग्गणे भंडं ।

भंडुं मुण्डणए भइं आमलयम्मि भट्टिओ कण्ह ॥ १०० ॥

भंभा तूर्यविशेषः । भव्वो भागिनेयः । भंडं वृन्ताकम् । भंडुं मुण्डनम् । भइं आम-
लकम् । भट्टिओ विष्णुः ॥ यथा ।

कयभंडुसिरो भंभासद्धो रं भव्व लिहइ तुह जणओ ।

10 भट्टिअभत्तिविउतो भद्वयणगारसीइ भंडाइं ॥ ८५ ॥ [१००]

वरुअम्मि भमामां भल्लुंकी भमुआ भुरुंडिआ य मिवा ।

पखलन्तम्मि भलंतं कलहावन्तंमु भंडणभममुहा ॥ १०१ ॥

भामासो इक्षुसदृशातृणम् । भमसो इति धनपालः । भल्लुंकी भमुआ भुरुंडिआ इत्येते
त्रयोऽपि शिवावाचकाः । अत्र भुरुंडिआशब्दो भुकारादिरर्थान्तरोधात्पठितः । भलंतं
15 पस्सलत् । भंडणं कलहः । अत्र भसलो भ्रमर इति भ्रमरशब्दभवः । भरइ भलइ
स्मरतीति धात्वादेशेषुकाविति नोक्तौ । भममुहो आवर्तः ॥ यथा ।

L. 1. om. A. L. 2. B ऋक्षः X भम L. 3. BZ नम्मि BCF केजे X
पर्यम BF सयालुए. 4. G जण्हाण L. 5. C भव्वो G भंभा AB बहिणीः G वाहण
X बहिणए AGZ वयंगणे ABCFYZ भंडं which is probably equally correct.
see Amarakos' a II, 4, 4, 2 G भद E भण्ड X भट्ट. L. 6. CGXZ भंड E भण्ड
From णए to तण l. 7. om G A भट्ट Z आमलयम्मि BEFY भादुओ C भविओ A
भादिउ Z भट्टिउ. L. 7. C भव्वो CXZ भंडं B भड CXZ भड F भुडं. L. 8. BC
FX भादुओ (X उ) G भादुउ. L. 9. CGZ भंडं C भम्मासद्धा C (G!) भव्व A
जणिउ Z जणउ. L. 10. BCFA भादुय CX एणणि C नीड G ससंड chh. भंडड
L. 11. ABCF वरु E चरु GZ वरुयम्म A भल्लुंकी X भल्लुंकी ACEGXY भसुया Z
भमुया (E भुरुंडिया ABFGXYZ भुरुंडिया X मिवा. L. 12. E पखलन्तं X पखलन्तं A
कलहइ CZ भंडणभमुहा X भमुहा L. 13. CZ सट्टां तूर्यं X सप्तसा C om. इति
BF वनपालः G भल्लुंकी BFZ भमुया. CGX भसुया C मुं X मुरु BCFGXZ
इदिया L. 14. BF शिवाचकाः C भुरुंडिया BEFGZ भुरुंडिया X भुरुंडिया C भकारा
B र्थान्तरोधात् C भल्लुंकी X भल्लुंकी L. 15. BF पस्सलन्तो X भंडणं C भसरो BFX
om. भ्रमर इति BF भाड लइ (जा) GZ भल्लुंकी भाड स्म L. 16. BF देशपूकाः
om. इति नो G रुममुहो CX भममुहो.

भंडणभममुहपाडिअं पेक्खिअ भुंकिआह सह भसुअं ।

णेह भमासभलंतं तुह हयवेरिं भुरुंदिआ अण्णा ॥ ८६ ॥ [१०१]

भद्दाकरिभद्दसिरी दीहमलयजा भरोच्छयं तालं ।

भयवग्गामो मोढेरयम्मि जेद्धबहिणीवई भाओं ॥ १०२ ॥

भद्दाकरी प्रलम्बः । भद्दसिरी श्रीखण्डम् । भरोच्छयं तालफलम् । अत्र भम्मडह ३
भमाडह भमडह भ्रमतीति धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । भयवग्गामो मांढेरकम् । भाओ
ज्येष्ठभगिनीपतिः ॥ यथा ।

भद्दाकरिभुअदण्डं भयवग्गामम्मि भद्दसिरिहत्यो ।

वीरजिणमच्च भाउअ भरोच्छयफलं चयणसुरसेवं ॥ ८७ ॥

अत्र भाह विभेतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [१०२]

10

भामलभाविअभाउज्जा दिचगाहिअयभाउजायामु ।

भाभुंडी णीमरणं भाउअमामाढगोरिऊमवण ॥ १०३ ॥

भासलं दीप्तम् । भाविअं गृहीतम् । भाउज्जा भ्रातृजाया । भाभुंडी निःसरणम् ।
भाउअं आपाढे गौर्या उत्सवविशेषः ॥ यथा ।

ओ पिच्छं जारभाविअसंकेआ मयणअग्गिभासलिआ ।

15

भाउअमिसेण मवणा भाभुंडइ तुज्जं भाउज्जा ॥ ८८ ॥ [१०३]

L 1 BF भममुह पा C मुह X भमह cdd. शडिय BFX पेक्खिय CGZ
पिक्खिय G भन्ल X भल cdd. ङियाड G भभुय X भममु Z भमम L 2 X भमा-
इमभलंतं Z भमासभलंतं BCF भरुंदिआ CGXZ भुरुंदिआ C 1 hd. अत्ता 2 hd GZ अत्ता .
L 3 BGZ भरोच्छय X भरोच्छय L 4 X भयवग्गामो Z भयवग्गामो EX
जिह्वा AGXYZ वई E वई AGZ भाऊ X भाउ. L 5 BF भद्दाकरी प्रलंबः
C om. भद्दा प G प्रलंबः Z प्रलंबः BF भद्दसिरी C X गे चन्दनं BF भरोच्छय NZ चय
X om from अत्र to नोक्ताः । 6 L 6 B भमाडह भमाडह भमड भ्रमति । एते C मोढे
मोढेरकाण्यं स्थान NZ मोढेरकाण्यं स्थान GX भाउ L 7. BGX ज्येष्ठ L 8.
X भद्दाकरि BF करिमुअ C भय G दूड Z भरोच्छय C ग्गामम्मि. L 9. BF भाउय
CGXZ भाउय C भरोच्छय G भरोच्छय X भरोच्छय Z भरोच्छय G चयन्तु Z चयन्तुसुर
BF चयन्तुसेवं. L 10. B विभेतीति इति G विभे L 11 cdd. भाविअ BF
भाउण्णा (1) cdd. गहिय (Y के) against metre L 12. BF भाभुंडी B
C 2. hd. F भाभोप्रमा EFGXYZ भाउय. L 13. G om. भा भुं BCFXZ भाविअ
C भाभुं C 1. hd. भाभुंडी. L 14. GXZ भाउयं B आसाह X गौर्या. L 15.
GXZ उ Z पिच्छला C जामांरवा BFGXZ भाविअ cdd. संकेआ BF भामांरवा C
भासलया X ङिया. L 16 CXZ भाउय C भाभुंड BF तुज्जं भाउज्जा X भाउज्ज

भायलभासिअभाइल्ला जच्चतुरंगदिणहलिणमु ।

भावइआ धम्मिअगेहिणीइ भिंगं च कसिणम्मि ॥ १०४ ॥

भायलो जात्यतुरंगमः । भासिअं वत्तम् । भाइल्लो हालिकः । अत्र भाइरो भीरुरिति विभेतेर्भादेशे तृण इरे सिद्धमिति नोक्तम् । भावइआ धार्मिकगृहिणी । भिंगं कृष्णम् ॥ यथा ।

5 इन्दिअभायलविवसो भावइआण णिअडे भम तुमं मा ।

भाइल्ला ताहि भासिअसावो कह होसि पाव भिंगमुहो ॥८९॥ [१०४]

भिसिआ विसी भिसंतमणत्थे चीरीइ भिंगारी ।

वारम्मि भित्तरं टङ्कच्छिण्णे भिनिरुवं च ॥ १०५ ॥

भिसिआ वृषी । भिसंतं अनर्थः । दीपार्थस्तु भासोर्भिस इति धात्वादेशे सिद्धः ।
10 भिंगारी चीरी । मशक इत्यग्नये । भित्तरं द्वारम् । भिनिरुवं टङ्कच्छिन्नम् ॥ यथा ।

भिंगारिसंकुलाभित्तिरुवमुहभित्तेरं वसन्ताणं ।

भिसिआपरिगहाणं मुणीण कत्तो भिसंताइं ॥ ९० ॥ [१०५]

भुजे भुअं छुहाए भुक्खा कोलम्मि भुंडभुंडीरा ।

भुनुणो भिरुचे भुरुहुंडिअमुद्धलिए चेअ ॥ १०६ ॥

L. 1. X भायल^० Y भाअल^० *edd.* भासिय Y भायल्ला Z जव्वं E. तुरंग GZ 'दिज्जं'. L. 2. *edd.* इया B धम्मि (EFGYZ धम्मिष C 'देहणीइ C' भिंगं X भग A omits the whole verse L. 3. BF भायलो C भायला C 1. hd 'तुङ्गः 2 hd. X 'तुङ्गः' *edd.* भासिय. BF भनइगे CX भायगे Z भाइरे X मीरुगित्ति L. 4. G विभेतेर्भादेशे X विभेतें CX तृण X इनेरे for इरे *edd.* इया BCF भिंगं. L. 5. CGXZ इदियं BFGZ भाइत्त X यत्त is given twice C दिवसो *edd.* इयाण BF जियरे CGZ जियडे X णिवममडे for णिअडे GZ भग X om. from म 3m भम 10 भोसिअ incl 1. 6 L. 6. BCF ताहि *edd.* भासिय X पाव. L. 7. *edd.* भिसिया विसी X भसंतं GZ णच्छे C 1 hd. भिंगरी. L. 8. BF, C 1. hd वारम्मि AG, C 2. hd. Z दाग्गिन E भित्तग Z भित्तग Y डक AGZ 'च्छिन्नं C 'द्वय E 'द्वय. L. 9 B भिसि CGXZ भिसिया F भिसी *edd.* वृषी BGXZ भिसंतमणत्थं B दासा G भासोर्भिस इति 'देशनिद्र' X सिद्ध L. 10 BF चारी C om. चारी X चीरी is given twice. Z 'भित्तिरं X भित्तिरुवं BCF 'च्छिण्ण. L. 11. G 'रुवं CX गहं Z भित्तिरे BF वसन्ताण X वसन्ताण. L. 12 *edd.* भिसिया X मुणीणु Z कात्ता BGN ताह. L. 13. C 1. hd. तुअं Y भय X बुद्धाड Z उद्धारंए XZ मुडं B 'मुडंग X भुंडीरा. L. 14. BF भिसा Y भिसंभवे Z भिजे BF मुसदियमु ACEG XYZ 'हुंडियं ABG 'हुल्लिए (?) F 'हुल्लिए E 'हुल्लिए ABF येय C चया GYZ वेव.

भ्रं भूर्जम् । भुक्खा क्षुत् । भुंडो तथा भुंडीरो सूकरः । भुत्तूणो । ओत्संयोगे इति भोत्तूणो इत्यपि । भृत्यः । अत्र । भ्रमइ भ्रमति । भुलइ भ्रशयति । भुकइ भवति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । भुरुहुंडिअं उद्धूलितम् । भुरुकुंडिअं इत्यन्ये ॥ यथा ।

धूलिभुरुहुंडिआ जे भुक्खाए भुअकिसा य भुत्तूण ।

किं जाएहि बहूहि वि भुंडीरेहिं च तेहि भुंडीए ॥ ९१ ॥ [१०६] 5

भुआं अ जन्तवाहे भूअण्णो किट्टखलजण्णे ।

भूमिपिसाओ ताले भयालुए भेडभेज्जभेज्जलया ॥ १०७ ॥

भूओ यन्त्रवाहः । भूअण्णो कृष्टे खले यज्ञः । भूमिपिसाओ तालः । भेडो भेज्जो भेज्जलओ त्रयोऽप्येते मीरुवाचकाः । भेडशब्दो भेरशब्दभवोऽप्यस्ति ॥ यथा ।

भूमिपिसाए भूअं चडिअमभेडं वहु णिएऊण । 10

भूअण्णपिक्खणमिसा अभेज्जला जाइ भेज्ज व्व ॥ ९२ ॥ [१०७]

भेरुंडो दीवी भोअभांइआ भाडिगामपवरेसु ।

अहिआरिसम्बलं भोल्लयं च भारुण्डयम्मि भोरुडओ ॥ १०८ ॥

भेरुंडो चित्रकः । भोओ भाटिः । भांइओ ग्रामप्रधानम् । भोल्लयं प्रबन्धप्रवृत्तं पाथे-यम् । भोरुडो भारुण्डपक्षी ॥ यथा । 15

L. 1. BCF भू + X भूय भूयं, C भूर्वा Z भूर्व CX भुंडीगे G सूकरः । भुत्तूणो भौत्तूणो X भूत्तूणो *add.* उत्संयोगे C ग G om. इति भो L. 2 B भूत्तूणो G भ्रमति for भ्रं. CGZ भ्रम्यति X om. भ्रयात् । भकइ C भकइवति 2. *hd.* इवति L. 3. C °द्विपुक्ता From इति to रुकुंडिअ *torn off* in G. Bl. *hd.* CXZ हुडिय B उट्ट B भुरुकु. *add.* डियमित्यं (X त्यां). L. 4. Z धूलिभुरु BF हुडिया CGXZ °हुडिया X ये for जे GZ °किसा ए C भोत्तूण L. 5. In G ज्ञो च वि is *torn off* BCFX जाएहिं BZ वहुहिं C (F!) वहुहिं Z om. वि X भुंडीरेहिं व *add.* तेहि. L. 6. From भूओ to इभेज्ज 1 7 *torn off* in G C 1. *hd.* X भूत्तूण Z भूयो ABCFYZ य X न्त E °वाहे BCF किट्ट BF खल L. 7. Z भूमिपिसाओ AX °साउ BF भयलुए Z भयालुए X भडभज्ज BC EF/GZ om. भेज्ज. L. 8. GX भूत्तूण X यंत्रवाहः । भूयण्णो ष्टे BF रुष्णे From ष्टे to पिसाए 1. 10 *torn off* in G. X भूमिपिपिसाउ. L. 9. BF भेज्जलओ X भेज्जलउ Z त्रयोऽप्यमां C भेगिशब्द° X शब्दाभवो. L. 10. BF भ्रं GXZ भूयं *add.* चडियमं G भभेय °Z वहु CX निएऊण From ण to च 1. 13. *torn off* in G. L. 11. Z भूयण्ण C भेज्ज BF व C वा 2. *hd.* वा. L. 12. XZ भोव° CXYZ भांइया. L. 13. CEYZ अहिवारिं BF °संचले CXZ °संचले X भोरुडयं E भारुडम्मि X भारुडम्मि BGXZ भोरुडउ. L. 14. C भेडो X मेः रुंडो (sic) From रुंडो to विअ 1. 1. next page *torn off* in G. X भोउ XZ भोउ. Z पबंधप्रवृत्तं L. 17. CXZ भोरुडो B °डो भारुडो पक्षां X मारुड° Z भेरुड°

अणुतिथं कयभोआ एकमुहीहविअ भोल्लयं लेह ।

भोइअभेरुंडा दोमुहभोरुडयाण पेच्छह अवायं ॥ ९३ ॥ [१०८]

॥ अथानेकार्थाः ॥

छिण्णसिरवन्दिभूसासहिदोहिसेसु भंडो अ ।

5 भंडी सिरीसरुक्खो अडई असई अ गड्डी अ ॥ १०९ ॥

भंडो छिन्नमूर्धा मागधो मण्डनं सखा दौहित्रश्चेति पञ्चार्थः । भंडी शिरीषवृक्षोऽस्ती
असती गन्त्री चेति चतुरर्था ॥ [१०९]

भंभलसदो अप्पिअजडेसु भित्तं च देरगेहेसु ।

साणे सुरमाणे भुक्कणो अ आणतरिचेडिआ भेली ॥ ११० ॥

10 भंभलं अप्रियम् । भंभलो मूर्खः । भित्तं द्वारं गृहं च । भुक्कणो श्वा मद्यादिमानं च ।
भेली आज्ञा वेडा चेती चेति त्र्यर्था । वेडायां भेलओ इत्यपि केचित् ॥ [११०]

॥ अथ मादयः ॥

मंती विवाहगणए मंठो सण्ठे पिहाणिआ मंडी ।

मंचो बन्धे मग्गो पच्छा मच्चं मले मलां सेए ॥ १११ ॥

15 मंती विवाहगणकः । मंठो शठः । मंडी पिधानिका । मंचो बन्धः । मंठो बन्ध
इति केचित्पठन्ति । मग्गो पश्चात् । मच्चं मलः । मलां स्वेदः ॥ यथा ।

L. 1. C¹ तिच्छं (?) कय भूआ Z मोया इक्क X एकमुह (om. ही) cdd हविय
C¹om भोल्लयं लेह BF भोल्लय X लेह. L. 2. BCFNZ भोइय In G from
अमे to ट्टी अ l. 5 torn off C¹ भोइयभेडा B भेरुडयाण C (F!) X भेरुडयाण BCF
पेत्थह Z अर्वाअ. L. 3. om. A. L. 4. Z छिन्न BCF सिग्घंदि Z वदि
(¹सेसु AEXYZ च L. 5. B अडइ cdd. य (twice) C गंदि या G ट्टी च.
L. 6. Z छिन्नमुद्धा C मागधो From मागधो to मानुलानी l. 4 stanza 112 torn
off in G. C संख्या C पञ्चार्थाः X शरीष cdd. वृत्तः BZ अटवी C (F!) अटवी X
अडइ. L. 7. BFX मंचो BCFNZ चतुरर्थः L. 8. cdd. अप्रियं (X as
above) BF व ACNZ दग्^c BF देहेसु. L. 9. X सुरमाणो cdd. य (Z अ)
A मी^c A भेडिया CEXYZ चेडिया X मल्ली Z मंडी. L. 10. CNZ मूर्खः.
L. 11. BF भोल्लया C भेला X मल्लिआ for भेली C वेडा 2. hd. वेडा C वेडी 2. hd. वेडी
C¹वर्थः X त्र्यर्थाः BF वेडायां C वेडायां 2 hd. चे^c X भेलउ. L. 12. om. A. Y
has only मक्कागदि. L. 13. E विवाह^c A मंचो AEX सठे but see Hemach.
Abhidbanacintāmani V. 376 com. BF पिहा cdd णिया Y om. from भा in
णिआ to मग्गो inel l 14 A मंडी L. 14. C. 2. hd. मंठो E मंचो B बंधे Z पेत्था
C. 1. hd. मच्छ Z मच्चं X om. मले. L. 15. BF मंचो X om. मंठो शठो C om.
मंचो बन्धः BF मंठो मंच L. 16. Z मच्चं B मल. B वेदः X वेदः

मंडीइ हणेमि सिरं जं मुण्डेऊण धम्मजायमलो ।

रे मंचजोगमच्चिअ मंति पुच्छेसि मग्गओ मंठ ॥ १४ ॥ [१११]

सिद्धविहीणे मट्टो मट्टमराला य अलसाम्भि ।

मंसोऽण्डे मम्मी मल्लाणी मामा य मामीए ॥ ११२ ॥

मट्टो शृङ्गविहीनः । मट्टो तथा मरालो बलसः । मरालो हंस इति सातवाहनः । 5
मंसो अण्डः । मम्मी मल्लाणी मामा त्रयोऽप्यमी मातुलानीवाचकाः । मामीशब्दोऽपि
देश्यः । पर्यायमङ्गन्त्या तूपात्तः ॥ यथा ।

रेहसि मराल ण चरे मंखिल्लो मट्टमट्टउसहो व्व ।

इअ एस मम्मिमज्जे मामाहसिओ हणेइ मल्लाणि ॥ १५ ॥ [११२]

मइराइ मई मइमोहणी अ सीमाइ मज्जमेराओ ।

10

सेले मऊ हूढे मत्तल्लिमिणायाइ अकस्समे महरो ॥ ११३ ॥

मई तथा मइमोहणी सुरा । मज्जा तथा मेरा मर्यादा । मऊ पर्वतः । मत्तल्ली तथा
मिणायं बलात्कारः । महरो असमर्थः ॥ यथा ।

मत्तल्लिमुक्कमज्जो मउमेरापोसदांसिअमिणाओ ।

पिअइ मई गइमहरो मुसली मइमोहणीकुडयहत्यो ॥ १६ ॥ [११३] 15

L. 1. B मट्टइ B सिरं C जं ऊण BF मुण्डेऊण धम्म° X मुंडेऊण. L. 2. X
मंचजोगमव्वेय B गगमं BCF चिय Z खिय BX मंति Z पुच्छेसि X मग्गाउ BF मंच.
L. 3. BF विहणे मट्टो Y विहणे C मट्टमराला X मट्ट° E मट्ट From ला in मराला to
मामीए omitted in X. L. 4. ABF मंसो डे CZ अडे CZ मल्लाणी E माल्लाणी BF
माला C मा (sic) या E मामीए. L. 5. CX मट्टो C मरालो हंसः BF om. हंस
इति. L. 6. BF मंसो डः BF माल्लाणी X मा for मामा Z एते त्रयो पि for
त्रयोऽप्यमी X जयेते BF मामीशब्दो dele नी before पी From चट्टो to हल्लणि l. 9 torn
off in G. L. 8. CXZ रहसि मराला C मट्टमट्ट° X मट्टमट्ट Z मट्टमट्ट° BF
ओससडो C ओसडे X उरडे Z उरडा C च. L. 9. add. इय BF मज्जे ममा° C
माला CX इसिउ हणेहि In G जि is torn off. L. 10. X om. from मइराइ to
अ incl. BF मग्ग A मइर C l. hd. मोहणा ABCFGYZ च E इ X सीमाय B
मज्ज° C (F 1) मच्च In G from मज्ज° to मऊ l. 11. torn off. ANZ मेराउ.
L. 11. BF सेले Z सेरे G व मऊ YZ मिणाआइ G मिणाआ, from इ to मत्तल्ली l. 12.
torn off. ABCF याइ X अकस्समे Z महरो. L. 12. C मह X मइरामई तथा C
मोहणी B मज्जा. L. 13. X बलात्कारः L. 14. BF मत्तल्लिमुक्को मऊमेरा° C
मेरो BCFXZ दंसिय° G दंस, from अमि° to सली l. 15. torn off. X मिणाउ.
L. 15. Z पियइ मह X मयं C मयं गयमइरो.

मडिआ समाहयाए मउअं दीणाम्भि पिउहरे महणं ।
मरुलो भूए मइअं च भच्छिए मंडलो साणे ॥ ११४ ॥

मडिआ समाहता । मउअं दीनम् । महणं पितुर्गृहम् । मरुलो भूतम् । पिशाचादि ।
मइअं भर्त्सितम् । मंडलो श्वा । ॥ यथा ।

- 5 काममरुलमडिआ सा मउआ महणाम्भि वसइ मइअसही ।
तं मंडलो व्व कत्थ वि भमेसि जाणसि ण वेअणं तीए ॥ १७ ॥ [११४]

मडयमयडा उववणे चण्डिलए मज्झओ चंअ ।
सिरमालोइ मआई मउली अ हिअयरसोच्छलणे ॥ ११५ ॥

मडओ तथा मयडो आरामः । मज्झओ नापितः । मआई शिरोमाला । मउली
10 हृदयरसोच्छलनम् ॥ यथा ।

मज्जाय मच्छयगन्धिअ हवेइ मउली तुमं णिअन्ताण ।
महसि सुअन्धिमआइ मडयठिअं तं कहं मयडवालिं ॥ १८ ॥ [११५]

मंजीरं हिअरीर वल्लिविसंभे मयाली अ ।
जारीम्भि महालो मंजुआ य तुलसीइ मंतुआ लज्जा ॥ ११६ ॥

L. 1. *cdd.* मडिआ Y मउयं X पिउह (om. वे) A इणं. L. 2. C मरुलो X मेरुलो Y भूते ABCFGXYZ मउयं E मइयं C साणां. L. 3. BF मडिआ XZ मडिआ C om. मडिआ स In G म is torn off X इताः BF पितृ (sic) C 2. hd. मरुलो. L. 4. BF मइअं GZ मउयं X मइयं. L. 5. *cdd.* मडिआ X om. सा मउआ GZ मउया *cdd.* मउयं C सहा, L. 6. G त मडं C च कच्छ C विअणं GZ वेयणं. L. 7. BEF मइअं Z मयडं C मउडा X मइया Z उववणे C चंडिलए GZ चण्डिलए X चंडिलए A मज्झओ C मस GNZ उ ACY चेय BFX वेय GZ चेय. L. 8. BF मआए GNZ मयाई *cdd.* म (Y अ) BF हिअसो ACEFGXYZ द्वियय Y रसुवच्छलणे. L. 9. GX मउउ C 2. hd. तथा मउडो X अरामः B मयओ C मरुओ GX मज्झओ B मयाइ C (F!) GNZ मयाई B सिगे. L. 11. BF मज्झ C महय XZ मत्थय BFX मधिय C मयिया G मयअ C हेवेइ *cdd.* णयंताण. L. 12. C सुवधिं X सुवधे BCFXZ मयाइ G मयाइ BCFXZ द्वियं BF कय मडय. L. 13. *cdd.* य. L. 14. BCF मज्जा ABCEFZ अ [!] G मंजुआ Y मंतुया.

मंजीरं शुद्धखलकम् । मयाली निद्राकरी लता । महालो जारः । मंजुभा तुलसी ।
मंजिआ इत्यन्ये । मंतुआ लज्जा ॥ यथा ।

तइआ मयालिगहणे मंजुअदलचुण्टिरीं रमसि सुण्हं ।

विरयसि मंतुअमिणिहं महाल मंजीरघळिओ कीस ॥ ९९ ॥ [११६]

करहम्मि महंगो मंडिल्लो पूवे लहुम्मि मडहं च ।

मउडी मुकुंडी मुरुमुंडो मोडो अ जूडम्मि ॥ ११७ ॥

महंगो उष्ट्रः । मंडिल्लो अपूपः । मडहं लघु । मउडी मुकुंडी मुरुमुंडो मोडो इत्येते
चत्वारो जूटवाचकाः ॥ यथा ।

तीह सुमुक्कुंडीण मुरुमुंडं णिअ वि किं सुमोडकण ।

मंडिल्लमत्त मोडसि मडहं णिअकुमउडिं महंगोह ॥ १०० ॥ [११७] 10

मज्जोक्कमहिणवे मंगुममुग्गुमुग्गुमा णउले ।

मंगलमभिणा ममरम्भा अग्घाडम्मि मउरमउरंदा ॥ ११८ ॥

मज्जोक्के प्रत्ययम् । मंगुसो मुग्गुसु मुग्गसो त्रयोऽप्येते नकुलवाचकाः । मंगले सद-
शम् । मसिणं रम्यम् । मउरो तथा मउरंदो अपामार्गः ॥ यथा ।

मंगुसमुअपमंगल मुग्गुसुमुग्गुसिजुअं मसिणपुच्छं ।

मउरंदवणे मज्जोक्कमउरकण्टयणहं हणन्तमहिं ॥ १०१ ॥ [११८]

L. 1. Z मेहालो BCF मनिया for मजुआ Z मनिया L. 2. G om. मजिआ
इत्यं BF मंतुया CX om. मंतुआ लज्जा. L. 3. add. तइया (Z as above) G
मंजआ B बुटिरी L. 4. CX मंतुमि C मजारवल्लीओ X वल्लिउ G उं L. 5. Y
करहम्मि X हाणे for महंगो X लहम्मि C मह च L. 6. BFG मउली BEF
मुकुंडी X मुकुंडी A मुरुमुंडो E मोड BCFGXYZ व Y जूडम्मि. L. 7. X मंडिल्लो
X लघुः BF मुकुंडी GZ मुकुंडी X मुकुंडी मुरुमुंडो L. 8. B om. मोडो X जूड°
L. 9. BF मउकुंडीण C सुमुक्कु X सुमुक्कु C मुरुमड 2 hd. X मुरुमंड C नय X निच
Z णिच G कि. L. 10 C मंडिल्लम (sic) C L. hd. माडसि BCFX णियकुमउडिं
C महंगोष G महंगोष्व XZ गत्व. L. 11. C मसो X महिणवेसुं A मनुसं E
मंगुसु A मुग्गुमुग्गुसा X मग्गुमुग्गुसा C मुग्गुम 1. hd. om. मुग्गुसा 2. hd. मुग्गुसो A
णउलो C णेउले. L. 12. AX मसुणा C मसुणा EGYZ मसुणा X ममरम्भा A अघां
C मग्घह A मउरंदा X मउरंदा. L. 13 C मसोक्के BF गुग्गुसु CZ मुग्गुसु G मुग्गुसु
X मंगुसु CX मुग्गुसो C ध्यते X ध्ये. L. 14. X सदश add. मसुण (X मसूण)
X मउरंदो X अपामार्गः. L. 15. CX मगुल X om. मुग्गुसु C मुग्गुसिं G िजयं
X जूअं Z जुयं add. मसुण (X मसूण) B कय. L. 16. C मसो BX मउजोक्के
C कंठयणहं X कंठयणहं Z महि.

मंतेल्लीमयणसलाया सालहिआइ मल्हणं लीला ।

मंधायमहायत्ता अड्डे पङ्के महेड्डो अ ॥ ११९ ॥

मंतेल्ली तथा मयणसलाया सारिका । मल्हणं लीला । मंधाओ तथा महायत्तो
आढ्यः । महेड्डो पङ्कः ॥ यथा ।

5 एन्तम्मि महायत्ते मल्हन्ती णवमहेड्डुरुहणयणा ।

पाढइ मंधायवहू मयणसलायापिएत्थ मंतेल्लि ॥ १०२ ॥

अत्र । मक्कडो जालकारकुमिः । मदलो मुरजः । इति मर्कटमर्दलशब्दभवौ । मलइ
मदइ मडइ मृद्नाति । महइ काङ्कति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [११९]

गव्वे मरट्टमडहरमडप्फरा मलहरो तुमुले ।

10 महिसंदो सिग्गुतरुम्मि महासदा निवाए अ ॥ १२० ॥

मरट्टो मडहरो मडप्फरो त्रयोऽप्येते गर्ववाचकाः । मलहरो तुमुलः । महिसंदो
शिग्रुतरुः । महासदा शिवा ॥ यथा ।

महिस महिसंदमोडणमडहरिअ मडप्फरा मलहरेसु ।

हत्थिमरट्ट षरहे होसि महासदभोअणं सीहे ॥ १०३ ॥ [१२०]

15 मज्झम्मि मज्झआरं महाबिलं स्वे महाणडो गिरिसे ।

मइहरमलंपिआ गामणिगव्वीसु तरुणे महालक्खो ॥ १२१ ॥

- L. 1. BF मंतेल्ली C महं X साला ABCDEFXY हियाइ GZ हियाए. L. 2.
G मंधाअ A महाअता CY मंधायत्ता BF अन्ते CEG अट्ट AC महेडो Y महेड्डो ABCDF
XY य. L. 3. BF मंतेल्ली BF सारिका GX मधाउ. BF महाअज्जो GZ महाअंते X
महामत्तो. L. 4. BF आढ्यः C आढ्यः BF महेओ CX महेडो. L. 5. BF इत्तंमि
CX इत्तंमि Z एत्तंमि GZ महाअंते X महामत्ते CX मण्हंती C णडड X महेड्डो. L. 6.
F पाढय CXZ मंधाइ G om. मंधाय BFG विए एत्थ C विरच्छ BF मंतिहं. L. 7.
G किमिः X किमि B मद्रलो CZ मुरज X मरज GZ मर्कटमुरजशब्द. L. 8. BF om.
मदइ BF गृह्णाति C मडइति G मृद्नाति X मृद्नाति. L. 9. C मरट्टरा E मडक्फरा G
मड A मडमलहरो G मडहरो X मलगे EX तुमुले. L. 10. X महिसंदो E सिग्गु C
मिग्गु A महासदा ABCFGYZ य. L. 11. C मडट्टो GZ मरट्टो X मरट्टो X पडक्फरो C
एते त्रयोऽपि X तुमुलः. B महिसंदो G महिसंदो L. 12. CX मिग्गु L. 13. C मो-
णमडणमडड cdd. गिय L. 14. C 2. hd. इच्छि BCF थट्टे GXZ थट्टे GZ भोया.
L. 15. A मज्जमि C 1. hd. मज्जमि 2 hd. मज्जमि A मज्जआरं C 1. hd. मज्ज 2.
hd. मज्ज E+XZ मज्जआरं AFXZ महाबिलं B गिरिसे. L. 16. X मइहरं Y मयणो
Z मइहरं G om from मइहरं to महाणडो l. 1 next page BCEFGXYZ विया
BF मामणि E गोमणि Z तराण.

मञ्जुआरं मध्यम् । महाबिलं व्योम । महाण्डो रुद्रः । महहरो ग्रामप्रवरः । मेहरो
इत्यन्ये । मलंपिओ गर्वी । महालक्खो तरुणः ॥ यथा ।

दिण्णा महाबिलचरीसमा पिआ तुह् महाण्डपिआए ।

महहर मलंपिओ तो भमसु महालक्खमञ्जुआरम्मि ॥ १०४ ॥ [१२१]

णलिणीइ महावल्ली मडवोज्झा जप्पजाणम्मि ।

5

मत्तम्मि मत्तवालो तह् मह्मुहमासिआ पिमुणे ॥ १२२ ॥

महावल्ली नलिनी । मडवोज्झा शिबिका । मत्तवालो मत्तः । मह्मुहो तथा मासिओ
पिशुनः ॥ यथा ।

रे मत्तवाल मह्मुह मडवोज्झाजोग तुञ्ज वि विओए ।

तम्मेइ महावल्लीसयणम्मि अमासिआ खु सा बाला ॥ १०५ ॥ [१२२] 10

कुसुमरए मयरंदो मम्मणिआ णीलमक्खिआए अ ।

मत्तालंबो तह् मत्तवारणे महयरो णितुञ्जवई ॥ १२३ ॥

मयरंदो कुसुमरजः । पुण्यसवाचकस्तु संस्कृतभव एव । मम्मणिआ नीलमक्षिका ।
मत्तालंबो मत्तवारणः । महयरो गह्वरपति ॥ यथा ।

कमलमयरंदगोरिं मत्तालंब इमं ण जइ रमसि ।

15

मम्मणिआउलरणे महयरोभिच्चो च्च ता वरं भमिउं ॥ १०६ ॥ [१२३]

L. 1. C मल 2. hd. मझ Z मञ्जुआर *add* विलं (X as above) X याः मयवरो
GX मह्र BCFZ मेह L. 2. GX पिउ BFGX गर्वी C गर्वः X महालक्खो.
L. 3. GZ दिन्ना (G विलं) X यल C वर्ग *add* पिआ *add* पिआए. L. 4. (G
XZ पिउ BFXZ मञ्जया C मञ्जया 2. hd. मझया L. 5. A नलिणीइ A
महवेज्जो C बोझा E वोझा X वेञ्जो. L. 6. In G मत्तम्मि is written twice
ABCFGXYZ मत्तवालो BF मुह्मुह EGZ मह्मुह C मह्मुह *add* मासिया.
L. 7. B नलिणी X नलिनी C बोझा X बोझे B शिबिका G शिबिका X शिबिका BF
मत्तवालो CX 'वालो (र मत्तवालो. C सह्मुहो 2. hd. सह्मुहो X मुह्मुहो GZ मासिउ
L. 8. BG पिशुनः. L. 9. *add* मत्तवाल C मह्मुह G मह्मुह X मुह्मुह C 'बोझा'
C तुष्ट G om. वि CX वि उए G विउए (sic) Z चिआए. L. 10. B तम्मेइ C 'वल्ली'
add सिआ *add* बाला. L. 11. B कुसुमर C 1. hd. कुसुम 2. hd. कुसुम ABFG
XZ 'णिया C 'णिया E मम्मिया *add* मक्खियाए ACEFGXYZ य. L. 12. BG
'लेवो E लम्बो E चारणे GZ महयरो Y महायरो BF णितुञ्जवई Y णिकुञ्जवई. L. 13.
X मयरंदो X पुसुमर BX मम्मणिआ C (F) णिया GZ णिया. L. 14. *add* लेवो
(XZ as above) GZ मयहरो. L. 15. BF महहिं G गोरिं G लेवो CX न.
L. 16. BF मम्मालियाउलरणे CGXZ णिया GZ लेवो BCFX महअतिं GZ महय C
1. hd. 'भिच्चो Z 'भिच्चु In G 'च्चो च्च is torn off C ता रवं सविओ X भा for ता
BF भविओ X भविउ.

मज्झंतिअं च मज्झंदिणम्मि मग्गण्णिरो अ अणुगमिरे ।
मलवट्ठी तरुणीए महिसिकं महिसिणिवहम्मि ॥ १२४ ॥

मज्झंतिअं मध्यंदिनम् । मग्गण्णिरो अनुगमनशीलः । मलवट्ठी तरुणी । महिसिकं महिषीसमूहः ॥ यथा ।

5 मलवट्टिसमं कीलन्तयस्य मज्झंतिअम्मि वोलीणे ।
ओ वच्चइ महिसिकं इमस्स मग्गण्णिरो हवसु गोव ॥ १०७ ॥ [१२४]

भण्डम्मि महत्थारं मज्झिमगंडं च उअरम्मि ।
महुरालिअं परिच्चिए रयस्सलाए मयलबुत्ती ॥ १२५ ॥

महत्थारं भाण्डम् । महत्थारं भोजनमिति सातवाहनः । अत्र । मयगलो हस्ती ।
10 मयधुत्तो क्रोष्टेति मदकलमृगधूर्तशब्दभवौ । मज्झिमगंडं उदरम् । महुरालिअं परि-
चितम् । मयलबुत्ती रजस्वला ॥ यथा ।

उअह महत्थारसरिसमज्झिमगंडं पुलोइअ भुअङ्गं ।
वेसा संभलिमहुरालिअं पि ण रमेइ मयलबुत्तिमिसा ॥ १०८ ॥ [१२५]

मंगलमज्झं तह बीअवावसेमम्मि खेनम्मि ।

15 मंणिरइआ कञ्चीए कन्दप्पे मयणिवाममिन्तलया ॥ १२६ ॥

L. 1. A मज्झं C मसं 2 hd. मसं cdd. तिअं A om. च A मज्जा C मसं 2 hd. मसं C दिणम्मि A मग्गणिरो GZ मज्झन्निगे ENY य (अणुमग्गे (!) L. 2. C वट्ठी B C E F G N Y महिसिकं G महिसि N णिवहम्मि. L. 3. C मसं 2. hd. मसं G मज्झ cdd. तिअ B मग् GZ निगे From नुगमन to डिंसिकं torn off in G. X मलवट्ठी cdd. महिसिकं. L. 5. C वट्ठी Z काल्लवप्पं C मसं cdd. तिअम्मि C X वोलीणे. L. 6. C G X उ In G दच्चइ म is torn off. C X Z महिसिकं B मग्गण्णिरो X मग्गणिरो GZ निगे (हवसु. L. 7. From भण्डम्मि to ती). 8 torn off in G. C भण्डम्मि महत्थारं A मज्झिम C मसिम B C F जोअग्गि ENY उअरम्मि. L. 8. cdd. तिअ Y च परि A रयस्सला Y मडल A B C F Y Z बुत्ती X धुत्ती. L. 9. (G महत्थारं G भांडं महत्थारं; from रं to खेनं l. 3 page 264 torn off in G. X महत्थारं X om. इप्पी. L. 10 X मेदकलं B om. शब्द. C महिसि X मधुगं cdd. तिअ. L. 11. C X मलयं cdd. बुत्ती C 2. hd. धुत्ती X धुत्ती. L. 12. C महत्थारमरिसं मसिम BF om. ससि X ससि Z ससि cdd. पुलोइअ cdd. भुवंगं (NZ as above) L. 13. C संभलि cdd. तिअ (X as above) C मलयं cdd. वत्ति (X वत्ति) BF मिस. L. 14. A B N Y Z सज्जं C (F !) ससं A B E F बीअं C बीअं Y Z बीअं E बीअं Z सेसम्मि BF सिसम्मि X सेसम्मि Z ससम्मि. L. 15. cdd. रइया E मयणं C X Y Z मेलतलया E मसं

मंगलसञ्ज्ञं बीजवापशेषं क्षेत्रम् । मणिरइआ कटीसूत्रम् । मयणिवासो तथा मितलो
कन्दर्पः ॥ यथा ।

मंगलसञ्ज्ञे गलिआ मणिरइआ तुञ्ज्ञ पंसुलि सहेइ ।

मितलपिअणुहारिणि किर मोब्बी मयणिवासधणुहस्त ॥ १०९ ॥ [१२६]

धूअम्भि महासउणो महालवक्खो अ सद्धपक्खम्भि ।

5

मक्कडबंधं गीवाविहूसणे सक्कूलारूवे ॥ १२७ ॥

महासउणो उलुकः । महालवक्खो भाद्रपदे आद्धपक्षः । मक्कडबंधं शृङ्खलारूपं
गीवाभरणं सव्यापसभ्यं यज्ञोपवीताकारम् ॥ यथा ।

सरणण महासउणो महालवक्खेण बम्भणा तह य ।

णवमक्कडबंधेण य मोअन्ते उप्पलच्छीओ ॥ ११० ॥

10

अत्र महमहइ गन्धः प्रसरतीति धात्वादेशेषूकमिति नोक्तम् ॥ [१२७]

मणिणायहरं जलही माला जुण्हाइ रोमसे माई ।

माहं च कुन्दकुसुमं मायंदोऽम्बम्भि माडिअं गेहे ॥ १२८ ॥

मणिणायहरं समुद्रः । माला ज्योत्स्ना । माई रोमशः । माहं कुन्दकुसुमम् । अत्र ।
माहं मार्थे । मामि सख्यामन्त्रणे । एतौ शब्दानुशासन उक्ताविति नोक्तौ । माटी संनाह 15
इति माठीशब्दभव इति नोक्तः । मायंदो आम्रः । माडिअं गृहम् ॥ यथा ।

गुणमणिणायहर चुलुक तुञ्ज्ञ मायंदकुञ्जमाडिअए ।

गाणइ पुलयमाई खयरिजणो माहमालधवलजसं ॥ १११ ॥ [१२८]

L. 1. BFNZ सञ्ज्ञ C सञ्ज्ञ BFN बीज X सेपं *add* रइया C (F 1)
कटिः Z मितलो. L. 3. BFNZ सञ्ज्ञे C सहे *add*. गलिआ रइया C तुञ्ज्ञ X
सहइ. L. 4. BF मितल्ल^० Z मितल^० *add*. विंया^० Z पुकारिणि BF मोरब्बी C मोब्बी
X व्बी (sic) BF मयणवास. L. 5. CFYZ धूयम्भि BF धूयम्भि E तहा सउ B
महावल्लो C (F 1) महावलक्खो *add* य (X अ) C सद्ध. L. 6 A मक्कडी Z विभू-
सणे E छवि. F. 7. B वल्लो C (F 1) वलक्खो X वल्लो. L. 9. X सरणण
Z सउणा *add*. महावलक्खेण (Z as above) BF अ. L. 9. X णेव^० Z मायंते BCFX
उप्पलच्छीए Z उपलच्छीइ. L. 11. C महमहइ X महमह (sic) B दिधक^० X नोक्ता.
L. 12 Y मणिणायहरं A जण्हाइ Y जुण्हाइ EX जुण्हा य A सेमसे. L. 13. A
कुंदकुसमे X कुद^० BF अम्भि Y अम्भि Z अम्भि A दा म्बम्भि E दो म्ब (sic) AB
C 2 hd. FXYZ माडिय C L hd याडिये BF गेहेइ C 1. hd गे (sic) L. 14. X
मणिायहरं (sic) X कुद is written twice. L. 15 BF माह मार्थे X माहं written
twice. BCFX शासन BX उक्ता *om* इति नोक्ता. CX मटी for माडी X माटी^०
L. 16. CXZ नोक्ता CX मायंदो B आम्रः *add* माडिय. L. 17. BF णायर C चुलुक
X चुक C तुञ्ज्ञ BF माहइ *add* माडिय (Z डि) L. 18. X पुलहमाई.

सिअवडपव्वइआए मायंदी आमलीइ माइंदा ।

मउए माइलिमाउच्छा माभाई अभयदाणे ॥ १२९ ॥

मायंदी श्वेतपटा प्रव्रजिता । माइंदा आमलकी । माइली तथा माउच्छो मृदुः ।
माउकं मृदु इति तु मृदुकराञ्चभवम् । माभाई अभयप्रदानम् । अदूरविप्रकर्षात् मामी-
५ सिअं इत्यपि ॥ यथा ।

किं माइंदवएणं करेसु मरणभयमाइलिमणाण ।

माभाइं माउच्छो इअ मायंदी उवदिसेइ ॥ ११२ ॥ [१२९]

मालूरो अ कविट्ठम्मि माहिलो महिसिवालम्मि ।

मंसुम्मि मासुरी माणिअमणुहूअम्मि माहुरं साके ॥ १३० ॥

10 मालूरो कपिस्थः । त्रिल्ववाची तु संस्कृतसमः । माहिलो महिषीपालः । मासुरी श्मश्रु ।
माणिअं अनुभूतम् । माहुरं शाकम् ॥ यथा ।

जं सुअसि सुरयसमए माणिअमालूर माहुरयभोज्जो ।

ता माहिल तुज्ज मुहे किमुग्गया मासुरी एसा ॥ ११३ ॥ [१३०]

अन्वाए मादलिआ सिसिरसमीरम्मि माहिवाओ अ ।

15 माअलिआ माउच्छाइ मारिलग्गा य कुच्छिइआ ॥ १३१ ॥

L 1. *add.* सियवडपव्वइयाए AREFX माअंदी BF आमलीइ BFXZ मायदा.
L. 2. C *om.* माइलि ARFYZ °माउत्था C माउच्छा L. 3. CX माइंदी BF यत्°
GZ मायदा X माइंदी From आमलकी to पि l. 5. torn off in G. BFZ माउत्थो C
l. hd. माच्छो. L. 4. X मृदुः (°XZ *om.* तु X मृदुकं C अदूरे विपं Z °कषाम्मी°
BF सामीसिय XZ °मियं C मामीसियमित्यपि L. 6. C माइणिमणाण Z °माइणिमणाण
X °लिममाण In G लिमणाण is torn off L. 7. In G मा is torn off. G माइं Z
माभाइं BFXZ माउत्थो *add.* इय B माइदि (°(F1) X माइंदी C उदिसेइ X उदिसेइ In
G from दिसेइ to अनुभूतम् l. 11. torn off. L. 8. *add.* य (X अ) C कविट्ठम्मि 2.
hd. ठम्मि (sic) X कविट्ठम्मि X माहिलो महिओ महिं BF महिसं E °बालम्मि. L. 9.
C मासुरी *add.* माणियमं C °णहू° EXYZ °हूयम्मि. L. 10. C मासुरी BF अशुः
CX श्मश्रु L. 11. *add.* माणियं G साकं. L. 12 CXZ सुयसि BF सुसुरय° G
°सए BF माणिययात्तर CX साणिय G माणेय° Z माणियं BFX माहुरयप्रज्जो. L. 13.
C तुत्त X किमुग्गया In G एसा is torn off. L. 14. A अन्वाए B अंवाए C(F1)
अन्वाए *add.* लिआ (X as above) E सिसरं X ससिरं CGX °वाउ ACEGXYZ य.
L. 15. ABEFX Y माअलिया (°GZ मायलिया A माउच्छा Z माउत्थाइ C मारलिग्गा Z
इ for य ABEFGZ कुच्छिइया C कुत्तिइया X कुच्छिइया.

मादलिआ माता । माहिवाओ शिशिरवातः । माअलिआ मातृवृषसा । मारिलग्गा कृत्सिता ॥ यथा ।

सुन्दर अमारिलग्गा तुज्ज कए मयणअगिजलिआ सा ।

मादलिआमाअलिआ खेअकरी जलइ माहिवाए वि ॥ ११४ ॥ [१३१]

मालाकुंकुममाहारयणा वरघुसिणवत्येसु ।

5

मिरिआ कुडी घणगणे मिहिआ जेट्टम्मि मित्तिवओ ॥ १३२ ॥

मालाकुंकुमं प्रधानकुङ्कुमम् । माहारयणं वस्त्रम् । वस्त्रविशेष इत्यन्ये । मिरिआ कुडी । मिहिआ मेघसमूहः । मित्तिवओ ज्येष्ठः ॥ यथा ।

मालाकुंकुममाहारयणेहिं भूसिआ वि कुलसुण्हा ।

मिहिआनुअन्तमिरिआइ लिअइ मित्तिवयदेसणसलज्जा ॥ ११५ ॥ [१३२] 10

समकाले मीअं घरवलए मुब्भो मिगीइ मुंडा य ।

मुंडी नीरङ्गी चुम्बणम्मि मुडी मुणी अगत्थिदुमे ॥ १३३ ॥

मीअं समकालम् । मीसालिअं मिश्रमिति तु मिश्रशब्दभवम् । मुब्भो गृहमध्ये तिर्यग्दारु । मुंडा मृगी । मुंडी नीरङ्गी । अलम्बुपायां तु मुण्डितमुण्डसादृश्यान्मुंडी-शब्दो लाक्षणिकः । मुडी चुम्बितम् । मुणी अगस्तिद्रुमः ॥ यथा ।

15

मुडच्छीइ समुंडीइ मुणिवणे पत्थिआइ फुल्लकए ।

मुदीलुद्धो मीअं मुब्भाणयणमिसओ जुवा चलइ ॥ ११६ ॥ [१३३]

L. 1. *add.* 'लिया (twice) BF महि° GX वाउ L. 3. CGZ च्चंदरि C तुह
add. 'जलिया L. 4. *add.* 'लिया (twice) X साअलिया C 'लिया सा माव-
लियामाअलिआ *add.* 'मेघ° L. 5. A चर° C 'वच्छेमुं YZ 'वच्छेसु. L. 6. ARC
FGYZ मिठिया EX मिठिया A यणे BE यणणे C 'गणे AEGXY मिठिया BF विह्व
C महिआ Z मिठिया BF जिदंमि X जिदंमि AGX 'वउ. L. 7. C पधानं *om.*
कुङ्कुमम्. X वस्त्रविशेषः *add.* मिठिया L. 8. BCFZ मिठिया C मिठिया X महिया X
विसिबउ BFGX ज्येष्ठः L. 9. BF म्मन्ना C मानकममाहारव° X 'माहारव° BF
'रवणहिं GZ 'जेहिं BF धूसिया CGXZ भूसिया. L. 10. BF सिहआवुअत° C मिहआवु-
यनं GZ मिहयाचयनं X मिहयावुयनं *add.* मिठियाइ BF लिहइ CGXZ लिहइ BF 'सिहज्जा.
L. 11. C मीय X घरवलए मम्मो BF सुवणे मिगोय BF अ Z इ. L. 12. B
नीरंगि ACE (F1) GZ नीरंगी A वुन् G मुव° ABFG अगस्ति° G 'उमे. L. 13.
CGXZ मीयं CGXZ 'लिय BF *om.* मिश्रमिति तु. BF मुज्जे X मुको L. 14.
C मिथंक् दारु X मुडी B निरंगी. G अरंयुं *add.* 'साया CX च for तु G मुंडनं BC
FX सादृश्यात्. L. 15. X लाक्षणिकः. G अगस्तिद्रुमः. L. 16. BF मुच्छीइ
X मुंडन्नीइ मुंडीइ C मुणिवणे BCF वच्छियाइ GXZ पत्थियाइ G फुल्लकए. L. 17. B
FX 'लुद्धो CG 'लुद्धो B मुब्भाणयणमि° C (F1) X मुब्भाणयमि° GXZ 'विसउ C जुवा X
जुवा B चलओ. C (F1) चलइ.

मुहलं मुहे मुअंगी कीडी हिकाइ मुट्टिका ।

मुसहं मणआकुलया मुहिअं एमेअकरणम्मि ॥ १३४ ॥

मुहलं मुसम् । मुअंगी कीटिका । मुट्टिका हिका । मुसहं मनस आकुलता ।
मुहिअं । मुहिआ अन्येषाम् । एवमेवकरणम् ॥ यथा ।

5 विरहमुसहम्मि जाए डसइ मुअंगि एव पउममुहलं तं ।

दाहिणपवणो मुहिअं जरमज्जे एस मुट्टिका ॥ ११७ ॥ [१३४]

मुकयमण्णवहूवीवाहे मुरिअं च तुड्डिअम्मि ।

मुरइं अमईइ मुलासिओ फुलिङ्गे मुआइणी डुम्बी ॥ १३५ ॥

मुकयं यासौ वोढुं प्रकृता तद्वर्जितानामन्यासां निमान्त्रितानां वधूनां विवाहः ।
10 मुरिअं त्रुटितम् । मुरई असती । अत्र । मुणइ जानाति । मुरइ हासेन स्फुटति । एतौ
धात्वादेशेषूक्ताविति नोर्का । मुलासिओ स्फुलिङ्गः । मुआइणी डुम्बी ॥ यथा ।

अमुरिअतेअमुलासिअ जायसिरिवीवाह मुकया तुज्ज ।

मुरइ एव भमइ किती मुआइणी किं ण पल्लिदेसे वि ॥ ११८ ॥ [१३५]

मुग्घुरुडो मुक्कुरुडो रामीइ मुहत्थडी अ मुहवडणे ।

15 मुरुमुरिअं रणरणए भुमया मुहरोमगई अ ॥ १३६ ॥

L 1. A मुहलं GZ मुयगो X कीडोइ GZ हिकाए X हिकाय C मुट्टिका E मुट्टिका G
मुट्टिका L 2. BF आकुलया X आकुलिया ACEGYZ मुहिय AGYZ एमेय
L 3. X मुहलं BF मुअंगो GZ मुयगो X अंगो (sic) C मुट्टिका Z मन भाकु (!)
L 4. *add.* मुरियं मुहिया BXZ अन्येषानिव BZ करणं X कारणं. L 5. X
मुसहंमि BFGZ मुअंगी L 6. X दाहिणपवणा CGNX मुहिय C मज्जे G मुट्टिका.
L 7. BF मुकयमण्ण C मुकयमण GZ मुअंगी X वडू BCFGXYZ मुहियं
BCEFGXYZ तुड्डिअम्मि. L 8. E मुरइं C अमईइ E अमई य G मुलासिअ AX
मुसिअ B फुल्लिये मुआइणी BX डुम्बी E डुम्बी G डुम्बी. L 9. GZ वोढुं X चोढं G om.
अन्यासा L 10. *add.* मुरियं C मुरइ X अण for अत्र. C स्फुटति G स्फुटति B
om एते. L 11. BF मुलासि GX मित्त.G डुम्बी. L 12. BXZ अमुरिय C
(F?) अमुरियं *add.* मियं Z जहंमियं C तुट्टया 2 hd तुट्टय. L 13 B मुरइ B च
G च्व C (F?) om. एव भमइ BF हिएण C X किञ्च GZ किञ्च B देसे. L 14
E मुग्घुरुडो BFY मुक्कुरुडो C मुक्कुरु E गडा Y समीइ BF मुहत्थडी C मुहत्थडी E मुहत्थडी
BE om. अ ACE (F?) XYZ य E मुहत्थण, perhaps the better reading; cfr.
पाइवणं X मुहत्थणं. L 15. X मुरु *add.* मियं BFGZ भुमया *add.* य.

मुग्धुरुडो तथा मुक्कुरुडो राशिः । मुहत्थडी मुखेन पतनम् । मुरुमुरिअं रणरणकः ।
मुहरोमराई भूः ॥ यथा ।

सा सुमुहरोमराई तुह विरहे पाव दोसमुग्धुरुड ।

गुणमुक्कुरुडा घणमुरुमुरिण मुहत्थडिं पत्ता ॥ ११९ ॥

अत्र मुसुमूरह मनकीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [११६] 5

मूसामूसआइं लहुअदुवारम्मि मूसरी भग्गे ।

पीणम्मि मूसलो तह मूअळो मूसलो मूके ॥ १२७ ॥

मूसा तथा मूसआं लघुद्वारम् । मूसरी भग्गः । मूसलो उपचितः । मूअळो तथा
मूसलो मूकः । अत्र मूरइ मनकीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ यथा ।

मूसल ण अत्थि मूसआसंचरी जेण मूसरी मूस । 10

मूसळ्ळिअणिउरा वि हु कह सा मूसलथणी अहिसरेउ ॥१२०॥ [१२७]

मेंठी मेण्ठी मेली अ मंहई वणिसहायए मेटो ।

हन्थिवाए मेंठो मेअरमेअज्जा अमहणधण्णेसु ॥ १३८ ॥

मेंठी मेण्ठी । मेण्ठीशब्दोऽपि यदि देश्यस्तदा पर्यायभङ्ग्या निबद्धः । मेली संहतिः ।
मेटो वणिकसहायः । मेटो हस्तिकः । मेअरो असहनः । मेअज्जं धान्यम् ॥ यथा । 15

मेअज्जहट्टवारे मेंठेण कुञ्जराहिरूढेण ।

मेंठीए हणियाए मेअरमेअजा हन्ति मेलीओ ॥ १२१ ॥ [१३८]

- L. 1. BE मुक्कुरुडो C मुक्कुरुडो X राशिः C मुहत्थडी X मुखेन X पतनम् BCFXZ ग्रिधि
G रिय L. 2. BE मेवगा. L. 3. X कुह L. 4. BE मुक्कुरुडा C मुक्कुरु-
णा G मुक्कुरुडो X मुक्कुरुडा X मुग्धुण L. 5. C मुसुमूरह X मुसुमूरह B मनकी
इति. L. 6. G आई X आइ B, C 2. hd. EX लहुव E दुवार. L. 7.
A मूसलो Z om. मूसलो EX मवलो. L. 8. BE मूसी तथा अं GZ मूसायं X भग्गः
G लो पी उप. L. 9. C मूरइ B मनकी इति X om. इति X पूका. L. 10. G
XZ संवरी. L. 11. G मूसळ्ळिय Z मूसळ्ळिय BCF णिओरा C कल CXZ घणी C
सरेसई X सरेइ. L. 12. E मेंठो मेण्ठी G मेण्ठी BFX मेटो Z मेण्ठी B मेलि Z मेलि
corr. मेली ABCFGXYZ व L. om. अ Y नहाअए E मेटो GZ मेटो. L. 13. E
हन्थिवाए X हन्थिवाए A मेटो CX मेटो E मेटो GZ मेण्ठी GZ मेज्जा C मेअसा Y
मेअज्जा GXZ धण्णेसु L. 14. G मेण्ठी मेण्ठी X मेटो मेठी Z मेण्ठी मेण्ठी BF मंडी-
शब्दो CZ मेटो BF om. यदि BFX देश्यः L. 15. CZ मेटो G मेण्ठी X वणिग्
Z हस्तिकः BF मेअज्जं C मेअज्जं. L. 16. BE मेअज्जं C 1. hd. मेअसं 2. hd. इस-
BFGZ वारे CX चारे C मेठेण GZ मेठेण B रूढेण. L. 17. C मेठीए G मेण्ठीए Z
मेण्ठीए BCFX हणियाए G हणिया Z हणियाए BCF मेवर BFGX मेलिउ.

मेडंभो भिगतन्तू मेहच्छीरं च णीरम्भि ।

मोचं च अद्दजङ्घीइ मोग्गरो चेअ मउलम्भि ॥ १३९ ॥

मेडंभो मृगतन्तुः । अत्र मेहइ मुञ्चतीति धात्वादेशेषूक इति नोक्तः । मेहच्छीरं जलम् । मोचं अर्धजङ्घी । मोग्गरो मुकुलम् ॥ यथा ।

5 मेडंभखलिज्झन्ता मेहच्छीरं पि कह वि अपिअन्ता ।

भयमोग्गरिअमुहा तुह रिउणो गयमोचया वणे जन्ति ॥ १२२ ॥ [१३९]

सबचम्भि मोरमोरत्तया कम्मिणकण्णिआइ मोक्कणिआ ।

मसओलूपसु मरो मड्डा बलकारआणामु ॥ १४० ॥

मोरो तथा मोरत्तओ श्वपचः । मोरत्तओ चण्डाल इत्यन्ये । यवाह ॥ मोरत्तओ
10 श्वपाकश्रण्डालः केषुचिद्भूतः ॥ मोक्कणिआ असितं पद्मोदरम् ॥ यथा ।

रे कम्ममोर वम्मह णण्णो मोरत्तओ विरहिणीण ।

ताओवयारणिहयाइ मोक्कणीए वि ताउ जं डहसि ॥ १२३ ॥

अत्र । मोरउल्ला मुधा । इत्यन्येषु । मोट्टायइ रमते । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्ता ।

L. 1. ABCFGXYZ मेडंभो X 'तन्तु मिह' YZ मेहच्छीरं B णीरं पि C नीं
L. 2. A, C. 2 hd. मोचं Z व C 1 hd. अद्द F अद्द C 'नवाह BCEFY' चेव AZ
वेव X चेव. L. 3. cdd. मेडंभो CX 'वृकमिति नोक्तं. BX मेहच्छीरं L. 4.
BFZ मोचं G मोचं F अर्धजङ्घी XZ अर्धजङ्घी C मोचगे BF मुकुलं X यथा 18 given twice.
L. 5. cdd. मेडंभो C 'लित्त' XZ 'लिज्झन्ता In G लिज्झ is torn off X विव
lor पि BCF अपिअन्ता X चरियता Z च पिअन्ता. L. 6. cdd. गियं X मड्डो om.
तुह C तुहज In G रिउणो is torn off. Z 'मोचया. L. 7. C om. मोर ABE
XZ 'कण्णिआइ C(F 1) 'कण्णयाइ G कण्णिआइ C 1 hd. मोणिया ABEEG, C
2. hd. XZ 'णिआ Y मोक्कणिया In G from आ to आणामु 1 8 torn off.
EXY add here अयाजेकायाः (X om s). L. 8 X मकाउलूपसु A 'उलूपसु
Z 'उलूपसु A मडा E मड्डो X मड्डो C' बल' EX बलकार X 'आणामु. L. 9.
In G मोरत्तओ श्व' 1 मो' is torn off. C मोरत्तओ श्व' Z 'त्तउ श्व' X 'त्तउ (twice)
Z मोरउ. BCFX मोरत्तउ In G श्व' is torn off. L. 10. X 'श्याडालः B 'विद्दुपः
cdd. मोक्कणिया In G from अमिते to याइ 1, 12. torn off. X पयोदरी. L. 11.
X कम्मो BF वंसह C वड्डम Z णण्णो BFXZ मोरत्तउ CX विरहणीण L. 12. X
नतो' B 'यारहयाइ G...यावि Z 'यारिणिहियावि X 'णिहयाइ BCF मोक्कणिए BF ताओ G
om. नाउ BFZ दहसि CX दहसि G द and then torn off to वाचकस्तु 1. 15 page
270. L. 13. BF मोरओल्ला Z मोरह्हा CX सुधेव्यय' BF इति अव्यं X om.
इति after रमते.

॥ अथानेकार्थाः ॥

मरो मशक उलूकश्च । मडा बलात्कार आज्ञा च ॥ [१४०]

कण्ठे मुअम्मि अ मडो लज्जादुक्खेमु मंतकखं ।

सिङ्खलमन्थाणेमुं मंदीरं मम्मणो मयणरोसा ॥ १४१ ॥

मडो कण्ठो मृतश्च । मंतकखं लज्जा दुःखं च । मंदीरं शृङ्खलं मन्थानश्च । मम्मणो 5
मदनो रोषश्च । अव्यक्तवचनार्थस्तु मन्मनशब्दभवः ॥ [१४१]

तुमुलमलिणेमु मइला सारमिदूईमहीमु अ मराली ।

मक्कोडमुणी उणापिपीलिआजन्तगुम्फराप्पिमु ॥ १४२ ॥

मइलो कलकलो गतेजाश्च । मराली सारसी दूती सखी चेति त्र्यर्था । मक्कोडा
ऊर्णापिपीलिका । मक्कोडो यन्त्रगुम्फनार्थं राशिश्च । यदाह ॥ मक्कोडोऽपि हि राशिर्यन्त्र- 10
ग्रथनाय यः कियते ॥ इति ॥ [१४२]

मम्मक्का णायक्खा उक्कण्ठाए अ गब्बे अ ।

वुड्ढे णिवहे पिहुले मुहले जलहिम्मि अ महल्लो ॥ १४३ ॥

मम्मक्का उत्कण्ठा गर्वश्च । महल्लो वृद्धो निवहः पृथुलो मुखरो जलापिश्रैति
पञ्चार्थः ॥ [१४३]

15

सिरिवियखगवन्दीमुं महुओ कडओवणेसु मलओ अ ।

लहुअक्खित्ते कुण्डं मलिअं मज्जिअमुदक्खिए पीए ॥ १४४ ॥

L. 2. C मेरो X मकर for मरह X बलभकार Z बलात्कार: L. 3. BFZ
मुअम्मि C मुअम्मि Y मयम्मि ABFYZ व BF लज्जा L. 4. B सिघलं F सिघलं
X निकसलं BF मम्मणा C ममण EYZ मम्मणा C रोसो L. 5. BF लण्वा दुक्खं च
C दुक्खं X अण्णलं Z अण्णला. C ममणो. L. 7. X तुमलं BF मलिणासु Y मयलो
C सारसी YZ य. L. 8. A ऊर्णा Z ऊर्णा XYZ उणापिपीलियां BF पिपी-
लि नंतं L. 9. X मलयो BF कलमलो C कलकलकलो X गतेजाश्च X सती for सखी
CX त्र्यर्था: L. 10 Z ऊर्णा B गसिश्च X ह for हि B गसियत्र L. 11.
BCFXZ कियत. L. 12 C णायक्खा ACENYZ च B गब्बे odd. य L. 13. C
वुड्ढे E वुड्ढे Z वुड्ढे AEFYZ मुहरे X महेरे Z जलहिम्मि C om. जल odd. य. L. 14.
X उत्कठा. L. 15. X पंचार्थाः L. 16. E पण BCFXZ वंदीमुं BF मुहुओ
X महुउ Z महुउ EX कडउवं Z कडउणेसु C 1 hd X मलउ Z मओव EY व XZ पा.
L. 17. B लहुअक्खित्ते C (F!) लहुअक्खित्ते YZ लहुय odd मलिअ BF मथियमुदक्खिए C
मथियमुदक्खिए AEFYZ मज्जियमुं X मेज्जियमु EX मुअक्खिए

महुओ श्रीवदाख्यः पक्षी मागधश्चेति द्वर्थः । श्रीरिति वदति । वाशयते । स श्रीवदः । मलओ गिर्येकदेश उपवनं च । मलिअं लघुक्षेत्रं कुण्डं चेति द्वर्थम् । मज्जिअं अव-
लोकितं पीतं च ॥ [१४४]

मल्लयमपूर्वभेए सरावकोसुम्भचसएसु ।

5 मंगुलमणिठ्ठपावेसु मंथरं बहुकुसुम्भकुडिलेसु ॥ १४५ ॥

मल्लयं अपूपभेदः शरावं कुसुम्भरक्तं चषकश्चेति चतुरर्थम् । मंगुले अनिष्टं पापं च । मंगुलो चौर इत्यन्ये । मंथरं बहु कुसुम्भं कुडिलं चेति त्र्यर्थम् । मन्दवाची तु संस्कृतसमः ॥ [१४५]

ऊढाकुविए कलुसे असुइम्मि अ होइ मद्दुहिअं ।

10 मडुवइअं हयतिकखे मालो आराममञ्जुमञ्चेसु ॥ १४६ ॥

मद्दुहिअं परिणीतायाः कोपः कलुषमशुचि चेति त्र्यर्थम् । मडुवइअ हतं तीक्ष्णं चेति द्वर्थम् । मालो आरामो मञ्जुर्मञ्चश्चेति त्र्यर्थः ॥ [१४६]

माणंसी माइअचन्दवहूसुं माउआ सहिउमासु ।

मुक्कलमुच्चिए सइरे अ मम्मुरो करिसकरिसअग्गीसु ॥ १४७ ॥

15 माणंसी मायावी चन्द्रवधूश्चेति द्वर्थः । मनस्विवाचकस्तु मनस्विशाब्दभव एव । माउआ सखी दुर्गा च । मातुवाचकस्तु मातृकाशब्दभवः । मुक्कलं उचितं स्वैरं च । मम्मुरो करीषं करीषामिश्चेति द्वर्थः ॥ [१४७]

L 1. X महुउ Z पक्ष X मागधश्चेने Z यो वदति CX वदिति BF वाशयते CZ वाशने, CX श्रीवद L. 2. X मलउ गिर्येकदेशे Z देशः BZ मलिय BZ मज्जिय C (F ?) नक्षिचं X मेज्जियं. L. 4. E पूर्वभे च X पूर्वभेए YZ पूर्वभेए BF मगच ABF, C 1 hd. Z वसएसु. L. 5. X मंगुल C मघ BCF बहु E कडलेसु BF कुडिले. L. 6 Z मत्तय X अपूपभेदाः B चकपश्चेति X चतुरथाः L. 7. C चोर C मघ F मघ B बहु X सुभ (sic). Z मंचवाची. L. 9. A ऊठो BEF ऊठो X बुद्धो Y ऊठक्कुविए BF असुयंभि Y असुचिम्मि cdl य A मद्दु or मद्दु B मद्दु C मज्जु F मद्दु FZ मद्दु X मज्जु Y मद्दु C 1. hd हि ABFE C 2 hd. XYZ द्वियं L. 10 CE (A ?) मद्दु cdl. वइय C तिकको C संजु L. 11. B मद्दु C मज्जु Z मद्दु X मन्मद्दिये BCFZ द्वियं Z om. कोपः BF कलुस अर्थवि CXZ प अर्थवि X अर्थे for त्र्यर्थ B मुइ Z मद्दु BCFNZ वइयं X इयं L. 12. B मंजुः मं X मंजुमंच L. 13. BF माणंसी BCFEYZ माइय A माइचंद BXZ वहुसु EY वहुसु EXYZ माउया Z सहिउमसु. L. 14. A मोक्कलं BF मुच्चिए C हरे X मघे ACNYZ य BF व E इ BF तुस्सरो Z मम्मुरो BF कविसकरिस ACNZ om. करिस Y अग्गीसु. L. 15. C मनस्वी X मनस्वि cdl, om मनस्वि C शब्द-शब्दभव. L. 16. CGZ माइया X मातुवाचक (om स्तु) BF मुक्कलं From उचितं to करीषा l. 17 torn off in G. C स्वैरं. L. 17. B मम्मुरो X करीषो करी

सालीमाउलधूआपिउच्छपुनेसु मेहुणयसद्वो ।

मोओ अ अहिगयत्थं गिरिम्मि तह चिब्भडाईण ॥ १४८ ॥

मेहुणिआ पत्त्या भगिनी मातुलात्मजा च । मेहुणओ पितृष्वसुसुत इति लिङ्गपरि-
णामेन व्याख्येयम् । मोओ अधिगतश्चिभिटादीनां बीजकोशश्चेति द्वयर्थः ॥ [१४८]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां षष्ठो वर्गः ॥

5

L. 1. Z साली In A लघुआ illegible BEFGXYZ घृषा Y विउत्थं BF
पिष्वसुसेसु X मेहुणिया for मेहुणयसद्वो L. 2. ACGXZ मोउ A om अ CEGXZ
य BCEFZ गयच्छे E गिरिम्मि BF चिप्पजडण EZ विट्मं X ईणा. L. 3. add.
मेहुणिया CX मेहुण GZ णउ BF पिष्वसुसुत C ष्वसुं. L. 4. GX मोउ Z माओ BF
चिभिटां G बीनं ॥ L. 5. BCFGXZ ितायां स्वोपजदेशीयाः संस्यः तौ (GZ
om. स्वोपज) F, X (in text), only ॥ इति षष्ठो (sic) वर्गः ॥ Y ॥ षष्ठो (sic) वर्गः ।
B adds संयायं ७०४ (GZ संख्या ७०४.

वर्गसंज्ञा चेह न व्याकरणप्रसिद्धा किं तु ज्योतिःशास्त्रप्रसिद्धचेहादता । ते च अकचटतपयशा इति । तत्र प्रथमः स्वरवर्गस्ततः कवर्गवियः पञ्च । सप्तमो वर्गो यका रादिः । यकारस्य प्राकृतेऽसम्भवात्ततो रेफादयः प्रस्तूयन्ते ॥ तत्र रादिः ।

रंगं तउए रत्ती आणा रफ्फो अ वम्मीए ।

5 रंभो दोलाफलए कङ्गुए रङ्गरालराअलया ॥ १ ॥

रंगं त्रपु । रत्ती आज्ञा । रफ्फो वल्मीकः । रंभो अन्दोलनफलकम् । अभिमान-चिह्नस्तु । अन्दोलनफलयसिन्दुरं रंभो ॥ इत्याह । रङ्गा तथा राला तथा राअला प्रियङ्गवः ॥ यथा ।

मेळिअ राअलदलणं भञ्जिअ रत्तिं च रङ्गभोज तुमं ।

10 रफ्फमुह रंभचडिअं रालकरो रंगकुण्डलं णिअसि ॥ १ ॥ [१]

रङ्गी बरे रसाला य मज्जिआ ण्हाविअम्भि रत्तीओ ।

भमरे रमाउरोलंवा य रसदं च चुळ्ळिमूलम्मि ॥ २ ॥

रङ्गी प्रधानम् । रसाला मार्जिता । रत्तीओ नापितः । रसाऊ तथा रोलेंबो भ्रमरः । रसाअशब्दोऽयमित्यन्ये । यद्रोपालः ॥ अलिरपि रसाओ स्यात् ॥ इति । रोलेंबशब्दं 15 संस्कृतेऽपि केचिद्गतानुगतिकतया प्रयुञ्जते । रसदं चुळ्ळिमूलम् ॥ यथा ।

L. 1. G वर्गसंज्ञया X व्याकरणे B ज्योतिः C 1. hd. ज्योतिशा G िनिःज्योशास्त्रप्रं CXZ िसिद्धा इहं BG (F 1) सिध्या इहं GZ िदताः X िदता. L. 2 BGX प्रथमस्वरं XZ िवर्गः नतः L. 3. B यकादिः X यकागादि BCFX असंभं BX om. ततो. E अथ for तत्र. X adds अथगदिः Y रादिः L. 4. E तओए X तउयं A रफ्फो cdd. य (om. X). L. 5. X प्रियंगुए for कङ्गुए C रङ्गा C 1. hd. om. राल, 2 hd. राला GYZ िगयलया X िगअलगराला. L 6 BX त्रपुः G आंदोलनं L. 7. BCFX अंदोलनं (C अदं) GZ िकलत्रं X िसिदूरं X रङ्ग X om. तथा गाला B गाल OGZ गयला. L. 9. BCFXZ मेळिय OGZ रायलं cdd. भंजिय. L. 10. C रफ्फमुह BCF ऋभचडियं GZ िवाडियं X िवडियं cdd. णियसि. L. 11. C रङ्गी Z वर BFGXYZ मज्जिया C 1. hd. मसिया 2. hd. िसिद्धं cdd. ण्हाविअम्मि AGXZ रत्तीउ. L 12. C रसाओगेलम्भया AG िलेंबा E िरोलेम्भा BF रासम्भं वा चुळ्ळिं Y चुळ्ळिं L. 13. C रङ्गी X रिङ्गी C रसाला मार्जित । रत्तीओ BF रत्तीओ GX रत्तीउ X रसाउ B गोलम्बो C िलम्बो G िलेंबा L. 14. GZ रसावं GXZ रसाउ XZ स्वादिदि B गोलंवं C गोलम्बं G गालंवं X िशब्द L. 15. BCFX केचित् गतां X िगतिकया. G रसदं B चुळ्ळिं X चुळ्ळिं.

रोलंबो व्व महुपिओ रसाउवण्णाइ तीइ पिअ अहरं ।

रद्धिरसालं पुच्छसि रत्तीअ रसद्ववावडं किमिह ॥ २ ॥ [२]

रत्तयरग्गयरंजणरवया बन्धुअघट्टघडमन्था ।

रंदुअरयवल्लिग्गंहा रज्जुसिसुत्तणाहिलांसमु ॥ ३ ॥

रत्तयं बन्धुकम् । रग्गयं कौसुम्भवस्त्रम् । रंजणो घटः । रंजणं कुण्डमिति केचित् । ३
रवओ मन्थानः । रंदुअं रज्जुः । अत्र । रंभइ गच्छति । रंपइ रफइ तक्षणेति । एते
धात्वादेशेषुक्ता इति नोक्ताः । रयवली शिशुत्वम् । रइगेळं अभिलपितम् । रइगेळी
रतितृष्णेति केचित् ॥ यथा ।

रंजणथणिमरयवल्लिं रग्गयबन्धं वहं रवयहत्थं ।

रत्तयउट्ठिं रइगेळन्तो वज्झिहिसि रंदुएण हरे ॥ ३ ॥ [३]

10

रच्छामयरत्तकस्वरप्फडिआ माणमीहुगोहासु ।

रयणिद्धयं च कुमुए राओ चटए रणे गडी ॥ ४ ॥

रच्छामओ श्वा । रत्तकखरं सीधु । रप्फडिआ गोधा । अत्र रंखालइ दोलयतीति
धात्वादेशेषुक्तमिति नोक्तम् । रयणिद्धयं कुमुदम् । राओ चटकः । गडी सग्रामः ॥ यथा ।

L. 1. C लक्को G लवु X लवो Z लवु C च X मड् CX (पठ GZ महपिउ BF
वण्णइ C रसाओ GZ वण्णाउ om. ती CGZ विय GZ य हर L. 2. C रद्धि X
तिइ BF रत्तीअ सद्द Z रत्तीअ C रत्तीअ रत्तीअ रसद्ववा L. 3. C रत्तेअ E रंजण
C रंजया A EYZ बधुय B बधुअं G बधुय BF घट्टवटं E घट्टयं X वयवघड
C मज्जा L. 4. A रहुअ BCFNZ रहुअ Y रहुयं BEF रयवलिं C रियवलिं
C गेळो G गेहळा Y गिहळा C रज्जुं A रिसुं BF र्हियामे L. 5. BF रत्तअं BF
वधूकं C बधुकं G व GZ रग्गअ BF कोअवत्थं GZ कुमुभं X कौसुभं L. 6.
GX रवउ CF रहुअ X रंदुअं BF रयुः BFGZ रंभइ गं GZ रंपइ रंभइ L. 7. C
रलवली. cdd. रइगिळं BFX अभिलिखितं C अभितस्थितं CX गिह्ली. L. 9.
BF रंथिणयरमयवलिं C रंथिणयरयाणमरयवलिं X रंजणिणयणिणयरयवलिं BF रंभयं C वच्छ
CX बहं GZ रययं X र्हत्थं. L. 10. GZ रज्जु (Z तु) हि रयगिहलो C गिह्लितो X
रइमिह्लितो BF वज्जियसि C वज्जिहांस GZ वज्जिसहांस X वज्जहांस BF रंदुएण CX रहुएण.
L. 11. Z रत्थामयं C मयां E पररत्त C वस्सरकं cdd. डिवा A सीहं C साहुं.
L. 12. A गिण्वय C गिह्यं BF कुमुए EX कुमुए C 1. hd. G XZ राउ A वडए X
वटए. L. 13. Z रत्थामओ GX मउ B शोधु X रफं cdd. र्हिया BF गोका. L. 14.
B गिह्य C (F 1) गिह्यं GX राउ. X वटकः.

रच्छामयरफ्फडिआरयणिद्वयमोअणे खणे के वि ।

राय अब कामअन्धा पिअन्ति रत्तकखरं रहअ राडिं ॥ ४ ॥ [४]

राविअमस्साइअए रायगई तह जलोआए ।

रिंडी कन्थप्पाया रिपं पट्टे पवेसए रिग्गो ॥ ५ ॥

5 राविअं आस्वादितम् । राविअं रञ्जितमिति तु रञ्जे राव इति धात्वादेशो सिद्धम् ।

रायगई जलौकाः । रिंडी कन्थाप्राया । रिपं पृष्ठम् । रिग्गो प्रवेशः ॥ यथा ।

रायगइराविअस्सं पि तं जरो मन्द जं ण मिळ्हेइ ।

रिंडीढकिअरिण्णो ता कुण रिग्गं णिवायहरे ॥ ५ ॥ [५]

रिक्खो रिच्छो वुडुं रिक्कं थोवम्मि वायसे रिट्ठो ।

10 रिद्धं पिक्के रिद्धी संघाए रिंणिअं भमणे ॥ ६ ॥

रिक्खो तथा रिच्छो वृद्धः । ऋक्षवाचकौ तु रिक्खवरिच्छशब्दावृक्षशब्दभवौ । रिक्खो वयःपरिणाम इति केचित् । रिक्कं स्तोकम् । रिट्ठो काकः । रिद्धं पकम् । रिद्धी समूहः । रिट्ठी खडु इति रिट्ठिशब्दभवः । रिंणिअं भ्रमणम् ॥ यथा ।

रिक्खो वि खलोऽरिच्छो वि रिट्ठो रिद्धलिम्बरिद्धी अ ।

15 रिक्कं पि हु किं महुरा रिग्गन्तेहिं इमे विट्ठा ॥ ६ ॥ [६]

L. 1. BF रच्छामय^० Z ग्थामय^० *add.* गंडया BF रयणिय C गिद्वय GZ मांयणे B के वि X को. L. 2. B गओ F गउ C घ BF काम CX पियन्ति G रत्तकखर BEFGXZ गडय C गडया. L. 3. *add.* रावियम BEFGXZ म्माइयए C म्माइयए E गइगई *add.* जरोघाए. L. 4. BF लया GZ णिवाया C पडे 2. hd. पडे G हेडे. L. 5. *add.* रावियं (twice) B राममिति G दशसिद्ध. L. 6. BX गड BF जलका X जलका *add.* पृष्ठ (Z as above). L. 7. BF गयमा X रायगइ^० Z गडगय^० *add.* गवियस्सं B त्त C तं (त्त^१) X त्त L. 8. GZ रिंडी-*add.* ढंकिणं GZ गिण्णो X वा for ता G रिक्कं X गगं. L. 9. X रिक्को C 1. hd वुडुं 2. hd. वुडे G वुडे GZ थोवम्मि X च्छोवम्मि E रिट्ठे. L. 10. ABCF रिट्ठे BF पिक्के E पेक्के X पक्के ABCF रिट्ठी ACEXYZ रिंणियं BEFG रिंणियं. L. 11. X रिक्को GZ कन्थो X वाचकस्तु BF तु रिक्कवरिक्खशब्दभवौ G तु ऋक्ष^०. L. 12. X रिट्ठो BF रिट्ठे BCF रिट्ठो समूहः L. 13. G रिट्ठी खडुग X रिट्ठी Z रिट्ठी BF रिट्ठिशब्द^० GZ ऋषिशब्द^० *add.* रिंणियं (X रिंणि...) BF चमणं. L. 14. BCF वि CX क्खल्ले *add.* रिच्छो C रिट्ठो GZX उ B रिट्ठे X रिट्ठि रिट्ठे C (F!) रिद्धं B लिम्बं C लिंवि^० F लिंवि^० GX लिंवि^० BFX रिट्ठी C रिद्धलिंविट्ठी *add.* य. L. 15. BF रिंणितेहिं C विट्ठा.

रिखिअं लीणे सडिअम्मि रिक्खिअं रोविग्गम्मि रिमिणो अ ।

रिंछोली पंतीए अ रिच्छमल्लो अ रिच्छम्मि ॥ ७ ॥

रिखिअं लीनम् । रिक्खिअं शाशितम् । रिमिणो रोदनशीलः । रिंछोली षष्ठीः । अत्र रिअइ प्रविशतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रिच्छमल्लो ऋक्षः ॥ यथा ।

रिमिणत्तरिक्खिअच्छीउ रुक्खवरिंछोलिमज्जरिखाओ ।

5

मुच्छन्ति रिच्छमल्लयभीआ तुह कुमरवाल रिउवहुआ ॥ ७ ॥ [७]

रिन्तुडिअं च साडिअमवगणणा गीहमक्खिए रुंढो ।

सहलम्मि रुंढिअं रुंचणी घग्घी रुअरुइ उक्कण्ठा ॥ ८ ॥

रिन्तुडिअं शाशितम् । गीढं अवगणनम् । अत्र रीरइ राजतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रुंढो आक्षिकः । कितव इत्यर्थः । रुंढिअं सफलम् । रुंचणी घग्घी । अत्र 10 रुंजइ रीतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रुअरुइआ उक्कण्ठा ॥ यथा ।

रुअरुइआए रुंढो गओ इमाए घराउ णीहरइ ।

ओ कयरीढं रुंचणिहत्थयरिन्तुडिओ अरुंढिअओ ॥ ८ ॥ [८]

रुअं तुलेऽकदुमे रुवी रुववइआइ रुवमिणी ।

रुणी पङ्के छिण्णम्मि रसिअं रेवयं पणामम्मि ॥ ९ ॥

15

L. 1. *add.* रिखिअं *add.* सडिअम्मि रिक्खिय (Y रिक्खयं) ABCFGYZ गेहग्गम्मि BF रिमिणो *add.* व (X अ). L. 2. E रिंछोली *add.* व (om. X) Z रिच्छमल्लो *add.* व Z रिच्छम्मि L. 3. *add.* रिखिअं *add.* रिक्खियं (X सडित्). L. 4. *add.* रिअइ BGZ षूक्त इति नोक्तः X नोक्त BF ऋच्छ Z रिच्छ. L. 5. CXZ रिमिणत्ति *add.* रिक्खिय (X रिक्खिय) B ओ X गीउ Z त्योओ रिक्खे BFZ रिमियाओ G ियाउ X आउ. L. 6. GZ अन्तति X मुच्छन्ति X मल्लइ Z मल्लियं BFGZ षोया C वइआ GZ वहुया X वहुआ. L. 7. AEY रिन्तुडियं B रिन्तुडियि CXZ रिन्तुडियं F रिन्तुडियि G रिन्तुडि and अं च torn off. *add.* साडवम (X ङी) C 1. hd. गिं AOG (F 1) XYZ रुंढे B रुंढे. L. 8. X सहलम्मि YZ सहलम्मि ABFG गणये C 1. hd. रुंढि 2. hd. Z रुंढिये E रुंढिये XY रुंढिये ACG रुअरुइ X रुअरुअरुइय Y रुअरुइया Z रुअरुइय A उक्कण्ठा C 1. hd. उक्कण्ठा In G उ° torn off. L. 9. BF रिन्तुडियि CXZ रुंढियं G रिन्तुडियं BF शाशितः X शाशितं Z शाशितं G गीह X अवगणित X शरीरइ In G राज is torn off. L. 10 In G from षेषू to कः torn off. BCFZ रुंढे X रुंढे BXZ रुंढियं C (F 1) रुंढियं G रुंढियं. In G णी घग्ग is torn off. L. 11 C रुअइ In G from जइ to रुंचणी l. 13 torn off X रुअरुअं *add.* रुंढया (Z as above). X उक्कण्ठा. L. 12. CXZ रुअयाए (CXZ रुंढे BCFX गउ Z णीहिमि). L. 13. CXZ उ X कइरीड C रुंचणी (GZ रुंढियं B रिन्तु X रुंढिउ In G from रुंढिओ to रुंढि l. 16 page 277 torn off. B रुंढियउ (Z रुंढियओ FX रुंढियउ. L. 14. BCEF रुअं C रुंढे ABCFX कदुमे E कदुदुमे B रुवी Z रुंढे BEF रुंढे A रुंढे ACEZ रुंढियइ X रुववइ BF रिमिणी. L. 15. Z छिण्णम्मि ABCFXYZ रसियं.

रुअं तूलम् । रूवी अर्कद्रुमः । रूवमिणी रूपवती । रेणी पङ्कः । रेसिअं छिन्नम् । रेवयं
प्रणामः ॥ यथा ।

गयरेणी रेसिअरूविरूभगुणभूतणे मुहा वहसि ।

सञ्चङ्गरेवयं कुण रूवमिणिमिमं जइ महेसि ॥ ९ ॥ [९]

5 **माईसु रेवईओ रेवलिआ वालुआवट्टे ।**

रेवज्जिअं उवालद्धे रेहिअअं च छिण्णपुच्छम्मि ॥ १० ॥

रेवईओ मातरः । अत्र रेहइ राजतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रेवलिआ
वालुकावर्तः । रेवज्जिअं उपालम्भम् । रेहिअं छिन्नपुच्छम् ॥ यथा ।

रेहिअएण वि ण चलइ रेवलिआगिवडिओ जइ वडल्लो ।

10 ता रेवईउ रेवज्जिइहि भो वम्मण भणेसु ॥ १० ॥ [१०]

रेअविअं खणगरिए तन्दुलपिट्टम्मि रोइं च ।

रोइं घरमाणे रोरगेघसा रोकणो अ रङ्गम्मि ॥ ११ ॥

रेअविअं क्षणीकृतम् । मुक्तार्थे तु मुचिधात्वादेशे सिद्धम् । रोइं तन्दुलपिट्टम् ।
रोइं गृहप्रमाणम् । रोरो रोघसो रोकणो त्रयोऽप्येते रङ्गार्थाः ॥ यथा ।

15 रेअविअसंपया तइ रिउणो रोरा अरोघसवरेसु ।

रोकणमिलिआ कम्मन्नि रोइसुत्ताइ गहिअ रोइकए ॥ ११ ॥ [११]

L. 1. BCF रुअं C om. तूलम् B रुवीं Z रुई B रुवीं रुविं BCFXZ रोमय
CX छिण्णं Z रेवइय L. 2. B प्रणामः L. 3. BCFXZ रेसियं BF रुविरूभ
CX रूविरूव X मुहा L. 4. C मिम जइ. L. 5. X माईसु ANZ ईउ E
रेवे ehl. लिआ E चालुय. ACXYZ वालुयां C वट्टे. L. 6. ACEYZ रेवज्जियं
(F !) रेवसिवं B रेवसियं C लद्धे BF रिहिअ CY रेहिययं X रेहिअ BF व E व BF
छिन्नमुच्छंमि AZ छिन्न. L. 7. B रेवईओ XZ रेवईउ BF रेवइ BF रेवलिय CXZ
लिआ. L. 8. BF रज्जियं C लिथ Z जियं BCFXZ रेहियं B पुरयं. L. 9.
BCFXZ रेहियएण CXZ om. ण B वलइ BCFXZ लिआं Z निवं XZ रिउउ BF
जइ लो. L. 10. BF रेवईओ X रुई BF रेवअएहि Z निएहिं C रिएहिं रे वे भणेसु
X for भो BE वंमण. L. 11. BF रेवविअं EX रिवियं Y रेयावियं YZ तंडुलं
B रिइ F रिइं C रिइमि E रिइम्मि BF om. रेइं CZ रोइं BF व. L. 12
A रोघसंरोकणं X रोघसंरोकणं CYZ रोकणं ACEXYZ य. X ववम्मि. L. 13
BE रेविवियं CXZ रिवियं BF नु मुविं BFXZ धात्वादेशसिद्धं B ले विइं. L. 14
BF रोरं X रोरो BCF रोकणं. BFX री रकं C रिवि एने. L. 15. BFXZ
रिवियं B रुई X ता for तइ C रोरो Z यरोघसं. L. 16. BF रोइणं BCF XZ
मिलिआ CXZ सुत्ताइ BCFXZ गहिय.

रोज्झो अ रोहिओ रोमराइरोमूसला जहणे ।

रोअणिआ डाइणिआ रोमलयामयमुदरयम्मि ॥ १२ ॥

रोज्झो रोहिओ इत्यन्योन्यपर्यायावृथवाचकौ । अत्र रोचइ पिनष्टीति धात्वादेशे-
पूकमिति नोक्तम् । रोमराई तथा रोमूसलं जघनम् । रोअणिआ डाकिनी । अत्र
रोसाणइ मार्षीति धात्वादेशेपूकमिति नोक्तम् । रोमलपासयं उदरम् ॥ यथा । 5

पिहुरोमराइ तणुरोमलपासइए कया वि इत्थ तुमं ।

रोज्झि च्च विअडरोमूसलरोअणिवाडयम्मि मा वच्च ॥ १२ ॥ [१२]

॥ अथानेकार्थाः ॥

हंसो वग्घे रत्तच्छो रइजोअजहणेसु रइलक्खं ।

दइअणिरन्तरमोहिअसणाहपलिण्णमु राहो वि ॥ १३ ॥

10

रत्तच्छो हंसो व्याघ्रश्च । महिषे तु संस्कृतभवः । रइलक्खं रतिसंयोगो जघनं चेति
व्यर्थम् । राहो दयिनो निरन्तरः शोभिनः सनाथः पलितश्चेति पञ्चार्थः ॥ [१३]

रायंबू वेडिममग्हा रिक्खणमहिगमम्मि कहणे अ ।

विउलमुहलेमु रुंदा रेंकिअमक्खिचलीणलज्जामु ॥ १४ ॥

रायंबू वेनसद्रुमः शरमश्च । रिक्खणं । इत एति रेक्खणं इत्यपि । उपलम्भः 15
कथनं च । रुंदा विपुलो मुखश्च । अत्र रुंइ भ्रमति रौति चेति धात्वादेशेपूकमिति
नोक्तम् । रेंकिअं आक्षिप्तं लीनं व्रीडितं चेति व्यर्थम् ॥ [१४]

L. 1. A रोज्झो C रोसा ABCFXYZ च A गहिउ In C रोहिओ twice X रोहिउ
twice. A 'गां L. 2. A रोअणिया C X रोअणिया YZ रोयणिया add. डाइणिया
(Y डाइणिया) BFZ रोमालया L. ... C रोसो X रोहिउ C 'पर्यायदशयं' XZ
'दशयं' BF रोवइ BF' पिनष्टि इति. L. 4 BF' (?) पूक इति नोक्तः (Z 'द्वेभे
भिद्भः इति नोक्तः X रोमरोमराइ C Z रोय BFZ 'णिया. L. 5 B मार्षी इति X
मार्षीणि BZ 'पूक इतीह नोक्त L. 6. X तुम L. 7. C रोमि C 1. hd. च BC
FXZ वियइ BF रोइणिवाडयम्मि Z 'रोयणि C 'वाडयमि B वचच Z वक्व. L. 8.
om. A. L. 9. A वग्घे F वग्घे म AE गन्तथो C रवं 2 hd रविं add 'जोयं'
(Y 'जोगं) Y 'जयणमु A रइ L. 10 add. दइअणिरन्तरमोहिअ (Y 'गिरन्तं)
('पडिण्णु X 'कलिण्णु E गहा. L. 11 X रत्तच्छ Z गन्तथो X हंस L. 12. X
वग्घे X निरन्तरः L. 13. A गयच्छ BF गयच्छ C 'गयच्छ E गययू Z गयंबू A वेडिसग्घे
E 'सग्घा add. च. L. 14. CXY विपुल Z वडल E 'मुकलेखु ABFEFXZ रिक्खिमं
C रेंकियमं Y रेंकियमं E मक्खेत्त Y लणीलज्ज सु X 'लज्जासु. L. 15. BF
गयच्छ C रोयंच्छ X गययच Z रोययू वेनसो द्रुमः X रिक्ख (sic) Z रिक्खणइ । तपति । रेक्खणं
BF इति for इत एति BCFXZ रेक्खणमित्यदि L. 16. BF विपुलो B मुक्खरश्च.
X चेति is given twice BZ पूकः इति नोक्तः (Z om.) X 'डिति for मिनि In G
from देशे 'to किअं torn off. L. 17. BCFXZ रिक्खि In G from क्षिम to
व्यर्थम् incl. torn off. BF नीली for लीन X व्रीडितेति व्यर्थम्.

अच्छिणिकोचकरोडीसु रेसणी कलिरवेसु रोलो अ ।

रोडी इच्छसिविआसु कूणिअच्छे मले रोद्धं ॥ १५ ॥

रेसणी अक्षिनिकोचः करोटिकाख्यं कांस्यभाजनं च । रोलो कलहो रवश्च । रोडी इच्छा वणिशिविका च । रोद्धं कूणिताक्षं मलश्च ॥ [१५]

5 रोहो पमाणणमणेषु रोक्कणी सिद्धिकूरकम्भेसु ।

णवदंपईण अण्णुण्णणामगहणोसवम्मि लयं ॥ १६ ॥

रोहो प्रमाणं नमनं च । प्रतिरोधवाची तु रोधशब्दभवः । रोहो मार्गण इत्यन्ये । रोक्कणी । के रोक्कणिओ । शङ्गी नृरांसश्चेति ध्वर्थः ॥

॥ अथ लादिः ॥

10 लयं नवदंपत्योः परस्परं नामग्रहणोत्सवः ॥ यथा ।

तुह कुमरवाल सेण्णं इन्तं दट्टण णिसि पलायन्ता ।

अण्णोण्णणामगहणा रिउदंपईणो लयम्म सुमरन्ति ॥ १३ ॥ [१६]

लकखं काए लगं चिन्धे लंचो अ कुकुडए ।

गण्डुअतिणम्मि लचयं लट्टयलडहा कुमुम्भरम्भेसु ॥ १७ ॥

L. 1. Z अस्थि° C निकोच° E कोच° G °करोडिसु C रेसुणो X रेसिणी C रोला *coll.* य. L. 2. C इच्छसिविआसु ABEFGYZ °सिवियासु X सिवियासु *coll.* कूणियच्छे (Z °स्थे) X मल AY रुद्धं C रोद्ध. L. 3. C मणी (sic) G रेसला X रेसिणी BG कास्य° C (F!) X कास्य B *om.* च after °भाजनं. Z सेडी L. 4. X *om.* वणि (G °शिविका C रोद्ध BF कूणिकार्यं X मलयश्च L. 5. B रोक्क° सिद्धि twice. X adds अथ लादिः ॥ Y ॥ द ॥ लकारादिः ॥ L. 6. Y नव° BX अणुण्ण° C अणुणाम (G अन्तुन्न° Y अण्णोण्ण° Z अन्तुन्न C °सवम्मि A, C 2. *hd.* °सवम्मि Y लभं. L. 7. G °भव. L. 8. BFG *om.* रोक्कणी के X *om.* के BF रोक्कणां GX रोक्कणिउ X नरासं. L. 9. *om.* A. L. 10. X परस्परे i. e. परस्परे X °ग्रहणो° BF णोऽम्भवः C 1. *hd.* °णोशवः. L. 11. C तुमर (°X मेणं G सेजं Z सिजं C हतिं X इति C दट्टण F दट्टुण. L. 12. G अण्णुण्ण Z अण्णुण्ण X °ग्रहणे रिउ° X लयम्म BF सुमरण. L. 13. C काये B विधे E विधे ACX लंचो E लंचु Z लंचो G लंचो *coll.* य X कुडए L. 14. A गंढय° B गंढुन C (F!) गंढय° BGYZ गंढुप° X गंढुअ° CGXZ लचयं BF लट्टयलडहा.

लक्षं कायः । लगं विहम् । लगं अघटमानमित्यन्ये । लंचो कुकुटः । उत्कोच-
वाची तु संस्कृतसमः । लचयं गणदुत्संज्ञं तुगम् । लइयं कुसुभम् । लडहं रभ्यम् ।
लडहो विवग्ध इत्यन्ये ॥ यथा ।

कालम्भि लचयलभे उड्डिमलंचो व्व गन्तुमसहो सि ।

तो तुग्ध लडहलक्ष्वा लइयवसणा कहं होही ॥ १४ ॥ [१७] 5

लल्लकं भीमे लसई कामे परिहिए लइअं ।

लसुअं तेल्ले लइणी लयाइ लसकं तरुछीरं ॥ १८ ॥

लल्लकं भीमम् । लसई कामः । लइअं परिहितम् । लइअं अङ्गे पिनद्धामित्यन्ये ।
लसुअं तैलम् । लइणी लता । लसकं तरुक्षीरम् ॥ यथा ।

लइणीरसलसकलसुअपमुहेहिं किं इमाइ भेसज्जं ।

लल्लकलसइरोगे सो चिअ तरुणो तथा लइअहारां ॥ १९ ॥ [१८] 10

लंपिकसो तह चोरे लंबाली पुण्फभेअम्मि ।

लउडम्मि लकुडं चिअ उमहे लइअल्ललाइल्ला ॥ १९ ॥

लंपिकसो चौरः । लंबाली पुण्फभेदः । लकुडं लकुटः । अत्र । लइइ स्मरति ।
लइअइ संसने । इति धात्वादेशोष्काविति नोक्तौ । लइअल्लो तथा लाइल्लो वृषभः ॥ यथा । 15

L. 1. X लम् X ल्ल (1) C om विह । लगं CX नमित्येक । लंचो. L. 2.
X कुकुटः BCFX लचय B गदुत्संज्ञं GXZ गंडुन B मडहं L. 3. After इत्यन्ये B,
and, as it seems, also F add: लंचो कुकुटो उत्कोचवाची तु संस्कृतसमः L. 4.
(XZ कालम्भि CX लचय C (F1) उड्डिय BZ उड्डिय X उड्डिय C (F1) X लंचु.
L. 5. X वा CX लचय XZ लडहलक्ष्वा C om लडह BF लक्ष्वा. After होही । CXZ
add: इति मूलपाठः । दोषकसं (X व) यत्परलक्षय लइ (Z इ) अल्लइ (X om. इ) इ
(Z adds लइ) अ (X व) इय तु णाया (X वाणं) । लचु (X लंचु Z च) उ (Z अ)
इयविसुणिण (X य) मिय (X म) जिगेगलंबाइजाणिसपत्ती. The same is found in D,
but still more corrupt. It is also found in HE. See Corrections at
the end. L. 6. A लल्लकं GZ लल्लकं B लडह य कामे A लइय BCFXYZ
लइय G लसयं. L. 7. A लसुअं B: XYZ लसुअं A तेल्ले Y तिल्ले C लयणी Y लयाइ
L. 8. G भीमे GXZ लइयं G परिहिए C om ल पारं add. लइयं अंगे. L. 9.
CX नमित्यन्ये C लेइणी G हीरः. L. 10. GZ लसयलसुअं BF लयमहेहिं GZ ल्हि C
इमहं G भीमज्जं. L. 11. BF विवग्ध C 1. hd. GX विवग्ध C 2. hd. Z विवग्ध BFGZ
लडहं X हरो. L. 12. E लंपेकसो ABFG लंबाली X लंबाणी AEX पुण्फं C 1.
hd. Z पुण्फं 2. hd. पुण्फं GZ नैवम्मि. L. 13. In B लउडम्मि twice. BF लकुडं
BGF विवग्ध GZ चिकु XY विवग्ध Z ओमहे B: GXZ लइयल्ल. L. 14. G चोरे BF
GX लंबाली B पुण्फं GZ लकुडं X लउडं BF लकुडः (1) लकुटः Z लकुडः CX लइइ
Z लउड. L. 15. X संसने G षुका इति BFG लइल्लो तथा.

लंपिक्खहरिअलाइल्लधणे लइअल्ल कीस मूढो सि ।

लंबालीहिं जक्खं पूइअ अणुसरसु लक्कुडयहत्यो ॥ १६ ॥ [१९]

पउमकरा जत्थ वहू लिहिज्जए सो लयापुरिसो ।

लहुअवडो णग्गोहे लडहक्खमिअं विहडिअम्मि ॥ २० ॥

5 लयापुरिसो यत्र पद्मकरा वधूर्लिल्यते । लहुअवडो न्यग्रोधः । लडहक्खमिअं विध-
दितम् ॥ यथा ।

सा विची लहुअवड क्वमसु तुमं तुह णमो लयापुरिस ।

लडहक्खमिअपेम्मे मिअम्मि कह णाम जीविस्सं ॥ १७ ॥ [२०]

लामा य डाइणी लावंजमुमीरम्मि लाहणं भोज्जे ।

10 लालमलामयविहया मिउमोरेमुं वहोलए लिक्खा ॥ २१ ॥

लामा डाकिनी । लावंजं उशीरम् । लाहणं भोज्यभेदः । लालसं मृदु । लालसं
इच्छेत्यन्ये । लासयविहओ मयूरः । लिक्खा तनुस्रोतः । लिक्खं इत्यन्ये ॥ यथा ।

लामाउ लिक्खकण्ठे घणलावंजे कुणन्ति लाहणयं ।

तासिअलासयविहया अलालससरा बिडालिरूवाओ ॥ १८ ॥ [२१]

15 बालम्मि लिंकलीवा लिची खग्गाइदांसम्मि ।

तणुईकयम्मि लिसयं लिट्ठिअलोलंठिआ य चाडुम्मि ॥ २२ ॥

L. 1. X लंपिक्खो *edd.* द्वारय BF धणणे GZ लइअल्ल X जीस. L. 2
BFG लंबा X लाहि BFG पूइअ CX पुरिय X मागसु C लक्कुडइहत्तो X लक्कुडइहत्तयो
L. 3. BF कगे EY वडु, L. 4. LGXYZ लहुअ BF णिग्गोहो C क्वमसियं
X क्वमसियं ABCEFGYZ मिय E चिह *edd.* डिअम्मि (X मिअम्मि). L. 5
BFG वधूर्ले C न्यग्रोधः X लडहक्ख *edd.* मिय. L. 7. GZ लहुअवड BF ससु GZ
सससु X ससस BFGZ नमो. L. 8. BF क्वमसियं C ससियत्तम्मि GZ क्वमसियं
X ससियत्तम्मि Z णपेम्मे *edd.* मियम्मि BCFX जीविस्सं. L. 9. G मा for लामा
EX लामाइ डां C मुशीरं. L. 10. C लालस 2 hd. लालस A विहिया BCFY
मिअमो Y मोरेसु E वहोलए लेक्खा *corr.* from लेक्खो BFZ लिक्खो. L. 11. X
लमा डाकिनी । लावंजं GZ लावंजमुशीरं BX उशीर BF भोज्जे (भेदे G मृदुः L. 12.
edd. लालसमिच्छे (X om ला) GX विहउ C तनुः श्रोतः 2 hd. श्रोतः X तनुः श्रोतः
BF श्रोतः BFGXZ लिक्खमसियं C लिक्खमित्यं L. 13 X लामाइ GZ लोहणयं.
L. 14. *edd.* तासियं X लानायं CX अलाससरा Z अलालस OXGX वि BF क B
FGX वाड. L. 15. BCFGXZ बालम्मि. L. 16. BF लसुअं C लिसियं A
(E!) लिट्ठियं BFGZ लिट्ठियं C लिट्ठियं C लोलंठियं Z लालंठिया ABFGY
ठिया E ठिया X णिया C om य CZ वाडुं X चाडुम्मि.

लिको तथा लीवो बालः । लिक्ती खङ्गादीनां दोषः । लिसयं तनूकृतम् । लिट्टिअं तथा लोलंठिअं चाटु ॥ यथा ।

लोलंठिएहि रच्चसि ण मुणइ सा लिट्टिअं लिसयपेम्म ।

लिका लीव मयच्छी सलिसिद्धुरिअ व्व किं चत्ता ॥ १९ ॥

अत्र । लिक्कइ लिहक्कइ निलीयते । लिसइ स्वपिति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति 5 नोकाः ॥ [२२]

लीलो जण्णे लुंखो णिअभे सुत्तम्मि लुंको अ ।

लूणम्मि लुअं भग्गे लुग्गं तह णिण्णयम्मि लुंखाओ ॥ २३ ॥

लीलो यत्तः । लुंखो नियमः । लुंको । उत भोति लोको । सुप्तः । लुअं लूनम् । लुग्गं भग्गम् । लुंखाओ निर्णयः ॥ यथा ।

10

लुअदम्भं लुग्गलयं णइपुल्लिणं कुणसु कीस लुंको सि ।

रे अलस इत्थ लीलो होहि ति सलुंखयाण लुंखाओ ॥ २० ॥ [२३]

लुग्गणी वज्जविभेसम्मि लुंक्कणी चेअ लयणम्मि ।

लूआ मयतण्हाए लेहुडलेहुक्कलेडुआ लोट्टे ॥ २४ ॥

L. 1. From लिको to यथा । 2. only 2 hd margin in C. C लिको G लिक्का X लीवो BCFX बालः G वा (sic) X खङ्गादीनां BCF लिक्त्वि G लिसयः X लिक्त्वि X लिट्टिय C लिट्टिय F लिट्टिय GZ लट्टिय L. 2. C om तथा X om. तथा लोलंठिअ BF लोलंठिअ (sic) C लोलंठिय GZ लिये L. 3. BCFX एहि BF रच्चसि CZ रच्चसि B रच्चिय C (F?) लिट्टिय GZ लिट्टिय X लिट्टिय BF लिसय C लिक्त्वि X लिक्त्वि CXZ यत्तः L. 4. BF लिक्का C लिक्का X लिका BFZ लीव BF मयच्छी GZ मयच्छि A मयच्छि BF लुपिय C लुपिय 2. hd. लुपिय GXZ लुपिय BCF च Z वत्ता. L. 5. C लिक्त्वि. L. 7. G लुको नियम ABCEF XYZ नियम B लुक्का C (F?) लुक्का C 2. hd. लुको A लुक्को add य L. 8. CFXZ लुयं X मुग्गे B णिण्णयण X णिण्णयण Z णिण्णयण A लुंखाओ E लुंखाओ G उ X लुंखाओ. L. 9. G लीलो G लुंको B ओत अति CX उति G उति Z ओत ओ इति C लोको B लोको X लुंको G om. लोको. L. 10. X मुग्गे G लुंखाओ X लुंखाओ C 1. hd. निर्णयः G लिक्त्विः Z लिक्त्विः L. 11. G लुग्गं C लुग्गलयणं पुल्लिणं G om. कुणसु, has a gap after कीस and then repeats कीस B लुक्को C लुक्को 2. hd. लुक्का G om. सि. L. 12. GZ हो ति X होहि ति CX लुंखं G चयाण BF लुंखाओ G उ X लुंखाओ. L. 13. C वत्तं X वत्तं B वित्ते GZ वेत्ति BF लुग्गणी or लुक्कणी CX लुक्कणी E लुक्कणी ABCEFXय चय. L. 14. Z लेहुडं C लेहुडं E लेहुडं X लेहुडं In G लुक्कलेहु is torn off. G -या E लेहुया YZ लेहुया C om. मा लोट्टे 2. hd. ओ E लोट्टे G हो.

लुरणी वाद्यविशेषः । लुंफणी लयनम् । अत्र लुंछइ लुहइ मार्षीति धात्वादेशेषूक्त-
मिति नोक्तम् । लूआ मृगतृष्णा । अत्र लूरइ छिनत्तीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ।
लेहुडो लेहुक्को लेहुओ त्रयोऽप्येते लोष्टवाचकाः ॥ यथा ।

हर लेहुके मा कुण लूअभया लुरणिताललुंफणियं ।

5 पेशणलेहुडलेहुअखलणं मा हुज्ज इन्तदइअस्स ॥ २१ ॥ [२४]

लेढिअमवि संभरणे लोले लेहडयलोहिल्ला ।

लोढिअओ उवविट्ठे तह लोलुंचाविअं रइअतण्हे ॥ २५ ॥

लेढिअं स्मरणम् । लेहडो तथा लोहिल्लो लम्पटः । लोढिओ उपविष्टः । अत्र लोहइ
स्वपितीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । लोलुंचाविअं रचिततृष्णम् ॥ यथा ।

10 महुरसलोलुंचाविअ लेहड णालिणीउ भसल चुम्बन्तो ।

इह लोढिअस्स मह रयलोहिल्लपिअस्स लेढिअं रयसि ॥ २२ ॥ [२५]

॥ अथानेकार्थाः ॥

लुंछं सप्पिहणूणेषु केसओसारणमु लंबो वि ।

अञ्जासत्तमणोहरपिअं वणुं तह य लट्ठो ॥ २६ ॥

L. 1. B लुहणी C (F!) लुंफणी X लुंफणी BF लुंछ X लुह B मार्षीति.
L. 2. X मृगतृष्णा B छिनत्ति इति From स्वदे° to लेहु. 3. torn off in G. B° पूक
इति नोक्तः. L. 3. X लेहुक्को लेहुउ BF लेहुक्को for लेहुओ. In G ने लं यथा
is torn off. Z लोष्ठ° L. 4. From लेहु° to लालु° torn off in G. B
लेहुके C (F!) लेहुक्क X लेहुके Z लूअभया X लुरणिसाललुंफणिय BF लुंफणियं C
लुंफणियं Z णियं. L. 5. BF लेहुअखलणं C खणं. C हुज्ज X हुज्ज BF इन्तदइअस्सा
CZ दइयस्स X अंतदइयस्स. From अबलणं to °छगिनि° l. 14 page 248 torn off
in G. L. 6. A लेढियम° BCEFXYZ लेढियं BF °अपि EX लोले इड°.
L. 7. A लोढिउ BFXYZ लोढियअ (X °उ) C लोढियओ E °ट्टियं BCF लोलुंचाविअं
Z लोलुंचा° AY °चाविअं E °वाविअं X °वाविअं BCEFXZ रयं° Y रउयं° L. 8.
BCFXZ लेढियं BF लोढिओ C लोढिओ XZ लोढिउ Z उपविष्टः X लोहइ Z लोहइ.
L. 9. B स्वपिति इति X स्वपन्तीति BZ °पूक इति नोक्तः X °पूकः ति. BFZ °चाविअं
CX °वाविअं B °नृणं X °नृ 1-1. L. 10. C (F!) लोलुंचाविअं Z °लोलुंचाविअं X
°लोलंबा° B °वाविअं C लेहड लिणीउ CX लसल C वुवुन्तो. L. 11. BZ लोढियस्स
C (F!) लोढियम्म X लोढियस्स BFX °लोहिल्ल (X ल) स्स वियलेढियं CZ °वियस्स
लेढियं. L. 12. om. A. L. 13. C °नूणेसु E केस° ARX °उसार° B लंबो C
(F!) लंबो. L. 14. Z अञ्जासत्त° add. °पिअं वणुं X लट्ठो.

लङ्गं सस्पृहं न्यूनं च । लंबा केशा लंबो गोवाटश्चेति द्वर्थो लंबशब्दः । लङ्घो
अन्यासको मनोहरः प्रियंवदश्चेति त्र्यर्थः ॥ [२६]

लयणं तणुमिउवल्लीसु लाइआ भूसगहिअजिणद्धा ।

लालंपिअं पवाले खलीणआकन्दिएसुं च ॥ २७ ॥

लयणं तनु मृदु बह्नी चेति त्र्यर्थम् । लाइअं भूषा गृहीतं चर्माथि चेति त्र्यर्थम् । 5
लालंपिअं प्रवालं खलीनमाक्रन्दितं चेति त्र्यर्थम् ॥ [२७]

लिहिओ तणुसइएसुं लिंकिअमक्खिल्लीणेषु ।

लुंवी थवयलया लेसा लिहिआसत्यणिइणीसदा ॥ २८ ॥

लिहिओ तनुः सुप्तश्च । लिंकिअं आक्षिप्तं लीनं च । लुंवी स्तवको लता च । लेसो
लिखितमाश्वस्तो निद्रा निःशब्दश्चेति चतुर्थः । अल्पवाची लेशशब्दभवः ॥ [२८] 10

लेडुक्को लम्पडलुट्टएसु लोढो अ भरिअसइएसु ।

वंगवयवंढवड्डा वाइङ्गणगिद्धबन्धगरुएसु ॥ २९ ॥

लेडुक्को लम्पटो लोष्टश्च । लोढो स्मृतः शयितश्च ॥

॥ अथ वादिः ॥

वंगं वृन्ताकम् । वओ मृगप्रक्षी । वंढो बन्धः । वड्डो महान् ॥ यथा ।

15

चञ्चूइ विष्टवंढे आवणपिडिआउ वडुवंगमिमं ।

उगंघेतुआण उड्डइ आमिसपिण्डभमेण वओ ॥ २३ ॥ [२९]

L. 1. BF लंबा C लंबा 2 hd. लंबा B, C 1. hd. X लंबो BX लंब° C (F!)
लम्ब° X शब्द C लटो Z लट्टा X लट्टो. L. 2. B अन्यास° Z अन्यासको B मरो.
L. 3. Y लभणं B पिओ ACENZ लाइया add. गहिण° C (F!) णद्धा Z णट्टा.
L. 4. ABEFNZ पिय C लालिद्विय ABCFXYZ पवाले Z आकंदिएसु. L. 5.
BCF लभणं X लइण B त्र्यर्थः X त्र्यथाः BCFXZ लाइयं X चर्माई. L. 6. BCFX
पिय BCFXZ पवालं B मकदि. L. 7 AX लिहिउ E लुरएसुं X सुइएसु A
एसु add. लिंकियम° A वल्लतं CX सिल°. L. 8 B लुंवी E लुंवा X लुंवी A
थवय° X सूचय° AX लेसो ACENYZ लिहिया° BF हिलिया° C सच्छ° BF
णिसद्ध. L. 9. C तनुः BCFNZ लिंकियं B अक्षिप्तं B स्तवको X सूचको for
स्तवको C लेसा. L. 10. B आस्ते X आस्ते B चतुर्थः. B लेशशब्द°. L. 11.
Z लिडुक्को लयड° X लंगडुट्टएसु A लुइएसु C लुइएसु Y लोइएसु E लोढो X लेओ
add. य भरिय° (X मारिय° Z सारिय°) BF सइसु X adds अथ वादिः ॥ Y उ ॥ वका-
गदिः L. 12. X वउवड° A वंड° BF वड° C वंड° Z वड° BF वंडु BF
वायगण° E वाइंगण° Z वायगण° X वाइंगणदुवदुगुण° C गिद्ध° AB वंध° L. 14.
om. A. L. 15. X वंग B ओ for वओ X वउ Z वंढो X वडो वडुः BF मदा व ॥
L. 16. C वंइ विंद° Z वंइ विंदे X विंदे for विष्टवंढे BCF विंदे BCF° पिडियाउ Z
पिडियाउ C वडुवंगमिमं. L. 17. BF ओवेत्तुआण C 1. hd. X वउ,

वद्धी अवस्सकिञ्चन्मि वंकवंसा कलङ्कम्भि ।

वंसी अ सिरसि माला वच्छं पासे वऊ अ लायण्णे ॥ ३० ॥

वद्धी अवश्यकृत्यम् । वंको तथा वंसो कलङ्कः । वंसी शिरसि माला । वच्छं पार्श्वम् । वऊ लावण्यम् ॥ यथा ।

5 वच्छे सवऊ दइआ सवंसिआ धम्मअत्थवद्धी अ ।

अण्णोण्णवाहवंको अवंसवंसाण ण हु होइ ॥ २४ ॥ [३०]

वम्हं रप्फे वत्थी उडए वल्लो सिमू वहु चिविडा ।

वहवट्ठा सन्धव्वणमग्गा सीमाइ वत्तिवइवेला ॥ ३१ ॥

वम्हं वल्मीकम् । वत्थी तापसानामुत्तम् । वल्लो शिशुः । वहु चिविडा । गन्धद्रव्य-
10 विशेषः । वहो स्कन्धव्रणः । सामान्येन व्रण इत्यन्ये । वट्ठा पन्थाः । वत्ती तथा
वइवेला द्वावेतौ सीमवाचकौ ॥ यथा ।

वत्थीवइवेलाए वल्लयणिव्वत्तिआ मह बइल्ला ।

किं दिट्ठा बहुसयडे वट्ठाए वम्हसुत्तया अवहा ॥ २५ ॥ [३१]

वज्जा अहिआरे वल्लिवल्लरीविल्लरीउ केमेसु ।

15 वतुविच्छट्ठा णिवहे वलहीववणीउ कप्पासे ॥ ३२ ॥

वजा अधिकारः । वल्ली वल्लरी विल्लरी त्रयोऽप्येते केशवाचकाः । वतु तथा विच्छट्ठो
निवहः । ऋद्धिवासी तु विच्छट्ठो विच्छट्ठशब्दभवः । अत्र वन्द्रे वृन्दमिति वन्द्रेशब्द-
भवम् । वलही तथा ववणी कर्पासः ॥ यथा ।

L. 1. C (F ?) वद्धी E वट्ठा X अवसं E वऊ L. 2. cdd व Y मालाए
AXYZ वत्थं E वच्छं X पासे C 1. hd उऊ 2. hd. उवऊ YZ व BF लायणे Y लावण्णे
L. 3. C (F ?) वद्धी आवश्यं BF वंकी CX वशी; C corr 2. hd. BFZ मिरसि CX
शिरसी XZ वत्थं. L. 4. B लावण. L. 5. X वत्थे BCFXZ दइया BF मवंसि CX
सवंसिया Z सवंसिया C ° अहुं BCFX य. L. 6. BF °वहवं अवंसं CXZ °वहं
B होइ. L. 7. X वत्थं E रप्फे C वत्थी (वेल्हो) सिमू ABCF चिविडा X चिवडा Z
वेहा. L. 8. E वट्ठा E (B ?) वट्ठा Y °वट्ठा C गन्धव्रण L. 9. X वल्लं
CZ वत्ती B °मुहं B वल्ले BF वहु वीहा C चिविडा Z चिडा L. 10. X वत्ता X
सामान्ये BX वत्था. L. 11. C वइवेला Z सीमा. L. 12. C वत्थं BF °वइवेलाए
BF °णिव्वत्तिआ CX °णिव्वत्तिआ Z °णिव्वत्तिआ BZ वइल्ला L. 13. C दिट्ठा CX वहुं
C °सयडे Z वट्ठाए C वट्ठु X वत्तां Z वत्तां. L. 14. C वत्ता 2. hd. वत्ता CXYZ
अहिआरे E विल्लरीविल्लरीउ C वल्लिवल्लरीओ Y °रिउ From केमेसु to °ववणीउ incl. 1. 15
is given twice in Z. L. 15. A वत्तं Z वत्तं X वत्तं BF °विल्लडा From वत्तु
to °वत्तं torn off in G, and again from °णीउ to °सयडे 16. X °वत्तणीउ
C °णीओ. L. 16. C वत्ता C °गी वि अं 2. hd. del. वि. GZ वट्ठा C विच्छट्ठा.
L. 17. In G वि° is torn off. C विच्छट्ठा BF विच्छट्ठं X विच्छट्ठं BCF चट्ठु X वट्ठु
CZ °मिते तु BCFZ चट्ठु In G वट्ठु is torn off. L. 18. CXZ वत्तणी.

वरवल्लीरिण विल्लरिवण्णमव्जाइ लज्जइ कुवल्ली ।

वलहिवत्तुं चुण्टन्ती ववणीविच्छडुमज्जम्मि ॥ २६ ॥ [३२]

वडहो सगभेए वसलविडुविअलंबला य दीहम्मि ।

वप्पीओ वप्पीहम्मि वम्हलं केसरे चेअ ॥ ३३ ॥

वडहो पक्षिभेदः । वसलं विडुं विअलंबलं त्रयोऽप्यमी दीर्घार्थाः । विडुस्थाने 5
वित्तं अन्ये पठन्ति । वप्पीओ चातकः । वम्हलं केसरम् ॥ यथा ।

पुच्छइ वडहं वप्पीअयं च णवणीमवम्हलं दट्टुं ।

वसलसरं विडुच्छी विअलंबलमगइन्तपइवत्तं ॥ २७ ॥ [३३]

णिद्राकरीलयाए वयली वेली अ वट्टिमं अहिए ।

वइओ पीए वलिआविलमा जीवाइ चुण्णिए वयरं ॥ ३४ ॥ 10

वयली तथा वेली निद्राकरी लता । वट्टिमं अतिरिक्तम् । वइओ पीतः । वलिआ
तथा विलमा ज्या । वयरं चूर्णितम् ॥ यथा ।

वइए वयरवयलिदलवेलिफलरसे वि वट्टिमं णिदं ।

ण लहइ विलममुणीहि च तणुई कामस्स किट्टवलिअस्स ॥ २८ ॥ [३४]

L. 1. C वलं G चा BF विल्लरिं G वल्लणं Z °वज्जणं C° वसाइ 2. hd. वइसाइ
B लज्जइ G, C 1. hd कुचल्ली. L. 2. CX वलहं GZ °वरं CG वुट्टन्ती G वचणी°
X चुण्टणी. L. 3. C °विडुं GZ °वडुं EX °विअलं ABCFGXY °लंबला.
L. 4. A वप्पीओ BF वण्णोरो GY वप्पीओ BF वण्णीहम्मि CGZ वप्पीह° X वल्ललं E करे
ABEG (F°) XYZ येव B वेय. L. 5. G वसल BFGX विडु BCFGXZ विय°
GXZ लंबलं X चन्वारोत्पयमी CX विडुं G विडुं. L. 6. *add.* विलमये C 1. hd.
वप्पीओ G° उ X वप्पीहो CX वल्ललं G केशरचने य ॥ L. 7. BF वडह X वण्णीहयं
BF *om* च C व B BCFX नव X °णमिवल्ललं C दट्टुं G दट्टुं L. 8. BF °सर Z
विडुय्यी GZ विअं BGXZ °लंबलं C° गइत्तं X °गइत्तं BF °णं वत्तं C °वसुं X वसुं.
L. 9. GZ विडुं Y वअली A वेली B वेली E वेली *add.* च AY वट्टिमं BF वट्टिमं
X अदिमं. L. 10 AGXZ वइउ E वइओ Y पीने *add.* वलियां C °विलमा AC
चूर्णणए ABGY वअरं C वहरं F अवरं. L. 11. GZ वअली C °करिलता BF वट्टिमं
GX वइउ RZ वलिया C (F°) विलिया. L. 12. G वइया X वलिय BF ज्या BFX
वअरं C वअर GX चूर्णियं. L. 13. X वइउ BFGXZ वअरं C *om.* फल GZ वट्टि-
मणिट्टु. L. 14. Z लंगइ C विललं BF उण्णीहि CGZ °हिं X °उण्णीहि BFZ च *add.*
केट्टवलियस्स.

वयडो अ वाडिआए वंफिअवलिआ य भुत्तम्मि ।

वाहाकुले वणायं च वहलं वळडं च दुद्धिणए ॥ ३५ ॥

वयडो वाटिका । वंफिअं तथा वलिअं भुक्तम् । वणायं व्याधाकुलम् । वहलं तथा वळडं दुर्दिनम् । वळडं निरन्तरवृष्टिरित्येके ॥ यथा ।

5

तुह बाणवळडे वहले व्व हंसो रिज चइअ समरं ।

वंफिअसुअवलिअफलो सुमरइ वयडं गओ वणायवणे ॥ २९ ॥ [३५]

रज्जे वंडुअमोलीइ वडाली अ वरओ कलमभेए ।

गाईइ वळई वद्धयं वरं वड्डिआ य कूवतुला ॥ ३६ ॥

वंडुअं राज्यम् । वडाली पङ्क्तिः । वरओ शालिभेदः । योऽसावणुरिति प्रसिद्धः ।
10 वळई गौः । वीणागोपीवाचकस्तु वळकीवल्लवीशब्दभवः । वद्धयं प्रधानम् । वड्डिआ कूपतुला ॥ यथा ।

गोवाल किं ण रक्खसि वद्धयवरणसु वळइवडालिं ।

किं वंडुअं व पत्तं वड्डिअणिअडे इमाइ जं लविओ ॥ ३० ॥ [३६]

वणवो द्वाणले वज्जरा णई वणणयं च सिरिखण्डे ।

15

सण्हम्मि वड्डिओ तह वहडवणारा य वच्छयरं ॥ ३७ ॥

L. 1. *cdd.* य वाडयाए ABCFYZ वंफियं EX विफिय G वंफिय *cdd.* वलिया. L. 2. E वाहां G ववाण Y वणाअं A *om.* च BF वल्ल G वहलं C वळणं व C 1. *hd.* दुद्धि. L. 3. CGZ वंफियं X विफिय *cdd.* वलियं BF वणयं. C वहलं L. 4. C वळडं X वळडं B निरन्तरं GZ गित्यन्व. L. 5. *cdd.* बाण (X as above) BF च BFGZ चइय CX वइय. L. 6. CGZ वंफियं X विफियं GXZ वसुव *cdd.* वलियं G सुमरइ Z सुमरय CGZ गउ C वणवावणे GZ वणाअ X वणायणे. L. 7. A वहुअं BCFX वहुअं E वंडुयं GYZ वंडुयं X मालीइ BF वगली ACEFGX YZ य BF इ GZ वउ. L. 8. A गाईए X गाईइ A वणणं BF वल्लय Z वल्लयळई for वळई BF *om.* वद्धयं C वद्धयं G वद्धई E चं ACX वट्टिया BF वट्टिया EY वट्टिया GZ वट्टिया Y च B तुलं F तुल. L. 9. BCFX वंडुअं GZ वंडुअं B राजं G वउ X सावणुरिति B प्रसिद्धः. L. 10. X *om.* वळको. G वळडोशिं C (F!) वद्धयं B वल्लया C (F!) X वट्टिया GZ वट्टिया. L. 11. B तुल. L. 12. X *om.* ण R न (F!) वद्धयं G वरए. L. 13. BF वउअं C वंडुअं G वंडुअं X वंडुअं Z वंडुअं C च B वल्लयणियडे C (F!) वट्टियणियडे GZ वट्टियणियडे X वट्टिअणियडे Z इमअं G लोवउ Z वल्लवित्तो. L. 14. ABCFY द्वाणले A वज्जरा B वज्जरा C. 1 *hd.* वसं 2. *hd.* वसं C वणयं X वसडो. L. 15. C सण्हमि B वड्डिओ C वड्डिओ A उ A *om.* तह X तहा BFY वल्लयणे G अरे Z वल्लयणे.

वणवो दवाभिः । वज्ररा नदी । वण्णयं श्रीखण्डम् । पिष्टातकर्चूर्णमित्यन्ये ।
वद्धिओ षण्डः । वहडो तथा वणारो द्म्यो वत्सः ॥ यथा ।

वज्ररतडतिणमत्तो वहडिं मा सुंष वद्धिअवणार ।

वणवापिलुट्टो पलवइ णेअ वण्णयतरू कह वि ॥ ३१ ॥ [३७]

वत्ताइ वग्गयं पउरे वग्गेज्जो दुमालिआ वणई ।

5

गोवन्दम्मि वणद्धी वब्भयमम्भाअमज्झम्मि ॥ ३८ ॥

वग्गयं वार्त्ता । वग्गेज्जो प्रचुरः । वणई वृक्षपाङ्क्तिः । वणद्धी गोवृन्दम् । वब्भयं
कमलोदरम् ॥ यथा ।

वब्भयणिलीणभमरे वणद्धिसंछण्णवणइमूलम्मि ।

गइवग्गयं पि मा कुण पिअ वग्गेज्जम्मि मज्झदिणतावे ॥ ३२ ॥ [३८] 10

लहुजलवहं वहोलो वाहलिविग्गया य वज्जिअं दिट्ठे ।

अत्थम्मि अ वच्चाडो पमहेसुं तह य वंगच्छा ॥ ३९ ॥

वहोलो वाहली विरओ त्रयोऽप्येते लघुजलप्रवाहवाचकाः । वज्जिअं अवलोकितम् ।
वच्चाडो अर्थः । वंगच्छा प्रमथाः ॥ यथा ।

मा वाहलीउ विरयं भमेसु कि इत्थ वज्जिअं कहसु ।

15

तुट्ठे वंगच्छेसे समयवहोलम्मि होइ वच्चाडो ॥ ३३ ॥ [३९]

- L. 1. B वज्ररा C वज्रग G सिरिसेड X श्रीखण्डः G 'चूर्णामि X 'चूर्णामि'
L. 2. B वाहो C (F !) वद्धिओ G 'उ संडः X वटः. L. 3 C वहरं 2. hd.
वहरं C 'तणानडमत्तो Z 'तिणमत्तो X गा for मा BXZ वद्धियं C वटियं F वद्धियं C 'वणारे.
L. 4. C वेणव BX 'पिलुट्टो C (F !) 'ट्टो cdd. नेव BF वज्जयतरू CX वणणइं.
L. 5. BF वत्ताइ CX वत्ता य Z वमइ BF वार्त्तयं C वग्गइं X वगायं E वग्गेज्जा C
वग्गेजो A दुमालि cdd. 'िलया B चणई. L. 6. A गोवंडंमि BFZ 'चद्धंमि C 'चद्धंमि
EX 'वंद्धंमि G 'वंद्धंमि Y 'वद्धंमि CX वणद्धी E णवद्धी A वसयमं BF 'मंभोयं E
'मठभोयं X 'मभोयं Y 'मभोजं A 'मज्जामि G 'मसं 2. hd. 'मसं E 'मसंमि Y
'मज्जामि. L. 7. C वग्गइं C वग्गो BFX प्रचुर B वद्धी F वद्धी CX वणद्धी.
L. 9. X 'णिमीनं CXZ वणद्धिं BFGZ 'संछन्नं X 'सच्छणं BFG 'वणईं L. 10.
cdd. पिय BF वग्गे X वग्गेज्जामि C 'सामि मसं BCF 'तावो. L. 11. X लहुजलवहे
A वहोलो E वहोलो वाहलिं A 'विग्ग वि Y 'विग्गा ABGGYZ वज्जियं B वज्जियं C वज्जियं
2. hd. वज्जियं C दिट्ठे. L. 12. C अच्छंमि cdd य ABFGY वच्चाडो C वच्छाडो
BF पमहेसुं BFGY वंगत्था. L. 13. G विरउ. B वज्जियं C वज्जियं 2. hd. वज्जियं
XZ वज्जियं L. 14. BCF वच्चाडो BF ज्यं B वंगत्था X वमत्था BCFX प्रमथा.
L. 15. BF वाहलीउ C वाहलाइ X वाहलीइ CX विरइ BCFXZ वज्जियं C वज्जियं.
L. 16. C तुट्ठे Z तुट्ठे BFG वगत्थेसे Z वंगं CX सयंवहो Z सप्तयं B वच्चाडो CZ
वच्चाडो G वच्चा (sic).

वप्पीहो थूवे बहुरा य सिवा वट्टिवं च परकज्जे ।

णउलम्मि अ वग्गोओ कणिट्ठसासू बहुव्वा य ॥ ४० ॥

वप्पीहो स्तूपः । मृदादिकूट इत्यर्थः । बहुरा शिवा । वट्टिवं परकार्यम् । वग्गोओ
नकुलः । बहुव्वा कनिष्ठश्चश्रुः ॥ यथा ।

5 जं मण्णए बहुव्वाण वट्टिवं मज्झ कज्जवप्पीहं ।

तं सहि मग्गयथाहिणवहुरावग्गोअदंसणपहावो ॥ ३४ ॥ [४०]

बंजरवहुणिवच्छीवा णीवीजेट्ठभज्जगोवेसु ।

वत्तारो वेडुल्लो अ गव्विए ववहिओ मत्ते ॥ ४१ ॥

बंजरं नीवी । बहुण्णी ज्येष्ठभार्या । वच्छीवो गोपः । वत्तारो तथा वेडुल्लो गर्वितः ।
10 ववहिओ मत्तः ॥ यथा ।

मा कड्ढु बंजरं मह ववहिववच्छीव रूववेडुल्ल ।

ओ पेच्छइ कुडिलच्छी बहुणिया मं सइत्तवत्तारो ॥ ३५ ॥

अत्र । वट्टणी संमार्जनी । वहरं वज्रम् । वसई रात्रिः । एते वर्षनीवज्रदसतिशब्द-
भवाः । वलवा वामीति वडवाशब्दस्य डस्य लत्वे सिद्धम् । वज्जइ त्रस्यति । वच्चइ
15 काङ्कति । इति धात्वादेशेषूकाविति नोकौ ॥ [४१]

L. 1. AE वप्पीहो C 1. hd. वप्पीहो 2. hd. वप्पीहो X थूवे AY बहुरा E चट्टग B
शिवा AY वट्टिवं BF वट्टिवं C वट्टियं GZ वट्टिवं X वट्टियं C व पमसे 2. hd. ज्जे X परकज्जे.
L. 2. AEX नउलं Z णओलं cdd. य AGZ वग्गोओ In B णउं य वं is written
twice. X कनिष्ठं AEY बहु C बहुवा. L. 3. B वप्पीहो C कूटं C 1. hd. X
बहुरा B वट्टिवं C (F 1) वट्टियं GZ वट्टियं X वट्टियं GZ वग्गोओ. L. 4. G कुकुलः
BF बहुव्वा C बहुवा cdd. कनिष्ठं (Z ०ष्ठं) B च्चश्रु C च्चश्रुः X च्चश्रुः L. 5.
GZ मण्णए C बहुव्वाण B वच्छीवं CX वट्टियं F वट्टियं GZ वट्टिवं C मत्तं L. 6. C
बहुणं cdd. वग्गोओ C पहावो. L. 7. C 2. hd. बहुण्णी GZ वट्टिल्लं XY
बहुण्णिं BF वट्टिवो X वट्टिवो C 1. hd. णीवेट्ठे 2. hd. णीवीजेट्ठे Z णीवीजेट्ठे C
गोवेसु. L. 8 A वेडुल्लो cdd. य X गव्विए AG वट्टियं BFNZ मत्ते. L. 9.
BF बंजरी X बंजरीं GZ बहुल्लो B ज्येष्ठं (X) (F 1) X ज्येष्ठं XZ वट्टिवो B वत्तारो.
X वेडुल्लो. L. 10. G वट्टियं. L. 11. BXZ कट्ट C (F 1) कट्ट G कट्ट cdd.
ववहियं (Z ०हियं) XZ वट्टिवो B रुवं. L. 12. G उ BF वेच्छइ OG पिच्छइ Z
पिच्छ B बहुणिया C (F 1) X बहुणिया GZ बहुल्लिया BF चत्तारो. L. 13 C (F)
वट्टणी In G वट्टणी सं is torn off. X वट्टियं BX वज्जं X गत्रि पतिः for रात्रिः । एते.
B वर्जनी XZ वट्टणी L. 14. X भवा. वलवा is torn off in Gand omitted
in X. X वट्टिवो Z शस्य (sic). BF वज्जइ GZ त्रस्यतीति CGX वच्चइ. L. 15.
BZ नीति धा X एते for इति In C क्षति । इति धा is torn off. C (F 1) X का
इति C (F 1) XZ नोकाः G नोका.

वंगेवडुवम्मीसरवइरोडा कोलकामजारेसु ।

हढमालिअवायालीसुं ववसिअवडुहुल्लिवहढोला ॥ ४२ ॥

वंगेवडू सूकारः । वम्मीसरो कामः । वइरोडो जारः । ववसिअं बलात्कारः । वडु-
हुल्ली मालाकारः । वहढोलो वाताली । वात्येति यावत् ॥ यथा ।

कयववसिएण वम्मीसरेण वंगेवडु व्व सरविद्धो ।

5

अणु वडुहुल्लिघरिणिं किं वहढोलो व्व भमसि वइरोड ॥ ३६ ॥ [४२]

वलयणिवलवाडिवलगंगणिआवाडीओ अ वईए ।

वलअंगिवलंगणिआवैगीओ वइमईए अ ॥ ४३ ॥

वलयणी वलवाडी वलगंगणी वाडी एते चन्वारो वृतिवाचकाः । वलअंगी वलं-
गणिआ वैगी त्रयोऽप्यमी वृतिमतीवाचकाः ॥ यथा ।

10

समिइवलगंगणिआवैगी खन्तिवलवाडिवलअंगी ।

दिहिवाडिवलंगणिआ मणक्तीवलयणी सुविहिआण ॥ ३७ ॥ [४३]

वडुइओ चम्मयरे वच्छिमओ गन्भसेज्जाए ।

मूलप्पाइअमंसे वउलिअमहिणववरम्मि वरइत्तो ॥ ४४ ॥

L. 1. AX वगेवडं BF वगवडुमीसरं G वगवडू E वगेवड Y वम्मीसरं In G
रुमां कोल is torn off. BF °रोडां From जारेसु to अवडुं 1. 2. torn off in G.
L. 2. cdd. °मालियं C 1. hd. वायालिं 2 hd. वायाले AX °लीसु Y °वायालीसुं BF
(G)XYZ ववसियं E °सियं CEGZ वडहुल्लि. X °वडुहुल्लिं BF °ढोलो C °वहुरोला.
L. 3. X वगेवड From करः to माणे 1. 9. page 291 torn off in G. B धम्मीसरो
BF ववसियं CXZ °सिय. X बलात्कारः X वडुहुल्ली Z वडहुल्ली. L. 4. Z वहढोलो.
L. 5. BF °चवसिं C °विवसिं C च BF सरिं CF °वदुं. L. 6. C वडुहुल्लिं X
वडुहुल्लिघरिणि Z °घरणि BF किं C °ढोलो च BF चइरोड. L. 7. BF °वलवाडिं C
वडवालिं E वडवाडिं Z °वलगंगं A °णियां BEGXYZ °गणिवाडीओ C (F1)
°गणीवा Y y A वईउ. L. 8. E वलयंगिबलं XZ वलयंगिं A °णियावैगीउ BF
°णियागीउ CXYZ °णियावें E °णियावं X °गाओ ACEXY य. L. 9. B वलयणी
वलयणी वलवाडी X वलगांगणि X चन्वारोपि C वृत्तिं Z वलयंगी. L. 10. BCFXZ
°णिया C वृत्तिमतिं X om. मती and यथा. L. 11. Z समइं BCFXZ °णियां Z
°वनी BF वंतिं C °वाडिवलयंगी Z °वलयंगी. L. 12. X दहिं C °वलंगिया Z वलग-
णिया BFX °गणिया CX °वलीं BFZ °हियाण C °हियाए X °इयाए. L. 13. BF
वउ C वडुइओ 2. hd. वडुइओ AE °इउ X वदइओ Z वडुइओ ANZ चम्मयरे E चम्मउयरे
A चम्मिउ Z चम्मिमओ B गज्जसिज्जाए F गज्जसियाए. L. 14. BF मूलं CZ मूल C
2. hd. मूलं cdd. °इयं BEF चउलियं ACXYZ वउलियं E वइत्तो Z वइत्ता,

वड्डुइओ चर्मकारः । रथकारवाचकस्तु वर्धकिःशन्दमवः । वच्छिनओ गर्भशय्या ।
वच्छिउडो गर्भाश्रय इत्यन्ये । वउलिअं शूलप्रोतं मांसम् । वरइत्तो अभिनववरः ॥ यथा ।

बहिणिवरइत्त किवणत्तवड्डुइअ वच्छिमयगरु च्व तुमं ।

ण मुणेसि किं पि जं इह लिहेसि सूलं पि वउलिअपसङ्गा ॥ ३८ ॥ [४४]

5 वल्लादयं च अच्छाअणम्मि वय्यासयम्मि वत्थउडो ।

वक्खारयं रइघरे वड्डाविअमवि समाविअए ॥ ४५ ॥

वल्लादयं आच्छादनम् । वत्थउडो वल्लाश्रयः । वल्लनिर्मित आश्रय इत्यर्थः ।
वक्खारयं रतिगृहम् । अन्तःपुरमित्यन्ये । वड्डाविअं समापितम् ॥ यथा ।

णववत्थउडयवक्खारयम्मि वल्लादयल्लपल्ले ।

10 लुटिआ णिएइ वड्डाविअण्णकज्जा बहू दइअमगं ॥ ३९ ॥ [४५]

वक्कल्लयं च पुरओ कयम्मि वग्गंसिअं जुज्जे ।

वड्डुमासो जत्थ पई ण जाइ बाहिं णवोडवड्डुघरओ ॥ ४६ ॥

वक्कल्लयं पुरस्कृतम् । वग्गंसिअं युद्धम् । वड्डुमासो यत्र पती रममाणो नवोडवधू-
गृहाद्बहिर्न याति । यदाह ॥ पथमोदायाः सदनाद्यत्र पतिर्नापयाति बहिः । स स्याद्-
15 मणविशेषो वड्डुमासो ॥ यथा ।

- L. 1. BF वन्दुओ CXZ वट्टं C (F1) वड्डुकिं XZ वड्डुकिं X शब्दरुचः
XZ वत्थिनओ. BF गर्भशय्याया । वच्छिओओ C om. गर्भशय्या । वच्छिउडो C 2 hd. adds
गर्भशय्या Z गर्भशय्या L. 2. XZ वत्थिउडो C श्रयः BCFXZ वउलिय. B बरेइत्तो
BF वरं Z चर. L. 3 BCFZ वड्डिणिं X वेड्डिणिं BF वच्छिइय C बड्डु इय X
वदय Z वट्टुइय वत्थिं X गओ C च X om. ए. L. 4. G मुणेसि BF शूलं X
सूलं BFXZ वउलियं C ओवउलियं L. 5. ACX अच्छाअणं Y प्रत्याअणं Z
अच्छाअणम् BCF वच्छासयम्मि C वच्छउडो E उडे L. 6. BF वय्यासयं Y रइइ
A वट्टां BF वन्नां C वट्टां X वट्टां Z वट्टां add. वियमवि AYZ वियए
L. 7. X आच्छादिनं C वच्छउडो BCFXZ वल्लाश्रयो. L. 8. BF वल्लाश्रयं X अन-
पुं BF वन्नाविं C वट्टाविं X वट्टाविं Z वट्टाविं L. 9. C वच्छउडो BF वल्लादइ-
पल्ले Z वल्लादइल्ले L. 10. BCFX लुटिया BF वन्नाविअं C वट्टाविअं X
वट्टाविअणं Z वट्टाविअणं BCFXZ दइए L. 11. BF वक्कल्लयं om. च C पुर B
क्कल्लियं X कथंमि (sic) BF वक्कल्लियं ACEXYZ सिय. L. 12. AYZ वड्डुमासो
EX न B वड्डि BCFXZ वड्डि EX नवोडो A णवोडो AEXZ वट्टुं A परउ.
L. 13. B वक्कल्लयं BCFXZ वग्गंसियं X जुद्धं C 1. hd. XZ वड्डुमासो Z नवोडवधू.
L. 14. C पतिर्नपियाति X पतिर्नपियाति Z पतिर्नपियाति. L. 15. CXZ वड्डुमासो.

जयसिरिणववहुआघरवर्गसिअङ्गणा बहिमणित्तो ।

किं वळ्ळयभुअबल वहुमासं कुमरवाल पुण कुणसि ॥ ४० ॥ [४६]

मेहम्मि वहुवासो मुअम्मि वरउप्फवामा य ।

चण्डिलए वच्छीउत्तवारिआ तह फले वरेइत्थं ॥ ४७ ॥

वहुवासो मेघः । केचिदोष्चादिमेनं पठन्ति । वरउप्फो तथा वामो मृतः । वामस्या- 5
रथीनि वामद्विआइं । अत एव वामद्वीओ मृतास्थीनीति न वक्ष्यते । वच्छीउत्तो तथा
वारिओ नापितः । वरेइत्थं फलम् ॥ यथा ।

वामम्मि वारिए इह वच्छीउत्ति व्व बाहिममिर ग्हि ।

मह वहुवास वरउप्फमारणे तुज्ज किं वरेइत्थं ॥ ४१ ॥ [४७]

वप्पीडिअं च खंत्तम्मि वलविअवलमयवारुआ मिग्गे । 10

वंसप्फालं पयडे चुल्लीमूले वडिसरं च ॥ ४८ ॥

वप्पीडिअं क्षेत्रम् । वलविअं वलमयं वारुअं एते त्रयः शीघ्रायाः । वंसप्फालं
प्रकटम् । ऋज्वित्यन्ये । वडिसरं चुल्लीमूलम् ॥ यथा ।

वप्पीडिआ वलविअं किमागओ वच्च वलमयं तत्थ ।

वंसप्फालं वुच्चइ वडिसरकम्मे ण वारुआ अम्हे ॥ ४२ ॥ [४८] 15

L. 1. B °नव° C °वह्या° Z °वह्या° X वहुघर° BCF °सिय° XZ °सियअंगणा
P वहिमं BCFX °मणित्तो. L. 2. B °सुअबल C °भुअबल F °सुअबल X °भुअबल
Z °भुअबल CXZ चहु°. L. 3 YZ मुयम्मि E वरउप्फवामा. L. 4. X चण्डिलए
Z वण्डिलए E वच्छि° X वत्थि° YZ वत्थी° ACEXY °वारिया C वरेइच्छ. L. 5.
BCFXZ केचिन् B उष्चां C 1. hd उष्चां XZ ओष्चादिं X वरउप्फो. L. 6.
BZ वामद्विआइं C (F!) X °द्विआइं C वामोद्विओ X वामोद्विउ. B वक्षते XZ वत्थी°
L. 7. B वरइत्थं C (F!) वरेइच्छं Z वरेइच्छं. L. 8. BF वामंदि CX वामंनि Z
वामदि XZ वत्थीउत्ति BCFXZ वाहिं BFZ °ममगमि X सि. L. 9. CX वहुवास
From तुज्ज to सिग्गे । 10 torn off in G. C तुज्ज C °इच्छं X वरेइत्थी.
L. 10. cdd. द्विं X व BF सित्तिमि ΔEYZ वलविअं X चलविअं EX °मयं AYZ
°वारुआ E °वारुआ X °वरुअं A सिग्गे G सिग्गे. L 11. In G पयडे चु is torn off.
BE चुल्लीमूलं वाहिं From वडिसरं to एते torn off in G. X वा for च. L. 12.
BCFXZ °द्विं B चलविअं CFXZ वलविअं C वलमं B वारुअं X वारुअं L. 13. B.
वंसप्फालं X प्रकट In G टम्. ऋज्वित्यन्ये । is torn off. X चुल्लीमूलं. L. 14. cdd.
°द्विआ वलविअं CX कमागउ From गओ to वारुआ torn off in G. C वच्च लमयं तच्छ Z
वच्च. L. 15. X वत्थ° BCF वुच्चइ BF चडिसरं CZ वडिसरकस्ते BF वारुआ C
वारुआ X वारुअं अम्मे.

थामम्भि ववत्थंभो कागे वसभुद्धविरसमुहा ।

कणभेअम्भि वरइओ वड्डणसालो अ छिण्णपुच्छम्भि ॥ ४९ ॥

ववत्थंभो बलम् । वसभुद्धो तथा विरसमुहो काकः । वरइओ धान्याविशेषः । अत्र बलम्गइ आरोहति । वग्गोलइ रोमन्धयति । वमालइ पुञ्जयति । वसुआइ उद्दाति । एते 5 धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । वड्डणसालो छिन्नपुच्छः ॥ यथा ।

वसभुद्धसद्द किं तुह हल्लिअ ववत्थंभएण जं पडिआ ।

इह वरइएसु वड्डणसालबइल्ल व्व णेअ विरसमुहा ॥ ४३ ॥ [४९]

विसुवम्भि वओवत्थयधओवउप्फा वदिकलिअं बल्लिए ।

वहुहाडिणी वहुवरि ऊढा वहुघारिणी अ णवबहुआ ॥ ५० ॥

10 वओवत्थं तथा वओवउप्फं विषुवत् । समरात्रिदिवः काल इत्यर्थः । वदिकलिअं बलितम् । बहुहाडिणी वध्वा उपरि या परिणीयते । बहुघारिणी नववधुः ॥ यथा ।

वहुघारिणिं च बहुहाडिणिं च मोत्तुं गओ वओवत्थे ।

मह पुत्तो दुइए वि हु वओवउप्फे ण इत्थ वदिकलिओ ॥ ४४ ॥ [५०]

L. 1. G थमम्भि BF चव C ववच्छंभो A वसभुद्ध BF वृद्ध C भुद्ध X भुद्ध.
L. 2. E भेयम्भि GXYZ °भेयम्भि CX वरइओ E वरइओ GZ इउ BF वन्डण °CX वड्डण °G वट्टण °Z वट्टण °ABEFYZ य From अ to काकः torn off in G. YZ छिन्न°. L. 3. C ववच्छंभो BF, C. 1 hd बलं C °भुद्धो X °भुद्धा C °om. तथा CF °भुद्धो G वरइउ. L. 4. From सुआइ to सालो torn off in G. X उद्दाति. L. 5. BF वन्डण °CX वट्टण °Z वट्टण ° L. 6. BFX °भुद्ध °C °भुद्ध °add. इल्लिय BF ववच्छेभएण C ववच्छं °X ववत्थंभएण add. पडिया. L. 7. Z धाइएसु B वट्टण° perhaps the correct form. CFX वट्टण° GZ वट्टण° BFZ °वरइल्ल CX °वरइल्ल व In G from बइल्ल to वउप्फा. l. 8. torn off. BCFXZ जेय BF विरेस L. 8. BF विसुवंभि X विसुवंभि AZ वउवत्थं B वओवत्थं (C) वउवत्थं X वउवत्थं वउवत्थं B °चउवत्थं °CEFZ °वउवत्थं AE °उप्फा C °वप्पा G °उप्पा X °उप्फा add. °कलिय. L. 9. BF om. बहुहाडिणी AYZ बहू E बहूचरि Z बहूचरि EX बहूचरि C l. hd. वट्टण °C °रणी CG य Z व A °बहुआ °वहूआ EGY °वहुया X °वहूया Z °वहूया. L. 10. BF चउवत्थं C वउवत्थं G वउवत्थं Z वउवत्थं BF चउवत्थं CGZ वउवत्थं C °उप्पं X °तुप्पं From फं to बहुहाडिणी torn off in G. X विषवत्थं X °रात्रिदिव C °दिवकालः. L. 11. BC FXZ °लिय BF कलिनं Z बहुहाडिणी X ओपणि XZ बहुघारिणी. L. 12. B °घारिणि BG मोत्तुं C. 1 hd. गउ वउत्थं Z वउत्थं C °वच्छे Z °वच्छो. L. 13. C वि उ वउत्थं Z वउवउत्थं C इच्छ GZ °लिय.

वहरोअणो अ बुद्धम्मि वड्डणमिरं च पीणम्मि ।

वइवलओ दुण्डुहए वक्कडबंधं च कण्णआहरणे ॥ ५१ ॥

वहरोअणो बुद्धः । वड्डणमिरं पीनम् । वइवलओ दुन्दुमसर्पः । वक्कडबंधं कर्णा-
भरणम् ॥ यथा ।

करुणा वहरोअण तइ वड्डणमिरमाहुधरिअधरवलए ।

5

सेसो चलवक्कडबंधो वइवलउ व्व लुलउ जलहिम्मि ॥ ४५ ॥ [५१]

चूडम्मि वलयबाहू कलकण्ठी वणसवाई अ ।

वगगोरमयं लुक्खे सरहे वणपक्कसावओ चेअ ॥ ५२ ॥

वलयबाहू चूडकारुयं भुजाभरणम् । वणसवाई कलकण्ठी । वगगोरमयं रूक्षम्
वणपक्कसावओ शरभः ॥ यथा ।

10

वरवलपबाहु वगगोरमयसरा तुह पुरो वणसवाई ।

तुज्झ पिअस्स य पुरओ ण सो वि वणपक्कसावओ सूरौ ॥ ४६ ॥ [५२]

वाढी वणिअसहाए वायं गन्धम्मि उच्छुए वाऊ ।

मुहपुरिअतिणवज्जे वाली वामी अ इत्थीए ॥ ५३ ॥

L. 1. E चरगे^० C. 1. hd. गेअणा 2. hd. गेअणा GYZ य C बुद्धंमि G चुं BF
GZ वट्टणमिरे CX वट्टणसिरे Y वट्टणमिरे E म्णिण C om. च. L. 2. B चइव^० AGZ
लउ ABFGXYZ दुण्डुहए C मए B वेध C वेध X वेध A व G कल^० X हण्णा.
L. 3. From वहरो^० to वक्कड^० torn off in G. X बुद्धः BF वट्टण^० CX वट्टणसिरे Z
वट्टणमिरे B वइवलओ B वर. L. 5. add. वट्टणमिरेवाहु^० (X मिर^०) BF
धुरिय^० CGXZ धारिय^० L. 6. CG (F1) Z om. चल X वल^० B वंधो X
वलओ C व X लुलओ In G from डयधो^० to हु कल^० l. 7. torn off. L. 7.
ABCFYZ वाहु E वाइ add. य. L. 8. C 1. hd. उग्गेरे^० AGZ सावउ
GZ चेव X वेव Y चेव. L. 9. EGZ वाहु CX लुलका^० From जामरो^० to ओ
(G उ) शरभः torn off in G. R चण^० X वणसवाई BF मयां रूक्षं. L. 10. X
सावउ Z सवउ. L. 11 B चलवलय^० F वलवलय^० BX वाहु C (F1) वाहु X
वगगेरे^० BF सरा पुरो तुह. L. 12. C तुज्झ add. विअस्स (X पियस्स) GZ वि for
य G पुरउं From पक्क^० to ऊ in वाऊ l. 13. torn off in G. X स्तोरो Z सूरौ.
L. 13. E वाढी BCEFZ वणिप^० X वणय^० E वायं Y वाअं BEF उच्छुए C उच्छुए
Z उच्छुयं A वाहु BF वऊ. L. 14. ABFGXYZ पुरिय^० C पुरिय^० C ववे X
वजा F वाली add. य C इच्छीए.

वाढी वणिकसहायः । वायं गन्धः । वाऊ इक्षुः । वाली मुखमारुतापूरिततृणवायम् ।
वामी स्त्री ॥ यथा ।

वाउअवाडे वाडिअ वालीसहेण अण्णवामीओ ।

किं रे गिरास कोकसि बोकडवायं गिएसि ण हु अप्पं ॥ ४७ ॥ [५३]

5 वारो चसए वाहा य वालुआ वाणओ बलयआरे ।

गीवाइ वाहणा वावडो कुडुम्बिम्मि वामरी सीह ॥ ५४ ॥

वारो चषकः । वाहा वालुका । अत्र वाइ म्लायतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ।
वाणओ बलयकारः । वाहणा ग्रीवा । वावडो कुटुम्बी । व्याकुलार्थस्तु व्यापृतशब्द-
भवः । वामरी सिंहः ॥ यथा ।

10 वाहामज्जे वामरिकडीउ वाणयवहुउ वारकरा ।

किं कम्भुवाहणाओ पेक्खिअ वावड विमुटो सि ॥ ४८ ॥ [५४]

वारिज्जो वीवाहे वासंदी वासुली अ कुन्दम्मि ।

वावयवावणिवासाणीओ आउत्तच्छिहरच्छामु ॥ ५५ ॥

वारिज्जो विवाहः । वासंदी तथा वासुली कुन्दः । वावओ आयुक्तः । वावणी छिद्रम् ।

15 वासाणी रथ्या ॥ यथा ।

L. 1. X वणिग् B चाअं F वाअं C 1. hd. om. वायं गन्धः C °महतापुरित° From मारुता to महेण l. 3 torn off in G. L. 3. BF वाओअवाडे XZ वाउयं BFX वाडिय C om. वाडिअ CGX अन्न°. L. 4. CX गिरास C कोकसि बोकसि OGZ बोकड° X बोकडवायं. L. 5. ABEFX वसए CEXYZ वालुया From लुआ to री सीहे l. 6 torn off in G. Z वालउ E बलय° Y बलआरे Z °आरे. L. 6. Z गीचर A कुडिबि (sic). B कुडंविम्मि C (F !) कुडविम्मि E कुडविम्मि X कुडंविम्मि वामरी B, C 2. hd. सीहे. L. 7. BFX वषकः G वाला In X from वाइ to नोक्तम् is written twice X स्तापयतीति for म्हायं (twice) BGZ °पूक् इति नोक्तः L. 8. G वाणउ From. कारः to वः वामरी l. 9° torn off in G. B कुडंगी C कुडुम्बी F कुडंगी X कुडंयी C 1 hd व्याकुला X व्याकुला Z व्यावृत्°. L. 9. BF वामरी. L. 10. G. याहा° BF °वज्जे C 1. hd °वसे 2. hd. °वसे BF °वडीउ C °वहुओ B चाा° L. 11. BF किं किनुवा° C किं किंनु° G कंभुवाहणाउ X जुवाहणाओ BFXZ पेक्खिय C पेक्खिया G पक्खिय From इ वि° to वावय l. 1 next page torn off in G. CX विमुटेषु. L. 12. AX वासुंदी cdd य C कंदंमि. L. 13. Z वावाय. G वावयणि-वणिवासा° ABFGX °णीउ C °णी उत्तच्छिहृ° G छिट्ट° A रछामु. L. 14. G वारिज्जो BF वासुली C कन्दः GZ कंदः B वाचओ. Z व वेर्णा From वावणी to वासुलि° l. 1 next page torn off in G. L. 15. BF रथ्या.

वाचयकुमार वासंविदन्त वासुलिदईह वारिजे ।

जं दिक्खिओ सि ता मा वासाणि सुलहवावाणि भमसु ॥ ४९ ॥ [५५]

वाउल्लो पलविरए वायारो सिंसिरवायम्भि ।

वाणीरो जम्बू वायाडो कीरे किमिम्भि वाडिल्लो ॥ ५६ ॥

वाउल्लो प्रलपनशीलः । वायारो शिशिरवातः । वाणीरो जम्बूवृक्षः । वायाडो शुकः । 5
वाडिल्लो कृमिः ॥ यथा ।

वाडिल्लो अ्व पुणो रम वाणीरवणम्भि तीह असुचीए ।

तुमगणिअवायारो णिग्धिण वायाडवाउल्ल ॥ ५० ॥ [५६]

वालप्पं विप्पं तह णङ्गूले वाविअं पसारिएए ।

गण्डयमिगाम्भि वाडिमविडोमिआ वायणं च लाहणए ॥ ५७ ॥ 10

वालप्पं तथा विप्पं पुच्छम् । वाविअं विस्तारितम् । वाडिमो तथा विडोमिओ
गण्डकमुगः । वायणं भोज्योपायनम् । अत्र वासाहू भेक इति वर्षाभूशब्दमवत्वान्-
नोक्तः ॥ यथा ।

वाडिम विडोमिएसुं वालप्पथोडणाइ ताव कुण ।

वाविअविप्पे सीहे पुण जम्बुअवायणं होसि ॥ ५१ ॥ [५७]

15

- L. 1. B वाचय BF द्तीह GZ द्नीह CX °दन्तीह against metre.
L. 2. GZ दिक्खिउ BF सुलवावाणि. L. 3. X वाउल्लो A पलवरए AY वाआरो
AB °वासंभि In G. from वायम्भि to वाउल्लो l. 5 torn off. L. 4. A वाणीरो
BG जंबू C जंबू यागे BF, C 2 hd. वायागे X वायाडो E किमिम्भि BF वारिजे.
L. 5. G जंबू. BFX वायारो BF शुकः L. 6. G किमिः L. 7. BF °ल्लोः
(च BF वाणीरवणं BX असुचीए From वाडिल्लो to मगणिअं l. 8. torn off in G.
L. 8. B तुमगणि BCFGXZ °णिग्धिण G °यया B णिग्धिणि Z वाउल्लो. L. 9.
E वालप्पं C 2. hd. णङ्गूले E णंम् ABFXYZ वाविअं C वाडिअं E वाविअं G वाविअं
add. रियए. L. 10. BF गड्डयं From म्रम to विप्पं l. 11. torn off in G.
B वाडिम° add. मिया A लाहणे L. 11. B वाचियं CFGXZ वाचियं GZ °मिउ.
L. 12. X गड्डकमुगः B भोज्यो G भोज्यायनयनं BF वसाहू From हू to मयिडे° l. 14.
torn off in G. C 1. hd. वर्षाभूशब्द X वर्षाभूशब्द°. L. 13. CXZ °नोक्तम्.
L. 14. BF विदामएसुं BFZ °थोडणाइ C °च्छोडणाइ G °च्छोडणाइ X °च्छोडणाइ.
L. 15. add. वाविअं BF °विप्पे CZ जंबुयं G जंबुयं BF °वाङ्गं.

वाडंतरा कुडीरे वामणिआ दिग्घकट्टवाडीए ।

वावडयं वोच्चत्थं विवरीअरयम्मि णिहिट्ठं ॥ ५८ ॥

वाडंतरा कुडीरम् । वामणिआ दीर्घकाष्ठवृत्तिः । वावडयं तथा वोच्चत्थं विपरीतरतम् ।
केचिद्युगपत्परिवर्तितमुखयोः स्त्रीपुंसयोर्मुखेजघनकमाहुः । यदाह ॥ वोच्चत्थमौपरि-
३ ष्टकमाहुः स्त्रीपुंसयोः परस्परतः ॥ यथा ।

वामणिअन्तरवाडंतराह सुण्णाइ तह तए रमिअं ।

जह सहि वावडयपिओ वोच्चत्थं अज्ज वि भरेइ ॥ ५९ ॥ [५८]

तुरयम्मि वासवारो सिरआहरणम्मि बालवासो अ ।

वावोणयं विक्रिण्णे णट्टपडिग्गाह्यम्मि वामणिओ ॥ ५९ ॥

10 वासवारो तुरगः । बालवासो शिरआभरणम् । वावोणयं विकीर्णम् । वामणिओ नष्ट-
प्रत्यादाता ॥ यथा ।

णहाण रिउवहूणं वावोणयकणयबालवासाण ।

तुह वासवारवाला वामणिआ हुन्ति कुमरवाल णिव ॥ ५३ ॥ [५९]

साणम्मि वासवालां सुरणाहे वाणवालो अ ।

15 वारसिआ मल्ली कणए बालंफोसवालिआफोसा ॥ ६० ॥

L. 1. A कुडीए From कुडीए to तरा कुडीरम् 1. 3 torn off in G. *add.* णिया
E दिघं B °कट्टं. L. 2. B वोच्चत्थं CX वोच्चत्थं E वोच्चत्थं Z वोच्चत्थं *add.* विवरीयं.
L. 3. BF कुडीं C कुडीं From टीगम् to यं तथा torn off in G. BCFXZ वामणिआ
X °काए° BCFX °वृत्तिः BZ वोच्चत्थं. In G विपरीतं is torn off L. 4. X केचित्त
युगं From युगपं to द्वा विसी 1. 4. stanza 61 torn off in G. B °पुसयोः मुखेन°
C °योरेवजं X योः रेवजं Z °जघनमाहुः. C चदाहुः BZ वोच्चत्थं C (F!) वोच्चत्थं
C (F!) XZ °मौपरिशिक्तं. L. 6. C वामणियंतरवाडंतरिवइ 2. *hd.* °तीराइ (sic) X
वामणिअं Z °वाडंतरम्मि सुत्तम्मि तह C सुण्णाइ BCFXZ रमियं. L. 7. X वावडयिउ Z
°पिउ BXZ वोच्चत्थं. L. 8. E सिरअहिरणम्मि X °अहरणम्मि *add.* य. L. 9. E
वावो° Z वावो° X वावोणयं A णट्टपडि° C णट्ट° X णट्टगाह्° AZ °णिउ. L. 10. B
सिर°. X वामणिउ (°ठ !). L. 12. C पट्टाण B रिक्तं X रिओ°. L. 13. CX
°वारवारा BCFXZ °णिया Z *om.* हुन्ति X कुमारवाल. L. 14. BF सर्णम्मि E
वासवालो *add.* य. L. 15. *add.* °सिया E बालं BF *om.* सवालियाफो A °वाणिआ°
CEXYZ °वालिया° XZ °कोत्तो.

वासवालो श्वा । वाणवालो इन्द्रः । वारसिआ मल्लिका । बालफोसं तथा बालि-
आफोसं कनकम् ॥ यथा ।

वारसिआइ महाबल सुवासवालाहरह वाणवालपिअ ।

तुममच्चिऊण बालफोसपिओ लहर बालिआफोसं ॥ ५४ ॥

अत्र वाहिप्यइ व्याह्रियते । वावंफइ श्रमं करोति । इति धात्वादेशेषूक्ताविति 5-
नोक्तौ ॥ [६०]

वाहगणो मन्ती द्दुहरे वायडघडो विसी सारी ।

बिल्हं च धवलवण्णो विपित्तविहसिब्विआ विअसिअम्मि ॥६१॥

वाहगणो मन्त्री । कप्रत्यये वाहगणओ । वायडघडो द्दुर्कारुयो वायविशेषो
भरते प्रसिद्धः । विसी करिशारीः । बिल्हं धवलम् । अत्र विसो आखुरिति वृषशब्द-
भवः । विड्डा लजेति ब्रीडाशब्दस्य तैलादिषाठात् डस्य द्वित्वे सिद्धमिति नोक्तौ ।
विपित्तं तथा विहसिब्विअं विकसितम् ॥ यथा ।

तुह णिव विपित्तगुण विहसिब्विअविल्हजस चत्तकरिविसिआ ।

वाहगणएहि मुक्का वायडघडवायणा हुआ रिउणो ॥ ५५ ॥ [६१]

विच्छोहो विरहे विरसं वरिसम्मि विसढो अ णीराए ।

15

कमलासणो विसारी विढणा पण्ही चमूह विसरो अ ॥ ६२ ॥

L. 1. Z इन्द्रः BCFZ °सिया X °सिय. L. 2. BCFXZ बालिया° X पोसं.
L. 3. BXZ °सियाइ C (F!) °सियाइ BX महाबल X सुवालहर Z सुवासरइ C वाणपिय
(sic) Z °बाल° XZ °पिय. L. 4. X तुह° Z °मच्चिऊण C बालफोसयउ लहर X
वसियओ for बाल° Z °पित BCFXZ बालिया° L. 5. CX वाहप्यइ. L. 7. E
वाइ° A °गणउ X °गणओ A द्दुहरे E द्दुहरे X द्दुह Z द्दुहरे A °पडो X °पडो
वित्तकरि सरी A सारे. L. 8. B व C °वण्णो A om. विपित्त Z विपत्त° B °विहसि° C
(F!) °विहं ABEXYZ °ब्विया Y विय° BCFXYZ °सियंवे. L. 9 X वाह-
गणेओ Z °गणउ C वाया° X °विशेषः L. 10. C 2. hd. भारते C प्रसिद्धम् C विशी X
वित्त C om. शारिः X वित्तं for बिल्हं. From आखुरिति to विपित्तं | 12. torn off in
G. X आखुरिति C वृथ° Z वृषमशब्द°. L. 11. BF विश for विड्डा Z °पडाडुस्य R
द्वित्वे Z सिद्धे इति. L. 12. BFGXZ °सिब्वियं C °सिब्वियं X कथितं for विकसितं.
L. 13. GZ निव B °सिब्वियंबिल्हं C 2. hd. FGXZ °ब्वियं C 1. hd. °ब्वियं X °विल-
जस BCFX वत्त° C (F!) °विसया BFZ °विसिया. From रिबिसिआ to णो in रिउणो
l. 14. torn off in G. L. 14. BF °णएहि X हुआ. L. 15. B विच्छोहे A
विरस AX विसम्मि E om. विरसं cdd. व. L. 16. BF पण्ही चमूह XYZ व From
अ to नीराए torn off in G.

वाडंतरा कुडीरे वामणिआ दिग्घकहुवाडीए ।

वावडयं वोच्चत्थं विवरीअरयम्मि णिद्धिं ॥ ५८ ॥

वाडंतरा कुडीरम् । वामणिआ दीर्घकाष्ठवृत्तिः । वावडयं तथा वोच्चत्थं विपरीतरतम् ।
केचियुगपत्यरिवर्तितमुखयोः स्त्रीपुंसयोर्मुखेजघनकमाहुः । यदाह ॥ वोच्चत्थमौपरि-
५ ष्टकमाहुः स्त्रीपुंसयोः परस्परतः ॥ यथा ।

वामणिअन्तरवाडंतराइ सुण्णाइ तह तए रमिअं ।

जह सहि वावडयपिओ वोच्चत्थं अज्ज वि भरेइ ॥ ५९ ॥ [५८]

तुरयम्मि वासवारो सिरआहरणम्मि वालवासो अ ।

वावोणयं विकिण्णे णट्टपडिग्गाहयम्मि वामणिओ ॥ ५९ ॥

10 वासवारो तुरगः । वालवासो शिरआभरणम् । वावोणयं विकीर्णम् । वामणिओ नष्ट-
प्रत्यादाता ॥ यथा ।

णहाण रिउवहूणं वावोणयकणयवालवासाण ।

तुह वासवारवाला वामणिआ हुन्ति कुमरवाल णिव ॥ ५३ ॥ [५९]

साणम्मि वामवालां सुरणाहे वाणवालो अ ।

15 वारसिआ मल्ली कणए वालंफांसवालिआफोसा ॥ ६० ॥

L. 1. A कुडीए From कुडीए to नरा कुडीएम् l. 3 torn off in G. *add.* णिया
E दिघं B °कट्टं. L. 2. B वोच्चत्थं CX वोच्चत्थ E वोच्चत्थ Z वोच्चत्थं *add.* विवरीयं.
L. 3. BF कुडीं C कुडां From तीरम् to यं तथा torn off in G. BCFXZ वामणिआ
X °काष्टं BCFX °वृत्तिः BZ वोच्चत्थ. In G विपरीतं is torn off L. 4. X केवित
युगं From युगपं to इः विसी l. 4. stanza 61 torn off in G. B °पुंसयोः मुखेज-
C °वोरेवजं X योः रेवजं Z °जघनमाहुः. C यदाहुः BZ वोच्चत्थं C (F!) वोच्चत्थं
C (F!) XZ °मौपरिष्टिकं. L. 6. C वामणियंनराडंतरगिवइ 2. hd. °तीराइ (sic) X
वामणिअं Z °वाडंतरम्मि सुत्तम्मि तह () सुण्णाइ BCFXZ रमियं. L. 7. X वावडयपिउ Z
°पिउ BXZ वोच्चत्थे. L. 8. E सिरआहरणम्मि X °अहरणम्मि *add.* य. L. 9. E
वावों Z वावां X वावोणयं A णट्टपडिं C णट्टं X णट्टगाहं AZ °णिउ. L. 10 B
सिरं. X वामणिउ (°ठ !). L. 12. C पट्टाण B रिक्तं X रिक्तं. L. 13. CX
°वासवारा BCFYZ °णिया Z *om.* हुन्ति X कुमारवाल. L. 14. BF सर्णम्मि E
वासवालो *add.* य. L. 15. *add.* °लिया E वालं BF *om.* सवालिआफो A °वाणिमां
CEXYZ °वालियां XZ °कोलो.

वासवालो श्वा । वाणवालो इन्द्रः । वारसिआ मल्लिका । वालंफोसं तथा बालि-
आफोसं क्रनकम् ॥ यथा ।

वारसिआइ महाबल सुवासवालरह वाणवालपिअ ।

तुममच्चिऊण वालंफोसपिओ लहइ बालिआफोसं ॥ ५४ ॥

अत्र वाहिम्पइ व्याह्रियते । वावंफइ श्रमं करोति । इति धात्वादेशेषूक्ताविति 5-
नोक्तौ ॥ [६०]

वाहगणो मन्ती ददुरडे वायडघडो विसी सारी ।

विल्हं च धवलवण्णे विपित्तविहसिब्विआ विअसिअम्मि ॥६१॥

वाहगणो मन्त्री । क्रप्रत्यये वाहगणओ । वायडघडो ददुरकाख्यो वायविशेषो
भरते प्रसिद्धः । विसी करिशारिः । विल्हं धवलम् । अत्र विसा आखुरिति वृषशब्द- 10
भवः । विड्डा लज्जति ब्रीडाशब्दस्य तैलादिपाठात् डस्य द्वित्वे सिद्धमिति नोक्तौ ।
विपित्तं तथा विहसिब्विअं विकसितम् ॥ यथा ।

तुह णिव विपित्तगुण विहसिब्विअविल्हजस चत्तकरिविसिआ ।

वाहगणणहि मुक्का वायडघडवायणा हुआ रिउणो ॥ ५५ ॥ [६१]

विच्छोहो विरहे विरसं वरिसम्मि विसडो अ णीराए ।

15

कमलासणो विमारी विहणा पण्ही चमूइ विमरो अ ॥ ६२ ॥

L. 1. Z इहः BCFZ °सिया X °सिय. L. 2. BCFXZ बालिया° X पोसं.
L. 3. BXZ °सियाइ C (F!) °सियाइ BX महाबल X सुवालरह Z सुवासरह C वाणपिय
(sic) Z °बाल° XZ °विय. L. 4. X तुह° Z °मच्चिऊण C बालफोसियउ लहइ X
वसियओ for बाल° Z °पित BCFXZ बालिया° L. 5. CX वाहम्पइ. L. 7. E
वाइ° A °गणउ X °गणओ A ददुगड E ददुरडे X ददुर Z ददुरडे A °घडो X °घडो
विसकरि सरी A सारे. L. 8. B व C °वण्णो A om. विपित Z विपत् R °विहेति° C
(F!) °विहे° ABEXYZ °विया Y विय BCFXYZ °सियंमि. L. 9 X वाह-
गणओ Z °गणउ C बावा° X °विशेषः L. 10. C 2. hd. भरते C प्रसिद्धं C विसी X
विस C om. शारिः X विने for विहं. From आखुरिति to विपित्तं l. 12. torn off in
G X आपुगति C वृष° Z वृषशब्द°. L. 11. BF विसा for विड्डा Z °पाठाडुस्य R
द्वित्वे Z सिद्धे इति. L. 12. BFGXZ °सिब्वियं C °सिब्वियं X कथितं for विकसितं.
L. 13. GZ विव B °सिब्वियंविहं C 2. hd. FGNZ °वियं C 1. hd. °विय X °विल-
जम BCFX वस° C (F!) °विसया BFZ °विसिया. From रिविसिआ to णो in रिउणो
l. 14. torn off in G. L. 14. BF °णणहि X हुआ. L. 15. B विच्छोहे A
विस AX विसम्मि E om. विरसं cdd. य. L. 16. BF पल्हो वमूइ XYZ व From
अ to तीराग torn off in G.

विच्छोहो विरहः । विरसं वर्षम् । विसडो नीरागः । नीरोग इत्यन्ये । विषमबाच-
कस्तु विषमशब्दभवः । विसारी कमलासनः । विदणा पार्णिः । विसरो सैन्यम् ॥ यथा ।

विसद विदणा वि ण तुहं तप्यइ विच्छोहिआ तुमए ।

कामविसरेसमहुणो दिर्णं पि मण्णइ विसारिविरसं व ॥ ५६ ॥ [६२]

5 विहई वुन्ताकीइ विरूवे विकखासविरुअवेलुंका ।

विलयविओलविहण्णा सूरत्याविग्गपिअणोमुं च ॥ ६३ ॥

विहई वृन्ताकी । विकखासो विरुओ वेलुंको त्रयोऽप्यमी विरुपार्थाः । विलओ
सूर्यास्तमयः । विओलो आविग्गः । विहण्णं पिअणम् ॥ यथा ।

विकखासविहइकच्छे विहण्णहत्थं पि सव्वविरुअं तं ।

10 विलए जं रमसि तओ वेलुंको तुह ण को वि अविओले ॥ ५७ ॥ [६३]

विग्गोवो आउलया विकखणवितता य कज्जम्मि ।

विसिणो अ रोमसे फाडिए विरिक्कं च पिअिए विहयं ॥ ६४ ॥

विग्गोवो व्याकुलभावः । विकखणं तथा विततं कार्यम् । विसिणो रोमशः । विरिक्कं
पाटितम् । विहयं पिअितम् ॥ यथा ।

15 महविकखणविग्गोवे तं अणुणिन्तीइ तइ कयं विततं ।

विहयालया सि जं सहि णकखविरिक्का य पुलयविसिणा ॥ ५८ ॥ [६४]

L. 2. C विदणा X पार्णि, G सोन्धं. L. 3. From वि to कामं torn
off in G BCFXZ विच्छोहिया CZ तुसा तुमए. L. 4. CXZ °सरेसुमहुणो C
दिर्णमि मण्णइ X दिर्णमि BF मन्नाइ G मन्नाइ G विसारि° X विरस BCFZ च X अं.
L. 5. E बुताकीइ Z वुन्ताकीइ BF विरूवे C विकखास° E विकखास° A °विरुअं EY
°विरुअं X °विरुअं G °वेलुंका Z वेल्लुंका. L. 6. E विलयं ACEG (F!) XYZ
°विउल° From विहण्णा to विहई torn off in G. C धुरच्छा° C °पिअणोत्तं चा. L. 7.
B om. विहई G विरउ GZ विलयो. L. 8. B सूर्यास्तमसः C (F!) XZ सूर्यास्त-
समयः add. विउलो X आविगः. L. 9. X विकखासं From तविहई° to अवि° torn
off in G. B विहण्णकच्छं BCF सच्च°. L. 10. G जं CX वओ G तउ B वेळुको
BG अविउले C (F!) Z अविउले X अविओला. L. 11. EX °वितता E कज्ज. मि.
L. 12. EX विसिणो BCEFGXYZ य From मसे to विहयं torn off in G. B विरिक्कं
A पंआरेपि (sic) B विअिए Z विअियं E विहियं. L. 13. X विग्गोवो B °मवः G विलयं
X विततं B विशिणो. X विसिणो BF विरिक्कं. L. 15. From णविसिणोवे to विततं
incl. torn off in G. Z om. तइ. L. 16. G विहियालया B लकखविरिक्का X
णविरिक्का BF पुलयविसिणा XZ °विसिणा य.

लज्जाइ बिलिअविहूणावेदूणा तहेअ बेलूणा ।

सम्भाणुम्भि विहूप्पो विहओ अ विहुंडुओ चेअ ॥ ६५ ॥

विलिअं विहूणा वेदूणा बेलूणा एते चत्वारो लज्जार्थाः । यत्तु विलिअं विभियं तत् व्यलीकराब्दमवम् । केचित् बेलणयं लज्जेत्याहुः । विहूप्पो विहओ विहुंडुओ त्रयोऽप्येते राहुवाचकाः । विज्जुला विद्युत् । विलया वनिता । एतौ शब्दमवौ । तथा विराइ ५ विलीयते । इति धात्वादेशोपूक्त इति नोक्तः ॥ यथा ।

गयविहूणे गयवेदूणो विलिअसहिण् सवेलूणो ।

विहयारिबल विहुंडुअघोरम्भि विहप्पघोरो सि ॥ ५९ ॥ [६५]

धट्टे विसारओ तह विरिज्जयविलुंपिआ अणुगइट्टा ।

भल्लायए विसमयं विप्पवरं तह य वेअहुं ॥ ६६ ॥

10

विसारओ धृष्टः । विरिज्जओ अनुचरः । विलुंपिअं अभिलषितम् । विसमयं विप्पवरं वेअहुं त्रयोऽप्यमी भल्लातकार्थाः ॥ यथा ।

अविरिज्जओ सि कुट्टिअ विसारय किमन्वए विलुंपेसि ।

विप्पवरोविअ गन्तुं वेअहुवणम्भि विसमयं भुज्ज ॥ ६० ॥ [६६]

L. 1. C लज्जाइ X लज्जाय ABCFGYZ विलियं EX विलयं E (BG !)
 'विहूणा' X विहूणो C 'वेदूणा E 'बैदूणा A वेदूणविहूणा Perhaps 'विहूणावेदूणा is the
 correct reading. BCFGYZ तहय EX तह य A only य B वेदूणा E वेदूणा From
 लूणा to यत्तु torn off in G. X वेहूणा. L. 2. A विडउ C 1. hd. वितुउ add.
 ष A विहूउ CEFX विहुउओ YZ विहुंडओ ABCFY चेय X वेअ Z चव. L. 3.
 BZ विलियं C (F !) विलयं X विलय BCF विहूणा (B 'दू !) X विहूणा X वेदूणो
 BF वेहूणा BZ यत्तु BGXZ विलियं C (F !) विलयं. L. 4. Z तद्वलीक X om.
 शब्द CX अन्ये for केचित् Z केचित्बेलणयं B बेलणयं In G from बेलणयं to ण
 अङ्गुअ 1. 7. st. 7] torn off. Z विडउ C (F !) विहुंडओ Z विहुंडओ.
 L. 5. BF विद्युली विज्जुव X विद्युला Z विज्जुली BF विराइ. L. 6. B 'पूकः C
 (F !) XZ 'पूका इति नोक्ताः. L. 7. B 'विहूणे X 'वेदूणे BCFXZ विलियं
 X सवेदूणो. L. 8. X om. विहयारिबल BCF 'बल B विहुंडु X विहुंडु Z विहुंडुव
 BF 'अघोरम्भि. L. 9. C विरिहय 2. hd. 'हस' add. विया C 'इड. L. 10.
 Z भल्लायए C विप्पमयं A वेसहं BCFX वेयहं EY वेयहुं Z वेयहुं. L. 11. BX
 विरिज्जओ C विरिहओ 2. hd. 'हस' Z विरिज्जउ B अनुचर X विलुंपियं BF अभिलिखितं.
 L. 12. BCF वेयहं X वेअहं Z वेयहं. L. 13. BX अविरिज्जओ C अविरहउ 2. hd.
 'रहउ Z अविरिज्जओ BCF 'कट्टिय X कुट्टिय Z कोडिय BCFZ किमन्वए X किमवए C
 विहुंपेसि. L. 14. X विप्पवरोविहयचरोविहय BZ 'विहय CFX 'विहय BFXZ वेयहं C वेयहं
 वज्ज BF विस भुज्ज C 1. hd. भुज्ज.

सूर्ध्विद्धे विद्भेइअं चउरगइहयम्मि विक्रमणो ।

कीडे विलुंपओ णिसि च विड्डिरिल्ला विडंकिआ वेई ॥ ६७ ॥

विन्भेइअं सूच्या विद्धम् । विक्रमणो चतुरगतिस्तुरगः । विलुंपओ कीटः । विड्डि-
रिल्ला रात्रिः । विडंकिआ वेदिका ॥ यथा ।

5

एअं विडंकिअठिअं पलोइउं विड्डिरिलवइवयणं ।

किमविन्भेइअकण्णय विलुंपए दलसि विक्रमणगमणो ॥ ६१ ॥ [६७]

पच्छातावम्मि विणिच्चरं च कोसुम्भयम्मि विरहालं ।

विच्चोअयविन्भवणा उवहाणं तह विआलुओऽसहणं ॥ ६८ ॥

विणिच्चरं पश्चात्तापः । विरहालं कुसुम्भरक्तं वस्त्रम् । विच्चोअओ तथा विन्भवणं
10 उपधानम् । विभमणं इत्यन्ये । विआलुओ असहनः ॥ यथा ।

विन्भवणे विच्चोईकए भुए जूडके अ उल्लिहिण् ।

जइ विरहालवईए कुवसि विआलुअविणिच्चरो होही ॥ ६२ ॥ [६८]

धाणा विलिंजराओ विअंगिअं णिन्दिअत्यम्मि ।

विकेणुअं च विकेज्जे विकराले विडिच्चिरं चेअ ॥ ६९ ॥

L. 1. C. om. विद्धे ABCFY 'इय EXZ इय BF चओर'. L. 2. B विलुंपओ C 1. hd. विलुं A 'पउ AC om. च BF व A विडिगिह BF विड्डारिल्ला C विड-
रिल्ल Z विडिगिह्ला B विडंकिय AC (F 1) XYZ 'किया E विडंकिया BCF वेई. L. 3. BCFZ 'इयं X 'ईयं सून्या' C चतुरगः X 'स्तुरग. L. 4. X विड्डिगिह्ला B 'रिल्लो BCFXZ 'किया. L. 5. BCFXZ एयं BCFXZ विडंकिय' B 'ठियं CF 'ठियं BF 'इयं C पलोइ X पलोइयं Z पलोविअं BCFX विड्डिगिह' Z विडिगिह' BF 'वइवइणं. L. 6. BF किमति' C किमवि' BFXZ 'वभइय C 'वभइय X 'कण्णया Z विलुंपप C 'गमणे. L. 7. C पच्छता' A विणिच्चरं BF विवाणे' C णिअंवरं 2. hd. विणिच्चरं Y कोसुम' E 'हाल. L. 8. A, C 2. hd. (B 1) XY विन्वो' Z विन्वोयय' add. विया' (Y as above) AZ 'लुउ BCEFXZ सहणे. L. 9. C विणिच्चरं X 'च्चिरं C 2. hd. X विन्वो' Z विन्वोयओ. L. 10. BF विभमणामित्यं CX विभायणमित्यं Z विभमणमित्यन्ते BCFZ वियालुओ X विआलओ. L. 11. BF, C. 2. hd. विन्वोई' X विच्छोई' Z विन्वोई X नूए for भुए Z य X ओल्लिहिण्. L. 12. BF वियालुअं CX वियालुअं Z विलुयविणिच्चरं C 'विणिच्चरो X विणिचेरो C उओहि. L. 13. E धाणां A 'राउ A विअंगअं YZ 'गियं ABEFXYZ णिदियं A 'छम्मि E 'त्यमि. L. 14. B 'णुअ EY 'णुयं C विडिज्जे BF 'विडिच्चरं Z विडिच्चिरं ABFYZ चेय C वेय.

विलिजरा धानाः । विअंगिअं निन्दितम् । विक्रेणुअं विक्रेयम् । विडिच्चिरं विक-
रालम् । विडिंचिअं इत्यन्ये ॥ यथा ।

विरहविडिच्चिर अङ्गे तीह विअंगिअसहीह फुट्टन्ति ।

मुत्ता विलिजराउ व तुमं तु विक्रेणुएत्थिरयसत्तो ॥ ६३ ॥ [६९]

कोमलअबलङ्गीए विलिच्चिली विहरिअं च सुरयम्मि । 5

विष्फाडिअं च विह्ण्डिअं च विप्पिडिअं च णामिअए ॥ ७० ॥

विलिच्चिली कोमलानिःस्थामतनुः । विहरिअं सुरतम् । विष्फाडिअं विह्ण्डिअं विप्पि-
डिअं त्रयोऽप्येते नाशितार्थाः ॥ यथा ।

विष्फाडिअसाहिम विह्ण्डिअपारेवण्हि कयरावं ।

विप्पिडिअभयलज्जं विलिच्चिलीविहरिअं भरिमो ॥ ६४ ॥ [७०] 10

पुब्बण्हभोअणजलोल्लेसु विआरिअविरल्लिआ चेअ ।

भच्छिअजलहिमु विमइअविसालया तह विहाडणमणत्थे ॥७१॥

विआरिआ पूर्वाह्नभोजनम् । विरल्लिअं जलार्द्रा । विस्तारितार्थं तु तनोतेरादेशे
सिद्धम् । विमइअं भस्मितम् । विसालओ जलधिः । विहाडणं अनर्थः ॥ यथा ।

- L. 1. Z विलिजरा; X धाना X अंगिअ for विअं CZ 'गियं X निन्दितार्थं X विक्रेणुअं Z 'णुयं Z विडिच्चिरं. L. 2. BF विडिच्चिरं C विह्ण्डिअमित्यन्ये X विह्ण्डिअं Z विह्ण्डिअमित्यन्ये. L. 3. CDX विह्ण्डि BFZ 'विडिच्चिरं CX 'विह्ण्डिअं Z विह्ण्डिअं BCXZ 'गियं CX मुत्ता. L. 4. BF मुत्ता CDX मुत्ता Z विलिजरा BCXZ 'राओ BF विक्रेणुएत्थिरयसत्तो C विक्रेणुएत्थिरयसत्तो D विक्रेणुइत्थिरयसत्तो X विक्रेणुअदु ('दुत्तुं) गियसत्तो Z 'भिरयं. L. 5. BCXZY 'अबलं E 'लणिए X लणिए C 'चिली ACEXYZ विह्ण्डिअं BF विह्ण्डिअं. L. 6. X विष्फा 'add. 'डियं ABEFXYZ विह्ण्डिअं C 'डिय प (delet 2. hd.) AY विष्फिडिअं BF विष्ण्डिअं CEXZ 'डियं B नासियए CE (F1) YZ णामिअए. L. 7. B विलिच्चिरा C (F1) विलिच्चिली X विलिच्चिली BCXZ 'निस्थामं BCXZ विह्ण्डिअं X स्थानम् BF विष्फिडिअं X विष्फा CXZ 'डियं BCXZ 'डियं. L. 8. BCXZ विष्ण्डिअं Z विष्ण्डिअं X नासितनासि-
तार्थाः. L. 9. X विष्फा BCXZ 'डिय (twice) X om. साहिम विह्ण्डिअं CZ 'सहिम BXZ 'वण्हि C (F1) 'वण्हि. L. 10. B 'डिय C (F1) X विष्ण्डिअं Z विष्फिडिअं B विह्ण्डिअं C (F1) 'चिरा X विलिच्चिरा Z विह्ण्डिअं BCXZ 'रियं BF भरिमो. L. 11. BF पुब्बण्णं CZ 'भोयणं Y 'जलोल्लेसु add. विआरिअं C 'विलिच्चिणा ABEYZ 'ल्लिया FX विरल्लिया ACYZ चय BF चय. L. 12. ABCFXYZ मच्छियं add. विमइअं C 1. hd. 'मणच्छे. L. 13. BCXZ विआरिआ BCXZ पूर्वाह्नं C 2. hd. पूर्वाह्नं BFZ विरल्लिय C वरल्लियं 2. hd. विरल्लियं X विह्ण्डिअं CXZ जलधिः. L. 14. BXZ 'देशसिद्धं BCXZ विमइअं B भस्मितं CZ 'डनं X विहाडणं.

गुणमणिविसालय तुहं विहाडणमयाण वेरिअसिसूण ।

विमइअगुरूण अंसुअविरल्लिआणं विआरिआ कत्तो ॥ ६५ ॥ [७१]

मलिणम्मि विसंवायं विअओलिअमवि विअंसओ वाहे ।

णट्टे विऊरिअं तह कोलाहलयम्मि विमलहरो ॥ ७२ ॥

- 5 विसंवायं तथा विअओलिअं मलिनम् । विअंसओ व्याधः । विऊरिअं नष्टम् ।
विमलहरो कलकलः ॥ यथा ।

मयणविअंसय विअओलिओ विसंवायकम्मणा तं सि ।

जलहरविमलहरविऊरिआ विरहिणीउ जं हणसि ॥ ६६ ॥

- अत्र । विहोडइ ताडयति । विउडइ विप्पगालइ नाशयति । विच्छोलइ कम्पयति ।
10 विडवइ अर्जति । विरोलइ मन्नाति । विअट्टइ विलोट्टइ विसंवदति । विसूरइ स्थियति ।
विसट्टइ दलति । विहीरइ विरमालइ प्रतीक्षते । विडविडुइ रचयति । एते धात्वादेशेषूक्ता
इति नोक्ताः ॥ [७२]

काले कञ्जअयाणे विलुत्तहिअओ तरङ्गए वीली ।

वीची लहुरच्छा वीसुं जुअए वीलणं च पिच्छिलए ॥ ७३ ॥

- L. 1. Z विलडणं corr. विहाडणं C वरियसिसूणा X वेरियसिस्तण. L. 2.
BCFXZ विमइयं B °गुरूण CGXZ अंसुयं cdd. लिहाणं BCFX विआरिआ. L. 3.
From वाचं to लिअं 1. 5. torn off in G. A विअओलिअं विअंसओ B विअओलिअमवि C
(F!) Z विअओलिअमवि C 2. hd. विउलिं X विअउं Y विअओं EXY °लियमं EXY
विअंसओ ABF °सउ C वाहं E वाहे. L. 4. Z णट्टे cdd. °रिय. L. 5. BZ
तथा विउलिअं C (F!) X तथा विउलिअं X मलिनं CX विअंसओ G °सउ B °रिय CG
(F!) XZ °रिय. L. 6. B °कल. L. 7. G °विअंसय Z °विअंसिय G
विअउ X विअओलिओ G विसवायं BCF कम्मणा. L. 8. BCF °हराविकरिआ X
°हराविं Z °हराओविकरिआ B विरहिं Z विहं C °जीउं. L. 9. X ताडयति BCF
विओडइ BF विप्पगालइ नोडुयति. L. 10. BF विट्टइ CXZ अर्जयति In G from
अर्जति to विलोट्टइ torn off. BF विअट्टइ C विट्टइ X विदइ Z विअट्टइ X विलोट्टइ X
विस्तरइ BFX स्थियति. L. 11. X विसदइ Z विसदइ C विहादइ C विहं X विहविडुइ
G °विडुइ Z °विट्टइ. L. 13. काले क torn off in G. E कञ्जअयाणे X कञ्जयं
A विलित्तं G विलुक्त्तं ACEXY °हियओ GZ °हियउ Z डीउं. L. 14. X ची for
वीची A °रत्या BFX जुअए C जअए E जुअए BF वीलणं च पिच्छिलए.

विलुत्तहिअओ यः काले कार्यं कर्तुं न जानाति । वीली तरङ्गः । वीची लघुरथ्या । वीसुं युतकम् । पृथगित्यर्थः । सामस्त्यवाचकस्तु वीसुंशब्दो विष्वक्शब्दभवः । वीलणं पिच्छदम् । अत्र । वीसालइ मिश्रयति । वीसरइ विस्मरति । एतो धान्वादेशोपूकाविति नोक्तौ ॥ यथा ।

जं णिसि वीचीए जलवीलीगयवीलणत्तणाइ तुमं । 5

ण गओ सि हविस वीसुं तं दइअं ता विलुत्तहिअओ सि ॥ ६७ ॥ [७३]

वुप्फं च सेहरे गहगहिए वेप्पो पमुम्मि वेढी अ ।

वेलं च दन्तमंसे वेणो विसमे णईतूहे ॥ ७४ ॥

वुप्फं शोखरः । वेप्पो भूतादिगृहीतः । वेढी पशुः । वेलं दन्तमांसम् । वेलेत्यन्ये । वेणो विषमः सरिदवतारः ॥ यथा । 10

वेढिं हणिउं जण्णे धावसि वेप्पो न्व विप्प जडवुप्फ ।

तो वेणाओ पडिओ पडिअदसणमूलवेल लहसु फलं ॥ ६८ ॥ [७४]

वंत्तं च अच्छवत्थे विडम्भणाए अ वेलंबो ।

वयणिज्जे वेणिअवेसणा य मउअम्मि वेअल्लं ॥ ७५ ॥

L. 1. BF विलुत्तं C 1. hd. विलुत्तहियउं C 2. hd. XZ °हियओ G °अउ X जानाति From ली to युतकम् । 2 torn off in G. L. 2. BF वीम GZ सामस्त्यवाच° G वीसुं BF विष्वक्शब्द° G विष्वक्° X विष्वग्°. L. 3. CX पिच्छदं C विसालइ. B °मिश्रयति C एते From पूकाविति to जलवीली° । 5 torn off in G. Z °२ for यथा. L. 5. BCF निसि वीचीए Z वीचीइ C °नेयं Z बालत्तणाइ. L. 6. X जे BF गागओ स CG गउ cdd. हविस BF दइ (sic) C दइउं GZ दइय X दइओ C °हिअउ (G °हियउ Z °हियओ. L. 7. A वुप्फं F वुप्फं B व AG वेढी BF वप्पो C विप्पो E वेप्पे X पसुं A वेढी BCF वेढी X वेढा Y वेढी From वी to णईतूहे । 8 torn off in G. ABXYZ य C (F !) या. L. 8. C 1. hd. X व A दन्तमंसे Y दन्तमासे which is equally correct C विसामणईत्ते BF णा° A णईत्तारे X णईत्तारे Y णईतूहे. L. 9. X शोखर B वप्पो C विप्पो X स्तनादिगृहीतः C (F !) °हीताः BCFX वेढी G वेढी CZ °मांसं B वेले°. L. 10. G वेणो X विषममति°. L. 11. B वेढिं CG वेढिं X वेढिं B, C 2. hd. F हणिओ Form उं to पडिअं om. G. BF वेले CX विप्पो Z विप्पु C च BF जलवुप्फ. L. 12. cdd. वेणउ (X as above) cdd. om. पडिओ cdd. पडियं BF °सुलं Z° सणं X °सूणं G °सूण-इप्पु X लसु. L. 13. E विसं Z अर्थं C °वच्छे BFZ विडंबणाए C विलंबणाए cdd. य E वेलंबो B वेलंबो. L. 14. B विणियं A EFGXYZ वेणियं C वेणियां G °वेसया ण मं BF, C 2. hd. मओअं EX वेयल्लं.

वेत्तं अच्छवस्त्रम् । वेत्तंबो विडम्बना । वेणिअं तथा वेसणं वचनीयम् । वेअल्लं मृदु । वेअल्लं असामर्थ्यमित्यन्ये ॥ यथा ।

वेअल्लवेत्तमेअं अवेणिअं पामराण दंसन्तो ।

अण्णाणत्तणवेसणवेत्तंबं लहसि वणिउत्त ॥ ६९ ॥

5 अत्र वेसणं ओष्ठ्यादिकं केचित्युत्तन्ति ॥ [७५]

वेसाइ वेल्हरी वेइआ सलिलहारिणीए अ ।

वेडिअवेप्पुअवेरिज्जा वेडिअसेसवासहाएसु ॥ ७६ ॥

वेल्हरी वेश्या । वेइआ जलहारिणी । अङ्गुलिमुद्रावाचकस्तु वेदिकाशब्दमवः । वेडिअं वेष्टितम् । वेप्पुअं शिशुत्वम् । भूतगृहीतमित्यन्ये । वेरिज्जो असहायः । एका-
10 कीत्यर्थः । वेरिज्जं साहायकमित्यप्यन्ये । यदाह गोपालः ॥ असहायं वेरिज्जं साहायक-
मपि च केचिदिच्छन्ति ॥ यथा ।

अन्धारवेडिआसुं दिसासु जं भमसि दिअर वेरिज्जो ।

गयवेप्पुअ तं णूणं तं वेल्हरिवेइआहि हरिओ सि ॥ ७० ॥

अत्र वेल्ह रमते इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [७६]

L. 1. BG वेत्तंबो F वेत्तंबो C विलंबना *add.* वणिग्य X वसण. In G नयिं वे^o
torn off. L. 2. BGZ वेअल्लमनामं X वेअल्ल. L. 3. G वयल्लं Z वेयल्लं
add. मेयं अवेणिग्यं (Z^o मयं) X दंसतो. L. 4. BF अण्णाणत्तण^o From ण्णत्तण
to चकस्तु l 8 torn off in G. B वेत्तंबं C (F!) हलांस Z वहासि उत्ता.
L. 5. BZ वत्तणमोष्ठ्यादिकं (Z^o कं) C (F!) वेसणमो^o X वेसणमोष्ठ्या^o. L. 6.
BF वसाइ AZ वेल्हरी C 1. hd. विहली EX विहरी *add.* वेइया X हारिणीए *add.*
य. L. 7. A विण्डिअं B वेडियं CE (F!) Z वेण्डियं X वेडियं Y वेडियं E
वेप्पुवेरिज्जा ARCFXYZ वेडियं X ञसहाएसु. L. 8. BCFZ वेल्हरी X विहरी BF
om. वेश्या BCFXZ वेइया X सलिलहारिणी X *om* from अङ्गुलि^o to भवः incl
L. 9. BF वेडियं C विण्डियं C 2. hd. वेण्डियं GXZ वेण्डियं B वेरिज्जं C वेयुयं GZ गृही-
तमित्यन्ये. From रिज्जो to असहायं l. 10 torn off in G. B ञसहायः CZ असहाय
X ञसहा. L. 10. X वेरिज्जा हायकं B सहायकं X असहाय Z वरिज्जं B साहायक-
मव X साहायकं. L. 11. BCFX *om.* च C *om.* from दिच्छन्ति to दिअ
l. 12. L. 12. BF वेडियासुं GZ वेण्डियासुं (Z^o सुं) X वेडियासुं X नसति for
भमसि CX दिअर X वेणिगे From रिज्जो to च वेल्ह l. 14 torn off in G. L. 13.
C वेप्पुअ यं X यं for तं Z वेप्पुअ यं B णूणं F णूणं BF चेल्हं CZ वेल्हं BCF
XZ वेइयाहि B हरिसिओ सि C 1. hd. हरिउ. L. 14. C रमतेति X रमतीति Z
रमत B^o शूक इति नोक्तः.

मणिआरघरोलीसुं वेडिअवेसंभराओ अ ।

वेडुलिअं वेरुलिए वेअडिअं तह य पच्चुचे ॥ ७७ ॥

वेडिओ मणिकारः । वेसंभरा गृहगोधा । वेडुलिअं वैदूर्यम् । वेअडिअं प्रत्युसम् ॥ यथा ।

वेसंभरासिरोमणिवेडुलिआहरणमुपलच्छीए ।

वेडिअ जइ देसि तुमं होसि तओ तीइ हियवेअडिओ ॥७९॥ [७७] 5

वेडइओ वाणिअए कलुससुराए अं वेडसुरा ।

भमरम्मि वेणुणासो संकडए वेडिकिल्लं च ॥ ७८ ॥

वेडइओ वाणिजकः । वेडसुरा कलुषा सुरा । वेणुणासो भ्रमरः । वेडिकिल्लं संकटम् ॥ यथा ।

महुपाणन्धे अम्हे णिए वि वेडइअ वेणुणासे व्व ।

10

किं लोअवेडिकिल्ले वेडसुरं देसि पाणिअं खिविअ ॥ ७९ ॥ [७८]

वेवाइअमुल्लसिए वेड्ढाइअमवि अ संकुइए ।

वेसत्तणम्मि वेसक्खिअज्जं उसहम्मि वोवालो ॥.७९॥

वेवाइअं उल्लसितम् । वेड्ढाइअं संकुचितम् । वेसक्खिअज्जं द्वेष्यत्वम् । अयमोष्ठ्यादिः प्रायेण । वोवालो वृषभः ॥ यथा ।

15

L. 1. BF मणियाघरो° CEGXYZ मणिया° E °लीसं *add.* वेडिअ° ABFG, C 1. hd. Z °राउ *add.* य. L. 2. A वेरुलिय BCFXYZ °लियं G °लिय ABFG XYZ °दियं From तह to संभरा 1. 3 torn off in G X तह यं तह य EZ अ Z पच्चुत्त. L. 3. CG वेडु° BCFGXZ °लियं. NZ वेअडिय BF प्रलुप्तं. L. 4. C वेसभरा° X शिरोमणि° *add.* 'लुलियाइ° BF °णसुप्पल°. L. 5. *add.* वेडिय From मं हो° to अडिओ torn off in G. C होसी CX तउ BCFXZ हिययवेअडिओ. L. 6. AG वेडइउ EXZ वाणियए G चाणियए B कलस° E कलसु° *add.* य ANX वे° EG वेणु° X °सुवा. L. 7. BF वोणुणासो B संकडए E वेडिकिल्लं X विडिकिल्ल व. L. 8. G °इउ X वेडिअओ BCFX वेडसुरा G वेणु° From लुषा to वेडि° torn off in G. C 1. hd. विणुणासो 2. hd. वेणुणासो. L. 10. C अम्ह X अम्हे णिए C ति G वे BFGXZ वेडइय C om. वेडइअ C °ण्णासे C 1. hd. च G स्वं. L. 11. C कि *add.* लोय° BCFX वे° G वेणु° B °सुरा C (F!) °सुरा BCFX पाणिअं G याणिअं *add.* खिविय. L. 12 B वेवाविय ACE (F!) XYZ वेवाइय° ABF वेड्ढाइयम° C वेड्ढाइयम° E वेड्ढाइयम° In G from वाइअ° to वि torn off. *add.* य BF संकुयए Y संकुचिए. L. 13. ABCFY वेसत्त° EX वेसित° G वेसित्व° Z वेसत्त° BEG वेसत्तिय C 1. hd. °सिअं 2. hd. °सिअं E वेसित्तिज्ज X °सिअज्ज B उसइंसि Z ओसइम्मि E वोवा° X वोवाटे. L. 14. *add.* °इयं (twice) C वेससेसं 2. hd. °इत्तं F °सिअज्ज X °सिअज्ज. B अयमोष्ठ्या° Z °ष्ठ्या° From इष्ठा° to यथा torn off in G. L. 15. Z वृषभो.

अमुणिअवेसाक्खिज्जं लज्जावेल्लइअं इमं बालं ।

वेवाइअरोमञ्चो किं रे वोवाल छिप्पेसि ॥ ७३ ॥

अत्र वेरुलिअं वैदूर्यमिति शब्दभवम् । वेअडइ खचति । वेहवइ वञ्चति । वेमयइ भनक्ति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [७९]

5 वोक्खिल्लो धरसूरे तह वोज्झयवोज्झमल्लया भारे ।

अणुचिअवेसम्मि अ वोमज्झो वोरच्छवोद्रहा तरुणे ॥ ८० ॥

वोक्खिल्लो अलीकशूरः । वोज्झओ तथा वोज्झमल्लो भारः । वोमज्झो अनुचितो वेषः । वोमज्झअं अनुचितवेषग्रहणमिति तु अस्यैव णिगन्तस्य सिद्धम् । वोरच्छो तथा वोद्रहो तरुणः । वोद्रहो ओष्ठचादिः प्रायेण ॥ यथा ।

10 वोक्खिल्लय वोरच्छय असिवोज्झं फलयवोज्झमल्लं च ।

किं वहसि वोद्रहीणं मज्जे एसो खु वोमज्झो ॥ ७४ ॥ [८०]

वोहारं जलवहणं णहसि अ चोदसिछणम्मि वोरल्ली ।

वोसेअमुब्भुआणे भरिउल्लट्टम्मि वोसट्टं ॥ ८१ ॥

L. 1. *cdd.* अमुणियं CX °सिज्ज G °सिज्जः BFGXZ °ल्लायं C °ल्लायं *cdd.* बालं (Z as above). L. 2. *cdd.* वेवाइयं C बोव BF छिप्पेसि C छिप्पेसि (!) X विप्पेसि. L. 3. BCFXZ °लियं G °लियं From ति to वइ torn off in G. X शब्दभवम् BF सञ्जति C विहवइ C विमअइ GZ वेमयइ. L. 4. B °वुक्काः. L. 5. X वोक्खिल्लो G तथा BF *om.* वोज्झयं C वोज्झयं E वोज्झयं Y वोज्झयवो C °वोस Z °वोसं EX भागे From भारे to च्छवोद्रहा l. 6. torn off in G. L. 6. ABEFXY °चियं CZ °वियं ABCFXYZ य BCFZ वोमज्झो C वोमसो YZ वोरत्थं C 2. hd. °वोद्रहा E °वोद्रह BF भरणे. L. 7. C वोक्खिल्लो X विक्खिल्लो BCFX °सूरः B वोज्झओ C वोसं 2 hd. °इसं (F!) also next word. G °उ From तथा to रः torn off in G. BF वोमज्झो C °सो. BF अनुचितो From तो to सिद्धम् l. 8. torn off in G. L. 8. X वेष BF °जियमनुं C °सियमनुं X °जियमनु वितं Z °जियमनुं. Z वोरत्थो C *om.* तथा. L. 9. From प्रा to जलं l. 12. torn off in G. B ओहया G उहयां Z प्रायेणः L. 10. CX वोक्खिल्लय Z वोक्खिल्लियं वोरत्थय B °वोसं C °वोसं (F!) B °वोसमल्लं C °वोसं (F!). L. 11. X वोद्रहीणं BF मज्जे C मसो BF वोमज्झो C वोमसो. L. 12. E वोहारं A जलवहणं EG XYZ य A चोदसि E °रोदसि C °च्छणमि E °छणमि चो X °च्छणमि From चोदसि to काहुति l. 6. stanza 86 torn off in G. L. 13. ABEFXY वसेयमुं (A सो!) E वोसेयमुं Z वासेयमुं ABCFXYZ °मुट्टमुआणे E °मुट्टमुआणे Z ° उल्लट्टमि E वोसट्टं Z वोसट्टं.

बोहारं जलस्य वहनम् । वोरल्ली भ्रावणशुक्लपक्षचतुर्दशीभिव उत्सवविशेषः । केचि-
दिमामपि वोरल्लीमाहुः । वोसेअं उब्भुआणं । उन्मुखगतमित्यर्थः । वोसट्टं भृतोल्लुठि-
तम् ॥ यथा ।

अंसयवोसट्टच्छी वोसेअहिआ य विरहतावेण ।

कह पेच्छे वोरल्लिं बोहारमिसा किमित्थ सहि णेसि ॥ ७५ ॥

5

अत्र । बोळइ विज्ञपयति । बोळइ गच्छति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [८१]

बोकिल्लिअं च रोमन्थे तह बोभीसणो वरायम्मि ।

दारगेदेसस्सेत्तेसु वडो अ वणोऽहिआरसवत्तेसु ॥ ८२ ॥

बोकिल्लिअं रोमन्थः । बोभीसणो वराकः ॥ यथा ।

उप्पाइउमसमतथा जे चव्विअचव्वणं कुणन्ति कई ।

10

बोभीसणा फुडं ते बोकिल्लिअकारिणो पसुणो ॥ ७६ ॥

॥ अथानेकार्याः ॥

वडो द्वारैकदेशः क्षेत्रं चेति द्वर्थः । वणो अधिकारः श्वपचश्च ॥ [८२]

वंडो अकयविवाहयणिण्णेहयस्सण्डगण्डभिच्चेसु ।

तणुबलिअभूअगहिएसुं वप्पो वण्णमच्छरत्तेसु ॥ ८३ ॥

15

L. 1. BZ om. पक्ष B उच्छव° B किंचिदिमामपि X केविदेमामपि. L. 2. Z देनामपि BF बोरलीमाहुः C बोरल्लामाहुः X बोरल्लामाहुः BCFZ वोसेयं X वोसेय BXZ उब्भु (X °दभ°) याणं C (F?) उब्भुयाणं. B उन्मुख° X उन्मुख (!) X मतोल्लु°. L. 4. BF अंसुअ° XZ अंसय° BCFXZ °हिया C विहर° (F!) L. 5. BF om. बोगल्लिं C बोरिल्लिं C किमित्थ X कमिच्छ B सह X णे (sic). L. 7. B बोक्किं E बोक्किं cdd. हियं B व X तेह E बोभी° BF बोभीणो X बोभीसणो C विगयमि XY add अथानेकार्याः ॥ L. 8. BF दारगेदेस° B वडो BFFX व C आ C 2 hd. वेणो ABF °दहियार° C अहियार° Y अहिआर° Z हियारसवत्तेसु Y °सवत्तेसु. L. 9. B बोक्किल्लयं C (F!) XZ °हियं. L. 10. BF उप्पाइयम° X उप्पाइयाम° C °समच्छा BF चव्वियं Z चव्वियं CX वचियववणं B कई. L. 11 Z बोभीसणो BF कुरं B बोक्किल्लयं CZ बोक्किल्लियं F बोक्किल्लयं X °हियकारणो C विसुणो. L. 12. E अथाऽ-नेकार्या om. A. L. 13. C वेडो C वेणो BZ °धिकारः X अधिकार. L. 14. A वण्डो E वणो Z वण्डो C °णिण्णेहयस्स° C 2. hd. del स. Z °निस्सेहयस्स° BF °गंडभिभि° Z °गंडसिम्भे° E °निस्से° X °निस्से°. L. 15. A °बलिअ° BCEFZ °बलियं XY °बलियं CX °भूयं BF °भूअइगएत्तुं A °एत्तु Z °गंहरत्तुं X वण्णं BZ °मत्थरत्तेसु.

वंडो अकृतविवाहो निःश्लेहः खण्डो गण्डो भृत्यश्चेति पञ्चार्थः । वप्पो तनुर्बलवान्
भृत्गृहीतश्चेति त्र्यर्थः । क्षेत्रवाचकस्तु वप्रशब्दभवः । वण्णं अच्छं रक्तं च । अत्र ।
वले निर्धारणनिश्चययोः । वणे निश्चयविकल्पानुकम्प्यसंभावनेषु । एतौ शब्दानुरासने
निपातावुक्ताविति नोकौ ॥ [८३]

5 झाडझडीसु वडप्पं वरडी तैलाडिदंसभमरेसु ।

विअसन्तकलयलेसुं वयलो सेणणउलेसु वल्लाओ ॥ ८४ ॥

वडप्पं लतागहनं निरन्तरवृष्टिश्च । वरडी तैलाटी वंशभ्रमरश्च । वंशश्चासौ भ्रमर-
श्चेति विग्रहः । यदाह । वरडी तैलाटी स्यादिति । वंशभ्रमरविशेषो वरडीति च ।
वयलो विकसन् कलकलश्चेति द्व्यर्थः । वल्लाओ श्येनो नकुलश्च ॥ [८४]

10 खेत्ते घरे अ वलयं सुन्दरबहुसिक्खिएसु वत्तद्धो ।

वयणं मन्दिरसेज्जासु वप्पिणो खेत्तउसिएसु ॥ ८५ ॥

वलयं क्षेत्रं गृहं च । वत्तद्धो सुन्दरो बहुशिक्षितश्चेति द्व्यर्थः । वयणं मन्दिरं
शय्या च । वप्पिणो क्षेत्रमुषितश्च ॥ [८५]

वल्लरमरणमहिसकखेत्तजुवसमीरणिज्जलवणेसु ।

15 सालविडङ्केसु वरंडो साहेज्जविकचेसु वग्घाओ ॥ ८६ ॥

वल्लरं अरण्यं महिषः क्षेत्रं युवा समीरो निर्जलदेशो वनं चेति सप्तार्थम् । वरंडो
प्राकारः कपोतपाली चेति द्व्यर्थः । वग्घाओ साहाय्यं विकसितश्च । अत्र । वल्ल आरो-
पयति गृह्णाति च । वंफइ वलति काङ्कति च । एतौ धात्वावेशोपूक्ताविति नोकौ ॥ [८६]

L. 1. Z वंडो अकृतं BCFX निःश्लेहः X भृत्यश्चेति B °बलं. L. 2. Z चेति
for च. L. 3. BF बलं C वेडे X निर्द्धारणनिश्चययो C om. योः । वणे निश्चय. Z वण
BCFZ °कंध्यसं° X °ल्पानुकंभावनेषु. L. 4. X निपातानुका°. L. 5. BF
झाडझडीसु A °साडीसु C °दंसभमं° X °दंतभमं°. L. 6. ABEFXYZ वियसंतं°
C बिलसंतं° X वयणो Y वयलो A वण्णउ Z वल्लाउ. L. 7. Z °वृष्टिश्चेति X
वरडी C तैलाटी X वंशभ्रमरश्च CX वंशभ्रमा°. L. 8. X वरडी C तैलाटी. X वरडी-
दिति, om. च L. 9 Z वेयलो. L. 10. cdd. य E वलयं BZ °बहु° E सक्खि-
एसु ABCFXY वत्तद्धो (C °द्वो !) Z वत्तद्धो. L. 11. Y वयणं BF मंदं° Z वयणो
EX सितं° C खेत्ते° E °ओसिएसु. L. 12. X क्षेत्रं घतं च BX वत्तद्धो C (F !) वेत्तद्धो
Z वत्तद्धो B वहु°. L. 13. X शय्या B °मुक्षितश्च. L. 14. AD वग्घाओ BC
EF °सखेत्तं° B °णियलं°. L. 15. BF °विदंकोष्ठु E °विदंकोष्ठु BCFXZ साहिष्णं°
EX °विकसेसु. L. 16. X अरण्यं BF निर्जदेशो C निर्जलदेशो X तिर्जलं°. CZ सप्तार्थं
X समार्थं BF वरंडो प्राकार. L. 17. X चेति B द्य (sic) X साहायं B विक शितश्च X
किसितश्च B चल्ल. L. 18. B गृह्णाति C वण्णदिति BF वण्णं चलति CX वण्णं C वल्लपति.
BF काङ्कति Z वा for च. From च to णं अङ्गं l. 3 next page torn off in G.

अङ्गुलिं बहुमाणं गन्धद्व्याहिवासभेदे अ ।

वत्याहरणम् तद्वा अनुदयावेक्षणम् बहुवर्णं ॥ ८७ ॥

बहुमाणं अङ्गुलिं गन्धद्व्याहिवासभेदश्च । बहुवर्णं वत्याहरणमभ्युदयावेदनं चेति
द्वयर्थम् । अत्र वरहाडह निःसरति धातवोऽर्थान्तरेऽपीति [सिद्धहेम^० VIII, 4, 259]
निषेधति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [८७]

5

वाउत्तो विडजारेसु विह्वलमच्छे विलसिए अ ।

ठाणविचालेसुं विकसंभो दीहजघणेसु विकसिण्णं ॥ ८८ ॥

वाउत्तो विटो जारश्च । वायउत्तो इत्यन्ये । विह्वलं अच्छं विलसितं च । विकसंभो
स्थानमन्तरालं च । विस्तारवाचकस्तु विष्कम्भशब्दभवः । विकसिण्णं आयतं जघनं च ।
अवतीर्णमित्यप्यन्ये ॥ [८८]

10

विडिमो सिसुमिअगण्डेसु दिट्टवीसन्तएसु विव्वाओ ।

खलभिकसवेज्जवाविअदाणेसुं विप्यं चेअ ॥ ८९ ॥

विडिमो बालमृगो गण्डकश्चेति द्वयर्थः । विव्वाओ अवलोकितो विभ्रान्तश्च ।
विप्यं खलमिक्षा वैद्यो वापितं दानं चेति चतुर्थम् ॥ [८९]

L. 1. B बहुमाणं BF धंभव^० C गन्धं^० ABEXY गन्धद्व्या^० Z गन्धद्व्या^० E
भोरे^० add. य. L. 2. C वच्छा^० (F1) B भरणमि^० A णमि^० Y अनुदयावे^०
AEXYZ वैयणमि^० ACXYZ बहुवर्णं (F1) B वन्द^०. L. 3. C बहुमाणं (F1)
B वन्द^० X बहुमाणं Z द्व्यादिवात^० BF बहुवर्णं C बहुमाणं GXZ बहुवर्णं From वत्याहरणं
to बोधार्थं । 4. torn off in G. XZ ह्वणं अभ्यु^० L. 4. B धातवो अर्थापीति
CX अर्था^० L. 5. X निषेधयति G निषेधति धाव-चेति. X पूकाः, om. इति नोक्तः.
L. 6. A वाउत्तो X विडजारे^० add. य. L. 7. From ठाणं to घणेसु^० torn off in
G. AZ विचालेसुं BCF विचालेसुं AGY जघणेसुं Z दीहजघणेसुं AC विकसितं BF विकसिण्णं
GZ विकसितं. L. 8. BCDF वाउत्तो X वाउत्तो GZ अर्थं. L. 9. From
विष्कम्भ^० to यतं^० torn off in G. C शब्दः । B विकसितं F विकसिण्णं L. 10. X अ-
तीर्णो CX मित्यन्ये. L. 11. B सिद्धं BCEFGXYZ निव^० C दिट्टं G दिट्टं C
विवाओ G वेष्वाओ Z वेष्वाओ A उ. L. 12. BFX विज्जं C 1. hd. विह्वं add.
वाविधं GX णेसुं ABCFXYZ वेय From चेअ to कश्चेति । 13. torn off in G.
L. 13. BZ बालं Z गन्धश्चेति BCF विवाओ G उ. L. 14. X चतुर्थार्थाः

विड्डिरमाभोगरउद्देसु विलासजघणेषु विच्छेओ ।

विह्निगोसेसु विहाणो संझाचोरेसु अ विआलो ॥ ९० ॥

विड्डिरं आभोगो रौद्रं च । विच्छेओ विलासो जघनं च । विहाणो विधिः प्रभातं च । विआलो संध्या चौरश्च ॥ [९०]

5 विरहो रहकोसुम्भेषु वित्तई गव्विविलसिएसुं च ।

परिपाडिअम्मि विचिए विरलम्मि अ विच्छिअं होइ ॥ ९१ ॥

विरहो एकान्तं कुसुम्भरक्तवस्त्रं च । वित्तई गव्वितो विलसितं च । वित्तई गर्व इत्यन्ये । विच्छिअं पाटितं विचितं विरलं चेति व्यर्थम् ॥ [९१]

विमलिअमवि पण्णत्तं मच्छरभणिए ससइ अ ।

10 विसमिअममलोत्थरिएसु विलइअमहिज्जदीणेषु ॥ ९२ ॥

विमलिअं मत्सरभणितं सशब्दं चेति व्यर्थम् । विसमिअं विमलमुत्थितं च । विलइअं अधिर्ज्यं दीनं च ॥ [९२]

हयविरलेसु विरिंचिरममलम्मि विरिंचिओ विरत्ते अ ।

फाडिअधारासुं विंचिणिअं वीअं च विहुरतक्काले ॥ ९३ ॥

L 1. B विड्डिरमां C (F ?) विड्डिरमां GZ विह्निगोसेसु C °जघणेषु From पणेषु to सु विह्निं । L 2. torn off in G. BF विच्छेउं A विह्निउउ. L 2. X विह्निगोसेसु A विहाणो विह्निगोसेसु संझां E सज्जां In A चोरेसु अ not legible. GYZ य BCFGXZ विआलो. L 3. BF विड्डिरले C विह्निं G विच्छेउ. L 4. cdd. विआलो B संध्या. L 5. C °कोसुं C वित्तई Z वित्तई In G from विहो to गर्वितं torn off. L 6. EX परिं BCFGXZ °दियम्मि In G विचिए विं twice. X विए विरलम्मि GYZ य BCFY विच्छिअं G विच्छिअ. L 7. X °रक्तं वस्त्रं B वित्तई C 1. hd. (F !) X वित्तई From गर्वितो to च्छिअं torn off in G. C वित्तई L 8. cdd. विच्छिअं X परिपाटितं G चे (sic) L 9. cdd. °मियमं E पण्णत्तं C °णिए सइ In A सइ not legible. cdd. य. L 10. cdd. °मियमं A °लोउं CX °लोउं Y °लोउं विरिंचि X °लोउं विरिंचि (1) ABCFXYZ विलइअमहिज्जदीणेषु In G from अमहिज्जं to समिअं torn off. L 11. BCFXZ °मियं X प्रज्ञां मत्सरं cdd. °मियं G विमलं समुच्छिनं च विनं च । Z विमलं समुत्थितं च । BF विलइअं C विवलिअइयं GXZ विलइअं L 12. BF अधियं X व. L 13. BF विरिंचिरममलम्मि C विरिंचिं C विरिंचिओ G विरिंचिउ Z विरिंचिओ From विरत्ते to विरो । I next page torn off in G. cdd. य L 14. B फाडिअं ACE (F !) YZ फाडिअं X फाडिअं ABF °रासुं C °रासुं वि BFZ विचिं C विरिं E विचिं X विचिं cdd. °मियं ABCFXZ वीयं F वीयं Z om. वीअं C °रतक्काले:

विरिचिरो अश्वो विरलं च । विरिचिरा धारेति केचित् । विरिचिओ विमलो विर-
कश्च । विचिणिअं पाटितं धारा च । अत्र विम्हरइ स्मरति विस्मरति चेति धात्वादेशो-
पूकमिति नोक्तम् । वीथं विधुरं तत्कालं चेति द्वयर्थम् ॥ [१३]

बुण्णो भीओव्विग्गेसु चोरमुसलेसु वेलू अ ।

वेल्लो केसेसुं तह पल्लववल्लीविलासेसु ॥ ९४ ॥

5

बुण्णो भीत उद्विग्गश्च । ओष्ठ्यादिरयं प्रायेण । वेलू वीरो मुसलं च । वेल्ला केशाः ।
वेल्लो पल्लवः । वेल्ला वल्ली । वेल्लो विलासश्चेति चतुरर्थो वेल्लशब्दः । अत्र वेव्वे भयवा
रणविषादामन्त्रणार्थेषु प्राकृतलक्षणे निपातेपूक इति नोक्तः ॥ [१४]

वेइद्धो उद्धीकयविसंतुलाविद्धसिद्धिलयंगेसु ।

वेआल्लोऽन्धतमेसुं वेआरिअमवि पयारिअकचेसु ॥ ९५ ॥

10

वेइद्धो ऊर्ध्वीकृतो विसंस्थुल आविद्धः शिथिलतां गतश्चेति चतुरर्थः । वेआलो
अन्धोऽन्धकारश्च । वेआरिअं प्रतारितम् । वेआरिआ केशाश्चेति द्वयोर् वेआरिअ-
शब्दः ॥ [१५]

L. 1. C विगंचगे X विगिचिगे GZ अश्वो BF विगिचिरेनि कश्चित् CX विगिचिरा CX
विरिचिओ G 'चिउ. L. 2. X विग्वा BFZ विचिणियं C विचिणयं X 'णियं
From पाटितं to विलासी | 4 next page torn off in G. XZ विस्मरइ CZ om
स्मरति X om. विस्मरति L. 3. BCFXZ वीथ. X विधुरितं. L. 4. B बुण्णो
E बुण्णो Z बुण्णो AXYZ भीउं BF विग्गेसु Z 'व्विग्गे C 'ग्गोसु चोरमुसलेसु 2 hd
'मुल' E 'मुसलेसु E वेलू X वेल् अ Y वेल् व. L. 5. A वेल्हा वेल्हो Y वेल्ह.
L. 6. BF भीतः CX भीओ C 2. hd भीतो BXZ ओष्ठ्यां C वेल्ह चंगं B वेल्हाः X
वेल्हू X मुशलं. L. 7. C पल्लवश्च C वेल्हा L. 8. C 'वारण' 2. hd. 'वातेरण' C
'दामंत्र'. C 'लक्षणा F 'लक्षणनि' X 'लक्षणानिपानेपूकः C 'पकाः X om. इति नोक्तः
L. 9. A वेइद्धो C वेइद्धो उद्धी A 'विसंइत्ता B 'विइसंतुला' C 'विसंतुलाविद्ध ABCFX
YZ 'सिद्धिलयंगेसु. L. 10. CEXYZ वेआल्लोः आलो not legible in A. BCFZ
अंधं ACEFXZ वेआरियमवि CY वेआरियमवि ABEYZ 'रियं BCF 'कवेसु X 'रियंके-
सेसु Z कचेसु. L. 11. C वेइद्धो BF उद्धी CX ऊद्धी BF विशंतुलाः C विसंस्थुल Z
विशंतुलः B गतांशेति Z गम्भेति B वेआलो Z विआल्लोऽश्वो. L. 12. X om. अन्धो BF
अंधकारं CX अंधकारं च BFXZ वेआरियं C वेआरियं BF वेआरियं के' XZ वेआ' CXZ
'रिया C 2 hd. adds रिया. B द्वयर्थः BCFXZ वेआरियं.

वेहविओऽणायरकोवणेसु वेलाइअं च मिउदीणं ।

वेल्हहलो मउअविलासीसुं वोञ्जरमईअभीएसु ॥ १६ ॥

वेहविओ अनादरो रोषाविष्टश्च । वञ्चितार्थस्तु वञ्चिधात्वादेशसिद्धः । वेलाइअं मृदु
दीनं च । वेल्हहलो कोमलो विलासी च । अत्र वेल्हह उपात्मते वञ्चति चेति धात्वा-
देशेषूक्त इति नोक्तः । वोञ्जरं अतीतं भीतं च । अत्र वोञ्जइ त्रस्यति वीजयति
चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [१६]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां सप्तमो वर्गः ॥

L. 1. X वेहविउ BCF अणायर^o E णाय^o add. °इयं BF, C 2. hd. मिओ^o.
L. 2. X वेल्हहलो BF, C 2 hd. मओअ^o EX मिउय^o Y मउय^o Z °विलासीसु B वोञ्जर
मंतभि(ए)सु F वोञ्जमंतीभी^o A वोञ्जर^o C वोञ्जर^o ACXY °रमवीतभी^o Z °रमवीतभी^o X
adds ॥ इति सप्तमो वर्गः । L. 3. BF अनादरो वृष्टश्च After °विष्टश्च C 2. hd. inserts
on margin : वेलाइअं मृदु दीनं (sic) च. X °मिद्राः X वेलाइअं मृदु BF, C 1. hd. Z
om. वेलाइअ मृदु दीनं च; see preceding note; X has these words after °विष्टश्च
in the preceding line. L. 4. From वइ उपा^o to स्वाचा^o l. 7 torn off in G.
L. 5. BF वोञ्जरं C वोञ्जरं C वोञ्जइ XZ वोञ्जइ X त्रस्यति C विजयति 2. hd. °यइ.
L. 7. In (३) विरधि and from देशी^o to मुएसु l. 2 next page torn off. BC
FXZ °नायां स्वोपज्ञदेशशिब्दमयहवृत्तो (X om. वृत्तो). A वर्गं ACX add' सप्तमः B
adds ॥ मथाय ॥ ३१५ ॥ छ ॥ द ॥ Z adds ॥ यथायं ॥ ३१५ ॥ E only has ॥ इति सप्तमो
वर्गः ॥ छ ॥ Y only सप्तमो वर्गः ॥

अष्टमवर्गे प्राकृते शबौ न संभवत इति सादयः प्रस्तूयन्ते ।

सीहकुमुएसु सडिसंफा सहसंधारिआ जोगगे ।

सत्ती वंकतिवयवङ्गुलदारु सत्यसेहिआ य गए ॥ १ ॥

सडी सिंहः । संफं कुमुदम् । सहो तथा संधारिओ योग्यः । सत्ती वक्रपादत्रयं वृत्तं दारु । यदाह ॥ पलङ्कपायसरिसं तिदारुअं उद्धणिमिअआयरिसं । तं जाणसु सत्तिं ॥ 5 इति । गोपालस्तु ॥ सत्ती कलसाधारो दारु भवेत्तल्पसमसमुच्छ्रयणम् ॥ इत्याह । सत्यो तथा सेहोओ गतः ॥ यथा ।

संफच्छी सडिमज्जा संधारिअसयणसेहिए दइए ।

सत्तीसत्थं कलमं रयन्तसहवारिणा भरइ दइआ ॥ १ ॥ [१]

संगा संडी वग्गा संपा कञ्ची सरा माला ।

10

संखो बन्दी सरली चीरीइ सरत्ति सहसत्थे ॥ २ ॥

संगा तथा संडी वल्गा । संपा काञ्ची । सरा माला । संखो मागधः । सरली चीरिका । सरत्ति सहसा ॥ यथा ।

L. 1. Y has simply सकागदिः ॥ X अष्टमे X शेषौ. L. 2. A सीहे कु^० X सीहे कु^० C 1. hd. कुष्टु^० C^० सडी^० B^० सफ्फा CEX^० सफ्फा E^० सधा^० A^० रया BCEFX YZ^० रिया From आ जो^० to कपादं l. 4 torn off in G. X जोगगे. L. 3. EX^० तिषय^० C^० वद्दुल^० X^० यद्दुल^० BFX^० दारु A सच्छ^० X सत्थिय^० add. सेहिया. L. 4. BCFX सफ्फं Z सहे X संधारिओ B चक्रं. L. 5. From इ पहलं to तिदारुअं^० torn off in G. X पहलंकपय^० BF^० सरिकं तिदा कपयसरिसं तिदारुअं GZ^० रथं BF उद्धनिमिय^० C उद्धनिमिय^० F उद्धनिमिय^० G उद्धनिमिय^० X उद्धनिमिय^० Z उद्धनिमिय^० From आय^० to समुच्छ्रय^० l. 6 torn off in G. BF^० आयरसं C आउरिसं Z आइरसं L. 6. BCFXZ सत्तिमिति BF कलशा^० X यद्दारु BF भवेत्तल्पसमुच्छ्रयं^० G समुच्छ्रयं^० X च्छ्रयणमिति आइ Z च्छ्रयणमित्याह C सच्छो. L. 8. CXZ सफ्फच्छी G सफ्फं From च्छी to यणं^० torn off in G. B^० नज्जा C (F !)^० नज्जा BCFXZ^० रियं X om सप C सहेिए L. 9. From सत्ती to भरइ torn off in G. CX^० सच्छं BF कलशां add. दइय (X दया). L. 10. BF संडी CE सण्डी BF वग्गा E सप्पा GX सप्पा Z कं L. 11. ABCFG वंदी Z चंदी A बीरीइ C रिइ. L. 12. GX सगा C सण्डी वला X सप्पा From संगा to सरली^० torn off in G. L. 13. X वीरिका.

सभरे संखवहूए सरलिमुणीह दढसंपसरिआए ।

मुहडे सरत्ति वालिअसंभे संडीह धरिअए तुरओ ॥ २ ॥ [२]

सज्जोकं पच्चग्गे सउणं रूढे पसूणए सढयं ।

सलली सेवा सभरो गिद्धे सद्धाइ सगयं च ॥ ३ ॥

- 5 सज्जोकं प्रत्यग्रम् । सउणं रूढम् । सढयं कुसुमम् । सलली सेवा । सभरो गुधः । सगयं श्रद्धा ॥ यथा ।

तुह सज्जोके सदए सभरो मंससगएण सललिपरो ।

होइ विलक्खो किंसुअसउणामिणं वा मलमिसमुहाणं ॥ ३ ॥ [३]

सत्थरसंगोल्लीसंगेळा णिअरम्मि संगहो मोब्भे ।

- 10 सत्तल्ली सेहाली पसवजरा संभवो सुरा सविसं ॥ ४ ॥

सत्थरो संगोल्ली संगेळो त्रयोऽप्येते समूहार्थाः । शय्यार्थस्तु सत्थरो स्रस्तरशब्द-
भवः । संगहो गृहोपरि तिर्यग्द्वारु । केचित्तु सगहो मुक्को इति पठन्तः सगहशब्दं
मुक्तपर्यायं व्याचक्षते । सत्तल्ली शेफालिका । संभवो प्रसवजरा । सविसं सुरा ॥ यथा ।

जायवसंगोल्लीणं खयं सुणन्ता वि खीवसंगेळा ।

- 15 बुद्धिविहूणा संभवगय व्व सविसं विसं ति ण मुणन्ति ॥ ४ ॥

L. 1. X संखवहू सरलिमु^०णिह BF^० मुणीह C^० दुणीह X दढसम्प^० सरिआए.
L. 2. BF सरत्ति BF^०G^०X^०Z वालियं C वालियं BF मडीह CX मणीह BCFZ धरियए
X धरिए From धिअए to उणं रूढे next line torn off in G. BF तुर (sic)
X तुवओ. L. 3. C ससो 2. hd. 'डओ' Z पच्चग्गे सउणण BF सढियं Y सढअं.
L. 4. C गिद्धे A गिद्धाइ C सद्धाइ. L. 5. C मसोक्कं From सभरो to ह सज्जो 1. 7.
torn off in G. X गधः L. 6. B अद्दा L. 7. C मसो (G संभरो X सत्तरो
G मंससगएण. L. 8. Z विलक्खओ BF^०G^०Z किंसुअ^० C^० सउणामिउणं (C 2. hd.
del उ) चा मगलामसमुहाणं. L. 9. C मच्छग BF^० संगेळा X^० संगेळा From गेळा
to the end of the line torn off in G. BCFXY णियग्गि Y मुब्भे. L. 10. E
सत्तली E यसव. L. 11. C मच्छगे R संगेळा (G मगेळा) X शय्यार्थस्तु. C सच्छगे BF
श्रन्तशब्दं C शब्दरु-सवः G शब्दभः X शब्दरमः L. 12. From हो गृहो to
सगहो torn off in G. C संगहो (F!) X मगाहो, G पठंत C (F!) संगहं B
मगहं शब्द X मगहशब्द. L. 13. B सत्तली. L. 14. G जायवस and
then torn off to the end of the line. C खयं Z खीवसंगेळा X^० संगेळा.
L. 15. BFG बुद्धिं CZ^० विहूणा G^० विहूणा X^० विहूणा संभवगय C च C 1. hd. Z
om. विसं GZ न.

बहुणो वि ण कापुरिसा हुन्ति महारम्भकज्जभारस्समा ।

सत्तल्लिसत्थरेहिं ण संगहो होइ कइआ वि ॥ ५ ॥ [४]

सण्णिमंज्जो दप्पोन्दुरे सराहो दिए सवासो अ ।

संफाली पंतीइ सयग्घिसयत्ता घरद्धिमुइएणु ॥ ५ ॥

सण्णिअं आद्रंम् । सराहो दर्पोन्दुरः । सवासो ब्राह्मणः । संफाली पङ्क्तिः । सयग्घी 5
घरट्टी । शतघ्नीशब्दो येषां संस्कृते प्रसिद्धस्तेषां न देशी । सयत्तो मुदितः ॥ यथा ।

होसि सराहसवासय ण सयत्तो भोअणेण जं तुज्ज ।

रदसंफालिसयग्घी ण हु थक्कइ सण्णिअम्मि सुक्के अ ॥ ६ ॥ [५]

सण्णेज्जो जकखं सव्वला कुमी सम्बरम्मि मंखालो ।

संकरसाहीओ रच्छाए णिअंड मगेदं च ॥ ६ ॥

10

सण्णेज्जो यक्षः । सव्वला कुशी । संखालो शम्बरारूप्यो मृगविशेषः । संकरो
तथा साही रथ्या । सगेदं निकटम् ॥ यथा ।

L 1. BEFGZ वट्टणो X नामो for ण. L 2. C °सच्छरेहिं CX न C इ for
होइ From हो in संगहो to हे दपो° 1. 3. torn off in G. BCFXZ कइया
CX इ. L 3. ABFZ सण्णियमं (° सन्नियं E मल्लिमल्ले X मल्लियं Y सण्णियमल्ले
दप्पो G दथो Z दपो° ABE°GXY °द्वे C द्दुरे F °द्वे cdl. य (X अ). L 4.
BCF सइग्घि° ABCFGZ सइत्ता X परदि° BF °सुएसु. C 1. hd.° सुएसु. L 5.
BFGZ सण्णियं X सल्लियं C सन्नियं G दपो° X दपो° Z ब्राह्मणः From सणः to ट्टी
torn off in G. L 6. B थट्टी. cdl. सइत्तो L 7. BFGXZ सइत्तो
CXZ भोअणेण G भोअणेण C तुज्ज. L 8 Z रहं C °संखालिं Z न C सण्णियं
BFZ सण्णियं X सण्णियमि From रदं to म्मि torn off in G. CZ सुक्के cdl. य.
L 9. C सण्णेज्जो 2. hd. °इसो GZ मन्ने X सण्णेज्जो A सम्बरं BCFGZ सवरं EX
संभारं Y संभारं. L 10. B °साहिउ A GYZ हीउ X रच्छाए Z रत्थाए A णिघडे BCF
XY णिघडे EGZ नियडे E संगेदं GZ संगेदं. L 11. C सण्णिसो BF जक्षरं Z सव्वला
BF कुत्ती From लो to तथा torn off in G. BZ संभारं C (F 1) संभारं
L 12. C संगेदं G संगेदं.

वेससगेदे संकरमञ्जे णं आसि तं सुहडमाणी ।

सव्वलहत्थो संखालभया किं भरसि साहिसण्णेज्जं ॥ ७ ॥ [६]

संखलिसंदेवा सङ्खपत्तसीमासु संगयं मट्ठे ।

सेणम्मि सवाओ संघाडी जुअले खलम्मि संभुल्लो ॥ ७ ॥

- 5 संखली शङ्खपत्रताडङ्कः । संदेवो सीमा । नदीमेलक इत्येके । संगयं मसृणम् ।
सवाओ श्येनः । संघाडी युगलम् । संभुल्लो दुर्जनः ॥ यथा ।

समरासंगय रिउखगसवाय गायन्ति मलयसंदेवे ।

चलसंखलिसंघाडीउ किण्णरी तुह जसं असंभुल्ला ॥ ८ ॥ [७]

असुअन्धि संधिअं सउली चिल्ला वइअरम्मि मंघोडी ।

- 10 संपण्णसंपणा घयउरत्थगोहूमपिट्ठम्मि ॥ ८ ॥

संधिअं दुर्गन्धम् । सउली शकुनिका । संघोडी व्यतिकरः । संपण्णा तथा संपणा
घृतपूरार्थगोधूमपिट्टम् ॥ यथा ।

रक्खसु तुमं असंधिअसंपणपायम्मि सउलिसंघोडिं ।

जं अज्ज आगमिस्सइ वल्लहसंपण्णभोअणो दइओ ॥ ९ ॥ [८]

L. 1. C वेसमगद्दे यं (del. 2 hd.) X वेसमगद्दे Z वसं B गेदे B मञ्जे C
मसे 2. hd. मसे C अनि. L. 2. C मखलं G सव्वलहत्थो C सण्णसं Z सण्णेज्जं
From ण्णेज्जं to मासु torn off in G. L. 3. B मट्ठे C मट्ठे F मट्ठे. L. 4.
BF सवाउ X सवाओ B संघाडी X संघोडी EGYZ नुवले A संभुल्लो BCF संभुल्लो.
L. 5. X om. सखली BFX संखपत्रं GZ पत्रं X रडकः X मेलकः From संगय
to गलम् torn off in G. L. 6. BFZ सावउ C 1 hd. संभुल्लो G संभुल्लो.
L. 7. G लम्. L. 8. BCFX वल्लं B मखलि cdd. डीओ (X उ) BX किन्नरी
CFGZ किन्नरी C असंभुल्ला. L. 9. From अघुं to वरअं torn off in G. A
असुअन्धि Z असुअन्धि ABEFYZ संधियं X य (sic) BF विल्ला C 1- hd. Z विल्ला C
2. hd. विल्ला BF वइरम्मि EX वइय C संघोडी. L. 10. A संपण्णा घउरं C 1-
hd. रन्डं C पिट्ठम्मि EX पिट्ठम्मि G पिट्ठम्मि. L. 11. cdd संधियं (X धं)
BF मघोडी BF मंघा From ण्णा to रक्खसु torn off in G. C संपणा L. 12
BF प्पयं CXZ पूरार्थं गो L. 13. C रक्खसु BCFXZ असंधियं G असंधियं C
सघोडी. L. 14. C अज्ज Z आगमिस्सइ In G आगं वल्लहसं is torn off. B संपणं
C संपणं GX भोयणो Z भोइओयणो GZ दइउ.

संजुद्धं सप्फन्दे सच्छहसरिसाहुला सरिसे ।

संभलिसण्हाईसहउत्थिअसुहउत्थिआउ दृईए ॥ ९ ॥

संजुद्धं ससन्दम् । सच्छहो तथा सरिसाहुलो द्वावप्येतौ सदशार्थौ । संभली सण्हाई सहउत्थिआ सुहउत्थिआ चत्वारोऽपि दूतीवाचकाः ॥ यथा ।

संभलिसहउत्थिवरो सुहउत्थिअसच्छहेण कम्भेण ।

5

तं सण्हाई जं तुह मोणमसरिसाहुलं असंजुद्धं ॥ १० ॥ [९]

सत्तत्थो अहिजाए पडिवेमिअए सइज्झो अ ।

संजत्थो कुविए मद्दालं सिंदीरसिखला णिउरे ॥ १० ॥

सत्तत्थो अभिजातः । सइज्झो प्रातिवेश्मिकः । सइज्झिअं तु प्रातिवेश्यम् । संजत्थो कुपितः । संजत्थो कोप इत्यन्ये । सद्दालं सिंदीरं भिखलं त्रयोऽप्येते नूपुरार्थाः ॥ यथा । 10

किं सत्तत्थे दइए संजत्था हांसि राणिरसिंदीरे ।

तुह सद्दालपडिरवो ण सइज्झे सिखलारवोऽण्णाए ॥ ११ ॥ [१०]

L. 1. From संजुद्धं to सरिसे torn off in G. ABFYZ सजद्धं C 1. hd. संद्धं 2. hd. सजद्धं E संयुद्धं A मक्कदे E मक्कदे BEF C 2. hd. X सत्थहं X °सरिसाउला सरिसो. L. 2. Z °सहा BF °सहउत्थिआउ (om. असुहउत्थि) CXY °सहउत्थियसुहउत्थि (Y °त्थि) य. जो (X °उ) C 1. hd. Z °उत्थयस् A °त्थियसुहउत्थिआउ E °त्थिय° (G सण्हाई स-हउत्थिआउ X दृईए (sic) In E fol. 19 containing stanza 9 from सुहउत्थि° to stanza 51 जासुं उट्टअए is wanting. L. 3. BEGZ संजद्धं C संजद्धं X मजुद्धं From ससन्दम् to उत्थिआ सह 1 5 torn off in G. BF C 2. hd. Z सत्थहो BF सरिसाहुलो B द्वावप्येतौ. L. 4. BEGXZ °उत्थिआ C °उत्थिया BF om. सुहं CX °उत्थिया (G °उत्थिया Z °उत्थिय. C च चत्वारो. In G °पिदूती° is torn off. X दूतीचक्रः L. 5 From उत्थिवरो to जुद्धं torn off in G. BF °उत्थि° X °सुहउत्थिवर BCF °उत्थिय° X सुहउत्थियसत्थं Z सुहउत्थियसत्थं C °हेण. L. 6. X वं for नै C मोणम BF °साउल BXZ असंजद्धं F °जद्धं. L. 7. cdd. °च्छो (XYZ as above) In G अहिजाए is torn off. From वेसि to तु torn off in G. C °विसिअए BFXYZ °सियए AX सइज्झो C सइहो Y सयज्झो cdd. य. L. 8. C सजज्झो X सद्दाल C सचीरं सिखला X सिजील्लासिर Z सिजीर° L. 9. cdd. °च्छो (XZ as above) C 1. hd. om सत्तं अमिं C 1. hd सइज्झो 2. hd. °छो BFXZ सइज्झयं C °जिय BF om. तु. C संजच्छो From त्थो कु° to तु पा° l. 16 page 319 torn off in G. L. 10. C संजच्छि कोप X इथे (sic) C 2 hd सिचीर Z सिजीर. C सिखिलं B अपि नूप X जयोसि नूप° L. 11. cdd. °च्छे (X as above) Z दृईए C सजच्छो BF °सिंदीर. L. 12. C °पडिरवे णे BF सइज्झे C सइसे BCF सिखला° BCFX °वोण्णाए.

सयदा लम्बकचा संपत्थिअसयराहया सिग्घे ।

संपासंगं दीहे सलहत्थो दव्विआइहत्थम्मि ॥ ११ ॥

सयदा लम्बकेशः । अत्र । सयली मीनः । सरडो कृकलासः । एतौ शकलिन्-
सरटशब्दभवौ । तथा । संखाइ संस्त्यायते । सहइ राजते । इति धात्वादेशेषूक्ताविति
५ नोक्ताः । संपत्थिअं तथा सयराहं शीघ्रम् । संपासंगं दीर्घम् । सलहत्थो दर्व्यादीनां
हस्तकः ॥ यथा ।

संपत्थिअ सयराहं तीइ घरे सावराह मा वच्च ।

जं अच्छइ वरसयदा संपासंगसलहत्थहत्था सा ॥ १२ ॥ [११]

सप्पे सराहओ संवेळ्ळिअसंवट्ठिआ य संवरिए ।

10

सरिवाओ सीहरओ आसारे पेरिए सउलिअं च ॥ १२ ॥

सराहओ सर्पः । संवेळ्ळिअं तथा संवट्ठिअं संवृतम् । सरिवाओ तथा सीहरओ
आसारः । सउलिअं प्रेरितम् ॥ यथा ।

सरिवायम्मि सराहयघोरे संवेळ्ळिअं कुणसु माणं ।

जं सीहरयसउलिओ कुवइ असंवट्ठिअं मयणो ॥ १३ ॥

L. 1. A असटा B असदा लं च^० X असदा Z सयदा X लंबकत्था ABF संपच्छिअं^०
CY संपच्छिअं^० XZ संपत्थियं^० C 1. hd. om. सय BF सिप्पे. L. 2. C 1. hd.
सहलच्छो 2. hd. सलहच्छो BXYZ द्वाव्याइ^० X^० हच्छिम्मि. L. 3. BF अडा (sic)
X असदा Z सयदा BF लं च^० X लं च^० Z^० केसाः BF सरली कृकलासः BF सर्कालनं CXZ
शकलिन्. L. 4. CXZ शरटं CX यति CX^० पूका इति Z पूका; om. इति नोक्ताः
L. 5. BFXZ संपत्थियं C^० च्छिअं. L. 7. BFXZ संपत्थियं C सपच्छीवं^०
B तीई. L. 8. XZ वरसयदा C सप्पां BF^० संगडलइत्था (om. हत्थ) L. 9.
A^० इउ BF संवेळ्ळयं XYZ संवेळ्ळियं A^० संवरिया BCFXYZ संवट्ठिया. L. 10.
AZ^० वाउ A^० रउ BF^० रए Z असारे C पेरिए cdd. लिय Z ends with सउलिअं the
remaining leaves of the Ms. being lost. L. 11. X स्माइउ सर्पः BF
संवेळ्ळियं X संवेळ्ळियं BCFX संवट्ठियं C 1. hd. सीहओ आसारः L. 12. BCFX^० लिअं
L. 13. CX सर्गिवाहंमि C सराहघोरे BCFX^० लिअं. L. 14. CX सीहरहसउ C कुवइ
B अंसं BCFX^० लिअं.

इह ॥ सराहयं जाण पयलायं ॥ इत्यभिमानचिह्नसूत्रपाठे स्थितेऽन्योन्यपर्यायतया द्वाविप सर्पवाचकावित्यजानता पयलाओ शराहत इति व्याख्याय पाठोद्बुखलेन यदु-
दाहृतम् ।

सरडो व्व विविहरूवो कओ सि तं जीइ सुहय तं चेअ ।

अणुणयसु मयणपयलाइअं हि मा मं कयत्थेसु ॥ १४ ॥

5

मयणपयलाइअं मदनशराहतामित्यर्थः । तदेतदसमञ्जसम् । यत्पूर्वदेशीषु पयलाओ सराहओ इति सर्पनाममध्ये पठितम् । अभिमानचिह्नेनैव स्ववृत्तावुदाहृतम् ।

अइपच्चलो ति हसिओ वाहो पलीइ वाहवहुआए ।

दूहूण अणिअिण्णं तिक्खपलासीइ पयलायं ॥ १५ ॥

एवं च । अधुनातनदेशीकाराणां तद्व्याख्यातृणां च कियन्तः संमोहाः परिगण्यन्ते । 10
किं वा परदोषोद्बुद्धेनेन । मोहापसारणार्थं त्विदमुक्तमित्यलं ब्रुवन्ता ॥ [१२]

संघासयसमसीसी फद्धाइ समुग्गिअं पडिक्खिआए ।

सत्थइअं साणइअं तेअविए सुमारिअम्मि सरभेअं ॥ १३ ॥

संघासओ तथा समसीसी स्वर्धा । समुग्गिअं प्रतीक्षितम् । यदाह ॥ प्रतिपालितं
समुग्गिअं ॥ इति । अत्र प्रतिपालितशब्दस्य प्रतीक्षितमित्यर्थोऽस्माभिर्व्याख्यातः । 15
यदि तु पालनमात्रं प्रतिपालितशब्दस्यार्थस्तदायस्तु । केवलं सहृदयाः प्रमाणम् । सत्थ-
इअं तथा साणइअं उच्येजितम् । सरभेअं स्मृतम् ॥ यथा ।

- L. 1. BCFX पयलायमित्यं BCFX अन्योन्यं L. 2. C पयलाउ त्तराहृत.
C चट्टनं. L. 4. C च C कउ C सुयह BCF चेय X चेव. L. 5. X
मणयं BFX °लाइयं C °पायलइय C कयच्छेसु X कयच्छेसुं. L. 6. BCF मयणपलाइयं
X °लाइयं BCF मदनशराहतमित्यर्थः BF यवपूर्वदेशीषु C पलाइओ L. 7. C 2.
hd. °इउ X om सराहओ C om. इति C 1. hd. om. स of सर्पं B पठिनः X
स्ववृत्तावुदाहृतं. L. 8. BF अयचलो X अइपच्चलो C हसिउ C वाहोहोइ BCFX
°वहुआए. L. 9. C (F!) दूहूण C अणिअिण्णं X अणिअिण्णं BF °ण्णं सपला°
C निक्खपलासी य. L. 10. X अधुनातेन X °काराणां BX° ख्यातृणां C (F!) °तृणां.
L. 11. C °दनेन X दनेन C गोहा X °पसारणार्थं तु इदं. L. 12. C संघासमसीसी 2.
hd. संघासओ A पच्चाइ B पद्धाइ CF पद्धाइ add. गिगं° ACFXY °सिक्खयए B °सिक्खयए.
L. 13. A सत्थइयं BCFXY सच्छइय add. साणइयं A भेअविए BF तेअविए X तेअविए
Y तेअविए ABFXY °रियम्मि C 1. hd. सरभेअं X सूरमेए Y सरभेयं. L. 14. X om
तथा C स्वर्द्ध X स्वर्द्ध BFX °गिय C सिसुग्गियं 2. hd. सिसुग्गियं. L. 15. BCFX
समुग्गियामेति. X अस्माभि° L. 16. From नमात्रं to घासयं l. 1. next page
torn off in G. add. °इय add. सरभेयं.

साणइए सत्थइओ संघासयउद्धरे ससमसीसी ।

संमरसमुग्गिअखिण्णारिभूवसरभेअसत्थो सि ॥ १६ ॥ [१३]

संखद्रहो अ गोलाद्रहम्मि लद्धम्मि संपाडिअं ।

सच्चिह्लयसंघयणा सच्चसररिरेसु सहरला महिसी ॥ १४ ॥

- 5 संखद्रहो गोदावरीहदः । संपाडिअं लब्धम् । सच्चिह्लयं सत्यम् । संघयणं शरी-
रम् । सहरला महिषी ॥ यथा ।

संपाडिअवम्महाणलतावा पीणत्थणी सहरल व्व ।

सच्चिह्लयसंकेआ संखद्रहं सरइ चारुसंघयणा ॥ १७ ॥ [१४]

संगोविअम्मि संजमिअं णिव्विवरम्मि संकडिह्लं च ।

- 10 साविहजन्तुम्मि अ सरलीआ संसप्पिअं च मङ्किअए ॥ १५ ॥

संजमिअं संगोपितम् । संकडिह्लं निश्छिद्रम् । सरलीआ श्वावित्संज्ञः प्राणी । कीट-
भेद इत्यन्ये । संसप्पिअं मङ्कितम् । उत्प्लुत्य गतमित्यर्थः ॥ यथा ।

सरलीअसूलतिक्खिअणहक्खए संजमेसि जीइ तुमं ।

संसप्पिअं कुण पुणो तीए च्चिअ संकडिह्लपेम्माए ॥ १८ ॥ [१५]

L. 1. BF साणइओ X माणसए BF om. सत्थइओ C °च्छं C (F 1) °उद्धरे
From सी to सहरला l. 4 torn off in G. L. 2. BCFX °णियं° BC
FX °भेयं° L. 3. BFX Y संखद्रहो cdd. य (om X) BF °दहम्मि X °दहम्मि
C लद्धम्मि cdd. °डियं. L. 4. BFX मच्चिह्लयः A °ह्वं° ABF C 1. hd. X सच्चं.
L. 5. In G गोदा° is torn off. C गोदावरी° X गोदावरीद्रहः cdd. संपाडियं G लब्ध (sic).
B सच्चिह्लयं X सच्चिह्लयं From ह्य to द्विषी l. 6. torn off in G. BF ससणयं X सत्यं
for शरीरं L. 6. From यथा to त्यणी l. 7. torn off in G. L. 7.
cdd. संपाडियं X °वम्महाणां C पीणच्छणी G सहरले G च (1). L. 8. X सच्चि-
ह्लयसंकेया In G यसंकेआ सं is torn off. BF °दहं CGX °द्रहं C चारुं L. 9. B
संगोवि° ABCFX Y °विवरम्मि In G संगो° to विवरम्मि torn off. ABCFX Y
°मियं C णिव्वि°. L. 10. BCF °जन्तुमि ABCFX Y य XY सरलीया ACGXY
°णियं BF °णिय and om. च G संसप्पिय च given twice. A कंमियए BCFGXY
मंक्कियए. L. 11. cdd. °मियं BF संगोवितं G संकोपितं B संकडिह्लं BF रलीआ (sic)
From आ to णी torn off in G. X श्वावित्संज्ञ. B केटभेद L. 12. From न्ये
to था in यथा torn off in G. cdd. °णियं (X संसप्पिय) BF संकिंनंमुत्प्लुतगतमि° C
अङ्कितमुत्प्लुत्य° 2. hd. मुत्प्लुत्य° X मंकिंनमुत्प्लुत्य. L. 13. G सरलीयथालं C °मूलं
BX °निकस्यं CC (F 1) °तिकस्यं C मंजमोसं. L. 14. cdd. णियं (X °णिय) C
कुण घाणा G पुरो X घणो BF तीइ cdd. चिय.

धूअम्मि सहगुहां तह सत्तिअणा आहिजाईए ।

संखलयं सम्बूप संसाहणमवि अ अणुगमणे ॥ १६ ॥

सहगुहो धूकः । सत्तिअणा आभिजात्यम् । संखलयं शम्बूकः । शुक्तयाकारो जलजः प्राणिविशेषः शम्बूकः । संसाहणं अनुगमनम् ॥ यथा ।

संखलयदन्त हिण्डसि जं बाहिं सहगुहो व्व राईसु ।

5

ता ते गयसत्तिअणो किमह् संसाहणं कुणसि ॥ १९ ॥ [१६]

संडोलिओ अणुगए सच्चविअं तह अहिप्पए ।

संगोहणो अ वणिए समुच्छणी सोहणी अ वद्धणिआ ॥ १७ ॥

संडोलिओ अनुगतः । सच्चविअ अभिषेकम् । दर्शनार्थस्तु दृष्टोः सच्चवादेशसिद्धः । संगोहणो व्रणितः । समुच्छणी तथा सोहणी संमार्जनी । यस्तु ॥ वद्धणिअं जाण समु- 10
च्छणि च बहुआरिअं तह य ॥ इति पाठं दृष्ट्वा वद्धणिममुच्छणिशब्दौ वधूपयायत्वेन व्याचष्ट स बहुआरीशब्दविपलम्बो बहुआरीशब्द संमार्जनीवाचकं नावगच्छति । तथैव च लक्ष्यमुपलक्षयति । यद्धनपालः ॥ समुच्छणिआ वद्धणिआ बोहारी ॥ इति । गोपा-
लाऽपि समुच्छणी वर्धनीत्याह । देवराजोऽपि ॥ वद्धणिआ सोहणिआ बहुआरी तह य मज्जणिआ ॥ इत्याह । द्रोणाचार्योऽपि ॥ वद्धणिसमुच्छणीओ बोहारी ॥ इत्याह । अभि- 15
मानचिह्नेनापि स्ववृत्तावदाहृतम् । यथा ॥

L. 1. CXY धूयंमि From अम्मि to ईए torn off in G. A सहगुहां X om. तह A सत्तअणा Y सत्तिअणा B जाइए. L. 2 B संखलयं A सखेलयं BG संवूप Y संवूके cdd. य X अणुगमणा. L. 3 B अणाऽभिजां X अभिजात्यम् BG शवूकः (F ?) X शम्बूकः (C ?) hd. कायं X शम्बूकः. L. 4. From गे to हण अनु^० torn off in G. B शवूक. L. 5 cdd. बाहिं C सहगुहो च. L. 6 (X ?) नियोणो X किमह् C ममाह्म X ममाह्म. L. 7 From संडो to एए torn off in G. A लिउ BF लिए BX सव्व ABNY विव C अभिवए. L. 8. A संगोहणो Y य (first time) cdd. य (second time om X) AG वृणया B वद्धणिया X वर्धणिया Y वडुणिया See VII. 41. L. 9 X सव्वं BCFX विव X दर्शनार्थमु B दृष्टो C दृशोः F दृश BFX सव्ववा From दृश to च्छणी torn off in G. X दृशः C om. सिद्ध L. 10 B वद्धणियं (G, F ?) X वडुणिय B समच्छणि. L. 11. BX बहु^० cdd. 'आरिअं. X शब्दः After दृष्ट्वा B erroneously inserts : वडुणिसमुच्छणिं च बहुआरिअं तह य इति पाठं दृष्ट्वा BCFX वडुणं G वडुणिं B 'समुच्छणिं' G शब्दो BF 'पयायनं' X 'पयायं' From ययं to शब्द l. 12 torn off in G. L. 12. C स बहुआं X सव्वहुयां BF बहु^० L. 13. C am. च C लक्षणमुप GX लक्षणमुप BCFX यन् धनं cdd. 'णिआ B वृणिया CX वर्धणिया F वडुणिया cdd. बाहमीनि From मुच्छणी to वद्ध-
णिआ l. 14. torn off in G. L. 11. B वद्धणिया (FGX वडुणिया cdd. सोहणिया (X ?) णि) BG बहु^० L. 15 B मज्जणियाया (C (F ?) GX 'णिआ. B वर्धणं' C (F ?) वडणी G वडुणिं X वर्धणियास B 'समुच्छणउ G 'णीउ cdd. बोहारीत्याह. From पि to समुच्छणी l. 1 next page torn off in G. L. 16. X बुदाहती.

मुणइ समुच्छणिसदं जह जह सुणहा सहज्जयघरेसु ।

छिंछेण मुअइ तह तह पइं पहाए विसूरन्ती ॥ २० ॥

उअह पमुच्छन्तीए दवाइरित्ताइ जंपमाणस्स ।

वद्धणिअइ पहारो दिण्णो असईइ दिअरस्स ॥ २१ ॥ इति ॥

- 5 तदेवं बहुदेशीपर्यालोचनेन समुच्छणीप्रभृतयो बहुकारिकापर्याया इति निश्चित-
मस्माभिः ॥ यथा ।

संडोलिओ सि तइआ समुच्छणिकराइ सोहणीहन्य ।

लक्खिज्जइ सच्चविअं सिद्धं संगोठणाहरेण तुह ॥ २२ ॥ [१७]

परिताविअम्मि सण्णात्तिअं च संपत्तिआ बाला ।

- 10 संदट्टयं च संलग्गयम्मि सच्चेविअं रइए ॥ १८ ॥

सण्णात्तिअं परितापितम् । संपत्तिआ बाला । पिप्पलीपत्रवानकोऽपि संपत्तिआशब्दो
लक्ष्येषु दृश्यते । संदट्टयं संलग्गम् । कप्रत्ययाभावे संदट्टं इत्यपि । संदट्टं संपट्ट इत्यन्ये ।
सच्चेविअं रचितम् ॥ यथा ।

L. 1. X मुणय G °सट्ट C °सद्धं सह सुणहा BF सहज्जय° C सयसय° X सयसय°.
L. 2. BFX छिंछेण BFG सुयउ CX C सुयइ G ततह B पइ C पइ (F1) B
विसूरति G विसूरती. L. 3. BF आअह CX उयह BF पउच्छतीण (CX समुच्छतीए
BX °रित्ताइ C (F1) °रिताइ From पमाणम्म to अमइइ torn off in G. L. 4.
B वद्धणिआइ C (F1) X वट्टाणयाइ BCFX द्वियम्मोति G द्वियम्म and om. इति.
L. 5. B वहु° X वहु° C प्रभृतयो (2 hd यः) कारिका° G वट्ट°. L. 6. X
निश्चितः and om. अस्माभिः X यथा. L. 7. C सडालिउ From डो° to सोहणी
torn off in G. BCFX तइया B समुच्छकगइ G सोहणीदणहिय. L. 8. BF सच्चविअं
CX °विअं C (F1) सिद्धं BF संगोठणा° X संगोठणा C णाइहरेण X णाइरण BCF तुहा.
L. 9. cdd. °वियम्मि A सण्णत्तिय B सण्णत्तियं (F° सण्णत्तियं X सण्णत्तिय Y सत्त-
ण्णियं G सत्त च सं° (sic) cdd. °त्तिया BG बाला. L. 10. C संदट्टय BF °ट्ट° X
संवट्टियं Y संदट्टयं BF व सल° From म्मि to पितम् । torn off in G BY सच्च°
ABC 1. hd. (F1) XY °विअं. L. 11. C सत्तत्तिय BF °त्तियं X संसत्तियं cdd.
°त्तिया BG बाला BF पिप्पलीपलीपत्रं X पिप्फली°. cdd. °त्तिया. L. 12. BFG
°ट्ट° C संदट्टयं X संदट्टयं (2 च सं° C लम् BF om भावे BFG संदट्टमित्यपि CX संवट्ट-
मित्यपि From दट्टं सं° to या in यथा torn off in G. BFX °ट्ट C संवट्टमित्यन्ये°
L. 13. BX सच्च° BCFX °विअं.

संपत्तिआइ सण्णत्तिअम्मि तुञ्ज विरहग्गिणा हिअए ।

सच्चोविआउ माला संदट्टजलद्वया य सुकन्ति ॥ २३ ॥ [१८]

सइलंभं सइदिट्ठं सइसुहसइदंसणाइ मणदिट्ठे ।

संखवइल्लो हालिअच्छन्दोत्थाइरवइल्लम्मि ॥ १९ ॥

सइलंभं सइदिट्ठं सइसुहं सइदंसणं एते चत्वारोऽपि चित्तावलोकितार्थाः । संखवइल्लो 5
हालिकच्छन्दोत्थायी बलीवर्दः ॥ यथा ।

सहि णिसि सइसुहसउहे सइदंसणसयणयम्मि सइदिट्ठो ।

संखवइल्लो व्व पिओ सइलंभरई अ ता विहाणं जा ॥ २४ ॥

अत्र । संखुद्वइ रमते । संदानइ अवष्टम्भं करोति । सण्णामइ आद्रियते । संगलइ
संघटते । संदुमइ संयुक्कइ प्रदीप्यते । संभानइ लुभ्यति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति 10
नोक्ताः ॥ [१९]

मसराइअं च णिप्पिट्ठे समइच्छिअमइक्कन्ते ।

मोरे मइलासयसिंहा खन्दे मइसिलिंबो अ ॥ २० ॥

रसराइअं निष्पिट्ठम् । समइच्छिअं अतिक्रान्तम् । सइलासओ तथा सिंहा मयूरः ।
सइसिलिंबो स्कन्दः ॥ यथा ।

15

L. 1. *add.* चित्ताउ (G) संन X सण्ण *add.* नियम्मि (C) 1 hd. तुञ्ज BFX
विरहग्गिणा (X) हिअए. L. 2. BX मन्वे BCF चित्ताओ X चित्ताउ BCFX सद्धं
CX सुकन्ति. L. 3. C 1 hd. *om.* सइदिट्ठं C 2. hd. सइसुहं Y सइदंसं AC (F!)
Y णाई From सुहं to लो torn off in G. L. 4. BCFXY °वइल्लो BCFY
हालियं (GX हालियं) (Y °दोच्छाइ) AN त्याइवडं BCFG °वइल्लम्मि. L. 5.
G सयलंभं C 1. hd. *om.* सइसुह 2 hd. adds it after सइदंसणं BFG चित्ता°
L. 6. *add.* °वइल्लो BF ट्ठालयत्तदोत्थोयी (C हालिकच्छन्दोत्थाइ X) छंदोत्थाई In G from
हालिक° to णिसि । 7 torn off. B बलीवर्दः X बलीवर्दः. L. 7. X णिसि CX
सइसुहमवहो CX सयणयम्मि. L. 8. *add.* °वइल्लो B इ C च F इ (G) पिउ X पिडं
C °रही *add.* य. L. 9. From सुद्वइ to मइ ओ° torn off in G. L. 10.
C संयुक्कर X संयुक्कइ In G इ लुभ्यन्ति एतं torn off, also from काः to पिट्ठे । 12.
L. 12. AN Y सइय B व C (F!) च G ट्ठे X °ट्ट *add.* °च्छियमं
(X °धि) L. 13. BFX सयलासयं (C सयलासिण्हा A सिंहा G °सिण्हा
X °सिण्हा) ABY °सिलिंबो C (F!) मिलंबो (G °सिलि) and then torn off to
समइ° *add.* य. L. 14. BF समगं BCFX° इय X निःस्पिट्ठ From च्छिअं to मयूरः
torn off in G. BCFX °च्छियं CX सयलासओ C सिण्हा X सिण्हा. L. 15. BF
सइसिलंबो G °लिंबो From ता to पिअ° torn off in G.

सइलासयपिअसमए समइच्छिअअवहिआगए दइए ।

ससराइअविरहदुहा सहि णच्चसु सइसिलिंवासिदो व्व ॥ २५ ॥ [२०]

कितवे सयकखगत्तो सेलूसो जलघरे समुद्धरं ।

सवडंमुहो अहिमुहे धम्मच्चत्तोसहे सइरवसहो ॥ २१ ॥

- 5 सयकखगत्तो तथा सेलूसो कितवः । समुद्धरं पानीयगृहम् । सवडंमुहो अभिमुखः ।
सइरवसहो धर्माय त्यक्तो वृषभः ॥ यथा ।

सेलूसहारिणदो सवडंमुहसइरवसहपकखलिओ ।

एसो सयकखगत्तो लुक्कइ वेसासमुद्धरे ॥ २६ ॥ [२१]

सत्तावीसंजोअणामिन्दुं मवयम्मि समरमद्दहयं ।

- 10 जाण विसीए मागिं सालं साहाड केसरे माडं ॥ २२ ॥

सत्तावीसंजोअणो इन्दुः । समरसद्दहओ समानवयाः । सारी वृषी । ऋषीणा-
मासनामित्यर्थः । सारी मृत्तिकेत्यन्ये । साला शाखा । साई केसरम् ॥ यथा ।

सत्तावीसंजोअणमुही समरसद्दहय तुह कए सा ।

सालतले सारिडिआ अच्चइ चणिंड ससाइपउमेहिं ॥ २७ ॥ [२२]

- 15 सामुहो वरुए सावओ अ मरहम्मि मामिअं दड्डे ।
सामंती ममभूमिइ मामरी भिंबलीए अ ॥ २३ ॥

L. 1. B सरलासय C (F!) X मयलानय *add.* पिच BCFX चिडयं From
अअवहि to दड्डे torn off in G. CX दियागए L. 2. BCFX गडयं X
विरहदु (sic) From हा सहि to कितवे L. 3. torn off in G. X णच्च (sic)
BF 'सिलिंवि' C सिण्डा F संबो BCF च L. 3. In G गत्तो सलू and जलघरं
समुद्धह is torn off. A सेलूसो C 1. hd. सेलूसो. L. 4. AX सवडंमुहो C उमहो In
G सच and then end of the Ms., the rest being lost. AY अभिमुहे X धम्मवत्तो
(om. सहे) A सइरवहो C वंसहो X सयग्गवहो. L. 5. B सेलूसो X कितः CX
सवडमुहो. L. 7. X सेलूसो CX सयग्गवहो. L. 8. CX सयक्ख . L. 9.
C सत्ताविसंजोअणमिन्दु AX मिन्दु Y सद्दहयं. L. 10. *add.* विसीए A साय X
साडं. L. 11. C सत्ताविसंजोअणो X जोअण X ममद्दहओ C वयः X मागि. *add.*
वृषी. L. 12. B मृत्तिकेत्यं C 1. hd. om. साला शाखा; 2. *hd.* adds it after
'मित्यर्थः but reads साली X साला C केसरे. L. 13. C सत्ताविसं. L. 14.
BFX सारिडिया C सारिविया BF अच्चइ चणिंड X अच्चइ. L. 15. C सामुहो ABF
वरुए X वरुए A नावउ XY य ACXY सामिये BF सामिअ BF दूथे X दिडे Y दड्डे.
L. 16. X ममभूमि B भिंबलीए *add.* य.

सामुद्रो इक्षुसदृशतृणम् । सावओ शरभः । सामिअं दग्धम् । सामंती समभूमिः ।
सामरी शाल्मलिः ॥ यथा ।

सामरिसामुद्रघणं दवग्गिणा सामिअं गडन्द वणं ।

इण्हिं सामंतीणं सावयभीओ कहं होसि ॥ २८ ॥ [२३]

माराडी आडीए माणूरं देवहरयम्भि ।

5

माउल्लो अणुराए सालंकी सालही अ मारिडआ ॥ २४ ॥

साराडी आडिः । साणूरं देवगृहम् । साउल्लो अनुरागः । सालंकी तथा सालही
सारिका ॥ यथा ।

साराडिं च णडं सा तरिउडिअसालहिं च साउल्ला ।

सालंकिफुडालावा आवड संकेअसाणूरं ॥ २९ ॥

10

अत्र । सामन्थं सामर्थ्यमिति शब्दभवम् । तथा । साहइ कथयति । सारइ प्रह-
रति । एतौ चान्वादेशेषुकाविति नोक्तौ ॥ [२४]

साइअमवि सक्कोरे मायंदूला य केअईए अ ।

सासवुलो कविकच्छू माग्मिअं संभराविअए ॥ २५ ॥

साइअं संस्कारः । सायंदूला केतकी । सासवुलो कविकच्छूः । सारमिअं स्मारि- 15
तम् ॥ यथा ।

L. 1. CX सामुद्रो X इक्षुसदृश BFX सामिय. L. 2. BF सामरी. L. 3.
BOFX सामिय X वणे. L. 4. X इमा for इण्हिं X मावभीओ कट्ट. L. 6.
Y अणुरागे add. य (X इ Y उ) add. सारिडया. L. 7. BFX आडिः X साणुरा
C I. hd. दिव B गृह. L. 8. BF सारिका. L. 9. X मोगडि BF तरिडुयं
CX तरिउडुय B सालहिं च हिं च सा C च. L. 10. BF कडालावा X पुडालावा
BF अथ BCFX संकेय. L. 11. C सामच्छं BF भवः. L. 13. A सायमवि
BFY साइयमवि C सावियम X माग्मियमवि BF सयदूला BF om. य ABF केयईए add.
य (X अ). L. 14. C मानचलो X मानवलो add. मियं (X विषं) ABFX
वियण. L. 15. BCF साइय X माग्मियं BF सायंदूला C साइयंदूला C सासवुलो X
सासवुलो कविकच्छू BFX सारवियं C मियं.

थिरतत्तसाइआण वि उप्पाअन्तीइ कामकण्डूइ ।

सारमिआ सासवुलं सायंदूले तए अम्हे ॥ ३० ॥ [२५]

सालंगणी अ अहिरोहिणीइ साहेज्जओ अ अणुगहिए ।

साइज्जिअमवलम्बिअमवगयमोहम्मि साहरओ ॥ २६ ॥

- 5 सालंगणी अधिरोहिणी । साहेज्जओ अनुगृहीतः । साइज्जिअं अवलम्बितम् । साहरओ गतमोहः ॥ यथा ।

साइज्जिअणेमिज्जिणो अम्वासोहेज्जओ अहिरुहेसु ।

सगमारोहणसालंगणीं व साहरय उज्जिन्तं ॥ ३१ ॥ [२६]

सारिच्छिअसेआलीओ दुब्बा सारहम्मि माहिलयं ।

- 10 सालाणओ थुए साहंजयमाहंजणा य गोक्षुरए ॥ २७ ॥

सारिच्छिआ तथा सेआली दुर्वा । साहिलयं मधु । सालाणओ मृतः । मृत्यु इत्यन्ये । साहंजओ तथा साहंजणो गोक्षुरः ॥ यथा ।

साहिलयवयण सेआलिसाम सालाणय प्सिअ जमहं ।

साहंजणेहि सारिच्छिच्छणसाहंजए पहे खलिआ ॥ ३२ ॥

L. 1. C थिर C 2. hd. तत् BFX साइयाण X उप्पायंतीइ X कंडूय
L. 2. BF om सारमिआ CX मिया C सामवल सायंदूले. L 3 BFX सालंगणीइ
अ CY व A om. अ ABY रोहणीइ X अधिरोहणीइ A साहेज्जओ C 1. hd. सउ
2. hd. सउ X साइज्जओ Y व X om अ L 4 BFXय माहंजियमं C 1
hd. सिय 2. hd. सिय BCF मवि BCFXY लवियमं X मवगमोहम्मि A
साहरउ C साहओ L 5. BX रोहणी BF सहे C साहसओ BX माइज्जिय C
(F?) इक्षिअं. B लंपित C साहओ L 6 B मोह. L 7 BF सइज्जिय
C साइसियणेमिज्जिणो X साहेज्जियणेमिज्जिणे B अवा X अवा C सइओ X सइओ
L 8. BF सगसोइ C सुमा BFX सान्निगणि BCF व X साहरइ C उज्जिन्तं.
L. 9. A सारिच्छिअसेआलीउ BCFXY च्छिय C च्छियामयलीउ X सेआली Y सेयां
ABF लीउ C व 2. hd. य दुं A दुब्बा BF माइहम्मि CY सारमि C माहि-
लिय. L. 10. A C 2. hd. णउ X णुओ A खुण BF वृण C च्चुर X वृण X
om. साहंजय A णुओ BCFY य ABF गोक्षुर. L. 11. BCFX च्छिया तथा
सेआली C साहिलियं X साहयो for मधु X णउ BF मृतः । मृत्यु X सुतः । सुत
L. 12. B साहजओ X साहंजणओ. L. 13. BCFX मेयालिं C याम BCFX
प्सिय. L. 14 B रोहणीइ CX सारिच्छिच्छणसाहंजए (X ण्णं) BCFX सलिया.

अत्र । साहरह साहदह संवृणोति । सारवद् समारचयति । सामग्गइ श्रिण्यति ।
सामयइ प्रतीक्षते । एते धात्वादेशेषुक्ता इति नोक्ताः ॥ [२७]

सिग्गो विण्णे सिंदू रज्जू कुक्कुडकिंममु मिहिसिंगा ।

मच्छम्पि सित्थिसीहंडया पलालम्पि मिप्पसिंबीरा ॥ २८ ॥

सिग्गो भ्रान्तः । सिंदू रज्जूः । सिंही कुक्कुटः । सिंगं कृशम् । सित्थी तथा ३
सीहंडओ मत्स्यः । यस्त्वेतौ सिद्धिपिण्डकावाचकावाह स देश्यन्तरानभिज्ञो भ्रान्त
एव । सिंभं तथा सिंबीरं पलालम् ॥ यथा ।

जगजय सीहंडद्वय सिद्धिधय त्हा सिंदुबद्धसिपभरो ।

सिग्गो सिंगो सिंबीरसेवलं लुलड सित्थिओ व्व रिऊ ॥ २३ ॥ [२८]

सिंदीसिंदांला ग्वज्जूगी म्ईड मिध्विमिध्विणिआ । 10

सिंदं मांडिअए सिंढामिंवाडीउ णामिआणाए ॥ २९ ॥

सिंदी तथा सिंदांला ग्वर्जूरी । मिंवी तथा सिध्विणी मूची । सिंढं मोडितम् ।
सिंढा तथा सिंवाडी नासिकानादः ॥ यथा ।

सिंदिवणे सिंदोलतले सिंढं सुणिअ सिन्धिसममइणो ।

सिन्धिविणुद्धी सिंढङ्गी सिंवाडीउ उत्तर वेइ ॥ ३४ ॥ [२९] 15

L. 1. X साहरह B BF सारवद् X सामग्गइ L. 3. X सग्गो C विणे X श्रिण्णो
BN कुक्कुड X फ्रिनेम L. 4. C सिंही C सोप (F⁹) A सिंभो B FY
सिंबीरा C सिंबीरा X सिंहीरे. L. 5. C 1 hd. om सिंदू रज्जूः 2. hd adds it
BF रज्जूः X रज्जू BF X सिंही BF कर्कटः C मच्छं L. 6. C सिहंडओ X मत्स्यः
यस्त्वेतो B सिद्धिपिण्डवाच X सिद्धिपिण्डिकावाचकावा C om स L. 7. BF विण् B
सिंबीरं C X सिंबीरं F सिंबीरं C 1 hd पलालम्. L. 8. C X जगजय B सिहंडं C
(F 1) सीहंडद्वय C सिद्धिधय BF वद् C वद् L. 9. B सिंबीरं BF सिन्धिय C
मच्छं X सिच्छं BC च. L. 10. C सिंदांला X सिंदूला ग्वज्जूगी BF om सिध्वि
C 1. hd. सध्वि A सिध्वि (!) BF गिव M NY गिया. L. 11. A सिं C सिंढं
add. मांडिअए (X om. p) C 1 hd. मिंवा A, C 2 hd X सिंढा A सिंवा BF
मिंवा Y सेवा C सिंवाडिउ BF, C 2 hd. XY डीओ add. णासिया. L. 12.
B सिंदोला X सिंदूला B ग्वज्जूगी C 1. hd सिंही X सिंही BF सिंधिणी BF सूरी.
L. 13. B सिंढा C (F 1) X सिंढा BC सिंवाडी B नासिकादयः X नासिका L. 14.
C सिंढिवदे X सिद्धिवदं सिंदूल C X सिंढं BC FN सुणिअ BF सिध्विसममइणो C सिध्विसम-
इणो X सिध्विसमइणो. L. 15 B वद् C बुद्धी सिंढंगी B सिंवाडी C (F 1)
X सिंवाडी.

परिपाडिअम्भि सिद्धं रजे सिञ्जूरसिंदूरा ।

भूअगहिअम्भि सिंपुअमुच्छे सिलओ सिमुम्मि अ सिलिंबो ॥ ३० ॥

सिद्धं परिपाडितम् । सिञ्जूरं तथा सिंदूरं राज्यम् । सिंपुअं भूतगृहीतम् । सिलओ उच्छः । सिलिंबो शिशुः ॥ यथा ।

5 सिद्धपरकुम्भिकुम्भत्थल हरिसिंदूरसारसिञ्जूर ।

सिंपुअरूवा रण्णे जिअन्ति सिलएहि तुह रिउसिलिंबा ॥ ३५ ॥ [३०]

सिंगयसिंधुअभिंणिमिद्धत्था तरुणराहुगोरुद्धा ।

मिसिरं दहिम्मि मिहिणा थणेमु वरुणं मिअंगमुरज्जेद्धा ॥ ३१ ॥

सिंगओ तरुणः । सिंधुओ राहुः । सिंघिणी गौः । सिद्धत्थो रुद्रः । मिसिरं दधि ।

10 सिहिणा स्तनाः । मिअंगो तथा सुरजेद्धो वरुणः ॥ यथा ।

सिद्धत्थसिअमाण वि मिहणिज्जं सिंघिणीसिसिरखाय ।

पिहिसिहिणि सिंगय सिंपुअमह सुरजेद्धादिसि णिअसु ॥ ३६ ॥ [३१]

डमरम्मि मिआली विडजलणंमु मिग्गिंमिंदुवणा ।

हंमम्मि मिग्गिओ मिग्गिमुहो मयमुहं मिग्गिह्ही पविआ ॥ ३२ ॥

L. 1. *cdd.* डियमि (X डियम्म) AC मद्र । मद्र A om रजे X रेजे B । सिंदूरा C सिंदूरा L. 2. XY मय *cdd.* डियमि (X डियम्म) B सिंपुअ X सिंधुय Y मपुय BF मुच्छे A सिलउ B सिमिमां *cdd.* य B सिलउवा C (F 1) लिम्बो L. 3. C मिद्र BF परिपाडित BF सिंजूर C मिद्र B सिंपुअ L. 4. BF मंछ B सिलिंबा C (F 1) लिम्बो L. 5. C मिद्र I मिद्र BF कुम्भिकुम्भत्थल X कुम्भिकुम्भत्थल C हरिसिंदूरं L. 6. BF सिंपुअरूवा C रूव C जयंवि X जियंति B सिलएहि X सिलएहि A सिलिंबा C (F) सिलिंबा X सिलिंबा L. 7. Y सिंधुय X सिंधुयमिहिणि C सिद्धच्छा BF गोभद्धा C 1. hd. रद्धा L. 8. B दूरामि A थणंमु C 1. hd. थणंमु X थणासु BFX मियण C सुभग X नेद्र L. 9. C मयओ X मियओ C सिद्धच्छा I सिद्ध BF रोद्र X दधि L. 10. BF मिहिणा मना X मना BF ज्येद्धा C 1. hd. जोद्धा L. 11. C सिद्धच्छा X om. मिह C णिणम X सिंघिणी C सिंघिणमय L. 12. C सिहिण B सिंगय B णियमु X असु (sic) L. 13. *cdd.* मिआली BF सिंघिणिसिंदुवणी C सिग्गि L. 14. A हंमम्मि B मय A वउ X om. सिंघिमुहो C मयसुहे X मयहे Y मद्रमुहे *cdd.* पविआ.

सिआली डमरः । सिरिगो विटः । अत्र । सिहइ स्पृहयति । सिंपइ सिञ्चति ।
एतौ धात्वादेशेषूकाविति नोक्तौ । सिंदुवणो अग्निः । सिरिवओ हंसः । श्रीवद्वाशि-
वाचकस्तु शब्दभवः । सिरिमुहो मदमुखः । मदो मुखे यस्येति विग्रहः । सिरिदही
खगपानभाजनम् ॥ यथा ।

ओ पिअइ रिऊ विरइअसिआलिण तुह पयावसिंदुवणे ।

5

सिरिमुहसिरिगिहसओ पन्थिव सिरिवयसिरिदहीइ जलं ॥ ३७ ॥ [३२]

सिहरिणिमिहरिल्ला मज्जिआइ सिंगेरिवम्ममवि रण्फे ।

सिरिवच्छीवो मुद्धो गोवाले मित्थए मीअं ॥ ३३ ॥

सिहरिणी तथा सिहरिल्ला मार्जिता । सिंगेरिवम्मं बल्मीकः । सिरिवच्छीवो तथा
मुद्धो गोपालः । मीअं सिक्थकम् ॥ यथा ।

10

सिंगेरिवम्ममुहसिरिवच्छीवय मुद्धपुत्त एआण ।

सीअयमउअङ्गीए मिहरिल्लपिआइ सिहरिणिं देसु ॥ ३८ ॥ [३३]

पवरभिरकझडीसुं सीमयमीसकसीइआओ अ ।

सीउग्गयं मुजाए सीहलयं धूवजन्तम्मि ॥ ३४ ॥

सीसयं पवरम् । सीसक शिरस्कम् । शिरस्त्राणामित्यर्थः । सीइआ झडी । निरन्तर-
वृष्टिरित्यर्थः । अत्र सीसइ कथयतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । सीउग्गयं मुजा-
तम् । सीहलयं वस्त्रादिधूपयन्त्रम् ॥ यथा ।

L. 1. BCFX सिआली X विटः. X सिंपइ. L. 2. X नोकाः B अग्निः.
B सिमिवओ L. 3. X शब्दभवः L. 4. X om. यथा. L. 5. CX उ C
विय रिऊ X वियइ B'U विरइअसियालेण X सिगिवयसियालिण L. 6. C सिरि-
मद्वासओ B सिगिण C पन्थिव B'U सगिवव C मगिवय X सिंगरुहाइ (ie. om. सिरिवय).
L. 7. ACXY मज्जिआइ (C 1 hd. सि) BF याइ B रिणो C (F 1) रण्फो.
L. 8. BF सिर C (F 1) मुद्धो C मित्थए X मङ्गए XY मीयं. L. 9. B सिहरिणी
F सिह X सिहरिणी C सिहरिल्ला B सिंगेरी. B सिर L. 10. C (F 1) मुद्धो C सिंयं
मित्थय, 2 hd. सिन्धय and adds सिक्षितं X मीयं सिङ्गय L. 11. X सिंगेरिवम्मं
B सिर X वर्त्थी C (F 1) मुद्ध BCFX एआण. L. 12. B सिहरिल्लं BX पियाइ
C (F 1) पियाई C (F 1) मिहरिणि X मिहरिणि L. 13. B'U कञ्जडीसुं C 1. hd.
कडक B सीसक B, C 2 hd. (F 1) Y सीइयाओ A, C 1. hd. X इयाउ XY य.
L. 14. C मुजायय Y मुजाते X माहलयं. L. 15. X om. सीसयं X सासकं BX सिरकं
X सिगणामित्यर्थः BC'FX सीइया X om. सडी here BF सडी X निरन्तरवृष्टिं सडीरित्यर्थः
L. 16. X कथयति B पूकः om. इति नोक्तः. C सी उग्गयं L. 17. X धूपितं,

उअ सीउग्मय तुह सरसीइअरइअविवराइ वेरीणं ।
रणसिरिसीहलयाइ व सीसयसीसकसीसाइं ॥ ३९ ॥ [३४]

सीमंतयं च भणिअं सीमन्तालंकरणभेए ।
सीलुट्टयं च तउसे करवन्दीए अ सीहणही ॥ ३५ ॥

- 5 सीमंतयं सीमन्ते भूषणभेदः । सीलुट्टयं । कप्रत्ययाभावे सीलुट्टं । त्रपुसम् । सीह-
णही करमन्दिका । तत्कुसुममित्यन्ये ॥ यथा ।

सीलुट्टयसीहणहीफलवणिअ मुणेसि किं ण अप्पाणं ।
जं आसत्तो तीए मणिमयसीमंतयं पि मण्णेसि ॥ ४० ॥ [३५]

- 10 सीरोवहामिआ लज्जाए उक्का सुली मुई बुद्धी ।
सुहरा चडयाभए सुद्धिओ सन्ते सुहं सुहेली अ ॥ ३६ ॥

सीरोवहासिआ लज्जा । सुली उक्का । सुई बुद्धिः । सुहरा चक्रभेदः । यस्या
अधोमुखं नीडं भवति । सुद्धिओ श्रान्तः । सुहेली सुखम् । सुहेलीन्यन्ये ॥ यथा ।

रण्णे दवसुलितत्ता गयमुइसीरोवहासिअसुहेली ।
सलहान्ति तुज्झ रिउणो सुद्धिआ सुहरं पि णेइठिअं ॥ ४१ ॥ [३६]

- 15 सुंघिअसुलससुवण्णा य घाणकांसुम्भअज्जुणदुमेमु ।
संकेअम्भि सुवण्णा सुरंगिमाहंजणा य मिग्गुम्भि ॥ ३७ ॥

L. 1. BCF उव BCFX नीइय BFX रइय C गइय BCFX गइ
L. 2. B मिगी BCF लयाइं च C सीसामक X सीसाइं. L. 3. *add.* भणियं (X
भणियं). L. 4. A सीलुट्टयं Y करवंदीए *add.* य. L. 6. करमन्दिका (X कर-
मन्दिका) not करमन्दिका is the reading of all the Mss. : BCDEHF L. 7.
X सीलुट्टयं C सीहणही CX वणिय C आप्पाणं. L. 8. C सीमंतयं. L. 9.
add. सिवा B सुई X मुई BX बुद्धी C (F1) बुद्धी. L. 10. BF सुहर C 1. hd.
मुं GX *om.* मुहे *add.* य. L. 11. C 1. hd. सां *add.* सिवा X सुली for सुली
BF सुई CX बुद्धिः. L. 13. C देवं BCFX हामिय . L. 14. C तुल BCFX
सुद्धिया C सुहे BFX वियं C वियं. L. 15. B सुविय AC (F1) XY सुवियं
X सुलस-वण्णा Y अ X अज्जण C दुमेमे. L. 16. BCF संकेयमि R (F1)
सुवण्णे X सुवण्णा BF सुमिसिं AX सुरंगं X मिग्गुम्भि

सुधिं व्रातम् । सुलसं कुसुम्भरक्तं वस्त्रम् । सुवण्णो अर्जुनतरुः । सुनुण्णा संकेतः ।
सुरंगी तथा सोहंजणो शिशुतरुः ॥ यथा ।

मञ्जसुवण्णसुवण्णं दातं सुलसवसणाइ तीइ गओ ।

संकेअसुरंगिवणे भमेसि सोहंजणाइ सुंघन्तो ॥ ४२ ॥ [३७]

किंसारु मुंकयं सूअलं च सुअणा य अणिउंत्ते ।

5

अम्वाइ सुव्विआ तह य सुद्धपुअग्ग्मि सुद्धवालो अ ॥ ३८ ॥

सुंकयं तथा सूअलं किंसारुः । सुंकलं इत्यन्ये । सुअणा अतिमुक्तः । सुव्विआ
अम्वा । सुद्धवालो शुद्धपूतः ॥ यथा ।

सुअणावतंसिअमिमं दट्टं किं करसि सुद्धवालत्तं ।

गाईसुव्विअ सूअलजीअण ण वहेसि सुंकण कीस ॥ ४३ ॥ [३८] 10

डुंवे मुदारुणां मुइओ अ मुविरे मुण्हसिअसोमइआ ।

मुज्झरओ धोवयए सुमंठिआ मुल्लमंसम्मि ॥ ३९ ॥

मुदारुणो तथा मुइओ चण्डालः । मुण्हसिओ तथा सोमइओ स्वपनरीलः ।
मुज्झरओ रजकः । सुमंठिआ शूलप्रोतं मांसम् ॥ यथा ।

मुण्हसिअमूइआए मुदारुणो रमइ मुज्झरअवहुअं ।

15

भसिरभसणस्स दिन्तो सुसंठिअं पुरजणम्मि सोमइए ॥ ४४ ॥

- L. 1. BCIX मंघय BF, C 1. hd सुवण्णा. L. 2 X मुकंगी तथा सोहजणो
CX सिपु. L. 3 C मस BCF सुवण्णस्वण्ण X सुवण्ण BF, C in corr. दाओ
X वसणाइ L. 4. CX मकंय BF जमेसि BCF ंजणाइ B सुचतो X सुंपाता.
L. 5. A मुकअ BF मुकउ X मुकय Y मुकय BF सुअलं BF सुसुअणा CXY
सुयणा ABFY अणउंत्ते (त्राणयुत्ते X अइमुत्ते. L. 6. A अम्वाइ B अवाइ C (F1)
अम्वाइ C (F1) सुव्विआ A सुव्विआ or सुव्विआ BFX Y सुव्विआ C सुद्धपुअग्ग्मि F सुद्ध (1)
X सुद्धपुअग्ग्मि C (F1) सुद्धवालो X वालो BFX Y च L. 7. BCF सुंकयं X सुंकयं
B किंसारु X किंसारु BF सुंकलमित्यन्ये CX सुकुलमित्यन्ये CX सुअणा. C सुव्विआ X सुव्विआ.
L. 8. BX अवा BX शुद्धवाला C सुद्ध 1 शुद्धवाला L. 9. BCFX सुयणावतसि-
यमिमं BF दट्टं BF सुद्ध. L. 10 BCIX सुव्विअ C सुवल्लजओ वहेसि X सुवल्लं.
L. 11. B डुंवे X मुदारुणा A मुइओ X मुइओ XY च A अणे C सुचिरे BF सुल्लसियं
ACXY मुण्हसियं *add.* इया. L. 12. BF सुज्जओ C सुसंठिआ A उअरयए BFY
धोवयए X धवयए *add.* इया (Y विया) L. 13. X मुदारुणो *Com. from सुण्हं to*
मुज्झरओ *excl.* BF सुल्ल X मोमइओ. L. 14. C सुसंठिआ BCFX ठिआ BFX सुल्लं
C सुसंठिआ. L. 15. BF सुल्लमित्यन्ये CX मुण्हसियं BF सुसंठिआए C सुसंठिआए X सुसंठिआए
X मुदारुणो BF सुज्झरओ BF, C 2. hd वहुअं X वहुअं. L. 16. BF सुसंठिआए
BCF सुसंठिआए X सुसंठिआओ.

अत्र सुगिम्हओ फाल्गुनोत्सव इति सुग्रीष्मकशब्दभवः । दृश्यते चायं संस्कृते । यद्गामहः । सुग्रीष्मके न दृष्ट इति ॥ [३९]

कण्हे सुवण्णविंदू रूववईए सुदुम्मणिआ ।

सुकुमालिअं सुघडिए तुलसीए सुलसमंजरीआ ॥ ४० ॥

5 सुवण्णविंदू विष्णुः । सुदुम्मणिआ रूपवती । सदुम्मणिएति शीलाङ्कः । सुकुमालिअं सुघटितम् । सुलसमंजरी तुलसी ॥ यथा ।

णवसुलसमंजरीए तइ चण्डी अच्चिआ सुदुम्मणिए ।

सुकुमालिअङ्गि जं तुह सुवण्णविंदूवमो वरो एस ॥ ४५ ॥ [४०]

सूला वेसा सूई अ मञ्जरी सुरणां कन्दे ।

10 सूरंगो अ पईवम्मि मूअरी जन्तवीढम्मि ॥ ४१ ॥

सूला वेश्या । सूई मञ्जरी । सुरणां कन्दः । सरंगो प्रदीपः । मूअरी यन्त्रपीडनम् ॥ यथा ।

सूरिअसूरणासणसूलाए लिहिअसूहगण्डाए ।

मयरद्धयसूरंगे मा तं सलहो व्व रे पडसु ॥ ४६ ॥ [४१]

15 सूलच्छं पल्लए सूलत्थारी अ चण्डीए ।

सूरद्धयो दिणे गणवडम्मि मेओ अ गामणी सेट्टी ॥ ४२ ॥

L. 1. X सुनिष्मओ B फाल्गुत्सव C भव इति । B मन्कनः X पद्मानुमहः ।
L. 3. X कणे A सुसुवण्णं BF विंदू or विंदू BF रूववईए A वडए X सुदुम्मि cdd. णिया. L. 4. B सुकुमा cdd. णिय (X य) X तुलसीइ cdd. णिया. L. 5. BF सुवण्णविंदूः X विंदूः C सुदुदु BCFX णिया B रुव BFX णियेति. L. 6. C सुकुसुमा BFX णिय. L. 7. X मंजरी BCFX अच्चिया BF य सुदु C सुदुदु X सुदुम्मिया. L. 8. BF णियणि C जं तु मव BF विंदूव C विंदू C वसे एस. L. 9. B सूइ cdd. य. L. 10. BFX Y य C 1. hd. om. अ पईवम्मि 2. hd. has पईवे BF पईवम्मि X पईवम्मि C 1. hd. अरी (sic) 2. hd. सुअरी X सूयरी CY पईवम्मि X वाडम्मि. L. 11. BF om. सूरंगो प्रदीपः C 1. hd. सुरंगो 2. hd. सूरंगो. CX सूयरी C यंत्रपीड । L. 13. BF णिासलसूलाए BCFX लिहिव BF मडाए. L. 14. C मयरद्धय C दो व्वा र X च CX फडसु L. 15. XY सूलच्छं C पल्लए C (F !) सूलच्छाणि cdd. य. L. 16. A दूउ C दूओ X गणवयम्मि ABF, C 1. hd. सेउ ACXY य A सेट्टी.

सूलच्छं पल्वलम् । अत्र सूहवो सुभग इति सुभगशब्दभवः । तथा सूरह सूडह भन-
क्तीति धात्वादेशेषूक्तविति नोक्तौ । सूलत्थारी चण्डी । सूरद्धओ दिनः । सेओ
गणपतिः । सेही ग्रामेशः ॥ यथा ।

सूलत्थारीसूरद्धए ससेआण पणमणमिसेण ।

सूलच्छतडकुडङ्गे ओ सेहिवहू अहिसरेइ ॥ ४७ ॥

3

अत्र सेहइ नश्यतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [४२]

मेवालसोमहिट्टा पङ्के कोकम्मि सेहरओ ।

चप्पुडिणाए सेंवाडओ अ मेज्जारिअं च दोलणए ॥ ४३ ॥

सेवालो तथा सोमहिट्टो पङ्कः । सेहरओ चक्रवाकः । सेंवाडओ चप्पुटिकानादः ।
यदाह ॥ अङ्गुष्ठमध्यमाङ्गुलिशब्दः सेंवाडओ गदितः ॥ सेज्जारिअं अन्दोलनम् ॥ यथा ॥ 10

मेज्जारिअं ण इच्छइ सवालजयक्खव सोमहिट्टे अ ।

मरिही मेहरथणिआ कडवयसेंवाडण्हि तुह विरहं ॥ ४८ ॥ [४२]

सेआलुओ उवाडअवमहम्मि धुग्ंभग्मि मेरिभओ ।

सोनी गर्डइ सोअं णिदा मंसम्मि सोल्लुसोपाला ॥ ४४ ॥

सेआलुओ उपयाचितसिन्धय वृषभः । उपयाचिते केनापि कामेन देवताराधनम् ॥ 15
मेरिभओ । कप्रत्ययाभावे सेरिभो । धुग्ंभग्मिः । मेरिभो महिषेऽपीत्यन्वे । सोनी
नदी । सोअं स्वपनम् । सोल्लु तथा सोमालं सोसम् ॥ यथा ।

L. 1. X गृह्यतय पल्वल (X स्तहवो (1 e. सूहवो). L. 2. B भगक्ति इति X
भनक्तानि X 'पक्ता इति नोक्तः (C नोक्तौ (F ?) C (F ?) सूलच्छारी, X वही C (F ?)
सूरद्धओ X दिनः for दिनः L. 3. B सेहइ L. 4. C (F ?) सूलच्छारीसूरद्धए
BCFX ससेयाग BF पणमिसेण. L. 5. X गृह्यतय° X उ B सिहिवहू. L. 7.
AD om. dist. 13, but D has the commentary Y 'हेट्टु BF हेट्टु पको कमि
मे L. 8. add. वण्डि (X चण्डाड Y as above) C 'सिंवाडउ 2. hd. 'डओ
X सेंवाडउ Y सेंवाडय ओ add. य (om Y) X मेज्जारिअं Y मेज्जायाअं add. 'रिय.
L. 9. C हेट्टु B चक्रवाचकः X चक्रवाकः C सेंवाडओ, C वण्डिका 2. hd. जुण्टकी° X
चाकुटिका° L. 10. X अंगुष्ठमध्य (C सेवा° BCFX 'रियं. L. 11.
BCFX 'रियं BF सवालजयक्खव CX मेवालजयक्खव BF सोमहिडे C 'हिट्टा X 'हिट्टा BCFX
य L. 12. X मरिही B 'वणिया C (F ?) X 'वणिया R कडवइ° X कडवय° B 'डण्हि
C 'सेवाण्हि F 'सेंवाडण्हि X 'सेवाण्हि L. 13. BCFX सेवालुओ A उवाडय° BCF
AY उवाडय° C धुग्मि A 'मउ B मेरिभआ. L. 14. C सोअं X सोअं Y णिदा
B मंसंमि. L. 15. BCFX सेवालुओ X om. कामेन. L. 16. X सेरिभओ.
(X माहवो) L. 17. C स्वपं स्व°.

उवविअसोमालो वि हु कुणेइ सेआलुओ सुहं सोअं ।

सोचीइ शीणसोहो वि सेरिभो च्चेअ कडूए भारं ॥ ४९ ॥ [४४]

सोसणसोमाणा पवणमसाणा सोव्वओ पडिअदन्ते ।

कडिउवकिदिउदरेसुं सोसणिशोवत्थसोमहिंदंइ ॥ ४५ ॥

- 5 सोसणो पवनः । सोमाणं श्मशानम् । सोव्वओ पतितदन्तः । सोसणी कटी ।
सोवत्थं उपकारः । सोवत्थं उपभोग्यमित्यन्ये । सोमहिंदं उदरम् ॥ यथा ।

अइ थलसोमहिंदे सोव्वे सोसणयभगसोसणिए ।

सम्मलि कइआ तुमयं करेसि सोमाणसाणसोवत्थं ॥ ५० ॥

अत्र । सोमालं सुकुमारम् । सोअमळं सौकुमार्यम् । एतौ शब्दभवौ ॥ [४५]

- 10 मइत्तम्मि मोलहावत्तओ अ मोवण्णमक्खिआ मरहा ।

केसविसमयम्बेसुं सढो सिलाघुणिएसु मअयं च ॥ ४६ ॥

सोलहावत्तओ शङ्खः । सोवण्णमक्खिआ मधुमक्षिकाभेदः ॥ यथा ।

चालुक सोलहावत्तसेअजस भग्गरज्जमहुत्ता ।

सोवण्णमक्खिआउ व दिसो दिसं जन्ति वेरिणो तुज्ज ॥ ५१ ॥

- 15

॥ अथानेकार्थाः ॥

सढा केशाः । सढं विषमम् । सढो स्तम्भः । इति सढशब्दस्यर्थः । सअयं शिला
पूर्णितं च ॥ [४६]

L. 1. C उववियासां 2. hd. सों BFX चियं B कुणेइ BCFX सेयालुओ BF
सोओ. L. 2. CX सुतां C जणसोहो X जणसाला BF धीणं B सेरिभो BF च्चेअ C
वेय X च्चेइ BF कडूए C कडूई X कडूइ चर. L. 3. CX सोमाणं X सोसोमाणा A
सोसण C सोषओ *add.* पडियं L. 4. A सोसाणि C मोवच्छुं C दिंइ X सोम-
हिंइ L. 5. C सोमणो X सोमणो X सोमाण C श्मशानं C सोषओ. L. 6. C
सोवच्छं BFX सोवधुमपभो C सोवच्छमुपभो X भोग्यमित्यं. L. 7. C सोषो X
सोवो CX सोमण्यं BF भगसणिए CX भगसोसणिए. L. 8. BCFX कइया
B तुमयं C सोवच्छं L. 9. CX सोअमळं BF सौकुमार्यं. L. 10. BF च्चेअओ
C 1. hd. च्चेअउ BCFXY य *add.* कियया Y मरया XY *add.* अथानेकार्थाः
L. 11. A च्चेअसमयंइसु BF च्चेअसु C च्चेअसु X च्चेअसु BF पुणिएसु C 1. hd. पुणिएसु
Y मययं L. 12. BCFX मक्खिया L. 13. C चालुक च्चेअसोअजस BF सेवजस
X मगा C च्चेअ BCFX महुत्ता. L. 14. BCFX मक्खियाओ (X उ) CX
दिमिं C तुज्ज. L. 16. C सढां केशाः BFX स्तव इति C स्तव इति 2. hd. च्चेअ शिं.
BX शिला.

सरहो वेडिससीहेमु सकिखगामीणएमु मणिओ अ ।

णहाविअरजकपुगक्किअदिचेमुं मज्जिओं चंअ ॥ ४७ ॥

सरहो वेतसवृक्षः सिंहश्च । सणिओ साक्षी ग्राम्यश्च । सज्जिओ नापितो रजकः
परस्कृतो दीप्तश्चेति चतुर्थः ॥ [४७]

हंसोधमंरंसु मंरंवओ अ संवाअआ णउलमेणा ।

5

मण्णिह्अमाविएमुं अणुर्णाए चंअ सण्णुमिअं ॥ ४८ ॥

सरेवओ हंसो गृहजलप्रवाहश्च । संवाअओ नकुलः श्येनश्च । सण्णुमिअं संनिहितं
मापितमनुनीतं चेति त्र्यर्थम् । प्रच्छादनार्थं तु च्छादिधान्वादेशमिद्धम् ॥ [४८]

तोसिअमारविअअलिकरणंमु ममुच्छिअं चंअ ।

पडिंविमिपओमंसुं वज्जे अ ममोमिओं होइ ॥ ४९ ॥

10

समुच्छिअं नापितं समारचितमञ्जालिकरणं चेति त्र्यर्थम् । समोसिओ प्रातिवेशिकः
प्रदायो वध्यश्चेति त्र्यर्थः ॥ [४९]

चिन्निअमण्णिणज्जे मण्णाविअं ममणिच्चंरंसु मममीसं ।

अजमरणसु ममुप्पिजलममएन्दुसु ममुहणवणीअं ॥ ५० ॥

L 1. Y वेडन C गामिणएसु ACXY व L 2. *add.* णहाविअ C ^०रजक^०
ABFX Y पुगक्किव C पुगक्य X वित्तमुं A मज्जिउ C सिज्जिओ X सज्जिओ Y मज्जओ
BF वेअ CY चय X वेय L 3. X ^०वृक्ष B मिश्रय X सखी BFX ग्राम्यश्च C सज्जिओ
BF नापितः L 5. A इत्थेण X इत्थोक्कम् C ^०परेसु A मारवउ Y य C संवाअअ X
संवाअओ Y संवाअआ BF णओलं. L 6. ABXY सण्णिहिवं C (F^१) सण्णिहिवं^०
add. वेव (X वेव) X मण्णु ACXY ^०मियं. L 7. C सरवहे 2. *hd.* सरवहो
C संवाअओ C 1. *hd.* सन्त् X मन्त् BCFX मियं L 8. X मापितं अनुं.
L 9. BF तोसियतोसियमा A तोमियं CXY तोमियं *add.* ^०वियंजलिं (X^०विं)
BF ^०करेसेसु ABFX Y समविठ्ठय C समाच्छिय ABFY चय C चयं X वेय. L 10.
BF ^०पैसिओपओं AC ^०पउसेसु BF चज्जे AC वउजे Y वउजे *add.* व C 1. *hd.* सपेहिओ
C होइ. L 11. BCFX ^०च्छिय X नापितं ममारविअ अंजलिं L 13. ABXY
विअियं C विअियं F चितयं ABE, C 1 *hd.* ^०मण्णंउजे C 2. *hd.* सण्णिहज्जे BCFXY
^०वियं C ^०जिभं Y ^०मिठ्ठमं. L 14. BF ^०जलसमं X ^०ममयेदुसु X ^०णवणीयं.

सण्णविअं चिन्तितं सांनिध्यं च । चिन्तिअसण्णज्जे इति समाहारः । समसीसं
सदृशं निर्भरं च । अत्र समाणइ भुङ्क्ते समाप्नोति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ।
समुत्पिजलं अयशो रजश्च । समुद्दणवणीअं अमृतं चन्द्रश्च ॥ [५०]

मरहद्दुदेसपट्टणभेए दूरे अ सायं च ।

5 साहो अ वालुआसुं उलूअए दहिंसरे चेअ ॥ ५१ ॥

सायं महाराष्ट्रदेशे पत्तनविशेषो दूरं चेति व्यर्थम् । केचित्तु सायंदूरं इति चतुरक्षरं
नाम पत्तनभेदवाचकमाहुः । साहो वालुका उलूको दधिसरश्चेति व्यर्थः । दधिसरो
दध्न उपरि सारम् ॥ [५१]

वत्थम्भुअमाहापिकिसरिममहीमु माहुली चेअ ।

10 सम्बूअयम्मि सालुअमह मुक्कजवाडअमिग्गि ॥ ५२ ॥

साहुली वस्त्रं भूर्भुजः शाखा पिकी सदृशः सखीचेति सप्तार्थः । सालुअ शम्बूकः
शुष्कयवादिशीर्षं चेति व्यर्थम् ॥ [५२]

सामग्गिअं च चलिए अवलम्बिअपालिएमुं च ।

सित्था लालाजीआमु हिमोआएमु मिण्हा वि ॥ ५३ ॥

15 सामग्गिअं चलितमवलम्बितं पालितं चेति व्यर्थम् । आलिङ्गनार्थं तु भ्रिषिधान्वा-
देशसिद्धम् । सित्था लाला जीवा च । सिण्हा हिममवश्यायश्च ॥ [५३]

L. 1. BFX 'वियं C 1. hd. only मण्ण X चित्तं X च for च BFX चित्तियं
C चित्तियं B 'मण्णज्जे इति C 'मे इति F 'ज्जेति X 'माणज्जे C 1. hd. 'हाणः
L. 2. B निर्भरं CX 'पूका X नाकाः L. 3. BF 'जलमयया C 'पिजलमयया X
'जल अजस X 'समुद्दणवणीयं BF 'अमृत X अमृत L. 4. C 'महद्दु X 'मरहद्दु
BF 'दोम' X 'पट्टण' cdd. य L. 5. BF 'सहो' आ C 'साह' (Y य C 'वालु
यासुं B 'दहसर ACY 'चेय X वेअ L. 6. BF 'साअ B 'व्यर्थ' C (F 1) X 'व्यर्थः
BCFX 'सायंदूरमिति. L. 7. B 'भेद' वाच' B 'दधिभरश्चेति. L. 9. C 'वच्छ
म्भुअ' BF 'म्भुअ' E 'भुय' Y 'भुज B 'महीसु X 'महान् ABCFY 'चेय X
वेअ L. 10. BF 'संबूअग्रमि C 'संबयसंअग्रमि X 'संबूअग्रमि Y 'संबयअग्रमि C 1. hd.
साच्छुयमह 2. hd. सालुअमह X सालुअमह Y सालुअमह cdd. 'जवाइय . L. 11. CX
भुजः B 'सप्तार्थाः X 'षट्पार्थाः C 'सायं X 'सालुअ' (X 'संबूकः C 2. hd. adds 'संयत च B'
'संबूकः L. 12. C 'संबूजवशापि X 'सुक्तयवशापि L. 13. cdd. 'गियं A अ 'वलिण
ABCXY 'अवलम्बियं E 'लम्बियं L. 14. C 'सिन्हा X 'लीला' EX 'जीवासु A
हिमोआमा' X 'हिममवसाएसु. L. 15. BCFX 'गिय X 'चलित' अव' X 'वेति.
L. 16. X 'देशसिद्धा C 'सिन्हा X 'लीला B 'मिण्हा.

सिंदुरयं णायव्वं रज्जूए तह य रज्जग्मि ।

बालग्मि दहिसरग्मि अ मोरे अ सिंहंडइल्लो वि ॥ ५४ ॥

सिंदुरयं रज्जू राज्यं च । सिंहंडइल्लो बालो दधिसरो मयूरश्चेति व्यर्थः ॥ [५४]

हिमकालदुद्दिणे तह झाडविंससग्मि सीअल्ली ।

सीअणयं पाग्मिमाणा सिंहणोमालिआमु सीहलिआ ॥ ५५ ॥ 5

सीअल्ली हिमकालदुर्दिनं झाडविशेषश्चेति व्यर्था । सीअणयं दुग्धपारी श्मशानं चेति दधम् । सीहलिआ शिखा नवमालिका चेति व्यर्था ॥ [५५]

मुग्गं च अप्पकुसले णिव्विग्घविमज्जिएमुं च ।

रुप्परजगेमु मुज्झयमह वेसहरचडएमु सुहराओ ॥ ५६ ॥

मुग्गं आत्मकुशलं निर्विघ्नं विसर्जितं चेति व्यर्थम् । मुज्झयं रौप्यम् । मुज्झओ 10 रजकश्चेति व्यर्थः । सुहराओ वेश्यागृहं चटकश्चेति व्यर्थः ॥ [५६]

सुरल्ली मज्झण्हं तिणभेए ममयरुवकीड अ ।

मिगमिमुमरमु मेल्लो दीहग्गमहाकिईमु मेरी अं ॥ ५७ ॥

सुरल्ली मध्याह्नो ग्रामणीतृणं मशकाकृतिकीटश्चेति व्यर्थः । सेल्लो मृगशिशुः शरश्चेति व्यर्थः । सेरी दीर्घा भद्राकृतिश्चेति व्यर्था ॥ [५७] 15

गामपहाणे मण्णिज्जकारए तह य सेआलां ।

भूए भाविणि मोही भावणमालयणासिविणमल्लेमु ॥ ५८ ॥

L. 1. A सिंदुरय C सिंदुरय णायव्व A रज्जुग्मि C रज्जग्मि. L. 2. ABCF बालग्मि X दहिमाग्मि *add.* रग्मि य ABCFY मोरे य EX मोरे ड C सिंहंड EX सिंहंड°. L. 3. BCFX सिंदुरयं X रज्जू B गय व X सिंदुर B बालो दधिसरो C (F ?) दधिसारो. L. 4. B काल दु C काड EXY सीअल्ली L. 5 A सीअणय A सिंहमालि°. *add.* °लियासु सीहलिया. L. 6 B झाड CFX झाड BX व्यर्था. L. 7. BCF °लिया X व्यर्थः L. 8 A णायव्वं BF तदसिद्धिणम्. L. 9 A रूप° Y °रज्जुसु AB मुज्जयं C (F ?) मुज्जय BF मुग्ग C 1. hd महारा X हराओ A °राड. L. 10. B निर्विघ्नं B मुज्जय C (F ?) मुज्जय B मुज्जओ C (F ?) मुज्जओ. L. 11. X व्यर्थः (second time). L. 12. C (F ?) मज्झण्हं A °ज्जू (?) Y मज्झण्हं A मतप° *add.* य. L. 13. A मिगसिग्गसंरु C °मितसुरेसु 2. hd. °सित्तं EX °सिरेसु BF सिल्ला X सिल्लो BF कइंमु Y °गिईसु *add.* य. L. 14. C सुरल्ली CX मध्याह्नः C तृणं (om. ग्रामणी) X तृणभेदः (om. ग्रामणी) X मशकरूपकीट°. B °शिशुः BF शरश्चेति. L. 15. (X व्यर्था. L. 16. ABEF सण्णिज्ज° C सण्णिण° *add.* सेआलां (X सेआलो Y सेआलो).

सेआलो ग्रामप्रधानं सांनिध्यकर्ता च यक्षादिरिति व्यर्थः । सोही भूते भाविनि च काले प्रयुज्यते । सामर्थ्यात्तदर्थं भवति । सोवणं वासगृहम् । सोवणो स्वप्नो मल्लश्रेति व्यर्थः सोवणशब्दः ॥ [५८]

॥ अथ हादिः ॥

5 हडुं अट्टिमि हरी कीरे दूर हणं हडं हरिण ।

हत्थं हल्लप्फलिअं हुलिअं सिग्घम्मि हणु ससेमम्मि ॥ ५९ ॥

हडुं अस्थि । हरी शुकः । हणं दूरम् । हडं हतम् । हत्थं हल्लप्फलिअं हुलिअं त्रयोऽप्येते शीघ्राः । हल्लप्फलिअं आकुलत्वमित्यन्ये । हणु सावरोषम् ॥ यथा ।

हरिणासहड्डिअ महं अहगुधणेणं हडेण हन्थो वि ।

10 ण हणं वच्चसि हल्लप्फलिअं चलिअम्मि मइ पवणहुलिण ॥ ५९ ॥

अत्र । हंडं गृहाणार्थे । हड्डी निर्वेदे । एते प्राकृते निपातेऽप्युक्तविनि नोक्तौ ॥ [५९]

हत्थारं साहेज्जे कीलत्थं कग्गयम्मि हत्थल्लं ।

हक्कोद्धं अहिलमिए उप्पाडिअयम्मि हक्खुत्तं ॥ ६० ॥

हत्थारं साहाय्यम् । हत्थल्लं क्रीडया हन्ते गृहीतम् । हक्कोद्धं अभिलाषितम् ।

15 हक्खुत्तं उत्पादितम् ॥ यथा ।

L. 1. BCFX सेआलो C संनिध्य C भाविनी X व for च. L. 2. X सामर्थ्यात् तदर्थं F सोहणं BF रतिग्रह. L. 3. X सावणशब्दः L. 4. om. A. Y has only हकागादिः L. 5 C हट 2 hd हडु BF अट्टिमि C अट्टिमि EX अट्टिमि X हे for दूर X om. हड. L. 6 B हट्ट AXY त्रिय BF °कलिअं C °कलिअं E °कलिय BF हुलिय CEXY हुलिय A सवसेमम्मि X only नेसम्मि L. 7. X दूर C हडुं X हतं BCF हच्छं BF °कमिय C °हच्छकिलियं BF om. हुलिअं C हुलियं. L. 8. X हत्थकलिअं BF °कलियं C °कलिअं B सावरोषं. L. 9. BC FX °हट्टिय CX मह BCF हच्छो. L. 10. BCFX °लियं BCF चलिअम्मि X only मि for चलिअम्मि BF मेह. L. 11. C णार्थो हड्डी X णार्था ह्यपी F हड्डी CX निर्वेद. L. 12. C हच्छारं ACY साहेज्जे BF साहेज्जे C कीलच्छं कामयम्मि हच्छल्लं E हच्छल्लं L. 13. A हक्कोद्धं C °द्धं F °द्ध X सुप्पा °cald. °हिययं (X °डियम्मि). L. 14. C हक्खारं X साहाय्यं C हक्खल्लं X गद्दीनं C हक्कोद्धं 2. hd. F °द्धं B °लियं. L. 15. C (F !) X उत्पादिनं

अणवेनिखअ हत्थारं हक्कोद्धजगज्जएण कामेण ।

ससिवयणे हक्खुत्ता तुमं सि हत्थल्लभल्लि व्व ॥ ५३ ॥ [६०]

मङ्गप्फंसयसवहम्मि हंजओ रामयम्मि हल्लीसो ।

हत्थल्ली हत्थविमी बहुजंपिणए हलप्पो अ ॥ ६१ ॥

हंजओ साङ्गस्पर्शः अपथः । हल्लीसो रासकः । मण्डलेन स्त्रीणां नृत्तम् । हत्थल्ली 5
हस्तवृसी । सारीशब्दो वृसीवाचक उक्तः । ततो हस्ते सारी हस्तसारीति न देश्येषु
वाच्यः । हलप्पो बहुभाषी ॥ यथा ।

तुह हंजओ अतुल्लं सोहगं तुज्ज ण हु हलप्पो हं ।

अं हत्थल्लीहत्था णिअग्नि मुण्णिणो वि तुज्ज हल्लीसं ॥ ५४ ॥ [६१]

गेहम्मि हम्मिअं तह चलिअसयण्हंसु हल्लिअहल्लूरा ।

10

हासं हद्दयहसिग्गिअहामीआ मक्खिए हविअं ॥ ६२ ॥

हम्मिअ गृहम् । हल्लिअं चलितम् । हलूरो सतृष्णः । हद्दओ हसिरिआ हासीअं
त्रयोऽप्यमी हासार्थाः । हविअं प्रक्षितम् ॥ यथा ।

गुणहम्मिअ तुह विरहे सा हविअहल्लूरहल्लिएकमणा ।

ण णिएह कुडयहद्दयकेअइहसिरिअकयम्बहासीए ॥ ५५ ॥

15

L. 1. *add.* विखय (हत्थारं (हक्कोद्धं F हक्कोद्धं X हक्कोद्धं C जगज्जएण.
L. 2. X मि for सि (हत्थल्ल. L. 3. X om dist. 61, but gives the com-
mentary. BF संगफसय E फसय A हजउ. L. 4 C हत्थल्ली हत्थं ABCFY
विस्सी E विस्सी B वहु E वहु *add.* य. L. 5. B हजउ CX रासको C नृत्तयं X नृत्तयं
X om. हत्थल्ली C हत्थल्ली हत्थ. L. 6. BCFX वृषी X om. सारीशब्दो वृसी
BCF वृषी X वाचक CX उक्तस्ततो Instead of हस्तसारीति we should expect
to find हत्थसारीति B देश्येषु. L. 7. X हल्लप्पो. L. 8. X अंजओ C तुस X
प्पो for हल्लप्पो. L. 9. C हत्थल्लीहत्था X मुण्णिणो C तुस. L. 10. X गेहम्मि
BF हम्मिय CEXY हम्मिय BCFXY चलियं BX सप्रणहेसु *add.* हल्लियं.
L. 11. AX हद्दयं CF हद्दयं *add.* हसिग्गियहासीया Y मंखिए *add.* हविय. L. 12.
B हम्मियं C (F!) X हम्मियं BCFX हल्लियं C हद्दओ F हद्दओ X हद्दय BCF रिया
X हम्मियं BCF हासीय X हासीय. L. 13. B हावयं. L. 14. B हम्मियं C
(F!) X हम्मियं X om. रंहे सा हवि BCF हवियं X यहल्लूरा. L. 15. X तद्दयं
CF हद्दयं BF कययं BCFX हसिग्गियकयवहासीए.

अत्र । हणइ शृणोति । हकइ निषेधति । हरइ गृह्णाति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [६२]

गहभेए हत्थिवओ लउडे हरिमिग्गहिरिवंगा ।

बंधणिइन्दगजेसुं हलाहलाहत्थिमल्ला य ॥ ६३ ॥

- 5 हत्थिवओ ग्रहभेदः । हरिमिग्गो तथा हिरिवंगो लगुडः । हलाहला बंधणिका । हत्थिमल्लो इन्द्रगजः ॥ यथा ।

जो ण गणइ हत्थिवयं जो पडिमल्लो अ हत्थिमल्लस्स ।

सो किं हरिमिग्गकरो हिरिवंगेणं हलाहलं हणइ ॥ ५६ ॥ [६३]

हत्थल्लिअं च हत्थोसारिअए कलयलम्मि हलबोलो ।

- 10 हरिआली दुव्वाए हत्थिहरिल्लो अ वेसम्मि ॥ ६४ ॥

हत्थल्लिअं हस्तापसारितम् । हलबोलो कलकरः । अत्र । हल्लिआरो हरिताल इति हरितालशब्दभवः । हक्कुप्पइ उक्क्षिपतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तौ । हरिआली दूर्वा । हत्थिहरिल्लो वेपः ॥ यथा ।

हरिआलिकयत्थरणा हत्थल्लिअकण्ठया य रणम्मि ।

- 15 णिन्दिअहत्थिहरिल्ला तुह रिउडिम्भा करन्ति हलबोल ॥ ५७ ॥ [६४]

हट्टमहट्टो कल्ले हत्थच्छुहणी णववहए ।

हरिचंदणं च घुसिणं हत्थिअचक्खुं च वंकिदिट्ठम्मि ॥ ६५ ॥

L. 1. C (F!) X निषेधयति B गृह्णाति C गृह्णाति. L. 3. B महभेए C हत्थिवओ (F!) A ^{वड}X हरिमिग्गो A ^{हिरिवंगा}BF हिरिवंगा C1. hd. ^{हिरि} L. 3. BF बंधणि C इन्द्रगजो E ^{पद्मजेषु}C ^{इन्द्रगजः} L. 5. C हत्थिवओ X हरिमिग्गो CX हिरिवंगो B लगुडः. Instead of बंधणिका we should expect to find बंधणिका; but cfr. viii. 75. L. 6. C हत्थि. L. 7. C जा () हत्थि (twice) BCFX य L. 8. B हरिमिग्ग X हरिमिग्ग C (F!) हिरिवंगेण BF हण C हणइ. L. 9. BFX हत्थि C हत्थि ^{add.} ^{ल्लियं} C हत्थि ^{add.} ^{रिअए} C कलयलम्मि ABCFX ^{बोलो}. L. 10. ^{add.} हरिआली E दुव्वाए C हत्थि ^{add.} य. L. 11. CX हत्थि BCFX ^{ल्लियं} B बोला CFX ^{बोलो} BF हसियागो CX हरियालो. B om. हरिताल इति. L. 12. X हरितालइद् BF हक्कुप्पइ C हक्कुप्पइ X हक्कुप्पइ. X ^{पूका} BCFX हरियाली L. 13. C ^{हत्थि}. L. 14. BCFX हरियाली C ^{कयच्छरणा} X ^{कयच्छरणा} BFX हत्थिल्लियं C हत्थिल्लियं BFX अ for य BF रणं. L. 15. BC FX णिदियं C ^{हत्थि} X रिउडिमा CX करन्ति BCFX बोल. L. 16. E ^{महलो} C हत्थिमुहणी EX हत्थिमुहणी EX नवं C ^{वहए} Y वहए. L. 17. X ^{चंदणं} घुसिणो (om. च) ABEXY हत्थियं C हत्थियं (F!) A ^{दिट्ठिम्मि} C दिट्ठिम्मि E ^{दित्थंमि}.

हठमहठो कल्पः । कल्पो नीरोगदक्षयोः । हत्थच्छुहणी नववधुः । हरिचंदणं कुङ्कु-
मम् । हत्थिअचक्खुं वक्कावलोकनम् ॥ यथा ।

हरिचंदणपिञ्जारिअं हत्थच्छुहणिं सहीउ सिक्खन्ति ।

हठमहठं दइअं हत्थिअचक्खूहि पिच्छ तुमयं ति ॥ ५८ ॥ [६५]

सालाहणाम्मि हालो हारा लिक्खाइ हालुओ खीव ।

5

हिलहिल्लाओ तह वालुआसु हिका य रजगीए ॥ ६६ ॥

हालो सातवाहनः । हारा लिखा । हालुओ क्षीवः । हिला तथा हिल्ला वालुकाः ।
हिका रजकी ॥ यथा ।

हालचउरं पि हु पिअं असई चइऊण दूइकयहिका ।

हारिल्लहिलावहहालुएहि ही रमइ हिल्लासु ॥ ५९ ॥ [६६]

10

हिड्डो वामणए हिज्जो कल्ले हित्थिहीरण्णा लज्जा ।

विदुरे हिड्डो हिड्डाहिड्डो अ लहरीइ हिल्लूरी ॥ ६७ ॥

हिड्डो वामनः । हिज्जो कल्पम् । भविष्यदतिक्रान्तं च दिनमित्यर्थः । हित्था तथा
हीरण्णा लज्जा । हित्थो लज्जित इत्यन्थे । यद्रोपालः । लज्जितभीतौ हित्थो ॥ वस्त-
वाची तु हित्थशब्दस्त्रस्तशब्दभवः । हिड्डो तथा हिड्डाहिड्डो आकुलः । अपोवाचकस्तु 15
हिड्डशब्दो अयःशब्दभवः । हिल्लूरी लहरी ॥ यथा ।

वम्महसरहिल्लूरीहिड्डा सहि रमासि हिड्डमणहित्थे ।

हिज्जो आलीण पुगे वहसि अ हिड्डाहिड्डा तु हीरणयं ॥ ६० ॥ [६७]

- L. 1. BCFX कल्पः । कल्पो BX णवः C वधु L. 2. BX हत्थियं C (F!)
हत्थिअ . L. 3. BCFX रियं C 1. hd. हत्थच्छुहणिं 2. hd. °लुं X हत्थदुहणिं.
L. 4. C इदमहठु BCFX दइअं BF हत्थियं C (F!) हत्थिअं BF °चक्खुहिं X
'चक्खुहिं X उमय L. 5. CX हलमि BF हालो लिं X हालओ C व्सावि.
L. 6. X हलाओ Y वालुयासु BF रजगीं XY रजकीए. L. 7. BF हारो X
लिक्खा C हालु उत्क्षीवः BFX क्षीवः CX वालुका L. 9. X हालवउर om पि हु
CX दूयकयं. L. 10. C °हिल्लाविहडां X °विडडां BCFX °लुएहिं C हि CX राइ for
रमइ. L. 11. BCF हिड्डो C हिड्डो A हित्थं हीं C हिच्छां. L. 12. B विदुरो B
हिड्डाविड्डो E हिड्डो X हिड्डाहिड्डो cdd य A हिल्लूरी L. 13. BF हिड्डो X हिड्डो C
हिड्डो BCFX कल्पं B °त्यर्थं C हिच्छां. L. 14. X हीरण्णा BCF °भीतो BC
FX हित्था. L. 15. X °शब्दः वस्तं C हित्थाहिड्डो or हिच्छां X हित्थाहिड्डो.
L. 17. BF वम्महं C °हिड्डा BCFX हिड्डमं. L. 18. BF हिज्जे C हिड्डो X हिज्जे C
पुगे इति X हिड्डाहिड्डा X हीरणय.

एकपदगमणकीलाह हिंचिअं हिंबिअं चेअ ।

हिरडी सउली हिक्किअहीसमणा हंसिअरवम्भि ॥ ६८ ॥

हिंचिअं तथा हिंबिअं एकपदगमनक्रीडा । यदाह ॥ उन्क्षिप्य चरणमेकं यत्र शिशुर्वल्गति कीडा । रुथिता हिंचिअं हिंबिअनामभ्याम् ॥ इति । हिरडी शकुनिका ।

5 हिक्किअं तथा हीसमणं हेचारवः ॥ यथा ।

तुज्ज रीऊ हिकिरहयघणहीसमणे रणे सहिरडिम्मि ।

भरिअसिसुहिंचिओ हिंबिणण णस्सइ सकण्टणक्कपओ ॥ ६९ ॥ [६८]

हिकामहिरिंवा पड्डुपल्लुलेमुं हिमोहिमा फद्धा ।

हिंडोलयं च हिंडोडणं च खंत्तमिगवारणारावं ॥ ६९ ॥

10 हिकामो पड्डुः । हिरिंवं पल्लुम् । हिमोहिमा स्पर्धा । हिंडोलय तथा हिंडोडणं क्षेत्रे मृगनिषेधरवः । हिंडोलं क्षेत्ररक्षणयन्त्रमिति केचित् ॥ यथा ।

हिंडोत्तएण पण्णो णट्ठेसु मिगेसु तुह इह हिरिंवे ।

हिकाम्पच्चि हिंडोडणेइ जारो हिसोहिसाइ अ ॥ ६९ ॥ [६९]

हिरिमंथा चणएमुं हीरो मूईणिहे हुडां मेमे ।

15 हुत्तोऽभिमुहे हुडा पणम्मि हुडुअहुडुमा पवाहपया ॥ ७० ॥

L 1. EX एकवयं AXY हिंचिय BF द्विक्रम्य C द्विविय 2. hd. हाशयं E द्विस्य A द्विविय BF, C 1. hd. द्विविय C 2. hd. द्विविय EY द्विस्य X om. द्विचअ BCFXY च्य. L 2. A सउली *edd.* द्विक्रम्य *obl.* हंसिय L 3. BF, C 2. hd. हिंचिय C 1. hd. X द्विविय BF तथा द्विविय CX द्विविय L 4. CX गायुयंत्तानि BF द्विचय and *om.* द्विचअ C द्विवियद्विवियं X द्विचयश्चानभ्यामिन् X द्विही. L 5. BCF द्विचयं X द्विक्रमं BF हेसमण X हेचरवः. L 6. C तुज्ज X द्विक्रम्यरहयघणहीसमणे C om. रणे BCF सिद्धिः X महिर्ण L 7. BCFX भाग्यं BF भिसुहिंचिओ C द्विचअ BF द्विचएण C द्विविणण X द्विवण. L 8. BF द्विक्रमिं A रिम्वा BEFY रिंवा C 1. hd. रिम्वा 2. hd. रिम्वा X द्विग्वा ABEFX ल्लेमुं ABX पद्धा C (F!) फद्धा E पद्धा. L 9. AX हिंडोलय C 1. hd. हिमो E हिंडो EX om. च A हिंडोडणं X हिंडोलय B व A खंत्तमिणं C खंत्तमिणं X खंत्तमिणं C गवे. L 10. X हिकामो B द्विचं C (F!) द्विस्य X द्विच BX पद्धा L 11. X केचित्. L 12. C णट्ठेसु BF om. इइ BF द्विचं C द्विस्यं X रिंवे (sic). L 13. X हिकाम-पत्ति CX रिंवादि C 2. hd. च. L 14. ACX हिरिमंथा A वणएच्च X एसु C मासे. L 15. E हुडा ABCFX om s B हुडा ABEFY हुडुयं C om हुडुअं X हुडुयं हुडुयं.

हिरिमंथा चणकाः । हीरो सुवीमुखाम् दार्वीदिवस्तु । वज्रवाचकस्तु हीरशब्दः
संस्कृतसमः । हरवाचकस्तु हरशब्दभवः । केचित् हीरशब्दं भस्मन्यपि प्रयुञ्जते ।
हुडो मेघः । हुतो अभिमुखः । हुडा पणः । हुडुओ प्रवाहः । हुडुमो पताका ॥ यथा ।

हुडसिङ्गहीर मर कुण हुडं जसहुडुम तीह तुह विरहे ।

णयणा जह हिरिमंथ व्व णंसहुडुण्ण मूणया हुत्ता ॥ ६३ ॥ [७०] 5

हुरुडी विआउआ हुंकयहुंकुरुवा य अञ्जलीए अ ।

पमवपराइ हुलुब्बी हुमां लोहारण जवे हला ॥ ७१ ॥

हुरुडी विपादिका । हुंकओ तथा हुंकुरुवो अञ्जलिः । हुलुब्बी पसवपरा । हुमो
लोहकारः । हला वेगः ॥ यथा ।

तूह हुंकुरुवो कामुअ इमाइ हुरुडीपयाइ हेलाए ।

10

जं करसि हुंकयं किर हुलुब्बिआह्मिआड रडुब्बो ॥ ६४ ॥ [७१]

हेलुक्का हिका हेलुअं छिए गणवइम्मि हेरिबो ।

सप्पमिरकरणिमेह हेआलं हारणं वत्थे ॥ ७२ ॥

हेलुक्का हिका । हेलुअं क्षतम् । हेरिबो विनायकः । हेआलं सर्पशिरःसंज्ञेन हस्तेन
निषेधः । सर्पशिरा नाम हस्तकविशेषः । यदाह भरतः ॥ अङ्गुल्यः संहिताः सर्वाः 15
सहाङ्गुष्ठेन यम्य तु । तथा निम्नतलश्रव स तु सर्पशिराः करः ॥ हारणं वस्त्रम् ॥ यथा ।

L. 1. C हरिमथा X हरिमथा X हीरः हरवाचकस्तु L. 3. C1. *bd. om.* हुडो
मेघः 2. *bd.* हुडो मासः X अभिमम BF हुडाः पणः X पताकाः L. 4. BF हुडुमिणं
L. 5. B नह ति डि C हरिमथ X हरिमथ CX च. L. 6. AC विआउआ ABY
हुंकुरुवा E हुंकुरुवा *akL* नीए व. L. 7. BF पसव ACY हुलुब्बो C हुयो AX
लोहारण X हेलो. L. 8. B हुंकुरुवो C (F1) X हुंकुरुवो BCFX हुलुब्बी X पसवपराः
C हुयो. L. 9. C हेलो L. 10. B हुंकुरुवो C (F1) X हुंकुरुवो BF कामुव
X कामुअ X वुरुडी L. 11. X न BF हुंकय C किर BCFX हुलुब्बियां BFX
हुमियाय C हुमायाइ BFX लुदा C लुदा L. 12. C हेसुक्का BFY किरिए A हेसुगं
E हेसुअ X हिलुअं Y हेसुअ AX क्रीए E किरिए BF वर्याम E वर्यामि X वय (*hic*)
BF हेरिबो C हेरिबो E हेरिबो X हेरिब्या. L. 13. ABCFY हेआलं X हेआलंआलं A
वो C वत्थे E वत्थे L. 14. X हेक्क for हिक्का BF ह्वनं BF हेरिबो CX हेरिबो BC
FX हेआलं C *om.* सर्प नाम हस्तक X हस्तकविशेषः L. 15. X अङ्गुल्यसंहिताः सर्वा
C *om.* संहिताः L. 16. B सहाङ्गुष्ठेन X सहाङ्गुष्ठेन BF निम्नतलं C निस्त .

हेलकहेलुअमुहे दुल्लिए होरणञ्चलविलम्भे ।
हेरिबं पूअन्ती अम्बा बाले करेइ हेआलं ॥ ६५ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

तत्र हंदि विषादविकल्पपश्चात्तापनिश्चयसत्यगृहाणार्थेषु । हरे क्षेपसंभाषणरातिकल-
5 हषु । एतौ प्राकृतलक्षणे निपातेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [७२]

हत्थे कीलागहिअम्मि हत्थलो हत्थलोले अ ।

हत्थाभरणे हत्थप्पाहुइए चेअ हत्थोडी ॥ ७३ ॥

हत्थलो हस्ते क्रीडार्थं गृहीतः पदार्थो हस्तलोलश्रोति व्यर्थः । हत्थोडी हस्ताभरणं
हस्तपामृतं च ॥ [७३]

10 तुमुलम्मि कोउए हलहलं हडहडोऽणुरायतावेमु ।

हरपचुअं मुमरिए णामोद्वेमेण दिण्णे अ ॥ ७४ ॥

हलहलं तुमुलः कौतुकं च । हडहडो अनुरागस्तापश्च । हरपचुअं स्मृतं नामोद्वे-
शेन दत्तं च ॥ [७४]

जङ्गालदीहमन्थरविरएसुं हाविरो होइ ।

15 हालाहलसदो तह मालारं बंभणीए अ ॥ ७५ ॥

हाविरो जङ्गालो दीर्घो मन्थरो विरतश्चेति चतुर्थः । हावो जङ्गवाल इत्यपि
कश्चित् । हालाहलो मालिकः । हालाहला बंभणिका चेति व्यर्थं हालाहल-
शब्दः ॥ [७५]

- L. 1. C^१ हेटुयमुहे X हतुयमुहे B डल F डुल्लि C डल्लिए BF णेवल
L. 2. BF हेरिब CX हेरम्ब X पयन्ती B अंबा CX अम्बा PX बाले (C^१ F^१) बाली BFX
हयालं C बालं (sic). L. 3. om. A; E अधान्ते L. 4. X अत्र C^१ निश्चयस्यस्य
L. 5. C^१ लक्षण X^१ लक्षण. L. 6. A हलकीला BF हत्थफोलाए ग^१ but ए del
in B. C हत्थकीला^१ Y हत्थफोला (om. ए) add. ग^१ हियम्मि (X^१ गिहियम्मि) C^१ हत्थलो A
हललोने C हत्थलोले add. य (X वा) L. 7. C^१ हत्थल हत्थला^१ or हत्थला ABCFX
येय C हत्थोडी. L. 8. C^१ हत्थलो हस्तकीडार्थं X गृहीतं C^१ हत्थलोलश्रोति (C^१ हत्थोडी.
L. 9. C^१ आवुत्तं च X हवामत्तं च. L. 10. X तुमुलम्मि C कोउ (sic) X हलं (om. हल)
After हलहलं C 2. hd. adds इट BF हंडहडो अणुराय^१ ACE om. : L. 11. A
हरपचुअं BF^१ पचुअं E^१ पचुअं X हरपचुअं BF मुमरिए A नामुद्वे BX नामो ABF
दिण्णे add. य L. 12. BF हलहल X हलहलं तुमुल C तुमुलः (C^१ हडहडा B^१ रागः ता^१ X
हरपचुअं L. 13. X दत्तं for दत्तं L. 14. C^१ 1 hd^१ विरविरण्णुं X हाविरो.
L. 15. C^१ 1. hd. मालारे BF बंभणीए X बंभणीए add. य. L. 16. BF विरतश्चेति.
L. 17. X हालाहलो As to बंभणिका cfr. note on VIII, 63. It is with purpose
that I have not written बंभणिका X व्यर्थं. L. 18. X^१ शब्दमवः.

रयणावलिखेत्तावणरवेमु हिंडोलणं हिंडोलणयं ।

हेरंको णायव्वो महिसम्मि अ डिण्डिमं चेअ ॥ ७६ ॥

हिंडोलणं तथा हिंडोलणयं रत्नावली क्षेत्ररक्षणनादश्रेति द्वावपि ग्रथौ । हेरंको महिवो डिण्डिमश्च ॥ [७६]

इअ रयणावलिणामो देसीसहाण संगहो एमो ।

5

वायरणसंमलेमो रइआं सिरिहेमचन्द्रमुणिवइणा ॥ ७७ ॥

इत्यथ देशीशब्दसंग्रहः स्वोपज्ञभाष्यानुशासनाष्टमाध्यायशेषलेशो रत्नावलीनामा-
चार्यश्रीहेमचन्द्रेण विरचित इति भद्रम् ॥

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायामष्टमो वर्गः ॥

L. 1. C 'सेनावणं' B हिंडोलण (' F 1) om. हिंडोलणं (EY हिंडोलणयं against metre X हिंडोलणं, L. 2. B हेरंको C (F 1) हेरंको E हरंको C णायव्वो Y नायव्वो, *add.* च ABCFY चैव X चैव L. 3. BFX हिंडोलणय (हिंडोलणं C रत्नावलि CX रक्षणविनादश्रेति B हेरंको C (F 1) हेरंको. L. 4. B महिवश्च. L. 5. *add.* इय BF रयणामो E रयणावलिनाम. NY 'नामो L. 6. X वायरण is given twice. X मुणिवयणा. L. 7 (इत्यर्थवदेशीं) BCFX 'नामा. L. 8 आचार्यं C आचार्यहेमचन्द्रविरचित X आचार्यहेमचन्द्रेण BF विरचितः L. 9. A 'लाया अष्टमो वर्गः माया ॥ ७०० ॥ उन्नीकसमया १०५ ॥ ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥ भवतु १५५२ ॥ वर्षे श्री and then the rest of about a line is made illegible but for the end लेखि. B इत्या स्वीपज्ञरत्नावलीमा (sic) देशीशब्दसंग्रहवृत्तवष्टमो (sic) वर्गः ॥ ७० ॥ शुभं भवतु कन्याणमस्तु । छ ॥ ऐपकपाठकयोर्मगलं । छ । लिखत पाठे कन्याण । CX इत्या स्वीपज्ञदेशीशब्दसंग्रहवृत्तावष्टमो वर्गः समाप्तः ॥ ८ । चन्दायं ३३२० । संवत् १५८७ वर्षे..... छ छ । E इति अष्टमो वर्गः ॥ छ ॥ इति श्रीदेशीनाममाला (sic) संपूर्णामिति (sic) भद्रं ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥ श्रेयो (:) स्तु लेखकपाठकयोः ॥ श्री ॥ देशीनाममालापत्र २० संपूर्ण ॥ १५१५ (!) जाया (!) ॥ (F 1) X 'ताया दसनाममालायां अष्टमो वर्गः । समाप्तः ॥ ॥ शुभं भवतु लेखकस्य : छ ॥ ॥ : श्री ॥ ॥ छ ॥ in the text. 'ताया स्वीपज्ञदेशीशब्दसंग्रहवृत्तावष्टमो वर्गः समाप्तः ॥ हेमदेशीयनाममालावृत्तिः ॥ पं० १००० ॥ : छ ॥ ॥ श्रीः ॥ : छ ॥ श्रीः ॥ शुभं भवतु ॥ : छ ॥ in the commentary. Y अष्टमो वर्गः ॥ संवत्संमतमतद्रव्यविनयनयनपणमुत्सुखस्वजिजरगच्छं (?) वर्षे ॥ श्रीवृहद्देवस्वरगण्डे श्रीजिनमाणिक्यसुगिष्टोदयगिरिसिखिरनभोमणिश्रीमज्जिनचंद्रसुरिसुगिरिनल्लिकानामनेवासिना पंडितरत्ननिधानगणिना स्वरठनार्थमलेखि देश्यनाममाला ॥ छ ॥ श्री ॥ विक्रमनगरमध्ये ॥ कान्गुनमासि विशद्वंशमीवासे शुक्रवारे ॥ शुभं भवतु लेखकपाठकयोः ॥ श्रीः ॥ छ ॥

GLOSSARY

1111111111

Glossary.

Abbreviations:— Can. = Canarese; cf = compare; cogn. = cognate with; Dp. Pl = Dhanapāla in his Pāīalacchu; Dr. = Dravidian; f. = from; foll. = the following word; Hc. Gr. = Hemacandra in his Prakrt Grammar; Mar. = Marathi; Pehl. = Pehlavi; Pers. = Persian; prec. = the preceding word; prob. = probably; q. v. = which see; rt = root, Tam. = Tamil; Tel. = Telugu; Tr. = Trivikrama in his Grammar. ts. = tatsama or Samskrtasama.

अ

- अअं i. 49. विस्तरितम्. extended, आद्र-
णियम्. respectful, त्यक्तम्. abandoned.
अअंभो i. 13 निःश्रेयः. unkind
अअग्यं i. 57 मार्गव्याघ्रणः. the back part
of the road, समागतम्. met: प्रविष्टम्.
entered [f. अधिगत ?]
अअणं i. 10 शिखितम्. the slope of a
mountain. [f. अजित.]
अअणि अ i. 24 आनीतम्. brought [f. आनि-
नीत ?]
अअगो i. 16 आयकः । ग्रामेभादिः an agent,
e. g. the headman of a village [f.
अधिगत ?]
अअरजुवई i. 48 नववधः. a newly marri-
ed girl. [f. आंचरयवति]
अअरणी i. 58 इन्द्राणी. the wife of Indra.
इन्द्राणीयतसेविनी श्री. a woman engaged
in an act of devotion, entitled In-
drānī cf. एरणी. [f. अधिगङ्गी ?]
अअगिम्बो i. 26 कथावन्धः, a tale
अअहाग i. 31 विद्युत्. lightning. [by me-
tathesis f. अधिगाम्.]
अअहंतलिम्बो i. 60 निःश्रेयः. unkind; अरुत-
विवाह. unmarried
अअकसि i. 8 वर्षाप्तम् । कृतमलमिति यावत्,
enough.
अअकृतं i. 9 प्रवृद्धम्. increased. [f. आकाम्त]
अअकृदो i. 15 परित्राता. protector [f. आकृन्द]
अअकमाला i. 58 बलात्कारः. force; ईषन्मत्ता
श्री a woman slightly intoxicated.
अअका i. 6 भगिनी. sister [f. Dr. akka]
अअकृष्टे i. 11 अद्यामितम्. attributed [f.
आकृष्ट ?]
अअको i. 6 दूतः, a messenger.
अअकोडां v. 12 उगः, a goat
अअकखणवेले i. 59 सुरतम्. sexual inter-
course; प्रदोषः, evening. [f. अक्षण-
वेले] Dp. अकखणिया = वावडया q. v.
अअकखलिअ i. 27 प्रतिफलितम्. reflected.
अअकखवाया i. 35 दिक्. a direction.
अअकश्रो i. 6 दानवः, a demon [f. असुर
HG ii. 174]
अअकडिगेहो i. 40 यौवनोन्मत्तः. in the mad-
ness of youth (but Tr = सुरतम्.
sexual intercourse)
अअकहणो i. 31 कापालिकः, a follower
of a certain Saiva sect, character-
ized by carrying skulls of men
in the form of garlands and eat-
ing and drinking from them [f.
अगधन ?]
अअगिला i. 17 अवगणना । अवज्ञा. contempt.
अअगुजहो i. 43 रहस्यभेदी. one who dis-
closes a secret. [Hc. f. अगुसधर but
Tr. f. गुसहर with prefixed अ]

- अगवक्ष्मन् १ २७ रणदलम्, van of an army.
(but Dp = अनीक) [अग्रवक्ष्मन्].
- अगवेओ १ २९ नदीपूरः, a river which has
overflowed its banks. [f अग्रवेग or
अग्रजंवेग]
- अग्रहणं १ १७ अवगणना १ जवज्ञा, con-
tempt. [f. आग्रह (ण)]
- अग्निओ १ ३३ इन्द्रगोपकीटः, a kind of
insect of red colour; मन्दः, slow
[f. अग्निकाय]
- अघाडो १ ८ अघामार्गः, a kind of plant,
Achyranthes Aspera (Mar. अघाडा)
- अग्धाणो १ १९ तृप्तः, satisfied.
- अंकारो १ ९ साहाय्यम्, help (Hindi अकार)
- अंकिअं १ ११ परिग्रहः, an embrace
- अंकुसइअ १ ३८ अङ्कुशाकारम्, hookshap-
ed [past part dem f. अंकुस]
- अंकेल्लो १ ७ असोकतरुः, the Aśoka tree.
[f. अंकेलि]
- अंको १ ३ निकटम् proximity [ts]
- अगववृणं १ ४७ रोगः, disease
- अंगवलिञ्ज १ ४२ अङ्गवटनम्, motion of
the limbs cogn with अंगवलन]
- अंगलिअं १ २८ इक्षुबण्डम्, a piece of
sugarcane (Tr अंगलिअ)
- अंगुट्टो १ ६ अवगुण्डनम् १ शिरोऽवगुण्डनमिनि
यावन्, veil [cogn. with अवगुण्डन]
- अंगुथल १ ३१ अंगुलीयम्, a finger ring.
(Pers. angushtai, Pehl angust
Zend angusta) [cogn. with अंगुष्ठ]
- अंगलिनी १ ३२ विषडुगु, a creeper [prob
by contamination f. विषडुगु and
फालिनी]
- अचल १ ३३ गृहम्, a house; उक्तम्, spoken,
गृहपश्चिमपदेशः, the western part of a
house, निष्ठुरः, harsh; नीरसः, without
juice.
- अच्छ १ ४९ अत्यर्थम्, very much; शिघ्रम्,
quickly.
- अच्छिवडण १ ३९ निर्मीलनम्, shutting the
eyes [He. f अक्षिपतन]
- अच्छिविअच्छो १ ४१ परस्परमाकर्षणम्, mu-
tual attraction. [prob. f. अच्छ or
अंच for रूप in आकर्षणिव्याकषति]
- अच्छिहृल्लो १ ११ द्वेष्यः, an enemy; वषः,
dress [f. अक्षिहा]
- अजराउर १ ४५ उष्णम् heat.
- अजुअलवण्णा १ ४८ अम्लिकावृक्षः, the ta-
marind tree [f. अजुगलपर्ण]
- अजुओ १ १७ मत्तच्छदः, name of a tree.
Alstoma Scholaris [He. f. अजुक
(पर्ण)]
- अज्जओ १ ५४ सुरसृणम्, गुण्डकतृणम्, kinds
of grass
- अज्जो १ ३ जिनः, Mahavira [He. f अर्थ]
- अज्जओ १ १७ प्रातिवेशमकः, a neighbour.
- अज्जत्यो १ १० आगतः, come (past part)
- अज्जवान्ज १ ४० निवापित मुखम्, shaven
face
- अज्जामिअ १ ३० दृष्टम्, seen.
- अज्जम्म १ १३ आकृष्टम्, censured. (Cf.
index of verbal substitutes.
- अज्जा १ ५० अचारी, an unchaste wo-
man; गमा, beauty नववधुः, a bride;
नरणी, a young woman; एषा, this
(fem
- अज्जोल्लिआ १ ३३ क्रांदाभरणं मौक्तिकप्रचन,
pearls in a chest-ornament.
- अज्जोल्लो १ ७ दुग्धदोद्या धेनुः १ या पनः पुनर्दु-
ग्धने, a cow giving milk several
times a day.
- अज्जं १ १४ अरुणम्, drawn near [a
variant of अंच q. v. in the index
of verbal substitutes, prob. f. अच्]
- अज्जणडमिआ १ ३७ तापिच्छम्, the Tamāla
flower.
- अज्जणईसं १ ३७ तापिच्छम् the Tamāla
flower.

- अंजलिआ i. 37 ताम्बूलम्, the Tamāla flower.
- अंजसं i. 14 कजु, straight [f. अंजसा but Tr. f. कजु]
- अट्टं i. 50 रुशः, weak; गुः, great; शुकः, a parrot; सुखं, happiness; धृष्टः, bold; अलसः, lazy; शब्दः, a sound; असत्यम्, falsehood [f. अट्टं]
- अट्टो i. 10 यातः, gone [f. अट्टं or अट्ट]
- अट्टउज्जिअ i. 12 पुरुषाघनम् । विपरीतरतम्, reversed sexual intercourse
- अट्टस्मिअं i. 11 प्रतिजागरितम्, watchfulness
- अट्टणी i. 16 मार्गः, a way [f. अट्टं]
- अट्टयणा i. 18 अमर्ता, an unchaste woman [f. अट्ट]
- अट्टया i. 18 अमर्ता, an unchaste woman [f. अट्ट]
- अट्टाही i. 19 चलाकारः, violence, force
- अट्टप्रकृती i. 15 कृत्वा हस्तदिव्यः, placing the hand on the hips (Dr. अट्टप्रकृतः)
- अणच्छिआरं i. 14 अण्डितम्, unbroken
- अणडो i. 18 जागः, an adulterer. [f. अणुत्]
- अणत्तं i. 10 निर्माल्यम्, flowers used and cast off.
- अणयो i. 12 बद्धः, a sword
- अणसामओ i. 15 अगतिः, dissatisfaction
- अणगहो i. 24 शिरसे विचपटिका, a coloured cloth on the head.
- अणगिहो i. 20 अणगहितः । निरवसरः, busy [f. न-रिक् ?]
- अणहं i. 13 अशतम्, unhurt [f. अणय]
- अणहृष्यणयं i. 18 अनष्टम्, not lost.
- अणहारआ i. 38 बल्लम् । निस्त्रमयम्, a pit
- अणगहो i. 18 जागः, an adulterer [a variant of अणडो q. v.]
- अणिलं i. 19 प्रभातम्, dawn.
- अणिलं i. 31 मइशम्, similar, यम्, the face, the mouth.
- अणुअलं i. 19 प्रभातम्, dawn.
- अणुआ cf. अणुआ
- अणुआं i. 21 चणकः the chick-pea. [f. अणु or Dr. anumu]
- अणुओ i. 52 आरुतिः, form; धान्यविशेषः, a kind of grain (अणुआ चण्डिगिःवन्त्ये) [cf. prec.]
- अणुदां i. 19 प्रभातम्, dawn. (Tr. अणुदिवं)
- अणुवधिअं i. 14 टिकः, hiccough [f. अनुचध ?]
- अणुवज्जिअं i. 11 प्रतिजागरितम्, watchfulness (Tr. अणुवज्जिआं)
- अणुवट्टुआ i. 18 नववधः, a bride (Tr. अणुवट्टुं) [Tr. by metathesis fr. नववध]
- अणुने i. 19 अलङ्कारः, violence, force (Tr. अणुओ)
- अणुसंधिअं i. 59 अविगतम्, continually; टिकः, hiccough
- अणुसुत्ती i. 25 अनुकलः, favourable [f. अनु-सु]
- अणुसुआ i. 23 अमन्त्रप्रमवा, about to be delivered [f. अनु-सु]
- अणु i. 5 गण्डिभेदः, a kind of grain [f. अणु or Dr. annum]
- अणुकज्जा i. 30 चञ्चल, unsteady
- अणुल्य i. 19 प्रभातम्, dawn.
- अणुओ i. 16 मन्थः, a fish [f. अणुज]
- अणुहओ i. 19 तृप्तः, satisfied. Hc. अन्वित Tr. अणुव-
- अणुओ i. 35 तरुणः, a young man; धर्मः, a rogue देवः, husband's brother. [f. Dr. anna]
- अणुत्ती i. 17 अवगणना । अवज्ञा contempt.
- अणुमथं i. 28 पुनरुक्तम्, repetition. [f. अन्य-मथ ?]
- अणुणाण i. 7 विवाहवधदानम्, dowry or a present from the bride to the bridegroom for marriage.

अग्निआ i. 51 [formed by adding the suffix अ to अग्णी q. v.]
 अग्णी i. 51 देवभार्या, wife of husband's brother; ननान्दा, a husband's sister; पितृष्वसा, a father's sister.
 अग्णोत्तरिअ i. 39 अतिक्रान्तम्, past
 अण्डेअओ i. 21 भ्रान्तः, mistaken
 अत्ता i. 51 जननी, mother; पितृष्वसा, a father's sister. अशुरभार्या, mother-in-law; वयस्या, a female friend [ts. or f. Dr. atta]
 अत्थाङ्गं i. 14 अनवसगः, ill-timedness [He. Gr. ii 174=अकाण्डम्]
 अत्थाय i. 54 अगाधम्, very deep; आयामम्, length, स्थानम्, a place.
 अत्थयारिआ i. 16 सखी, a female friend.
 अत्थारो i. 9 साहाय्यम्, help [f. मू-प्रोत्तिपालनयोः + आ cf. Dp 215]
 अत्थाङ्गं i. 54 अगाधम्, very deep; आयामम् length; स्थानम्, a place [a variant of अत्थाय]
 अत्थुई i. 9 लघु, light [f. अत्थुई !]
 अत्थुवई i. 23 मङ्गलनकम्, the marking-unt plant *Semecarpus Anacardium*
 अद्सणो i. 29 चोरः, a thief [f. अद्गन]
 अद्दणो i. 15 आकुलः, agitated
 अद्दणो i. 15 आकुलः, agitated [a variant of अद्दण]
 अद्दाओ i. 14 दर्पणः, a mirror [f. Tel. addamu]
 अद्दक्खणं i. 34 प्रतीक्षणम्, waiting for. पराक्षणमिति केचित्, examining
 अद्दक्खिअं i. 34 भजाकरणम्, gesture [f. अर्थाक्षिक]
 अद्दलेवा i. 33 मोचकम्, पादत्राणम्, a kind of shoe [f. अर्धजवा !]
 अद्दतो i. 8 पर्यन्तः, boundary
 अद्दविआर i. 43 मण्डनम्, ornamentatio-
 मण्डलकमिति केचित्, a circular ring.

अतरिज्जं i. 35 कटांसुत्रम्, a woman's girdle. [f. अतरीय]
 अतीहरी i. 35 दूती, a female messenger. (Tr. अत्तिहरी f आत्तिहरी) [f. अतिकहरी]
 अतेह्खी i. 55 मध्यम्, the middle, जठरम्, the belly; तरङ्गः, a wave [f. अन्तराल !]
 अतोहुत्त i. 21 अयोमुखम्, having the face downwards
 अंथू i. 18 कुयः, a well. [He. ts. or f. अन्ध 'juice' + e water + अन्ध]
 अपडिच्छिगो i. 43 जडमतिः, dull-witted.
 अपारमग्गा i. 45 विश्रामः, rest
 अप्पगुत्ता i. 29 कपिकच्छुः, name of a plant, forget-me-not
 अप्पओ i. 14 आत्मवशः, depending on one's own will
 अप्पो i. 6 पिता, father [f. अम्भः or Dr. appa]
 अप्फुण i. 20 पूर्णम्, filled [f. आ-म् ?]
 (He. Gr. iv 258 = आक्रान्तम्)
 अप्पुद्दुमिगो i. 12 मनोऽर्थाधिकफलवाप्तिः, obtaining more than what is desired [f. अप्पुद्दुमि]
 अप्पमक्खण i. 31 अक्रीतिः, infamy
 अप्पमपिमाओ i. 12 राहुः, Rahu [f. अथ-पिशाच]
 अप्पमायत्तो i. 31 प्रत्यागतः, returned. पन्ना-द्वत इति गोवालः, one who has gone after.
 अप्पिण्णपुडो i. 14 शिकपुटः, an empty vessel made of leaves
 अप्पओ i. 15 चन्द्रः, the moon [f. अमृत]
 अप्पवणिग्गमो i. 15 चन्द्रः, the moon [He. f. अमृतानगम]
 अप्पडो i. 16 कटिनः, hard-hearted.
 अप्पममो i. 37 स्त्रीमितपर्यापितकाणिका, cooked grain wet with being kept over a night [f. आम्बलम् or अप्पुलम्]

अंशिरं i. 15 आम्रम्, a mango. [Hc. (r.
ii. 56 f आम्र]
अंबुसू i. 11 शम्भः, a fabulous animal,
said to have eight legs and to be
stronger than a lion.
अंबेट्टो i. 7 मुष्टियुतम्, a kind of game.
अंबेसो i. 8 गृहद्वारफलहकः, a plank at-
tached to the doorway.
अंबोच्चो i. 9 पुष्परात्रो, a flower-gatherer.
[Hc. f आम्रांश्चि.]
अम्भणु अंशिरं i. 19 अनुगमनम्, following.
अम्मा i. 5 अम्मा, mother. [f. अम्मा or
Dr. amma]
अम्माइआ i. 22 अनुमार्गगामिनी, going
along the way
अयक्को i. 6 दानवः, a demon [f. अयक्ष्]
अययो i. 6 दानवः, a demon [by meta-
thesis f अय आ]
अयडो i. 18 कपाः, a well [f अयट]
अयतंचिअ i. 17 उरचितम् (मासलम्, fleshy).
अयाली i. 13 दुर्द्वितम्, a cloudy day
अयलं i. 52 चीरी, a cricket, मशकः, a
mosquito
अयलाया i. 26 चीरी, a cricket
अयविदूर i. 15 दार्घ्यम्, long. [f अयविद्]
अरिअल्ली i. 24 व्याघ्रः, a tiger [Tr
only अल्ली]
अरिइह i. 22 नूनम् certainly [f अदान]
अरुण i. 8 कमलम्, a lotus [ts perhaps
because it is red]
अरुणं i. 11 कलङ्कारोपः, attribution of
fault
अरुमजुलो i. 16 आलस्यवान्, a lazy per-
son.
अरुमलो i. 25 दुर्दान्तवृषभः, untamable
bull (Tr अरुवलवमहो) [f अरु-चल]
अरुयो i. 13 कुक्कुटः, a cock
अरुय i. 16 वेष्टम्, a coral
अरुल i. 52 मशककम्, bees' wax; कृसुम्-
कम्, saffron coloured.

अलिअल्लो i. 56 कस्तूरिका, musk; व्याघ्रः, a
tiger [in the second sense a vari-
ant of अरिअल्ली]
अलआ i. 16 मसी, a female friend.
[f. आली]
अलिआ i. 23 दुग्धम्, milk (Tr. अलिआरं)
अलिणो i. 11 वृश्चिकः, a scorpion [f अलि]
अलोमओ i. 27 शाकवृक्षः, a teak-tree
अल्लं i. 5 दिनम्, a day
अल्लो i. 12 परिचितः, acquainted
अल्लट्टवल्लट्ट i. 18 पार्श्वपरिवर्तनम्, turning
round from one side to the other
in bed (Tr. अणट्टवल्लट्ट)
अल्लयं i. 54 जलाद्रो, a fan wetted with
water; केयम्, an armlet
अल्लो i. 13 मयूरः, a peacock [f. अलि ?],
अल्लो i. 5 अम्मा, mother (ts)
अवअक्किअ i. 10 निवापितं मुल्लम्, shaven
face
अवअच्छ i. 26 कक्षावस्त्रम्, the lower gar-
ment. कक्षवस्त्रं the waist
अवअच्छिअं i. 10 निवापितं मुल्लम्, shaven
face [a variant of अवअक्किअ]
अवअणिओ i. 14 अमयदिनः, disunited.
(Tr = अन्वः) f अवगणित]
अवअणो i. 26 उदुमल्लम्, a wooden mor-
tar used for cleansing rice
(from the husk etc) अवअणो इति
केचित् [f अवअण]
अवकीणिअं i. 38 विग्रहितम्, separated from.
अवकुरामो i. 16 सक्कः, spirituous liquor
[f अपकुरस]
अवगदं i. 30 विस्तीर्णम्, extensive. [f.
अवगत]
अवगूड i. 20 व्यलीकम्, अपराधः, an offence
[ts.]
अवगो i. 15 कटाक्षः, a glance [f. अपाङ्ग]
अवअण्णं i. 39 कंधं सति भङ्गवा मण्णनम्,
speaking in a round-about way
with anger. [ts.]

- अवज्जसं i. 56 कटी, the buttocks; कठिन वस्तु, a hard substance
- अवटंभो i. 36 ताम्बूलम्, betels with areca-nut (chunam and spices)
- अवडओ i. 20, 53 वृणपुरुषः, the form of a man made of grass: कूपः, a well; आगमः, a garden [f. अवडो q. v.]
- अवडक्लिओ i. 47 क्पादौ निहनः, killed in a well. (Tr अवडक्लिअं) [f. अवडो q. v.]
- अवडाहिअं i. 47 उक्कृष्टम्, cried out [f. अवडो q. v.]
- अवडिअ i. 21 सिन्नम्, distressed
- अवडुओ i. 26 उदुल्लयम्, a wooden mortar used for cleansing rice (from the husk etc.)
- अवडो i. 53 कूपः, a well; आगमः, a garden cf. अवडओ [f. अवट, अवन]
- अवणो i. 55 पगिवहः, overflow; गृहफलहकः, the plank of a house
- अवण्णं i. 17 अवगणना | अवज्ञा, contempt [f. अवगण्]
- अवत्तय i. 31 विस्स्थलम्, unsteady [f. अ-वृत् !]
- अवत्थग i. 22 वादघातः, a kick अवदत्थाग इत्यन्ते.
- अवदुसं i. 30 उदुल्लादि शूर्पनायमुपकरणजानाम्, domestic utensils
- अवपुसिओ i. 39 संघटितः, joined
- अवपक्लिअं i. 46 रणहृतम्, seized in battle
- अवपारिओ i. 36 विरहः, separation (Tr अवपारिओ)
- अवपारणं i. 24 आकर्षणरज्जुः, a cord to draw anything near
- अवपारो i. 32 माघ्यामन्तवविशेषो यस्मिन्निष्ठु-दनधावनाद्याचारः कियन्ते, a festival in the month of Māgha (January-February)
- अवप्यासिणी i. 46 नासाग्रज्जुः, nose-thread.
- अवपञ्जो i. 56 अतिक्रान्तं | दनम्, past day; भविष्यद्दिनम्, future day; दिनमुत्थम, the dawn.
- अवपत्तओ i. 15 पव्यात्तापः, repentance
अवपत्तेअं इति गोदासः [f. अपपत् !]
- अवपत्तेअ cf. prec
- अवपहो i. 28 कटी, the buttocks.
- अवपिक्को i. 20 क्षणग्रहितः | निग्रमगः, busy. [f. अवपिक]
- अवपिज्जो i. 36 नद्वितीयः, matchless [f. अवप]
- अवपिहडुनुमण i. 60 अकंठिनः, infamy, अम-त्यम् falsehood, डानम्, a gift
- अवपडिअ i. 11 पारम्भः, embrace [f. अवपुत्]
- अवपहो i. 28 कटी, the buttocks [ts.]
- अवलय i. 23 गृहम्, a house
- अवालय i. 22 असत्यम्, falsehood
- अवट्टसा i. 36 कोरः, anger
- अवच्छावओ i. 38 अवलपः, concealment-
अच्छावो अपि [cf. 10]
- अवच्छावा cf. prec. f. अवलाप
- अवममिआ i. 37 स्त्रीभित्तपर्यवित्काणिका, cooked gram wet with being kept over a night [f. आपः-सम !]
- अवमह i. 58 उत्सवः, a festival, नियमः a vow
- अवहट्टो i. 23 गर्विनः, proud [f. अवपुट्ट]
- अवहट्टं i. 32 ममलम्, a pestle used for cleansing rice [f. अवपुत्]
- अवहण्णो cf. अवपण्णो
- अवहत्थाम cf. अवत्थग
- अवदाओ i. 36 विरहः, separation [f. अपभाग]
- अवहेअ i. 22 अनुकम्प्यम्, pitiable [f. अवर्षअ]
- अवारी i. 12 आपणः, a market [f. अपार]
- अवारी i. 12 आपणः, a market. [cf. prec.]

अनालुओ i 28 मूक । ओष्ठपर्यन्त, the corner of the mouth
 अविअ i 10 उक्तम्, spoken.
 अविणयवर्द्ध cf. fol
 अविणयवर्गे i 18 जात्र, an adulterer.
 [He f. अविनयवर् । अविणयवर्द्ध इति द्रौणः
 [f. अविनयपति ।
 अविंला i 52 पशु, an animal; कठिनः, hard.
 अविहाविअे i 59 दीनम्, wretched; अनाल-
 पनेप्रपि दीनम् । [अविभाविन ?]
 अवेसी i 8 गृहद्वारकलत्रकः, a plank at-
 tached to the doorway
 अम्बा i 5 अम्बा, mother [f. Dr avva]
 असंगय i 34 वस्त्रम्, a cloth.
 असोपसो i 55 अश्वः, a horse; अनवशिष्यत-
 tickle. [f. अमगिन
 अमगसओ i 10 बरहृदयः hard-hearted.
 [f. अमुगशय
 अमाग i 12 कदली, the plantain tree
 अमिअ i 14 दात्रम्, a sort of sickle
 or knife [f. अमि
 अह i 6 दुःखम्, sorrow [f. अय]
 अही i 17 अममर्थाः, incompetent [f.
 अमर]
 अहम्बा i 18 अन्ननी, an unchaste woman
 अह्मल i 36 क्रोधः, anger [f. अहिवल]
 अहिआगे i 29 लोकायात्रा, the course of
 worldly life (Tr अवआगे)
 अहिक्लण i 35 उपाह्वयः, censure अभी-
 क्ष्यमित्यन्ते, continued repetition
 [f. अभीक्ष्यय ?]
 अहिपचव्हाअ i 19 अनुगमनम्, following
 अहिगओ i 27 विच्छायाः, pale
 अहिलिअ i 57 अभिभवः, defeat; क्रोधः,
 anger.
 अहिहो i 10 ईश्वरः, a rich man.
 अहिक्लण i 33 पीतकम्, orange-coloured.
 अहिषिणा i 25 हनसापत्न्या, a woman
 whose husband has married an-
 other wife.

अहिमैर्था i 32 पीतवन्धुम्, frequent
 repetition.
 अहिसाय i 20 पर्णम्, lull (Tr. अहिहेडं)
 अहिमिअ i 30 यद्वाङ्मोहासंदात्म, crying for
 fear of being possessed by a spi-
 rit. [f. अमि-सद्]
 अहिहं i 57 देवकुलम्, a temple; बन्मीकः,
 an ant-hill [f. अहिगृह]
 अहिहाण i 21 वर्णना, description [He.
 f. अभिधान]
 अहारणं i 25 उत्तरीयम्, an upper cloth.

आ

आअ i 73 अत्यर्थम्, excessive, very
 much; दीर्घम्, long, विषमम्, uneven;
 लोहम्, iron; मुसलम्, a pestle, (used
 for cleaning rice) (Tr अनिदीर्घ
 as one)
 आअट्टिअ i 68 परवशवर्द्धनम् moving at
 the instance of another
 आअ i 71 उद्दालम् a wooden mortar
 used for cleansing rice (from the
 husk etc.) कृचम्, a brush. (Tr=only
 मसलम्)
 आअली i 61 झाल्येदः, a kind of bower.
 आअला i 75 गेयः, a disease; चञ्चलः,
 unsteady
 आअपण i 78 विश्वम्, a ground sub-
 stance; उन्मवे गृहमण्डनार्थं लुधाहटा,
 whitewash तंदुलविष्टस्यैरं गृहमण्डन-
 मित्यन्ते.
 आअसण i 71 उञ्जितम्, abandoned.
 आअरं i 65 संग्रामः, a battle [f. आतुर !]
 आअल i 62 अरण्यम्, a forest [f. आकुल]
 आअस i 65 कृचम्, a brush.
 आअ i 61 सलिलम्, water. (He. Gr. ii.
 174 but Tr. आअे) [f. आप]
 आअडिअं i 68 चूतपणः, a stake at
 gambhng.
 आअरं i 70 अतिशयम्, excess; उष्णम्, heat
 आअसी i 63 कूपतुला, a contrivance for

- raising water from a well (in which a horizontal beam, from one end of which a bucket hangs. see-saws on a vertical post)
- आडाडा i. 64 बलात्कारः, violence.
- आडुआली i. 69 मिश्रीभावः, the state of being mixed.
- आडोविअं i. 70 आगोषितम्, angered [f. आगोषित]
- आडिअं i. 74 इष्टम्, wished; गणनीयं, to be counted; अमत्तम्, careful, गहम्, intense [f. आड्य]
- आणद्वडो i. 72 प्रथम वध्वा रुधिररुणितं वस्त्रम् । पथमपरिणये भर्त्रा कौमारे गृहीते यत्तस्यग्निमल-रुधिरगञ्जित वस्त्रम् चान्धवानानन्दयति तत्, a cloth stained with the first menstrual discharge of a girl [f. आनन्दयतः]
- आणार्डं i. 64 अकुनिकाख्यः पक्षी, a kind of bird.
- आणिअं i. 74 इष्टम्, wished; गणनीयं, to be counted; अमत्तम्, careful; गहम्, intense. [a variant of आडिअं ?]
- आणिकं i. 61 तिथेकुसुगतम्, sexual intercourse in an oblique posture (Tr = only तिथेक)
- आणुअं i. 62 मुखम्, the face आकार इत्यन्ये form, appearance [f. आनन]
- आणूवो i. 64 श्वपचः, a man of the lowest caste. [Tr. भाडोगे]
- आफरो i. 63 दूनम्, gambling
- आमडणं i. 68 भाण्डम्, a pot.
- आमलयं i. 67 नूपुगृहम्, dressing room.
- आमेलो i. 62 जूटः, the mass of twisted hair. [f. आपीड]
- आमोसो i. 64 हर्षः, joy [Hc. आमोद्, but his remark is beside the point.]
- आमोडो i. 62 जूटः, the mass of twisted hair. [a variant of आमेलो q. v.]
- आमोरोओ i. 66 विभोषकाः, learned.
- आवट्टो i. 64 विस्तारः, extension. [cogn. आयन]
- आयामो i. 64 बलम्, strength. दीर्घं इत्यन्ये, long. [ts.]
- आयाबलो i. 70 बातात्पः, morning sun
- आयामतलं i. 72 इर्य्युष्टम्, the top of a palace. [f. आकाशतल]
- आयासलवो i. 72 पक्षिगृहम्, a nest, a cage
- आगडिअं cf. आगडो
- आगण i. 76 अग्रः, the nether lip; फलकः, a slab [cogn. अरुण]
- आगणालं i. 67 कमलम्, a lotus. [f. आगन-नाल]
- आगट्टं i. 75 पवृद्धम्, full-grown; मवृषम्, thirsty; गृह आगतम्, come home.
- आगंद्रं i. 78 अनेकान्तम्, not alone; संकटम्, difficulty
- आगंमिओ i. 71 मालाकारः, a garland-maker. (Tr. आगंमिओ)
- आगडअं i. 70 गृहीतम् taken आसादिताम-त्यन्ये, obtained.
- आगडो i. 75. विलपितम्, lamentation; चित्रयुतम्, decorated with paintings. आगडिअ इत्यन्ये.
- आगिल्लो i. 63 अर्वाकं । अर्वाकालोत्पन्नः ऽःपर्यः, modren (Tr = चन्धः ?)
- आगेडअं i. 77 मुक्तालम्, budded; मुक्कम्, released; भ्रान्तम्, roaming; मगेमःअम्, horripilated [f. आगेधित]
- आगेणिअं i. 69. भुक्कम्, eaten [prob. f. Can arogana (f. आदरण ?)]
- आगेहो i. 63 स्तनः, a breast. [f. आगेह]
- आलं i. 73 अल्पस्रोतः, a small stream, मृदु, soft.
- आलंकिअं i. 68 लज्जीकृतम्, made lame.
- आलन्थो i. 65 मयः, a peacock.
- आलबं i. 64 ममिच्छन्तम् । चटुर्वासु प्रोक्त्वा, the fungus [f. आलम्ब]

- आसवणं i. 66 वासगृहम्, the bedchamber.
 आलासो i. 61 वृश्चिकः, a scorpion.
 आलोलं i. 65 निकटं भयम्, danger at hand.
 आलीषणं i. 71 प्रदीपम् । प्रदीपनकमित्यर्थः, illuminating.
 आर्षणो i. 62 अपामार्गः, Achyranthes Aspera, a kind of plant.
 आर्षुआ i. 77 नववधुः, a bride, परन्तत्रा, dependent [f. आ-वृत्]
 आर्षुभिः i. 78 संगतम्, united; सपरम्, es sence. [f. आपतित]
 आवरेइआ i. 71 करिका । मद्यपरिवेषणभाण्डम्, a pot for distributing wine.
 आवालं cf. fol.
 आवाल्यं i. 70 जलनिकटम्, proximity to water. कृत्ययाभावे आवाते इत्यपि
 आवि i. 73 प्रसवदुःखम्, the pangs of childbirth, निमित्तम्, daily, दृष्टः seen.
 आविभ्रं i. 76 इन्द्रगोपः, a kind of insect of red or white colour (found on rainy days) मथितम्, churned, पालम्, stitched, pierced.
 आविभ्रज्जा i. 77 नववधुः, a bride, परन्तत्रा, dependent.
 अर्षिवृद्धं i. 63 प्रेरितम्, urged, instigated. [ts.]
 आसकलजो i. 67 श्रीवदास्यः पक्षिविशेषः, a kind of bird.
 आसगो i. 66 वासगृहम्, the bedchamber. [ts.]
 आसवा i. 63 इच्छा, desire. आस्थेयन्त्ये, regard, care. [Tr. f. आस्था]
 आसय i. 65 निकटम्, proximity. [f. आश्रय]
 आसयिभो i. 69 संमुखगतः, come face to face.
 आसवणं i. 66 वासगृहम्, the bedchamber. (Tr. आवसण) [f. आ-वस् by metathesis]
 आसिअओ i. 67 लोहमयः, made of iron. [Hc. by metathesis f. आयसिक]
 आसीवओ i. 69 सूचीजीवकः, a tailor.
 आह्वं i. 62 अत्यथम्, very much.
 आह्वियो i. 76 चलितः, shaken; कुपितः, angry; आकुलः, confused, agitated. (Hc. Gr. ii. 174 calls it a माषाशब्द) [f. आ + ह्विया q. v.]
 आहु i. 61 उलूकः, an owl.
 आहुड i. 74 शोकाः, a sound made by drawing in the breath; पाणतम्, a wager. [f. आहुत्]
 आहुडिअं i. 69 निपातितम्, fallen.
 आहुडुरु cf. fol.
 आहुडुगो i. 66 बालः, a tail. आहुडुरु इत्यन्त्ये.
 इ
 इकणो i. 80 चोरः a thief.
 इकुमं i. 79 नीलोत्पलम्, a blue lotus [Tr. इकस]
 इगो i. 79 भीतः, frightened.
 इगिअं i. 80 मत्सितम्, reproached. (Tr. इगुओ)
 इगाली i. 79 इक्षुसण्डम्, a piece of sugar-cane.
 इपिअं i. 80 घ्रातम्, smelled.
 इड्डो i. 79 अमरः, a bee.
 इद्गाई i. 81 पुनः कीटाः । ये कीटाः संलग्नाः अमस्ति, insects which go about attached to each other.
 इंदिगधूमं i. 80 तुहिनम्, snow. [Tr. f. इन्दुमिधूम in one place but elsewhere he calls it a desi-word]
 इंदगी i. 80 तुहिनम्, snow [cf. prec.]
 इंदुडलओ i. 82 इन्द्रीत्थापनम्, awakening Indra.

इन्द्रकामुजो i. 82 श्व, a dog [f. इन्द्र-
महकामुज]

इन्द्रको i. 81 कुमार्याः भव इति व्युत्पत्तेः,
born of a maiden. इन्द्रकं कोमारमित्य-
वन्तिदुन्दुभी, maidenhood. [f. इन्द्रमह]

इन्द्रवत्तो i. 81 इन्द्रगोपकः, a kind of insect
of red or white colour (found
on rainy days) [cogn. with इन्द्र-
गोप !]

इन्द्रो i. 79 वणिक्, a merchant [f. इन्द्र !]

इन्द्रदितो i. 81 कर्मा, a young elephant.

इन्द्रो i. 80 गजः, an elephant [f. ऐरावत]

इन्द्रिआ i. 80 कुटी, a cottage.

इन्द्रिणं i. 79 कनकम्, gold. [cogn. with
हिरण्य !]

इली i. 83 शार्दूलः, a tiger; सिंहः, a lion;
वर्षत्राणम्, a shelter from rain [f.
Dr. puli !]

इलीरं i. 83 वृत्ती, the seat of an ascetic;
वृत्तिवारणम्, warding off of rain, गृह-
द्वारम्, a house-door. [cogn. with
Dr. illu !]

इली i. 82 दरिद्रः, poor; कोमलः, tender;
मनीषार, a doorkeeper; लवित्रम्, a
sickle; कृष्णवर्णः, black colour. [f.
Dr. illa.]

ई

ईसं i. 84 कीलकः, a wedge.

ईसओ i. 84 गेज्हास्वो मृगः, a kind of
animal.

ईसो i. 84 मन्मथः, Cupid, the god of
love. [f. ईश्वर, Tr connects with
स्मर]

ईसिअं i. 84 शबरशिरःपत्रपुटम्, a cup of
leaves on the head of a śabara;
व्यापितम्, acting the part of a
woman.

उ

उअअं i. 88 कज्जु, straight [Tr. f. कज्जु]

उअकिअं i. 107 पुरस्कृतम्, placed in
front. [f. पुरस्कृत !]

उअचित्तो i. 108 अपगतः, gone away.

उअरी i. 98 शाकिनी, a kind of female
demon or fairy.

उअह i. 98 पश्यत, see, 2 pl. impv. (cf.
उअ=पश्य in the index of particles.)

उअहारी i. 108 दोभी, a milch cow.

उआली i. 90 अवनंसः, an ear-ornament.

उईतणं i. 103 उत्तरीयम्, an upper gar-
ment.

उई i. 85 पादपतनम्, prostration.

उईडा i. 92 लज्जा, a bribe.

उईनी i. 87 कूपतुला, cf. fol.

उईदी i. 87 कूपतुला, a contrivance for
raising water from a well (in
which a horizontal beam, from
one end of which a bucket hangs,
see-saws on a vertical post.)

उई i. 87 कूपतुला cf. prec.

उईसिअं i. 114 उथितम्, risen.

उईकुंडो i. 91 मत्तः, intoxicated.

उईकुण्डी i. 110 अवकग्राशिः, a heap of
sweepings.

उईकुण्डी i. 110 अवकग्राशिः । रत्नादीनामपि
ग्राशिः a heap of sweepings, also
a heap of precious stones.

उईरो i. 96 उपहस, an offering.

उईडा i. 92 लज्जा, a bribe.

उईडी i. 94 अनिवाच्यः, an echo.

उईलो i. 87 गर्भः, warmth.

उईसिअं i. 115 कण्डितम्, threshed.

उईसिअं i. 112 आक्रान्तम्, seized. उत
ओति ओईसिअं इत्यपि.

उईसंडो i. 126 सङ्घातः, a collection; स्थपुटा।
विषमोन्नतप्रदेशः, unevenly raised.

उईसली i. 88 पिठम्, a pot.

- उक्लिन्नं i. 130 अवकलिन्, scattered;
 क्लृप्तम्, covered; पार्श्वशिथिलम्, very
 loose at the sides. उन ओति ओक्लि-
 न्तं इत्यपि.
- उक्लृणी i. 125 उक्लृणम्, a firebrand;
 विकर, a heap, collection; बल्लोकदेशः,
 a part of a garment.
- उगृह्णति i. 104 निगृह्णतीति, cleverly
 caught. [f. rt. ष् ।]
- उगाह्ति i. 137 गृह्णीतम्, taken; उत्थितम्,
 raised; उपरिष्ठम्, founded, set up,
 established. [f. उगाहित]
- उगुलुङ्गिता i. 118 हृदयरोच्छलनम्, dis-
 turbance or upsetting of the heart.
- उपटी i. 90 अवर्तसः, an ear-ornament.
- उपाजो i. 126 संघातः, a collection;
 स्वपुटः। विषमोन्नतप्रदेशः, unevenly rais-
 ed. [f. उद्घात.]
- उपुद्रं i. 99 पुंसितम्, courage [Hc. f.
 उद्पुद्र.]
- उषं i. 86 नाभितलम्, the navel.
- उष्णिजो i. 106 उत्थितः, raised, thrown
 up.
- उष्णतपरत्वं i. 139 पार्श्वयोः स्थूलम्, large at
 the sides; असमप्रतिवर्तनम्, turning
 round in an improper manner.
- उष्यो i. 97 दृढः, strong.
- उष्यो i. 100 आढः, mounted.
- उष्यिञ्चं i. 116 दीर्घम्, long.
- उष्यो i. 97 विपुलः, extensive [f. उष्य-
 त्.]
- उष्यतिञ्चं i. 114 घृष्टानम्, taken.
- उष्यो i. 97 विमलः, pure.
- उष्युचो i. 99 दमः proud.
- उष्युचो i. 100 आढः, mounted.
- उष्युचुञ्चिञ्चं i. 121 कौतूहलन त्वरितपातम्,
 hurrying with curiosity (Tr.
 उष्युचुञ्चिञ्चं)
- उष्युलं i. 127 उद्विग्नम्, grieved; अविक्रम्य,
 mounted; भीतम्, frightened.
- उष्युलं i. 136 शिथिलम्, waste land; जघ-
 नरीमाणि, hair on the buttocks. उन
 ओति ओष्युलं इत्यपि.
- उष्यो i. 97 प्रकटः, apparent, undisguis-
 ed.
- उष्यो i. 131 नीवी, the knot of the
 wearing garment; वेदः, sorrow.
- उच्छगिञ्चं i. 107 पुस्कृतम्, placed in
 front [f. उत्साहित.]
- उच्छटी i. 101 द्रुतचौर्यम्, sleight of
 hand in stealing.
- उच्छटी i. 101 चोरः, a thief. उन ओति
 ओच्छटी इत्यपि.
- उच्छदिञ्चं i. 112 चोरितं वस्तु, stolen pro-
 perty.
- उच्छदिञ्चं i. 111 छिन्नत्वक्, skin torn off.
- उच्छदिञ्चं i. 103 शयनीयम्, a bed.
- उच्छादो i. 92 सूत्रतन्तुः, a thread.
- उच्छित्तं i. 124 विक्षिप्तम्, scattered; उत्थि-
 तम्, raised. [f. उत्थित]
- उच्छिञ्चं i. 95 छिद्रम्, a hole [Hc. उष् +
 छिञ्च q. v.]
- उच्छुञ्चं i. 95 भयचौर्यम्, stealing with
 fear.
- उच्छुञ्चं i. 117 इषुवाटः, a garden of
 sugar-canes. [f. इष्-भाष्प.]
- उच्छुञ्चं i. 115 सम्प्रक्षयः, concealed.
- उच्छुञ्चू i. 99 दमः, proud.
- उच्छुञ्चो i. 135 तपत्रितः । बाणप्रतिघाति-
 व्यथितः, wounded with an arrow
 अपहृतः, taken away.
- उच्छुत् i. 90 अविनश्यम्, indestructible.
- उच्छुत् i. 117 इषुवाटः, a garden of
 sugar-canes. इषुरिति केचित्, sugar-
 cane [a variant of उच्छुञ्चं q. v.]
- उच्छुल्लो i. 131 अनुवादः, repetition; वेदः,
 sorrow.

- उच्छ्व i. 85 वान, wind.
 उच्छेदणं i. 116 घृतम्, ghee (Tr. उन्धवणं)
 उच्छो i. 85 अन्त्रावरणम्, the intestines.
 उज्जगिरं i. 117 औन्नियम्, wakefulness.
 [f. उत्-जाय.]
 उज्जगुर्जं i. 113 स्वच्छम्, clear.
 उज्जगलं i. 135 बलाकारः, force; दीर्घम्,
 long.
 उज्जर्दं i. 96 उद्भ्रसम्, banished, desolate
 [f. उज्ज्वल]
 उज्जणिअं i. 111 बक्रीभूतम्, bent.
 उज्जहा i. 97 बलाकारः, violence (Hc.
 Gr. ii. 174 उज्जहो बली) [f. उज्ज्वल]
 उज्जणिअं i. 113 निम्नारुतम्, made low,
 subdued.
 उज्जगिरिअं i. 112 निर्भत्सितम्, threatened.
 उज्जूरिअं i. 112 क्षीणम्, thin. शुष्कमित्यन्ये,
 dry.
 उज्जोमिआ i. 115 रसिम्, a rope.
 उज्जमणं i. 103 पलायनम्, running away.
 उत ओति ओज्जमण इत्यपि.
 उज्जरिअं i. 133 काणाक्षिरष्टम्, looked
 askance; विखितम्, scattered; क्षिप्तम्,
 thrown; त्यक्तम्, abandoned.
 उज्जसो i. 95 उद्यम्, effort.
 उंचाहिआ i. 109 चक्रबाग, the periphery
 of a wheel.
 उंचओ i. 98 छिम्पकार्णवः कारुविशेषः, a dyer
 उचिदे i. 98 माषवाण्यम्, a kind of pulse,
 the black gram. [Tam. ulundu,
 Can. uddu.]
 उहुहिअं i. 137 ऊढायाः कुपितम्, the anger
 of a married girl; ऊढायाः उच्छिष्टम्
 the leavings of a married girl.
 उहुहुहिअं इत्यपि.
 उहु i. 86 नृणपरिवारणम् । नृणावच्छादनमित्यर्थः
 covering made of grass.
 उहुणो i. 123 दीर्घः, long; वृषभः, a bull.
 [f. वृह !]
 उहुसो i. 96 मत्कुणः, a bug.
 उहुहणो i. 101 चोरः, a thief.
 उहुओ i. 91 उद्गमः, rising
 उहुणो i. 128 प्रतिशब्दः, an echo, कुरारः,
 an osprey; निष्ठा, devotion, applica-
 tion; गर्विष्ठः, proud; मनोरथः, desire.
 (Tr. उहुणो)
 उहुसो i. 99 सन्तापः, distress.
 उहुिआहरणं i. 121 सुरिकायमुक्तं पुष्पं पादाङ्ग-
 लीया गृहीत्वोपतनम्, catching hold
 with the toes of a flower thrown
 up by a knife [f. उहुिय-आहरण]
 उहुहिअं a variant of उहुहि q. v.
 उहुो i. 85 कृपादिजनकः, men who dig
 wells etc. [f. Dr. odde]
 उहुओ i. 91 उलामः, joy
 उहुओ i. 91 उलामः, joy [a variant of
 prec.]
 उंडं i. 85 गभीरम्, deep.
 उंडलं i. 129 मञ्चः, a bedstead; निकरः, a
 heap, collection.
 उण्णो i. 88 समुन्नतः, high [f. उन्नम्]
 उण्णादिअं i. 136 रुग्णम्, lean, weak; उन्न-
 मितम्, raised [cf. prec.]
 उण्णुओ i. 132 हुक्कारः, uttering a hum-
 ming sound; गगनीन्मन्त्रम् शूनः शब्दः,
 the howl of a dog.
 उण्णिआ i. 88 रुसण, a dish made of se-
 samum, rice and milk.
 उण्णोदयभंडो i. 120 भ्रमरः, a bee.
 उत्तयो i. 131 गर्वितः, proud; अधिकगुणः,
 full of good qualities [f. उत्तल्प or
 उत्तम.]
 उत्तपिओ i. 102 सिन्नः, distressed उत्तमिअं
 सिन्नमित्यन्ये. [f. rt. उत्तम्]
 उत्तमिअं cf. prec.
 उत्तरगवरिआ i. 122 उदुपः । समुद्रनद्यादौ
 जलतण्णोषकरणं प्रवहणादि, a boat [f.
 उत्तरण-वण्डक]

- उत्तलइओ i. 119 विटप, a bush उत्त ओति
ओत्तलइओ इत्यपि.
- उत्ताणपत्तयं i. 120 ऐण्डम् । ऐण्डस्येद्मैण्डम् ।
पत्रप्रायम्, of the castor-oil plant.
- उत्ताल i. 101 निरन्तरम्बरुदितम्, incessant
weeping. [ts.]
- उत्ताहिओ i. 106 उत्क्षिप्तम्, raised, thrown
up.
- उत्तिरिविडो i. 129 ऊर्ध्वोर्ध्वम् । भाण्डादेः स्थाप-
नम्, one above the other
- उत्तुणो i. 99 हम्, proud (Tr. उद्गुणो [f
उद्गुण])
- उत्तुरिद्धो i. 99 हम्, proud. गर्वं इत्यस्ये, pride.
- उत्तुहिअं i. 105 उत्कोटितम्, broken (Dp
उत्तुहिअं=उत्क्षिप्तं, but Hc says तकारसं-
योगस्थाने इकारसंयोगे केचित्पठन्ति । स च
लिपिभ्रम एव) .
- उत्तूहो i. 94 अन्तरः कूपः, a steep well.
- उत्थारयो i. 93 संमर्दः, crowd [f. उत्-स्थम्]
- उत्थालअं i. 107 गृहम्, a house. उन्मन्वगत-
मित्यस्ये, moved towards (Hc Gr
iv. 174 = उत्कलितम्, cf उत्थल in the
index to verbal substitutes.) [f.
उत्-स्थल]
- उत्थलपन्थला i. 122 पार्श्वद्वयेन परिवर्तनम्,
turning on the sides. उत्त ओति ओत्थ-
लपन्थला इत्यपि. [f. उत्स्थलपन्थला] .
- उत्थला i. 93 परिवर्तनम्, turning round
[cf. prec.]
- उद्धं i. 123 जलमानुषम्, the humanity
of water; ककुद्म्, the hump.
- उद्धुरिअं i. 100 उत्क्षानम्, dug up [f. उत्-
दुरित] .
- उद्दुणा i. 87 चुली, the fireplace.
- उद्दामो i. 126 सद्धान्तः, a collection;
स्थपुटः । विषमोन्नतपदेशः, unevenly rais-
ed. [ts.]
- उद्धिसिअं i. 109 उत्प्रेक्षितम्, conjectured
[f. उत्-क्षि]
- उद्देही i. 93 उपदेहिफा, a minor body
(which grows on the diseased
parts of the body) [f. उपदेह]
- उद्दच्छविअं i. 119 सज्जितम्, made ready.
- उद्दच्छवी i. 114 विसंवादितः, inconsistent.
- उद्दच्छिअं i. 111 निषिद्धम्, forbidden.
- उद्दन्धो i. 96 विफलश्चः, disappointed (Tr.
उद्दन्धो, as all Mss of Hc. Dnm.)
[f. वृथा-अर्थ]
- उद्दरण i. 106 उत्च्छिद्यम्, leavings.
- उद्दवओ i. 106 उत्क्षिप्तम्, raised, thrown
up. [f. ऊर्ध्वं]
- उद्दविअं i. 107 अर्षितम्, made valuable
or venerable. [f. ऊर्ध्वं.]
- उद्दुओ i. 124 विषमोन्नतपदेशः, unevenly
high place; थालन्तः, tired; संघातः, a
collection.
- उद्दुओ i. 105 दीर्घमहः, a long day.
- उद्दुको i. 130 पद्मः, mud. उच्छ्रयः, height.
समूहः, a collection. बहलम्, abun-
dant [ts.]
- उद्विगालिआ i. 118 अन्तर्भागः, interior or
inner surface of the hand
- उद्विजलं i. 135 सुरतम्, sexual inter-
course रजः. अक्रीतिः, infamy.
[f. विज्र] .
- उद्विथं i. 129 व्रन्तम्, frightened. कुपि-
तम्, angry. विधुम्, distressed, depriv-
ed of.
- उद्वीलो i. 126 संघातः, a collection. स्थपुटः ।
विषमोन्नतपदेशः, unevenly raised. [f.
उत्-वीह् or -पिण्ड]
- उद्वेह् i. 116 उद्भटः, excellent (Hc.
Gr. ii. 174 calls this a भाषाशब्द)
- उद्वेदोली i. 102 चलः, moving, unsteady.
[cogn. with स्पन्द]
- उद्वेकालो i. 90 दुर्जनः, a wicked person.
- उद्वेकिआ i. 114 रजकी, a washerwoman
- उद्वेकिअं i. 113 आस्तृतम्, spread.

- उत्पुष्पं i. 92 आपूर्णम्, filled. [probably a variant of अत्पुष्पं q. v.]
- उत्फेसो i. 94 भासः, fear. अपवादाधोऽध्ययं लक्ष्येषु द्रव्यते, censure [prob. f. केसो q. v. although Hc. Dnm. i. 95 contradicts it.]
- उत्फोओ i. 91 उद्गमः, rising. [cogn. with स्फोट !]
- उत्थिषं i. 127 सिन्नम्, distressed. शून्यम्, empty. भीतम्, frightened. उद्गमः, excellent. क्रान्तम्, gone. प्रकटयेषम्, undisguised appearance. [f. उत्-विष्]
- उत्थिषलं i. 111 कलुषजलम्, turbid water. (Dp. Pl. 89 उत्थिषलम्) [as prec.]
- उत्थुक्कं i. 128 प्रलपितम्, prattle. सङ्कटम्, difficulty. बलात्कारः, violence. (Tr. assigns only the first sense).
- उत्थुवो i. 126 अधिकः, more or greater, abundant. सङ्ग्रहानः, a collection. स्वपुटः । विषमोन्नतप्रदेशः, unevenly raised. [f. Dr. ubbu ?]
- उत्थुमगो i. 95 गुपितः, covered
- उत्थुमो i. 95 ग्लानः, weary.
- उत्थुमाओ i. 96 शान्तः, tranquil [f. भाव !]
- उत्थुमालणं i. 103 श्रुपादिनोत्पन्नम्, winnowing. अश्रुमिति केचित्, strange. उत ओति श्रोत्रमालणं इत्यपि. [f. उद्मालन !] (Tr. Gr. = पूर्णम्)
- उत्थुमासुअं i. 110 गतशोभम्, devoid of beauty or grace.
- उत्थुम्राणं i. 105 यदाम्बादिना तप्तं दुग्धादि भाजनादुत्थलति, overflow of milk etc. when beated.
- उत्थुमगो i. 102 चलः, moving, unsteady.
- उत्थरं i. 90 बहु, much.
- उत्थरउत्कं i. 119 अमृताभ्युदयः, unreal fortune.
- उत्था i. 86 बन्धनम्, a bond.
- उत्थी i. 86 पक्वगोधूमः, (ripe) wheat.
- उत्थुअं i. 102 मूढम्, stupid, silly or confounded.
- उत्थुक्कं i. 125 असम्बद्धम्, unconnected भङ्गीभूतितम्, periphrasis. क्रोधः, anger.
- उत्थुक्कविअं i. 116 उद्गमः, excellent.
- उत्थुक्किअं i. 137 रुषितम्, enraged. आकुलम्, agitated.
- उत्थुक्का i. 97 बलात्कारः, violence. [f. उत्-मर्द]
- उत्थुमंडं i. 124 उठः, violence उद्गमः, raised.
- उत्थुमसो i. 89 धनुः, the thorn-apple. एरण्ड इत्यप्ये, the castor-oil plant [f. Dr. ummetta, उम्मत is also used in this sense.]
- उत्थुमथं i. 93 अधोमुखम्, with the face downwards विपरीतमिति यावत्, opposite, reverse. (Dp. Pl. ओमथं) [f. अवमस्त]
- उत्थुमिअं i. 100 उत्थानम्, dug up.
- उत्थुमो i. 95 गृहदेहली, the threshold of a house [f. Tam. ummārapadi.]
- उत्थुमल i. 91 स्वानम्, thick
- उत्थुमला i. 94 वृष्णा, thirst.
- उत्थुम्लो i. 131 वृषः, a king, मेघः, a cloud, वीरः, fat. बलात्कार इति केचित्, violence. [f. उत्-मल]
- उत्थुम्लो i. 99 दमः, proud. [f. उत्थुम]
- उत्थुमविअं i. 117 स्त्रुतम्, sexual intercourse.
- उत्थुमजं i. 86 आगमः, beginning.
- उत्थुमं i. 90 स्फाटितम्, burst.
- उत्थुमो i. 88 पशुः, an animal.
- उत्थुम्लो i. 134 अपूपः, a cake of flour mixed with sugar. धान्यमिश्रः, a mixture of rice and pulse, a medley (as of various grains)
- उत्थुमि i. 108 वेरितम्, instigated.

- उत्सोक्तं i. 108 मेरितम्, instigated.
 उल्लिखं i. 88 निकृणितान्तरम्, closed eyes.
 उल्लिखं i. 89 उच्चस्थितः कूपः, a well in a high place.
 उल्लुङ्घितं i. 119 प्रलुङ्घितम्, rolled. विरोचित-
 मिति यावन्, purged.
 उल्लुङ्घितं i. 115 पुलकितम्, thrilled with joy.
 उल्लुङ्घो i. 107 उल्लुङ्घम्, a firebrand.
 उल्लुङ्घितं i. 138 विनिपातितम्, thrown down, killed; प्रशान्तम्, calm, tranquil.
 उल्लुङ्घो i. 109 काकः, a crow [f. उल्लुङ्घन्]
 उल्लुङ्घितो i. 117 वृत्तिरहितः । वः कदापि वृत्तिं न जानाति, dissatisfied, one who is never satisfied with anything.
 उल्लुङ्घं i. 110 कपदीर्घाजम्, an ornament made of cowries.
 उल्लुङ्घं i. 104 शिथिलस्थितिः, loose or severed condition.
 उल्लुङ्घं i. 115 पुलकितम्, thrilled with joy [f. उल्लुङ्घित]
 उल्लुङ्घो i. 87 चुल्ही, the fireplace. [f. चुल्ही]
 उल्लुङ्घं i. 92 तुटितम्, broken.
 उल्लुङ्घं i. 89 मिथ्या, false.
 उल्लुङ्घितं i. 109 सम्प्रार्णितम्, ground. [f. उन्-लुङ्घ]
 उल्लुङ्घो i. 105 लघुशंखः, a small conch-shell.
 उल्लुङ्घो i. 100 आरुहः, mounted. अङ्कु-
 रित इत्यस्ये, sprouted. (Hc. Gr. iv. 259 उल्लुङ्घः = निःसरति) [f. उन्-लुङ्घ]
 उल्लुङ्घो cf. foll.
 उल्लुङ्घो i. 102 हसः, laugh. स्वार्थे के उल्लुङ्घो इत्यसि.
 उल्लुङ्घो i. 104 लंपटः, a libertine. [f. उन्-लुङ्घ]
 उल्लुङ्घो i. 95 विनायम्, a canopy. [ts.]
 उल्लुङ्घो i. 99 शत्रुः, an enemy [ts.]
 उल्लुङ्घितं i. 116 उद्भटः, excellent. [f. उल्लुङ्घित]
 उल्लुङ्घो i. 108 उपकारः, help, favour. [f. उपरु.]
 उल्लुङ्घो i. 118 मद्यपरिवेषणभाण्डम्, a pot for serving wine.
 उल्लुङ्घं i. 119 सज्जितम्, made ready. कप्तय्ये उल्लुङ्घं इत्यन्वये. [f. उपरु.]
 उल्लुङ्घितो i. 138 संनिहितः, placed near; परिसेवितः, served; सजितः, acquired.
 उल्लुङ्घं i. 116 दीर्घम्, long.
 उल्लुङ्घं i. 106 अन्यद्वीपम्, a different part of the world [] उप-द्वीप)
 उल्लुङ्घनाः i. 120 बलयानि, rings.
 उल्लुङ्घभङ्गाः i. 120 बलयानि, rings.
 उल्लुङ्घं i. 117 सुगन्धम्, sexual intercourse.
 उल्लुङ्घं i. 107 सलज्जम्, bashfully.
 उल्लुङ्घो i. 113 मंदः, slow. [f. उप-सु]
 उल्लुङ्घं i. 104 रतिद्योम्यम्, fit for enjoyment.
 उल्लुङ्घं i. 89 शीघ्रम्, soon.
 उल्लुङ्घं cf. foll.
 उल्लुङ्घः i. 124 नीरागम्, without colour or affection; गलितम्, dropped down उल्लुङ्घं टप्तामिति केचित्. [f. उन्-लुङ्घ]
 उल्लुङ्घं i. 132 अधिक्त्वं, more, abundant, अनीप्सितम्, undesired; निश्चितम्, settled; तापः, heat, भ्रमणितम्, uncounted. [as prec.]
 उल्लुङ्घो i. 87 धर्मः, warmth.
 उल्लुङ्घं i. 110 महान्वेषः, a great passion or anger.
 उल्लुङ्घो i. 87 धर्मः, warmth.
 उल्लुङ्घो i. 102 सिन्नः, distressed. [f. उन्-लुङ्घ] cf. Hc. Gr. iv. 240.
 उल्लुङ्घं i. 134 गीतम्, sung, a song; उप-वनम्, a garden.

उवाहुअं i. 133 पराङ्मुखसुरतम्, sexual intercourse with the faces averted; निर्मार्गदसुरतम्, indecorous sexual union.

उवाहं i. 129 विस्तीर्णम्, extensive; गन-
दुःखम्, free from sorrow. केचिद्विपूर्व-
मेन पठन्ति विउवाहं इति.

उवाहिओ i. 106 उत्क्षिप्तः, raised, thrown
up. [f. उव् - बह्]

उवाहुलं i. 136 औत्सुक्यं, eagerness, द्वेष्यम्,
hateful. [f. उव् - व्याकुल !]

उवाहो i. 87 धर्मः, warmth.

उभिडिमो i. 134 अधिकप्रमाणः, great in
size; विमुक्तमार्गदः, indecorous.

उवीहं i. 100 उत्सातम्, dug up.

उव्वुण्णं i. 123 उद्धिमम्, afflicted; उत्सिकम्,
sprinkled. उद्रटम्, excellent. शून्यम्,
empty. [f. उद्धिम]

उव्वेत्तालं i. 101 निरन्तरस्वारुदितम्, incessant
weeping

उसणसेणो i. 118 बलभद्रः, Balarāma [f.
वृषण = strong !]

उसीरं i. 94 बिसम्, the fibrous stalk of
a lotus.

उसुओ i. 89 दूषणम्, censure.

ऊ

ऊआ i. 139 यूका, a louse [f यूका]

ऊणदिअं i. 141 आनन्दितम्, rejoiced [f.
आनन्दित]

ऊमुत्तिअं i. 142 उभयपार्श्वघातः, struck on
both sides.

ऊणी i. 140 उरुधः, a ram. [f. ऊर्णा]

ऊरो i. 143 ग्रामः, a village; संघः, a col-
lection [f. Dr. ūru]

ऊलो i. 139 गतिभङ्गः, stoppage.

ऊसअं i. 140 उपधानम्, शयनं मस्तकौत्सम्-
नाय चन्निवेशयते, a pillow.

ऊसणं i. 139 रणणकः, Cupid, the god
of love.

ऊसत्थो i. 143 ऊम्भितं, yawning; आकुलः,
agitated. [f. अस्वस्थ]

ऊसलं i. 140 पणम्, fat, stout

ऊसलिअं i. 141 सरोमात्रम्, thrilled with
joy or horripilated [f. उल्लसित, cf.
Hc. Gr. iv 202]

ऊसविअं i. 143 उद्भ्रान्तम्, bewildered;
ऊर्ष्णीकृतम्, raised [f. उव् - श्रपयति]

ऊसाअंनो i. 141 सेदे सति शिथिलः, broken
down with sorrow.

ऊसाहअं i. 141 विक्षिप्तम्, scattered. उत्सिम-
मिति धनपालः raised, thrown up.

ऊसालो i. 140 गर्तविशेषः, a pit. [a variant
of कूसार q. v.]

ऊसुक्किअं i. 142 विमुक्तम् released [f.
उव् - शुष्क]

ऊसुंभिअं i. 142 रुद्दगलं रोदनम्, low weep-
ing [f. उव् - सुम्]

ऊसुरुसुभिअं i. 142 रुद्दगलं रोदनम्, low weep-
ing [cogn. with prec. q. v.]

ऊहटं i. 140 उपहसितम्, ridicule. [f. उप-
हस् !]

ए

एकपरिलो i. 146 देवरः, a husband's
brother. [f. एक-गृह]

एकमं i. 144 चन्दनम्, sandal. [t. एकं -
अहं]

एकण्डो i. 145 कथकः, a story-teller. [f.
एक-नट]

एकमुहो i. 148 निर्धर्मः, unrighteous. दरिद्रः,
poor. प्रियः, dear. [f. एक-मुह]

एकल्लपुडिगं i. 147 विरलघिनन्दुवर्षः, a shower
of rain. [एक - स्फुल्ल !]

एकत्ताहिलो i. 146 एकस्थानवार्ता, dwelling
at the same place.

एकसिबली i. 146 शास्मलीपुष्पैर्नैवकलिका, the
form of a woman made of silk-
cotton flowers.

एकेकमं i. 145 अन्योन्यम्, mutually. [f.
एक - एक]

- एक्रे i. 144 जेहर; friendly. [f. एक]
 एण्वासिओ i. 147 मेक; a frog.
 एत्ताथं i. 144 एतत्प्रभृति, from now.
 [cogn. with एतत्प्रभृति]
 एमाणो i. 144 प्रविशन्, entering.
 एमिणिआ i. 145 यस्याः स्त्रियाः सूत्रेण शरीर-
 प्रमाणं गृहीत्वा दिक्षु प्रक्षिप्यते (कस्मिंश्चिद्देशे
 आचारविशेषे) सा, a woman the mea-
 sure of whose body is thrown in
 all directions.
 एगणी i. 147 इन्द्राणी, the wife of Indra;
 इन्द्राणीव्रतस्था स्त्री, a woman, engaged
 in an act of devotion, entitled
 Indrani. [a variant of अहगणी q. v.]
 एलविलो i. 148 आढ्य; rich; वृषभ; a bull.
 [f. ऐलविल or ts.]
 एलो i. 144 कुशल; clever.

ओ

- ओमं i. 149 वार्ता, news
 ओमिगिअ i. 172 अभिभूतम्, defeated;
 केशादीनां पुत्रीकरणम्, collection of hair
 (into a braid)
 ओमिगिअं i. 162 घ्रातम्, smelled. [f.
 अव-भाघ्रात]
 ओमहो i. 154 गर्जितम्, thunder.
 ओमहो i. 165 पर्यस्तः, scattered over,
 कम्प; shaking; गोवाट; a cowpen,
 लम्बमान; hanging. [f. अपचाल]
 ओमाजवो i. 162 अस्तसमय; evening.
 [f. अवातय;]
 ओमाओ i. 166 ग्रामाधीश; the headman
 of a village, अपहृत; taken away;
 आज्ञा, order. हस्त्यादीनां बन्धनार्थं खानम्,
 a pit for catching elephants. (Dp.
 Pl. 203 उवओ)
 ओमाली i. 164 लङ्घदोष; a defect in a
 sword, पङ्क्ति; a row.
 ओमाहो i. 151 अल्पं स्रोत; a brook.

- ओमावलो i. 161 बालातय; morning sun
 ओहतं i. 155 परिधानम्, a garment.
 ओहत्तणं i. 155 परिधानम्, a garment. [a
 variant of prec.]
 ओहलं i. 158 आरूढम्, mounted.
 ओहणी i. 159 यूका, a louse.
 ओह्निअ i. 151 उपितम्, habitation. वान-
 मित्यन्वेषे, vomited.
 ओकसदिअं, a variant of उक्सदिअं q. v.
 ओक्सिणं, a variant of उक्सिणं q. v.
 ओग लो i. 151 अल्पं स्रोत; a brook. [f.
 उद्गार]
 ओगिओ i. 158 अभिभूत; defeated.
 ओगीओ i. 149 नीहाग; mist, fog.
 ओपसरो i. 170 अनर्थ; evil, misfortune
 गृहवाग्यवाह; sewage of a house.
 ओचुलं i. 153 चुल्लकेकदेश; a part of the
 fire-place [f. अव-चुली ?]
 ओचेल्लं, a variant of उचेल्लं, q. v.
 ओच्छट्टो, a variant of उच्छट्टो, q. v.
 ओच्छत्तं i. 152 दन्तधावनम्, cleaning the
 teeth.
 ओच्छिअ i. 150 केशविवरणम्, displaying
 the hair
 ओज्जहो i. 154 बलवान, strong. [f.
 उज्जवल]
 ओज्जाओ i. 151 गर्जितम्, thunder.
 ओज्जं i. 148 अचोक्षम्, impure, unclean
 [f. अवध्व.]
 ओज्जमण, a variant of उज्जमणं, q. v.
 ओज्जसिअं, a variant of उज्जसिअं q. v.
 ओज्जरी i. 157 अन्त्रावरणम्, the intes-
 tines
 ओज्जाथं i. 159 अन्व प्रेषं यत्करणं गृहीतम्,
 anything first offered to another
 and then grasped with the hand.
 ओज्जुं i. 156 एकम्, attached [f. अव-
 दम्]

ओङ्गुणं i. 155 उत्तरीयम्, an upper garment.

ओण्णो i. 151 बल्मीकः । विपीलिकोत्सानो मृदाशिशः, an anthill.

ओणीवी i. 150 नीमम्, the eaves.

ओणुणओ i. 158 अभिभूतः, defeated [f. अप-अनुणय]

ओङ्गलं i. 150 केशगुष्को धम्मिल्लपायः, braided hair.

ओत्तलहओ, a variant of उत्तलहओ q. v.

ओत्थओ i. 151 अवसन्नः, ended; ओत्थअ विहितमित्यन्वये, covered.

ओत्थरिओ i. 169 आक्रान्तः, seized. आक्रमणा, seizing.

ओत्थरो i. 150 उत्साहः, effort, exertion.

ओत्थलपत्थल्ल, a variant of उत्थलपत्थल्ल, q. v.

ओह्मिअं i. 171 आक्रान्तम्, seized; नष्टम्, lost.

ओप्पा i. 148 शाणादिना मण्यादेर्मानर्जनम्, cleaning or polishing a precious stone with a touchstone [f. Can. oppu]

ओष्मालणं, a variant of उष्मालणं q. v.

ओं i. 149 चाह, lovely [f. अपर]

ओरत्तो i. 165 विदारितः, split. गर्विष्ठः, proud. कुसुम्परकः, coloured with safflower. [f. अप-रक]

ओरंपिअं i. 171 आक्रान्तम्, seized; नष्टम्, lost. (Dp. Pl. 198 = ओरत्तं i. e. विदारितम्.)

ओरल्लो i. 154 दीर्घमयुग्मनिः, a long and sweet sound. (Dp. Pl. 204 ओरिल्लं)

ओरिल्लो i. 155 अचिरकालः, a short period.

ओरुंजं i. 156 नास्त्येति भणितगमां कडा, a gesture expressive of negation.

ओलअणी i. 160 नववधूः, a bride. (Tr. adds दधिताम्नायां च)

ओलहअं i. 162 अङ्गे पिनद्धम्, put on or worn on the body.

ओलहणी i. 160 दधिताम्ना, beloved woman.

ओलओ i. 160 श्येनपक्षी, a hawk, falcon. अपलाप इत्यन्वये, concealment.

ओलत्थो i. 156 विदारितः split.

ओलावओ i. 160 श्येनपक्षी, a hawk, falcon.

ओलिच्छी i. 159 सङ्गादिदोषः, defect in a sword etc.

ओलिणं i. 153 हासः laughter. [f. अवलिण]

ओलिणंती i. 159 सङ्गादिदोषः, a defect in a sword etc.

ओलिमा i. 153 उपदेहिका, a minor body (which grows on the diseased parts of the body)

ओली i. 148 कुलपण्डिती, a family custom [f. आबलि]

ओलुग्गो i. 164 तेषकः, a servant; निश्छायः, devoid of lustre; निःस्थायः, powerless, feeble. [f. अवरुण].

ओलुंकी i. 153 छन्नरमणम् । नंदु। यत्र शिशवः क्रीडन्ति । चतुःस्थगनक्रीडेति केषिन्, the play of hide and seek.

ओलुट्ट i. 164 अघटमानम्, impossible, cannot be effected; मिथ्या, false.

ओलुपओ i. 163 तापिकाहस्तः, a go-between.

ओलेहडो i. 172 अन्वामकः, attached to another (woman); वृष्णापरः, greedy, प्रवृद्धः, full-grown.

ओलुणी i. 154 मार्जिता, curds with sugar and spices.

ओल्लरिओ i. 163 सुप्तः, slept.

ओवं i. 149 गजादर्थेन्धनार्थं क्षान्तम्, a pit for catching elephants etc (Dp. Pl. उवओ)

ओवट्टिअ i. 162 चाटु, pleasing, agreeable.

ओवट्टो i. 152 मेघजल्लेका, a shower of rain.

- ओवङ्गी i. 151 परिधानैकदेशः, a part of a garment esp. the knot.
- ओषरओ cf. foll.
- ओषरो i. 157 निकरः, a heap, collection.
- ओषसेरं i. 173 चन्दनम्, sandal; रतियोग्यम्, fit for enjoyment.
- ओषिञं i. 167 आगोषितम्, raised, रुदितम्, weeping; चाटुः, pleasing; मुक्तम्, released; हृतम्, taken away.
- ओसङ्गी i. 149 अपसृतः, gone away. [f अप-सक्त !]
- ओसणं i. 155 उद्वेगः, agitation.
- ओसणं i. 156 चूडितम्, broken [f. अवसन्न]
- ओसरीञं i. 171 अधोमुखम्, with the face downwards; अक्षिनिकोचः, contraction of the eye; आकीर्णम्, scattered. [f. अप-सृ or उप-सृ !]
- ओसरिभा i. 161 अलिन्दः, a terrace before a house-door. [f. अप-सृ]
- ओसञ्चिञं i. 168 यनशोभम्, devoid of beauty or grace; अवसादः, fainting.
- ओसा i. 164 निशाजलम्, dew; हिमम्, frost, snow.
- ओसायन्तो i. 170 नृभालसः, idle and yawning. सीदन्, sinking down; सवेदनः, suffering from agony.
- ओसाओ i. 152 महागपीडा, pain of blows.
- ओसाणिहाणं i. 163 विधिवदनुष्ठितम्, performed according to law.
- ओसारो i. 149 गोघाटः, a cowpen.
- ओसिओ i. 150. अबलः, weak. [f. अप-सि-क].
- ओसिञ्चिञं i. 173 गन्निव्याघातः, stoppage or obstruction; अरतिनिहितम्, placed in anxiety.
- ओसिञ्चिञं i. 162 घ्रातम्, smelled.
- ओसिञ्चं i. 158 उपलिप्तम्, anointed. [f. अवसिक्त]
- ओसीओ i. 158 अधोमुखः, with the face downwards.
- ओसीसं i. 152 अपवृत्तम्, turned away. [f. उन्-शीर्ष !]
- ओसुञ्चिञं i. 161 उत्प्रेक्षितम्, conjectured. [cogn. with शंक !]
- ओसुई i. 157 विनिपतितम्, fallen down. (Dp. Pl 194 ओसुई=पातितम्).
- ओहसो i. 168 चन्दनम्, sandal; चन्दनचर्षण-शिला, a stone for preparing sandal-paste.
- ओहको i. 153 हासः, laughter.
- ओहटिञं i. 159 अन्यं पेर्यं यत्करेण गृहीतम्, anything grasped with the hand having first offered it to another. [as foll.]
- ओहट्टो i. 166 अपसृतः, gone away; अवगुणनम्, a veil; नीवी, the knot of the lower garment. [f. अप-हृ]
- ओहट्टो i. 153 हासः, laughter. [f अव-हसृ !]
- ओहडणी i. 160 कलहकार्गला, a wooden bolt.
- ओहत्तो i. 156 अवनतः bent down. [f अव-हन]
- ओहण्य i. 174 विनिपातनम्, throwing down. असम्भवतोऽर्थस्य संभावनम्, fancying an impossible thing.
- ओहरिसो i. 169 घ्रातः, smelled; चन्दनचर्षण-शिला, a stone for preparing sandal-paste.
- ओहसिञं i. 173 वस्त्रम्, a cloth; धूतम्, shaken.
- ओहारओ i. 158 अधोमुखः, with the face downwards.
- ओहारणो i. 161 विधानी, a lid.
- ओहारो i. 167 कच्छपः, a tortoise; नद्यादी-नामन्तद्वीपम्, an island in a river; अंशः, a portion.

ओह्निं i. 168 विषादः, sorrow; रभसः, haste, विचारितम्, thought or considered.

ओहीरिं i. 163 उद्गीतम्, sung aloud. अवसन्नमित्यन्ये, sunk down.

ओहुओ i. 158 अभिभूतः, defeated [अण-हुत]

ओहुई i. 157 विफलम्, fruitless.

ओहुरं i. 157 सिन्नम्, distressed; अवनतं सस्तं चेत्यवन्तिमुन्दरी, bent down, dropped down.

क

कइअंकसई ii. 13 निकरः, a heap, collection.

कइअंको ii. 13 निकरः, a heap, collection. [a variant of prec.]

कइउल्लं ii. 21 स्तोत्रम्, a little.

कइलबइल्लो ii. 25 स्वच्छन्दचारि वृषभः, a bull roaming at will.

कउअं ii. 56 प्रधानम्, chief; चिह्नम्, a mark

कउल्लं ii. 7 कठीपम् । तच्च गोमयमण्ड तच्चूर्णं च, (a lump of) dried cowdung (or its powder).

कउहं ii. 5 नित्यम्, daily.

ककसारी ii. 14 दध्योदनः, boiled rice mixed with curds and spiced

ककसो ii. 14 दध्योदनः, boiled rice mixed with curds and spiced [a variant of prec.]

ककिको ii. 5 रुकलासः, a chameleon.

ककसईगी ii. 19 सखी, a female friend.

ककसडो ii. 11 पीतः, fat, stout. [f. ककेश]

ककपाडो ii. 53 अपामार्गः a kind of plant, Achyranthes Aspera; किलाटः, coagulated milk.

ककपायलो ii. 22 किलाटः, । क्षीरविकारः, coagulated milk.

कंकेली ii. 12 अशोकवृक्षः, Jonesia Asoka. [ts.]

कंकोडं ii. 7 (ककोलम् ?) a kind of plant.

कबं ii. 2 कार्यम्, work. [f. रुत्य]

कच्छरो ii. 2 पङ्कः, mud [a variant of कस्तो q. v.]

कच्छुरिं ii. 16 इर्षितम्, envied.

कच्छुरी ii. 11 कपिकच्छूः, a kind of plant, forget-me-not [f. कच्छु of कपिकच्छु !]

कज्जउडो ii. 17 अनर्थः, evil, misfortune.

कज्जो ii. 11 तृणायु-करः, a stack of grass, etc विषेयन्ये, excrement.

कज्जाल ii. 8 शेवालः, moss

कंची ii. 1 मुसलमुसे रोहवरलम्, the metal ring at the end of a wooden pestle. [Tel. kanchu.]

कठारी ii. 1 क्षुरिका, a knife. [f. Dr. ka (t)thāri or rt रुत or कटार.]

कट्टिओ cf. कट्टिओ.

कडअल्ली ii. 15 कण्ठः, the neck.

कडअलो ii. 15 दौवारिकः, a door-keeper [a variant of कडइलो]

कडइओ ii. 22 म्थपतिः, a chiel, king.

कडइलो ii. 15 दौवारिकः, a door-keeper. [a variant of कडअलो]

कडच्छू ii. 7 अयोर्द्वी, an iron spoon. (Dh. Pl. 231 कडुच्छुओ)

कडनला ii. 19 वरुनेकधार लोहायुधम्, a sickle

कडल ii. 56 मूलकशाकम्, a radish, an esculent root; मुसलम्, a pestle used for cleaning rice

कडतरं ii. 16 जीर्णशूर्पायुषकरणम्, worn out utensils.

कडनरिअं ii. 20 दारितम्, torn, rent. [cogn. with prec.]

कडप्यो ii. 13 निकरः, a heap, collection वस्त्रेकदेश इति केचित्, a part of a garment [f. कलाप and कर्पट]

- कंडमुअ ii. 20 कुटकडः। कुटस्थव कण्ठो यस्य सः
कुम्भयोवाख्यो भार्णविवोषः, a kind of pot
घटस्थैव कण्ठः इति शालाह्वः, the neck of
a pot.
- कडसा ii. 6 श्मशानम्, a cremation ground
- कडारं ii. 10 नाँलक्रेम्, a coconut.
- कडाहपल्हतिअ ii. 25 पार्श्वद्वयावृत्तम्, turn-
ing on the sides.
- कडिल्लो ii. 17 कटीन्यस्तो हस्तः, the hand
placed on the hips. कट्याघान इति
केचिन्, striking on the hips [f.
कटिस्तम्]
- कडिल्लं ii. 52 निश्छद्रम्, without holes,
कटीवस्त्रम्, a lower garment. दौवारिकः,
a door-keeper, शत्रुः, an enemy,
आशीः, a benediction; गहनम्, dense,
thick; वनम्, a forest [f. कटि]
- कडुआलो ii. 57 घण्टा, a bell. लघुमत्स्यः, a
small fish
- कडो ii. 51 क्षीणः, thin, emaciated, मृतः,
dead.
- कणइअ ii. 57 आर्द्रम्, wet, रुनम्, done; चित्रि-
तम्, spotted, कणाकर्मम्, overspread
with grain [f. कण]
- कणहल्ली ii. 21 शुकः, a parrot. [cogn with
the foll.]
- कणई ii. 5 लता, a creeper [f. कन्]
- कणओ ii. 56 कुसुमावचयः, gathering flow-
ers; शूः, an arrow [f. कन्]
- कणयंदी, a variant of कलयंदी; q. v
- कणिआगिअं ii. 24 काणाक्षिट्टम्, looked a-
skance.
- कणिसं ii. 6 किंशरुः, a heron.
- कणैड्डुआ ii. 21 गुञ्जा, the Gunja berry.
- कणोअं ii. 16 उष्णोदकम्, उदकमुपलक्षणम् ।
तेन घृततैलाद्यप्युष्णं, hot water, ghee,
oil etc. [cogn. with कवोष्ण]
- कंटउष्ठी ii. 17 कण्टकप्रोतः, pierced with
thorns [cogn. with कण्टक]
- कंटाली ii. 4 कण्टकारिका, Solanum
Jacquini.
- कंटोलं ii. 7 कंकडं q. v. (Dp. Pl. 148
कटुलं)
- कटकुची ii. 18 वस्त्रादीना कण्ठे तन्वद्दो ग्रन्थिः,
a knot of cloth etc. round the
neck कण्ठे समुत्तुङ्को नाँडयग्रन्थित्यन्थे, the
Adam's apple
- कंटमल्लं ii. 20 मृतप्रवहणम् । येन मृतकमुद्यते, a
vehicle for carrying corpses. सामा-
न्येन यानपात्रमिति केचिन्, a ship.
- कटिओ ii. 15 दौवारिकः, a door-keeper
अत्र टकारयुक्त टकारं केचित्पठन्ति
- कंटदीणामो n. 21 द्वानिविरम्, a hole, an
opening in a fence
- कटो ii. 51 मूकम्, a pig, मर्यादा. hunt.
- कंडपडवा n. 25 यवनिष्ठा, a curtain [cogn.
with पट]
- कंडुगं ii. 9 बक्रः, a crane.
- कडो ii. 51 दुर्बलः, weak, निवन्तः, dead;
केनः foam. (Tr. कंडो)
- कण्ण=तुगी ii. 19 गृहगोत्रा, a small house-
lizard
- कण्णंचाल n. 3 कर्णस्याभरणं कुण्डलादि, an
ear-ornament. [f. कर्ण + Dr. vā] ?
- कण्णम्मगिअं ii. 21 काणाक्षिट्टम्, looked a-
skance. कण्णोम्मगिअ इत्यन्थ. [f. कर्ण-उत्स]
- कण्णाभासं n. 23 कर्णस्वाभरणं कुण्डलादि, an
ear-ornament [f. कर्ण-आयास]
- कण्णाहधणं ii. 23 कर्णस्वाभरणं कुण्डलादि,
an ear-ornament [f. कर्ण-आचिह]
- कण्णासो ii. 14 पर्यन्तः, border
- कण्णोच्छडिआ ii. 22 दत्तकर्णा । या भाषणार्थं
परवाक्यं गृह्णाति, overhearing
- कण्णोड्डुआ ii. 20 नीमङ्गिका, a veil
- कण्णोड्दती ii. 22 दत्तकर्णा । या भाषणार्थं पर
वाक्यं गृह्णाति, overhearing
- कण्णोह्ली ii. 57 चञ्चुः, beak; अवततः, an
ear-ornament [f. कर्णाबलि or कर्णालि]

- कण्ठोत्सरिअं, a variant of कण्ठस्सरिअं,
 ५. ४.
 कतवारो ii. 11 तृणाद्युत्तरः, a stack of
 grass etc.
 कत्ता ii. 1 अन्धिकाद्युत्तरपर्विका, a cowrie
 used in gambling.
 कद्दुमिओ ii. 15 महिषः, a buffalo. [f.
 कर्दमिन]
 कंतू ii. 1 कामः, Cupid, the God of
 love. [f. कान्त].
 कंदलं ii. 4 कपालम्, the skull.
 कंदी ii. 1 मूलकशाकम्, a radish, an escu-
 lent root. [f. Tel. kanda]
 कंदो ii. 51 दृढः, strong; मत्तः, intoxi-
 cated; स्तरणोऽप्यित्यन्वे, the act of scat-
 tering.
 कंदोटे ii. 9 नीलोत्पलम्, a blue lotus. [f.
 कन्द-उट्ट or उत्थ, or ts.] (Hc. Gr.
 ii. 174 कंबुट्टं = उत्पलम्)
 कण्ठरिअं ii. 20 दारितम्, torn, rent. [f.
 सर्पर !]
 कफाडो ii. 7 गुहा, a cave. [f. क-स्फाट]
 कमडो ii. 55 दधिकलशरी, a jar to hold
 curds; पिठरम्, a pot; इलभृत्. Bala-
 rāma; मुत्तम्, mouth, face. [f. कमट]
 कमणी ii. 8 निःश्रेणिः, a ladder [f. क्रम]
 कमलो ii. 54 पिठरः a pot; पट्टहः, a drum;
 मुत्तम्, mouth, face; हरिणः, a deer.
 [f. कमट, thro' कमड, also ts.]
 कम्पिओ ii. 3 उपसर्पितः, approached.
 कम्पडो ii. 7 पथिकः, a traveller.
 कंचरो ii. 13 विज्ञानम्, wisdom.
 कन्दिओ ii. 8 मालिकः, a florist.
 कयलं ii. 4 अलिखरः, a water-jar.
 कयारो ii. 11 तृणाद्युत्तरः, a stack of
 grass.
 करयडी, a variant of foll.
 करयरी ii. 16 स्थूलवस्त्रम्, a coarse cloth.
 केषिदम्भारकस्थाने इकारं पठन्ति.
 करहली ii. 17 शुष्कवृक्षः, a withered tree.
 करकं ii. 55 भिक्षापात्रम्, a begging bowl;
 अशोकवृक्षः, *Jonesia Aśoka* [ts.]
 करघायलो ii. 22 किलाटः। क्षिरविकारः, co-
 agulated milk.
 करजो ii. 8 शुष्का त्वक्, dry skin or bark.
 कराडा ii. 55 लट्वा, a sparrow.
 कराडो ii. 55 व्याघ्रः, a tiger; कर्बुजः, spot-
 ted, variegated. [f. Dr. karadi]
 करणी ii. 7 ढपम्। आकार इत्यर्थः form.
 [Hc. f. करण]
 करमरी ii. 15 इठहता स्त्री, a woman ab-
 ducted by force [f. कर-मृदित].
 करमो ii. 6 क्षीणः, thin, emaciated.
 करचंदी ii. 18 मल्लिका, a kind of jas-
 mine.
 कराहणी ii. 18 शालमलिनः, the silk-cotton
 tree. कागयणीति कश्चित्.
 कराली ii. 12 दन्तपवनकाष्ठम्, a tooth-
 brush. [f. Arabic khilal]
 करिआ ii. 14 मद्यपरिवेषणभाण्डम्, a pot for
 serving wine [f. करक]
 करिल्लं ii. 10 वंशाद्भृत्, a bamboo shoot.
 [f. करीर].
 करेडू ii. 5 रुकलासः, a chameleon.
 करोडो ii. 3 कटिकाभेदः, a kind of small
 worm.
 करोडो ii. 54 नालिकेरम्, the cocoanut,
 काकः, a crow; वृषभः, a bull.
 कलओ ii. 54 अर्जुनवृक्षः, *Terminalia Ar-
 juna*; सुवर्णकारः, a goldsmith.
 कलंकवडं ii. 24 वृत्तिः, an enclosure. [f.
 the foll.]
 कलंको ii. 8 वंशः, a bamboo.
 कलमो ii. 10 चोरः, a thief. [Hc. ts.]
 कलंबू ii. 3 नालिकामिधाना वल्ली, the stalk
 of a lotus.
 कलचंदी ii. 58 पाटला, the red *Lodhra*;

- प्रसिद्धः, famous. केचित्पाटलायां कणचंदा-
त्याहुः.
- कलव् ii. 12 तुम्बीपात्रम्, a vessel made
out of gourd. [f. अलाम् !]
- कलहं ii. 5 मत्स्याकारः । असिपरिवार इति यावत्,
a scabbard.
- कलिआ ii. 56 सखी, a female friend.
- कलिओ ii. 56 गर्वितः, proud; नकुलः, a
mongoose.
- कलिजं ii. 11 लघुदाह, a small piece of
wood [a variant of किलिचं]
- कलिमं ii. 9 नीलोत्पलम्, a blue lotus. [f.
क-ली]
- कनी ii. 2 शत्रुः, an enemy. [ts.]
- कलेगे ii. 53 कङ्कालः, a skeleton; कगलः,
dreadful. [f. कगल]
- कलविभ ii. 18 नीमितम्, made wet. विस्ता-
गितमित्यर्थे, extended [f. Dr. kal.]
- कहा ii. 2 मयम् liquor, wine. [f. Dr.
kal-lu; He. f. कत्या]
- कहोलो ii. 2 शत्रुः, an enemy. [ts]
- कन्होडो ii. 9 वत्सतरी, heifer.
- कन्होडो ii. 9 वत्सतरः, a steer.
- कवयं ii. 3 भूमिच्छत्रम् । यदूर्ध्वं प्रगेहति, a
mushroom.
- कवासो ii. 5 अर्धजड्वा । मोचकमित्यर्थः, an
armour for the legs.
- कविडं ii. 9 गृहपश्चिमाङ्गणम्, the western
courtyard of a house.
- कविलो ii. 6 श्वा, a dog. [f. कपिल]
- कविसं ii. 2 कविसम्, liquor, wine.
[f. कपिश]
- कविता ii. 5 अर्धजड्वा । मोचकमित्यर्थः, an
armour for the legs.
- कष्याडो ii. 10 दक्षिणहस्तः, the right hand.
- कञ्जालं ii. 52 कर्मस्थानम्, a place of busi-
ness. गृहम्, a house.
- कसई ii. 6 अरण्यचारीफलम्, a wild fruit.
- कसणसिओ ii. 23 बलमद्रः. Balarāma. [f.
रुण-सित]
- कसरो ii. 4 अधमबलीषर्दः, a bull of the
lowest quality.
- कसण्वं ii. 53 स्तोत्रम्, a little आर्द्रम्, wet.
मञ्जुरम्, abundant. बाणः, a tear.
- कसिआ ii. 6 अरण्यचारीफलम्, a wildfruit.
- कम्सयं ii. 12 प्राभृतम्, a present, gift.
- कस्सो ii. 2 पङ्कः, mud. [f. Dr. kasa,
kasavu]
- कहेडो ii. 13 तणः, a youth.
- काइणी ii. 21 गुञ्जा, the *Guñja* berry.
- काउछो ii. 9 बकः, a crane.
- काओ ii. 26 लक्ष्यम् । वेध्यमित्यर्थः, an aim,
anything aimed at. अन्यं तु लक्ष्य-
शब्देन यो येन गुणेन लक्ष्यते तमुपमानमूर्तं पदा-
र्थमाहुः, the standard of comparison,
that with which anything is
compared.
- काणच्छा ii. 24 काणासिदृष्टम्, looked a-
skance [f. काणासि]
- काणन्धेसो ii. 29 विरलाम्बुकणवृष्टिः, a shower
of rain.
- काणद्दी ii. 28 परिहासः, joking.
- कामकिसोरो ii. 30 मर्दयः, an ass. [f. काम-
किसोण]
- कामिजुलो ii. 29 कामिजुलाख्यः पक्षी । जल-
पक्षिविशेषः, an aquatic bird.
- कायंचुलो ii. 29 कामिजुलाख्यः पक्षी । जलपक्षि-
विशेषः, an aquatic bird.
- कायंदी ii. 28 परिहासः, joking.
- कायंधुओ ii. 29 कामिजुलाख्यः पक्षी । जलपक्षि-
विशेषः, an aquatic bird.
- कायपिउच्छा ii. 30 कोकिला, a cuckoo. (Tr.
कायपिउला) [f. काक-पितृ]
- कायरो, a variant of कायलो, q. v.
- कायलो ii. 58 भियः, dear; काकः, a crow.
केचित्पिये कायरो इत्याहुः. [f. कातर and
काक]

- कारं ii. 26 कटुः, pungent [f. Dr. kāra
 or क्षार Tr. connects with कटु]
 कारंक्रो ii. 30 परुषः, harsh. कप्रत्यये कारं-
 कडओ [f कार-कटुः, cf prec.]
 कारा ii. 26 लेखा, a line, streak.
 कागयणी a variant of कराहणी, q. v
 कारिम ii. 27 कृत्रिमम्, artificial. [f रु]
 कालं ii. 26 तमिस्रम्, darkness. [ts]
 कालओ ii. 28 धूर्तः । ठक इत्यर्थः, a rogue
 कालवद् ii. 28 धनुः, a bow. [f काल-वर्त]
 कालिआ. ii 58 शरीरम्, the body; कालान्त-
 रम्, another time; मेघः, a cloud
 [f. काल]
 कालिजणं, a variant of कालिजणी, q v.
 कालिजणी ii 29 तापिच्छलता, the Tamala;
 Xanthochymus pictorius. केचित्कालि-
 जणं तापिच्छमित्याहुः । कालेजं तापिच्छकु-
 सुममित्यन्वे.
 कालिओ ii 59 शरीरम्, the body; मेघः, a
 cloud.
 कालेजं cf. कालिजणी.
 कावलिओ ii. 28 असहनः, intolerant.
 कावी ii. 26 नीलवर्णा, blue. [f. Dr. kāvi]
 कासारं ii 27 ससिपत्रकम्, lead.
 कामिअं ii. 59 सूक्ष्मवस्त्रम्, a fine cloth;
 श्वेतवर्णम्, the white colour.
 कामिजं, ii. 27 काकम्बलाभिधानो देशः,
 name of a place
 काहलो ii. 58 मृदुः, soft; ठकः, a rogue.
 काहली ii. 59 अथार्थं धान्यादि, grain etc.
 for sale, नवणीति प्रसिद्धमूपादिपचन
 भाण्डम्, a pan for baking bread
 [f. कालिका ?]
 कासरो ii. 27 परिवहन्वो । जलादिवाही कर्मकरः,
 a man who carries water
 काहलो ii 28 गोपालः, a cowherd.
 काशेणुं ii 21 गुञ्जा, the *Guñja* berry,
 Abrus precatorius.
- किक्किडी ii. 32 सर्पः, a snake.
 किक्किअं ii 31 धवलम्, white.
 किंजकतो ii. 31 शिरीषः, Acacia Sirisa.
 किण्णं ii. 30 शोभमानम्, shining.
 किण्हं ii 59 सूक्ष्मवस्त्रम्, a fine cloth, श्वेत-
 वर्णम्, the white colour.
 किंघरो ii. 32 लघुमत्स्यः a small fish. [a
 variant of कुघरो]
 किमिरायं ii. 32 लक्षारकम्, red with lac.
 [f रुमिराण]
 किमिहवसनं ii. 33 कौशेयं वस्त्रम्, a silk
 cloth [f. रुमिहवसनम्]
 किंपओ ii. 31 रूपणः, poor, pitiable.
 किचोडो ii 31 स्वलितः, slipped.
 किरो ii. 30 सूकरा, a pig. [f किर or किंर;
 Dr. kiru]
 किरिहिरिआ ii. 61 कर्णोपकर्णिका, rumour;
 कौतूहलम्, curiosity [onomatopoeic
 f. किरिंकिरि]
 किलणी ii. 31 रथ्या, a road.
 किलिच ii. 11 लघुदाह, a small piece of
 wood [a variant of कलिज.]
 किन्दिम्मिअ ii. 32 कथितम्, told.
 किविडं ii. 60 धान्यसलम्, a thrashing
 floor, धान्यसले जातम्, grown in a
 thrashing floor
 किविडो ii. 60 पार्श्वद्वारम्, a side door, गृह-
 पश्चिमाङ्गणम्, the western courtyard
 of a house [a variant of कविड]
 कीरं ii 21 शुकः, a parrot. [f. कीर, Dr.
 kili].
 कोळं ii. 21 स्तोत्रम्, a little.
 कीलाणिआ ii. 31 रथ्या, a road. [a var-
 iant of किलणी]
 कीला ii. 33 नववधुः, a bride.
 कुउआ ii. 12 तुम्बीपात्रम्, a vessel made
 out of a gourd.
 कुऊळं ii. 38 नीवी, the knot of the
 lower garment. परिहिनवस्त्रात्स हृदि

- केचित्, the ends of a garment folded in.
- कुकुला ii. 33 नववधः, a bride.
- कुष्कडो ii. 37 मत्तः, intoxicated. [f. कुक्कुट]
- कुक्कुडो ii. 13 निकरः, a heap, collection.
- कुक्कुतो ii 36 धान्यादितुषः, the husk of grain.
- कुम्भी ii. 34 कुक्षिः, the belly. [f. कुक्षि]
- कुच्छिमर्षं ii. 41 गर्भिणी, a pregnant woman. [f. कुक्षिमर्षं or °मनी]
- कुच्छिलं ii. 24 वृत्तिविवरम्, a hole, an opening in a fence. [f. कुक्षि]
- कुचलं ii 36 मुकुलम्, a bud. [f. कुञ्ज]
- कुट्यगी ii. 35 चण्डी, an angry woman. [f. कुट्ट]
- कुट्टा ii. 35 चण्डी, an angry woman. [cf. prec.]
- कुट्टाजो ii. 37 चर्मकारः, a shoe-maker, currier.
- कुडयं ii. 37 लतागृहम्, a bower of creepers. [f. कुट्ट; कुट्टक]
- कुडिआ ii. 24 वृत्तिविवरम्, a hole, an opening in a fence. [f. कुटी]
- कुडिच्छं ii. 64 वृत्तिविवरम्, a hole, an opening in a fence; कुटी, a cottage, चूडितम्, broken. [f. कुट्ट; कुटी]
- कुडिलयं ii. 40 कुटिलम्, crooked. [f. कुटिल]
- कुटीरं ii. 24 वृत्तिविवरम्, a hole, an opening in a fence. [f. कुटी]
- कुडुबिजं ii. 41 स्त्रतम्, sexual intercourse (कुडुबिजं or कुडुबिजं seems to be the correct reading.) [f. कुट्टम्]
- कुडुं ii. 33 आश्चर्यम्, a wonder. केचित् कौडुं श्वापुः । तच्च उकारओकारविनिमये सिद्धम्. [f. कुतुक or कौतुक]
- कुडुगिलोर् ii. 19 गृहगोधा, a small house-lizard. [f. कुट्ट-गिल]
- कुडुलेवणी ii. 42 शुभा, white-wash [f. कुट्ट-लेपन]
- कुडो ii. 62 इतानुगमनम्, following up stolen property; इतत्याजकः, one who abandons stolen property.
- कुण्डिआ ii. 24 वृत्तिविवरम्, a hole, an opening in a fence.
- कुटारं ii. 40 म्लानम्, withered.
- कुटी ii. 34 पोद्दलम् । बल्लनिबद्धं द्रव्यम्, a bundle.
- कुंडं ii. 33 वेणुमयं जीर्णमित्युपीडनकाण्डम्, an old sugar-cane press made of bamboos.
- कुंडिजवेणुं ii. 43 ब्राह्मणविष्टिः, sending a brahman. [f. the foll + वेणु]
- कुंडिओ ii. 37 ग्रामाधिपतिः, the headman of a village.
- कुंडयं ii. 63 चुली, the fireplace, लघु-माण्डम्, a small pot. (कुंडय seems to be the correct reading.) [f. Tel kunda]
- कुतती ii. 36 मनोरथः, desire.
- कुत्थरं, a variant of कोत्थरं, q. v.
- कुत्थुहवन्धं ii. 38 नीवी, the knot of the lower garment.
- कुट्ट ii. 34 प्रभूतम्, abundant.
- कुट्टणो ii. 38 रासकः, a kind of dance (practiced by Kṛṣṇa and the cowherdesses)
- कुंतली ii. 38 करोटिकास्यं परिवेषणोपकरणम्, a serving cup.
- कुंतलो ii. 36 सातवाहनः, King Hāla. [ts!]
- कुंती ii. 34 मञ्जरी, a cluster of blossoms. [f. Tel gutti ?]
- कुंतीपोद्दलं ii. 43 चतुष्कोणम्, a square.
- कुंतो ii. 21 शुक्रः, a parrot.
- कुंओ ii. 37 रुग्णः, lean, weak.
- कुंदीरं ii 39 विम्ब्याः फलम्, the fruit of

- the bimba plant, *Momordica monadelpha*.
- कुंभरो ii. 32 लघुमत्स्यः, a small fish. [a variant of किंभरो]
- कुप्यो ii. 36 गृह्यचारः, a custom prevailing in a family. समुदाचार इत्यन्धे, proper practice or usage.
- कुप्यरं ii. 64 कीलाघातः। कीला घुरत उरःप्रहा-
णनविशेषः, amorous stroke on the breast; समुदाचारः, proper practice or usage; नर्म, sport.
- कुमारी ii. 35 चण्डी, an angry woman. [ts. ?]
- कुमुली ii. 39 चुली, the fireplace.
- कुंमिणी ii. 38 जलगर्तः, a hollow with water, a pond.
- कुंमिलो ii. 62 चोरः, a thief; विधुनः, a backbiter, slanderer, wicked person. [ts.]
- कुंमिच्छं ii. 39 खननीयम्, to be dug.
- कुंभी ii. 34 सीमन्तालकादिः केशरचना, dressing the hair.
- कुम्भणं ii. 40 म्लानम्, withered. [Tr. says that कुम्भ is a Pkt. substitute for म्ले.]
- कुररी ii. 40 पशुः, an animal. [ts.]
- कुरुकुरिअं ii. 42 रणरणकः, Cupid, the god of love.
- कुरुचिच्छं ii. 41 ग्रहणम्, catching, seizing.
- कुरुचिच्छो ii. 41 कुलीरः, a crab. [Dp. Pl. कुरुचिच्छो]
- कुरुत्वं ii. 39 अनिष्टम्, an unwelcome thing. [f. कु-रोच्य]
- कुरुदो ii. 63 निर्दयः, unkind. निपुणः, clever [f. Dr. kuruda]
- कुरुमाणं ii. 40 म्लानम्, withered.
- कुरुलो ii. 63 निर्दयः, unkind. निपुणः, clever. कुटिलकेशः, curly hair. [f. Dr. kuruḷ; also ts.]
- कुलकंसणो ii. 42 कुलकलङ्कः, a disgrace to a family. [f. कुलपांसुल]
- कुलसंतई ii. 39 चुली, the fireplace.
- कुलडं ii. 63 चुली, the fireplace. लघु-
भाण्डम्, a small pot.
- कुलुरिओ ii. 41 कान्दविकम्, a confectioner.
- कुल्लो ii. 61 शीवा, the neck. असमर्थः, incompetent. छिन्नपुच्छः, tailless [f. Tel. kullu.]
- कुल्हो ii. 34 श्यालः, a jackal.
- कुसणं ii. 35 तीमनम्, a sauce.
- कुसुमणं ii. 41 कुङ्कुमम्, saffron. [f. कुसुम.]
- कुसुमालिओ ii. 42 शून्यमनाः, absent-minded.
- कुसुमालो ii. 10 चोरः, a thief [ts.]
- कुसुमिलो ii. 40 विधुनः, a backbiter. wicked person [f. कुसुम्]
- कुहडो ii. 36 कुहनः, humpback. [f. कुहन]
- कुहिअं ii. 35 लिमम्, besmeared
- कुहिणी ii. 62 कर्पूरः, camphor. गथ्या, a road.
- कुहेडो ii. 35 गुरेटकाम्यो हरितकविशेषः, a kind of grass.
- कुडो ii. 43 पाराः, a noose. [f. कुट]
- कुण्णिअ ii. 44 ईषन्मुकुलितम्, half-closed. [f. कुणित]
- कुलं ii. 43 सेन्यम् पश्चाद्भागः, the rear part of an army. [f. कुल!]
- कुवलं ii. 43 जयनवसनम्, the lower garment.
- कुवो ii. 62 हृतानुगमनम्, following up stolen property. हृतन्याजकः, one who abandons stolen property.
- कुत्तारो ii. 44 गताकारः, a pit. [f. कासार]
- कुआ ii. 44 रज्जुः, a rope. [Dr. kayar]
- केआगवाणो ii. 45 पलाशः, the tree *Butea Frondosa*.

- केऊ ii. 44. कन्दः, a bulbous root.
 केली ii. 44 असती, an unchaste woman.
 [ts.]
 कोइला ii. 49 काहाङ्गनः, charcoal. [f. कोकिल]
 कोउआ ii. 48 करीषामिः, fire of dry cowdung.
 कोक्कासिअं ii. 50 विकसितम्, blown, fully opened.
 कोक्कणं ii. 46 अलीकहितम् false benefit.
 कोज्जणं ii. 46 स्त्रीहस्यम्, woman's secret.
 कोज्जणं ii. 50 आपूरितम्, filled.
 कोट्टं ii. 45 नगरम्, a town [f. Dr. kōta; कोट]
 कोट्टिंशो ii 47 द्रोणी, a wooden tub.
 कोटी ii. 64 दोहः, milking. विषमम्बलना, slipping.
 कोट्टुम् ii. 47 कगहनं वारि, water stirred with the hand.
 कोडिअं ii. 47 लघुभगवः, a little platter.
 कोडिलो ii. 40 पिशुनः, a backbiter, wicked person [f. कुट्ट; कुटिल]
 कोडुअं ii. 2 कार्यम् work.
 कोट्टु a variant of कट्टु q. v.
 कोणू ii. 26 रेखा, a line, streak.
 कोणो ii. 45 कृष्णवर्णः, black. लकुट इत्यन्ये a club [f. कृष्ण and ts.]
 कोइलिआ ii. 50 श्वाकिसंज्ञः प्राणिविशेषः a porcupine. कीट इत्यन्ये, a worm
 कोडिओ ii. 48 भेदेन ग्रामभोका । ऐकमत्यं ग्रामीणानामपास्य यो मायया ग्रामं मुनक्ति, one who creates disunion among the inhabitants of a village and earns his livelihood thereby. [f. Tel. kondema.]
 कौडुन्नु ii. 49 उलूकः, an owl
 कोण्णो ii. 45 गृहकोणः, the corner of a house [f. कोण.]
 कोत्तलंका ii. 14 मयपरिवेषणभाण्डम्, a pot for serving wine.
 कोत्थरं, ii. 13 विज्ञानम्, knowledge, उदोत्थ्वन्यये कुत्थरं इत्यपि.
 कोत्थलो ii. 48 कुशूलः, a granary [f. Tel. kottu]
 क्रोष्णो ii. 45 अपराधः, an offence, guilt [f. कोष]
 कोमुई ii. 48 सर्वा पूर्णिमा, the full moon day [f. कोमुदी]
 कोलंबो ii. 47 पिटागम्, a pot, pan. गृहमित्यन्ये, a house.
 कोलाहलो ii. 50 सगरुतम्, the cry of birds. [ts.]
 कोलिओ ii. 65 तन्तुवायः, a weaver. जालकागृह्णतिः, a spider. [f. कौलिक]
 कोलित्तं ii. 49 उल्मुकम्, a firebrand [f. Dr. kolli]
 कोलीरं ii. 46 कुरुविन्दम् a ruby. [Tr. connects with कुरुविन्द]
 कोलो ii. 45 ग्रीवा, the neck. [f. कोल ?]
 कोल्लो ii. 17 पिटागम्, a pot, pan.
 कोन्हाहलं ii. 39 विम्ब्याः फलम्, the fruit of the bumba plant, Momordica monodelpha
 कोन्दुओ ii. 65 इक्षुनिर्पडिनयन्त्रम्, a sugarcane mill. श्यालः, a jackal. [f. कोण्डु !]
 कोविआ ii. 19 श्याली, a she-jackal.
 कोसट्टइरिआ ii. 35 चण्डी, an angry woman
 कोमयं ii 47 लघुभगवः, a little platter. [f. कोष]
 कोसलं ii. 38 नीवा, the knot of the lower garment.
 कोमलियं ii 12 प्राभृतम्, a present, gift.
 कोसलिआ इत्याकारान्तमित्यन्ये । लकारस्य द्विमांसे कोसलिअं इत्यपि.
 कोसलिआ, a variant of the prec.
 कोमलिअं, a variant of कोसलिअं.
 कोसो ii. 65 कुसुम्भरकवस्त्रम्, a cloth coloured with safflower. जलपि, the ocean.
 कोह्णी ii. 46 तापिका, a go-between.

ख

- खण्डिओ ii. 69 खानेरा, the headman of a village.
 खण्डो ii. 69 अखण्डः, a bear.
 खण्डो ii. 69 व्याघ्रः, a tiger.
 खण्डिअं ii. 78 जीर्णम्, worn out. उपाल-
 क्यम्, censured.
 खण्डो ii. 69 नखत्रम्, a star [f. खयोत]
 खण्डो ii. 69 कर्दमः, mud.
 खण्डो ii. 68 शृणुकद्रुमः, a withered tree.
 खण्डं ii. 67 तीमनम्, a sauce
 खण्डं ii. 68 छाया, shade.
 खण्डिको ii. 70 सौनिकः, a butcher. [f.
 खण्डिका Tel. katika]
 खण्डं ii. 67 तृणम्, grass.
 खण्डो ii. 72 संकुचिनः, contracted.
 खण्डो ii. 71 लघुद्वारम्, a small door,
 window. [f. खण्डिका; Tel. kitiki]
 खण्डो ii. 72 तरुमर्कटः, a monkey
 खण्डो ii. 68 मौक्तिकानि, pearls.
 खण्डु ii. 66 श्मश्रु, the beard. [f. Dr.
 gadda or katta]
 खण्डु ii. 66 खानिः, a mine. पर्वतखानमि-
 त्यन्ये, an excavation in a moun-
 tain. [f. खन्, खान]
 खण्डुओ ii. 67 मत्तः, intoxicated. खण्डु-
 द्विओ मत्त इत्यन्ये.
 खण्डुता ii. 68 मनोदुःखम्, mental dis-
 tress.
 खण्डं ii. 78 मुखम्, the head. मद्यभाण्डम्, a
 liquor pot.
 खण्डं ii. 67 असती, an unchaste wo-
 man.
 खण्डिओ ii. 78 मागधः, a bard. अनिवारः,
 unavoidable.
 खण्डं ii. 66 खानम्, dug. [cf. Tel. kan-
 namu.]
 खण्डुओ ii. 68 कीलकः, a wedge.

- खण्डं ii. 66 खानम्, dug. [f. खान]
 खण्डं ii. 67 भुक्तम्, eaten. प्रचुरार्थेऽपि लक्ष्येषु
 दृश्यते, abundant.
 खण्डिणी ii. 70 स्थूलन्धनाभिः, conflagra-
 tion. [f. स्कन्धाभि]
 खण्डमंसो ii. 71 बाहुः the arm. [f. स्कंधम्
 or स्कंध-अंस]
 खण्डयद्दी ii. 71 बाहुः. the arm. [f. स्कंध-
 यद्दि]
 खण्डिधरो ii. 72 अत्युष्णजलधारा, a stream
 of hot water.
 खण्डो ii. 69 कृशः, rough, harsh. खण्डो
 इत्यन्ये.
 खण्डुगे, a variant of the prec. q. v.
 खण्डमन्त्रो ii. 79 संपामः, a battle. मनोदुःख-
 mental distress. मनोदुःखविशोषोऽ-
 धिनः स्वसितमित्यन्ये. the sighing of a
 repentant person. [f. कर्म-श्रम !]
 खण्डिअं ii. 79 कृशम्, rough, harsh. भ्रमम्,
 broken.
 खण्डिओ ii. 72 पौत्रः, a grandson.
 खण्डिअं ii. 67 भुक्तम्, eaten [f. खादित]
 खण्डं ii. 78 कठिनम्, hard. स्थपुत्रम्, un-
 evenly raised.
 खण्डिअं ii. 71 रिक्तम्, devoid of [f.
 स्वहित !]
 खण्डिअं ii. 67 मत्तः, intoxicated [f. खण्डुओ q. v.
 मत्तं ii. 66 तिलपिण्डिका, a (sesamum)
 oil-cake.
 खण्डं ii. 77 वृत्तिविवरम्, a hole. an open-
 ing in a fence. विलासः, sport. [f.
 खल !]
 खण्डिअं ii. 79 संकुचिनम्, contracted. प्रह-
 एम्, pleased.
 खण्डा ii. 66 चर्म, the skin.
 खण्डिणी ii. 70 संकेता, a sign, gesture.
 खण्डो ii. 67 स्कन्धा, the shoulder.
 खण्डिअं ii. 71 खलितम्, stumbling.
 खण्डिओ ii. 72 कुपितः, angry.

सबो ii. 77 वामकरः, the left hand. रासभः,
 a donkey. [a variant of सबो]
 सबुद्धं ii. 68 मुखम्, the face.
 सबो ii. 77 वामकरः, the left hand.
 रासभः, a donkey.
 सादआ ii. 73 परिखा, a ditch [f. खान]
 सादइअं ii. 73 प्रतिफलितम्, reflected.
 सारंकिडी ii. 73 गोंधा, an alligator.
 सारयं ii. 73 मुकुलम् a bud.
 सिक्सिंडो ii. 74 रुकलामः, a chameleon.
 सिक्सिरी ii. 73 दुष्वादीनां स्वर्गपरिहारार्थं चिह्न-
 यष्टिः, a stick in the hand of cha-
 dāla, as a sign of untouchability.
 सिक्सिणी ii. 74 शृगाली, a she-jackal.
 सिज्जिअं ii. 74 उपालम्भः, censure. [f.
 सिव् !]
 सिक्तयं ii. 79 अनर्थः, evil, misfortune.
 दीप्तम् । प्रज्वालनमित्यर्थः, inflaming.
 सुंसुणओ ii. 76 घ्राणसिग, a nostril.
 सुंसुणी ii. 76 रथ्या, a road.
 सुटं ii. 74 चुरितम्, broken.
 सुट्टं ii. 74 लघु, small [f. Tam. kuttai]
 सुट्टिअं ii. 75 सुगुत्तम्, sexual intercourse.
 सुणुक्कसुडिआ ii. 76 घ्राणम्, the nose.
 सुडयं ii. 71 स्तलितम्, stumbling.
 सुण्णं ii. 75 परिवेष्टितम्, surrounded
 सुत्त ii. 74 निमग्नम्, plunged, submerged.
 सुंवा ii. 75 तृणादिमयं वृष्टिनिवारणम्, a shel-
 ter from rain made of grass.
 सुरुदुक्कसुडी ii. 76 प्रणयकोपः, amorous
 anger.
 सुलुद्धो ii. 75 गुल्फः, the ankle [cogn.
 with गुल्फ !]
 सुल्ल ii. 74 कुटी, a hut.
 सुल्लिरी ii. 70 संकेतः, a sign, gesture.
 सुवओ ii. 75 गण्डुत्तंनृणसदरां कण्टकिनृणम्,
 a kind of grass.
 सेआलू ii. 77 निःसहः, unable to bear.

असहन इत्यन्वये, not enduring, jealous.
 [f. सेदालू]
 सेल्लिअं ii. 76 हसितम्, laughter.
 सेटी ii. 77 दासी, a female servant.
 सोडपज्जाली ii. 70 स्थूलैश्वनादिः, conflag-
 ration. [f. स्थूलभवाली !]
 सोडो ii. 80 सीमाकाष्ठम्, a boundary post
 धार्मिकः, righteous. सअः, lame [ts.]
 सोलो ii. 80 लघुगर्दभः, a small donkey.
 वस्सेकदेशः, a part of a garment
 सोसलओ ii. 77 दन्तः, having long teeth.

ग

गगरी ii. 89 गर्गरी, a water pot [He. f.
 गर्गरी]
 गज्जणसद्धो ii. 88 मृगवाग्णश्वानिः, a cry to
 prevent animals [f. गर्जनसद्ध]
 गज्जो ii. 81 जवः, speed.
 गळओ ii. 84 वरुडः, a man of a low caste.
 गंजिलो ii. 83 विधुरः, distressed.
 गंजो ii. 81 गळः, the cheek.
 गज्जोळिअं ii. 100 रोमांचितम्, horripilated.
 हास्यस्थानेऽङ्गस्पर्शो, यत् गिलिगिलाविअं इति
 लोके वृद्धम्, touching the body in a
 place where a cry of joy is pro-
 duced [cogn. with गर्जित]
 गडयडी ii. 85 वज्रनिर्घोषः, thunder.
 गडुगी ii. 84 छागी, a she-goat.
 गडुडी ii. 81 गन्त्री a car. [prob. f. गन्त्री,
 Can gāḍi]
 गडुं ii. 81 शय्या, a couch.
 गढो ii. 81 दुर्गम्, a fortress.
 गणगाइआ ii. 87 चण्डी an angry woman
 गणसमो ii. 86 गोष्ठिरतः, addicted to soci-
 ety. [f. गणसम्]
 गणायमदो ii. 86 विवाहगणकः, an astrolo-
 ger who fixes the days for ma-
 rriages. [f. गण्-मह]

गणेशी ii. 81 अक्षमाला, a string of beads, rosary. [f. गण]
 गंडीरी ii. 82 इक्षुसण्डम् a piece of sugarcane.
 गंडीर्षं ii. 84 धनुः, a bow [f. गाण्डीव]
 गंडो ii. 99 वनम्, a forest. दण्डपाशिकः, an executioner. लघुमृगः, a small deer. नापितः, a barber
 गतं ii. 99 ईषा, the pole or shafts of a carriage. पक्कः, mud [f. Tel. gettamu.]
 गताद्दी ii. 82 गवादनी, a pasture. गायिकेति गोपालः, a songstress. [f. गात्री]
 गद्गमो ii. 82 कटुध्वनिः, disagreeable sound [f. गार्दम्]
 गद्गई ii. 83 कुमुदम्, the white lotus [f. गार्दम् !]
 गद्दिओ ii. 83 गर्वितः, proud [f. गर्द्]
 गंदीणी ii. 83 चक्षुस्थगनक्रीडा, the play of hide-and-seek
 गंधपिसाओ ii. 87 गान्धिकः, vendor of perfumes [f. गन्धपिशाच]
 गंधलया ii. 85 नासा, the nose [f. गन्ध]
 गंधिओ ii. 83 दुर्गन्धः, bad smell [f. गंधिक]
 गंधोल्ली ii. 100 छाया, shade. मधुमक्षिका, the honey-bee.
 गंधोल्ली ii. 99 इच्छा, desire. रजनी, night.
 गन्धं ii. 99 घूर्णितम्, reeled मृतम्. dead [f. गन्]
 गयणरई ii. 88 मेघः, a cloud. [f. गयनरति]
 गयसाउलो ii. 87 विरक्तः, disaffected. [f. गतस्वादु]
 गलथलिओ ii. 87 क्षिप्तः, thrown.
 गलिअं ii. 81 स्मृतम्, remembered.
 गल्लफोडो ii. 86 इमरुकः, a sort of small drum.
 गवचं ii. 85 घासः, grass. [f. गो-अद्]
 गहकळोलो ii. 86 गहः, Rāhu. [f. गहकळोल]
 गहर्णं ii. 82 निर्जलस्थानम्, a desert.

गहणी ii. 84 इड्डता स्त्री, a woman carried off by force. [f. गहण]
 गहरो ii. 84 गृध्रः, a vulture [f. गृध्र]
 गहवई ii. 100 ग्रामीणः, a villager. शशी, the moon. [f. गृहपति ! and गृहपति, though Hc. contradicts it.]
 गहिअं ii. 85 वक्रितम्, bent.
 गहिआ ii. 85 काम्यमाना स्त्री, a woman who is the object of desire. [f. घासा]
 गगोज्जं ii. 88 मथितम्, churned.
 गगोज्जा ii. 88 नवपरिणीता, newly married.
 गहिओ ii. 83 विधुरः, distressed.
 गणी ii. 82 गवादनी, pasture.
 गामउडो ii. 89 ग्रामप्रधानः, the headman of a village. [f. ग्रामीण]
 ग्रामगोहो ii. 89 ग्रामप्रधानः, the headman of a village. [f. ग्राम + गोहो q. v.]
 ग्रामजिम्बुओ, cf. foll.
 ग्रामणी ii. 89 ग्रामप्रधानः, the headman of a village. [f. ग्रामणी] ग्रामजिम्बुअ-शब्दोऽपि ग्रामप्रधानवाचीत्यन्ये.
 ग्रामगोडो ii. 90 छलेन ग्रामभोक्ता । अन्तर्भेदं कृत्वा यो मायया ग्रामं भुनक्ति, one who creates disunion among the inhabitants of village and earns his livelihood thereby. (Tr. ग्रामरोडो)
 ग्रामहर्षं ii. 90 ग्रामस्थानम्, a village site. [f. ग्रामस्थान]
 ग्रामेणी ii. 84 छागी, a she-goat. [f. ग्राम-एणी]
 गायरी ii. 89 गर्गरी, a water-pot.
 गाहूली ii. 89 क्रूरजलचरः, a cruel aquatic animal. [f. ग्राह !]
 गुंछा ii. 101 बिन्दुः, a drop. अधमः, lowest, vilest उत्तरोष्ठश्च, moustache.
 गुंजेहिअं ii. 92 विघ्नकृतम्, made into a lump.

- गुद्दालिअं ii. 92 पिण्डीकृतम्, made into a lump.
- गुडोलद्विआ ii 91 चुम्बनम्, a kiss.
- गुठी ii. 90 नीरङ्गने, a veil.
- गुठो ii. 91 अधमहया, a horse of inferior quality.
- गुंडं ii. 91 मुस्तोद्भवं लघुकार्ख्यं तृणम्, a kind of grass.
- गुणपद्मार्णं ii. 93 वितृभ्यो जलाञ्जलिदानम्, offering libations of water to the manes.
- गुत्ती ii. 101 बन्धनम्, bondage. इच्छा, desire. वचनम्, an utterance. लता, a creeper. शिरोमाल्यम्, a garland for the head. [f. Tel. gutti]
- गुथंडो ii. 92 भात्मपक्षी, a kind of water-fowl.
- गुंदा ii. 101 बिन्दुः, a drop. अधमः, lowest, vilest.
- गुप्तं ii. 102 शयनीयम्, a couch. संमूढ, stupefied, bewildered. गोपितम्, concealed. [f. गुप्]
- गुफ्गुमिअं ii. 93 सुगन्धि, fragrant. [f. Tel. gumaguma]
- गुमिलं ii. 102 मूढम्, stupefied, bewildered. गहनम्, deep, dense. प्रस्फलितम्, slipped. आपूर्णम्, filled up. [f. the Pkt. root गुम् = मुह]
- गुंगा ii. 101 बिन्दुः, a drop अधमः, lowest, vilest.
- गुंकी ii. 91 शतपदी, a centipede.
- गुंको ii. 90 गुप्तिः, concealing.
- गुम्भइओ ii. 103 संचलितः, moved. स्फलितः, slipped. विचटितः, separated. पूरितः, filled. मूढः, stupefied. [f. the Pkt. root गुम् = मूह, or f. गुम्भ]
- गुम्भिअं ii. 92 मूलोत्सन्नम्, uprooted.
- गुम्भी ii. 90 इच्छा. desire.
- गुलं ii. 91 चुम्बनम्, a kiss.
- गुलिआ ii. 103 बुसिका, chaff. विलोहितम्, stirred. कन्दुकः, a ball. स्तम्भकः, a cluster. [f. गुटिक !]
- गुलुगुलिअ ii. 93 वृष्यन्तरितम्, screened by a fence.
- गुलुच्छं ii. 92 घमितम्, turned round.
- गेज्जं ii. 88 मथितम्, churned.
- गेज्जलं ii. 94 घेवेयकम्, a neck-ornament.
- गेडुं ii. 104 पङ्कः, mud. वषः, barley.
- गेंदुअं ii. 93 स्तनयोरुपरि वस्त्रयन्त्रिः, a knot of cloth over the breasts.
- गेंदुछं ii. 94 कञ्चुकः, a bodice, jacket.
- गेंडं ii. 93 स्तनयोरुपरि वस्त्रयन्त्रिः, a knot of cloth over the breasts.
- गेंडुडं ii. 94 क्रीडा, play.
- गेपिहं ii. 94 उरःसूत्रम्, a necklace of pearls hanging over the breast.
- गोअग्गा ii. 96 रथ्या, a road.
- गोअंटा ii. 98 गोचरणाः, tenders of cows.
- गोअंटा स्थलशृङ्गाट इत्यन्ये, a kind of plant.
- गोअला ii. 98 दुग्धविक्रियकर्त्री, a milkmaid.
- गोआ ii. 89 गर्गरी, a water-pot.
- गोआलिआ ii. 98 प्रावृषि कीटविशेषः, a kind of insect found in the rainy season.
- गोआओ ii. 97 प्राजनदण्डः, a whip or its handle.
- गोच्छा ii. 95 मञ्जरी, a cluster of blossoms [f. गुच्छ]
- गोजी ii. 95 मञ्जरी, a cluster of blossoms. [f. गुंज]
- गोणिको ii. 97 गोसमूहः, a herd of cows. [f. गोजोक्]
- गोणो ii. 104 साक्षी, a witness वृषभः, an ox. [He. f. गो-]
- गोठी ii. 95 मञ्जरी, a cluster of flowers.
- गोडं ii. 94 काननम्, a forest [f. Tel. konda]
- गोडी ii. 95 मञ्जरी, a cluster of blossoms. [f. Can. gonde]

- गोदीपे ii. 97 मयूरविलस्य, the bile of a peacock.
- गोमहा ii. 96 रथ्या, a road
- गोमंकिडी ii. 98 गीघा, an alligator.
- गोरा ii. 104 लाङ्गलपद्धतिः, a ploughshare. चक्षुः, the eye. शीघा, the neck.
- गोला ii. 104 गोः, a cow. गोदावरी, the Godavery. नदी, a river. ससो, a female friend. [f. गो; and ts. Hc. Gr. ii. 174]
- गोली ii. 95 मन्थनी, a churning vessel.
- गोली ii. 95 साक्षी, a witness.
- गोल्हा ii. 95 बिम्बी, the Bimba fruit, Momordica monadelpha.
- गोवरं ii. 96 करीषम्, dry cowdung. [f. गो !]
- गोवित्रो ii. 97 अजल्याकः, taciturn.
- गोविहं ii. 94 कञ्चुका, a bodice, jacket.
- गोवी ii. 96 बाला, a girl. [f. गोपी !]
- गोसं ii. 96 प्रभातम्, the dawn, early morning. [ts.; Tr. also f. गोसर्ग]
- गोसर्गं ii. 96 प्रभातम्, the dawn, early morning. [Hc. f. गोसर्ग]
- गोसण्णो ii. 97 मूर्खः, a fool. [f. गोसंज्ञ]
- गोहुरं ii. 96 गोविह्या, cowdung. [f. गो !]
- गोहो ii. 89 ग्रामप्रधानः, the headman of a village. मट इत्यन्ये, a warrior. पुरुष इत्येके, a man.

घ

- घग्घरं ii. 107 जघनस्थवस्त्रमेदः, a sort of lower garment.
- घंघो ii. 105 गृहम्, a house.
- घंघोतो ii. 106 धमणशीलः, addicted to wandering.
- घहो ii. 111 कुसुम्भरकं वस्त्रम्, a cloth dyed with safflower नदीतीर्थम्, the stairs of a landing place in a river वेणुः a bamboo [f. Dr. ghaṭṭa]

- घडिअबडा ii. 105 गोष्ठी, an assembly [f. घटितघटा]
- घडी ii. 105 गोष्ठी, an assembly [f. घटा]
- घणवाही ii. 107 इन्द्रः, Indra, king of the gods. [f. घनवाहन]
- घण्णो ii. 105 उरः, the breast. रक्त इत्यन्ये, coloured, red.
- घन्मोई ii. 106 गण्डुस्तंभं तृणम्, a kind of grass.
- घन्मोडी ii. 112 मध्याह्नः, noon. मशकः, a mosquito, also a cricket cf. note iii. 54. ग्रामणासिक्तं तृणम्, a kind of grass.
- घरघंटी ii. 107 चटकः, a sparrow.
- घरघंटी ii. 107 आदर्शः, mirror [f. गृहचन्द्र]
- घरिह्ठी ii. 106 पत्नी, a wife. [f. गृह]
- घरोलं ii. 106 गृहभोजनमेदः, a dish prepared at home.
- घरोली ii. 105 गृहगोलिका, a small ball
- घहो ii. 105 अनुरक्तः, devoted, attached.
- घायणो ii. 108 गायनः, a singer. [Hc. (Gr. ii. 174) f. गायनः]
- घारंतो ii. 108 घृतपुरः, a kind of sweetmeat.
- घारी ii. 107 शकुनिकाख्यः पक्षी, a hen-sparrow
- घारो ii. 108 प्राकारः, a wall, rampart [f. Tel. gōda !]
- घिअं ii. 108 मर्षितम्, reproached.
- घिटी ii. 108 कुब्जः, a humpback.
- घुगुच्छलयं ii. 110 श्लेढः, sorrow, pain.
- घुगुुरी ii. 109 मण्डूकः a frog [onomatopoeic]
- घुगुुसुसुसवं ii. 109 साशङ्कनितम्. doubtful speech.
- घुंघुंरुहो ii. 109 उक्तरा, a heap.
- घुट्टुगिअं ii. 110 गिरेगडम् । पृथुरिला, a big stone or boulder.
- घुणघुगिअ ii. 110 कर्णोपकणिका, rumour [onomatopoeic !]

- युक्तिर्भं ii. 109 गवेदितम्, searched.
 युक्तुर्गु ii. 109 मण्डूकः, a frog [onomatopoeic]
 युसिणिर्भं ii. 109 गवेदितम्, searched.
 युसिरसां ii. 110 अब्रम्नानम् । मसूरादीनां पित्तम्
 the flour of a certain pulse.
 योमी n. 111 शलभाविशेषः, a kind of
 grasshopper
 योमी ii. 112 नाशितः, destroyed गधवक्षी,
 a vulture. [f. योर्]
 योन्दिर्भं ii. 112 शिलातलम्, a stone sur-
 face हठरुतम् done violently.
 योन्माली n. 111 शरदुद्रवो वर्द्धभेदः, a kind
 of creeper growing in autumn.
- च**
- चक्रं iii. 2 चत्वारम्, a courtyard [Hc. f. चत्वारम् and Tr. f. चत्वार्यम्]
 चक्रुर्गो m. 3 कार्तिकेयः, Kartikeya [f. चतुर्भुजः]
 चक्रविद्यो in 7 सानवाहनः, a name of King Hala. f. चतुर्भुजः]
 चकष्या iii. 3 चकृ, the skin
 चक्रणमयं iii. 7 नारङ्गफलम्, an orange.
 चक्रणद्वयम् m. 6 ऊर्मिः, a wave,
 चक्रुर्गो in 20 कुण्डलम्, an ear-ring. वर्तु-
 लम्, round. द्रोताफलकम्, the board
 of a swing विशालम्, extensive [f. चक्र-ल]
 चक्रुर्गो m. 5 सर्पविशेषः, a kind of snake
 चक्रुर्गो in 2 अग्निभेदः, fire.
 चक्रुर्गो in 3 जीवितस्यम्, the possibility
 of living.
 चक्रुर्गो in 4 प्रेक्षणायम्, beautiful to
 look at
 चक्रुर्गो in 7 लज्जा, shame [f. चक्रु-
 रक्षण]
 चर्म iii. 1. चाम्, lovely, beautiful. [ts]
 चम्पा iii. 19 स्थापकः, perfuming the
 body with fragrant unguents प्रस्-
- तम्भनायानः, a slab with the hand
 [f. चर्चा]
 चर्चिकं iii. 4 मण्डितम्, adorned. [f. चर्चिका
 cf. Hc. Gr. ii. 174]
 चर्चयम् in. 1 असत्यम्, falsehood.
 चट्टम् m. 1 दारुहस्तः, a wooden spoon.
 चट्टिआगे iii. 5 आलापः, pride, arrogance.
 चट्टुला cf. the foll.
 चट्टुलानिलयं iii. 8 काञ्चनभृङ्गसलालम्भिवर्त्तानि-
 लकम्, a jewel hanging from a
 gold chain. चट्टुला रत्नतिलकमित्यन्वये, a
 jewel.
 चट्टो iii. 1 शिखा, the top-lock. [f. चट्ट]
 चट्टिओ iii. 3 कृतः, cut [f. चट्ट]
 चट्टिको m. 2 रोषः, anger [f. चण्ड]
 चट्टिओ iii. 20 पिथुनः, a villain. क्रीषः,
 anger [f. चण्ड]
 चट्टिलो m. 3 वनिः, fat.
 चट्टो m. 1 तर्कः, a spindle
 चट्टयि m. 2 हासः, laugh. [Hc. f. चस्तयि]
 चट्टुलो m. 5 मयूरः, a peacock
 चट्टुला in 6 भुजशिखरम्, the shoulder.
 स्तयक इत्यन्वये, a cluster.
 चट्टुलाया ni. 7 अर्धयावृतदेहा, half cover-
 ed body.
 चट्टुलो m. 2 नापितः, a barber.
 चट्टुज्ज्वल m. 4 कुमुदम्, the white lily.
 मयार्थे के चट्टुज्ज्वल [f. चन्द्र-उद्यः]
 चट्टु m. 20 शेषविशेषः, a garland for
 the head. असत्यम्, falsehood
 चट्टो ni. 1 हलस्काटितार्थमिन्ना, a furrow.
 चट्टुर्वे iii. 6 नाम, a name.
 चट्टुर्वी m. 3 त्रिष्ट कर्मसमुद्यम्, a cavity
 formed by joining the hands संसु-
 मित्यन्वये, a cavity.
 चट्टुर्वी iii. 3 वचनीयम्, censure.
 चट्टुर्वी ii. 2 निमग्नम्, immersed.
 चाउला iii. 8 तण्डुलाः, rice.
 चाडो iii. 8 मायावी, deceitful.

चारणओ iii. 9 चाण्डिच्छेदकः, a cutpurse, a pickpocket. कप्रत्ययामावे चारणो.
 चारणो, a variant of the prec. q. v.
 चारवाओ iii. 9 च्रीष्मानिलः, hot breeze.
 चारो iii. 21 पियालवृक्षः, a kind of tree.
 बन्धनस्थानम्, a prison. इच्छा, desire [ts.]
 चालवासो iii. 8 शिरोभूषणभेदः, a kind of head ornament.
 चासो iii. 1 हलस्फाटितभूमिरेखा, a furrow.
 चिक्का iii. 21 अल्प वस्तु, a small thing.
 तनुषारा, a small stream [f. Dr. chiru-, chikka- or f. चिछद् !]
 चिक्कसल्लो iii. 11 कर्दमः, mud.
 चिच्चं iii. 10 रमणम्, charming.
 चिच्चगे iii. 9 चिपिटनासः, flat-nosed. [a variant of चिच्चो]
 चिच्चो iii. 10 हुताशनः, fire [f. Dr. kiecu. ciecu]
 चिच्चो iii. 9 चिपिटनासः, flat-nosed. [a variant of चिच्चरो]
 चिच्चओ iii. 13 चलितः, shaken, moved
 चिच्चणी iii. 10 धरदिका, a grinding stone.
 चिच्चो iii. 10 अम्लका, the tamarind [f. Tel. cinta] cf. चिच्चिणी.
 चिच्चिणिचिच्च, cf. the foll.
 चिच्चिणी iii. 10 अम्लका, the tamarind
 केचित् चिच्चिणिचिच्चोऽऽः ममनय्य अम्ल-
 कावाचकत्वेन प्रोक्तः.
 चिच्चोदो iii. 12 गुञ्जा, the Guuja berry.
 चित्तटओ iii. 12 परिनोपितः, gratified.
 चित्तद्राऊ iii. 12 मधुपटलम्, a beehive
 चित्तलं iii. 4 मण्डितम्, adorned. रमणीय-
 भिन्यन्वे, lovely, charming. [f. चिच्च
 or चित्त-ला]
 चिद्धविओ iii. 13 निनाशितः, destroyed.
 चिधालं iii. 22 रम्यम्, agreeable. मुख्यम्,
 important.

चिमिणो iii. 11 रोमशः, a ram, a hog.
 चिंकुल्लणी iii. 13 स्त्रीणामर्धोत्तरवस्त्रम्, a short petticoat, a cloth of females reaching to the middle of the thighs.
 चिरया iii. 11 कुटी, a hut, cottage.
 चिरिक्का iii. 21 चर्ममयजलभाण्डम्, a leath-
 ern bag for water. तनुषारा, a small stream पत्न्युषः, morning
 चिरिचिरा iii. 13 जलधारा, a stream of water. onomatopoeitic]
 चिरिचिरा in. 13 जलधारा, a stream of water [a variant of the prec q. v.]
 चिरिदिदिदि iii. 14 दधि, curdled milk
 चिरिदिदि iii. 12 गुञ्जा, the Guuja berry.
 चिलिचिलं iii. 12 आद्रम्, wet
 चिलिचिलं in. 12 wet a variant of the prec.]
 चिला iii. 9 शकुनिकाभ्यः पक्षी, a hen-
 sparrow. onomatopoeitic]
 चिल्लिती iii. 11 मशकः, a mosquito, also a cricket cf. note in 54
 चिल्लं iii. 11 मुमलम्, a pestle used for cleaning rice
 चिल्लो iii. 10 बालः, a boy
 चीवरी in. 14 मर्दा, a kind of crescent-shaped arrow
 चीदी in. 14 मुमोदव नृणम्, a kind of grass
 चुक्कुडो in. 16 छाया, a goat
 चुक्को iii. 14 मुष्टः, the clenched hand.
 चुञ्ज iii. 11 आश्रयम्, a woulder. ओत्त-
 योमे इति चोच्चं इत्यपि
 चुंचुओ iii. 16 शोभनः, a garland for the head.
 चुंचुणिआ iii. 23 च्युतम्, dropped. प्रतिगवः, resound of a crowd. रमणम्, charming अम्लका, the tamarind. मुष्टि-
 युतम्, a kind of game. यूका, a louse.
 केचित् चुंचुणिअं चलितव्याहुः, shaken.

चुंचुमाली iii. 18 अलसः, lazy.
 चुंचुलिभ्र iii. 23 अवधारितम्, ascertained, known. सत्पूना, thirst with another.
 चुंचुलिपूगे iii. 18 चुलुकः, the hand hollowed to hold water.
 चुंचुली iii. 23 चञ्चुः, the beak चुलुकः, the hand hollowed to hold water.
 चुंछो in. 15 परिशोषितः, completely dried up
 चुडुत्ता iii. 1 त्वक्, the skin चुडुत्त त्वग्निदलनमित्यन्वये, tearing the skin
 चुडुली in. 15 उक्ता a fire-brand.
 चुणभ्रो in. 22 चण्डालः, a man of a low caste, a Chandala अन्धः, small बालः a boy. मुक्तः, released. उन्मत्तः, desire भ्रमोचकः, disgust व्यतिकरः, mixture. चुणभ्रो विअभ्रभो इति मनपात् 1 अग्रतया उनीति केचित्, smelt
 चुणभ्रो in. 15 विधायितः, supported continued to live
 चुण्डभ्रो iii. 17 चूर्णाह्नः, powdered [f. चूर्णापिन]
 चुण्णाआ iii. 16 कला, an art.
 चुण्णासी in. 16 दासी, maid servant f the prec. f i
 चुण्णान्निभ्र in. 17 नववस्त्र वस्त्रम्, a newly coloured cloth
 चुण्णलो iii. 16 शोभनः, a garland for the head.
 चुण्णालभ्रो iii. 17 गवाक्षः, a window.
 चुण्णो iii. 15 सनेहः, friendly.
 चुंमलो iii. 16 शोभनः, a garland for the head.
 चुनुष्यो iii. 16 ऊगः, a goat
 चुष्ठी iii. 15 शिला, a stone.
 चुम्भो iii. 22 शिशुः, a child. दासः, a servant, slave. [f. उल्लक f. सुल्लक]
 चुम्बोभ्रो iii. 17 ज्येष्ठः, elder (brother)

चुभ्रो iii. 18 स्तनशिला, a nipple. [f. चुचक]
 चुडो iii. 18 बलवावली, a bracelet. (f चुडक)
 चुडो iii. 10 बालः, a boy [f. चेत्]
 चुलुषं iii. 11 मुमलम्, a pestle used for cleaning rice
 चुोज्जं, a variant of चुज्जं, q. v.
 चुोद्गी in. 1 शिवा, the top-lock.
 चुोदो iii. 19 चन्दाः, a kind of tree, Aegle Marmelos.
 चुोत्त iii. 19 प्रबोधः, a goad.
 चुोष्कचं in. 15 सनेहः, friendly. [f. Pkt. चुष्णो ! q. v.]
 चुोर्ग्री iii. 19 आषाढरूपणचतुर्दशी, the fourteenth day of the dark fortnight of the month of Srāvaṇa (July-August)
 चुोरो iii. 18 वामनः, a dwarf.

छ

छडली iii. 24 विदग्धः, clever
 छडभ iii. 25 तनु, thin, emaciated.
 छकुई in. 24 कपिकच्छूः, a kind of plant, forget-me-not.
 छकुई in. 24 कपिकच्छूः, a kind of plant.
 छडकस्वये in. 26 स्कन्दः, Kārtikeya.
 छटा iii. 24 विद्युत्, lightning. [f. छटा]
 छरो iii. 33 जलच्छटा, a quantity of water. शीघ्रः, quick, swift. [f. छटा !]
 छद्दी iii. 24 शय्या, a couch.
 छण्णो in. 24 विदग्धः, clever. [f. चट्-पद्म]
 छण्णी iii. 25 नियमविशेषो यत्र पद्मं लिख्यते, a religious observance in which the picture of a lotus is drawn.
 छमलभ्रो iii. 25 समलच्छदः, a kind of tree.
 छलिभ्रो iii. 24 विदग्धः, clever.
 छली iii. 24 त्वक्, the skin. [f. शल्प !]
 छवडी iii. 25 चर्म, the skin, leather.

- लाम्बो iii. 35 प्रदीपः, a lamp, light. सदशः, similar. ऊनः, deficient. सुरूपः, handsome. [f. लाम्बा]
 लाम्बो iii. 26 मातरः, divine mothers
 लाम्बो iii. 33 बुभक्षिनः, hungry; रुशः emaciated.
 लाम्बो iii. 34 धान्यादिमलनम्, grinding corn etc. गोमयम्, cow-dung. वस्त्रम्, a cloth. [f. Dr. cāni, sāni or f. लाम्बान्, लाम्बान्] लाम्बोत्पि केषाचित्पाठः
 लाम्बो, a variant of the prec. q. v.
 लाम्बो iii. 34 कर्षिणी, fame. भ्रमरी, a female black bee.
 लाम्बो iii. 34 इत्युत्पत्तम्, the bark of sugar-cane. मुकुलम्, a bud
 लाम्बो iii. 26 अच्छमलः, a kind of plant.
 लाम्बो iii. 26 तक्रम्, buttermilk.
 लाम्बो iii. 26 गगनम्, the sky.
 लाम्बो iii. 36 स्पृष्टम्, touched घृणम्, sneezing.
 लाम्बो iii. 29 असहनः, jealous, envious.
 लाम्बो iii. 37 अंहरवः, the sound of feet. पादाभ्यां धान्यमलनम्, grinding corn by the feet. गोमयसङ्घम्, cow-dung.
 लाम्बो iii. 25 तनु, thin, emaciated [f. Dr. cikka !]
 लाम्बो iii. 36 देहः, the body जारः, an adulterer. केषिन् लाम्बो शलाटुकलमाद्भूः, an unripe fruit. (cf. Hc Gr. ii 174) [f. लाम्बो = विकृषिन्, or अक्षिप्तम्]
 लाम्बो iii. 30 चतुःस्थगनक्रीडा, the play of hide-and-seek.
 लाम्बो iii. 27 लघुजलनवाहः, a small stream of water.
 लाम्बो iii. 35 चूडा, the hair on the top of the head. छत्रम्, an umbrella. धूपयन्त्रम्, a censer. संयोगे पर इदंनोः कामचार इति छेदं इत्यपि.
 लाम्बो iii. 29 शीघ्रम्, soon.
 लाम्बो cf. लाम्बो below.
 लाम्बो cf. the foll.
 लाम्बो iii. 27 जारः, an adulterer.
 लाम्बो लाम्बो [f. लाम्बो-ला]
 लाम्बो iii. 27 जारः, an adulterer. लाम्बो लाम्बो [f. लाम्बो]
 लाम्बो iii. 29 दूर्वा, the dūrva-grass. [f. लाम्बोद्व]
 लाम्बो iii. 27 स्पृष्टम्, touched.
 लाम्बो iii. 26 लघुमत्स्यः, a small fish.
 लाम्बो iii. 36 भिक्षा, alms. पुच्छम्, the tail. [f. Dr. cippa, and पुच्छ]
 लाम्बो iii. 37 वनभेदः, a certain religious observance उत्सवभेदः, a festival.
 लाम्बो iii. 38 गोमयसङ्घम्, cow-dung. विषमम्, unevenness, difficulty.
 लाम्बो iii. 29 पुच्छम्, the tail.
 लाम्बो iii. 28 सस्यसको गोः, a ox fond of eating corn.
 लाम्बो iii. 37 वनभेदः, a certain religious observance. उत्सवभेदः, a festival. विष्टम्, flour
 लाम्बो iii. 28 पलालम्, straw
 लाम्बो iii. 35 छिद्रम्, a hole. कूटी, a hut. कृन्तनमप्यति केषिन्, an opening in a fence [f. Tel cilli; छिद्र]
 लाम्बो iii. 28 पञ्चलम्, a small pond or puddle. [f. prec]
 लाम्बो iii. 27 शिवा, the top-lock.
 लाम्बो iii. 36 समूहः, a collection. नीरी, the knot of the lower garment of women.
 लाम्बो iii. 27 इत्युत्पत्तम्, a piece of sugar-cane.
 लाम्बो iii. 27 कृत्रिमम्, artificial.
 लाम्बो iii. 28 निन्दार्थं मुखविकृणनम्, purring the mouth in contempt.

विकृणितं मुखमेवेत्यन्वये, such a face.
 छिद्रो iii. 29 दधिसरः, cream.
 छिद्रिदिभिर्छिद्रं iii. 30 दधि, curds.
 छुरं iii. 30 बलाका, a crane.
 छुंछुमुसचं iii. 31 रणरणकः, Cupid, the God of love.
 छुद्दहीरो iii. 38 शिशुः, a child. शशी, the moon.
 छुदं iii. 30 बहु, much, abundant.
 छुडमत्थं, a variant of छोडमत्थं, q. v.
 छुरमड्डी iii. 31 क्षुरहस्तः, having a razor in hand. नापित इति यावत्, a barber. [f. क्षुरमर्द]
 छुरहृथो iii. 31 क्षुरहस्तः, having a razor in hand. नापित इति यावत्, a barber. [f. क्षुरहस्त]
 छुरिआ iii. 31 मलिका, earth, clay.
 छुदिअं iii. 30 लिप्तम्, smeared.
 छेओ iii. 38 अन्तः, end, limit. देवर्गः, a husband's brother. [f. छेद्]
 छेडं, a variant of छिडं, q. v.
 छेडा iii. 39 शिखा, the top-lock. नवमालिका, a kind of jasmine.
 छेडी iii. 31 लघुगन्ध्या, a small road, a lane.
 छेत्तं iii. 32 जीर्णं शूर्पायुषकरणम्, unserviceable or worn out utensils. [f. Tel. cetta]
 छेत्तसोवणयं iii. 32 क्षेत्रे जागरणम्, watching in the fields.
 छेयो iii. 39 स्थासकः, perfuming the body with fragrant unguents.
 चोगः, a thief. [f. छेद्]
 छेमओ iii. 32 स्थासकः, perfuming the body with fragrant unguents.
 छेलओ iii. 32 छागः, a goat. कप्रत्ययामावे छेलो इत्यपि.
 छेली iii. 31 अल्पमसूना माला, a garland of a few flowers.

छेलो a variant of छेलओ, q. v.
 छोइओ iii. 33 दासः, a slave, servant.
 छोहो iii. 39 समूहः, a collection. विस्फेपः, scattering. [f. क्षोभ]
 छोडमत्थं iii. 33 अप्रियम्, a disagreeable thing. ब्रह्मः संयोगे इति छुडमत्थं इत्यपि.
 छोडमाइती iii. 39 अस्पृश्या, an untouchable woman. द्वेष्या, an enemy (f.) [f. the prec + षी]
 छोडभो iii. 33 पिशुनः, a backbiter, a wicked person.

ज

जक्करती iii. 43 दीपालिका, the Divali festival. [f. यस्तराणि]
 जगडिओ iii. 44 विद्रावितः। कदर्थित इत्यर्थः, tormented [f. Tel. jagadamu]
 जगलं iii. 41 पक्किला सुग, muddy or impure liquor. पक्किलसरको जगलं इत्यन्वये.
 जंकयसुकओ iii. 45 अल्पसुकृतघासः, obtainable by small virtue.
 जंगा iii. 40 गोचरभूमिः, pasture land.
 जंगालेओ iii. 43 चत्वरम्, a place where many roads meet.
 जगामओ iii. 42 जंगालः, a courier. [f. जंगामय]
 जंगालुओ iii. 42 जंगालः, a courier [f. जंगालुक]
 जञ्चदणं iii. 52 अगुरुः, a kind of perfume, Agallochum, Amyris Agallocha. कुङ्कुमम्, saffron.
 जञ्चो iii. 40 पुरुषः, a man.
 जञ्छेद्दओ iii. 43 स्वच्छन्दः, one's own will or pleasure. [f. स्वच्छन्द] कप्रत्ययामावे जञ्छेद्दो.
 जञ्छेद्दो a variant of the prec. q. v.
 जडिअं iii. 41 सचितम्, inlaid, set, studded.
 जणउत्तौ iii 52 मामप्रधानपुरुषः, the head-

- man of a village विट्, a voluptuary [f. जनपुत्रः]
- जण्णोहणो iii. 43 राक्षसः, a Rākṣasa. [f. यज्ञापहन् cf. यज्ञहन्] (Tr. जण्णहणो f. यज्ञहर)
- जण्हं iii. 51 लघुपिटग्म्, a small pot कृष्णम्, black.
- जण्हली iii. 40 नीवी, the knot of the wearing garment of women.
- जण्णं iii. 51 अक्रीर्तिः, infamy. वक्त्रम्, the face.
- जंषिच्छओ iii. 44 यथादृष्टमभिलषिता, desiring according to observation. [यत्-पेक्ष्-इच्छ्]
- जषेच्छिरामगिरो iii. 41 यो ययद्दृष्टं तदेव मृगयते, one who seeks after whatever is seen [f. यत्-पेक्ष्-मार्म्]
- जंबालं iii. 42 जलनीली । शेवालमित्यर्थः, the duck-weed. [ts.]
- जंबुओ iii. 52 वेनसवृक्षः, the ratan, (Calamus rotang. पश्चिमदिक्पालः, the lord of the western quarter, Varuna [f. जंबुक]
- जंबुलं cf the foll.
- जंबुलो iii. 41 वालरिः, the ratan, Calamus rotang जंबुल मयमाजनमिति सातवाहनः, a liquor pot.
- जंभणवो iii. 44 यथेष्टकः, speaking according to ones own pleasure जंभणमणो इति केचित् [f. यत्-भण.]
- जंभणमणो, a variant of the prec. q. v
- जंभलो iii. 41 जडः, dull [f. जंभ]
- जंभो iii. 40 तुषः, chaff.
- जयणं iii. 40 इयत्तंनहः, caparison [f. जयन]
- जरडो, a variant of the foll. q. v.
- जरंडो iii. 40 वृद्धः, old. जरडो इत्यन्ये. [ts]
- जरलद्धिओ iii. 44 ग्रामीणः, a villager.
- जरलविओ iii. 44 ग्रामीणः, a villager,
- जलणीली iii. 42 शेवालम्, duck-weed. [f. जलनीली]
- जबओ iii. 42 यवाङ्कुटः, a sprout of barley [f. यव !]
- जवणं iii. 41 हलशिखा, the handle of a plough
- जबरओ iii. 42 यवाङ्कुटः, a sprout of barley [f. यव !]
- जहण्णोहो iii. 44 ऊरुः the thigh [f. जघन-रोह.]
- जहण्णुमवं iii. 45 अर्धरुक्मः, a short petticoat [f. जघनाशुक]
- जहाजाओ iii. 41 जडः, dull [f. यथाजात]
- जहिना iii. 42 विद्वन्वराचिता गाथा, a stanza composed by a clever person
- जाई iii. 45 सुगः, spirituous liquor.
- जाऊरो iii. 45 कपिलधः, the wood-apple tree.
- जाडी iii. 45 गुग्मम्, a cluster of trees.
- जालघडिआ iii. 46 चन्द्रशाला, a room on the top of a house [f. जाल-घटित]
- जिग्विजं iii. 46 घातम्, smelt at [f. जिघित]
- जिण्णोडमवा iii. 46 दूर्वा, the Durva grass [f. जीर्णोद्भव !]
- जीवयमई iii. 46 मृगाकर्षणहेतुव्याधमृगी, a hunter's deer which attracts other deer.
- जुअलअं iii. 47 द्विगुणितम्, doubled [f. युगलित]
- जुअलो iii. 47 तरुणः, a young man [f. युवन्]
- जुंनुहडो iii. 47 अपरिग्रहः, non-acceptance
- जुण्णो iii. 47 विद्वधः, a clever person
- जुहमिलं iii. 47 गहनम्, difficult, grave. जूहम्मिलयं इति गोपालः.
- जूअओ iii. 47 चानकः, a bird supposed to live only on rain drops, Cuculus melanoleucus.

जूहमिलय, a variant of जूहमिल्लं q. v.
 जेमणयं iii. 48 दक्षिणमङ्गम् । हस्तादि, a right limb.
 जोअणं iii. 50 लोचनम्, the eye. [f योनन]
 जोइओ iii. 50 स्योनः, a fire-fly [f. योतिषक]
 जोइओ iii. 49 दीपः, a lamp, light. [f. योतिषक]
 जोइगणो, iii. 50 इन्द्रगोपः, a kind of insect of red or white colour (found on rainy days) [f. ज्योतिरिङ्गणः]
 जोइरो iii. 49 स्खलितः, slipped.
 जोइसं iii. 49 नक्षत्रम्, a star [f. योतिषक]
 जोई iii. 49 विद्युत्, lightning. [f. योतिषक]
 जोओ ii. 48 चन्द्रः, the moon [f योन]
 जोबसं iii. 48 मलिनम्, dirty.
 जोग्या iii. 48 वाट, pleasing, agreeable.
 जोई iii. 49 नक्षत्रम्, a star [f. योन]
 जोडिओ ii. 49 व्याधः, a hunter
 जोण्णलिआ iii. 50 धान्यम्, corn [f Tel jonna]
 जो f in 48 यः किरत्यर्थे, he who (cf critical notes.)
 जोवारी iii. 50 धान्यम्, corn
 जोवो iii. 52 विन्दुः, a drop. स्ताकम्, a little
 जोव्वणणीं iii. 51 वयःपरिणामः. old age.
 जोव्वणवेअं iii. 51 वयःपरिणामः, old age.
 जोव्वणोवयं iii. 51 वयःपरिणामः, old age.
 झ
 झक्किअं iii. 55 वचनीयम्. censure.
 झकारिअं iii. 56 अवचयनम्, gathering (flowers, fruits etc.)
 झसरो iii. 54 शृष्करुः, a withered tree.
 झस्रियं iii. 56 अवचयनम्, gathering (flowers, fruits, etc.) [prob. a variant of झकारिअ]
 झओ iii. 53 तुष्टः, pleased.

झज्जरी iii. 54 स्पर्शविह्वारार्थं चण्डालादीना हस्त-
 यष्टिः, a stick in the hand of a Chau-
 dāla, as a sign of untouchability
 झडी iii. 53 निरन्तरशुष्टिः, incessant rain, [f Dr. jaḍi]
 झटलिआ iii. 55 चक्रनणम्, moving about.
 झटअं iii. 55 गहनन. beating, striking.
 झटी iii. 53 लघ्वर्धकशाः, short and erect hair.
 झली iii. 54 अमतां an unchaste woman.
 झटुओ iii. 53 पालवृक्षः, a kind of tree, Careya arborea Roxb.
 झटुयी iii. 61 अमतां. an unchaste woman क्रीडा, sport, play.
 झथ iii. 61 गतम्. gone नष्टम्, lost
 झमालं iii. 53 इन्द्रजालम्, magic.
 झपणी iii. 54 पलम्, an eyelash [f झप्]
 झपिअ iii. 61 तुटितम्, broken. विहितम्, shaken
 झरओ iii. 54 सुवर्णकारः, a goldsmith
 झरकौ iii. 55 नृणामयः पुरुषः, grass shaped like a man. झरनो इति केचित्
 झरनो, a variant of the prec. q. v.
 झरुओ iii. 54 मशकः, a mosquito; also a cricket, cf note in the book.
 झरुसलिआ iii. 56 त्रोलिका, a little pouch containing betel
 झरा iii. 53 मृगवृष्णा, a mirage.
 झरुकिअं iii. 56 दग्धम्, burnt
 झरुसिअ iii. 56 दग्धम्, burnt.
 झसिअं iii. 62 पर्यस्तम्. scattered over-
 आकृष्टम्, censured.
 झसुं iii. 61 ताम्बूलम्, the betel leaves with areca-nut etc अर्थः, object, purpose.
 झमो iii. 60 टंकच्छिन्नम्, cut with a chisel. अवशः, infamy. तटः, the bank. तटस्थः, situated on the bank, (fig) neutral. दीपगम्भीरः, very deep.

- साउलं iii. 57 कर्पासफलम्, the cotton fruit.
- साई iii. 57 लतागहनम्, a bower of creepers [f. साट]
- सामरो iii. 57 प्रवचाः, aged, old.
- सामिअं iii. 56 दग्धम्, burnt.
- सरुआ iii. 57 चीरो, a cricket.
- सिसिअं iii. 55 वचनीयम्, censure. [prob. a variant of शक्तिअं]
- सिरिई iii. 57 जीर्णकूपः, an old well.
- सिखिरिआ iii. 62 चीहीनृणम्, a kind of grass- मशकः, a mosquito; also a cricket cf. note iii. 54.
- शीणं iii. 62 अङ्गम्, a limb. कटः, a worm, an insect.
- शीग iii. 57 लज्जा, shame.
- शुको iii. 58 तुणयारुवो वाद्यविशेषः, a kind of musical instrument.
- शुंशुमुसयं iii. 58 मनोदुःखम्, mental distress. शुमुशुमुसयं इत्यन्ये. [onomatopoeic].
- शुट्टे iii. 58 अलीकम्, falsehood.
- शुट्टणं iii. 58 प्रवाहः, a stream.
- शुत्ती iii. 58 छेदः, cutting or breaking down.
- शुमुशुमुसयं a variant of शुंशुमुसयं, (f. v.
- शुल्लुगी iii. 58 गुल्मः, a cluster of trees.
- सूरं iii. 59 कुटिलम्, crooked.
- सूसरिअं iii. 62 अत्यर्थम्, very much. स्वच्छम्, pure.
- सुंदुओ iii. 59 कन्दुकः, a ball. [f Dr. caṇḍa].
- सेरो iii. 59 जरघण्टः, an old bell.
- सेरोी iii. 59 अर्धमहिषी, a species of she-buffalo.
- सोडम्यो iii. 59 चणकधान्यम्, the chickpea. शुष्कचणकशाकमित्यन्ये, a curry made of dry chickpeas.
- सोडिओ iii. 60 व्याधः, a hunter.
- सोडलिआ iii. 60 रासकसदृशी कीडा, a play similar to rāsa.
- सोलिआ iii. 56 सोलिका, a little pouch containing betel [Hc. f. सोलिका].
- ट
- टफारी iv. २ अराणिकुञ्जम्, a kind of flower.
- टंकिअं iv. 1 प्रसृतम्, spread, diffused.
- टंको iv. 4 सङ्गः, a sword. छिन्नम्, cut-सानम्, a pit- जङ्घा, the shank. सानि-त्रम्, a spade. भित्तिः, a wall. तटम्, bank, shore. [ts.]
- टट्टआ iv. 1 निरस्करिणी, a curtain.
- टप्परओ iv. २ करालकर्णः, having large or wide ears.
- टमरो iv. 1 केशचयः, a mass or braid of hair.
- टंवरओ iv. २ भारिकः । गुरुस्त्वर्थः, heavy, large.
- टसरं iv. 1 विमोटनम्, crushing, rubbing.
- टसरोटं iv. 1 शोसरः, a garland for the head.
- टारो iv. २ अधमतुङ्गः, a horse of inferior quality.
- टिक्क iv. 3 निलकम्, a mark on the forehead. शिगसि स्तवक इत्यन्ये, a bunch of flowers on the head.
- टिप्परो iv. ३ स्वविरः, an old man.
- टिप्पी iv. ३ निलकम्, a mark on the forehead.
- टिप्परु iv. ३ तुम्बुक, the fruit of Diospyros embryopteris.
- टुंरो iv. ३ छिन्नकरः, with mutilated hands.
- टेक्करं iv. ३ स्थलम्, firm or dry ground.
- टंटा iv. ३ सूतस्थानम्, a gambling place.
- टोक्कणं iv. 4 मद्यपरिमाणभाण्डम्, a pot to measure liquor. केचिन् टोक्कणसंज्ञं इत्याहुः

दोक्कणसंडं, a variant of prec. q. v.
दोलको iv. 4 मधूकः, a kind of tree.
Bassia latifolia.
दोलो iv. 4 शलभः, a grasshopper. पिशाच
इत्यन्धे, a demon, fiend.

ठ

ठहओ iv. 5 उल्लिखतः, raised अवकाश इत्यन्धे,
space room.
ठरिअं iv. 6 गौरवितम्, honoured. ऊर्ध्व-
स्थितम्, high.
ठहो iv. 5 निषेधः, poor.
ठविआ iv. 5 प्रतिमा, a figure, statue.
ठाणिज्जो iv. 5 गौरवितः, honoured. थाणिज्जो
इत्येके [f. स्थानाय]
ठाणो iv. 5 मानः, honour.
ठिअअं, a variant of ठिविअं, q. v.
ठिक्क iv. 5 शिशुम्, the penis.
ठिविअं iv. 6 ऊर्ध्वम्, above. निकरम्, prox-
imity. ठिक्क, hiccough. ऊर्ध्वार्थं ठिअअं
इत्यन्धे.

ड

डक्क iv. 6 दन्तगृहीतम्, caught by the
teeth
डगलो iv. 8 भव्नोपरि भूमितलम्, the flat-
top of a house
डहुडी iv. 8 दवमार्गः, the place burnt
over by conflagration [f. दग्ध]
डंड iv. 7 सूच्या संघटितानि वस्त्रखण्डानि,
pieces of cloth stitched together
इंदीत्यप्यन्धे.
डडओ iv. 8 रथ्या, a road
डडी, a variant of डंडं and डिंडी, q. v.
डडं iv. 7 सेल्लाख्यमायुधम्, a kind of
weapon.
डंवरु iv. 8 धर्मः, warmth, heat.
डंनिओ iv. 8 दानकारः, the keeper of a
gambling house, a gambler [f.
दाम्बिकम्]

डलो iv. 7 लोष्टः, a clod, a lump of
earth.

डल्ल iv. 7 पिटिका, a boil.

डव्वो iv. 6 वामकरः, the left hand.

डहरी iv. 7 अलिज्जाम्, a water-jar.

डहरो iv. 8 शिशुः, a child. [f. दहर]

डाअलं iv. 9 लोचनम्, the eye.

डाऊ iv. 12 फलिह्वनकवृक्षः, a kind of
tree. गणपतिप्रतिमाविशेषः, an image of
Ganēsa.

डाली iv. 9 शाखा, a branch. [f. दल]

डिअली iv. 9 स्तूपा, an image.

डिडुगो iv. 9 भेकः, a frog. [f. ददुर]

डिडिडिअं iv. 10 बलिबन्धितं वस्त्रम्, a kind
of cloth. स्मलितं हस्ते इति केषिच, slipp-
ed hands.

डिडी iv. 7 सूच्या संघटितानि वस्त्रखण्डानि,
pieces of cloth stitched together.
इडीत्यप्यन्धे.

डिंकिअं iv. 9 जलपतितम्, fallen in water.

डिणं iv. 10 अवतारणम्, descended.

डिणोवयं iv. 10 उपरि, above.

डिं iv. 10 कन्दलः, the plantain tree.

डगणे iv. 11 शैलः, a mountain.

डंधो iv. 11 उद्भ्रान्तविशेषो नालिकेरमयः, a
bucket made out of a cocoanut.

डुडुओ iv. 11 जीर्णघण्टः, an old bell.

डुवो iv. 11 स्वपचः, a man of a very
low caste.

डोअण iv. 9 लोचनम्, the eye. [Tr. f.
लोचन]

डोओ iv. 11 दाहस्तः, a wooden spoon.
[f. Tel. doki]

डोंगली iv. 12 ताम्बूलभाजनविशेषः, a betel-
box. ताम्बूलिनीत्येके, a maid-servant
who prepares the tāmūla.

डोंगी iv. 13 स्थासकः, perfuming the
body with fragrant unguents.
ताम्बूलभाजनविशेषः, a betel-box.

- डोला iv. 11 शिबिका, a palanquin. [f. दोला]
 डोलिओ iv. 12 रुष्णसारः, the spotted antelope.
 डोलो iv. 9 लोचनम्, the eye.

ढ

- ढसचं iv. 14 अयशः, infamy.
 ढङ्कयं iv. 14 तिलकम्, a mark on the forehead.
 ढङ्कणी iv. 14 पिधानिका, a lid, covering.
 ढङ्कुणो iv. 14 मत्कुणः, a bug.
 ढंको iv. 13 वायसः, a crow.
 ढंसरी iv. 14 वीणाभेदः, a kind of Indian lute.
 ढङ्गो iv. 13 मेरी, a kettle-drum.
 ढंडणी iv. 13 कपिकच्छूः, a kind of plant, forget-me-not.
 ढंडरिओ iv. 15 कर्दमः, mud.
 ढंडरो iv. 16 पिशाचः, a demon, fiend. ईर्ष्या, jealousy.
 ढंडसिओ iv. 15 ग्रामवृक्षः, the spirit of a village. ग्रामवृक्ष इति केचित्, the village tree.
 ढंडो iv. 16 पङ्कः, mud. निरर्थकः, useless, unmeaning.
 ढमरं iv. 17 पिठरम्, a pot. उष्णजलम्, hot water.
 ढयरो iv. 16 पिशाचः, a demon, fiend. ईर्ष्या, jealousy.
 ढिक्रयं iv. 15 नित्यम्, daily.
 ढिडयं iv. 15 जलमध्यपतितम्, fallen in water.
 ढेका iv. 17 ईर्षः, joy. कूपतुला, a contrivance for raising water from a well (in which a horizontal beam, from one end of which a bucket hangs, see-saws on a vertical post.)
 ढेकी iv. 15 बलाका, a crane.

- ढेकुणो iv. 14 मत्कुणः, a bug [a variant of ढङ्कुणो; Tr. f. मत्कुण]
 ढेहो iv. 16 निर्धनः, poor.
 ढौषरो iv. 16 भ्रमणशीलः, addicted to wandering.
 ढौडिओ iv. 16 धूपितः, perfumed, incensed.

ण

- णहमासयं iv. 23 जलोद्भवः फलभेदः, a kind of fruit growing in water.
 णङ्को iv. 46 घ्राणम्, the nose. मूकः, a dumb person.
 णकस्तणोमी iv. 22 विष्णुः, the god, Vishnu [f. नक्षत्रनेमि]
 णशिरो iv. 18 रमणशीलः, fond of sport. [f. नृ]
 णज्जरो iv. 19 मथिनः, dirty.
 णज्जरो iv. 19 विमलः, pure, clear.
 णडिओ iv. 18 वञ्चितः, deceived. सेदित इत्यन्ये, distressed.
 णडुली iv. 20 कच्छपः, a tortoise द्वित्वे णडुली इत्यपि.
 णडुरी iv. 20 मेकः, a frog.
 णडुलं iv. 47 गतम्, sexual intercourse दुर्दिनम् a cloudy day.
 णडुली, variant of णडुली, q. v
 णणो iv. 46 कूपः, a well. दुर्जनः, a wicked person ज्येष्ठो भ्राता, an elder brother [f. Dr. anna f. अग्रजन्म !]
 णत्था iv. 17 नासाग्रजुः, a nose-string.
 णद्धिओ iv. 20 दुःखितः, distressed.
 णद्द्वयवयं iv. 47 अघृणा, cruel. निन्दा, censure.
 णद्दो iv. 18 आरूढः, mounted.
 णदं iv. 45 इक्षुनिर्पादनकाण्डम्, a stick for squeezing sugar-cane. कुण्डास्थो माण्ड-विशेषः, kind of pot.
 णदो iv. 19 भृत्यः, a servant [f. नन्दन !]

गंदा iv. 18 गौः, a cow [f. नद्]
 गंदिअं iv. 19 सिंहस्तम्, the roar of a lion
 [f. नद् !]
 गंदिक्खो iv. 19 सिंहः, a lion.
 गंदिणी iv. 18 गौः, a cow [f. नन्दिनी]
 गंदि iv. 18 गौः, a cow [cf. prce.]
 गमसिअं iv. 22 उपयाचितकम्, a present
 promised to a deity for the fulfil-
 ment of a desired object, and
 generally to propitiate her. गवसिअं
 इत्यन्ये.
 गलयं iv. 19 उशीरम्, Andropogon
 Muricatus. [f. नलद्]
 गलिअं iv. 20 गृहम्, a house [f. निलय]
 गल्लयं iv. 46 कर्दमितम्, made muddy
 वृत्तिविवरम्, an opening in a fence.
 प्रयोजनम्, purpose, design निमित्तम्,
 cause, motive.
 गवदिअं iv. 22 सहना, suddenly. [cogn
 with गवदि, He. Gr. n 188]
 गवलया iv. 21 नियमविशेषः, a religious
 observance, in which a woman
 who does not give out her hus-
 band's name, is beaten by people
 with branches of the palasa (Bu-
 tea frondosa) tree.
 गवसिअं, a variant of गमसिअं, q v
 गवोद्धरणं iv. 23 उच्छिष्टम्, leavings.
 गम्भाउत्तो iv. 22 ईश्वरः, a rich or great
 man. निबोभिन्नुत इत्यन्ये, son of an
 officer. (Tr. गम्भाउत्तो)
 गम्भो iv. 17 आयुक्तः, an agent or deputy
 गम्भुहो iv. 20 घृकः, an owl.
 गम्भी iv. 20 क्षुरिका, a knife.
 गम्भुही iv. 22 विद्युत्, lightning. [f. नभस्
 -वल्ली]
 गाउद्धो iv. 47 सद्भावः, good nature. अभि-
 प्रायः, intention. मनोरथ इत्यन्ये, desire.
 गाउद्धो iv. 23 गोमान्, rich in cows.

गाओ iv. 23 गर्विष्ठः, proud.
 गामोक्खसिअं iv. 25 कार्यम्, work.
 गारोहो iv. 23 बिलम्, a hole, cave. कूसर
 इत्यन्ये, a pit.
 गालपिअं iv. 24 आकन्दितम्, weeping-
 [a variant of लालपिअं, q. v.]
 गालंभी iv. 24 कुन्तलः, the hair of the
 head.
 गाहिदामं iv. 24 उल्लोचमव्यदाम, the cen-
 tral pendant of a canopy. [f. नाभि-
 दाम]
 गाहिविच्छेओ iv. 24 जघनम्, the buttocks.
 गाहीए विच्छेओ इति वाक्यमपि जघनवाचकम्.
 गिअंसणं iv. 38 वस्त्रम्, a cloth, garment.
 [f. निवसन]
 गिअक्कळं iv. 39 वर्तुलम्, round. [f. नि-
 चक्र-ल]
 गिअडी iv. 26 दम्भः, deceit, feigning.
 [He. f. निकृति]
 गिअत्थं iv. 33 परिहितम्, worn.
 गिअंधणं iv. 38 वस्त्रम्, a cloth, garment.
 [f. निवन्धन]
 गिअयं iv. 48 रतम्, sexual intercourse.
 शयनीयम्, a bed. शाश्वतम्, eternal. घटः,
 a pot [f. नियत]
 गिअरिअं iv. 38 निकेण स्थितम्, heaped
 up, collected. [f. निकरित]
 गिअलं iv. 28 लूपुरम्, an anklet. [f.
 निगड]
 गिआणिआ iv. 35 कुन्वणोद्धरणम्, weeding.
 गिआरं iv. 29 रिपुगृहम्, an enemy's
 house.
 गिउक्कणो iv. 51 वायसः, a crow. सूकः,
 dumb.
 गिउक्को iv. 27 तूष्णीकः, silent. [f. निमूकः]
 गिउक्खो iv. 33 अनवस्थितः, unsteady,
 fickle.
 गिउक्कं iv. 29 कठिनम्, hard.
 गिउक्कयं iv. 32 निहतम्, slain. [f. गिहत्त]

- निक्वससिओ iv. 41 मुषितः, robbed, plundered. अपहृतसार इति यावत्, robbed of the essence.
- निक्वसुडं iv. 28 अकम्पम्, not shaking.
- निक्वसुरिअं iv. 40 अदृढम्, weak, feeble.
- निक्वसो iv. 47 चोरः, a thief. काश्चनम्, gold. [f. निक्व]
- निग्दो iv. 27 घर्मेः, heat, warmth.
- निग्मा iv. 25 हरिद्रा, turmeric.
- निग्मिण्णं iv. 36 निगंनम्, gone out.
- निग्मट्टो iv. 34 कुशलः, clever.
- निग्मोरो iv. 37 निर्दयः, unkind, merciless.
- निक्कुडो iv. 37 निर्दयः, unkind, merciless.
- निज्जो iv. 25 सुप्तः, slept.
- निज्जाओ iv. 34 उपकारः, help, favour.
- निज्जोओ iv. 33 पकरः, a heap. पुष्पाधकर इत्यन्वये, sweepings of flowers.
- निज्जोमी iv. 31 रश्मिः । रज्जुरित्यर्थः, a cord.
- निज्जोरं iv. 26 जीर्णम्, old, worn out.
- निज्जूरं इत्यन्वये.
- निज्जाओ iv. 37 निर्दयः, unkind, merciless.
- निज्जूरं, a variant of निज्जोरं, q. v.
- निज्जकं iv. 50 दृक्कच्छिन्नम्, cut with a chisel. विषमम्, uneven, difficult.
- निज्जुहिअं iv. 41 धृत्कृतम् । निज्जुनमित्यर्थः, spitting. [cogn. with निज्जुत]
- निज्जुहो iv. 33 स्तब्धः, benumbed, stupefied.
- निडो iv. 25 पिशाचः, a demon, fiend.
- निण्णाला iv. 36 चञ्चुः, the beak.
- निण्णदिअं iv. 41 च्छटितम्, broken.
- निण्णिडो iv. 40 निरन्तरम्, incessant.
- निण्णो iv. 38 अविभिन्नगृहः, living in the same house.
- निण्णसो iv. 37 निर्दयः, unkind, merciless.
- निण्णमणं iv. 39 गृहजलप्रवाहः, sewage of a house.
- निण्णमाओ iv. 38 अविभिन्नगृहः, living in the same house. [a variant of foll.]
- निण्णमो iv. 38 अविभिन्नगृहः, living in the same house.
- निण्णम्मो iv. 35 एकमुखयार्थी, going in the same direction.
- निण्णिणी iv. 35 रुतृणोद्धरणम्, weeding.
- निण्णट्टो iv. 31 अधिकः, abundant, great.
- निण्णच्छं iv. 49 कज्जु, straight; दृढम्, strong.
- निण्णसिओ iv. 37 निर्दयः, unkind, merciless. [f. निण्णपरो]
- निण्णसो iv. 29 शब्दनिगमः, sound going forth.
- निण्णमणं iv. 34 उद्यानम्, a garden.
- निण्णमुगो iv. 32 भ्रमः, broken. [f. निण्णमुग]
- निण्णमणं iv. 37 स्थानम्, place.
- निण्णमेलं iv. 30 दन्तमासम्, the gums. निण्णमेलो इति धनपालः.
- निण्णमओ iv. 34 गतः, gone.
- निण्णममा iv. 35 चामुण्डा, the goddess Chamundā, a terrific form of Durgā.
- निण्णममं iv. 32 तरुणः, a youth [f. निण्णममं]
- निण्णको iv. 49 चोरः, a thief. स्थितः, stood.
- निण्णमं iv. 31 शिरोज्वगुण्डनम्, a veil. [f. निण्णमं]
- निण्णो iv. 49 पृष्ठम्, the back. उद्दोहितम्, surrounded, invested.
- निण्णो iv. 50 प्रकटः, plain. कज्जुः, straight. सिण्णुः, an enemy.
- निण्णदो iv. 30 नष्टः, lost.
- निण्णदो iv. 37 निर्दयः, unkind, merciless. (Tr. निण्णसो and derives it f. निण्णसि)

- गिरिअं iv. 28 अविशेषितम्, similar, identical.
- गिरिको iv. 30 नतः, bowed, bent.
- गिरुत्तं iv. 30 निश्चिन्तम्, decided, settled [f. निरुक्त]
- गिरुली iv. 27 मकराकृतियाहः, an alligator.
- गिरुवक्तुं iv. 41 अकृतम्, undone, not performed.
- गिरुत्को iv. 31 पतद्ब्रह्मः, a spittoon.
- गिरुत्को iv. 31 पतद्ब्रह्मः, a spittoon. [a variant of the prec.]
- गिरुत्सिअं iv. 36 निगतम्, gone out.
- गिरुच्छण iv. 40 अवतारणम्, causing to descend.
- गिरुहो iv. 26 समृद्धिः, abundance [f. निवह]
- गिरुओ iv. 34 स्वेदः, sweat.
- गिरुविद्रो iv. 48 सुप्तोत्थितः, awakened from sleep. निराशाः, devoid of hope. उद्भटः, excellent, pre-eminent. क्रूरः, cruel.
- गिरुव iv. 48 ककुदम्, the hump. व्याजः, disguise, pretence.
- गिरुवदो iv. 28 नमः, nude.
- गिरुवमिअं iv. 39 परिभुक्तम्, enjoyed
- गिरुवटिअ iv. 51 जलधोतम्, washed with water. प्रविगणितम्, numbered. विघटितम्, separated.
- गिरुवहणं iv. 39 विवाहः, marriage. [Tr. f. उद्ब्रह्म]
- गिरुव्याणं iv. 33 दुःसक्तधनम्, relating sorrow.
- गिरुव्यिहं iv. 34 उचितम्, fit
- गिरुव्यित्तो iv. 32 सुप्तोत्थितः, awakened from sleep. [a variant of गिरुविद्रो !]
- गिरुव्यूं iv. 29 गृहपश्चिमाङ्गणम्, the western courtyard of a house.
- गिरुव्यूदो iv. 33 स्तब्धः, benumbed, stupefied.
- गिरुव्यूदो iv. 28 नमः, nude [a variant of गिरुव्यूदो]
- गिरुव्यिरिओ iv. 37 निर्दयः, unkind, merciless. अत्यर्थेऽपि दृश्यते, exceedingly.
- गिरुव्यित्तो iv. 30 सन्तुष्टः, pleased.
- गिरुव्यमिअं iv. 27 श्रुतम्, heard [f. निशामित]
- गिरुव्यस्यं iv. 35 सुप्तप्रसुप्तम्, deep sleep [f. निशा !]
- गिरुव्यस्यं iv. 27 श्रुतम् heard [f. निश्रुत]
- गिरुव्युद्धं iv. 36 पतितम्, thrown down (He Gr. iv. 258 निशुद्धो)
- गिरुव्युक्तो iv. 32 निर्भरः, violent, vehement
- गिरुव्युत्सिअं iv. 40 न्यस्तम्, slipped.
- गिरुव्युत्तं iv. 27 कूलम्, a bank.
- गिरुव्युत्तो iv. 25 वल्मीकः, an ant-hill.
- गिरुव्युत्तो iv. 49 स्वेदः, sweat. समूहः, a collection, group.
- गिरुव्युत्तं iv. 50 निव्योपारम्, without employment, free from occupation. त्शणिकम्, silently, सुरतम्, sexual intercourse. [f. निभृत्]
- गिरुव्युत्तो iv. 26 क्वाचित्, desired.
- गिरुव्युत्तं iv. 26 व्यापारः, business.
- गिरुव्युत्तं iv. 26 सुरतम्, sexual intercourse.
- गिरुव्युत्तं iv. 51 गृहम्, a house जघनम्, the buttocks [Tr. f. निलय, cf He. Gr. ii. 174]
- गिरुव्युत्तं iv. 43 बलिघटी, a small jar of offerings.
- गिरुव्युत्तं iv. 31 शिरोऽवगुण्ठनम्, a veil. [a variant of गिरुव्युत्तं q. v.]
- गिरुव्युत्तं iv. 42 बाणवृक्षः, a kind of tree.
- गिरुव्युत्तं iv. 43 निःश्रेणी, a ladder. कर्म-त्ययाभावे णिसणित्यपि.
- गिरुव्युत्तं, variant of the prec. q. v.
- गिरुव्युत्तं iv. 42 परिश्रान्तजनपदम्, a calmed or exhausted city or country.
- गिरुव्युत्तं iv. 41 मण्डपः, an open hall consecrated to a deity.

पीतिभिः iv. 42 निर्वासितः, expelled, banished.

पीहरिः iv. 42 शब्दः, a sound.

पुषणो iv. 25 सुप्तः, slept.

पूला iv. 43 शाखा, a branch.

पेउड्डो iv. 44 सद्भावः, good nature.

पेडाली iv. 43 पट्टवासिता । शिरोभूषणभेदः, a kind of head ornament.

पेडुरिआ iv. 45 भाद्रपदाञ्ज्वलदशम्या कश्चिदुत्सवविशेषः, a festival on the tenth day of the first fortnight of Bhādrapada (August-September)

पेलिच्छी iv. 44 पण्डः, a eunuch. वृषभ इत्यन्ये, a bull. (Hc. Gr. ii. 174 = पण्डकः) [f. नैर्लक्ष or निर्लक्ष]

पेलिच्छी iv. 44 कूपतुला, a contrivance for raising water from a well in which a horizontal beam, from one end of which a bucket hangs, see-saws on a vartical post.

पेवच्छण iv. 40 अवतारणम्, causing to descend. [a variant of णिवच्छण]

पेसत्थी iv. 44 वणिक्सचिवः, an adviser to a merchant

पेसगे iv. 44 रविः, the sun. [f. (Can. nēsar, Tam. nāyir]

पोमी iv. 31 रश्मिः । गज्जुरित्यर्थः, a cord.

गोलडा iv. 36 चञ्चुः, the beak.

गोलच्छा iv. 36 चञ्चुः, the beak.

पोम्बी iv. 17 आयुक्तः, an agent, deputy. [a variant of णम्बी]

त

तकणा v. 4 इच्छा, desire

तमं v. 1 सूत्रम् । सूत्रमिति सामान्याभिधानेऽपि सूत्रकङ्कणमुच्यते, a bracelet of strings worn in marriages and other religious ceremonies.

तच्छिड v. 3 करालम्, gaping, formidable.

तट्टी v. 1 वृत्तिः, a hedge fence. [f. Dr. tatti.]

तडफडिअं v. 9 परित्रश्रलितम्, moving here and there.

तडमडो v. 7 क्षुभितः, agitated. [f. Tel. tada-badu]

तडवडा v. 5 आउलिवृक्षः, a kind of tree.

तण v. 1 उत्पलम्, a blue lotus. [f. तृण !]

तणवमुद्धिआ v. 9 अङ्गुलीयकम्, a finger-ring.

तणगसी v. 6 प्रसारितम्, extended.

तणवग्दी v. 7 उडुपः, a boat.

तणशोर्ली v. 6 मल्लिका, a kind of jasmine [f. तृणशृङ्ग]

तणेमी v. 3 तृणप्रकारः, a hay-stack [f. तृणगशि]

तंट v. 1 पृष्ठम्, the back. [f. Tel. tunti]

तडं v. 19 कविकालालकम्, fondling by the bit of a bridle. शिगेविहीनम्, headless, deprived of the head स्वर्गधिकम्, loudly.

तण्णाय v. 2 आर्द्रम्, wet. [f. Tam. tannu. Tr f तिम्यनि]

तत्तिळा v. 3 तन्मः, closely intent on, eagerly engaged in. [f. the foll.]

तत्ती v. 20 तन्मगता, entire devotion or addiction to a thing. आदेशः, a command, order [cogn. with तन्]

तत्तुडिळ्ळ v. 6 सुगतम्, sexual intercourse.

तद्धिअचयं v. 8 नृत्यम्, dancing

तद्धिअसं v. 8 अनुदिवसम्, daily. अदूरविपकर्षात् तद्धिअसिअं तद्धिअह इत्यपि. [f. तन्-दिवस]

तद्धिअसिअं, a variant of prec. q. v.

तद्धिअहं, a variant of तद्धिअसं, q. v.

तंतडी v. 4 कर्म्मः, flour mixed with curds.

तंतुक्कोडी v. 7 वायकतन्त्रोपकरणम्, an instrument used in weaving.

तमणं v. 2 तुळिः, a fireplace. [f. तपन]

तमणी v. 20 भुजः, the shoulder. भूर्त्तम्, a birch tree.

तमो v. 1 शोकः, sorrow. [ts.]

तन्वाक्रिमी v. 6 इन्द्रगोपः, a kind of insect of red or white colour (found on rainy days.) [f. ताम्रकृमि]

तंबकुमुमां v. 9 कुरवकः, a crimson species of amaranth [f. ताम्रकुमुम]

तंबटङ्गारी v. 4 शेकालिका, a kind of plant.

तंबरती v. 5 गोभ्रमेपु कुट्टकुमन्दाया, the saffron colour of wheat [f. ताम्रक]

तंबा v. 1 गौः, a cow. [f. ताम्बा]

तंबिग v. 5 गोभ्रमेपु कुट्टकुमन्दाया, the saffron colour of wheat.

तंबेही v. 4 शेकालिका, a kind of plant.

तम्बटो v. 5 पपुनाटः, a kind of tree. Cassia Pera or Alata.

तमसे v. 1 मांसम्, flesh.

तमिअव्वं v. 7 उडुपः, a boat

तलं v. 19 ग्रामेशः, the headman of a village शय्या, a bed [f. तल्प, a variant of तल्ल q. v]

तलआगत्ती v. 8 कुपः, a well.

तलफळो v. 7 शालिः, rice.

तलवत्ती v. 21 कर्णाभरणविशेषः, a kind of ear-ornament वराङ्गम्, an elegant body.

तलसागिअं v. 9 गालितम्, distilled. मुग्ध-मित्यन्वे, simple, innocent, foolish.

तलागे v. 3 नगराक्षकः, a town watchman, superintendent of a town. [f. तलवर, Dr. taleyāri]

तलिमो v. 20 कुट्टिमम्, floor smoothed and plastered. शय्या, a couch. गृहोर्ध्व-भूमिः, the flat top of a house. वास-

भवनम्, a dwelling-place, house. घ्राण, a frying pan.

तल्लं v. 19 पत्तलम्, a small pond. बरुका-ल्यनृणम्, a kind of grass. शय्या, a couch. [f. तल्प]

तल्लड v. 2 शय्या, a couch. [f. तल्प; a variant of prec.]

तल्लिच्छो v. 3 तल्पः, closely intent on, eagerly engaged m. (Tr. तल्लिच्छो f. तल्लोल) [f. तल्लिप्प or तल्लोल]

तवओ v. 2 व्याघ्रतः, engaged in, busy with

तवणी v. 1 भक्षणयोग्यम्, कणादि, anything eatable.

तसिअ v. 2 शुष्कम्, dry, withered.

तहणी v. 2 पद्मिन्ना मुग, muddy or impure liquor.

तहलिआ v. 8 गोवाटः, a cowpen.

ताडिअव्वं v. 10 गेदनम्, weeping. [f. ताडि-तक]

तामर v. 10 म्यम्, pleasing, agreeable. [f. तामरम्]

तामरं v. 10 जलोद्भवपुष्पम्, any flower growing in water [ts.]

तामत्तगे v. 10 मुहूर्तः, a moment.

तालफळी v. 11 दासी, a female servant or slave [f. तालफळी]

तालहट्टो v. 7 शालिः, rice. [a variant of तलफळो q. v]

ताला v. 10 लाजाः, fried grain.

ताल्लो v. 21 केनः, foam कपिल्वरुतः, the wood apple tree. आवर्तयति केचित्, a whirlpool

तिव्वालिअ v. 13 तीक्ष्णोरुतम्, sharpened. [f. तीक्ष्ण]

तिगिआ v. 12 कमलजः, the pollen of a lotus.

- तिगिच्छी v. 12 कमलरजः, the pollen of a lotus. (Hc. Gr. ii. 174 = पौष्पं रजः)
 तिणिस v. 11 मधुपटलम्, a bee-hive.
 तिसारिअं v. 12 स्नानाद्रुम्, wet with bathing.
 तिस्ती v. 11 सारम्, essence.
 तित्तुअं v. 12 गुरु, heavy.
 तिमिगिलो v. 13 मीनः, a fish. [ts.]
 तिमिच्छओ, a variant of the foll. q. v.
 तिमिच्छाहो v. 13 पथिकः, a traveller.
 तिमिच्छओ इति कश्चिन्.
 तिमिणं v. 11 आर्द्रदारु, green wood.
 तिमिरिच्छो v. 13 कण्डुमः, a kind of plant, Pongamia glabra Vent.
 तिमिडिअं v. 21 तिमिरयुतम्, dark. विचिन्तम्, searched.
 तिमिडो v. 11 तिमिरवृक्षः, a kind of tree.
 तिमिड्डी v. 12 उष्णवातः, hot wind.
 तिमिड्डी v. 13 वृन्दनरितः, screened by a fence.
 तिभिडा cf. the foll.
 तिभिडी v. 12 पुटिका, a concavity. तिभिडा सूचीति केचिन्, a needle
 तिर्वं v. 11 दुर्विषहम्, difficult to bear. अत्यर्थमिति सानवाहनः, very much. [f. तीर्व]
 तुंगी v. 14 रात्रिः, the night.
 तुच्छं v. 14 अवशुषकम्, very dry. [ts ?]
 तुच्छइअ v. 15 रञ्जितम्, delighted, moved, excited.
 तुच्छयं v. 15 रञ्जितम्, delighted, moved.
 तुणओ v. 16 सुंसारुयन्त्वंविशेषः, a kind of musical instrument.
 तुंडीं v. 14 मधुशिव्यम्, charming fruit of the plant, Momordica monadelphica
 तुंडुओ v. 15 जीर्णघटः, an old pot.
 तुण्डिको v. 15 मृदुनिश्चलः, gentle and unmoved. (Tr. = मृदुनिश्चलयोः, as two meanings) [f. तुण्णीक]
 तुण्डी v. 14 सूकरः, a hog.
 तुंतुबसुडिओ v. 16 त्वरायुक्तः, in haste, hasty.
 तुण्यो v. 22 कौतुकम्, curiosity. विवाहः, marriage. सर्षपः, mustard. अस्मितः, anointed. लिग्यः, attached, affectionate. कुतुपः, a small leathern bottle for oil. [f. Dr. tuppā. (f. तन्तुप !)]
 तुंबिली v. 23 मधुपटलम्, a bee-hive. उद्-सलम्, a wooden mortar for cleaning rice etc.
 तुरी v. 22 पानम्, fat, stout. तूलिकानामुप-करणम्, a painter's brush. [ts.]
 तुलगं v. 15 काकतालीयम्, accidentally.
 तुलसी v. 14 सुसलता, a kind of plant, (Ocimum Sanctum ?) [ts.]
 तुसेअजंमं v. 16 दारु, a log of wood.
 तूओ v. 16 इयुकर्मकरः, a worker at sugar-canes.
 तूलिणी v. 17 शास्त्रादिः, the silk-cotton tree. [f. तूल]
 तूहणो v. 17 पुरुषः, a man.
 तेड्डो v. 23 शलभः, a grasshopper. पिशाचः, a demon, fiend.
 तेड्डुअं v. 17 तुंबुरु, a kind of tree, Diospyros embryopteris.
 तोअओ v. 18 चातकः, a bird supposed to live only on rain drops, Cuculus melanoleucus.
 तोङ्कओ v. 18 अनिमित्ततरः, eagerly engaged in a thing without motive.
 तोडणो v. 18 अतद्वनः, jealous, envious.
 तौतडी v. 4 करम्बः, flour mixed with curds. [a variant of तौतडी]
 तोमरिओ v. 18 शस्त्रप्रमाणकः, a weapon-cleaner, armourer [f. तोमर]
 तोमरी v. 17 वल्ली, a creeper.
 तोलणां v. 17 पुरुषः, a man.

तोषट्टो v. 23 त्रपुण्ड्रिकाख्यः कर्णाभरणमेदः, a kind of ear-ornament. कमलकर्णिका, the pericarp of the lotus.
तोसं v. 17 धनम्, wealth [f. तोष]

थ

थजुं v. 26 महानकम्, the marking out plant, Semicarpus Anacardium.
थक्तो v. 24 अवसरः, opportunity, the right time.
थग्गया v. 26 चञ्चुः, the beak.
थाशो v. 24 गथः, shallow. (Dp. Pl 249 = deep.)
थट्टी v. 24 पशुः, an animal, cattle.
थंडिहं v. 25 मण्डलम्, a circle, circular orb.
थात्तेअं v. 26 विश्रामः, rest.
थभिसं v. 25 विस्मृतम्, forgotten.
थंयं v. 24 विषमम्, uneven, bad.
थरहरिअं v. 27 कम्पितम्, trembling.
थरू v. 24 त्तरुः, the hilt of a sword [f. त्तरु]
थरो v. 24 दधिसरः, cream.
थलओ v. 25 मण्डपः, an open hall consecrated to a deity.
थवहल्लो v. 26 प्रसादितोरुद्वयोर्पविष्टः, sitting down with thighs stretched out.
थवी v. 25 प्रसेविका, a sack.
थवो v. 24 पशुः, an animal, cattle.
थसलो v. 25 विस्तीर्णः, extensive.
थसो v. 25 विस्तीर्णः, extensive.
थहो v. 24 निलयः, a dwelling, house.
थाणिज्जो, a variant of ठाणिज्जो, q. v.
थामो v. 25 विस्तीर्णः, extensive.
थापो v. 27 घनः, compact, hard, full.
थाहो v. 30 स्थानम्, a place. गम्भीरजलम्, deep water. विस्तीर्णम्, extensive. दधिं हयन्थे, long.
थिण्णो v. 30 निःशोद्धयः, unkind sympathy. दृप्तः, proud. [f. स्तीर्ण]

थिमिअ v. 27 स्थिरम्, firm. [f. स्थिमित]
थिण्णामो v. 27 चलचित्तः, यः क्वचिदपि वृत्ति न यन्नाति, fickle-minded. [Tr. थिरणासो f. स्थिर-नास्ते]
थिरत्तोसो v. 31 निर्भयः, fearless. निर्भरः, excessive, violent. बद्धशिरस्त्राणः, with the helmet on. [f. स्थिरशीर्ष]
थुक्किअं v. 28 उन्नतम्, high.
थुक्किअं v. 31 द्रक्कपितवदनसंकोचनम्, contraction of face due to slight anger. मौनम्, silent.
थुहुही v. 28 चामरम्, a chourie or bushy tail of the Bos Grunniens.
थुण्णो v. 27 दृप्तः, proud.
थुरुणुलणयं v. 28 शय्या, a couch.
थुलमो v. 28 पटकुटी, a tent.
थुल्लो v. 27 परिवर्तितः, revolved, turned round.
थूणो v. 29 अश्वः, a horse.
थूरो v. 28 तन्तुवायोपकरणम्, a weaver's implement [f. तुमी ?]
थूलघोणो v. 29 सुकरः, a hog. [f. स्थूलघोण, घोणिन्]
थूहो v. 32 प्रासादशिरसरम्, the top of palace or mansion. चानकः, a bird supposed to live only on rain drops, Cuculus melanoleucus बन्धकम्, an ant-hill.
थेणिह्णिअं v. 32 हृतम्, taken away. भीतम्, frightened.
थेरो v. 29 ब्रह्मा, the god Brahmā [f. स्थविर]
थेरासणं v. 29 पद्मम्, a lotus [f. स्थविरासन]
थेवो v. 29 बिन्दुः, a drop [f. स्तेप or स्तोके]
थेवरिअं v. 29 जन्मनि तूर्यम्, instrumental music at birth (of a son).
थोओ v. 32 रजका, a washerman. मूलकं a radish, an esculent root.

धोरो v. 30 क्रमवृथपरिवर्तुलः, gradually becoming large and round [f. स्थूल, cf. Hc. Gr. ii. 99]

धोलो v. 30 बल्लकदेशः a part of a garment.

धोहं v. 30 बलम्, strength.

दृ

द्वजच्छरो v. 36 ग्रामस्वामी, the headman of a village.

द्वजरी v. 34 सुग्, spirituous liquor.

द्वज्जं v. 35 रक्षितम्, protected. [a variant of दयाह्रं]

द्वज्जो v. 34 गृध्रः, a vulture.

द्वच्छं v. 33 तीक्ष्णम्, sharp, severe.

द्वज्जो v. 35 धाटी, assault, attacking.

द्वंजी v. 33 सूत्रकनकम्, golden threads or strings. डंडीवत्सूचीसंघटितवस्त्रयुगलमपीत्यन्ये, a couple of cloths stitched together.

द्वथरो v. 34 हस्तशाटकः, a handkerchief. [Pers. dastār]

द्वतिजो v. 34 शशाकः, a hare.

द्वंजी v. 33 पर्वतेकदेशः, a part of a mountain.

द्वमजो v. 34 दरिद्रः, a poor man.

द्वं v. 33 जलम्, water. शोकइत्यन्ये, sorrow.

द्वयाह्रं v. 35 रक्षितम्, protected. [f. दया-रुत !]

द्वं v. 33 अर्धम्, half [ts.]

द्वंदरो v. 37 उल्लासः, delight.

द्वमत्ता v. 37 बलात्कारः, violence, force.

द्ववह्निगिहेलणं v. 37 शून्यगृहम्, a vacant house.

द्ववह्नी v. 37 द्युतः, a beloved person. [f. द्ववह्नी]

द्ववह्नी v. 36 ग्रामस्वामी, a headman of a village.

द्वविंदं v. 52 दीर्घम्, long. विरलम्, thin, wide apart.

द्वरुम्बलं v. 37 घनम्, thick.

द्वलिं v. 52 निकृण्णितान्त्रम्, with closed eyes. दारु, wood. अङ्गुली, a finger. [f. दलिक]

द्वरो v. 35 तन्तुः, a thread.

द्ववह्नीं v. 36 शीघ्रमुत्थम्, the beginning of summer.

द्वो v. 33 गद्गदः, faltering.

द्वम् v. 34 शोकः, sorrow.

द्वसेरो v. 33 सूत्रकनकम्, golden threads or strings.

द्वह्नीं v. 36 स्थाली, a cooking pot.

द्वहिउत्कं v. 35 नवनीतम्, butter.

द्वहिदो v. 35 कथितः, the wood-apple tree. Feronia elephantum.

द्वहित्यरो, a variant of the foll. q. v

द्वहित्यरो v. 36 दधिसरः, cream. द्वहित्यरो इत्यन्ये.

द्विसुहो cf. दुस्मित्रो.

दाओ v. 38 धनिम्, a surety.

दादन्तिजा v. 38 अङ्गुलिः, a finger

दामणी v. 52 प्रसवः, delivery, birth नयनम्, the eye.

दारद्वंता v. 38 पैटा, a bag, basket.

दागिजा v. 38 वैश्यः, a harlot [f. दारिका]

दागं v. 38 कश्चिभूजम्, a waist-band. [f. Tel. dāramu]

द्वलिं v. 38 बलुः, the eye.

द्विअज्जो v. 39 सुवर्णकारः, a goldsmith.

द्विअपुत्तो v. 41 काकः, a crow.

द्विअलिओ v. 39 मूर्खः, a fool.

द्विअसिअं v. 40 सदाभोजनम्, eating always अनुदिनमित्यन्ये, daily.

द्विअहुत्तं v. 40 पूर्वाह्नभोजनम्, the breakfast.

द्विआइमो v. 39 मत्स्यवह्नी, a kind of water-fowl.

- दिवो v. 39 दिवसः, a day. [f. दिव]
 दिष्यन्तो v. 39 अनर्थः, evil, misfortune.
 दिङ्मिदिलिओ v. 40 बालः, a boy.
 दिव्यासा v. 39 चामुण्डा. the goddess,
 Chāmunda, a terrific form of
 Durgā.
 दीविओ v. 41 रुकरासः, a chameleon,
 दीविआ v. 53 उपदेहिका, a secondary
 body (which grows on diseased
 parts of the body). मृगाकर्षणी व्याध-
 मृगी, a hunter's deer which at-
 tracts other deer.
 दीह्रीहो v. 41 शङ्खः, a conch-shell
 दुअकमगं v 47 वण्डः, a eunuch
 दुक्कं v. 42 माघे रात्रौ चतुर्थमिहानम, bath-
 ing in early morning in the
 month of Māgha (January-Fe-
 bruary)
 दुक्कणिआ v. 48 पतञ्जलः, a spittoon
 दुक्कुहो v 44 असहनः, jealous, envious.
 अरोचाङ्गन्यपि लभ्येयु दृश्यते, suffering
 from loss of appetite.
 दुक्कं v. 42 जघनम्, the buttocks.
 दुग्गं v. 53 दुःखम्, sorrow कर्मा, the but-
 tocks. [f. दुःख]
 दुग्गुहो v. 44 इस्ती, an elephant [f. द्वि-
 ष्ट q. v. in the list of verbal sub-
 stitutes below]
 दुक्कडिओ v. 55 दुर्ललितः, ill-bred. दुर्विदग्धः।
 silly, vainly proud [f. दु-चण्डिक]
 दुक्कबालो v. 54 कलहनिग्गः, fond of qua-
 rrelling. दुअरितः, ill-behaved. परुप-
 वचनम्, speaking harsh.
 दुज्जायं v. 44 व्यसनम्, fault, vice. [f.
 दुज्जान् or दुज्जान्]
 दुग्गिअन्धं v. 53 जघनस्थितवस्त्रम्, a cloth
 on the loins. जघनम्, the buttocks.
 दुग्गिक्को v. 45 दुअरितः, ill-behaved.
 दुग्गिखिल्लो v. 45 दुअरितः, ill-behaved
 दुर्दशं इत्यन्वे, difficult to be seen,
 dazzling.
 दुत्ति v. 41 शीघ्रम्, soon.
 दुत्थं v. 42 जघनम्, the buttocks.
 दुत्थुरुहंटा v. 47 कलहशीला स्त्री, a quarrel-
 some lady. दुत्थुरुहंठो पुत्थोऽपि, a qua-
 rrelsome person.
 दुत्थुरुहंठो, cf. the prec.
 दुत्थोहो v. 43 दुर्भागः, unfortunate.
 दुत्थमो v. 44 देवः, a husband's brother.
 दुत्थोली v. 43 वृक्षपङ्क्तिः, a row of trees,
 an avenue. [f. टु-दोली]
 दुत्थओ v. 42 समूहः, a collection.
 दुत्थमधिअमहो v. 40 बालः, a boy [f. दुग्ध-
 मधिकमुक्क]
 दुत्थिणिआ v. 51 श्लेहस्थापनभाण्डम्, an oil
 pot तुम्बो, a bottle-gourd. कपत्थया-
 भावे दुत्थिणीत्यपि.
 दुत्थिगी, a variant of the prec. q. v.
 दुत्थोलणी v. 46 या दुग्धापि दुत्थते, a cow
 which allows to be milked repeat-
 edly. [cogn with दुग्ध]
 दुत्थुमिअं v. 45 गलगर्जितम्, roaring with
 the throat.
 दुत्थुमिगी v 45 रूपवती, a beautiful or
 lovely woman.
 दुत्थपरिअहं v. 55 अशक्यम्, impracticable,
 impossible. द्विगुणम्, double. अनम्भ-
 म्मम्, not practised or learnt. [f.
 दुत्थपरिक्कम्]
 दुत्थवेहो v. 42 उपालम्भः, censure.
 दुत्थमणी v. 44 सुधा, whitewash.
 दुत्थमन्तो v. 47 केशवन्धः, a hair-band.
 दुत्थवती v. 48 सरित्, a river.
 दुत्थमणी v. 47 कलहशीला स्त्री, a quarrel-
 some lady [f. दुत्थमति]
 दुत्थुहो v. 44 मर्कटः, a monkey. [f. दुः-

भुक्त] दहिमुद्गाब्दोऽपि देशः कविनाची केभि-
दुक्तः
दुरंदरं v. 46 दुःसोर्त्तनम्, overcoming
sorrow.
दुरालोको v. 46 तिमिरम्, darkness.
दुली v. 42 कूर्मः, a tortoise.
दुल्लं v. 41 वस्त्रम्, a garment [f. दुकूल]
दुल्लभं v. 43 अपदमानम्, impossible,
cannot be effected.
दुल्लसिआ v. 46 दासी, a female servant
or slave.
दुहओ v. 45 शूर्णितः, powdered, pounded.
दुषावेढं v. 56 अशक्यम्, impracticable,
impossible. तडागः, a tank.
दुषो v. 44 इली, an elephant. [Tr. f.
द्विपान]
दूसलो v. 43 दुर्भगः, unfortunate. [Tr.
f. दुर्भग]
दूहो v. 48 लज्जादुर्भनाः, sad with shame.
दूहो v. 43 दुर्भगः, unfortunate. [f.
दुर्भग]
देवउष्णं v. 49 एकपुष्पम्, full-blown flow-
ers. [f. देवपुष्प]
देहणी v. 48 पङ्कः, mud.
दोआलो v. 49 वृषभः, a bull.
दोमं v. 49 युग्मम्, a pair, couple. [f.
युग्म or द्विक]
दोषओ v. 50 आयुक्तः, an agent or de-
puty. शलिक इत्यन्ये, a ploughman.
दोषक्का v. 51 सरघा, a bee.
दोद्विओ v. 49 चर्मकूपः, a pore of the
skin.
दोरो v. 38 कटिबन्धम्, a waist-band [a
variant of दारो]
दोषेली v. 50 सायंभोजनम्, an evening
meal or supper.
दोसगिजंतो v. 51 चन्द्रः, the moon [f.
ज्योत्स्नापञ्च]
दोसाकरणं v. 51 कोपः, anger. [f. दोषा-
करण]

दोसाणिअं v. 51 निर्मलौकृतम्, made pure
or clean.
दोसिणी v. 50 ज्योत्स्ना, moonlight. [f.
ज्योत्स्ना]
दोसो v. 56 अर्धम्, half. कोपः, anger. [f.
दोष]
दोहणहारी v. 56 जलहरिणी, a water carri-
er. पारिहारिणी, a maker of garlands.
[f. दोहन-हृ]
दोहणी v. 48 पङ्कः, mud [a variant of
देहणी]
दोहासलं v. 50 कर्वातटम्, the loins.
दोहूओ v. 49 शवः, a corpse.

ध

धओ v. 57 पुरुषः, a man.
धंसाढिओ v. 59 व्यपगतः, gone away,
departed. [f. ध्वम् or मुष् Hc. (Gr.
iv. 91.]
धंगो v. 57 ध्रमः, a large black bee. [a
variant of धूमंगो ! q. v.]
धणिअं v. 58 गढम्, thick-set, hard. [f.
धनन !]
धणिआ v. 58 मिया, beloved, wife. [f.
धन्या]
धणो v. 62 भार्या, wife. पर्याप्तः, sufficien-
cy. बहोऽपि निःशङ्कः, fearless though
bound. [f. धन, धनन]
धण्णाउसो v. 58 कथयमानाशीर्वादः, ex-
pression of or pronouncing a blessing.
आशीर्षेति केचित्, a blessing.
धंधा v. 57 लज्जा, shame.
धम्मओ v. 63 चतुरङ्गुलो इत्तमणः, a cancer
on the hand. चण्डीपुरुषोपहारः, sacri-
ficing a human being to Chaṇḍī
or Chāmudā.
धयणं v. 57 गृहम्, a house.
धरं v. 57 तूलम्, cotton.
धरगो v. 58 कार्यासः, cotton or a cot/lin
cloth.

धवलसउणो v. 59 ईसः, a swan, goose.

[f. धवलराकुण]

धवलो v. 57 यो यस्यां जानातुलमः, the best of a kind. [ts.]

धवो v. 57 वेगः, speed.

धवलो v. 58 विस्तीर्णः, broad, extensive.

धाडिओ v. 59 आगमः, a garden.

धाही v. 59 निरस्तम्, thrown away.

[cogn. with धा !]

धाणुरिअं v. 60 फलभेदः, a kind of fruit.

धरं v. 59 लघु, small.

धाम v. 59 रणमुखम्, the front of a battle

धागावामो v. 63 मेघः, a cloud. मेकः, a frog. [ts.]

धुअगामो v. 57 धमगः, a large black bee.

[f. धुवगायकः, Tr. धुअरामो f. धुवगाय]

धुक्कुदुअं v. 60 उल्लसितम्, shining, brandishing. [a variant of the foll.]

धुक्कुदुगिअं v. 60 उल्लसितम् shining, brandishing [onomatopoeic]

धुत्तो v. 58 विस्तीर्णः, broad, extensive

धुधुमारा v. 60 इन्द्राणी, the wife of Indra i. e. queen of the Gods. [f. धुधुमार]

धुणो v. 60 गजः, an elephant. [f. स्तूण or स्थूल or rt. धू]

धुमंगो v. 57 धमगः, a large black bee [f. धुमगाङ्ग or धुमाङ्ग]

धुमद्वारं v. 61 गवाक्षः, a window [f. धुमद्वार]

धुमद्वओ v. 63 तटाकः, a tank. महिषः, a buffalo.

धुमद्वयमहिमीओ v. 62 कृत्तिकाः, the Pleiades [f. धुमद्वयमहिम्यः]

धुमद्विमी v. 61 नीहारः, fog, mist. [f. धुमद्विमी]

धुमरी v. 61 नीहारः, fog, mist. [f. धुम]

धुमसेहा v. 61 नीहारः, fog, mist. [f. धुमसेहा]

धूमिआ v. 61 नीहारः, fog, mist. [f. धूमिका]

धुरिअं v. 62 दीर्घम्, long.

धुरिअवटो, a variant of the foll. q. v.

धुरीवटो v. 61 अन्वः, a horse. धूरिअवटो इत्यन्व्ये. [f. धुरीवटं]

प

पइअं vi. 64 भस्तिनम्, blame. रथचक्रम्, the wheel of a chariot.

पइहाणं vi. 29 नगरम्, a city. [f. प्रतिष्ठान]

पइदो vi. 66 ज्ञानरसः, of known taste. विरलम्, thin, wide apart. मार्गः, the way.

पइण्णो vi. 7 विपुलः, wide, extensive.

पइरिक्कं vi. 71 विशालम्, wide. एकात्तम्, lonely. धुन्यम्, empty.

पइहंनो vi. 19 जयन्तः, Jayanta, the son of Indra.

पउओ vi. 5 दिनम्, a day.

पउठ vi. 4 गृहम्, a house. पउठो गृहस्य पश्चिमपदेश इति केचित्, the western part of a house.

पउठो a variant of prec. q. v.

पउणो vi. 65 व्रणप्रगेहः, growth of a wound or boil नियमभेदः, a religious observance.

पउत्थं vi. 66 गृहम्, a house. मोचिनम्, living away from home [a variant of परिउत्थो q. v.]

पउमलओ vi. 33 वसन्तः, the spring.

पऊढं vi. 4 गृहम्, a house.

पएरो vi. 67 वृत्तिविवरम्, an opening in a fence. मार्गः, the way. दुःशीलः, of bad character. कण्ठदीनारारूपभूषणभेदः, a kind of ornament. कण्ठे विवरम्, a hole in the neck. दीननाद्, a pitiable cry or sound.

पएतो vi. 3 पानिवेशिकः, a neighbour.

- पंसुलो vi. 66 कौकिलः, a cuckoo. जारः, a man of loose character, a paramour [f. पंसुल]
- पङ्कगाहो vi. 23 मकरः, a crocodile.
- पङ्कणी vi. 65 अतिशयशोभमानः, looking very beautiful. भ्रमः, broken. प्रियवदः, speaking pleasing words.
- पङ्कणो vi. 69 असहनः, jealous, envious. समर्थः, competent (He Gr. ii 174 पङ्कलो=समर्थः)
- पङ्कसावओ vi. 75 भयमः, a fabulous animal with eight legs, stronger than a lion. व्याघ्रः, a tiger.
- पङ्को vi. 64 दमः, proud समर्थः, competent. [f. पङ्क]
- पङ्कडिअं vi. 20 पङ्कुरितम्, trembling. (f. पङ्कडाड- in the list of verbal substitutes below)
- पङ्कसरा vi. 10 नुरगसंनहः, the armour of a horse.
- पणोज्जो vi. 15 निकरः, a collection.
- पंसुडी vi. 8 पत्रम्, a leaf.
- पचत्तरं vi. 21 चाट, pleasing, agreeable.
- पचलो vi. 69 असहनः, jealous, envious. समर्थः, competent. (cf. पङ्कणो) [f. पच्यल]
- पचवरं vi. 15 मुसलम्, a wooden pestle used for cleaning rice etc.
- पचबलोक्को vi. 34 आसकचित्तः, having the mind fixed on any object.
- पच्युअं, a variant of पच्युडिअं, q. v.
- पच्युच्छुहणी vi. 35 नवसुगर, fresh liquor.
- पच्युत्थं vi. 13 पच्युसम्, sown [f. पच्युम्]
- पच्युद्गो vi. 24 संमुखागमनम्, coming face to face.
- पच्युडिअं vi. 25 पच्युतम्, oozed, dropped. [cogn. with पच्युत 1]
- पच्युदो vi. 12 स्थालम् । भोजनमाण्डमिति यावत्, a plate or dish.
- पच्युदो vi. 5 रविः, the sun. [f. पच्युत्थ]
- पच्येडं vi. 15 मुसलम्, a wooden pestle for cleaning rice etc.
- पच्योवणी vi. 24 संमुखागमनम्, coming face to face.
- पच्युली vi. 1 पिटिका, a small boil.
- पच्येणयं vi. 24 पाथेयम्, provisions for a journey. (पच्येणयं seems to be the correct reading) [f. पाथेय]
- पच्यणं vi. 11 पानम्, drinking.
- पच्यो vi. 1 अधिरोहिणी, a ladder. [f. पच्ययि ?]
- पच्युणत्तरं vi. 32 इत्युत्तरं तृणम्, a kind of grass resembling sugar cane. [f. पच्युणत्तर]
- पच्युणी vi. 17 एरण्डवृक्षः, the castor oil plant [f. पच्युण्डुगुल]
- पच्युण्णा vi. 27 पच्युधिकपच्युण्णात्, fiftyfive. [f. पच्युण्णात् cf. He Gr. ii. 174]
- पच्युसंगं vi. 23 ककुदम्, the hump.
- पच्युसुआ vi. 14 ज्या, bowstring.
- पच्युलं vi. 5 तीरम्, the edge of the thatch.
- पच्युवा vi. 6 पच्युकुटी, a tent. (Tr. पच्युवा) [f. पच्यु]
- पच्युली vi. 9 पच्युः, a row. [f. पच्युलि]
- पच्युअं vi. 12 विपटितम्, separated. [f. पच्युति]
- पच्युअभिअ vi. 74 परिभुक्तम्, eaten, enjoyed. बध्मपितम्, caused to grow. पच्युलितम्, protected, guarded.
- पच्युअज्जो vi. 31 उपाध्यायः, a teacher. [fr. Dr. paḍi or badi and उपाध्याय]
- पच्युअंतओ vi. 32 कर्मकरः, a hired labourer.
- पच्युअरो vi. 17 चुडीमूलम्, the base of the fire-place.
- पच्युअली vi. 28 त्वरितः, quick, speedy.

- पङ्क्तिओ vi. 32 कृतार्थः, successful, contented.
- पङ्क्तिओ vi. 19 प्रतिक्रिया, retaliation, requital. [f. प्रतिक्रिया]
- पङ्क्तसंगे vi. 25 क्रूरः, cruel.
- पङ्क्तिंघ्निं vi. 28 जलवहनम्, । जलमुद्यतेऽनेनेति जलवहनम् । द्रव्यादि, anything to carry water with, such as a leathern bag. अन्ये जलवाहमाहुः, a water-bearer.
- पङ्क्तिंघ्नीं vi. 28 जलवहनम्, anything to carry water with. (cf. the prec.) अन्ये जलवाहमाहुः, a water-bearer.
- पङ्क्तिओ vi. 16 समयः, tune, opportunity.
- पङ्क्तिदो vi. 24 मुखम्, the face. [f. प्रति-चन्द्र]
- पङ्क्तिभ्रा vi. 21 प्रतीहारी, a female door-keeper. चिरमसूना महिषीत्यन्ये, a she buffalo which brought forth its young after a long time. [f. प्रति-इच्छिका].
- पङ्क्तिप्रसंगं vi. 36 रात्रौ प्रतिधेयवस्त्रम्, a cloth to be worn in the night. [f. प्रति-निवसन]
- पङ्क्तिथरो vi. 20 सदृशः, similar.
- पङ्क्तिर्षिद्धिं vi. 34 प्रवृद्धम्, full-grown
- पङ्क्तिर्जिअ vi. 32 भ्रमम्, broken.
- पङ्क्तिगलं vi. 33 वन्मीकम्, an ant-hill.
- पङ्क्तिंघ्नीं vi. 65 कूर्तः, a fence, enclosure. निरस्करिणी, a curtain.
- पङ्क्तिसेो vi. 21 विक्षेपः, scattering.
- पङ्क्तिंघ्नीं vi. 18 प्रतिकूलम्, unfavourable. भ्रतमितभिति सातवाहनः, set.
- पङ्क्तिओ vi. 17 वर्षरकण्ठः, having an indistinct voice. [Tr. f. प्रतिशब्दवत्]
- पङ्क्तिरिअं vi. 33 स्मृतम्, remembered.
- पङ्क्तिरी vi. 22 जवनिका, a curtain.
- पङ्क्तिरी vi. 16 पटुता, cleverness, skilful-ness. पटुगिन्यन्, clever, skilful. [a variant of पाङ्क्तिरागे]
- पङ्क्तिभेदं vi. 71 भ्रितम्, frightened, alarmed भ्रमम्, broken.
- पङ्क्तिमुत्तीं vi. 18 प्रतिकूलम्, unfavourable. [f. प्रतिस्त्रोत]
- पङ्क्तिमूगे vi. 18 प्रतिकूलः, unfavourable. (Tr. पङ्क्तिज्जगं f. प्रतिस्तर)
- पङ्क्तिहृथीं vi. 19 वृद्धिः, growth, increase.
- पङ्क्तिहृथो vi. 19, 28 प्रतिक्रिया, retaliation, requital. पूर्णः, full. वचनमिति (instead of प्रतिक्रिया) सातवाहनः, speech, word. [f. प्रतिहस्त]
- पङ्क्तिगे vi. 8 चोगममूहः, a gang of robbers.
- पङ्क्तिआलिअं vi. 73 परकृतम्, acting the part of a clever person. नाडितम्, beaten. धाहितम्, supported, held.
- पङ्क्तिनुषईं vi. 31 तरुणी, a young woman. [f. Tel. paduchu.]
- पङ्क्तिंघ्नीं vi. 68 लघुपिठरम्, a small pot. चिर-प्रसृतम्, brought forth after a long time
- पङ्क्तिवडं vi. 14 तीक्ष्णम्, sharp.
- पङ्क्तिवलीं vi. 22 जवनिका, curtain.
- पङ्क्तिओ vi. 9 बालः, a boy.
- पङ्क्तिहं vi. 22 गृहपश्चिमाङ्गणम्, the western courtyard of a house.
- पङ्क्तिंघ्नीं vi. 1 वयलम्, white.
- पङ्क्तिसेो vi. 2 गिरिगुहा, a mountain cave.
- पङ्क्तिहृथीं vi. 70 बहुदुग्धा, a cow which gives plenty of milk. दोहनहारिणी, a cow which avoids milking.
- पङ्क्तिहृथीं vi. 8 चरणपातः, a kick.
- पङ्क्तिहृथीं vi. 6 सुसंयमितम्, well bound or restrained.
- पङ्क्तिरी vi. 1 प्रथमप्रसूता, a cow which is delivered for the first time [f. Tel. paḍḍa]
- पङ्क्तिहृथीं vi. 8 चरणपातः, a kick.

- पणअसिअं vi. 30 प्रकटितम्, displayed, manifested.
- पणओ vi. 7 पङ्क, mud.
- पणवण्णा vi. 27 पञ्चाधिकपञ्चाशत्, fiftyfive [Hc. Gr. ii. 174 f. पञ्चपञ्चाशत्]
- पणामणिआ vi. 30 स्त्रीषु प्रणयः, attachment to women.
- पणिअं vi. 7 प्रकटम्, plain, apparent.
- पणिआ vi. 3 करोटिका, a wine-serving cup (cf. कुंती supra.)
- पंडरगे vi. 23 रुद्रः, Rudra [f. पाण्डगङ्ग]
- पंडविअं vi. 20 जलार्द्रम्, wet with water.
- पण्णओ vi. 3 स्तनधारा, a stream from the breast. [tr. प्रसृत]
- पत्तदो vi. 68 बहुशिक्षितः, well-learned, well-trained. छन्दरः, handsome. [f. प्राप्तार्थ]
- पत्तणं vi. 64 बाणस्य फलं, a kind of fruit. पुङ्क, the feathered part of an arrow.
- पत्तपसाहआ vi. 2 पुलिन्दशिरसि पर्णपुटम्, a cup of leaves on the head of a Pulinda [f. पत्ती + पसाहआ q. v.]
- पत्तपिसालसं vi. 2 पुलिन्दशिरसि पर्णपुटम्, a cup of leaves on the head of a Pulinda [a variant of the prec.]
- पत्तलं vi. 14 तीक्ष्णम्, sharp. रुशमित्यन्य, lean, emaciated.
- पत्तिमिदं vi. 14 तीक्ष्णम्, sharp. [f. पत्र-समृद्ध]
- पत्ती vi. 2 पुलिन्दशिरसि पर्णपुटम्, a cup of leaves on the head of a Pulinda.
- पत्थमल्लिअं vi. 36 कोलाहलकरणम्, making a confused noise.
- पत्थग vi. 8 चरणघातः, a kick [Tr. f. पत्तर]
- पत्थरिओ vi. 20 पल्लवः, a sprout, tender leaf.
- पत्थारी vi. 69 निकरः, a heap, collection. पत्तरः, a couch (of leaves or flowers) [f. पत्तर]
- पत्थिओ vi. 10 शीघ्रः, quick, swift.
- पत्थिणं vi. 11 स्थूलवस्त्रम्, a coarse cloth सामान्येन स्थूलमित्येके, stout, bulky.
- पद् vi. 1. पामस्थानम्, the site of a village.
- पद्मं vi. 10 ऋजु, straight.
- पद्मारे vi. 13 छिन्नलाङ्गूलः, with the tail cut off.
- पंती vi. 2 वेणी । केशरचना, a plait of hair [f. पद्मिक]
- पंथुच्छुहणी vi. 35 श्वयङ्कुलात्प्रथममानीता वधुः, a newly married girl who is brought from her father-in-law's house for the first time.
- पप्पीओ vi. 12 चानकः, a bird supposed to live only on rain drops, Cuculus melanoleucus.
- पक्काडो vi. 9 अभिनेदः, a kind of fire.
- पक्किडिअं vi. 22 पतिकलितम्, reflected.
- पक्कुअं vi. 64 दीर्घम्, long. उड्डीयमानम्, flying up
- पक्कोडिअं vi. 27 पक्कोडिअं । निर्वहणितमित्यर्थः, disentangled. (but cf. Hc. Gr. iv. 42. 130) [f. प्रस्फोटित]
- पद्मारे vi. 66 संघातः, a group or collection. गिरिगुहा, a mountain cave.
- पद्मोओ vi. 10 मोगः, enjoyment [f. प-मोग]
- पंपुअं vi. 12 दीर्घम्, long.
- पंपुलिअं vi. 17 गर्बवितम्, searched.
- पम्परो vi. 3 अपमृत्युः, sudden or untimely death. [f. अपस्मारा !]
- पम्पली vi. 13 किञ्जल्कः, the filament of a lotus or any other plant. [f. पद्मल]
- पम्पारो vi. 3 अपमृत्युः, sudden or untimely death. [a variant of पम्परो q. v.]
- पपट्टिओ vi. 26 प्रवर्तितः, prompted. [f. प्रवर्तित]

- पयकुणी vi. 72 द्वाःस्था । प्रतीहारी, a female doorkeeper. आरुष्टिः । आकर्षणम्, attraction. महिषो । शिपयसूता, a she-buffalo which has brought forth a long time ago
- पयसं vi. 6 अनिशय, always
- पयला vi. 6 निद्रा, sleep
- पयलाओ vi. 72 इगः, the God, Siva. सर्पः, a snake. [f. पदलाय]
- पयलायभक्तो vi. 36 मयूगः, a peacock [f. the prec + भक्तौ]
- पयलो vi. 7 नीडम्, a nest
- पययई vi. 16 सेना, an army.
- पयाम vi. 9 अनुवर्धम्, regular, symmetrical.
- परकं vi. 8 अल्प स्रोतः, a small stream, a brook. [f. Pers. parak]
- परडा vi. 5 सर्पविशेषः, a kind of snake.
- परद्द vi. 70 पीडितम्, troubled. पतितम्, fallen. भीरु, timid. [f. अपराद्]
- परमाओ vi. 27 सुगमम्, sexual intercourse. [f. परमाय]
- परसुहन्तो v. 29 वृक्षः, a tree [f. परसुत्त्व]
- परिश्रुतलभं vi. 36 परिच्छिन्नम्, limited.
- परिश्रुतः vi. 15 रजसः, a washerman.
- परिश्रुतः vi. 73 वृत्तः, a fence, enclosure. मूर्खः, a fool.
- परिश्रुतो, a variant of परिश्रुतो q. v.
- परिश्रुती vi. 12 म्हालम् । भोजनभाण्डमिति य.वत्, a plate or dish for eating.
- परिश्रुत्यो vi. 13 मोक्षतः, living away from home. [cf. पउत्थं]
- परिश्रुत्यो vi. 25 उद्विग्नः, raised, thrown up.
- परिश्रुत्यो vi. 72 निषिद्धः, prohibited. भीरुः, timid. (Tr. परभक्तो f. परभक्त)
- परिश्रुत्यो vi. 24 लीनः, adhered, completely absorbed.
- परिश्रुत्यो vi. 33 अज्ञातगतिः, of unknown movements.
- परिश्रुत्यो vi. 30 चटितः, joined, connected.
- परिश्रुत्यो vi. 26 क्षेत्रशयः, lying down in the field. [f. परिश्रुत्यं]
- परिश्रुत्यो vi. 23 दुर्विनयः, misconduct, imprudence.
- परिश्रुत्यो vi. 71 पटुः, clever, skilful मन्युः, anger. [f. परिश्रुत्यं]
- परिश्रुत्यो vi. 21 आरुष्टिः, attraction. (cf. परिश्रुत्यं in the list of Verbal substitutes below) [f. परिश्रुत्यं]
- परिश्रुत्यो vi. 21 परिधानम्, a garment; dress. [f. परिधान]
- परिश्रुत्यो vi. 29 जलनिर्गमः, water course, flow of water.
- परिश्रुत्यो vi. 25 क्षीणः, emaciated.
- परिश्रुत्यो vi. 37 कतुमती, a woman during her courses. [f. परिश्रुत्य-स्त्री]
- परिश्रुत्यो vi. 31 शिपयसूता महिषी, a she-buffalo which has brought forth a long time ago.
- परिश्रुत्यो vi. 29 जलनिर्गमः, flow of water, water course [a variant of परिश्रुत्यो-विश्रुत्यो]
- परिश्रुत्यो vi. 7 रोषः, anger.
- परिश्रुत्यो vi. 12 पिशाचः, a fiend, demon [f. परेत]
- परिश्रुत्यो vi. 18 पादपतनम्, falling at the feet, prostration.
- परिश्रुत्यो vi. 1 स्वेदः, sweat.
- परिश्रुत्यो vi. 70 कर्पासफलम्, a cotton fruit. स्वेदः, sweat.
- परिश्रुत्यो vi. 3 सेवा, service.
- परिश्रुत्यो vi. 15 विषमम्, uneven. अन्ये तु आश्रुतमहीनास्तुवाचक इत्याहुः, an enclosed site or house.

- पल्लो vi. 4 कपासः, cotton. [Hc. Gr. ii 174.]
- पलाओ vi. 8 चोरः, a thief. [f. पलायिन]
- पलात्ती vi. 14 भली, an arrow with a crescent-shaped head.
- पलिहो vi. 20 मूर्खः, a fool. [f. उपलङ्घय]
- पलिहस्तं vi. 16 ऊर्ध्वदारः, an upright piece of wood or post.
- पलिहाओ vi. 16 ऊर्ध्वदारः, an upright piece of wood or post.
- पलोटीजीहो vi. 35 रहस्यमेद्, a discloser of secrets. (Tr. पलट्टीजीहो) [f. पर्यन्तजिह्व]
- पलवायं vi. 26 क्षेत्रम्, a field. पलवायं इति दन्त्योद्भवादिरव्ययमिति गोपालः
- पलविअं vi. 19 लक्ष्मणकम्, dyed red with lac. [f. पलविन]
- पवहो vi. 11 घनः । लोहकुट्टनोपकरणमित्यर्थः, an iron club.
- पवरंगं vi. 28 शिरः, the head [Hc. f. प्रवराङ्ग]
- पवहाइअं vi. 34 प्रवृत्तम्, gone forward, proceeded.
- पविआ vi. 4 पक्षिणां पानभाजनम्, a vessel for watering birds.
- पविरहो vi. 28 त्वरितः, quick, speedy.
- पविरंजिओ vi. 74 स्निग्धः, attached. affectionate. रुतनिषेधः, prohibitor.
- पव्हाइसेलं vi. 31 बालमयकण्डकम्, a kind of flower
- पव्हाज्जो vi. 69 नखः, a nail. शरः, an arrow. बालमृगः, a young deer.
- पविद्वं vi. 11 भेरितम्, urged, instigated.
- पसओ vi. 4 मृगविशेषः, a kind of animal.
- पसंदि vi. 10 कनकम्, gold. (Dp. Pl. 50 पसिदि) [f. Tel. pasidi.]
- पसरोहो vi. 13 किञ्जल्कः, the filament of a lotus or any other plant.
- पसवडकं vi. 30 विलोकनम्, looking, observation.
- पसाहआ vi. 2 पुलिन्दशिरसि पणंबुटम्, a cup of leaves on the head of a Pulinda.
- पसिअं vi. 6 पूगकलम्, the betel-nut, Areca faufel.
- पसुहत्तो vi. 29 वृक्षः, a tree [a variant of परसुहत्तो q. v.]
- पसुअं vi. 9 कुसुमम्, a flower [f. पसून]
- पसेवओ vi. 22 ब्रह्मा, the God Brahmā.
- पहएहो vi. 18 पूषः, a cake.
- पहहो vi. 9 दमः, proud [f. प्रभृष्ट]
- पहणं vi. 5 कुलम्, family. lineage.
- पहणी vi. 5 संभवागतनिरोधः, obstruction to one coming near
- पहदं vi. 10 सदादृष्टम्, seen always.
- पहम्पं vi. 11 मुरस्मानम्, a natural pond.
- पहयरो vi. 15 निकम्, a collection, heap
- पहिअ vi. 6 मथिनम्, churning. [Tr. f. मथिन]
- पड़ेणयं vi. 73 भोजनोपायनम्, present of food उत्सवः, a festival.
- पड़ाइअं vi. 26 पर्याप्तम्, adequate, sufficient. पशुत्वमित्यन्ये mastery, ascendancy.
- पाइअं vi. 39 वद्वन्विस्तरः, broadening of the face.
- पाइअ vi. 38 हिमम् frost, snow. Also a variant of पाऊ, q. v.
- पाउक vi. 11 मार्गारुतम्, led, guided.
- पाउगिओ vi. 42 मभिकः । सनकारथिना, a gambling-house keeper. सोड इत्यन्ये, endured, put up with. [a variant of the foll.]
- पाउगो vi. 41 सभकः, a gambling-house keeper.
- पाउगणी vi. 43 कवचम्, an armour. [Hc. (Gr. i. 175) f. प्रावगण]
- पाऊ vi. 75 मकम्, distributed, allotted इष्टुः, the sugar-cane स्वाथं के पाउअं इत्यपि.

- पाओ vi. 37 रथचक्रम्, the wheel of a chariot.
- पाडचरो vi. 34 आसकाचितः, having the mind fixed on any object
- पाडलसउणो vi. 46 हंसः, a swan, a goose [f. पाडलसकुन of. the foll]
- पाडलो vi. 76 हंसः, a swan, goose वृषभः, a bull कमलम्, a lotus [f. पाडल]
- पाडरणं vi. 18 पादपननम्, prostration, falling at the feet. [f. पादपनन]
- पाडिअणो vi. 11 विश्रामः, rest.
- पाडिअणो vi. 13 यः विवृणुह्मस्वनिगृह वधुं नयति one who leads a girl from her father's to her husband's house
- पाडिमार्गं vi. 16 पटुता, cleverness, skillfulness
- पाडिमिद्धो vi. 77 स्वर्था, rivalry, jealousy, मद्यः, similar समुदाचारः, proper practice or usage [f. प्रतिस्वर्था]
- पाडिशतरा vi. 42 सज्जनयुक्ता, furnished with or having the bit of a bridle
- पाडिहच्छो. a variant of पाडिहच्छो. q. v
- पाडुक्कां vi. 76 समालम्भनम्, smearing the body with unguents पटुः, clever, skillful.
- पाडुको vi. 39 घाणशिविका, a litter for the wounded.
- पाडुगारी vi. 78 विगुणः worthless मद्यासक्तः, fond of liquor. दडरुतांबणना वृत्तिः, a strong fence.
- पाडुषो vi. 39 तुग्गमण्डनम्, adorning a horse.
- पाडुओ vi. 42 प्रतिभूः, a surety.
- पाणद्धो vi. 39 रथ्या, a road.
- पाणाअओ vi. 38 स्वपचः, a man of a low caste.
- पाणाली vi. 40 हस्तद्वयमहारः, beating with both the hands.
- पाणो vi. 38 स्वपचः, a man of a low caste.
- पाडविअं vi. 20 जलाद्रंम्, wet with water [variant of पंडविअं q. v.]
- पाणद्दा vi. 40 पादाभ्यां धान्यमर्दनम्, crushing grain with feet [f. पादयुद्]
- पाण्ड vi. 40 अङ्कनम्, a courtyard.
- पाण्यहणो vi. 45 कुक्कुटः, a cock. [f. पाण्यहण]
- पाण्यलं vi. 38 चक्षुः, the eye.
- पाण्यकं vi. 41 सुगमानभाण्डम्, a measuring cup or vessel for liquor.
- पाण्यं vi. 77 पूर्वकृतकर्मणिणामः, result of actions done before. आशेटकः, a hunter. पीडितः, troubled.
- पाण्यरो vi. 44 राक्षसः, a Rākṣasa, an evil spirit.
- पाण्यं vi. 38 सुगभाण्डम्, a liquor pot.
- पाण्यरो vi. 43 गवाक्षः, a window.
- पाण्यच्छो vi. 42 माला, a garland of flowers. पाण्यच्छो शिरोमास्यमित्यन्वे, a garland worn on the head.
- पाण्यो vi. 72 दूःस्था । प्रतीहारी, a female doorkeeper. आकृष्टिः । आकर्षणम्, attraction. महिषी । विगमत्ता, a she-buffalo which has brought forth a long time ago.
- पाण्यो vi. 37 दोहनभाण्डम्, a milking vessel [ts]
- पाण्यणो vi. 11 विश्रामः, rest.
- पाण्यहो vi. 14 पृथुकः, rice parched and flattened.
- पाण्यहं vi. 45 मालीकृतम्, made into a series or row.
- पाण्यो vi. 76 विन्दुतः, submerged, drowned. प्रतिसारः, repelling, applying remedies to a wound.
- पाण्यो vi. 37 दिक्, a direction or point of the compass. [ts !]

पालीबन्धो vi. 45 तटाकः, a tank. [ts.]
 पालीहम्म् vi. 45 वृत्तिः, a fence or enclosure.
 पालो vi. 75 शोणिकः, a seller of liquor, जीर्णः, old, worn out.
 पावो vi. 38 सर्पः, a snake. [f. Dr. pāmu or pāvu]
 पासं vi. 75 अक्षि, the eye. विशोभन्, devoid of lustre or brilliance [f. पश्य्]
 पासणिओ vi. 41 साक्षी, a witness [f. पार्श्वनीत]
 पासलं vi. 76 द्वारम्, a door. तिर्यक्, transverse, horizontal.
 पासणिओ vi. 41 साक्षी, a witness [a variant of पासणिओ q. v.]
 पासाला vi. 14 भली, an arrow with a crescent shaped head.
 पासारओ vi. 43 गवाक्षः, a window. [f. पासं q. v. + आपद्]
 पासो vi. 37 चूडा, the hair on the top of the head, the top-lock.
 पाहुणं vi. 40 विक्रेयम्, saleable.
 पाहेज्जं vi. 24 पाथेयम्, provisions for a journey [f. पाथेय]
 पािअणं vi. 48 दुग्धम्, milk. [f. पिब् !]
 पािअमा vi. 49 फलिनी, the Priyanigu creeper.
 पािअमाह्वी vi. 51 कोकिला, the female cuckoo. [f. पियमाधव]
 पािउली vi. 78 कर्पासः, cotton. तूललतिका । यन्मध्यात्सन्नतन्नुर्निसरति, a roll of cotton drawn out in spinning.
 पािउली vi. 47 मुसमाहतापूरितवृणवायम्, a wind-instrument made of straw.
 पािगो vi. 48 मर्कटः, a monkey. [f. पिङ्गाङ्ग]
 पािच्छली vi. 47 लज्जा, shame.

पिच्छी vi. 37 चूडा, the hair on the top of the head; the top-lock. [f. पुच्छ]
 पिच्चू vi. 46 पक्करीरम्, the fruit of a thorny plant growing in deserts, Capparis aphylla, Roxb.
 पिच्छोली vi. 47 मुसमाहतापूरितवृणवायम्, a wind-instrument made of straw.
 पिजहडो vi. 50 भेरुण्डः । वदनद्वयेपिनो भारुण्डाख्यः पक्षी, a fabulous bird with two heads.
 पिजिअं vi. 49 विधुनम्, shaken पिजिअयं इत्यपि.
 पिजिअयं, a variant of the prec.
 पिट्ठजउरा vi. 50 कलुषा सुग, muddy liquor.
 पिट्ठनं vi. 19 गुदः, the anus. [f. पृष्ठान्न]
 पिट्ठच्छा vi. 49 सखी, a female friend.
 पिणहं vi. 48 आज्ञा, an order.
 पिणओ vi. 49 बलात्कारः, violence, force
 पिड्ढयं, a variant of पिड्ढो q. v.
 पिड्ढलअं, a variant of पेड्डलिअ q. v.
 पिडी vi. 47 मञ्जरी, a cluster of blossoms.
 पिड्ढो vi. 48 दाहिमम्, the pomegranate fruit. पिड्ढयं इत्यन्वे.
 पिण्डी vi. 16 क्षामा, thin, lean.
 पिलओ vi. 78 मशकः, a mosquito. उन्मत्तः, mad. Also a cricket cf. note, iii. 54
 पिल्लडा vi. 48 ऊणापिपातिका, a spider.
 पिल्लडिअं vi. 50 यत्किञ्चित्पठितम्, anything read. [onomatopoeic f. पिठिपिठित]
 पिल्लरो vi. 79 वृषभः, a bull. इत्तः, a swan. goose
 पिड्ढं vi. 45 जलम्, water [f. पिब्]
 पिड्ढी vi. 47 शकुनिका, a bird.
 पिल्लणं vi. 49 पिच्छलो देशः, slimy land.
 पिड्ढिरी vi. 79 गण्डुत्सवं वृणम्, a kind of

- grass. चीरि, a cricket. धर्मः, warmth, heat.
- पिच्छ वि. 46 लघुपक्षिरूपम्, a young bird. [f. Tel. pilla]
- पिङ्गो वि. 79 वाद्यविशेषः, a kind of musical instrument विवर्णः, colourless, pale.
- पिङ्गलं वि. 47 मुखमारुतापूरितनृणवाद्यम्, a wind instrument made of straw.
- पिण्डोऽग्रे वि. 50 तनुः, the body.
- पीई वि. 51 तुल्यम्, a horse.
- पीडाई वि. 51 चोरभार्या, a wife obtained by stealth.
- पीढं वि. 51 इक्षुनिपीडनयन्त्रम्, a sugarcane press.
- पींग वि. 51 चतुस्रम्, square. [f. पीत]
- पीण्डु वि. 51 प्लुटम्, burnt.
- पुअंडो वि. 53 तरुणः, a youth. [f. पीगण्ड]
- पुआइणी वि. 51 पिशाचगृहीता, possessed by a demon or fiend. उन्मत्ता दुःखाला चेत्यत्रे, mad, reprobate. [f. पिशाचिनी (or प्यादिन ?)]
- पुआई वि. 80 तरुणः, a youth. उन्मत्तः. mad. पिशाचः, a fiend, demon [f. पिशाच]
- पुइअं वि. 54 पिण्डोरुतम्, made into a lump. पिंडलइअं इत्यापि.
- पुइइणी वि. 55 नलिनी, a lotus plant. [He. f. पुटकिनी]
- पुइंगं वि. 80 वदनम्, the face. चिन्दुः, a drop.
- पुणई वि. 38 श्वपचः, a man of a low caste.
- पुंडअं वि. 54 पिण्डोरुतम्, made into a lump. पिंडलइअं इत्यपि.
- पुंई वि. 52 व्रज, go, depart.
- पुंओ वि. 52 गर्तः, a hollow, hole. [f. Tam. puṅḍai]
- पुणवत्त वि. 53 प्रमोदहृतवस्त्रम्, a cloth taken away as a sign of joy. [f. पूर्णपात्र]
- पुणाली वि. 53 अस्ती, an unchaste woman. [Tr. f. पुअली]
- पुत्थं वि. 52 मृदु, soft.
- पुत्थुअं वि. 52 पीनम्, fat, stout.
- पुष्का वि. 52 पितृपत्ता, father's sister (Tr. पुष्की f. पितृपत्ता)
- पुपुअ वि. 52 संगमः, union.
- पुरिलदेवो वि. 55 असुरः, an Asura, demon. [f. पुरंदेव]
- पुरिल्लपहाणा वि. 56 अहिदंश, the fang of a snake.
- पुरिल्ला वि. 53 प्रवरः excellent or distinguished.
- पुरुगुमिआ वि. 55 उन्कण्डा, longing, anxiety. [onomatopoeic]
- पुरुहओ वि. 55 पूकः, an owl.
- पुरोहई वि. 15 विषमम्, uneven. अन्ये तु आब्रतमहीवामनुवाचक इत्याहः, an enclosed site or house पन्त्रोःकडमिति तु सातवाहनः
- पुरासिओ वि. 55 आर्मकणः, a spark of fire.
- पुली वि. 79 व्याघ्रः, a tiger. सिंह, a lion. [f. Dr. puli]
- पुव्वाड वि. 52 पीनम्, fat. stout.
- पुअं वि. 56 दधि, curds.
- पुआ वि. 54 पिशाचगृहीता, possessed by a demon or fiend.
- पणी वि. 56 तूललता । यन्मव्यात्स्यत्रतनुर्निःसरति, a roll of cotton drawn out in spinning.
- पुणो वि. 56 हस्ती, an elephant.
- पुंइअं वि. 57 कार्यम्, work.
- पुणं वि. 56 शूर्पम्, a winnowing basket. [ts.]
- पूरी वि. 56 तन्नुवायोपकरणम्, a weaver's implement.

पुरोही vi. 57 अवकरः, sweepings.
 पुरो vi. 80 सातवाहनः, King Hāla. शुकः,
 a parrot.
 पेआलं vi. 57 प्रमाणम्, size [f. प्राय]
 पेच्छओ vi. 58 दृष्टमात्राभिलाषा, one who
 desires a thing as soon as it is
 seen. [f. Pkt. पेच्छ]
 पेज्जलं vi. 57 प्रमाणम्, size. [f. प्राज्य ?]
 पेज्जालो vi. 7 विपुलः, wide, extensive.
 पेइइओ vi. 59 कणादिकेना वणिक्, a mer-
 chant dealing in grains.
 पेड्डा vi. 80 भित्तिः, a wall. द्वारम्, a door.
 महिषी, a she-buffalo. केचित्पेड्डाब्देन
 महिषमाहुः
 पेडालं cf. the foll.
 पेडालो vi. 7 विपुलः, wide, extensive.
 पेडालं वतुंभित्तिं द्रोणः, round.
 पेडं vi. 81 सण्डम्, a piece बलयः, a ring.
 [f. Dr. pendara]
 पेडओ vi. 53 तरुणः, a youth. षण्ड इत्यन्ये,
 a eunuch.
 पेडधवो vi. 59 सङ्गः, a sword.
 पेडबालं vi. 54 पिण्डीकृतम्. made into a
 lump. पिडलइअं इत्यपि.
 पेडलो vi. 58 रसः, juice.
 पेडदिअं vi. 54 पिण्डीकृतम्, made into a
 lump. पिडलइअं इत्यपि.
 पेडगो vi. 58 गोपः, a cowherd. महिषीपाल
 इति देवराजः, a buffalo-herd, a keeper
 of she-buffaloes.
 पेडोली vi. 59 क्रीडा, sport, play.
 पेडा vi. 50 कलुषा सुग, muddy liquor.
 पेणं vi. 59 ऊर्ध्वस्थानम्, an elevated
 place.
 पेरेज्जं vi. 58 साहाय्यम्, help.
 पेस्ली vi. 54 पिण्डीकृतम्, made into a
 lump. पिडलइअं इत्यपि.
 पेस्तिअं vi. 57 पीडितम्, troubled.
 पेत्तणं vi. 57 कार्यम्, work. [f. पेत्तण]

पेत्तणआगी vi. 59 दूती, a female messen-
 ger. [f. पेत्तणकारो]
 पेह्णं vi. 58 पिच्छम्, a feather of a tail
 पोअइआ vi. 63 निद्राकरीलता, a kind of
 creeper.
 पोअंडो vi. 61 मुक्तभयः, free from fear,
 fearless. षण्ड इत्यन्ये, a eunuch
 पोअंता vi. 62 शपथः, an oath.
 पोअलओ vi. 81 अभिषेकमासांस्वयः, a festi-
 val in Āśvina (September-October)
 in which the husband eats a cake
 received from the hand of his
 wife. अण्डः, a small round cake.
 बालवसन्त इत्यन्ये, the early spring.
 पोआओ vi. 60 ग्रामप्रधानः the headman
 of a village.
 पोआलो vi. 62 वृषभः a bull.
 पोआआ vi. 63 निद्राकरि लता, a kind of
 creeper.
 पोइओ vi. 63 कान्दविकः, a baker, con-
 fectioner सद्योत इत्यन्ये, a firefly.
 पोउआ vi. 61 करीर्वाग्निः the fire of dry
 cowdung.
 पोओ vi. 81 धवकृशः, a kind of tree,
 Grisea tomentosa न्युसपेः, a small
 snake. [He f. पोत !]
 पोअं vi. 60 सुकुमारम्, very delicate,
 soft.
 पोइ vi. 60 उदरम्, the belly. [f. Dr.
 potta; (or f पुट ?)]
 पोणिआ vi. 61 मृच्चभ्रतकुंडः, a spindle. with
 thread wound round it.
 पोणिओ vi. 28 पूर्णः, full.
 पोडो vi. 60 सूधाधिपतिः, the leader of a
 troop or band.
 पोत्तओ vi. 62 वृषणः, the testicles.
 पोत्तो vi. 60 काचः, glass.
 पोत्तं vi. 63 कुसुम्भरकं वस्त्रम्, a cloth dyed
 with safflower.

पोरुडो vi. 62 दुर्जनः, wicked person, or back-biter. (Tr. पोरुडो = मत्सरी f. पौरस्य)
 पोरयं vi. 26 क्षेत्रम्, a field.
 पोलखा vi. 63 सेटिनमुमिः, consumed land.
 पोलिओ vi. 62 सौनिकः, a butcher.
 पोसिओ vi. 61 दुःस्थः, poor, miserable.
 पोइणो vi. 62 लघुमत्स्यः, a small fish.

फ

फंसणं vi. 87 युक्तम्, joined, united. मलिनम्, dirty.
 फंसुली vi. 82 नवमालिका, a kind of jasmine
 फंसुलो vi. 82 मुक्तः, released, left.
 फम्पू vi. 82 वसन्तोत्सवः, the vernal festival.
 फडं vi. 86 सर्पस्य सव्यगिर्यम्, the whole body of a snake. फणः, the hood. [f. फट]
 फंससओ vi. 83 लतामृदः, a kind of creeper.
 फरओ vi. 82 फलकः, a board, slab [f. फरक prob. a variant of फलक]
 फलङ्गी vi. 82 कर्पासः, cotton.
 फलिआगी vi. 83 दुर्वा, the durvā-grass, Panicum dactylon.
 फली vi. 86 लिङ्गम्, a sign, mark वृषभः, a bull.
 फसलं vi. 87 साग्म, the essence. रघासकः perfuming the body with fragrant unguents
 फसलाणिओ vi. 83 कृतविभूषः, adorned.
 फसलिओ vi. 83 कृतविभूषः, adorned.
 फसुलो vi. 82 मुक्तः, released, left.
 फिङ्गी vi. 83 हर्षः, joy.
 फिट्टो vi. 84 बामनः, a dwarf [f. Tel. potti !]
 फिपं vi. 83 रुचिमम्, adopted, feigned.

फुक्का vi. 84 मिथ्या, false. [onomatopoeic !]

फुक्की vi. 84 रजकी, washerwoman.
 फुंटा vi. 84 केशबन्धः, a hair-band.
 फुकुआ vi. 84 कगीषामिः, the fire of dry cowdung.
 फुरिअं vi. 84 निन्दितम्, censured.
 फुल्लधुओ vi. 85 धनरः, a black bee. [f. फुल्लधय]

फुओ vi. 85 लोहकारः, a blacksmith.
 फेणबंधो vi. 85 वरुणः, Varuṇa, the god of the ocean. [f. फेनच्यु]
 फेणवडो vi. 85 वरुणः, Varuṇa, the god of the ocean.

फेलाया vi. 85 मातुलाया, the wife of maternal uncle.

फेळो vi. 85 द्रंगदः, poor.

फेल्समणं vi. 86 पिच्छिलो देशः, slimy land. पतनम्, falling down; a fall.

फेमी vi. 87 त्रासः, fear सद्भावः, good disposition or nature

फोइअय vi. 87 मुक्तम्, released, left विस्तारितम् extended.

फोओ, a variant of फोसो, q. v

फोडिअय vi. 88 गजिका, black mustard, Sinapis racemosa. धूमितं । शाकादि, darkened (curry etc). राजावटव्या सिंहादिरक्षाप्रकारः, protection from lions etc. at night in the forest.

फोका vi. 86 भीषयितुं शब्दः, a noise for terrifying.

फोसो vi. 86 उद्गमः, going up, rising. फोओ इत्यन्ये.

ब

बइहो vi. 91 बलीवर्दः, an ox [Hc. Gr. ii 174 f. बलीवर्दः]

बउहागी, a variant of बोहारी, q. v.

बकरम् vi. 89 परिहासः, joking, jest.

बहुवातो a variant of बहुवातो, q. v.
 बद्धो vi. 89 ऋणुपट्टाख्यः कर्णामरणविशेषः, a kind of ear-ornament. [f. बद्ध]
 बंधो vi. 88 भृत्यः, a servant [Pers. bandak f. बन्ध !]
 बंधोल्लो vi. 89 मेलनः, an assemblage. [f. बंध]
 बर्षाहो vi. 90 चातकः, a bird supposed to live only on rain-drops, Cuculus melanoleucus. दन्त्योह्यादिः कैश्चिदिष्यते.
 बर्षो vi. 88 समटः, a warrior. पितेत्यन्धे, father. [f. बर्ष]
 बष्काउलं vi. 92 अतिशयोक्तम्, very hot. केषांचिद्दन्त्योह्यादिश्चयम्. [f. बाष्पाकुल though Hc. contradicts it.]
 बच्चरी vi. 90 केशरचना, dressing the hair.
 बच्चो vi. 88 बध्मः, a leather strap.
 बमालो vi. 90 कलकलः, a confused noise. दन्त्योह्यादिः कैश्चिदिष्यते.
 बंमणिआ, a variant of the foll. q. v.
 बंमर्णा vi. 90 हालाहलः, a kind of lizard. स्वार्थे के बंमणिआ.
 बंमहरं vi. 91 कमलम्, a lotus [f. बलगृह] (Tr. बम्हरं)
 बरुजं vi. 91 इषुसदृशतृणम्, a kind of grass resembling sugar-cane दन्त्योह्यादिः कैश्चिन्निबद्धः.
 बलमङ्गो vi. 92 बलात्कारः, violence, force [f. बल-मुद् or- मृद्]
 बलवटी vi. 91 मल्ली, a female friend व्यायामसंकेत्यन्धे, exerting. दन्त्योह्यादिः कैश्चिन्निबद्धः.
 बलामोडी vi. 92 बलात्कारः, violence, force [f. बलामोडा f. बलात्-मुद्]
 बलिओ vi. 88 पनः, fat, stout. [f. बल, Tèl. balisina]

बव्वाडो vi. 89 दक्षिणहस्तः, the right hand.
 बहलं vi. 89 पङ्कः, mud.
 बहुणो vi. 97 चोरः, a thief. धूर्तः, a rogue. (Tr. बहुजाणो f. बहुज्ञान)
 बहुमुहो vi. 92 दुर्ननः, a wicked person. [f. बहुमुल]
 बहुगणा vi. 91 सङ्गधारा, the edge of a sword.
 बहुगवा vi. 91 शिवा, a jackal. [f. बहुगव]
 बाउल्लो vi. 92 पात्रालिका, a doll. केषांचिद्दन्त्योह्यादिः [f. व्यापृ]
 बाणो vi. 97 सुपुगः, lovely, fortunate. पनमः, the breadfruit tree. the jack.
 बालओ vi. 92 बणिक्पुत्रः, son of a merchant. [f. बालक]
 बिआया vi. 93 पुनो कीटो, insects which go about closely attached to each other.
 बिग्गाहआ, a variant of the foll q. v.
 बिग्गाई vi. 93 पुनो कीटो, insects which go about closely attached to each other. स्वार्थे के बिग्गाहआ.
 बिबोवणथं vi. 98 क्षोभः, disturbance, agitation. विकारः, modification, transformation उच्छीर्षकम्, a pillow
 बीअओ vi. 93 अमनवृक्षः, a tree, Terminalia alata tomentosa. योअणो इत्यन्धे [f. बीअक]
 बीअजमणं vi. 93 बीजमलनमलम्, a threshing floor. दन्त्योह्यादिः केषांचिन्. [f. बीजमलन !]
 बीअणो a variant of बीअओ, q. v.
 बीलओ vi. 93 ताडङ्कः, an ornament for the ear. दन्त्योह्यादिः केषांचिन्.
 बुकणो vi. 94 काकः, a crow. [f. बुकन !]
 बुक्का vi. 94 मुष्टिः, the fist. ब्रीहिसुष्टित्वन्धे, a fistful of rice.
 बुक्कासरो vi. 95 मीरुः, a coward.
 बुण्णो, a variant of बुण्णो, q. v.

बुध्नी vi. 94 अतुमती, a woman during her courses.

बुदिनी vi. 94 कुमारीसमूहः, a group of maidens.

बुदी vi. 98 चुम्बनम्, kissing, a kiss चुम्बः, a pig.

बुदीरो vi. 98 बहिषः, a buffalo. बहान्, great, large. (Tr. बुद्धिरो) [f. बुद्ध]

बुबुअं vi. 94 वृन्दम्, a multitude, a group.

बुल्लंजुला vi. 95 बुद्बुद्दः, a bubble. [onomatopoeitic cf. Tel. bulabala]

बेडो vi. 95 नौः, a ship दन्त्योह्यादिस्यं केषां चित्-

बेडु vi. 95 श्मश्रुः, the beard.

बेली vi. 95 स्तूपः, a post, pillar.

बेसकिमज्ज, a variant of वेसकिमज्जं, q. v.

बेसणं, a variant of वेसणं, q. v.

बोद्धो vi. 96 छागः, a goat. [f. वक्त्र]

बोगिल्लो vi. 99 सुविनः, adorned, ornamented. आटावः, pride, arrogance.

बोहो vi. 96 धार्मिकः, righteous, virtuous. नरुण इत्यन्वये, a youth.

बोडुं vi. 95 श्मश्रुः, the beard.

बोटणं, a variant of the foll. q. v.

बोई vi. 96 चुचुकम्, the nipple of a breast. बोटण इति शिलाहूः.

बोदं vi. 96 वृषः, great, wide, expansive.

बोद्धो, a variant of बोद्धो, q. v.

बोदं, a variant of the foll. q. v.

बोदी vi. 99 रूपम्, form. मुखम्, the face. शरीरम्, the body. बादं मुक्कमित्यन्वये. [f. Dr. bondi]

बोली vi. 90 कलकलः, a confused noise. दन्त्योह्यादिः कश्चिदित्यन्ते. [prob. a variant of बमाली]

बोर्धं vi. 96 क्षेत्रम्, a field.

बोद्धो vi. 97 मागधः, a bard.

बोहारी vi. 97 संमार्जनी, a broom. कउहारी इत्यन्वये.

बोहित्यो vi. 96 प्रकटणम्, a litter or carriage, a conveyance.

म

मगं vi. 99 लिप्तम्, smeared.

मट्टिओ vi. 100 विष्णुः, the God Vishnu. Cf. Hc. Gr. ii. 174. [f. मर्तुक]

मंड vi. 100 वृन्नाकम्, the egg-fruit

मंडणं vi. 101 कलहः, a quarrel [f. मण्डन]

मंडी vi. 109 शिरीषवृक्षः, a kind of tree, Acacia sirissa. अटपी, a forest. असती, an unchaste woman. गन्त्री, a car drawn by oxen. [f. Dr. vandī or bandī]

मंडुं vi. 100 मुण्डनम्, tonsure, shaving.

मंडो vi. 109 छिन्नमूर्धा, decapitated. मागधः, a bard. मण्डनम्, adorning. सखा, a friend. दोहितः, a daughter's son.

महुं vi. 100 आमलकम्, a fruit of the tree, Emblic Myrobalan.

महुसिरी vi. 102 शीतलवृक्षम्, sandal-wood. [f. मद्रुथी]

महुकरि vi. 102 प्रलम्बः hanging down, pendulous.

मममहो vi. 101 आवर्तः, a whirlpool.

ममसो, a variant of the foll. q. v.

ममासो vi. 101 हसुसदसत्पुणम, a kind of grass resembling sugar-cane. मन्सो इति धनपालः.

मंमलं vi. 110 अविषयम्, an unfriendly act.

मंमलो vi. 110 मूर्खः, a fool.

मंभा vi. 100 तूर्याविशेषः, a kind of drum

मंभां vi. 99 असती, an unchaste woman.

मयवमामो vi. 102 मोहैरकम्, name of a place.

मरोच्छयं vi. 102 तालफलम्, the fruit of the palmyra tree, *Borassus flabelliformis*. [f. मार-उच्छय]
 मलंतं vi. 101 मस्तलत्, stumbling, staggering.
 मल्लुकीं vi. 101 शिवा, a jackal.
 मल्लू vi. 99 मल्लः, a bear [f. मल्लूक, मल्ल]
 मम्बो vi. 100 मायिनेयः, a sister's son. [f. मम्ब]
 मसुआ vi. 101 शिवा, a jackal [f. मसू-उक]
 माइहो vi. 104 हगलहः, a ploughman, cultivator.
 माउजं vi. 103 आषाढे गौर्यां उत्सवविशेषः a festival to Gauri in the month of Āṣāḍha (June-July)
 माउजा vi. 103 भ्रातृजाया, a brother's wife [f. भ्रातृजाया]
 माओ vi. 102 ज्येष्ठभगिनीपतिः, an elder sister's husband. [f. Dr. bāva or bhāva; मार]
 मायलो vi. 104 जन्त्यनुरंगमः, a horse of good race.
 मावइआ vi. 104 धार्मिकगृहिणी, a virtuous housewife.
 माविअं vi. 103 गृहीतम्, taken, caught [f. मावित]
 मासलं vi. 103 दीप्तम्, glowing, illuminated. [f. मास]
 मासिअं vi. 104 दत्तम्, given.
 माधुंढीं vi. 103 निःसरणम्, going, departing.
 मिगं vi. 104 रुष्णम्, black. [f. मृङ्ग or भिङ्ग itself.]
 भिगारी vi. 105 चोरी, a cricket मशक इत्यन्धे, a mosquito [f. मृङ्गारी]
 भित्तं vi. 110 द्वारम्, a door गृहम्, a house. [ts.]
 भित्तरं vi. 105 द्वारम्, a door.

भित्तिरुवं vi. 105 टक्कच्छिन्नम्, cut with a chisel or axe
 भिसंतं vi. 105. अनर्थः, evil, misfortune.
 भिसिआ vi. 105 बृसी a mat or cushion of grass, the seat of an ascetic [f. बृसी !]
 मुअं vi. 106 भूर्जम्, the birch-bark.
 मुकणो vi. 110 श्वा, a dog. मयादिमानम्, a measuring cup for wine etc. [f. मुकण]
 मुकसा vi. 106 सुत्र hunger. [f. मुमुक्षा]
 मुंडीरो vi. 106 सुकरः, a pig.
 मुडो vi. 106 सुकरः, a pig.
 मुत्तुणो vi. 106 भृत्यः, a servant. ओत्संयोगे इति भोत्तुणो इत्यपि. [f. मुत्तु !]
 मुरुकुंडिअं, variant of मुरुगंडिअं, q. v.
 मुरुंडिआ vi. 101 शिवा, a jackal
 मुरुहुंडिअं vi. 106 उद्दालितम्, sprinkled with dust. मुरुकुंडिअं इत्यन्ये.
 मूअण्णो vi. 107 रुष्ट मले यज्ञः, a sacrifice in ploughed field.
 मूओ vi. 107 यन्त्रवाहः, one who bears or controls a machine.
 मूमिपिसाओ vi. 107 तालः, a palmyra tree. [f. मूमिपिसाच]
 मेज्जलओ vi. 107 भीरुः, timid. [f. भी]
 मेज्जो vi. 107 भीरुः, timid [f. भी]
 मेडो vi. 107 भीरुः, timid.
 मेरुंडो vi. 108 चित्रकः, a tiger.
 मेलओ, a variant of the foll. q. v.
 मेली vi. 110 आज्ञा, an order. वेडा, a boat. चेटी, a female servant. वेडायां मेलओ इत्यपि केचित्.
 मोइओ vi. 108 ग्रामप्रधानम्, the headman of a village. [f. मोगक or भोगी]
 मोओ vi. 108 माटिः, wages, hire.
 मोत्तुणो, a variant of मुत्तुणो q. v.
 मोरुडो vi. 108 मारुण्डपक्षी, a fabulous bird with two heads. [f. मेरुड !]

भोल्लयं vi. 108 प्रबन्धप्रवृत्तं पाथेयम्, provisions for a journey.

म

मआरं vi. 115 शिरोमाला, a garland for the head.

मदभं vi. 114 भर्त्सितम्, reproached, abused.

मदमोहणी vi. 113 सुग, liquor (Tr. मद-मोहणी) [f. मतिमोहनी]

मदलो vi. 142 कलकलः, a confused noise, गततेजाः, devoid of lustre [f. मलित, मलिन]

मदहरो vi. 121 ग्रामप्रबन्धः, the headman of a village. भेदहरो इत्यन्धे [f. मतिहर]

मई vi. 113 सुग, liquor. [f. मति cf. मद-मोहणी]

मउअं vi. 114 दूनिम्, poor, miserable.

मउडो vi. 117 जूटः, the mass of matted hair. [f. मकुट or मुकुट]

मउरंदो vi. 118 अषामर्गः, Achyranthes Aspera: a kind of plant.

मउरो vi. 118 अषामर्गः, a kind of plant, Achyranthes Aspera.

मउली vi. 115 हृदयस्तोच्छलनम्, disturbance or upsetting of the heart.

मऊ vi. 113 पर्वतः, a mountain.

मकुडयं vi. 127 शृङ्गरूपं यौवाभरणं सव्याप-सव्यं यज्ञोपवीताकारम्, a chain ornament worn across (like the sacred thread) over the left and under the right shoulder.

मकुडो vi. 142 ऊर्णापिपीलिका, a spider.

मकुडो vi. 142 वस्त्रगुच्छनार्थं गरिः, a heap for stringing together by a machine.

ममण्डिनी vi. 124 अनुगमनशीलः, addicted to follow (others).

मगो vi. 111 पश्चात्, afterwards. [f. मार्गतः]

मंशो vi. 112 अण्डः, an egg.

मंगलं vi. 118 सदृशम्, similar, resembling.

मंगलसज्जं vi. 126 बीजवापशेषं क्षेत्रम्, a field ready for sowing seeds.

मंगुलं vi. 145 अनिष्टम्, disliked, unwelcome. पापम्, sin. मुंगुलो चोर इत्यन्धे, a thief.

मुंगुलो cf. the prec.

मुंगुसो vi. 118 नकुलः, a mungoose, an ichneumon. [f. Dr. mungisa]

मभं vi. 111 मलः, dirt, impurity.

मज्जा vi. 113 मर्यादा, boundary, limit. [f. मर्यादा]

मज्जिअं vi. 144 अवलोकितम्, looked at. पीतम्, drunk. [f. मज्जित, Tel. mājjiḡa]

मज्जिकं vi. 118 नव्ययुग्म, fresh, new.

मज्जिआरं vi. 121 मध्यम्, middle [f. मध्य.]

मज्जिओ vi. 115 नापितः, a barber.

मज्जिअं vi. 124 मध्यंदिनम्, the noon. [f. मध्यंदिन !]

मज्जिमगंडं vi. 125 उदरम्, the belly [f. मध्यमगण्ड or काण्ड]

मंचो vi. 111 बन्धः, a bond, fetter. मंडो बन्ध इति केचित्पठन्ति.

मंजिआ a variant of मंजुआ. q. v.

मंजीरं vi. 116 शृङ्खलकम्, a chain, fetter

मंजुआ vi. 116 तुलसी the Tulasi plant, Ocimum Sanctum. मंजिआ इत्यन्धे. [f. मंजुक]

मट्टुहिअं vi. 146 परिणीतायाः कोपः, the anger of a married woman कलुषम्, muddy, turbid अशु tear.

मटो vi. 112 भृङ्गहीनः, hornless. [f. Tam. mottai]

- महो vi. 112 अलसः, lazy [f. सू-न्-त, or Dr. maḍḍi]
 महओ vi. 115 आरामः, a garden [a variant of मयओ]
 महङ्करो vi. 120 गर्वः, pride [Hc. Gr. ii. 174 calls it a आण्डम्] [f. मद्-ङ्कुर]
 महनेत्र्या vi. 122 शिबिका, a palanquin [f. सू-न्-वद् !]
 महङ्गं vi. 117 लघु, small.
 महहरो vi. 120 गर्वः, pride.
 महिआ vi. 114 समाहता, struck
 मधुवहत्रं vi. 146 हन्य, killed कीरञ्च, sharp.
 मढो vi. 141 कम्प, the neck. घृतः, dead. [f. Tel. maeda and मून]
 मद्गा vi. 140 बलात्कार, violence, force व्याघ्र, an order. [f. मद्]
 मधियाचहरं vi. 128 समुद्रः, the ocean. [f. मणिनागमुद्]
 मणिह्रया vi. 126 कटीबन्ध, a waistband [f. कणिरचित]
 मढो vi. 111 धुटः, a rogue, knave. बन्ध इति केचिद्, a bond, fetter
 मंढलो vi. 114 श्व, a dog. [ts]
 मंढिलो vi. 117 अण्डम्, a small round cake. [f. मंढिल]
 मंढी vi. 111 विधायिका, a lid, cover. [f. Tel. mandī-ga]
 मत्तबालो vi. 122 मत्तः, intoxicated, mad [f. मत्तबालः]
 मत्तली vi. 113 बलात्कारः, violence, force.
 मत्तलीपो vi. 123 मत्तवारध, a wild elephant.
 मन्कणं vi. 141 लज्जा, shame. दुःखम्, sorrow.
 मन्ती vi. 111 निराङ्गणकः, an astrologer . mbo 'fixes days for marriages [f. मन्ती !]
 मन्तुआ vi. 116 लज्जा, shame.
 मन्तेली vi. 119 सारिका, a kind of bird, Turdus Salica and Gracula religiosa.
 मन्धरं vi. 145 बहु, much कुसुमम्, safflower. कुटिलम्, crooked.
 मन्दीरं vi. 141 शृङ्खलम्, a chain, fetter मन्धानः, a churning-stick
 मन्धाओ vi. 119 अढ्यः, wealthy.
 मम्मङ्गा vi. 143 उत्कण्ठ, longing, anxiety. गर्वः, pride. [f. मर्म]
 मम्मणिआ vi. 123 नीलमक्षिका, a blue fly.
 मम्मणो vi. 141 मदनः, Cupid, the god of love. रोषः, anger. [f. मम्मन]
 मम्मी vi. 112 मातुलाजी, the wife of the maternal uncle.
 मयडो vi. 115 आरामः, a garden [a variant of मइओ]
 मयणसलाया vi. 119 सारिका, a kind of bird, Turdus Salica and Gracula religiosa. [f. मदनशालका]
 मयणिसासो vi. 126 कन्दर्पः, Cupid, the god of love. [f. मदनिसास]
 मयर्दो vi. 123 कुसुमजः, the pollen of a flower. [f. मकम्द !]
 मयलमुत्ती vi. 125 रजस्वला, a woman during her courses. [f. मलिनपुत्री]
 मयाळो vi. 116 निद्राकरो लता, a kind of creeper.
 मय्टो vi. 120 गर्वः, pride. [f. मद्-वर्त् !]
 मयाळी vi. 142 सारसी, the Indian crane, Ardea sibirica. दुर्गा, a female messenger. सखी, a female friend. [ts.]
 मयाळो vi. 112 अलसः, lazy. इंस इनि साङ्ग-यडना, a swan, goose [f. मयाळ]
 मङ्कलो vi. 114 भून्म् । विशयचरि, a demon, fiend.
 मरो vi. 140 मशकः, a mosquito. उड्क, an owl.

- मलजो vi. 144 गिर्यकदेशः, a part of a hill. उपवनम्, a garden. [f. Tam. malai]
- मलंपिओ vi. 121 गर्वी, proud, haughty.
- मलवटी vi. 121 तरुणी, a young woman.
- मलहरो vi. 120 तुमुलः, a tumult.
- मलिक्रं vi. 144 लघुक्षेत्रम्, a small field. कुण्डम्, a jar, water-pot.
- मलो vi. 111 स्वेदः, sweat. [ts.]
- मल्लम् vi. 145 अल्पमेदः, a kind of round cake. भरावम्, a shallow dish, platter. कुमुन्धरकम्, coloured red with safflower. चषकः, a drinking vessel.
- मल्लणी vi. 112 मातुलानी, the wife of the maternal uncle. [f. मातुलानी]
- मल्लणे vi. 119 लीला, sport, play.
- मल्लिम् vi. 118 मय्यम्, beautiful. [f. मसृण]
- मल्लभरो vi. 123 गह्वरपतिः, the lord of the forest or cave.
- मल्लंगो vi. 117 उरुः, a camel. [f. महाङ्ग]
- मल्लणं vi. 114 पितृगृहम्, the father's house.
- मल्लधारं vi. 125 भाण्डम्, a pot. भोजनमिति सातवाहनः eating food, food.
- मल्लो vi. 113 असमर्थः, weak, incompetent.
- मल्लो vi. 143 वृद्धः, old, aged. निबन्धः, a multitude, collection. वृषुलः, wide large. मुक्ताः, talkative. जलधिः, the ocean. [f. महर्]
- मल्लणो vi. 121 रुद्रः, the god Rudra.
- मल्लिलं vi. 121 म्बोन, the sky.
- मल्लवतो vi. 119 आशुभः, rich, wealthy.
- मल्लवत्तो vi. 121 तरुणः, a youth. [f. महलक्ष्य ?]
- मल्लवत्तो vi. 127 भाद्रपदे आह्वयसः, the second or dark fortnight of Bhādrapada (August-September) in which Śrāddhas are performed to the dead relatives. [f. महालवत्त]
- मल्लो vi. 116 जारः, a man of loose character.
- मल्लवल्ली vi. 122 नलिनी the lotus plant. [ts.]
- मल्लसउणो vi. 127 उलूका, an owl. [f. महाशकुन]
- मल्लसद्दा vi. 120 शिवा, a jackal.
- मल्लसंदो vi. 120 शियुनकः, a kind of tree, Morunga guilandina.
- मल्लसिकं vi. 124 मालिनीसमूहः, a herd of she-buffaloes. [f. महिषी]
- मल्लओ vi. 144 श्रोवदालयः पक्षी । श्रीरिति वदति शारयने स श्रीवदः, a kind of bird which cries Sri, Sri मागधः, a bard
- मल्लमुहो vi. 122 पिशुनः, a back-biter, wicked person. [f. मधुमुस]
- मल्लुलिअं vi. 125 परिचितम् familiar, acquainted with.
- मल्लुहो vi. 119 पङ्कः, mud.
- मल्लुलिआ vi. 131 मातृवसा, mother's sister [f. मातृ !]
- मल्लुदा vi. 129 आमरुकी, a kind of tree, Emblic Myrobalan. [f. माकुन्दी]
- मल्लुली vi. 129 मुदुः, soft, delicate.
- मल्लुं vi. 128 रोमशः, hairy [f. Tam. mayir or masir ?]
- मल्लुआ vi. 147 सखी, a female friend. दुगां, the wife of Śiva. [f. मातृका]
- मल्लुळो vi. 129 मुदुः, soft, delicate.
- मल्लुजं vi. 128 ग्रहम्, a house [f. Can. mādi, Tam. mādam]
- मल्लुंसी vi. 147 मयावी, deceitful. चन्द्रक्यूः, the wife of the moon. [f. मनसि]
- मल्लुजं vi. 130 अनुभूतम्, experienced [f. मानित]
- मल्लुलिआ vi. 131 माता, the mother [f. मातृ !]

- माभार्हं vi. 129 अभयप्रदानम्, giving a promise of protection. अदूरविपकषात् माभीसिअं इत्यपि. [f मा-भी.]
 माभीसिअं, a variant of the prec. q. v.
 मामा vi. 112 मातुलानी, the maternal uncle's wife. [f. Dr. māmā]
 मामी vi. 112 मातुलानी, maternal uncle's wife. [f. Dr. (am-) māmī]
 मायंदो vi. 128 आम्रः the mango tree [f. माकंद Cf. Hc. Gr. ii. 174 माकन्दशब्दः संस्कृतेपत्त्यन्वे]
 मायंदी vi. 129 श्वेतपदा प्रवजिता, a female mendicant wearing white garments
 मारिलम्गा vi. 131 कुमिता, contemptible, mean.
 माला vi. 128 ज्योत्स्ना, moonlight.
 मालाकुकुमं vi. 132 प्रधानकुङ्कुमम्, the chief saffron paint.
 माद्रो vi. 130 कपित्थः, the woodapple tree *Feronia elephantum* [ts]
 मालो vi. 146 आगमः, a garden. मञ्जुः, charming. मञ्चः, a bedstead, a scaffold.
 मासिअं vi. 122 विद्युतः, a back-biter, wicked person.
 मासुगी vi. 130 श्मश्रु, the beard. [f. Tam maśir; Hc. Gr. ii. 86 श्मश्रु = मास]
 माहं vi. 128 कुन्दकुसुमम्, the flower of a kind of Jasmine.
 माहाग्रयणं vi. 132 वस्त्रम्, a garment. वस्त्र-विशेष इत्यन्वे, a particular kind of cloth.
 माहिलो vi. 130 महिषीपालः, a keeper of she-buffaloes.
 माहिवाओ vi. 131 शिशिरवातः, cold wind [f. माघवान]
 माहूं vi. 130 शाकम्, a vegetable.
 मिणायं vi. 113 बलात्कारः, violence, force.
- मित्तलो vi. 126 कन्दर्पः, Cupid, the god of love.
 मित्तिवओ vi. 132 ज्येष्ठः, an elder.
 मिहिआ vi. 132 कुटी, a cottage
 मिहिआ vi. 132 मेघसमूहः, a group of clouds.
 मीअं vi. 133 समकालम्, at the same time
 मुअंगी vi. 134 क्रीडिका, a small worm
 मुआइणी vi. 135 दुस्वी, a woman of the lowest caste, a chandala. [f. मृगादिनी]
 मुकयं vi. 135 यामो बोहुं प्रकृता तद्वर्जितानाम-न्यामा निमन्त्रिताना बधूनां विवाहः, the marriage of girls invited for the marriage of another girl
 मुकुलं vi. 117 उचितम्, fit, proper स्वैरम् as one likes, self-willed.
 मुक्कुंडी vi. 117 जूट, the mass of matted hair
 मुक्कुण्डो vi. 136 गणः, a heap, collection
 मुगमो vi. 118 नकुलः, mongoose [cf. मृगमो]
 मुगुम् vi. 118 नकुलः, a mongoose. [a variant of the prec.]
 मुगुण्डा vi. 136 गणः, a heap, collection. [a variant of मुक्कुण्डो]
 मुट्टिणा vi. 134 ईक्षु, bunch
 मुणी vi. 133 अस्मिद्रमः, a kind of plant, *Sesbana* (or *Eschynomene*) *Grandiflora*.
 मुंडा vi. 133 मृगी, a female deer
 मुंडो vi. 133 नीरङ्गी, a veil.
 मुद्दी vi. 133 चुम्बितम्, a kiss [f. Tel. muddu.]
 मुकभो vi. 133 गृहमध्ये तिर्यग्दाह, the beam of a house.
 मुम्मुगे vi. 117 कगीषम्, dry cowdung कगीषामिः, fire of dry cowdung.

- मुर्खी vi. 135 अमली an unchaste woman
 मुर्खिअं vi. 135 क्रुद्धितम्, broken
 मुरुमुंडो vi. 117 जूटः, the mass of matted hair.
 मुरुमुर्खिअं vi. 136 रणणकः, Cupid, the god of love.
 मुलासिभो vi. 135 स्फुल्लिङ्गः, a spark of fire
 मुमहं vi. 134 मनस आकुलता, agitation of mind.
 मुहधर्डी vi. 136 मुनेन पतनम्, falling on the face. [f. मुम-]
 मुहोमगई vi. 136 ध्रुः, the brow [f. मुम-गेमगति]
 मुहलं vi. 134 ममम्, the face [f. मुम]
 मुहिअं vi. 134 एवमेवकारणम्, doing just so. मुहिआ अन्वेषाम्.
 मुहिआ a variant of the prec.
 मञ्जलो vi. 137 मूकः, a mute [f. मूक्]
 मञ्जली vi. 137 मूकः, a mute [a variant of the prec. q. v.]
 मन्गी vi. 137 ममः, broken
 मन्जलो vi. 137 उपचितः, collected, gathered. [f. ममन्]
 मसा vi. 137 लघुद्वारम्, a small door.
 मसार्भं vi. 137 लघुद्वारम्, a small door [a variant of the prec.]
 मेअज्जो vi. 138 वास्यम्, gram, corn.
 मेअमो vi. 138 अमहनः, jealous, envious
 मेइभो vi. 139 मृगतन्त्रः, a doe-snare [f. मृगदन्त्रम्]
 मेहो vi. 138 बणिक्महायः, one who helps a merchant.
 मेही vi. 138 मेही, an elephant-keeper's wife.
 मेहो vi. 138 हस्तिपकः, an elephant-keeper or driver.
 मेही a variant of मेही q. v.
- मेग vi. 113 मर्यादा, boundary, limit [from Tel mēra; (or मर्या; मर्यादा !)]
 मेली vi. 138 संहतिः, union, meeting. [f. मेल or मोला]
 मेहच्छीरं vi. 139 जलम्, water. [f. मेव-क्षीर]
 मेहरो, a variant of महहो, q. v.
 मेहुणभो cf. the foll.
 मेहुणिआ vi. 148 पत्न्या भगिनी, a wife's sister. मातुल्यामजा, a maternal uncle's daughter मेहुणओ वितृष्वममुन इति लिङ्गपरिणामेन व्याख्येयम्, paternal aunt's son. [f. मेवुन]
 मेआ vi. 148 अधिगतः, obtained, reached. चिर्मिटादीना बीजकोशः, the seed-vessel of cucumbers
 मेकणिआ vi. 140 आमिनं पयोद्गम्, the pericarp of a coloured lotus.
 मोगरी vi. 139 मुकलम्, a hool [f. Dr. mogga and Tel. mogala]
 मोच vi. 139 अर्धजट्टी, a tall-boot.
 मोडो vi. 117 जूटः, the mass of matted hair.
 मोहनओ vi. 140 श्वरचः । चण्डाल इत्यन्ये, a man of a very low caste, a Chan dala
 मोगे vi. 140 श्वरचः, a man of a very low caste.
- २
- रङ्गोल vi. 3 अभिलषितम्, desired. रङ्गोली रतिनृणामि केचित्, thirst for sexual enjoyment. [f. रति]
 रङ्गोली cf. the prec
 रङ्गलक्क vi. 13 रतिसंयोगः, sexual intercourse. जघनम्, the buttocks [f. रतिलक्ष्य]
 रणयं vi. 3 कौसुम्भवल्गम्, a cloth dyed with safflower.

रंगं vii. 1 त्रपु, tin. [ts.]	have eight legs and to be stronger than a lion.
रच्छामत्रो vii. 4 श्या, a dog. [f. रथ्यामय]	राला vii. 1 पियङ्गवः, a kind of creeper.
रंजणं, a variant of the foll. q. v.	रवित्रं vii. 5 आस्वादितम्, tasted, enjoyed.
रंजणो vii. 3 पटः, a pot. रंजणं कुण्डमिति केचिन्, a basin or bowl.	राज्ञो vii. 13 दयितः, beloved, dear. निरन्तरः, uninterrupted शोभितः, adorned, graced. सनाथः, possessed of a protector. पलितः, grey.
रंहुअं vii. 3 रज्जुः a cord.	रिक्कं vii. 6 स्तोत्रम्, little, small
रत्तकसर vii. 4 सीधु, spirit distilled from molasses.	रिक्किअं vii. 7 शठितम्, dejected, weary.
रत्तक्यो vii. 13 हंसः, a swan, goose. व्याघ्रः, a tiger. [f. रकाक्ष]	रिक्कणं vii. 14 उपलम्भः, acquisition. कथनम्, narration. इत एति रेक्कणं इत्यपि.
रत्तयं vii. 3 बन्धुकम्, a flower of the Bandhūka tree.	रिक्को vii. 6 वृद्धः, aged, old वयः परिणाम इति केचिन, old age.
रत्ती vii. 1 आज्ञा, an order.	रिम्मो vii. 5 प्रवेशः, entrance.
रत्तीओ vii. 2 नापितः, a barber.	रिगिअं vii. 6 भ्रमणम्, turning round.
रद्धी vii. 2 प्रधानम्, chief, best. [f. Dr. reddi ?]	रिच्छमलो vii. 7 कक्ष, a bear [f. कक्ष + भल]
रफडिआ vii. 4 गोधा, the alligator.	रिच्छो vii. 6 वृद्धः, aged, old.
रफो vii. 1 बन्मीकः, an anthill	रिच्छोली vii. 7 पट्टिः, a row, line. [f. कक्षालि]
रंभो vii. 1 अन्दोलनफलकम्, a swinging plank or board.	रिद्धं vii. 6 कक्षः, a crow. [f. अग्नि]
रवणिद्वयं vii. 4 कुमुदम्, the white water-lily [f. रजनीध्वज]	रिडी vii. 5 कन्धायाया, an old or patched garment.
रववली vii. 3 शिशुत्वम्, child food.	रित्तिअं vii. 8 धानितम्, destroyed.
रव्हा vii. 1 पियङ्गवः, a kind of creeper	रिट्ठं vii. 6 पक्व, ripe, cooked
रवओ vii. 3 मन्थानः, a churning stick.	रिट्ठी vii. 6 समूहः, collection [f. कृद्धि]
रसद्द vii. 2 चुल्लिमूलम्, the base of the fireplace.	रिप vii. 5 वृष्टम्, the back, hinder part
रसाऊ vii. 2 धनरः, the large black bee. रसाश्रवद्गोष्यमित्यन्ये [f. रसाद्]	रिमिणो vii. 7 रोदनशीलः, addicted to weeping [f. रुद्]
रसाओ, a variant of the prec. q. v.	रिमिअं vii. 7 लीनम्, hid, concealed.
रसाला vii. 2 मार्जिता, curds with sugar and spices.	रिड vii. 8 अत्रगणनम्, contempt, censure.
रात्रला vii. 1 पियङ्गवः, a kind of creeper	रुअरुडआ vii. 8 उत्कण्ठा, longing, anxiety. [f. रुहरुडिका]
राओ vii. 1 चटकः, a sparrow.	रुचणी vii. 8 धरटी, a grinding stone
राडी vii. 4 संघातः, a fight. [f. राटि]	रुडअं vii. 8 मफलम्, fruitful, successful.
रायगई vii. 5 जलोकाः, a leech.	रुडो vii. 8 आक्षिप्तः, कितव इत्यर्थः, one who plays at dice, a gambler.
रायम्बू vii. 14 वनसद्दुमः the ratan, cane. शरभः, a fabulous animal said to	

- ह्येो vii. 14 विपुलः, wide, extensive
 मुखरः, talkative.
 ऊअं vii. 9 तुल्यः, cotton.
 ह्यमिणी vii. 9 रूपवती, a beautiful woman (Tr. रुक्मिणी, which appears to be the correct reading) [f. रूप]
 ह्यी vii. 9 अकंदमः, a kind of tree, (*Calatropis gigantea*)
 हेअविअं vii. 11 क्षणाकृतम्, momentary, transient. [He Gr. iv 91 हेअविअ = मुक्तम्]
 हेकसणं, a variant of विकसणं. १५ v
 हेकअ vii. 14 आश्रितम्, thrown down. लिनम्, hid, concealed व्रीडितम्, put to shame
 हेणी vii. 9 पक्कः, mud. f. हेणु !,
 हेवईओ vii. 10 मातुः, mother's.
 हेवटिअ vii. 10 उपालम्ब्य, censured.
 हेवथं vii. 9 प्रणमः, prostration
 हेवटिओ vii. 10 मालुहावनं, a place filled with sand
 हेमणी vii. 15 अक्षनिकोचः, contraction of the eye. कगीरहाय्य कश्यभाजनम्, a serving cup made of bronze
 हेमिअ vii. 9 छिन्नम्, broken, cut.
 हेमिअ vii. 10 छन्नपुच्छम्, with tail cut off.
 हेमिअिअ vii. 12 डाकिनी, a kind of female demon.
 हेमिअिओ a variant of the foll.
 हेमिअिओ vii. 16 शृङ्गा, horned. नृममः, cruel.
 हेमिओ vii. 11 रङ्गः, beggar, wretch.
 हेमिओ vii. 11 रङ्गः, a beggar, wretch.
 हेमिओ vii. 12 ऊभ्यः, a white-footed antelope.
 हेट्ट vii. 11 तन्दुलपिष्टम्, rice flour. [f ह्यम् !]
 हेडं vii. 11 गृह्यमाणम्, the size of the house, the whole length of the house.
 हेडी vii. 15 इच्छा, desire व्रणिसिचिका, a litter for the wounded.
 हेद्व vii. 15 कृणितक्षम्, with eyes closed मलः, dirt, filth.
 हेमगाई vii. 12 जघनम्, the buttocks [f. रोमगजि]
 हेमलचामय vii. 12 उदरम्, the belly.
 हेममलं vii. 12 जघनम्, the buttocks. [f. रोम]
 हेमेो vii. 11 रङ्गः, a beggar, wretch. [f. रूप]
 हेम्वो vii. 2 धमः, a large black bee [He. te]
 हेम्वी vii. 15 कलहः, a quarrel शब्दः, noise [f. रूप]
 हेम्वीओ vii. 12 ऊभ्यः, a white-footed antelope.
 हेम्वीओ vii. 16 प्रमाणम्, size measure. नमनम्, salutation

ल

- लइअ vii. 18 परिहितम्, worn अङ्गे विनद्धः, attached to the body
 लइअलो vii. 19 वृषम्, a bull.
 लइणी vii. 18 लनः, a creeper.
 लककुडं vii. 19 लकुटः, a club cudgel. [f लकुट]
 लकसं vii. 17 कायः, the body
 लग्णं vii. 17 चिह्नम्, a sign, mark अघटमान्, नसिन्धवे, impossible, cannot be effected.
 लचयं vii. 17. गण्डुमंज नृणम्, a kind of grass (लवय appears to be the correct reading cf. Dp. Pl. 256)

- लंघो vii. 17 कुक्कुटः, a cock.
- लट्यं vii. 17 कुसुम्भम्, safflower.
- लट्टो vii. 26 अम्बासक्तः, attached to another (woman) मनोहरः, lovely, charming. मियंवदः, speaking sweetly.
- लडहं vii. 17 रम्यम्, pleasing, agreeable.
- लडहो विद्वां इत्यन्ये, a wise or learned man. [Tr. f. लम्]
- लडहस्तमित्रं vii. 20 विघटितम्, separated.
- लडहो a variant of लडहं q. v.
- लंपिकसो vii. 19 चोरः, a thief.
- लंबा vii. 26 केशः, hair. [f. लम्]
- लंबाली vii. 19 पुष्पभेदः, a kind of flower.
- लंबो vii. 26 गोवाटः, a cowpen.
- लयं vii. 16 नवदंपत्योः परस्परं नामप्रहणोत्सवः, the festivity of the newly married couple giving out the names of each other
- लयणं vii. 27 तनु, small. मृदु, soft. बर्हो, a creeper. [Tr. f. लता]
- लयापुरिसो vii. 20 यत्र पद्मकग वधूर्लिक्यने, wherein a woman with a lotus in hand is drawn. [f. लनापुम्भ]
- लहं vii. 26 समृद्धम्, eagerly न्यूनम्, less, in a less degree.
- लहकं vii. 18 भीमम्, terrible [He. Gr ii. 174 calls it a भाषाशब्द]
- लसई vii. 18 कामः, love or desire of sensual enjoyments. [f. लम्]
- लसकं vii. 18 तरुक्षीरम्, the juice of trees
- लसुभं vii. 18 तैलम्, oil.
- लहुअवडो vii. 20 न्ययोधः, the Indian fig tree, Ficus indica.
- लहअं vii. 27 मूषा, an ornament. गृहीतम्, taken, caught hold of चर्मार्धम्, half of a skin.
- लाहो vii. 19 वृषभः, a bull [a variant of लहअहो]
- लामा vii. 21 डाकिनी, a kind of female demon.
- लालेपिअं vii. 27 प्रवालम्, a sprout, coral.
- सलीनम्, the bit of a bridle. अकन्दितम्, weeping [f. लप्]
- लालसें vii. 21 मृदु, soft. इच्छेत्यन्ये, a wish or desire. [ts]
- लावजं vii. 21 उशीरम्, the root of a fragrant grass. Andropogon muricatum.
- लामय विहमं vii. 21 मयूरः, a peacock [f. लामकविहण]
- लाहणं vii. 21 मोत्यभेदः, a kind of food लिक्खं, a variant of the foll q. v
- लिक्खा vii. 21 तनुञ्जलः, a small stream लिक्ख इत्यन्ये.
- लिकिअं vii. 28 आक्षिपम्, cast or thrown down लोनम्, concealed
- लिको vii. 22 बालः, a boy
- लिट्टिअं vii. 22 चाटु, pleasing, agreeable (words).
- लित्ती vii. 22 सङ्गादूर्णा दोषः a defect in a sword, etc.
- लिसय vii. 22 तनुल्लम्, lessened
- लिट्टिओ vii. 28 तनु, the body. सुप्त, slept
- लीलो vii. 21 यज्ञः, a sacrifice
- लीवो vii. 22 बालः, a boy.
- लुअ vii. 23 लनम्, cut off. [f. ल्]
- लुगं vii. 23 भ्रमम्, broken.
- लुकणी vii. 24 लयनम्, rest, repose.
- लुको vii. 23 सुप्तः, slept. उत ओमि लोको इति च
- लुमाओ vii. 23 निर्णयः, decision, settlement.
- लुसो vii. 23 नियमः, a rule, law.
- लुयी vii. 28 स्तम्भकः, a cluster लता, a creeper.

लुरणी vii. 24 वाद्यविशेषः, a kind of musical instrument.

लुआ vii. 24 मृगनृणा, mirage.

लेडुओ vii. 24 लोटः, a clod, a lump of earth [f. लेट्]

लेडुफो vii. 29 लम्पटः, covetous, greedy लोटः, a clod, a lump of earth.

लेडिअं vii. 25 स्मरणम्, remembrance.

लेडुफो vii. 24 लोटः, a clod, a lump of earth [f. लेट्]

लेसो vii. 28 लिखितम्, written, drawn. आश्वस्तः, consoled. निद्रा, sleep निःशब्दः silence [f. लप्]

लेहडो vii. 25 लम्पटः, greedy, covetous. लेहडो vii. 24 लोटः, a clod, a lump of earth.

लोको a variant of लुको. q. v.

लोडिमो vii. 25 उपविष्टः, seated

लोडो vii. 29 स्मृतः remembered शयितः, sleeping, asleep

लोडटिअं vii. 22 वटः, pleasing, agreeable (words)

लोडुचायिअं vii. 25 चंचित्तृणम्, having a desire for desirous of.

लोडिहो vii. 25 लम्पटः, greedy, covetous.

व

वडओ vii. 34 पतिः, drunk.

वडोअणो vii. 51 बुद्धः, the Buddha [f. वैशेचन]

वडोडो vii. 12 जगः, an adulterer [f. पति-गोट]

वडवलओ vii. 51 दुन्दुभमर्षः, a kind of water-snake.

वडवेला vii. 31 सीमा, boundary. [f. वेला]

वडलिअं vii. 44 शूलमीनं मांसम्, a piece of flesh roasted on a rod.

वडू vii. 30 लावण्यम्, loveliness, charm.

वओ vii. 29 गृध्रपक्षी, a vulture [f. वृक]

वओवउत्कं vii. 50 विषुवत् । समराश्विदिवः काल इत्यर्थः, the equinox.

वओवउत्थं vii. 50 विषुवत् । समराश्विदिवः काल इत्यर्थः, the equinox.

वंसफालं vii. 48 प्रकटम्, apparent, undisguised ऋजिवत्यम्, straight.

वनी vii. 30 शिगमि माला, a garland on the head.

वंसो vii. 30 कलङ्कः, a stain, spot.

वकडं vii. 35 दुर्दिनम्, a cloudy day. निरन्तरवृष्टिरित्येकं, incessant rain.

वकडवंधं vii. 51 कर्णाभरणम्, an ear-ornament.

वकडलय vii. 46 पुष्कलम्, put in front or at the head.

वकवारयं vii. 45 रतिगृहम्, a pleasure-house. अन्तःपुगमित्यर्थः, the harem.

वर्गमिअं vii. 46 युद्धम्, a war, battle.

वग्गय vii. 38 वार्ता, news.

वग्गजो vii. 38 प्रचुरः, much, abundant वग्गओ vii. 40 नकुलः, a mungoose, ichneumon.

वग्गामयं vii. 52 रुक्षम्, harsh, cruel.

वग्गओ vii. 86 माहाययम्, help. विकसितः, opened, full blown.

वको vii. 30 कलङ्कः, a stain. spot. [f. वक]

वगं vii. 29 वृन्ताकम्, the egg-fruit. [f. Dr. vaṅga]

वगच्छा vii. 39 प्रमथाः, the attendants on Çiva.

वंगेवडू vii. 12 सूकरः, a hog.

वच्छं vii. 30 पार्श्वम्, the side.

वच्छिउडो, a variant of the foll. q. v.

वच्छिमओ vii. 44 गर्भशय्या, the uterus.

वच्छिउडो गर्भाशय इत्यर्थः, the womb. [f. वत्समय]

वच्छीउलो vii. 47 नापितः, a barber. [f. वासीपुत्र]

- वच्छाशो vii. 41 गोपः, a cowherd [f. वस्तीय]
- वज्जरा vii. 37 नदी, a river.
- वज्जा vii. 32 अधिकारः, authority.
- वज्जिभं vii. 39 अवलोकितम्, seen.
- वजर vii. 41 नीर्वी, the knot of the lower garment.
- वटमाणं vii. 87 अङ्गद, the body. a limb of the body. गन्धद्रव्याधवासभेदः, the scent of fragrant substances.
- वटा vii. 31 पन्थाः, a path, road. [f. वृत्]
- वटिमं vii. 34 अतिरिक्तम्, surpassed, excelled.
- वटिवं vii. 40 परकायेय, the work of others. [वटिय seems to be the correct reading] [f. Tel. vetti]
- वट्यं vii. 84 लतागहनम्, a bower of creepers निरन्तरवृष्टिः, incessant rain.
- वट्ठो vii. 33 पक्षिमदः, a kind of bird
- वट्टाली vii. 36 पङ्क्तिः, a row, line.
- वडितमं vii. 48 बुद्धीमूलम्, the bottom of the fire-place.
- वडो vii. 82 द्वारकदेशः, a part of a door-क्षेत्रम्, a field.
- वट्टुगामो vii. 47 मेघः, a cloud. केचिदो-ष्ठयार्दमेनं पटन्ति.
- वट्टुहली vii. 42 मालाकारः, a garland-maker
- वट्टो vii. 29 महान्, big, great [f. Tel. oddu]
- वट्टुडो vii. 44 चर्मकारः, a shoemaker, carrier.
- वट्टुणमिं vii. 51 वीनम्, fat, stout [f. वचन + मेग ?]
- वट्टुणसाथो vii. 49 छिन्नपुच्छः, with the tail cut off, tailless.
- वट्टुवणं vii. 87 वस्त्राहरणम्, taking a cloth away. अभ्युद्यवैदन्म्, informing of good fortune or prosperity [f. वधापन]
- वडुविअ vii. 45 समापितम्, completed. [f. prec.]
- वडुविआ vii. 36 कूपतुला, a contrivance for raising water from a well, (in which a horizontal beam, from one end of which a bucket hangs, see-saws on a vertical post).
- वणई vii. 38 वृक्षपङ्क्तिः, a row of trees [Tr. f. वनगति]
- वणद्वी vii. 38 गोवृन्दम्, a drove of cattle
- वणपक्सावओ vii. 52 शम्भः, a fabulous animal said to have eight legs and to be stronger than a lion. [f. वन + पक्सावओ q. v.]
- वणवो vii. 37 द्वापिः, a forest conflagration [f. वन - प ?]
- वणसर्वां vii. 52 कलकण्ठी, the female cuckoo. [f. वनस्वपत्नी]
- वणायं vii. 35 व्याधाकुलम्, agitated by a hunter.
- वणारो vii. 37 दन्धो वन्नः, a young bull-ock requiring training.
- वंटो vii. 83 अरुनविवाहः, unmarried. निःस्नेहः, unkind. वण्डः, a piece. गण्डः, the cheek. मृत्युः, a servant.
- वडुअं vii. 36 राज्यम्, a kingdom.
- वंडो vii. 29 बन्धः, a bond, fetter.
- वण्णं vii. 83 अचलम्, pure, clear. रक्तम्, red, blood.
- वण्णयं vii. 37 श्रीक्षिण्डम्, sandal-wood. पिष्टानकूर्णमिन्धये, scented powder.
- वन्नु vii. 32 निबहः, a heap, collection.
- वण्णदो vii. 85 सुन्दरः, handsome, lovely. बहुशिक्षितः, well-trained.
- वन्नागे vii. 41 गर्बितः, proud.
- वली vii. 31 सीमा, boundary, limit.

- बन्धुउडो vii. 45 बन्धाध्ययः, । बन्धुनिर्मित आध्यय
इत्यर्थः, a shelter made of cloth, a
tent [f. बन्ध-उडो]
- बन्धी vii. 31 तापसानामुडजम्, a hermitage
- बदिकलिअं vii. 50 बलितम्, moving or
turning round.
- बदुलं vii 35 दुर्दिनम्, a cloudy day
- बद्धयं vii. 36 प्रधानम् chief, important
- बद्धिमो vii. 37 बण्डः, a eunuch.
- बद्धी vii. 30 अवश्यकृत्यम्, to be necessa-
rily done
- बपिणो vii 85 क्षेत्रम्, a field उपिनः
dwelt [f. बप, बपि]
- बपीओ vii. 33 चानकः, a bird supposed
to live only on rain drops. (Cuculus
melanoleucus [a variant of बपीओ
q v]
- बपीओइअं vii 18 क्षेत्रम्, a field.
- बपीहो vii 40 मन्वः । मृदादिकृत इत्यर्थः, a
mound or heap of earth. Also a
variant of बपीहो, q v
- बपीो vii. 83 तनुः, the body बलवान्, a
strong person मृतगर्हीनः, possessed
by a devil.
- बष्काउल, a variant of बष्काउल, q v
- बटभयं vii 38 कमलोदरम्, the interior of
a lotus.
- बपालो, a variant of बपालो, q v
- बकिअं vii. 35 भुक्तम्, eaten [f. बकिम्]
- बर्मासगे vii. 42 कामः Cupid, the god
of love.
- बर्हं vii. 31 बन्मीकम्, an ant-hill.
- बम्हलं vii. 33 केसरम्, the filament of
a lotus or any other plant. [prob.
a variant of बम्हलो, q. v.]
- बयहो vii. 35 बाटिका, a garden.
- बयणं vii. 85 मन्दिरम्, an abode or
dwelling. शय्या, a couch
- बयं vii. 34 चूर्णितम्, powdered.
- बयली vii. 34 निद्राकरी लता, a kind of
creeper.
- बयलो vii. 84 विकसन्, opening. कलकलः,
a confused noise.
- बगडो vii. 49 धान्यविशेषः, a kind of
grain.
- बगडो vii. 44 अभिनववयः, a bridegroom.
[f. बगडू-क]
- बगडो vii 47 मृतः, dead.
- बगडो vii. 36 शालिभेदः । योःतावणुगिनि
प्रसिद्धः, a kind of grain.
- बगडो vii 84 तैलाटी, a wasp दशधमः, a
stinging bee.
- बगडो vii 86 प्राकारः, a surrounding
wall, rampart. कपोतपाली, an avi-
ary. [ts]
- बगडो, a variant of बगडो, q v
- बगडो vii 47 फलम्, use, profit, good.
- बलअंगी vii. 43 वृत्तिमती, having a fence
or enclosure
- बलभंगणी vii. 43 वृत्तिः, a fence or en-
closure
- बलभंगित्री vii. 13 वृत्तिमती, having a
fence or enclosure.
- बलभयं vii 48 शीघ्रम्, soon.
- बलयं vii 85 क्षेत्रम्, a field. गृहम्, a house.
- बलयणी vii 43 वृत्तिः, a fence or enclo-
sure
- बलयबाहु vii. 52 चूडकाम्य भुजाभणम्, a
bracelet [f. बाहुबलय]
- बलवटी, a variant of बलवटी, q. v.
- बलवाडी vii. 43 वृत्तिः, a fence, enclosure.
- बलविअं vii. 48 शीघ्रम्, soon.
- बलही vii 32 कपासः, cotton.
- बलिअं vii. 35 भुक्तम्, eaten.
- बलिआ vii. 34 ज्या, the bow-string.
- बलई vii. 36 गौः, a cow.

बहुरं vii 86 अरण्यम्, a forest. महिषः, a buffalo क्षेत्रम्, a field. युवा, a youth. समीरः wind निर्जलदेशः, a desert. वनम्, a wood

बहुरी vii 32 केशः, the hair [ts.]

बह्वार्यं, a variant of पल्लवार्यं, q. v.

बह्नाओ vii 84 रवेनः, a hawk. नकुलः, a mungoose, ichneumon.

बह्नाद्वं vii 45 आच्छादनम्, a covering.

बह्नी vii 32 केशः, the hair [f. बह्नी.]

बह्नी vii 31 शिशुः, a child

बवणी vii 32 कर्पासः, cotton.

बवर्धभो vii 49 बलम्, strength.

बवसिअं vii 42 बलात्कारः, violence. force.

बवहिओ vii 41 मत्तः, intoxicated, mad.

बव्वाडो vii 39 अर्थः, purpose, object.

बसभुद्धो vii 49 काकः, a crow.

बसलं vii 33 दीर्घम्, long.

बह्दो vii 37 दम्भो वनम्, a young bull-ock requiring training.

बह्दोलो vii 12 वाताली, a whirl-wind वात्येनि वावर, a storm

बह्दुवाणि vii 50 नववधुः, a bride [f. वधू]

बह्दुणी vii 41 ज्येष्ठभार्या, the elder brother's wife. [f. Dr. vadina, mardini or वधू, वधुनी]

बह्दुमासो vii 46 यत्र पती रममाणो नवोदवधु-गृहद्वारिणं याति, the period of honeymoon (when the lover does not leave the bride's house) [f. वधू-मास !]

बहुग vii 40. शिवा, a jackal.

बहुधा vii 40 कनिष्ठश्वशुरः, the youngest mother-in-law, i. e. the wife of the youngest brother of the father-in-law. [Tr. f. वधू]

बहुदाडिणी vii 50 बह्वा उपरि या परिणयिते, a second wife. [f. वधू.]

बह्वं vii 31 चिचिडा । गन्धद्रव्यविशेषः, a kind of fragrant substance.

बह्वो vii 31 स्कन्धव्रणः, a wound on the shoulder. सामान्येन व्रण इत्यन्ये, a wound.

बह्वोलो vii 39 लघुजलप्रवाहः, a small stream of water.

बाउत्तो vii 88 विटः, a voluptuary. जारः, an adulterer. बायउत्ता इत्यन्ये.

बाउत्तो, a variant of बाउत्तो, q. v.

बाउत्तो vii 56 प्रलयनशीलः, talkative. [f. बाच्]

बाऊ vii 53 इलुः, sugar-cane.

बाह्नगा vii 58 कुटीरम्, a hut, cottage.

बाडिमो vii 57 गण्डकर्मणः, a rhinoceros.

बाडिल्लो vii 56 कृमिः, a worm

बाडी vii 43 वृत्तिः, a fence, enclosure. [f. वृत्ति]

बाडी vii 53 वणिक्सहायः, one who helps a merchant.

बाणभो vii 54 बलवकारः, a maker of bracelets.

बाणबालो vii 60 इन्द्रः, Indra. king of the gods.

बाणोगे vii 56 जम्बूवृक्षः, the rose-apple tree. Eugenia jambu.

बामट्टीओ, a compound formed by adding अग्नि to बाम. cf. बामो.

बामणिआ vii 58 दीर्घिकाडवृत्तिः, a fence made of long poles.

बामणिओ vii 59 नष्टप्रवादाता, one who receives what is lost.

बामरी vii 54 सिंहः, a lion.

बामो vii 53 स्त्री, a woman. [f. बामा or ts.]

बामो vii 47 मृतः, dead. Hence बामट्टीओ मृतास्थानि, the bones of a dead person.

बायं vii 53 गन्धः, smell. [f. वात !]

बायउत्तो, a variant of बाउत्तो, q. v.

बाद्ययंत्रो vii. 61 दूर्वाकाष्ठयो वाद्यविशेषो भरते प्रसिद्धः, a kind of musical instrument.	बासबालो vii. 60 श्व, a dog
बाद्यणं vii. 57 भोज्योपायनम्, present of food. [उपायन]	बासानी vii. 55 रथ्या, a road.
बायाडो vii. 56 शुकः, a parrot. [f. बाचाट]	बासुली vii. 55 कुन्दः, a kind of jasmine.
बायगे vii. 56 शिशिरवातः, a cold wind.	बाहगणओ, a variant of the foll.
बासिआ vii. 60 मालिका, a kind of jasmine.	बाहगणो vii. 61 मन्त्री, a minister. कर्मस्थे बाहगणओ.
बारिओ vii. 47 नापितः, a barber.	बाहणा vii. 54 घोवा, the neck.
बारिज्जो vii. 55 विवाहः, marriage. [f. वार्य or वृ]	बाहली vii. 39 लघुजलप्रवाहः, a small stream of water
बारुअ vii. 48 शीघ्रम्, soon.	बाहा vii. 54 बालुका, sand.
बारो vii. 54 चपकः, a drinking vessel.	बिअओलिअं vii. 72 मलिनम्, dirty.
बालपं vii. 57 पुच्छम्, a tail. [f. बल]	बिअंसओ vii. 72 व्याधः, a hunter.
बालंकांसं vii. 60 कनकम्, gold.	बिअंगिअं vii. 69 निन्दितम्, censured.
बालवास vii. 59 शिगआभरणम्, an ornament for the head.	बिअलंघलं vii. 33 दीर्घम्, long.
बालिआकांसं vii. 60 कनकम्, gold.	बिआग्निओ vii. 71 पूर्वाह्नभोजनम्, morning meal, breakfast
बाली vii. 53 मुलमाहनापूरितनृणवायम्, a wind instrument made of straw.	बिआटुओ vii. 68 असह्यः, jealous, envious
बावओ vii. 55 आयुक्तः, an agent or deputy	बिआलो vii. 90 संध्या, twilight. चोरः, a thief.
बावइयं vii. 58 विपरीतानम्, inverted sexual intercourse. केचियुगपदविपरीतन-मुल्योः स्त्रीपुंसयोर्मले जयनकमहूः, man and woman lying in opposite directions. [f. स्वावृत्तक]	बिउव्वाड, a variant of उव्वाडं q. v.
बावडो vii. 54 कुटुम्बी, a householder. [f. स्वावृत्तः although He. denies it]	बिऊरिअं vii. 72 नष्टम्, lost.
बावर्णो vii. 55 छिद्रम्, a hole	बिओलो vii. 63 आदिप्तः, distressed.
बाविअं vii. 57 विस्तारितम्, amplified, extended. [f. स्वापिन]	बिक्रमणो vii. 67 चतुर्गतिस्तुम्हः, a swift-running horse.
बावोणवं vii. 59 विकीर्णम्, scattered, dispersed.	बिक्रेणुअं vii. 69 विक्रेयम्, saleable. [f. बिक्री]
बासंदी vii. 55 कुन्दः, a kind of jasmine. [f. बासुली]	बिकसणं vii. 64 कार्यम्, work
बासबारो vii. 59 गुरगः, a horse.	बिकसंभो vii. 88 स्थानम्, place अन्तरालम्, interval. [f. विष्कम्भ]
	बिकसासो vii. 63 विरूपः, ugly, deformed.
	बिकिञ्चणं vii. 88 आयतम्, long. जघनम्, the buttocks. अवतीर्णमित्यप्यन्थे, descended.
	बिगोवो vii. 64 स्वाकुलभावः, agitation, distraction.
	बिबोअओ vii. 68 उपधानम्, a pillow.

विच्छुद्धो vii 32 निबद्धः a heap, collection.

[f. विच्छर्द्]

विच्छिन्नं vii. 91 पाटितम्, broken, torn

विचितम्, searched. विरलम्, thin, rare.

विच्छेओ vii. 90 विलासः, sport, play.

जघनम्, the buttocks.

विच्छेहो vii. 62 विरहः, separation.

विच्छिणिअं vii. 93 पाटितम्, broken, torn

धारा, a stream.

विहओ vii. 65 राहुः, the demon Rāhu.

विहंक्रिआ vii. 67 वेदिका, a sacrificial altar.

विहणो vii. 65 राहुः, the demon Rāhu.

विहिविरं vii. 69 विक्रमालम्, very dreadful or frightful. विहिविचिने इत्यम्य

विहिविचिअं, a variant of prec q. v.

विहमो vii. 89 बालमृगः, a doe. गण्डकः, a rhinoceros.

विहोमिओ vii. 57 गण्डकमृगः, a rhinoceros.

विहुं vii. 33 दीर्घम्, long. विहुम्याने विचं अन्ये पठन्ति

विहुं vii. 90 आभोगः, expanse, extension. रोद्रम्, terrible. (Hc. Gr. ii.

174 calls it a भाषाशब्द) [Tr. f. विस्तार]

विस्तार]

विहुगिहो vii. 67 रात्रिः, night.

विहणा vii. 62 पाणिः, the heel.

विगिन्वरं vii. 68 पश्चात्तापः, repentance.

वितनं vii. 64 कार्यम् work

विचं, a variant of विहुं, q. v.

विचर्त्तं vii. 91 गर्वितः, proud विलसितम्, appearance, manifestation गर्व इत्यन्धे, pride.

विहृदिअ vii 70 नाशितम्, destroyed.

विहूणा vii. 65 लज्जा, shame.

विपित्तं vii. 61 विकसितम्, full blown, opened

विष्यं vii. 57 पुच्छम्, the tail.

विष्यं vii. 89 सलामिक्षा, alms given in the thrashing floor. वैद्यः, a doctor. चापितम्, sown. दानम्, gift.

विष्ववं, vii. 66 अह्नातकम्, the marking-nut plant, Semicarpus Anacardium.

विष्पिडिअं vii. 70 नाशितम्, destroyed.

विष्पाडिअं vii. 70 नाशितम्, destroyed.

विश्ववणं vii. 68 उपधानम्, a pillow विश्वमणं इत्यम्ये.

विश्वेइअं vii. 67 सूच्या विद्धम्, pierced with a needle.

विश्वमणं, a variant of विश्वमणं, q. v.

विश्वअ vii. 71 भस्मितम्, threatened.

विमलहरो vii 72 कलकलः, a confused noise [ts.]

विमलिअं vii. 92 मत्स्यमणिनम्, spoken with jealousy सगद्दम्. with a loud noise.

विरो vii 39 लघुजलप्रवाहः, a small stream of water. [f. विगत]

विरह्निअं vii. 71 जलद्रां, wet with water

विरनं vii 62 वर्षम्, rain. [f वर्ष ?]

विरसमुहो vii. 49 कर्कः, a crow.

विरहाल vii. 68 कुतम्भक वस्त्रम्, a cloth dyed with safflower.

विरहो vii. 91 एकान्तम्, alone कुमुम्भकवस्त्रम् a cloth dyed with safflower. [ts.]

विरिक्कं vii. 64 पाटितम्, broken, torn.

विरिञ्जओ vii. 66 अनुचरः, a follower.

विरिचिओ vii. 93 विमलः, pure. विरकः, free from passion, indifferent.

विरिचिरा, of the foll.

विरिचिरो vii. 93 अश्वः, a horse. विरलम्, thin, rare विरिचिरा धारति कश्चित्, a stream. [cogn with विरेचिन]

बिहओ vii. 63 विकृतः, ugly, deformed.
 बिलभं vii. 92 अविज्यम्, strung (as a bow) दीनम्, wretched, pitiable.
 बिलओ vii. 63 सूर्यास्तमयः, sunset. [f. बिलय]
 बिलमा vii. 34 ज्या, the bow-string.
 बिलिभं vii. 65 लज्जा, shame. कोचित् बेलणयं लज्जेत्याहुः [f. बीडित !]
 बिलिजरा vii. 69 धानाः, fried grain.
 बिलिबिली vii. 70 कोमलनिःस्थामतनुः, a tender and weak body.
 बिलुत्ताहिअओ vii. 73 यः काले कार्यं कर्तुं न जानानि, one who does not know to do a thing at the proper time [f. बिलवहृदय]
 बिलंपओ vii. 67 कीटः, an insect.
 बिलुपिअं vii. 66 अभिलषितम्, desired
 बिल्लं vii. 88 अच्छम्, clear, pure बिल्लमितम् appearance, manifestation [f. Dr. vella]
 बिल्लरी vii. 32 केशः, the hair [a variant of बल्लरी, q. v.]
 बिल्ले vii. 61 धवलम्, white [a variant of बिल्लं q. v.]
 बिल्लाओ vii. 89 अवलोकितः, seen विश्रान्तः, rested.
 बिल्लेवायं vii. 72 मलिनम्, dirty.
 बिल्लो vii. 62 नीरागः, devoid of love. नीरोग इत्यन्धे, free from sickness.
 बिल्लमयं vii. 66 भङ्गातकम्, the marking-nut plant, Semicarpus Anacardium.
 बिल्लमिअ vii. 92 बिमलम्, pure, clear उत्थितम्, risen.
 बिल्ला vii. 62 सैन्यम्, an army. [ts.]
 बिल्लाओ vii. 66 पुरुः, impudent or faithless husband.

बिल्लागी vii. 62 कमलासनः, the God Brahma.
 बिल्लालओ vii. 71 जलधिः, the ocean.
 बिल्लिणो vii. 64 रोमशः, hairy.
 बिल्ली vii. 61 कशिशाभिः, an elephant's housings.
 बिहई vii. 63 वृन्ताक्री, the egg-plant.
 बिहण्ण vii. 63 पिञ्जनम्, a bow-shaped instrument used for cleaning cotton.
 बिहयं vii. 64 पिञ्जितम्, dyed or coloured.
 बिहयिअं vii. 70 सुरतम्, sexual intercourse.
 बिहसिबिअं vii. 61 विकसितम्, full-blown, opened.
 बिहडणं vii. 71 अनर्थः, evil, misfortune.
 बिहणो vii. 90 बिधिः, command, injunction प्रभातम्, dawn.
 बिहडुओ vii. 65 राहुः, the demon Rāhu.
 बीअं vii. 93 विभ्रम्, separation (from a wife or husband) तत्कालम् immediately.
 बीअजमण, a variant of बीअजमणं q. v.
 बीची vii. 73 लघुरध्या, a narrow lane.
 बीलओ, a variant of बीलओ q. v.
 बीलणं vii. 73 पिच्छिलम्, slimy, slippery.
 बीली vii. 73 तरङ्गः, a wave [f. बीचि]
 बील्लु vii. 73 युतकम् । पृथगिन्वर्थः, each of a pair,
 वृण्णो vii. 94 भित्तः, frightened, afraid. उद्विग्नः, afflicted. ओह्ययादिग्यं प्रायेण.
 वृष्क vii. 71 शोसरः, a garland for the head.
 वेअडिअं vii. 77 प्रत्युप्तम्, inlaid, studded. (cf. list of Verbal Substitutes below.)
 वेअङ्कुं vii. 66 भङ्गातकम्, the marking-nut plant. Semicarpus Anacardium.

- वेअहं vii. 75 मृदु, soft, delicate. असामर्थ्य-
मित्यन्धे, inability, feebleness. [f.
वेकल्य]
- वेआरिअं vii. 95 प्रतारित्, cheated, de-
ceived.
- वेआरिआ vii. 95 केशाः, hair.
- वेआली vii. 95 अन्धः, blind अन्धकारः,
darkness.
- वेइआ vii. 76 जलहारिणी, a female water
carrier.
- वेइओ vii. 95 ऊर्ध्वरुतः, raised. विसंस्थूलः,
unsteady, agitated. आविद्धः, pierced
शिथिलता गतः, enfeebled, weak
- वेङ्गी vii. 43 वृत्तिमती, having a fence or
enclosure.
- वेडओ vii. 78 वाणिजकः, a merchant.
- वेडिओ vii. 77 मणिकारः, a jeweller.
- वेडिकिहं vii. 78 संकटम्, difficulty.
- वेडुहो vii. 41 गर्वितः, proud.
- वेडो, a variant of वेडो q. v.
- वेणिअं vii. 75 वचनीयम्, censure. [f. वच्]
- वेणुणासो vii. 78 भ्रमरः, a large black
bee. [Tr. वेणुसाओ f. वेणुशब्द]
- वेण्रे vii. 74 विषमः सरिद्वतारः, a danger-
ous landing place in a river.
- वेण्पुरा vii. 78 कलुषा सुरा, muddy liquor.
- वेण्ठिअं vii. 76 वेष्टितम्, surrounded, en-
closed. [f. वेष्टित]
- वेण्ठी vii. 74 पशुः, an animal.
- वेत्तं vii. 75 अच्छवस्त्रम्, a clean cloth.
- वेट्टणा vii. 65 लज्जा, shame. [a variant
of विट्टणा] वेलणयं इत्यन्धे.
- वेप्पुअं vii. 76 शिशुत्वम्, childhood. मूत-
ग्रहीतमित्यन्धे, possessed by a devil.
- वेप्पो vii. 74 भुनादिग्रहीतः, possessed by
a devil. [a variant of वप्पो]
- वेरिज्जं cf. the foll.
- वेरिज्जो vii 76 असहायः। एकाकीत्यर्थः, alone.
वेरिज्जं साहायकमित्यन्धे, help, assistance.
- वेल् vii. 74 दन्तमांसम्, the gums. वेले-
त्यन्धे.
- वेलणयं, a variant of वेट्टण or वेट्टणा, q. v.
- वेल्बो vii. 75 विदम्बना, deception, im-
posture.
- वेला, a variant of वेल्, q. v.
- वेलाइअं vii. 96 मृदु, soft, tender. दीनम्,
wretched, pitiable.
- वेली vii. 34 निद्राकरी लता, a kind of
creeper [a variant of वयली]
- वेलेको vii. 63 विरूपः, ugly, deformed.
- वेलुलिअं vii 77 वेडूर्यम्, Lapis Lazuli.
[f वेडूर्य]
- वेलू vii. 94 चोरः, a thief. सुसलम्, a
wooden pestle used for cleaning
rice.
- वेलूणा vii 65 लज्जा, shame वेलणयं इति
केचित्.
- वेल्लगं vii. 76 वेश्या, a harlot. [Tr. f. वेष्ट]
- वेल्लहली vii. 96 कोमलः, tender विलासी,
sportive, wanton woman. [f. वल्लभ]
- वेल्ला vii. 94 केशाः, hair. वल्ली, a creeper.
[prob a variant of वल्ली q. v.]
- वेल्लाइअं vii 79 संकुचितम्, contracted.
- वेल्लो vii. 94 पल्लवः, a sprout. विलासः,
sport, pastime. [the same word
as वेल्ला above]
- वेवाइअं vii. 79 उल्लसितम्, delighted.
- वेसक्किज्जं vii. 79 द्वेष्यत्वम्, enmity. त्रयमो-
हयादिः प्रायेण
- वेसणं vii. 75 वचनीयम्, censurable. ओहया-
दिकं केचित्पठन्ति.
- वेसंभरा vii. 77 गृहमोघा, a small house
lizard.

वेहषिञो vii. 96 अनादरः, disrespect, contempt. रोषाविष्टः, filled with anger. (cf. list of Verbal Substitutes below.)

वोकिळिञं vii. 82 रोमन्थः, chewing.

वोकिळो vii. 80 अलीकशूरः, a false or pretended hero.

वोञ्चत्थं vii. 58 विपरीतरतम्, inverted sexual intercourse. केचियुगपत्परिवर्तितमुस्योः स्त्रीपुंसयोर्मुस्येजघनकम्माहुः, man and woman lying in opposite directions.

वोञ्चओ vii. 80 भारः, burden.

वोञ्चमहो vii. 80 भारः, burden.

वोञ्चरं vii. 96 अनीतम्, past. भीतम्, terrified, afraid.

वोद्दहो vii. 80 तरुणः, a young man ओष्ठ्यादिः प्रायेण. (Hc. Gr. ii. 80)

वोभीसणो vii. 82 वराकः, wretched or vile.

वोमञ्चिञं cfr. the foll.

वोमञ्चो vii. 80 अनुचिनो वेषः, improper dress. वोमञ्चिञं अनुचितवेषग्रहणमिति तु अस्थैव णिगन्तस्य सिद्धम्.

वोग्च्छो vii. 80 तरुणः, a young man.

वोर्हो vii. 81 श्रावणशुक्लपक्षचतुर्दशीभवे उत्सव-विशेषः, the festival on the fourteenth day of the first fortnight of Śrāvaṇa (July-August) केचिदि-नामपि वोर्होमाहुः the fourteenth day itself.

वोली, a variant of बोली, q v. [f. वमालो]

वोवालो vii. 79 वृषभः, a bull.

वोसट्टं vii. 81 भृनोल्लुङ्गितम्, supported and rolling. (Hc. Gr. iv. 258 = विकसितम्)

वोसेञं vii. 81 उरुमुआणं । उन्मुहगतमित्यर्थः, going eagerly, eager.

वोहारं vii. 81 जलस्य वहनम्, carrying water.

स

सअञ viii. 46 शिला, a stone धूर्णितम्, reeled.

सइञ्चिञं of. the foll.

सइञ्चो viii. 10 प्रातिवेशिकः, a neighbour सइञ्चिञं तु प्रातिवेश्यम्, neighbourhood.

सइदंशणं viii. 19 चित्तावलोकितम्, seen with the mind or imagined [f. स्मृतिदर्शन]

सइदिदुं viii. 19 चित्तावलोकितम्, seen with the mind or imagined. [f. स्मृतिदृष्ट]

सइरवसहो viii. 21 धर्माय त्यक्तो वृषभः, a bull allowed to roam freely [f. स्वैरवृषभ]

सइर्यं viii. 19 चित्तावलोकितम्, seen with the mind or imagined. [f. स्मृतिदर्शन]

सइलासआ viii. 20 मयूरः, a peacock [f. सदालासक]

सइसिलिञो viii. 20 स्कन्दः, name of Kār-
likeya.

सइसुहं viii. 19 चित्तावलोकितम्, seen with the mind or imagined. [f. स्मृति-
सुस १]

सउणं viii. 3 रुद्धम्, grown up, develop-
ed.

सउलिञं viii. 12 प्रेरितम्, urged, insti-
gated.

सउली viii. 8 शकुनिका, a kind of bird.
[f. शकुनि]

संवट्टिञं viii. 12 संवृतम्, covered [f. संवृत]

संवाअओ viii. 48 नकुलः, a mungoose.
ichneumon, श्येनः, a hawk.

संवेलिञं viii. 12 संवृतम्, covered. [cf.
list of Verbal Substitutes below.]

संसपिञं viii. 15 मङ्कितम् । उत्प्लुत्य गतमित्यर्थः,
bounced away.

संसाहणं viii. 16 अनुगमनम्, following or
going after. [f. सम-साधन]

- सगर्भं viii. 3 श्रद्धा strong desire. [f. सङ्ग]
सगद्दं viii. 6 निकटम्, proximity.
संकटिष्ठं viii. 15 निश्चिद्रम्, uninterrupted.
संकरो viii. 6 रथ्या, a road. [ts.]
संखद्रहो viii. 14 गोदावरहिदः, a pool in
the Godāvery. [f. शङ्खहृद !]
संखबहृहो viii. 19 हालिकच्छन्दोऽथायी बलीवर्दः,
a ploughing ox which gets up at
will.
संसल्यं viii. 16 शम्भुकः । शुक्त्याकारो जलयः
प्राणिविशेषः, a kind of shell-fish.
संसली viii. 7 शङ्खपत्रताडकः, a kind of
ear ornament. [f. शङ्खः]
संखालो viii. 6 शम्बरारुयो मृगविशेषः, a kind
of deer.
संसो viii. 2 मागधः, a bard.
सम्भहे, a variant of संगहो, q. v.
संगर्भं viii. 7 मरुणम्, soft, mild
संगहो viii. 4 गृहोपरि निर्यन्त्रः, a beam-
केचित्तु संगहो मुक्तः इत्याचक्षन्ते, released
संगा viii. 2 बल्गा, a bridle.
संगेहो viii. 4 समूहः, a group, collection
संगोवणो viii. 17 वणितः, wounded.
संगोहो viii. 4 समूहः, a group, collection.
[prob. a variant of संगेहो f. संघात]
संघयणं viii. 14 शरीरम्, the body. [f.
संघटन or better still सहनन]
संघाडी viii. 7 युगलम्, a pair.
संघासओ viii. 13 स्वर्धा, rivalry, jea-
lousy.
संघोडो viii. 8 व्यतिक्रमः, intermixture.
सञ्चविभ्रं viii. 17 अभिप्रेतम्, intended. (cf.
list of Verbal Substitutes below).
सञ्चिष्ठं viii. 14 सत्यम्, true. [f. सत्य]
सञ्चैविभ्रं viii. 18 रचिनम्, arranged,
strung together.
- सञ्चहो viii. 9 सदृशः, similar. [f. साक्षक]
सञ्जिओ viii. 47 नापितः, a barber. राजकः,
a washerman. पुरस्कृतः, placed in
front. दीप्तः, bright, shining.
सञ्जोक्त्वं viii. 3 प्रत्ययम्, new, fresh.
संजन्धो viii. 10 कुपितः, angry. कोप इत्यन्धे,
anger.
संजमिभ्रं viii. 15 संगोपितम्, well conceal-
ed or protected. [f. संयमित]
संजुद्धं viii. 9 स्वस्पन्दम्, throbbing, trem-
bling.
सड viii. 46 विषमम्, difficulty.
मडय viii. 3 कुसुमम्, a flower. [Tr. =
कुमुदम्, along with गद्दह and सर्फ q. v.]
सडा viii. 46 केशः, the hair. [f. सटा]
नढी viii. 1 सिंहः, a lion [f. सटा]
सढो viii. 46 लम्बः, a clump of grass
सणिओ viii. 47 साक्षी, a witness, observ-
er. ग्राम्यः, relating to a village.
संडी viii. 2 बल्गा, a bridle.
संडोहो viii. 17 अनुगतः, followed.
सण्णसिभ्रं viii. 18 परिनापितम्, heated,
pained.
सण्णविभ्रं viii. 50 चिन्तितम्, thought.
सन्धिधम्, proximity
सण्णिभ्रं viii. 5 आर्द्रम्, wet.
सण्णुमिभ्रं viii. 48 संनिहितम्, placed or
lying near. मापितम्, caused to be
measured. अनुनीतम्, conciliated.
सण्णञ्जो viii. 6 यक्षः, Yaksha, an attend-
ant on Kubera.
सण्णहो viii. 9 दूर्ता, a female messenger
सत्तन्धो viii. 10 अभिजातः, of noble de-
scent.
सत्तहो viii. 4 शेफालिका, a kind of plant
सत्तावीसजोअणो viii. 22 इन्दुः, the moon.
[f. सप्तविंशति-युज्.]

- सत्तिअणा viii. 16 अभिजात्यम्, nobility of birth.
- सत्ती viii. 1 वक्रपादत्रयं वृत्तं दाह, a tripod stand.
- सत्थइअ viii. 13 उत्तेजितम्, excited.
- सत्थगे viii. 4 समूहः, a group, collection [Tr. f. संस्तर]
- सत्थो viii. 1 गतः, gone, resting on सदुम्माणिआ, a variant of सुदुम्माणिआ q v
- सद्दालं viii. 10 नुपुरम्. an anklet. [f. शब्दाल]
- सदट्टं, a variant of the foll. q. v.
- सदट्टयं viii. 18 संलग्नम्, adhered. कप्रत्ययाभावे सदट्टं इत्याप । सदट्टं संघट्टं इत्यन्ये, clashing together
- संदेवो viii 7 सीमा, boundary नदीमेलक इत्येके, the confluence of two rivers.
- संधारिओ viii 1 योग्यः, fit, suitable.
- संधिअं viii. 8 दुर्गन्धम्, bad smell
- समगे viii. 3 मृगः, a vulture.
- समहाच्छिअं viii. 20 अतिक्रान्तम्, past, gone beyond.
- समरसद्दहओ viii 22 समानवयाः, of equal age.
- समसीसं viii. 50 सदृशम्, similar निर्भरम्, excessively, intensely. [f समशीर्ष]
- समसीसी viii. 13 स्वर्धा, rivalry, jealousy. [as prec.]
- समुग्गिअं viii. 13 प्रनीक्षितम्, expected.
- समुच्छणी viii. 17 संमार्जनी, a broom.
- समुच्छिअ viii. 49 तोषितम्, pleased. समारचितम्, arranged. अञ्जलिकरणम्, putting the hands together.
- समुद्दणवणीअं viii. 50 अमृतम् nectar, the beverage of the gods. चन्द्रः, the moon. [f. समुद्दणवनीत]
- समुद्दहर viii. 21 पानायगृहम्, a place where water is distributed [f. समुद्दगृह]
- समुप्पिजलं viii. 50 अयशः, infamy रजः, dust, pollen of flowers.
- समोसिमो viii. 49 प्रातिवेशिमकः, a neighbour मदीषः evening वध्यः, to be killed. [f. समुपित]
- संपडिअं viii. 14 लब्धम्, obtained.
- संपणा viii. 8 घृतपूरार्थगोधूमपिष्टम्, wheat flour for preparing sweat-meats.
- संपण्णा viii. 8 घृतपूरार्थगोधूमपिष्टम्, wheat flour for preparing sweet-meats.
- संपत्तिआ viii. 18 बाला, a girl पिण्णलीपत्र-वाचकोऽपि सपत्तिआशब्दो लक्ष्येषु दृश्यते the leaf of long pepper.
- सपत्थिअं viii. 11 शीघ्रम्, soon.
- संपा viii. 2 काञ्ची, a waist band.
- संपासग viii. 11 दीर्घम्, long.
- संपं viii 1 कुमुदम्, the white lily.
- संपाली viii 5 पाङ्क्तिः, a row.
- संभली viii. 9 दूती, a female messenger.
- संभवो viii. 4 पसवजरा, the after-birth. [ts]
- संभुहो viii. 7 दुर्जनः, a wicked person.
- सयक्खगत्तो viii. 21 कितवः, a rogue.
- सयग्घी viii. 5 घट्टी, a kind of weapon. [f. शतघ्नी]
- सयहा viii. 11 लम्बकेशाः, with pendent hair. [f. सञ्जट]
- सयत्तो viii. 5 मुदितः, pleased.
- सयरहं viii. 11 शीघ्रम्, soon.
- सरत्ति viii. 2 सहसा, suddenly.
- सरभेअं viii. 13 स्मृतम्, remembered.
- सरली viii. 2 चीरिका, a cricket.

- सर्लीआ viii. 15 श्वावित्तंजः प्राणी, a porcupine. कीटभेद इत्यन्ये, a kind of insect.
- सरहो viii. 47 वेतसवृक्षः, the ratan tree. सिंहः, a lion. [f. शरम !]
- सरा viii. 2 माला, a garland. [f. सरः Tel. saramu]
- सराहो viii. 12 सर्पः, a snake.
- सराहो viii. 5 दर्शोद्गुरः, puffed up.
- सरिवाओ viii. 12 आसारः, a sharp-driving shower.
- सरिसाहूली viii. 9 सदराः, similar. [f. सदरा]
- सरेवओ viii. 48 हंसः, a swan. गृहजलप्रवाहः, sewage of a house.
- सलली viii. 3 सेवा, servitude.
- सलहृथो viii. 11 दव्यादीनां हस्तकः, the handle of ladles etc.
- सवईमुहो viii. 21 अभिमुखः, facing, turned towards.
- सवाओ viii. 7 श्येनः, a hawk.
- सवासो viii. 5 ब्राह्मणः, a Brahman, a man of the highest caste.
- सविसं viii. 4 सुरा, liquor.
- सव्वला viii. 6 कुशी, a sort of ladle.
- ससराहअं viii. 20 निष्पिष्टम्, oppressed.
- सहर्जात्थआ viii. 9 दूर्ता, a female messenger [f. सहोत्थिता]
- सह्युहो viii. 16 बूकः, an owl.
- सहरला viii. 14 महिषी, a she-buffalo.
- सहो viii. 1 योग्यः, fit, suitable.
- साइअं viii. 25 संस्कारः, training, education.
- साइजिअं viii. 26 अवलम्बितम्, depending upon, trusting to.
- साई viii. 22 केसरम्, the filament of a lotus or any other plant.
- साउहो viii. 24 अनुरागः, attachment love. [f. स्वादु]
- साणहअ viii. 13 उत्तेजितम्, excited.
- साणूरं viii. 24 देवगृहम्, a temple.
- सामगिअं viii. 53 चलितम्, moved. अवलम्बितम्, supported. पालितम्, protected. (cf. the list of Verbal Substitutes below.)
- सामनीं viii. 23 समभूमिः, level ground.
- सामरा viii. 23 शाल्मलिः, the silk-cotton tree [f. शाल्मलि]
- सामिअं viii. 23 दग्धम्, burnt.
- सामुहो viii. 23 इत्सुसदशवृणम्, a kind of grass resembling sugar-cane
- सायं viii. 51 महाराष्ट्रदेशे पत्तनविशेषः, a town in Mahārāstra country दूरम्, distance. केचिच्चु सायंदूरं इति चतुःक्षरं नाम पत्तनभेदाच्चक्रमाहः.
- सायंदूर, a variant of the prec. q v.
- सायंदूला viii. 25 केतकी, a kind of tree, Pandanus odoratissimus.
- सागमिअं viii. 25 स्मरितम्, reminded
- सागडी viii. 24 आटिः, a kind of bird. [f. शराटि]
- सागिच्छिआ viii. 27 दूर्वा, the durva-grass, Panicum dactylon
- सागी viii. 22 कुशी । कषीणामासनमित्यर्थः. a mat of kusa grass. मृत्तिकेन्यन्ये, earth
- सालंकी viii. 24 सारिका, a kind of bird. [f. शारिका or सारिका]
- सालंगणी viii. 26 अपिरोहिणी, a ladder.
- सालही viii. 24 सागिका, a kind of bird. [cf. सालंकी]
- साला viii. 22 शाखा, a branch.
- सालाणओ viii. 27 स्तुतः, praised. स्तुत्य इत्यन्ये, praiseworthy.
- सालुअं viii. 52 शम्बूकः, a small shell. शुष्कयवादिशीर्षम्, corn-cob, husk.

- सावओ viii. 23 शरभः, a fabulous animal said to have eight legs and to be stronger than a lion.
- मासवुलो viii. 25 कर्पकच्छूः, a kind of plant, forget-me-not
- साहंजओ viii. 27 गोलुगः, a cow's hoof.
- साहनणो viii. 27 गोलुगः, a cow's hoof.
- साह्रओ viii. 26 गतमोहः, free from confusion or delusion.
- साहिलयं viii. 27 मधु, honey.
- साही viii. 6 रथ्या, a road.
- साहृली viii. 52 वल्लम, a cloth. श्रः, the eye-brow भुजः, the arm. शाखा, a branch. पिक्की, a female cuckoo मद्रशः, similar मन्नी, a female friend. [Hc. Gr ii 174 f. शाखा]
- साहेज्जओ viii. 26 अनुगृहीतः, favoured.
- साहो viii. 51 बालुक, sand. उलूकः, an owl. दधिसरः । दध्न उपरि सारम्, cream
- साहंगो viii. 31 वरुणः, Varuna, the god of the ocean and the western quarter.
- साहोली viii. 32 डमरः, a riot, tumult.
- साहंगो viii. 28 श्रान्तः, tired, fatigued.
- साहलं viii. 10 नूपुरम्, an anklet.
- साहंगं viii. 28 रुशम्, lean, emaciated.
- साहंगो viii. 31 तरुणः a youth.
- साहिणी viii. 31 गौः, a cow.
- साहिरिवम्भं viii. 33 बल्मीकः, an anthill.
- साह्युओ viii. 31 राहुः, Rāhu, a demon.
- साह्यजूं viii. 30 राज्यम्, a kingdom, sovereignty.
- साहंडं viii. 29 मोदितम्, crushed.
- साहो viii. 29 नासिकानादः, a sound by the nose.
- साहो viii. 20 मयूरः, a peacock. [f. शिसण्ड or शिसण्डिन्]
- साहो viii. 53 हिमम्, frost, snow. अव-श्यायः, hoar-frost, dew.
- साहो viii. 53 लाला, saliva. जीवा, a bow-string.
- साहो viii. 28 मत्स्यः, a fish.
- साहो viii. 30 परिपाटितम्, split or broken.
- साहो viii. 31 रुद्रः, Rudra, a form of Śiva.
- साहो viii. 29 बर्जूरी, the date-palm.
- साहो viii. 10 नूपुरम्, an anklet.
- साहो viii. 51 रज्जू, a rope राज्यम्, a kingdom, sovereignty.
- साहो viii. 32 अग्निः, the fire.
- साहो viii. 28 रज्जूः, a rope.
- साहो viii. 30 राज्यम्, a kingdom, sovereignty.
- साहो viii. 29 बर्जूरी, the date-palm.
- साहो viii. 28 पलालम्, straw, husk [f. Can sippe]
- साहो viii. 30 भूतगृहीतम्, possessed by a devil.
- साहो viii. 29 नासिकानादः, a sound by the nose.
- साहो viii. 28 पलालम्, straw, husk. [f. Can sippe]
- साहो viii. 32 विटः, a voluptuary.
- साहो viii. 32 स्रगपानभाजनम्, a basin for watering birds.
- साहो viii. 32 मदमुखाः, an intoxicated face.
- साहो viii. 32 हंसः, a swan.
- साहो viii. 33 गोपालः, a cowherd.
- साहो viii. 30 उच्छः, gleaned grains.
- साहो viii. 30 शिशुः, a child.
- साहो viii. 29 सूची, a needle. [a variant of the foll q. v.]
- साहो viii. 29 सूची, a needle [Tr. सिष्णी f. सूची]

- सिसिरं viii. 31 दधि, curds. [f. शिशिर]
 सिंहडड्डो viii. 54 बालः, a boy. दधिसरः,
 cream. मयूरः, a peacock [f. शिशण्ड]
 सिहरिणी viii. 33 मार्जिता, curds with
 sugar and spices.
 सिहरिह्या viii. 33 मार्जिता, curds with
 sugar and spices.
 सिहिणा viii. 31 स्तनाः, female breasts.
 [f. शिसिन्]
 सिही viii. 28 कुक्कुटः, a cock. [f. शिसिन्]
 सीअं viii. 33 सिक्थकम्, bee's wax.
 सीअणअं viii. 55 दुग्धपारी, a milk-pail.
 श्मशानम्, a cremation ground
 सीअल्ली viii. 55 हिमकालदुर्दिनम्, a cloudy
 day in winter. साटविशेषः, a kind
 of bower. [f. शीन]
 सीअआ viii. 34 सडी। निरन्तरवृष्टिरित्यर्थः,
 incessant rain.
 सीउगय viii. 34 सुजानम्, of high birth,
 beautiful.
 सीमंतय viii. 35 सीमन्ते भूषणभेदः, an orna-
 ment for the fore part of the
 head. [f. सीमन्त]
 सीरोषहासिआ viii. 36 लज्जा, shame
 सीलुट्टं, a variant of the foll q v.
 सीलुट्टयं viii. 35 अणुसम्, cucumber.
 कप्रत्ययाभावे सीलुट्टं इत्यपि.
 सीसकं viii. 34 शिरस्कम् । शिरस्त्राणमित्यर्थः,
 a helmet. [f. शीर्षक or शीर्षत्र]
 सीसयं viii. 34 प्रवरम्, excellent, best.
 सीहणही viii. 35 करमादिका, a kind of
 tree. तत्कुसुमित्यन्ये, its flower.
 सीहंडओ viii. 28 मत्स्यः, a fish
 सीहरओ viii. 12 आसाः, a sharp driv-
 ing shower.
 सीहिलयं viii. 34 वस्त्रादिभूषणम्, a con-
 trivance for perfuming cloths etc
- सीहलिआ viii. 55 शिशा, the top-lock.
 नवमालिका, a kind of jasmine.
 सुअणा viii. 38 अतिमुक्तः, a kind of
 creeper, Gaertnera racemosa.
 सुई viii. 36 बुद्धिः, understanding,
 mind.
 सुकुमालिअं viii. 40 सुयटितम्, well made.
 सुगं viii. 56 आत्मकुशलम्, one's own wel-
 fare. निर्विघ्नम्, absence of impedi-
 ment. विसर्जितम्, abandoned. [f.
 सुस !]
 सुकअं viii. 38 किंशारः, a beard of corn,
 an arrow. सुकलं इत्यन्ये.
 सुकलं, a variant of the prec. q. v.
 सुंधिअं viii. 37 घ्रानम्, smelled.
 मुज्जओ viii. 56 रजकः, a washerman.
 [prob a variant of मुज्जरओ]
 मुज्जयं viii. 56 रोष्यम्, silver.
 मुज्जरओ viii. 39 रजकः, a washerman.
 सुढिओ viii. 36 श्रान्तः, tired.
 मुण्हसिओ viii. 39 स्वपनशीलः, addicted
 to sleeping. [Tr. f. स्वप्न or सान्ना]
 मुदाम्णो viii. 39 चण्डालः, a man of a
 low caste, a Chāṇḍāla.
 मुदुम्मणिआ viii. 40 रूपवती, a beautiful
 woman. सटुम्मणिएति शिलाह्वः.
 सुदबालो viii. 38 शुद्धपूतः, clean and
 purified. [f. शुद्धबाल]
 सुद्धो viii. 33 गोपालः, a cowherd.
 मुग्गी viii. 37 शियुतरुः, a kind of tree,
 Morunga guilandina.
 सुरजेट्टो viii. 31 वरुणः, Varuṇa, the god
 of the ocean and the western
 quarter. [f. सुरज्येष्ठ]
 सुलसं viii. 37 कुसुम्भरकं वस्त्रम्, a cloth
 dyed with safflower.

- सुलसमंजरी viii. 40 तुलसी, the holy basil, *Ocimum Sanctum*.
- सुली viii. 36 उल्का, a firebrand.
- सुवर्णाभिद् viii. 40 विष्णुः, *Vishnu*
- सुवर्णो viii. 37 अर्जुनतरुः, *Terminalia Arjuna*.
- सुवुष्णा viii. 37 मङ्केतः, a place of meeting.
- सुखिआ viii. 38 अम्बा, mother
- सुसंठिआ viii. 39 शुलभेन मांसम्, a piece of flesh roasted on a rod.
- सुहउत्थिआ viii. 9 दूती, a female messenger [a variant of सहउत्थिआ q. v.]
- सुहग viii. 36 चटकाभेद् । यस्या अधामुखं नीडं भवति, a hen-sparrow.
- सुहराओ viii. 56 वेश्यागृहम्, the house of a harlot. चटकः, a sparrow. [Tr. मुहरओ f. सुवर्ण]
- सुहली, variant of the foll. q. v.
- सुहली viii. 36 सुखम्, happiness. सुहली-न्यन्धे. [f. सुख]
- सुअरी viii. 41 यन्त्रपोदनम्, pressing by a machine.
- सुअल viii. 38 किशोरः, a beard of cotton an arrow.
- सुहओ viii. 39 चण्डालः, a man of a low caste, *Candāla*.
- सुई viii. 41 मञ्जरी, a cluster of blossoms.
- सुगो viii. 41 प्रदीपः, a light. [f. सुङ्ग]
- सुगणो viii. 41 कन्दः, an esculent root. [ts.]
- सुगुओ viii. 12 दिनः, a day [f. सुग्ध्वज]
- सुगुहो viii. 57 मध्याह्नः, noon. ग्रामर्णिवृणम्, a kind of grass. मशकाकानिकीटः, a kind of insect resembling the mosquito. [f. सुर्]
- सुलच्छं viii. 42 पञ्चलम्, a small pond, puddle.
- सुलधारी viii. 12 चण्डी, *Durgā*. [f. शूलधारिणी]
- सुला viii. 41 वेश्या, a harlot. [f. Can. snle]
- सुआली viii. 27 दूर्वा, the *Durva* grass, *Panicum dactylon*.
- सुआलुओ viii. 14 उपवाचितमिदृष्यथं वृषभः । उपवाचितं केनापि कामेन देवताराधनम्, a bull dedicated to a God for the attainment of an object.
- सुआलो viii. 58 ग्रामप्रधानम्, the chief of a village, सानिध्यकर्ता यक्षादिः, a *Yaksa* etc. who is in attendance.
- सुओ viii. 42 गणपतिः, *Ganeśa*.
- सुवाडओ viii. 43 चण्डिकाणादः, the sound produced by snapping the thumb and the middle finger.
- सुज्जारिओ viii. 43 आन्दोलनम्, swinging.
- सुट्टी viii. 12 ग्रामेशः, the headman of a village. [prob. f. श्रेष्ठिन्; Dr. setti]
- सुेरिओ viii. 44 धर्यवृषभः, a carriage ox. कप्रन्थयामावे सेरिओ । सेरिओ महिनेऽपीत्यन्धे, a buffalo.
- सुेरी viii. 57 दीर्घा, long. भद्राकृतिः, good features.
- सुलूमो viii. 21 कितवः, a rogue. [f. शैलूष]
- सुेलो viii. 57 सुगशिथुः, a fawn. शरः, an arrow. [f. शर्य]
- सुेवालो viii. 43 पङ्कः, mud. [Tr. f. जम्बाल]
- सुेहुरओ viii. 43 चक्रवाकः, the ruddy goose, *Anas casarca*.
- सुेहिओ viii. 1 गतः, gone, resting on.
- सुोअं viii. 41 स्वपनम्, sleeping, sleep.
- सुोत्ती viii. 41 नदी, a river. [f. सोतस्]
- सुोमडओ viii. 39 स्वपनशीलः, addicted to sleeping [f. Tel. somari ?]

- सोमहिष्ठो viii. 43 पङ्कः, mud.
 सोमहिर्दं viii. 45 उदरम्, the belly.
 सोमाणं viii. 45 श्मशानम्, a cremation
 ground [f. श्मशान]
 सोमालं viii. 44 मांसम्, flesh.
 सोलहावत्तओ viii. 46 शङ्खः, the conch-
 shell.
 सोल्लं viii. 44 मांसम्, flesh
 सोवर्णं viii. 58 वासगृहम्, the inner apart-
 ments of a house, such as the
 bed-chamber.
 सोवणो viii. 58 स्वप्नः, sleep, a dream
 मल्लः, a strong man, wrestler
 सोवण्णमक्षिमा viii. 46 मधुमक्षिकामेदः, a
 kind of bee. [f. मधुवर्णमक्षिका]
 सोवत्थं viii. 45 उपकारः, help, favour.
 उपभोग्यमित्यन्ये, an object of enjoy-
 ment.
 सोव्वओ viii. 45 पतितदन्तः, with fallen
 teeth, teetheless.
 सोसणी viii. 45 कटी, the buttocks
 सोसणो viii. 45 पवनः, wind. [f. श्वसन]
 सोहंजणो viii. 37 शिशुतरुः a kind of
 tree, Morunga (Gulandina)
 सोहणी viii. 17 संमार्जनी, a broom.
 सोही viii. 58 भूते भाविनि च काले प्रयुज्यते ।
 सामर्थ्यात्तदर्थं भवति, indicates past or
 future time according to the con-
 text.
- ह**
- हङ्गोद्रे viii. 60 अभिलषितम्, desired.
 हक्खत्तं viii. 60 उत्पाटितम्, pulled out. [f.
 उत्क्षिप्त, cf. the list of Verbal Substi-
 tutes below.]
 हज्जो viii. 61 साङ्गमर्गः शपथः, an oath
 on the whole body.
 हट्टमहट्टो viii. 65 कल्पः, 1 कल्पो नीरोगदक्षयोः,
 healthy, clever.
 हडं viii. 59 हृतम्, taken away.
 हडहडो viii. 74 अनुशङ्गः, attachment, love.
 तापः, heat [onomatopoeitic]
 हट्टं viii. 59 अस्थि, a bone
 हणं viii. 59 दूरम्, distance.
 हणुं viii. 59 सावशेषम्, incomplete, unfin-
 ished.
 हन्थं viii. 59 शीघ्रम्, soon.
 हन्थच्छुट्टणी viii. 65 नववधूः, a bride.
 हन्थलो viii. 73 हस्ते क्रीडार्थं गृहीतः पदार्थः,
 a toy in hand हस्तलोलः, with an
 eager hand. [f. हस्तल]
 हन्थल्लं viii. 60 क्रीडया हस्ते गृहीतम्, taken
 hold of for play. (cf. the prec.)
 हन्थल्लिअ viii. 64 हस्तापसाग्निम्, removed
 by the hand.
 हन्थल्ली viii. 61 हस्तचूर्णी an ascetic's staff
 to support his hand.
 हन्थारं viii. 60 साहाय्यम्, help.
 हन्थिअचक्खुं viii. 65 वक्रावलोकनम्, an ob-
 lique glance
 हन्थिमल्लो viii. 63 इन्द्रगजः, the elephant
 of Indra.
 हन्थिवओ viii. 63 ग्रहभेदः, change of pla-
 net.
 हन्थिहग्गिल्लो viii. 64 वेषः, dress. (हन्थिहग्गिल्लो
 seems to be the correct reading,
 cf. अन्थिहग्गिल्लो)
 हन्थोडी viii. 73 हस्ताभरणम्, a wrist orna-
 ment हस्तप्राप्तम्, a present, gift.
 हद्दओ viii. 62 हासः, laughter.
 हम्मिअ viii. 62 गृहम्, a house [f. हर्म्य]
 हस्सच्छुअ viii. 74 स्मृतम्, recollected.
 नामाहोशेन दत्तम्, given by specifying
 the name.

- हरिताली viii. 64 दूर्वा, the durva grass, *Panicum dactylon*. [f. हरिताली]
- हरिचंदणं viii. 65 कुङ्कुमम्, saffron.
- हरिमिगो viii. 63 लगुडः, a club.
- हरी viii. 59 शुकः, a parrot [f. हरि]
- हलप्यो viii. 61 बहुभाषी, a talkative person
- हलघोलो viii. 64 कलकलः, confused noise [onomatopoeitic.]
- हलहल viii. 74 तुमुलः, a tumult. कौतुकम्, curiosity.
- हलाहला viii. 63 चंभणिका, a kind of lizard.
- हलूगे viii. 62 सतृणः, thirsty.
- हल्लफलिअ viii. 59 शीघ्रम्. soon. आकुलत्व-मित्यन्ये, agitation. (He Gr. ii 174 calls it a भाषाशब्द)
- हल्लिअ viii. 62 चलितम्, shaken, moved.
- हल्लीसो viii. 61 रासकः । मण्डलेन स्त्रीणां नृत्यम्, a kind of circular dance by women. [f. हल्लीस]
- हविअ viii. 62 चाक्षितम्, smeared
- हसिरिआ viii. 62 हासः, laughter
- हाग viii. 66 लिखा, a nit, a young louse
- हालुओ viii. 66 क्षीबः, intoxicated.
- हालाहला viii. 75 चंभणिका a kind of lizard.
- हालाहलो viii. 75 मालिकः a flower gatherer, a florist.
- हालो viii. 66 सानवाहनः King Hala.
- हाविगे viii. 75 जङ्घालः, a courier दीर्घः, long मन्धरः, slow विरतः, ceased
- हासिअं viii. 62 हासः, laughter. [f. हास]
- हिका viii. 66 रजकी, a washerwoman.
- हिक्रासो viii. 69 पट्टः, mud.
- हिक्रिअं viii. 68 हेणारवः, neighing [f. हिक्रा]
- हिक्रो viii. 67 कल्पम् । भविष्यदतिक्रान्तं च दिनम्, yesterday, tomorrow [f. ह्र]
- हिक्रिअं viii. 68 एकपद्गमनक्रीडा, a play of walking with one leg.
- हिक्राहिडो viii. 67 आकुलः, agitated.
- हिक्रो viii. 67 आकुलः, agitated.
- हिडोलण्यं viii. 76 रत्नावली, a necklace of jewels. क्षेत्रक्षणादाः, a noise made to scare away birds etc. from fields.
- हिडुं वी viii. 67 वामनः, a dwarf [Tel. potti]
- हिडोले, cf. हिडोलयं
- हिडोलणं viii. 76 रत्नावली, a necklace of jewels क्षेत्रक्षणादाः, a noise made to scare away birds etc. from fields [a variant of हिडोलण्यं]
- हिडोलयं viii. 69 क्षेत्रे मृगनिषेधवः, a noise in a field to scare away animals.
- हिडोल क्षेत्रक्षणाद्यन्त्रमिति केचित्, a contrivance to scare away birds etc. from fields.
- हिड्या viii. 67 लज्जा, shame. हिड्यो लज्जित इत्यन्ये, ashamed
- हिड्या cf. the prec
- हिचिअ viii. 68 एकपद्गमनक्रीडा, a play of walking with one leg.
- हिरडी viii. 68 शकुनिका, a vulture
- हिरिमथा viii. 70 चणकाः, chick-peas
- हिरिवि viii. 69 पन्वलम्, a small pond, puddle.
- हिरिवंगो viii. 63 लगुडः, a club [a variant of हरिमिगो]
- हिला viii. 66 बालकाः, sand.
- हिल्ला viii. 66 बालुकाः, sand [a variant of the prec.]
- हिल्लरी viii. 67 लहरी, a wave.
- हिल्लोडणं viii. 69 क्षेत्रे मृगनिषेधवः, a noise

- in a field to scare away animals. [a variant of हिंडोलय]
- हिसोहिता viii. 69 र्वर्षा, rivalry, jealousy.
- हीरणा viii. 67 लज्जा, shame. [f. ही]
- हीरो viii. 70 सूचीमुक्ताभं दार्वदिवस्तु, anything sharpened into a point, such as a piece of wood. केचिन् हीर-
शब्दं भस्मयन्ति प्रयुञ्जते, ashes.
- हिसमणं viii. 68 हेपारवः, neighing.
- हुंकओ viii. 71 अञ्जलिः, the cavity formed by putting the hands together and hollowing the palms.
- हुंकुरुवो viii. 71 अञ्जलिः, the cavity formed by putting the hands together and hollowing the palms
- हुहुओ viii. 70 प्रवाहः, a stream.
- हुहुमो viii. 70 पताका, a banner.
- हुडो viii. 70 मघः, a rain.
- हुडा viii. 70 पणः, a stake.
- हुतो viii. 70 अभिमुखः, facing, turned towards.
- हुर्दो viii. 71 विषादिका, a sore or tumour on the foot.
- हुलिअं viii. 59 शीघ्रम्, soon. [f. लघु !]
- हुलुर्वी viii. 71 प्रसवपग, occupied in begetting.
- हूमो viii. 71 लोहकारः, a blacksmith.
- हेआले viii. 72 सर्पशिरःसंज्ञेन हस्तेन निषेधः, prohibition with a gesture of the hand. सर्पशिरा नाम हस्तकविशेषः, a particular position of the hand (resembling the hood of a snake.)
- हेरयो viii. 76 महिषः, a buffalo डिडिमः, a kind of drum. [ts]
- हेरिवो viii. 72 विनायकः, Ganesa. [f. हेरम्ब !]
- हेला viii. 71 वेगः, speed.
- हेलुअ viii. 72 सुनम्, sneezing.
- हेलुक्का viii. 72 द्विक्रा, hiccough.
- हेरण viii. 72 वस्त्रम्, a cloth.

APPENDICES

Appendix I.

Words considered as *dehyas* by others but
as *tadbharas* by Hemacandra.

अ

- अइराहा i. 34 विद्युत्, lightning [f. अचि-
गभा]
अक्का i. 6 अम्बा, the mother. [ts.]
अच्छभल्लो i. 37 कक्षः, a bear [ts.]
अच्छलं i. 20 अनपराधः, innocence [ts.]
अच्छोदणं i. 37 मृगया, hunting. [f. आच्छो-
दत्]
अनुभलवणो i. 48 समच्छद्, a kind of
tree [f. अयुगलवर्ण]
अञ्जा i. 5 गौरी, the Goddess Gāurī. [f.
आर्या]
अज्जो i. 5 अर्यः, master, lord [f. अर्य]
अडो i. 6 कूपः, a well. [f. अवट]
अणं i. 6 ऋणम्, debt [f. ऋण]
अण्णाण i. 7 मूर्ख्यम्, stupidity [f. अज्ञान]
अमिलाय i. 37 कुण्डककुमुदम्, the yellow
amaranth.
अंचोच्ची i. 9 आम्रपुष्पलावरी, mango flower
gatherer [f. आम्रोच्ची]
अलयं i. 16 कुटिलकेशः, curly hair. [f.
अलक]
अलनी i. 20 लुमा, linseed. [f. अलनी]
अलिनरं i. 37 कुण्डम्, a bowl. [ts.]
अवन्ताओ i. 37 उपाध्यायः, a teacher [f.
उपाध्याय]
अवगिळं i. 25 उत्तरीयम्, an upper cloth.
[f. उपरि]
अह = अमो, i. 6 that (m.) [f. अदस्,
He. Gr. iii. 87]

आ

- आमेलं i. 62 शोभाङ्गः, an ornament for
the head. [f. आपाङ्ग]

- आमोओ i. 64 परिमलः, fragrance. [f.
आमोद्]
आरणाल i. 67 काश्चिकम्, sour gruel. [f.
आरनाल]
आरालिओ i. 71 सूषकाङ्गः, a cook [f.
आगलिक]
आगोहो i. 63 नितम्बः, the buttocks [ts.]
आलिद्धो i. 66 आम्बिष्टः, embraced. [f.
आम्बिष्ट]
आमेअणयं i. 72 अविभूतदर्शनम्, charming
appearance [f. आमेचनक]
आहम्मिअ i. 71 आगतम्, come. [f. आह-
म्मिन]

इ

- इणं i. 79 एतत्, this [f. एतत्, He. Gr.
iii. 85]
इणमो i. 79 एतत्, this [f. एतत्, He. Gr.
iii. 85]
इण्हि i. 79 इदानीम्, now. [f. इदानीम् He.
Gr. ii. 134]
इदिंदिरो i. 79 अमरः, a large black bee.
[ts.]

उ

- उक्करो i. 96 समूहः, a collection. [f. उत्कर]
उच्चय i. 102 नीवी, the knot of the
lower garment [ts]
उच्छुण्णं i. 102 विमर्दितम्, crushed [f.
उत्सुण्ण]
उच्छू i. 85 इक्षुः, the sugar-cane. [f. इक्षु]
उण्होदयभंडो i. 120 पिटरम्, a pot [f. उण्णो-
दकभाण्ड]

उत्तलो i 101 उद्धतः, raised [ts.]
 उत्साहो i 102 उत्साहः, strenuous effort.
 [f. उत्साह]
 उदुक्षित i 115 पुलकितम्, thrilled. [f. उदु-
 क्षित]
 उदुगो i 102 आवुः, a rat [ts.]
 उदम् i 86 ऊर्ध्वम्, above [f. ऊर्ध्व, Hc
 Gr. ii. 59]
 उदमे i 86 यूयम्, you [Hc. Gr. iii. 91]
 उद्वरं i 90 उद्वली, the threshold. [f.
 उदुम्बर]
 उस्ता i 86 धेनुः, a cow [f. उस्ता]

ऊ

ऊहसिञ्जं i 140 उपहसितम्, laughed. [f.
 उपहसित]

ए

एकपदी i 145 गच्छः, a road [f. एकपदी]
 एकरो i 144 अयस्करोः, a blacksmith
 [f. अयस्करो Hc. Gr. i. 166]
 एताहो i 144 इदानीम्, now. [f. इदानीम्, Hc
 Gr. ii. 134]
 एदहं i 144 इयन्, this much. [f. इयन्,
 Hc. Gr. ii. 157]

ओ

ओज्जरो i 160 निसेरः, a mountain to-
 rrent [f. निसेर]
 ओमालं i 160 निर्माल्यम्, remains [f.
 निर्माल्य]
 ओली i 148 पङ्क्तिः, a row [f. आली]
 ओसस्तो i 160 अवसक्तः, suspended from.
 [f. अवसक्त]

क

कमलदो ii 11 कर्कशः, harsh, hard [f.
 कर्कश]
 कणिस ii 6 धान्यशीर्षम्, an ear of corn.
 [f. कणिस]

कमदो ii 55 कच्छपः, a tortoise, भिक्षुभाज-
 नम्, an ascetic's bowl, द्वैत्यः, an
 Asura [f. कमद]

कम्मणं ii 15 वरयादि, a dependent etc.
 [f. कर्मण]

करडो ii 55 काकादिः, a crow etc.
 [f. करट]

कलाशो ii 15 तूणः, a quiver. [f. कलाप]

कालिओ ii 56 ज्ञातः, known [f. कालित]

कष्वाओ ii 15 राक्षसः, a demon [f.
 कष्याद्]

काह्लो ii 58 कातरः, confused, afraid.
 [f. कातर]

कार्हा ii 58 अतीने भविष्यति च, past and
 future [f. रु]

किडी ii 31 सूकरः, a boar [f. किण]

किमिगणं ii 32 रथिगोद्ववकीरमुसोद्वास्ननन्तुनि
 एणन् रकम्, red colour got from the
 thread issuing from the mouth of
 a kind of worm. [f. रुमिगण]

कडो ii 35 घटः, a pot [f. कुट]

कुणिसो ii 10 कञ्चुकः, a bolice. [f.
 क्वसि]

कुणलं ii 36 मुकुलम् a bud [f. कुडमट]

कू ii 43 मकम्, boiled rice [ts.]

केदुह ii 14 कियन्, how much [f. कियन्
 Hc. Gr. ii. 157]

कोओ ii 45 चक्रवाकः, the ruddy goose.
 [f. कोक]

कोहंडी ii 50 कूष्माण्डी, a kind of pump-
 kin [f. कूष्माण्डी]

कोहली ii 50 कूष्माण्डी, a kind of pump-
 kin [f. कूष्माण्डी]

ख

खंजणो ii 69 खजगीटः, the wagtail [f.
 खजान]

ससिओ ii. 71 साधितः, set, studded. [f. साधित]

सुडिंओ ii. 71 साण्डितम्, cut. [f. साण्डित]

ग

गगरो ii. 85 गद्रदः, faltering [f. गद्रद]

गंजिओ ii. 85 कल्पपालः, a distiller [f. गात्रिक]

गंदिच्छेओ ii. 86 गन्धिच्छेदकः, cutpurse [f. गन्धिच्छेदक]

गंधुत्तमा ii. 86 सुग, liquor. [f. गन्धोत्तमा]

गयसाउल्लो ii. 87 बिरकः, free from passion [f. गत 4 साउल्ल q. v. in G.]

गहिलो ii. 85 गहिलः, obstinate [f. गहिल]

गुजसङ्गो ii. 93 रहस्यभेदी, one who discloses secrets. [f. गुघहर]

गुल्लो ii. 92 गुच्छः, a cluster [ts.]

गोहल्लो ii. 98 गोमान् possessing cows [गोमान्, He. Gr. ii. 159]

गोमुहं ii. 98 उपलेपनम्. smearing [f. गोमुह]

घ

घुसिण ii. 109 कुङ्कुमम्, saffron. [f. घुसृण]

घुआं ii. 110 उलकः, an owl. [f. घूक]

घोडो ii. 111 अश्वः, a horse [f. घोड]

च

चचरीओ iii. 6 अमरः, a large black bee [f. चचरीक]

चंद्रशाला iii. 6 चालङ्गना गृहोपरि कुटिका, an upstairs room of lattice work. [f. चन्द्रशाला]

चंद्रिमा iii. 4 चन्द्रिका, the moonshine. [f. चन्द्रिका]

चलणाउहो iii. 7 कुक्कुटः, a cock [f. चरणस्थ]

चपला iii. 4 बिद्युत्, lightning [f. चपला]

चुच्छ iii. 15 तुच्छम्, worthless, mean. [f. तुच्छ]

चुष्णिओ iii. 17 रेणुविच्छुरितः, coated with powder [f. चूर्णित]

छ

छणो iii. 24 उत्सवः, a festival [f. क्षण]

छाही iii. 26 छाया, shade [f. छाया]

ज

जगरो iii. 41 संतारः, an armour [ts.]

ड

डक iv. 6 दष्टम्, bitten [f. दष्ट]

डीण iv. 10 उडुनिम्, flown [f. डीन]

डोला iv. 11 आन्दोलनम्. a swing [f. डौला]

ण

णक्री iv. 46 याहः, a crocodile [f. नक]

णक्सा iv. 18 नखाः, the finger nails [f. नख He. Gr. ii. 99]

णिव्व iv. 48 षट्शान्तम्, the edge of the thatch or roof [f. नीव्व]

णिब्वद् iv. 34 उपमुक्तम्, enjoyed [f. निविष्ट]

णिसायो iv. 35 चण्डालः a man of a low caste, a Candāla. [f. निषाद्]

णाहम्मिअं iv. 43 निर्गतम्. gone, departed. [f. निहम्मिन]

णेह्वं iv. 44 नीडम्, a nest [f. नीड]

त

तलिणं v. 5 सूत्तम्, small [f. तलिन]

तामरस v. 10 पद्मम्, a lotus [ts.]

तिमिगिलो v. 13 मत्स्यविशेषः, a whale [ts.]

तुंडं v. 14 आस्थम्, the face, mouth. [ts.]

तुदं v. 14 उदरम्, the belly [ts]

तुर्वा v. 11 अलाष्, the bottle-gourd. [ts.]

तुषरो v. 16 रसविशेषः, astringent taste [ts.]
 तूहा v. 16 सरिद्वनारः, a landing place in a river [f. तीर्थ]

थ

थानथं v. 27 आलवालः, a trench for water round a tree [f. स्थानक]
 थुङ्कनं v. 28 अम्बूरुतम्, sputtering. [f. थूकन]
 थूणो v. 29 चोरः, a thief. [f. स्तेन]
 थेणो v. 29 चोरः, a thief. [f. स्तेन]
 थेवो v. 29 स्तोत्रः, a little [f. स्तोत्र]
 थोगे v. 30 स्थूलः, stout. [f. स्थूल]

द

दृग्गिओ v. 35 दमः, proud [f. दम]
 द्वां v. 33 परिहासः, joking [f. द्वय] वन-
 बहिः, a forest conflagration [ts]
 दुर्वाग्रो v. 37 सर्पः, a snake [f. दुर्वाकर]
 दिवाइत्ती v. 41 चाण्डालः, a man of a low caste, a Candāla [f. दिवाकीर्त्ति]
 दुह v. 12 असुखम्, unhappiness [f. दुःख]
 दूहंते v. 43 दुर्मगः, unfortunate. [f. दुर्मग]

ध

धूआ v. 60 दुहिता, a daughter [f. दुहितृ]

प

पगुण vi. 29 प्रावरणम्, an upper garment [f. प्रावरण]
 पञ्च vi. 1 अधिकारः, a topic, a section [f. पञ्च] मार्गः, a way, road. [f. पथा]
 पडंमुअ vi. 11 प्रतिश्रुतिः, a promise, an echo [f. प्रतिश्रुत्]
 पाड प्रसिम्प v. 35 मण्डितम्, adorned [f. प्रानकर्मित]

पणिअं vi. 7 विक्रितव्यम्, saleable [f. पणित]
 पत्तलं vi. 14 पत्रबहुलम्, full of leaves [f. पत्रल]
 पयरो vi. 14 शरः, an arrow. [f. प्रदर]
 पल्लटो vi. 14 पर्यस्तः, scattered about. [f. पर्यस्त]
 पल्लथो vi. 11 पर्यस्तः, scattered about. [f. पर्यस्त]
 पल्लविअं vi. 19 पल्लवाकारम्, [resembling a flower. [f. पल्लवित]
 पविक्तो vi. 11 दुर्म, kusa grass. [f. पवित्र]
 पाडश्चरो vi. 34 चोरः, a thief. [f. पाटश्चर]
 पाडिक्कं vi. 41 प्रत्येकम्, singly [f. प्रत्येक]
 पाडिक्कं vi. 41 प्रत्येकम्, singly [f. प्रत्येक]
 पामरो vi. 11 कुटुम्बी, a man of large family [ts]

पाहुडं vi. 41 प्राभृतम्, a present, an offering. [f. प्राभृत]

पिटच्छा vi. 49 पितृण्वम, a father's sister [f. पितृण्वता]

पिटडो vi. 49 पिटरः, a pot [f. पिटर]

पिट्ठोमो vi. 50 मीनः, a fish [f. पृथुगोम]

पीवलं vi. 51 पीतम्, drunk [f. पीत]

पुक्करो vi. 53 सारसः, a crane [f. पुक्कर]

पोओ vi. 81 बालः, a youth [f. पोत]

फ

फुरिअं vi. 84 चलितम्, moved दीप्तम्, bright, brilliant [f. स्फग्नि]

ब

बाहिं vi. 92 बहिः, outside [f. बहिः]

बिसकण्ठो vi. 93 बलाका, a crane [ts]

भ

भमला vi. 101 भ्रमरः, a large black bee [f. भ्रमर]

भाइरो vi. 104 भौकः, a coward [f. भौकतृत्]

म	व
मकड़ो vi. 119 जालकारुमिः, a spider [f. मकड़]	वहरं vii. 41 वज्रम, a diamond [f. वज्र]
मदूलो vi. 119 मृजः, a drum [f. मर्दल]	वकुहओ vii. 44 रथकारः a carpenter [f. वर्धकि]
मंथरं vi. 115 मन्दम्, slowly [ts.]	वद्वणी vii. 41 संमार्जनी, a broom [f. वर्धनी]
मम्मणो vi. 111 अव्यक्तवचनम्, indistinct speech [f. मम्मन]	वन्द्रे vii. 32 वृन्दम्, a group. [f. वन्द्र]
मयगलो vi. 125 हस्ती, an elephant [f. मद्रकल]	वप्यो vii. 83 क्षेत्रम्, a field. [f. वप]
मयथुलो vi. 125 क्रोटा, a jackal. [f. मृग-धूर्त]	वल्वा vii. 41 वामी, a mare [f. वडवा]
मयरंदो vi. 123 पुष्पमः, the juice of flowers [f. मकरन्द]	वल्हई vii. 36 वीणा, the Indian lute [f. वल्लकी] गोपी, a cowherdess [f. वल्लवी]
माउआ vi. 117 माता, the mother [f. मातृका]	वसई vii. 41 रात्रिः, the night [f. वसनि]
माउकं vi. 129 मृदु, soft [f. मृदुक]	वामट्टीओ vii. 47 मृतास्थीनि, the bones of the dead. [f. वामास्थि]
माडी vi. 128 संनाहः, an armour [f. माटी]	वावडो vii. 54 व्याकुलः, engaged in [f. व्यावृत्त]
माणंसी vi. 117 मनस्वी, high-minded [f. मनस्विन्]	वासाहू vii. 57 भेकः, a frog. [f. वर्षासू]
मालूगे vi. 130 चिखः, the wood-apple tree [ts.]	विक्खंभो vii. 88 विस्मारः, expanse [f. विष्कम्भ]
मीसालिअं vi. 133 मिश्रम्, mixture [f. मिश्र]	विच्छट्टो vii. 32 कद्धिः, increase [f. विच्छद]
मुंडी vi. 133 अलम्बुषा, a kind of fruit. [ts.]	विज्जुला vii. 65 विद्युन्, lightning [f. विद्युन्]
र	विट्टा vi. 61 लज्जा, shame [f. व्रीडा]
रत्तच्छो vii. 13 द्विषः, a buffalo [f. रकाक्ष]	विलया vii. 65 वनिता, a woman [f. वनिता]
रिक्खो vii. 6 कक्षः, a bear [f. कक्ष]	विलिअं vii. 65 विमिथं, a disagreeable act [f. व्यलीक]
रिच्छो vii. 6 कक्षः, a bear [f. कक्ष]	विसडो vii. 62 विषमः, uneven, difficult. [f. विषम]
रिट्ठी vii. 6 सङ्गः, a sword [f. रिष्टि]	विसो vii. 61 आरुः, a rat [f. वृष]
रोहो vii. 16 प्रतिरोधः, obstruction [f. रोध]	वीसुं vii. 73 सामस्सम्, totality [f. विष्वक्]
ल	वेइआ vii. 76 अङ्गुलिमुद्रा, a seal ring. [f. वेदिका]
लंघा vii. 17 उत्कोचः, a bribe [ts.]	वेरुलिअं vii. 79 वेदूर्यम्, lapis lazuli. [f. वेदूर्य]
लेखो vii. 28 अल्पम्, a little [f. लेष]	

स

- सत्थरो viii. 4 शय्या, a couch [f. सस्तर]
 सयली viii. 11 मीनः, a fish [f. शकलित्]
 सरडो viii. 11 रुकलासः, a chameleon.
 [f. सरट]
 सामर्थ्यं viii. 24 सामर्थ्यम्, ability, capacity. [f. सामर्थ्य]
 सिरिवओ viii. 32 शीवद्, a kind of bird
 [f. शीवद्]
 सुगिम्हओ viii. 39 फाल्गुनोत्सवः, a festival
 in Phālguna (February-March)
 [f. सुग्रीष्मक]

- सुहयो viii. 42 सुभगः, fortunate [f. सुभग]
 सोअमळं viii. 45 सौकुमार्यम्, tenderness
 [f. सौकुमार्य]
 सोमलं viii. 45 सुकुमारम्, tender [f.
 सुकुमार]

ह

- हलिआरो viii. 64 हरितालः, a kind of
 yellow coloured pigeon. [f. हरिताल]
 ह्रिदो viii. 67 अधः, below [f. अधः]
 ह्रित्यो viii. 67 अस्तः, terrified [f. अस्त]
 हरो viii. 70 वज्रः, a diamond [ts] हरो,
 the God Siva [f. हर]

Appendix II.

Alphabetical list of Verbal Substitutes
taught by Hemacandra in his Grammar and in this work.
The numbers in brackets refer to the Grammar.

अ

अहच्छ = गम्, 'go' i. 37 (iv. 162) अह-
च्छह = गच्छति.

अहं = गम्, 'go' i. 20 (iv. 162) अहं =
गच्छति.

अहकुस = गम्, 'go' i. 37 (iv. 162)
अहकुसह = गच्छति.

अहस्रोड = रुप् (असिबिद्यस्य), 'draw (a
sword)' i. 37 (iv. 188) अहस्रोडः
(Hc. Gr. °डेह) = असिं कोशात्कर्षति.

अप्य = राज् 'shine' i. 20 (iv. 100)
अप्यह = राजते.

अप्यव = पू 'fill' i. 37 (iv. 169) अप्य-
वह = पूरयति.

अप्याह = पू 'fill' i. 37 (iv. 169) अप्या-
हह = पूरयति.

अंगुम = पू 'fill' i. 37 (iv. 169) अंगुमह =
पूरयति.

अच्छ = आस् 'sit' (iv. 215) अच्छह =
आसते.

अजसस = आ-क्रुष् 'cry' i. 13 अजससह =
आकोषति.

अञ्च = रुप् 'draw' i. 20 (iv. 187)
अञ्चह = कर्षति cf. अञ्चिञ् in the gloss-
ary.

अट्ट = कथ् 'boil' i. 20 (iv. 119) अट्ट
'wander' (iv. 230) अट्टह = कथति,
परिअट्टह = पर्यटति.

अनुक्त्स = क्षिप् 'throw' i. 37 (iv. 143)
अनुक्त्सह = क्षिपति.

अणच्छ = रुप्, 'draw' i. 37 (iv. 187)
अणच्छह = कर्षति.

अणुरुज्ज = अनुरुप् 'obstruct' (कर्मणि
मावे च) (iv. 248) अणुरुज्जह = अनुरु-
ष्यते.

अणुवज्ज = गम् 'go' i. 41 (iv. 162)
अणुवज्जिञ् = गतम्, अणुवज्जह = गच्छति.

अण्ड = भुज् 'eat' i. 20 (iv. 110) अण्डह
= भुङ्क्ते.

अप्याह = सं-दिश् 'send a message' i. 37
(iv. 180) अप्याहह = संदिशति.

अप्युण्ण = आ-कम् 'seize' i. 20 (iv. 258)
अप्युण्णो = आक्रान्तः.

अदिभड = सं-गम् 'meet' i. 37, 78 (iv.
164) अदिभडह = संगच्छते.

अढमुल = स्ना, 'bathe' प्र-दीप् 'blaze'
i. 58 (iv. 14, 152) अढमुलह = स्नाति,
प्रदीप्यते.

अयंछ = रुप् 'draw' i. 37 (iv. 187)
अयंछह = कर्षति.

अहत्थ = उत्-क्षिप् 'throw up' i. 37 (iv.
144) अहत्थह = उत्क्षिपति.

अह्लिभ = उप-सृप् 'approach' आ-ली
'settle down upon' i. 58 (iv.
139, 54) अह्लिभह = उपसर्पति, आलीयते
(Hc. Gr. अह्लीअह = आलीयते)

अह्लिष = अर्प् 'offer' (iv. 39) अह्लिषह =
अपयति.

अवअक्त्स = दृश् 'see' i. 48 (iv. 181)
अवअक्त्सह = पश्यति.

अवअच्छ = ह्लाद् 'rejoice' (प्यन्तस्याप्यन्तरस्य च), दृश् 'see' i. 59 (iv. 122, 181)

अवअच्छद् = ह्लादते, ह्लादयति, पश्यति.

अवअज्ज = दृश् 'see' i. 48 (iv. 181)

अवअज्जद् = पश्यति.

अवआस = दृश् 'see', श्लिप् 'embrace.' i. 59 (iv. 181, 190. cf. ii. 174)

अवआसद् = पश्यति, श्लिष्यति.

अवक्त्स = दृश् 'see' i. 37 (iv. 181)

अवक्त्सद् = पश्यति.

अवज्जस = गम् 'go' i. 48 (iv. 162)

अवज्जसद् = गच्छति.

अवसंड = परि-रम् 'embrace' i. 11 अवसु-

डद् = परिरभते, अवसंडिज्जद् = परिरभ्यते. अव-
संडिऊण = परिरभ्य.

अवसेइ = गम् 'go,' नश् 'perish' i. 59

(iv. 162, 178) अवसेइद् = गच्छति,
नश्यति.

अवह = रच् 'arrange' i. 37 (iv. 94)

अवहेइ (Hc. Gr. °हइ) = रचयति.

अवहर = गम् 'go,' नश् 'perish,' i. 59

(iv. 162, 178) अवहरद् = गच्छति, नश्यति

अवहाव = क्रप् 'pity' i. 48 (iv. 131)

अवहावेइ = क्रपते (रूपां करोतीत्यर्थः)

अवहेइ = मुच् 'release' i. 48 (iv. 91)

अवहेइद् = मुञ्चति.

अवुक्क = वि-ज्ञा (प्यन्तस्य) 'tell respect-

fully' i. 37 (iv. 38) अवुक्कद् = विज्ञा-
पयति.

अहिकल = द्द् 'burn' i. 48 (iv. 208)

अहिकलद् = दहति.

अहिरचचअ = ग्रह् 'take' आ-गम् 'come'

i. 60 (iv. 209, 163) अहिरचचुअद् =
गृह्णाति, आ-च्छति.

अहिरेम = पू 'fill' i. 48 (iv. 169) अहि-

रेमद् = पूरयति.

अहिलंस = काइस् 'desire' i. 48 (iv. 192)

अहिलंसद् = काइसति.

अहिलेष = काइस् 'desire' i. 48 (iv. 192)

अहिलेषद् = काइसति.

अहेसि = आसीद् 'was' i. 20.

आ

आअडु = व्या-वृ 'be engaged' i. 71, 68

(iv. 81) आअडुद् (Hc. Gr. °डुइ)
= व्यापियते.

आइग्म = आ-ग्रा 'smell' i. 71 (iv. 13)

आइग्मद् = आजिघ्नति.

आइंछ = रुप् 'draw' i. 71 (iv. 187)

आइंछद् = कर्षति.

आउडु = मरन् 'plunge' i. 71 (iv. 101)

आउडुद् = मज्जति.

आढव = आ-रभ 'begin' i. 71 (iv. 155)

आढवद् = आरभते.

आढव्प = आ-रम् 'begin' (कर्माणि मावे च)

i. 71 (iv. 254) आढव्पद् = आरभ्यते.

आयज्ज = वेप् 'tremble' i. 71 (iv. 147)

आयज्जद् = वेपते.

आयंय = वेप् 'tremble' i. 71 (iv. 147)

आयंयद् = वेपते.

आरंभ = आ-रम् 'begin' (iv. 155) आरं-

भद् = आरभते.

आरोअ = उलम् 'sport' i. 71 (iv. 202)

आरोअद् = उलसति

आरोल = पुञ्ज् 'heap' i. 71 (iv. 102)

आरोलद् = पुञ्जयति.

आलिह = स्पृश् 'touch' i. 71 (iv. 182)

आलिहद् = स्पृशति.

आलुंस = द्द् 'burn' स्पृश् 'touch' i. 78

(iv. 208, 182) आलुंसद् = दहति, स्पृशति.

आविलुंय = काइस् 'desire' i. 72 आविलुंयिअं

= अभिलषितम्.

आसप = सं- 'conjecture' i. 71 (iv. 35) आसपइ = सम्भावयति.

आइ = काङ्क्ष् 'desire' i. 66 (iv. 192) आइह = काङ्क्षति.

आहोड = तइ 'beat' i. 71 (iv. 27) आहोडइ = ताडयति.

इ

इच्छ = इष् 'wish' (iv. 215) इच्छइ = इच्छति.

उ

उक्कुग = उन्-स्था 'get up' (iv. 17) उक्कुगइ = उत्तिष्ठति.

उकुस = गम् 'go' i. 117 (iv. 162) उकुसइ = गच्छति.

उकुसं = उक्कृष्टम्, 'drawn out' (iv. 258)

उक्युड = तुइ 'break' (iv. 116) उक्युडइ = तुडति

उग = उद्द् 'open' (पयन्तस्य) i. 102 (iv. 33) उगइ = उद्दाटयति.

उगह = रच् 'arrange' i. 104 (iv. 91) उगहइ = रचयति.

उगुन = मृन् 'wipe off' i. 117 (iv. 105) उगुनइ = मारिष्टि.

उंघ = नि-द्रा 'sleep' i. 102 (iv. 12) उंघइ = निद्राति.

उङ्ग = उङ्गी 'fly up' (iv. 237) उङ्गइ = उङ्गयति, उङ्गति = उङ्गीयन्ति.

उह = उन्-स्था 'get up' (iv. 17) उहइ = उत्तिष्ठति.

उथंघ = उन्-क्षिप् 'throw up' रूष् 'obstruct' i. 137 (iv. 144, 133) उन्-नम् 'raise' (iv. 36) उथंघइ = उन्क्षिपति, रूणाट्टि, उन्नमयति.

उथल = उच्छल् 'fly upwards' (iv. 174) उथलइ = उच्छलति.

उथार = आ-क्रम् 'occupy, seize' i. 117 (iv. 160) उथारइ = आक्रामति.

उद्दाल, a variant of ओद्दाल, q. v.

उद्दुमा = पू 'fill' i. 117 (iv. 169) उन्-ध्मा 'blow' (iv. 8) उद्दुमाइ = पूर्यति (Hc. Gr. पूरयति), उद्दुमाति.

उपेल = उन्-नम् 'raise' i. 117 (iv. 36) उपेलइ = उन्नमयति.

उष्काल = कथ् 'tell' i. 117 (iv. 2) उष्काल but in ii. 174 उष्काल उष्कालइ = कथयति.

उष्भाव = रम् 'rejoice' i. 117 (iv. 168) उष्भावइ = रमते, उष्भाविअं = सुरतम्.

उष्भुत्त = उन्-क्षिप्, 'throw up' i. 117 (iv. 144) उष्भुत्तइ = उत्क्षिपति.

उष्मच्छ = वञ्च, 'sneak' i. 117 (iv. 93) उष्मच्छइ (Hc. Gr. उम०) = वञ्चति.

उष्मत्थ = अभ्या-गम्, 'come face to face' i. 117 (iv. 165) उष्मत्थइ = अभ्यागच्छति.

उल्लाल = उन्-नम् 'raise' i. 117 (iv. 36) उल्लालइ = उन्नमयति.

उल्लुक्क = तुइ 'break' i. 92 (iv. 116) उल्लुक्कइ = तुडाति; उल्लुक्क = तुटितम्.

उल्लुड = वि-रिञ् 'purge' i. 117 (iv. 26) उल्लुडइ = विरेचयति. cf. ओलुड.

उल्लूग = तुइ 'break' i. 117 (iv. 116) उल्लूगइ = तुडाति.

उवरुञ्ज = उप-रूष् 'obstruct' (कर्मणि मावे च) (iv. 248) उवरुञ्जइ = उपरुञ्जते.

उवसम = उप-शाम 'cease' (iv. 239) उवसमइ = उपशाम्यति.

उवहत्थ = समा-रच्, 'arrange' i. 119 (iv. 95) उवहत्थिअं = संज्ञितम्; उवहत्थइ = समारचयति.

उव्वाअ = उन्-धा 'blow' (iv. 240) उव्वाअइ = उद्वाति.

उखिष = उत्-विञ् 'be grieved' (iv. 227) उखिषह = उद्विजते.

उखेढ = उत्-वेष्ट् 'surround' (iv. 223) उखेढह = उद्वेष्टते.

उखेह = म-सृ 'follow forth' i. 117 (iv. 77) उन्-वेष्ट् 'surround' (iv. 223) उखेहह = प्रसरति (in this sense Hc. Gr. उवेहह), उद्वेष्टते.

उत्सिक्क = मुच् 'release' उत्-क्षिप् 'throw up' i. 137 (iv. 91, 144) उत्सिक्कह = मुञ्चति, उत्क्षिपति.

ऊ

ऊसल = उत्-लृष् 'sport' i. 141 (iv. 202) ऊसलिअं = उल्लसितम्; ऊसलह = उल्लसति.

ऊसुंभ = उत्-लृष् 'sport' i. 142 (iv. 202) ऊसुंभिअं = उल्लसितम्; ऊसुंभह = उल्लसति.

ओ

ओअक्क = दृश् 'see' i. 163 (iv. 181) ओअक्कह = पश्यति.

ओअग्ग = वि-आप् 'pervade' i. 163 (iv. 141) ओअग्गह = व्याप्नोति.

ओअंद् = आ-छिद् 'cut off' i. 163 (iv. 125) ओअंद्ह = आच्छिनसि.

ओग्गाल = रोमन्थ 'chew' (प्यन्तस्य) i. 163 (iv. 43) ओग्गालह = रोमन्थयति.

ओह्वाल = आ-छिद् 'cut off' i. 163 (iv. 125) ओह्वालह (Hc. Gr. उह्वा^१) = आच्छिनसि.

ओवाल = ङद् 'cover' (प्यन्तस्य) ङु 'float' (प्यन्तस्य) i. 174 (iv. 21, 41) ओवालह = ङाद्ययति, ङुययति.

ओरस = अव-तृ 'descend' i. 163 (iv. 85) ओरसह = अवतरति.

ओरुम्मा = उत्-वा 'vomit' i. 163 (iv. 11) ओरुम्माह = उह्वाति.

ओलुंढ = वि-रिच् 'purge' i. 163 (iv. 26) ओलुंढह = विरेचयति. [prob. a variant of उल्लुंढ]

ओवास = अव-काश् 'be visible' i. 163 (iv. 179) ओवासह = अवकाशते.

ओवाह = भव-गाह 'plunge into' i. 163 (iv. 205) ओवाहह = अवगाहते.

ओसुक्क = तिञ् 'sharpen' i. 163 (iv. 104) ओसुक्कह = तेजयति.

ओह = अव-तृ 'descend' i. 160 (iv. 85) ओहह = अवतरति.

ओहाम = तुल् 'weigh' i. 163 (iv. 25) ओहामह = तोलयति.

ओहाव = आ-क्रम् 'occupy, seize' i. 163 (iv. 160) ओहावह = आक्रामति.

ओहीर = नि-द्रा 'sleep' i. 163 (iv. 12) ओहीरिअं = निद्रा; ओहीरह = निद्राति.

क

कढ = कथ् 'boil' (iv. 220) कढह = कथति
कडु = रुप्, 'draw, pull' (iv. 187)
कडुह = कर्षति.

कथ = कथ् 'tell' (कर्मणि भावे च) (iv. 249) कथह = कथ्यते.

कमवस = स्वप् 'sleep' ii. 23 (iv. 146)
कमवसह = स्वपिति.

कम्म = क्षुरं-रु 'shave' भुञ् 'eat' ii. 56 (iv. 72, 110) कम्मह = क्षुरं करोमि, भुङ्के (in this sense Hc. Gr. कम्भे)

कम्मव = उप-भुञ् 'enjoy' ii. 23 (iv. 111) कम्मवह = उपभुङ्के.

कर = रु 'do' (iv. 234, 239) करह = करोति.

करंज = मञ् 'break' ii. 23 (iv. 106)
करंजह = मनकि.

करिस = रुप् 'draw, pull' (iv. 235)
करिसह = कर्षति.

कच = कु 'hum' (iv. 233) कचह = कोनि.
 का = रु 'do' (भूतभविष्यकालयोः; एकातुम्-
 तथेषु च) (iv. 214) काङ्गा = अकार्षि,
 अकरोत्, चकार, काङ्गि = करिष्यति, कर्ता,
 काऊण = कृत्वा, काउं = कर्तुम्; कायध्वं =
 कर्तव्यम्.

किण = क्री 'buy' (iv. 52) किणह =
 क्रीणाति.

किलिकिच = रम् 'rejoice' ii. 32 (iv.
 168) किलिकिचह = रमते.

कीर = रु 'do' (कर्मणि भावे च) (iv. 250)
 कीरह = क्रियते.

कुक्क, a variant of कोक्क q. v.

कुञ्ज = कुध् 'be angry' (iv. 217)
 कुञ्जह = कुप्यति.

कुण = रु 'do' (iv. 65, 239) कुणह =
 करोति.

कुप्य = कुप् 'be angry' (iv. 230)
 कुप्यह = कुप्यति.

केलाय = समा-रच् 'arrange' ii. 44 (iv.
 95) केलायह = समारचयति.

कोआस = वि-कस् 'open' ii. 50 (iv. 195)
 केआसह = विकसति.

कोक्क (ह्रस्वन्ते कुक्क) = व्या-ङ् 'speak' ii. 50
 (iv. 76) कोक्कह (कुक्कह) = व्याङ्गति.

कोट्टम = रम् 'rejoice' ii. 50 (iv. 168)
 कोट्टमह = रमते.

ख

खउर = खुम् 'be agitated' ii. 72 (iv.
 154) खउरह = खुभ्यति.

खडु = मृद् 'press' ii. 71 (iv. 126)
 खडुर = मृदाति.

खम्म = खम् 'dig' (कर्मणि भावे च) (iv.
 244) खम्मह = खन्यते

खा = खाद् 'eat' (वर्तमानभविष्यद्विषयाद्येकवचन
 एव) (iv. 228) खाह = खादति, खाहिर =
 खादिष्यति, खाउ = खातु.

खिज्ज = सिद् 'be afflicted' (iv. 224)

खिज्जह = सिद्यते

खिर = खर 'flow' ii. 74 (iv. 173)

खिरह = खरति

खुट्ट = तुह् 'break' ii. 75 (iv. 116)

खुट्टह = तुहति

खुड = तुह् 'break' ii. 75 (iv. 116)

खुडह = तुहति.

खुप्य = मस्ज् 'plunge' ii. 75 (iv. 101)

खुप्यह = मज्जति.

खेडु = रम् 'rejoice' ii. 77 (iv. 168)

खेडुह = रमते.

ग

गच्छ = गम् 'go' (iv. 215) गच्छह = गच्छति

गढ = घट् 'happen' (iv. 112) गढह =
 घटते

गंठ = घन्ध् 'tie' (iv. 120) गंठह = घनाति

गमेस = गवेष् 'search for' (iv. 189)

गमेसह = गवेषयति.

गम्म = गम् 'go' (कर्मणि भावे च) (iv. 249)

गम्मह = गम्यते.

गलत्थ = क्षिप् 'throw' ii. 87 (iv. 143)

गलत्थिअं = क्षिप्तम्; गलत्थह = क्षिपति.

गा = गै 'sing' (iv. 6) गाह = गायति.

गिज्ज = गृध् 'covet' (iv. 217) गिज्जह =
 गृध्यति.

गुंज = ह् 'laugh' ii. 92 (iv. 196)

गुंजह = हसति.

गुंजुल (Hc. Gr. गुंजोल, ह्रस्वन्ते तु गुंजुल)

= उन्-लस् 'sport' ii. 93 (iv. 202)

गुंजुलह = उलसति.

गुं = उडुलि 'sprinkle with powder'

ii. 92 (iv. 29) गुंउह = उडुलयति.

गुम = भम् 'turn round' ii. 92 (iv.

161) गुमह = भ्रमति.

गुम्म = मुह् 'faint' ii. 92 (iv. 207)

गुम्मह = मुस्यति.

गुम्मड = मुद् 'faint' ii. 93 (iv. 207)

गुम्मडइ = मुहति.

गुलल = रु 'do' (चाटुविषयस्य) ii. 93 (iv. 73) गुललइ = चाटु करोति.

गुलुगुंल = उन्-नम् 'rise' (प्यन्तस्य) उत्क्षिप् 'throw up.' ii. 93 (iv. 36, 114)

गुलुगुंल्लिअं = उन्नमितम्, गुलुगुंल्लइ = उन्नमयति उत्क्षिपति.

गेण्ह = ग्रह 'take, seize' (iv. 209) गेण्हइ = गृह्णाति.

घ

घत्त = क्षिप् 'throw' गवेप् 'search for' ii. 112 (iv. 143, 189) घत्तइ = क्षिपति, गवेषयति.

घिस = ग्रस् 'swallow' n. 108 (iv. 204) घिसइ = ग्रसते.

घुट्ट (Hc. Gr. घोट्ट of which घुट्ट is the shortened form) = पा 'drink' i. 109 (iv. 10) घुट्टइ = पिबति.

घुम्म = घूर्ण 'reel' ii. 109 (iv. 117) घुम्मइ = घूर्णति.

घुल = घूर्ण 'reel' ii. 109 (iv. 117) घुलइ = घूर्णति [a variant of घोल q. v.]

घुसल = मन्थ 'churn' ii. 109 (iv. 121) घुसलइ = मथ्नाति

घेत् = ग्रह 'take, seize' (स्कानुयन्त्येषु) (iv. 210) घेत्तुण = गृहीत्वा; घेत्तुआण = गृहीत्वा, घेत्तुं = गृहीत्वा, गृहीतुम्; घेत्तुवं = गृहीतव्यम्.

घेप्प = ग्रह 'take, seize' (कर्मणि भावे च) (iv. 256) घेप्पइ = गृह्णाते.

घोल = घूर्ण 'reel' ii. 111 (iv. 117) घोलइ = घूर्णति [from this घुल q. v. is formed by shortening.]

च

चक्कन = अन् 'turn round' iii. 6 (iv. 161) चक्कनइ (Hc. Gr. च्क्कनइ) = अन्वति.

चक्कस = आ-स्वद् 'taste' (iv. 258) चक्कस्मिअं = आस्वाहितम्.

चच्चुप्प = क 'go' (प्यन्तस्य) iii. 6 (iv. 39) चच्चुप्पइ = अर्पयति.

चच्छ = तक्ष 'chop' iii. 4 (iv. 194) चच्छइ = तक्ष्णोति.

चज्ज = दृश् 'see' iii. 4 चज्जइ = पश्यति.

चड = आ-रूह 'ascend' (iv. 206) चडइ = आरोहति.

चट्टु = मृद् 'press' भुज् 'eat' णप् 'grind' iii. 20 (iv. 126, 110, 185) चट्टुइ = मृद्धानि, मुट्ठके, पिन्डि.

चमड = भुज् 'eat' iii. 6 (iv. 110) चमडइ = भुट्ठके.

चय = शक् 'be able' iii. 4 (iv. 86) चयइ = शक्नोति.

चल = चल 'move' (iv. 231) चलइ = चलति.

चव = कथ 'tell' iii. 4 (iv. 2) च्यु 'fall down' (iv. 233) चवइ = कथयति, च्यवते.

चिच = मण्ड 'adorn' iii. 11 (iv. 115) चिचइ = मण्डयति.

चिचअ = मण्ड 'adorn' m. 13 (iv. 115) चिचअओ = मण्डितः, चिचअइ = मण्डयति.

चिचिल्ल = मण्ड 'adorn' iii. 13 (iv. 115) चिचिल्लइ = मण्डयति.

चिट्ठ = स्था 'stand' (iv. 16) चिट्ठइ = तिष्ठति.

चिण = चि 'collect' (iv. 241) चिणइ = चिनोति.

चिम्म = चि 'collect' (कर्मणि भावे च) (iv. 243) चिम्मइ = चीयते.

चिच्च = चि 'collect' (कर्मणि भावे च) (iv. 242) चिच्चइ = चीयते.

जुक्क = अंश 'be lost' (iv. 177) जुक्कइ = अश्रयति.

चुग = चि 'collect' (iv. 238) चुगर = चिनोति.
 चुंय = चुम्ब 'kiss' (iv. 239) चुंवर = चुम्बति.
 चुलुचल = स्पम्ब 'throb' iii. 18 (iv. 127)
 चुलुचुलर = स्पन्दते.
 चोप्यर = चक्ष 'rub' iii. 19 (iv. 191)
 चोप्यरर = चक्षति.

छ

छज्ज = राज् 'shine' iii. 25 (iv. 100)
 छज्जर = राजति.
 छडु = मुच् 'release' iii. 25 (iv. 91)
 छडुर = मुञ्चति.
 छित्तं = स्पृष्टम् 'touched' (iv. 258)
 छिन्द = छिद् 'cut' (iv. 216) छिन्दर = छिनति.
 छिप्य = स्पृश् 'touch' (iv. 257) (कर्मणि भावे च) छिप्यर = स्पृश्यते.
 छिष = स्पृश् 'touch' iii. 28 (iv. 182)
 छिषर = स्पृशति.
 छिह = स्पृश् 'touch' iii. 28 (iv. 182)
 छिहर = स्पृशति.
 छुंद = आ-कम् 'occupy' (iv. 160) छुंदर = आकामति.
 छुप्य = छुप् 'touch' (कर्मणि भावे च) (iv. 249) छुप्यर = छुप्यते.
 छुड = क्षिप् 'throw' (iv. 143) छुडर = क्षिपति.

ज

जअर = त्व 'make haste' iii. 44 (iv. 170) जअरर = त्वरते, जअरन्तो = त्वरमाणः
 जग्ग = जाग् 'be awake' (iv. 80) जग्गर = जागर्ति.
 जग्ग = जग् 'restrain' (iv. 215) जग्गर = जग्गति

जरं = त्यक्तम् 'abandoned' (iv. 258)
 जंप = कथ् 'tell' iii. 41 (iv. 2) जंपर = कथयति.
 जंभा = जृम्ब 'yawn' (iv. 157) जंभार = जृम्बते.
 जंभय = जृम्ब 'yawn' (iv. 240) जंभयार = जृम्बते.
 जम्ब = जन् 'be born' (iv. 136) जम्बर = जायते.
 जर = जृ 'humiliate' (iv. 234) जरर = जरति.
 जव = या 'go' (व्यन्तस्य) iii. 41 (iv. 40) जवर = यापयति.
 जा = जन् 'be born' (iv. 136) जार = जायते
 जाअ = जन् 'be born' (iv. 240) जाअर = जायते.
 जाण = ज्ञा 'know' (iv. 7) जाणर = जानाति.
 जिण = जि 'conquer' (iv. 241) जिणर = जयति.
 जिम = भुज् 'eat' iii. 46 (iv. 110)
 जिमर = भुङ्के [the shortened form of जेम]
 जिम्म = जिष् 'eat' (iv. 230) जिम्मर = जेमति.
 जिब्ब = जि 'conquer' (कर्मणि भावे च) (iv. 242) जिब्बर = जीयते.
 जीर = जृ 'humiliate' (कर्मणि भावे च) (iv. 250) जीरर = जीरते.
 जीह = लज्ज 'be ashamed' iii. 46 (iv. 103) जीहर = लज्जते
 जुज्ज = जुज् 'yoke' (iv. 109) जुज्जर = युज्जति.
 जुज्ज = जुज् 'fight' (iv. 217) जुज्जर = युज्यते.
 जुंज = जुज् 'yoke' (iv. 109) जुंजर = युज्जति.

जुल = युज् 'yoke' (iv. 109) जुल्यह =
बुनक्ति.

जूर = सिद् 'be afflicted' कुप् 'be angry'
iii. 52 (iv. 132, 135) जूरह = सिष्यते,
कुर्याति.

जूरव = वञ्च् 'sneak' iii. 47 (iv. 93)
जूरवह = वञ्चति.

जे = जि 'conquer' (iv. 237) जेरुण =
जित्वा.

जेम = भुज् 'eat' (iv. 110) जेमह = भुङ्क्ते.

झ

संस = सप्-तप् 'be distressed,' विलप्,
'lament,' उपा-लप् 'censure' निःश्वस्
'sigh' iii. 62 (iv. 140, 148, 156,
201) संसह = संतप्यते, विलयति, उपासते,
निःश्वसिति.

सड = शद् 'perish' iii. 55 (iv. 130)
सडह = शयिते.

संट = भ्रम् 'turn round' (iv. 161)
संटह = भ्रमति.

संप = भ्रम् 'turn round' iii. 55 (iv.
161) संपह = भ्रमति.

सर = स्मृ 'remember' सर 'flow' iii. 62
(iv. 74, 173) सरह = स्मरति, सरति.

सा = व्ये 'contemplate' (iv. 6) साह =
व्यायति.

साअ = व्ये 'contemplate' (iv. 240)
साअह = व्यायति.

सुण = जुगुप्स् 'despise' iii. 58 (iv. 4)
सुणह = जुगुप्सते

सुर = स्मृ 'remember' iii. 59 (iv. 74)
सुरह = स्मरति.

सोस = क्षिप् 'throw' (iv. 258) सोसिअं
= क्षिप्तम्.

ट

तिरिटिह = भ्रम् 'turn round' iv. 3 (iv.
161) तिरिटिहह = भ्राम्यति.

तिरिटिह = मण्ड 'adorn' iv. 3 (iv. 115)
तिरिटिहह = मण्डयति.

ठ

ठा = स्था 'stand' (iv. 16) ठाह = तिष्ठति.
Also ठाअ.

ड

डज्ज = दह 'burn' (कर्मणि भावे च) (iv.
246) डज्जह = दस्यते

डर = डस् 'fear' iv. 8 (iv. 198) डरह
= डस्यति

डल्ल = पा 'drink' iv. 8 (iv. 10) डल्लह
= पिबति.

डिभ = संस् 'slip down' iv. 9 (iv. 197)
डिमह = संसते.

ढ

ढस = वि-वृत् 'turn round' iv. 14 (iv.
118) ढसह = विवर्तते.

ढक्क = छद् 'cover' iv. 14 (iv. 21)
ढक्कह = छादयति.

ढढल्ल = भ्रम् 'turn round' iv. 15 (iv.
161) ढढल्लह = भ्रमति.

ढढोल = गवेष् 'search for' iv. 15 (iv.
189) ढढोलह = गवेषयति.

ढिक्क = गर्ज् 'bellow' (वृषभकर्तृकस्य) iv.
15 (iv. 99) ढिक्कह = वृषभो गर्जति.

ढुंढुल्ल = भ्रम् 'turn round' गवेष् 'search
for' iv. 17 (iv. 161, 189) ढुंढुल्लह =
भ्रमति, गवेषयति.

ढुम = भ्रम् 'turn round' iv. 15 (iv.
161) ढुमह = भ्रमति.

ढुस = भ्रम् 'turn round' iv. 15 (iv.
161) ढुसह = भ्रमति

ण

णज्ज = ज्ञा 'know' (कर्मणि भावे च) iv. 20
(iv. 252) णज्जह = ज्ञायते.

णह = गुप् 'hide' iv. 20 (iv. 150) णहइ = गुप्यति.	19) जिम्माण = निर्मिमीते (Hc. Gr.) जिम्माण)
णव = नम् 'salute,' (iv. 226) 'bend' (भाराक्रान्ते कर्तरि)(iv. 158) णवइ = नमति, भाराक्रान्तो नमति.	गिरप्प = स्था 'stand' iv. 40 (iv. 16) गिरप्पइ = तिष्ठति (Hc. Gr. गिरप्प)
णव्व = ज्ञा 'know' (कर्मणि भावे च) iv. 20 (iv. 252) णव्वइ = ज्ञायते.	गिरिच्च = नि-ली 'hide' iv. 40 (iv. 55) गिरिच्चइ = निलीयते.
णिअ = दृश् 'see' iv. 38 (iv. 181) णिअइ = पश्यति (Hc. Gr. निअ)	गिरिणज्ज = पिप् 'grind' iv. 41 (iv. 185) गिरिणज्जइ = पिनष्टि.
णिअच्छ = दृश् 'see' iv. 40 (iv. 181) णिअच्छइ = पश्यति. (Hc. Gr. निअच्छ)	गिरिणास = गम् 'go' पिप् 'grind' नश् 'perish' iv. 51 (iv. 162, 185, 178) गिरिणासइ = गच्छति, पिनष्टि, नश्यति.
णिआर = रु 'do' (काणेशितविषयस्य) iv. 40 (iv. 66) णिआरइ = काणेशितं करोति.	गिरुवार = गृह् 'take, seize' iv. 41 (iv. 209) गिरुवारइ = गृह्णाति (Hc. Gr. गिरुवार)
णिउडु = मस्जू 'plunge' iv. 40 (iv. 101) णिउडुइ = मज्जति.	गिलीअ = नि-ली 'hide' (iv. 55) गिलीअइ = निलीयते.
णिच्छल्ल = छिद् 'cut' iv. 40 (iv. 124) णिच्छल्लइ = छिनत्ति.	गिलुक्क = तुड् 'break' नि-ली 'hide' iv. 51 (iv. 116, 55) गिलुक्कइ = तुडति, निलीयते.
णिज्झर = क्षि 'decay' 'destroy' iv. 40 (iv. 20) णिज्झरइ = क्षीयते (Hc. Gr. क्षयति)	गिल्लस = उल्-लस् 'sport' iv. 40 (iv. 202) गिल्लसइ = उल्लसति.
णिज्झोड = छिद् 'cut' iv. 40 (iv. 124) णिज्झोडइ = छिनत्ति.	गिल्लुंछ = मुच् 'release' iv. 40 (iv. 91) गिल्लुंछइ = मुञ्चति.
गिटुह = वि-गल् 'get loose' iv. 40 (iv. 175) गिटुहइ = विगलति.	गिल्लूर = छिद् 'cut' iv. 40 (iv. 124) गिल्लूरइ = छिनत्ति.
गिटुहइ = रु 'do' (निष्कर्मविषयस्य) iv. 40 (iv. 67) गिटुहइइ = निष्कर्मं करोति.	गिवइ = गम् 'go' पिप् 'grind' नश् 'perish' iv. 51 (iv. 162, 185, 178) गिवइइ = गच्छति, पिनष्टि, नश्यति.
गिटुअ = क्षर् 'flow' iv. 40 (iv. 173) गिटुअइ = क्षरति (Hc. Gr. गिटुअ)	गिब्बड = भू 'become' (पृथक्भूते स्पष्टे च कर्तरि) iv. 40 (iv. 62) गिब्बडइ = पृथक् स्पष्टो वा भवति.
गिम = नि-अप् 'place' iv. 38 (iv. 199) गिमइ = न्यस्यति.	गिप्पर = कथ् 'tell' (दुःखविषयस्य) छिद् 'cut' iv. 51 (iv. 3, 124) गिप्परइ = दुःखं कथयति, छिनत्ति.
गिम्मव = निर्-मा 'create' iv. 40 (iv. 19) गिम्मवइ = निर्मिमीते (Hc. Gr. निम्मव)	गिब्बल = मुच् 'release' (दुःखविषयस्य) निप्-पद् 'be produced' क्षर् 'flow' iv. 51 (iv. 92, 128, 173) गिब्बल्लेइ =
गिम्मइ = गम् 'go' iv. 40 (iv. 162) गिम्मइइ = गच्छति.	
गिम्माण = निर्-मा 'create' iv. 40 (iv.	

पुर्वीं मुञ्चति, निष्पद्यते, क्षरति (Hc. Gr. निष्पद्यते in the latter two senses)
 शिवा = वि-अप् 'rest' iv. 58 (iv. 159)
 शिवाह = विश्राम्यति.
 शिष्योल = कृ 'do' (मन्मुना करणेन यद्दोह-
 मालिन्यं तद्विषयस्य) iv. 40 (iv. 69)
 शिष्योलह = मन्मुनोहं मलिनं करोति.
 शिषुव = नम् 'bend' (भारकाम्ने कर्तरि) iv.
 40 (iv. 158) शिषुवह = भारकाम्ने
 नमति.
 शिषुव = कम् 'desire' iv. 40 (iv. 44)
 शिषुवह = कामयते.
 शिषुव = नि-वृ 'surround' पत् 'fall'
 (एवन्तयोः) iv. 51 (iv. 22) शिषुवह =
 निवारयति, पातयति.
 शी = गम् 'go' iv. 43 (iv. 162) शीह =
 गच्छति.
 शीह = गम् 'go' iv. 43 (iv. 162) शीहह =
 गच्छति.
 शीरज = भङ्ज् 'break' iv. 43 (iv. 106)
 शीरजह = भङ्गि (Hc. Gr. शीरज)
 शीरव = श्लृप् 'eat' (आचारकिबन्तस्य) आ-
 श्लिप् 'throw down' iv. 51 (iv. 5,
 145) शीरवह = पुञ्ज्ते, आश्लिपति.
 शीरुक् = गम् 'go' iv. 43 (iv. 162)
 शीरुक्ह = गच्छति.
 शीरुक् = निष्-पत् 'come out' आ-सृप्
 'crack the fingers' iv. 51 (iv. 71)
 शीरुक्ह = निष्पतति, आसृष्टयति.
 शीरर = रम् 'rejoice' (iv. 168) शीररह =
 रमते.
 शीरर = निष्-सृ 'issue' आ-कम् 'lament'
 iv. 51 (iv. 79, 131) शीररह = नि-
 सरति, आकन्दति.
 शुम = नि-अस् 'place', ङ् 'cover'
 (एवन्तस्य) iv. 51 (iv. 199, 21) शुमह =
 न्यस्यति, छाद्यति.

शुमव्य = नि-सद् 'sit down' (iv. 123)
 शुमव्यह = निषिदति.
 शुल्, a shortened form of शोल q. v.
 शुल् = प्र-काश् 'shine' (एवन्तस्य) iv. 43
 (iv. 45) शुल्ह = प्रकाशयति.
 शुम् = ङ् 'cover' (एवन्तस्य) iv. 43
 (iv. 21) शुम्ह = छाद्यति (a variant
 of शुम्, q. v.)
 शुल् = श्लिप् 'throw' iv. 45 (iv. 143)
 शोलह = श्लिपति (ह्रस्वत्वे तु शुल्).

त

तच्छ = तक्ष् 'chop' v. 5 (iv. 194) तच्छह =
 तक्ष्णोति.
 तड = तन् 'stretch' v. 5 (iv. 137)
 तडह = तनोति.
 तडु = तन् 'stretch' v. 5 (iv. 137)
 तडुह = तनोति.
 तडुव = तन् 'stretch' v. 5 (iv. 137)
 तडुवह = तनोति.
 तमाड = अम् 'turn round' (एवन्तस्य)
 (iv. 30) तमाडह = भ्रामयति.
 तर = शक् 'be able' v. 5 (iv. 86) तृ
 'cross' (iv. 234) तरह = शक्नोति,
 तरति.
 तलअंत = अम् 'turn round' v. 9 (iv.
 161) तलअंतह = भ्रामति.
 तलिअंत = अम् 'turn round' (एवन्तस्य)
 v. 11 (iv. 30) तलिअंतह = भ्रामयति.
 (भ्रामति in the text seems to be a
 mistake cf. the reading of BF in
 the critical notes)
 तीर = शक् 'be able' (iv. 86) तृ 'cross'
 (कर्मणि भावे च) (iv. 250) तीरह =
 शक्नोति, तीर्यते.
 तुह = तुह्, तुह् 'break' (iv. 116, 230)
 तुहह = तुहति, तुहति.

तुर = त्वर् 'make haste' (अन्वयो) (iv. 172) तुरिभो = त्वरितः, तुरन्तो = त्वरमाणः.

तुरर = त्वर् 'make haste' (iv. 170) तुररह = त्वरते.

तूर = त्वर् 'make haste' (त्वादी शतरि च) (iv. 171) तूरह = त्वरते; तूरन्तो = त्वरमाणः.

तूष = मूष् 'be pleased' (iv. 236) तूषह = तुष्यति.

तेअव = प्र-दीप् 'blaze forth' v. 17 (iv. 152) तेअवह = प्रदीप्यते.

तोड = तुड् 'break' (iv. 116) तोडह = तुडति.

थ

थक् = थ्या 'stand' फक्कू 'creep' v. 30 (iv. 16, 87) थक्कह = तिष्ठति, फक्कति.

थिप्प = वि-गल् 'drop down' वृप् 'be satisfied' v. 30 (iv. 175, 138) थिप्पह = विगलति, वृष्यति.

थुण = स्तु 'praise' (iv. 241) थुणह = स्तौति.

थुष = स्तु 'praise' (कर्मणि भावे च) (iv. 242) थुषह = स्तुयते.

दृ

दंस = दश् 'see' (प्यन्तस्य) v. 35 (iv. 32) दंसह = दशयति.

दक्कव = दश् 'see' (प्यन्तस्य) v. 37 (iv. 32) दक्कवह = दशयति.

दह = दश् 'see' (कवानुयत्येषु) (iv. 213) दहण = दहति; दहं = दहन्तु; दहणं = दहण्यस्य.

दाष = दश् 'see' (प्यन्तस्य) v. 38 (iv. 32) दाषह = दशयति.

दुउच्छ = गुप् (desid.) 'despise' (iv. 4) दुउच्छह = जुगुप्सते [a variant of जुगुच्छ, q. v.]

दुउंछ = गुप् (desid) 'despise' (iv. 4) दुउंछह = जुगुप्सते [a variant of दुउंछ, q. v.]

दुगुच्छ = गुप् (desid.) 'despise' v. 47 (iv. 4) दुगुच्छह = जुगुप्सते.

दुगुंछ = गुप् (desid.) 'despise' v. 47 (iv. 4) दुगुंछह = जुगुप्सते.

दुग्म = दुह् 'milk' (कर्मणि भावे च) (iv. 245) दुग्मह = दुसते.

दुम = धवल 'make white' (प्यन्तस्य) v. 44 (iv. 24) दुमह = धवलयति.

दुहाव = छिद् 'cut' v. 47 (iv. 124) दुहावह = छिनति.

दूम = परि-त्सम् (=द्) 'burn, suffer pain' v. 48 दू 'suffer pain' (प्यन्तस्य) (iv. 23) धवल 'make white' (iv. 24) दूमह = परितापयति, दापयति, दूमिअं = धवलितम्.

दूस = दुष् 'be corrupted' (iv. 236) दूसह = दुष्यति.

दे = दा 'give' (iv. 238) देह = ददाति. देक्क = दश् 'see' v. 48 (iv. 181) देक्कह = पशयति.

ध

धंसाड = मुच् 'release' v. 59 (iv. 91) धंसाडह = मुच्यति.

धर - धृ 'bear' (iv. 234) धरह = धरति.

धा = धाव् 'run' (वर्तमानमविष्यद्विष्याद्येकवचन एव) (iv. 228) धाह = धावति, धाहिर = धाविष्यति, धाउ = धावतु.

धाअ = धा 'place' (iv. 240) धाअह = दधाति.

धाड = निः-स् 'issue' v. 59 (iv. 79) धाडह = निःसरति.

धुण = धृ 'shake' (iv. 241) धुणह = धुणोति.

धुष = धृ 'shake' धाव् 'run' (iv. 59, 238) धुषह = धुणोति, धावति.

धुष्व = धृ 'shake' (कर्मणि भावे च) (iv. 242) धुष्वह = धृयते.

न

नच = नृत् 'dance' (iv. 225) नचइ = नृत्याति.
 नट = नट् 'dance' (iv. 230) नटइ = नटति.
 नस्स = नश् 'perish' (iv. 230) नस्सइ =
 नश्यति.
 नास = नश् 'perish' (iv. 238) नासइ =
 नश्यति [a variant of the prec.]
 नासव = नश् 'perish' (व्यन्तस्य) (iv. 31)
 नासवइ = नाशयति.
 निच्छूढं = उद्धृतम्, 'raised up' (iv. 258)
 निष्कव = नि-हु 'hide' (iv. 233) निष्कवइ
 = निह्वते.
 निमिअं = स्थापितम् 'placed' (iv. 258)
 निझुओ = निपालितः, 'thrown down' (iv.
 258)
 निहव = नि-हु 'hide' (iv. 233) निहवइ =
 निह्वते.
 नील = निः-स् 'issue' (iv. 79) नीलइ =
 निःसरति.
 नूम = छद् 'cover' (व्यन्तस्य) (iv. 21)
 नूमइ = छादयति [cf. णूम]
 ने = नी 'lead, carry' (iv. 237) नेइ =
 नयति; नेन्ति = नयन्ति; नेऊण = नीत्वा.

प

पउल = पच् 'cook' vi. 29 (iv. 90)
 पउलइ = पचति.
 पक्कोइ = वि-कोश 'uncovered,' (व्यन्तस्य)
 शद्, 'perish' vi. 73 (iv. 42, 130)
 पक्कोइइ = विकोशयति, शयिने.
 पंग = ग्रह 'take, seize' vi. 14 (iv.
 209) पंगइ = गृह्णाति.
 पचड = क्षर् 'flow' vi. 29 (iv. 173)
 पचडइ = क्षरति.
 पचडु = गम् 'go' vi. 29 (iv. 162)
 पचडुइ = गच्छति.

पच्चार = उपा-लम् 'censure' vi. 29 (iv.
 156) पच्चारइ = उपालभते.
 पच्छंद = गम् 'go' vi. 29 (iv. 162)
 पच्छंदइ = गच्छति.
 पज्ज = पद् 'attain' (iv. 224) संपज्जइ =
 संपद्यते.
 पज्जर = कथ् 'tell' vi. 29 (iv. 2) पज्ज-
 रइ = कथयति.
 पज्जर = क्षर् 'flow' vi. 29 (iv. 173)
 पज्जरइ = क्षरति.
 पट्ट = पा 'drink' vi. 14 (iv. 10) पट्टइ
 = पिबति.
 पट्टव = प्रस्था 'start' (व्यन्तस्य) (iv. 37)
 पट्टवइ = प्रस्थापयति.
 पड = पन् 'fall' (iv. 219) पडइ = पतति.
 पडिअण्ण = अनु-मज् 'follow' vi. 74 (iv
 107) पडिअण्णइ = अनुमजति.
 पडिसा = शम् 'be calm, cease' नश् 'pe-
 rish' vi. 73 (iv. 167, 178) पडि-
 साइ = शाम्यति, नश्यति.
 पडुह = क्षुम् 'be agitated' vi. 29 (iv
 154) पडुहइ = क्षुभयति.
 पणाम = क 'go' (व्यन्तस्य) vi. 29 (iv
 39) पणामइ = अर्पयति.
 पण्णाइ = मृद् 'press' vi. 29 (iv. 126)
 पण्णाइइ (Hc. Gr. पन्नाइइ) = मृदाति.
 पदअ = गम् 'go' vi. 29 (iv. 162)
 पदअइ = गच्छति.
 पड्याल = पु 'float' छद् 'cover' (व्यन्तयोः)
 vi. 73 (iv. 41, 21) पड्यालइ = झाव-
 यति, छादयति
 पम्हुओ = प्रमृष्टः, 'rubbed' प्रमृथितः, 'stolen'
 (iv. 258)
 पम्हुस = वि-स्म् 'forget' प्र-मृश् 'rub'
 प्र-मृष् 'steal' vi. 73 (iv. 75, 184)
 पम्हुसइ = विस्मरति, प्रमृशति, प्रमुष्णाति.
 पम्हुइ = स्मृ 'remember' vi. 29 (iv.
 74) पम्हुइइ = स्मरति.

पयस् = स्मृ 'remember' vi. 29 (iv. 74) पयरह = स्मरति.	पल्हृत्थह = विरेचयति, पर्यस्यति, पल्हृत्थं = पर्यस्तम्.
पयल्ल = प्र-सृ 'flow forth' शिथिलीम् 'become loose' लम् 'hang down' vi. 29, 73 (iv. 77, 70) पयल्लह = प्रसरति, शिथिलीभवति, लम्बते.	पविरंज = मञ्जू 'break' vi. 74 (iv. 106) पविरंजह = मनक्ति.
पर = भ्रम् 'turn round' vi. 14 (iv. 161) परह = भ्रमति.	पव्वाय = स्ले 'fade' vi. 29 (iv. 18) पव्वायह = म्लायति.
परिअंत = श्लिष् 'embrace' vi. 35 (iv. 190) परिअंतह = श्लिष्यति.	पहल्ल = घूर्णं 'reel' vi. 29 (iv. 117) पहल्लह = घूर्णति.
परिअल्ल = गम् 'go' vi. 35 (iv. 162) परिअल्लह = गच्छति.	पहुप्प = प्र-भू 'arise' (iv. 63) पहुप्पह = प्रभवति.
परिअल्ल = गम् 'go' vi. 35 (iv. 162) परिअल्लह = गच्छति.	पाअ = पा 'protect' (iv. 240) पाअह = पाति.
परिवाड = षट् 'join' (प्यन्तस्य) vi. 35 (iv. 50) परिवाडह (Hc. Gr. परिवडेह) = षटयति.	पार = शक् 'be able' vi. 41 (iv. 86) पारह = शक्नोति.
परिवाल = वेष्ट् 'surround' (प्यन्तस्य) vi. 35 (iv. 51) परिवालह (Hc. Gr. परिआलेह) = वेष्टयति.	पाव = प्र-आप् 'obtain' (iv. 239) पावह = प्राप्नोति.
परिसाम = शम् 'be calm' vi. 35 (iv. 167) परिसामह = शाम्यति.	पास = दृश् 'see' vi. 41 (iv. 181) पासह = पश्यति.
परिहट्ट = मृद् 'press' vi. 35 (iv. 126) परिहट्टह = मृद्नाति.	पिञ्ज = पा 'drink' vi. 49 (iv. 10) पिञ्जह = पिबति.
परी = भ्रम् 'turn round' क्षिप् 'throw' vi. 70 (iv. 161, 143) परीह = भ्रमति, क्षिपति.	पिसुण = कथ् 'tell' vi. 50 (iv. 2) पिसुणह = कथयति.
पलाय = नश् 'perish' (प्यन्तस्य) vi. 29 (iv. 31) पलायह = नाशयति.	पुंस = मृज् 'wipe' vi. 53 (iv. 105) पुंसह = मार्षि.
पलोट्ट = प्रत्या-गम् 'return' परि-अस् 'throw round' vi. 73 (iv. 166, 200, 258) पलोट्टह = प्रत्यागच्छति, पर्यस्यति, पलोट्टं = पर्यस्तम्.	पुच्छ = पच्छ 'ask' (iv. 97) पुच्छह = पृच्छति.
पल्लह = परि-अस् 'throw round' vi. 29 (iv. 200) पल्लहह = पर्यस्यति.	पुंछ = मृज् 'wipe' vi. 53 (iv. 105) पुंछह = मार्षि.
पल्हृत्थ = वि-रिच् 'purge' परि-अस् 'throw round' vi. 29 (iv. 26, 200, 258)	पुण = पू 'purify' (iv. 241) पुणह = पुनाति.
	पुलअ = दृश् 'see' vi. 55 (iv. 181) पुलअह (Hc. Gr. पुलएह) = पश्यति.
	पुलआअ = उत्-लस् 'sport' (iv. 202) पुलआअह = उल्लसति.
	पुलो = दृश् 'see' vi. 53 (iv. 181) पुलोह (Hc. Gr. पुलोएह) = पश्यति.

पुष्प = पू 'purify' (कर्मणि भावे च) (iv. 242) पुष्पह = पुष्यते.

पुत्र = वृज् 'wipe' vi. 53 (iv. 105) पुत्रह = मारि.

पूस = पुश् 'nourish' (iv. 236) पूसह = पुष्यति.

पेच्छ = दृश् 'see' vi. 59 (iv. 181) पेच्छह = पश्यति.

पेडव = प्र-स्था 'start' (प्रथमस्त्य) vi. 59 (iv. 37) पेडवह = प्रस्थापयति.

पेल्ल = क्षिप् 'throw' vi. 59 (iv. 143) पेल्लह = क्षिपति.

पोक्क = व्या-द् 'speak' vi. 63 (iv. 76) पोक्कह = व्याहरति.

फ

फंस = विसं-वद् 'differ' स्पर्श 'touch' vi. 87 (iv. 129, 182) फंसह = विसंवदति, स्पर्शति.

फरिस = स्पर्श 'touch' (iv. 182) फरिसह = स्पर्शति.

फस = स्पर्श 'touch' (iv. 182) फसह = स्पर्शति.

फिट्ट = भंग् 'fall from' vi. 84 (iv. 177) फिट्टह = भ्रश्यति.

फिड = भंग् 'fall from' vi. 84 (iv. 177) फिडह = भ्रश्यति.

फुट्ट = भंग् 'fall from' vi. 84 (iv. 177) फुट्टह = भ्रश्यति, स्फुटति.

फुड = भंग् 'fall from' vi. 84 (iv. 177) फुडह = भ्रश्यति.

फुडं = स्पष्टम् 'perceived clearly' (iv. 258)

फुम = भ्रम् 'turn round' (iv. 161) फुमह = भ्रमति.

फुस = वृज् 'wipe' भ्रम् 'turn round'

vi. 87 (iv. 105, 161) फुसह = मारि भ्रमति.

फेल्कुस = पत् 'fall' vi. 86 फेल्कुसह = पतति, फेल्कुसिरुण = पतित्वा.

ब

बज्जर = कथ् 'tell' vi. 92 (iv. 2 but वज्जर) बज्जरह = कथयति.

बज्ज = बन्ध् 'bind' (कर्मणि भावे च) (iv. 247) बज्जह = बन्धते, बज्जिह = बन्धिष्यते वडवड = वि-लप् 'bewail' vi. 92 (iv. 148 but वडवड) वडवडह = विलपति.

बीह = भी 'fear' vi. 93 (iv. 53) बीहह = बिभेति.

बुक्क = गर्ज् 'roar' vi. 94 (iv. 98) बुक्कह = गर्जति.

बुज्ज = बुध् 'know' (iv. 217) बुज्जह = बुध्यते.

बुडु = मरुज् 'plunge' vi. 94 (iv. 101) बुडुह = मज्जति.

बोल्ल = कथ् 'tell' vi. 97 (iv. 2) बोल्लह = कथयति.

भ

भण = भण् 'speak' (iv. 239) भणह = भणति.

भण्ण = भण् 'speak' (कर्मणि भावे च) (iv. 249) भण्णह = भण्यते.

भम = भ्रम् 'turn round' (iv. 239) भमह = भ्रमति

भमड = भ्रम् 'turn round' iv. 102 (iv. 161) भमडह = भ्रमति.

भमाड = भ्रम् 'turn round' vi. 102 (iv. 161) भमाडह = भ्रमति.

भम्मड = भ्रम् 'turn round' vi. 102 (iv. 161) भम्मडह = भ्रमति.

भर = स्मृ 'remember' vi 101 (iv. 74) भरह = स्मरति.

मल = स्मृ 'remember' vi. 101 (iv. 74) मलइ = स्मरति.

भा = भी 'fear' vi. 102, 104 (iv. 53) भाइ = विभेति; भाहरो = भीरुः.

भिन्द = भिद् 'break' (iv. 216) भिन्दइ = भिनसि.

भिस = भास् 'shine' vi. 105 (iv. 203) भिसइ = भासते.

भुक् = भष् 'bark' vi. 106 (iv. 186) भुक्इ = भषति.

भुज्ज = भुज् 'eat' (कर्मणि भावे च) (iv. 249) भुज्जइ = भुज्यते.

भुंज = भुज् 'eat' (iv. 110) भुंजइ = भुंजे.

भुम = भ्रम् 'turn round' vi. 106 (iv. 161) भुमइ = भ्रमति.

भुल = भ्रश् 'fall from' vi. 106 (iv. 177) भुलइ = भ्रश्यति.

भोत् = भुज् 'eat' (क्वानुप्तव्येषु) (iv. 212) भोत्तूण = भुक्त्वा, भोत्तुं = भोक्तुम्; भोत्तव्वं = भोक्तव्यम्.

म

महु = मद् 'press' vi. 119 (iv. 126) महुइ = मद्गति.

मड = मद् 'press' vi. 119 (iv. 126) मडइ = मद्गति.

मण = मन् 'think' (iv. 7) मणइ = मन्यते.

मर = म् 'die' (iv. 234) मरइ = म्रियते.

मरिस = मृष् 'bear, suffer' (iv. 235) मरिसइ = मृष्यति.

मल = मद् 'press' vi. 119 (iv. 126) मलइ = मद्गति.

मइ = काङ्क्ष् 'desire' vi. 119 (iv. 192) मइइ = काङ्क्षति.

मइमइ = म-सृ 'spread' (गन्धविषये) vi. 127 (iv. 78) मइमइइ = गन्धः प्रसरति.

मिलाअ = म्लै 'fade' (iv. 240) मिलाअइ = म्लायति.

मिल्ल = मील्ल 'close' (भादेः परस्य) (iv. 232) पमिल्लइ = पमीलति; निमिल्लइ = निमीलति; संमिल्लइ = संमीलति; उम्मिल्लइ = उन्मीलति.

मुञ्ज = मुह् 'faint' (iv. 217) मुञ्जइ = मुह्यति.

मुण = ज्ञा 'know' vi. 135 (iv. 7) मुणइ = जानति.

मुर = स्फुट् 'split, burst' (हासकरणस्य) vi. 135 (iv. 114) मुरइ = हासेन स्फुटति.

मुस = मुष् 'steal' (iv. 239) मुसइ = मुष्णति.

मुसुमुर = भञ्ज 'break' vi. 136 (iv. 106) मुसुमुरइ = भनक्ति.

मूर = भञ्ज 'break' vi. 137 (iv. 106) मूरइ = भनक्ति.

मेल्ल = मिश्र् 'mix' (पयन्तस्य) (iv. 28) मेल्लइ = मिश्रयति.

मेल्ल = मुच् 'release' vi. 139 (iv. 91) मेल्लइ = मुञ्चति.

मोटाय = रम् 'rejoice' vi. 140 (iv. 168) मोटायइ = रमते.

मोत् = मुच् 'release' (क्वानुप्तव्येषु) (iv. 212, 237) मोत्तूण = मुक्त्वा; मोत्तुं = भोक्तुम्; मोत्तव्वं = भोक्तव्यम्.

र

रंलोल = डुल् 'swing' (प्यन्तस्य) vii. 4 (iv. 48) रंलोलइ = दोलयति.

रंष = तक्ष् 'chop' vii. 3 (iv. 194) रंषइ = तक्ष्णोति.

रंफ = तक्ष् 'chop' vii. 3 (iv. 194) रंफइ = तक्ष्णोति.

रंम = गम् 'go' vii. 3 (iv. 162) रंमइ = गच्छति.

रव = रु 'cry' (iv. 233) रवइ = रोषति.

राव = रञ्ज् 'dye' vii. 5 (iv. 49)
(ष्यन्तस्य) राविअं = राजितम्; रावेइ = रञ्जयति.

रिअ = प-विश् 'enter' vii. 7 (iv. 183)
रिअइ = पविशति.

रीड = मण्ड् 'adorn' (iv. 115) रीडइ = मण्डयति.

रीर = राज् 'shine' vii. 8 (iv. 100)
रीरइ = राजति.

रुज् = रुष् 'obstruct' (iv. 218) रुज्जइ = रुणद्धि.

रंज = रु 'cry' vii. 8 (iv. 57) रंजइ = रौति
रं = भ्रम् 'turn round' रु 'cry' vii. 14 (iv. 57) रंइ = भ्रमति, रौति

रुन्ध = रुष् 'obstruct' (iv. 218, 239)
रुन्धइ = रुणद्धि.

रुम्भ = रुष् 'obstruct' (कर्मणि भावे च) (iv. 245) रुम्भइ = रुभ्यते.

रुम्भ = रुष् 'obstruct' (iv. 218) रुम्भइ = रुणद्धि.

रुव = रुद् 'cry' (iv. 226) रुवइ = रोदिति
रुव्व = रुद् 'cry' (कर्मणि भावे च) (iv. 249) रुव्वइ = रुवते.

रुस = रुष् 'be angry' (iv. 236) रुसइ = रुष्यति.

रेअव = मुच् 'release' vii. 11 (iv. 91)
रेअविअं = मुकम्; रेअवइ = मुञ्चति.

रेह = राज् 'shine' vii. 10 (iv. 100)
रेहइ = राजति.

रोच = विश् 'grind' vii. 12 (iv. 185)
रोचइ = विनाष्ट.

रोत् = रुद् 'cry' (कृत्वातुमृतव्येषु (iv. 212)
रोत्तुण = रुदित्वा; रोत्तुं = रोदितुम्; रोत्तव्वं = रोदितव्यम्.

रोव = रुद् 'cry' (iv. 238) रोवइ = रोदिति.
रोसाण = मृज् 'wipe' vii. 12 (iv. 105)
रोसाणइ = मार्षि.

ल

लग् = लग् 'adhere' (iv. 230) लगइ = लगति.

लड् = स्मृ 'remember' vii. 19 (iv. 74) लडइ = स्मरति.

लड्भ = लम् 'obtain' (कर्मणि भावे च) (iv. 249) लड्भइ = लभ्यते.

लिक्क = नि-ली 'hide' vii. 22 (iv. 55)
लिक्कइ = निलीयते.

लिक्क = लिह् 'lick' (कर्मणि भावे च) (iv. 245) लिक्कइ = लिह्यते.

लिम्प = लिप् 'smear' (iv. 149) लिम्पइ = लिम्पति.

लिस = स्वप् 'sleep' vii. 22 (iv. 146)
लिसइ = स्वपिति.

लुभं = लूनम् 'cut' (iv. 258)
लुक्क = नि-ली 'hide' तुइ 'break' (iv. 55, 116) लुक्कइ = निलीयते, तुडति.

लुग्गो = रुग्गः 'afflicted' (iv. 258)
लुंछ = मृज् 'wipe' vii. 24 (iv. 105)
लुंछइ = मार्षि

लुण = लू 'cut' (iv. 241) लुणइ = लूनानि
लुव्व = लू 'cut' (कर्मणि भावे च) (iv. 242)
लुव्वइ = लूयते.

लुह = मृज् 'wipe' vii. 24 (iv. 105)
लुहइ = मार्षि.

लूर = छिद् 'cut' vii. 24 (iv. 124)
लूरइ = छिनत्ति.

ले = ला 'take' (iv. 238) लेइ = लाति.

लोह = स्वप् 'sleep' vii. 25 (iv. 146)
लुइ 'wallow' (iv. 230) लोहइ = म्वापिति; पलोहइ = पलोहति

ल्लस = ल्लम् 'drop or slip down' vii. 19 (iv. 197) ल्लसइ = ल्लसते.

लिक्क = नि-ली 'hide' vii. 22 (iv. 55)
नश् 'perish' (iv. 258) लिक्कइ = निलीयते; लिक्को = नष्टः.

<p style="text-align: center;">व</p> <p>वग्गोल = रोमन्थ 'chewing' (प्यन्तस्य) vii. 49 (iv. 43) वग्गोलइ = रोमन्थयति.</p> <p>वच्च = काङ्क्ष् 'desire' vii. 41 (iv. 192) वज्ज् 'depart' (iv. 225) वच्चइ = काङ्क्षति, वज्जति.</p> <p>वज्ज = अस् 'fear' vii. 41 (iv. 198) व्ज् 'see' (iv. 181) वज्जइ = अस्सयति, पश्यति.</p> <p>वज्जर, a variant of वज्जर, q. v.</p> <p>वडवड, a variant of वडवड, q. v.</p> <p>वड्ड = वृष् 'grow' (iv. 220) वड्डइ = वर्धते परिभड्डइ = पश्यति</p> <p>वमाल = पुञ्ज 'heap' vii. 49 (iv. 102) वमालइ = पुञ्जयति.</p> <p>वंफ = वल् 'approach' काङ्क्ष् 'desire' vii. 86 (iv. 176, 192) वंफइ = वल्ति, काङ्क्षति.</p> <p>वर = वृ 'choose' (iv. 234) वरइ = वृणोति वरहाड = निः-स् 'issue' vii. 87 (iv. 79) (नि-सिष् 'prevent' vii. 87) वरहाडइ = निःसगति, (निवेधति)</p> <p>वस्सि = वृष् 'rain' (iv. 235) वरिसइ = वर्षति.</p> <p>वल = आ-रुह् 'ascend' (प्यन्तस्य) ग्रह 'take, seize' vii. 86 (iv. 17, 209) वलइ = आरोपयति, गृह्णाति.</p> <p>वलग्ग = आ-रुह् 'ascend' vii. 49 (iv. 206) वलग्गइ = आगोहति.</p> <p>वसुआ = उन्-वा 'blow' vii. 49 (iv. 11) वसुआइ = उद्वाति</p> <p>वा = स्ले 'fade' vii. 54 (iv. 18) वाइ = म्लायति.</p> <p>वार्वक = रु 'do' (अमविचयस्य) vii. 60 (iv. 68) वार्वकइ = अमं करोति</p> <p>वाह्विय = व्या-ह् 'speak' (कर्मणि भावे च) vii. 60 (iv. 253) वाह्वियइ = व्याह्वियते.</p>	<p>विअट्ट = विसं-वद् 'differ' vii. 72 (iv. 129) विअट्टइ = विसंवदति.</p> <p>विउड = नश् 'perish' (प्यन्तस्य) vii. 72 (iv. 31) विउडइ = नाशयति.</p> <p>विक्रिण = वि-क्री 'sell' (iv. 52) विक्रिणइ = विक्रीणीते.</p> <p>विक्रे = वि-क्री 'sell' (iv. 52) विक्रेइ = विक्रीणीते</p> <p>विक्रेअ = वि-क्री 'sell' (iv. 240) विक्रेअइ = विक्रीणीते</p> <p>विच्छोल = कम्प् 'shake' (प्यन्तस्य) vii. 72 (iv. 46) विच्छोलइ = कम्पयति, विडविडु = रच् 'arrange' vii. 72 (iv. 94) विडविडुइ = रचयति.</p> <p>विदत्तं = अर्जितम् 'earned.' (iv. 258)</p> <p>विदप्प = अर्ज् 'earn' (कर्मणि भावे च) (iv. 251) विदप्पइ = अर्जयते.</p> <p>विडव = अर्ज् 'earn' vii. 72 (iv. 108) विडवइ = अर्जति.</p> <p>विप्यगाल = नश् 'perish' (प्यन्तस्य) vii. 72 (iv. 31) विप्यगालइ = नाशयति.</p> <p>विम्हर = स्मृ 'remember' वि-स्मृ 'forget' vii. 93 (iv. 74, 75) विम्हरइ = स्मरति, विस्मरति.</p> <p>विर = भञ्ज् 'break' गुप् 'hide' (iv. 106, 150) विरइ = भनक्ति, गुपयति.</p> <p>विरमाल = प्रति-ईष् 'expect' vii. 72 (iv. 193) विरमालइ = प्रतीक्षते.</p> <p>विरल्ल = तन् 'stretch' vii. 71 (iv. 137) विरल्लइ = तनोति; विरल्लिअं = विस्तारितम्.</p> <p>विरा = वि-ली 'adhere' vii. 65 (iv. 56) विराइ = विलीयते.</p> <p>विरोल = मन्थ् 'churn' vii. 72 (iv. 121) विरोलइ = मथ्नाति.</p> <p>वितुम्प = काङ्क्ष् 'desire' (iv. 192) वितुम्पइ = काङ्क्षति</p>
--	--

विलोह = विसं-वद् 'differ' vii. 72 (iv. 129) विलोहद् = विसंभवति.
 विसट् = दल् 'split' vii. 72 (iv. 176) विसटद् = दलति.
 विसूर = सिद् 'be afflicted' vii. 72 (iv. 132) विसूरद् = क्षियते.
 विद्भीर = प्रति-ईष् 'expect' vii. 72 (iv. 193) विद्भीरद् = प्रतीक्षते.
 विद्भे = वि-भा 'shine' (iv. 238) विद्भेद् = विभाति.
 विद्भीह = तद् 'beat' (प्यन्तस्य) vii. 72 (iv. 27) विद्भीहद् = ताडयति.
 वीसर = वि-स्मृ 'forget' vii. 73 (iv. 75) वीसरद् = विस्मरति.
 वीसाल = मिष् 'mix' (प्यन्तस्य) vii. 73 (iv. 28) वीसालद् = मिश्रयति.
 वुचम = वह् 'bear' (कर्माणि भावे च) (iv. 245) वुचमद् = उच्यते.
 वेअड = लच् 'appear' vii. 79 (iv. 89) वेअडद् = लचति.
 वेड = वेष्ट्र 'surround' (iv. 221) वेडद् = वेष्टते.
 वेमय = भञ्ज् 'break' vii. 79 (iv. 106) वेमयद् = भनक्ति.
 वेलव = उपा-लम् 'censure' वञ्च् 'sneak' vii. 96 (iv. 156, 93) वेलवद् = उपा-लभते, वञ्चति.
 वेल् = रम् 'rejoice' vii. 76 (iv. 168) वेल्द् = रमते.
 वेहव = वञ्च् 'sneak' vii. 79, 96 (iv. 93) वेहवद् = वञ्चति, वेहविओ = वञ्चिनः.
 वोक्क = वि-ज्ञा 'tell respectfully' (प्यन्तस्य) vii. 81 (iv. 38) वोक्कद् = विज्ञापयति.
 वोज्ज = त्रस् 'fear' वीज् 'fan' vii. 96 (iv. 198, 5) वोज्जद् = त्रस्यति, वीज-यति.

वोत् = वच् 'speak' (क्वानुमतस्येषु) (iv. 211) वोत्तुण = उक्त्वा, वोत्तुं = वक्तुम्, वोत्तव्वं = वक्तव्यम्.
 वोल = गम् 'go' vii. 81 (iv. 162) वोलद् = गच्छति.
 वोलीणो = अतिक्रान्तः, 'passed beyond' (iv. 258)
 वोसट् = वि-कम् 'open' (iv. 195, 258) वोसटद् = विकसति, वोसट्ठो = विकसितः.

स

सरुञ्ज = संरुष् 'obstruct' (कर्माणि भावे च) (iv. 248) सरुञ्जद् = संरुष्यते.
 संवेल् = सं-वेष् 'surround' (iv. 222) संवेल्द् = संवेष्टते.
 सक्क = शक् 'be able' (iv. 230) सक्कद् = शक्नोति.
 संसा = सं-स्ये 'be collected' viii. 11 (iv. 15) संसाद् = संस्र्यायते; संसायं = संस्र्यायितम्.
 संसुट्टु = रम् 'rejoice' viii. 19 (iv. 168) संसुट्टुद् = रमते.
 संगल = सं-पट् 'meet' viii. 19 (iv. 113) संगलद् = सघटते.
 संघ = कध् 'tell' (iv. 2) संघद् = कथयति.
 सञ्चव = दृश् 'see' viii. 17 (iv. 181) सञ्चविअं = दृष्टुम्, सञ्चवद् = पश्यति.
 सड् = सद् 'sit' (iv. 219) सड्द् = सीदति.
 सण्णाम = आ-ट् 'respect' viii. 19 (iv. 83 but सन्नुम) सण्णामद् = आद्विषते.
 सण्णुम = छद् 'cover' (प्यन्तस्य) viii. 48 (iv. 21 but सन्नुम) सण्णुमिअं = छादितम्, सण्णुमद् = छादयति.
 सद्दह = श्रद्-धा 'believe' (iv. 9) सद्दहद् = श्रद्धयति; सद्दहमाणो = श्रद्धधानः.

सहस्र = शब्दा 'believe' (iv. 238) सहस्राण = शब्दानाम्.	साहर = सं-वृ 'conceal' viii. 27 (iv. 82) साहरइ = संवृणोति.
संदाण = कृ 'do' (अवष्टम्भविषयस्य) viii. 19 (iv. 67) संदाणइ = अवष्टम्भं करोति.	सिज्ज = भिन्द् 'perspire' (iv. 224) सिज्जिरोए = भिन्नायाः;
संदुम = प्र-दीप् 'blaze' viii. 19 (iv. 152) संदुमइ = प्रदीप्यते.	सिज्जस = सिप् 'be accomplished' (iv. 217) सिज्जइ = सिध्यति.
संधुक्क = प्र-दीप् 'blaze' viii. 19 (iv. 152) संधुक्कइ = प्रदीप्यते.	सिंच = सिच् 'sprinkle' (iv. 96. 239) सिंचइ = सिञ्चति.
समाण = भुज् 'eat' सम-भाए 'obtain' viii. 50 (iv. 110, 142) समाणइ = भुङ्क्ते, समाप्तोति.	सिण्प = सिह् 'love' सिच् 'sprinkle' (कर्माणि भावे च) (iv. 255) सिण्पइ = सिञ्चते.
समार = समा-रच् 'arrange' (iv. 95) समारइ = समारचयति.	सिप = सिच् 'sprinkle' viii. 32 (iv. 96) सिपइ = सिञ्चति.
संभाव = लुम् 'covet' viii. 19 (iv. 153) संभावइ = लुभ्यति.	सिर = सृज् 'create' (iv. 229) निसिरइ = निमृजति; वोसिरइ = अवसृजति; वोसिरामि = अवसृजामि.
सर = सृ 'move' (iv. 234) सरइ = सरति सलह = श्लाप् 'praise' (iv. 88) सलहइ = श्लाघते.	सिध्व = सिव् 'sew' (iv. 230) सिध्वइ = सीध्यति.
सव = सू 'bring forth' (iv. 233) सवइ = सूते, पसवइ = पसूते.	सिह = स्पृह् 'desire' (पयन्तस्य) काइष् 'desire' viii. 32 (iv. 34, 192) सिहइ = स्पृहयति, काइष्ति.
सर = गज् 'shine' viii. 11 (iv. 100) सरइ = राजते.	सीस = कथ् 'tell' viii. 34 (iv. 2) शिष् 'leave' (iv. 236) सीसइ = कथयति, शिनाष्टि.
साअड्ड = ऊए 'draw' (iv. 187) साअड्डइ = कर्षति.	सुण = श्रु 'hear' (iv. 241) सुणइ = शृणोति.
सामग = श्लिप् 'embrace' viii. 27, 53 (iv. 190) सामगइ = श्लिष्यति; सामगिअं = आलिङ्गितम्.	सुमर = स्मृ 'remember' (iv. 74) सुमरइ = स्मरति.
सामय = प्रति-ईष् 'expect' viii. 27 (iv. 193) सामयइ = प्रतीक्षते.	सुव्व = श्रु 'hear' (कर्माणि भावे च) (iv. 242) सुव्वइ = श्रूयते.
सार = प्र-हृ 'beat' viii. 24 (iv. 81) सारइ = प्रहरति.	सूड = मज् 'break' viii. 42 (iv. 106) सूडइ = भनक्ति.
सारव = समा-रच् 'arrange' viii. 27 (iv. 95) सारवइ = समारचयति.	सूर = मज् 'break' viii. 42 (iv. 106) सूरइ = भनक्ति.
साइ = कथ् 'tell' viii. 24 (iv. 2) साइइ = कथयति.	सूस = शुष् 'become dry' (iv. 236) सूसइ = शुष्यति.
साइट्ट = सं-वृ 'conceal' viii. 27 (iv. 82) साइट्टइ = संवृणोति.	

सेह = नश् 'perish' viii. 42 (iv. 178) सेहड = नश्यति.	हस्त = हस् 'laugh' (कर्मणि भावे च) (iv. 249) हस्तड = हस्यते.
सो = श्रु 'hear' (iv. 237. 241) सोऊण = श्रुत्वा.	हारव = नश् 'perish' (ण्यन्तस्य) (iv. 31) हारवड = नाशयति.
सोछ = पच् 'cook' (iv. 90) क्षिप् 'throw' (iv. 143) सोछड = पचति, क्षिपति.	हिव = भू 'be, become' (iv. 238) हिवड = भवति.
	हीर = ह 'take away' (कर्मणि भावे च) (iv. 250) हीरड = ह्रियते.
	हीसमणं = ह्येषितम् 'neighed, neighing' (iv. 258)
	हु = भू 'be, become' (विदूर्जे प्रत्यये) (iv. 61) हुंति = भवन्; हुंता = भवन्तः
	हुण = हु 'sacrifice' (iv. 241) हुणड = जुहोति
	हुल = मृज् 'wipe' (iv. 105) क्षिप् 'throw' (iv. 143) हुलड = मार्ष्टि, क्षिपति.
	हुव = भू 'be, become' (iv. 60) हुवड = भवति.
	हुश्व = हु 'sacrifice' (कर्मणि भावे च) (iv. 242) हुश्वड = हूयते
	हू = भू 'be, become' (कं) (iv. 64) हूअं = भूतम्; अणुहूअं = अनुभूतम्; पहूअं = प्रभूतम्.
	हो = भू 'be, become' (iv. 60) होड = भवति.
	होअ = भू 'be, become' (iv. 240) होअ-ऊण = भूत्वा.
हृ = नि-षिच् 'prevent' viii. 62 (iv. 134) हृकर = निषेधति.	
हृक्युष्प = उत-क्षिप् 'raise' viii. 64 (iv. 144) हृक्युष्पड = उक्षिपति.	
हृण = श्रु 'hear' viii. 62 (iv. 58) हृणड = शृणोति.	
हृम् = हृन् 'kill' (कर्त्तरि, कर्मणि, भावे च) (iv. 244) हृम्ड = हन्ति, हन्यते; हृम्भि-हिड = हनिष्यते.	
हर = ग्रह 'take, seize' viii. 62 (iv. 209) हृ 'take away' (iv. 244, 239) हरड = गृह्णाति, हरति.	
हरिस = हृष् 'rejoice' (iv. 235) हरिसड = हर्षति.	
हव = भू 'be, become' (iv. 60) हवड = भवति.	
हस = हस् 'laugh' (iv. 239) हसड = हसति	

Appendix III.

Alphabetical list of particles

taught by Hemacandra in his Grammar and in this work.

The numbers in brackets refer to the Grammar.

अइ i. 6 (ii. 205) सम्भावने, supposition.	चिअ (ii. 184) अवधारणे, determination.
अण i. 6 (ii. 190) नवर्थे, negation.	चेअ (ii. 184) अवधारणे, determination.
अप्यणो (ii. 209) स्वयमित्यस्यार्थे, self.	च (ii. 184) अवधारणे, determination.
अम्मो (ii. 208) आश्चर्ये, wonder.	जे (ii. 217) पादपूर्णे, filling up a verse.
अरे (ii. 201) रतिकलहे, love-quarrel.	जेण (ii. 183) लक्षणे, indication.
अलाहि i. 20 (ii. 189) निवारणे, prevention.	णइ iv. 18 (ii. 184) अवधारणे, determination.
अल्लो i. 51 (ii. 204) सूचनादुःखसम्भाषणा- पराधविस्मयानन्दादभयवेदविषादपश्चात्तापेषु, signification, sorrow, conversation, offence, wonder, joy, respect, fear, pain, dejection, repentance.	णवर iv. 20 (ii. 187) केवले, only. आन न्तर्बेपीति केचित्. immediately after.
आम (ii. 177) अभ्युत्तमे, admission.	णवणि iv. 20 (ii. 188) आनन्तर्बे, imme- diately after. केवले गिति केचित्, only.
इ (ii. 217) पादपूर्णे, filling up a verse.	णवि iv. 18 (ii. 178) वेपरित्ये, contra- riety.
इर i. 79 (ii. 186) क्लिप्तार्थे, indeed.	णाइ (ii. 190) नवर्थे, negation.
इहरा (ii. 212) इतरथार्थे, in another manner.	तं (ii. 176) वाक्योपन्यासे, to introduce a sentence
उअ i. 86 (ii. 211) पश्येत्स्वार्थे, look!	तेण (ii. 183) लक्षणे, indication.
ऊ (ii. 199) गह्वर्येषविस्मयसूचनेषु censure, attraction, wonder, signification.	व् (ii. 200) कुस्तायाम्, reproach.
एकसरिअं i. 147 (ii. 213) झगिति, संप्रति, quick, now.	दर (ii. 215) अर्धार्थे इषदर्थे च, half, a little.
ओ (ii. 203) सूचनापश्चात्तापयोः, signifi- cation, repentance.	दे (ii. 195, 196) समुत्तीकरणे, सख्या आम- न्त्रणे च, to make another favoura- bly disposed to oneself; addressing a female friend.
किणो ii. 31 (ii. 216) प्रभे, questioning.	पाडिक्कं (ii. 210) प्रत्येकमित्यस्यार्थे, single.
किर ii. 31 (ii. 186) क्लिप्तार्थे, indeed.	पाडिक्कं (ii. 210) प्रत्येकमित्यस्यार्थे, single.
कीस ii. 31 प्रभे, questioning.	पि (ii. 218) अप्यर्थे, also.
सु (ii. 198) निश्चयवितर्कसम्भावनविस्मयेषु certainty, doubt, supposition, as- tonishment.	पिव (ii. 182) इवार्थे like, as.
	पुणहत्तं (ii. 179) कृतकरणे, doing what was already done.

मणे (ii 207) विमर्शे, consideration. अन्वे
मन्ये इत्यर्थमपीच्छन्ति, methinks.
माहं vi. 128 (ii. 191) मार्थे, don't.
मासि चि. 128 (ii. 195) सख्या आमन्त्रणे,
addressing a female friend.
मिच (ii. 182) इवार्थे, like, as.
मोरउल्ला vi. 140 (ii. 214) सुपार्थे, in
vain.
र (ii. 217) पादपूर्णे, filling up a verse
रे (ii. 201) सम्भाषणे रतिकलहे च conver-
sation, love-quarrel.
व (ii 182) इवार्थे, like, as.
वणे vii. 83 (ii. 206, 205) निश्चयविकल्पा-
नुकम्प्यसम्भाषनेषु, certainty, doubt,
pity, supposition.
वले vii. 83 (ii. 185) निर्धारणनिश्चयोः,
determining, certainty.
वि (ii. 218) अव्यर्थे, also.
विअ (ii. 182) इवार्थे, like, as.
विच (ii. 182) इवार्थे, like, as.
वेव (ii. 194) आमन्त्रणे, addressing.
वेव्णे vii. 94 (ii. 193, 194) भयवारण-

विषादामन्त्रणार्थेषु, fear, prevention, de-
jection, addressing.
व्य (ii. 182) इवार्थे, like, as.
ह्रीं viii. 59 (ii. 192) निर्वेदे, despair.
इंद viii. 59 (ii. 181) गृह्णणार्थे, take.
इदि viii. 72 (ii. 180, 181) विषादविकल्प-
श्लासापनिश्चयसत्यगृह्णणार्थेषु, dejection,
doubt, repentance, certainty,
truth, take.
हरे viii. 72 (ii- 202, 201) क्षेपसम्भाषण-
रतिकलहेषु, contempt, conversation,
love-quarrel.
हला (ii. 195) सख्या आमन्त्रणे, address-
ing a female friend.
हले (ii. 195) सख्या आमन्त्रणे, addressing
a female friend
ह्रि (ii. 186) किलार्थे, indeed.
हु (ii. 198) निश्चयविलर्कसम्भाषनादिस्मरणेषु
(नानुस्वारान्) certainty, doubt, sup-
position, astonishment.
हुं (ii. 197) दानपृच्छानिवारणेषु, gift, ask-
ing, prevention.

CORRECTIONS.

Page 230, l. 16. Read धणि मट्टो instead of धणिमट्टो.

Page 279, l. 21-23 The following is Prof. R. Pischel's emendation of the stanza.

दोसस्यलमालस्य लट्टअलडडअड्डस्य तुड णयाणं ।
लसउडयठिअमुणिणमिअजिणो ण लंवाड्जोणिसंपत्तां ॥

